זה השער לה' צדיקים יבואו בו

ב"ה

ספר

פרפראות לחכמה

בו מבוארים כמה סיפורים ועניינים השייכים להמאמרים הקדושים המבוארים
בספרי ליקוטי מוהר"ן חלק ראשון ושני שיצא בקדושה ובטהרה מפי
קה"ק רבינו הקדוש והנורא נחל נובע מקור חכמה
רבינו נחמן מברסלב זצוק"ל זיע"א
גם מובאים בו כמה מאמרים מדברי רז"ל בגמ' ומדרשים וספרי הזוה"ק
וכתבי האריז"ל השייכים להמאמרים הנ"ל. גם מבואר בו איזה ביאורים
ופירושים על כמה מאמרים מהספרים הנ"ל במקום שצריכין ביאור ויש עוד
כמה עניינים מוכרחים ונחוצים מאד המבוארים בחיבור זה הקטן אשר א"א
לפורטם כאן והמעיין בחיבור זה יבין מעצמו התועליות הנמצאים בו.

חברו הרב הגאון המאוה"ג סיני ועוקר הרים וכו' מוה"ר נחמן זצ"ל אב"ד
דק"ק טשעהרין בעהמ"ח ס' לשון חסידים ודרך חסידים וליקוטי עצות
החדש ארבעה חלקים וליקוטי עצות מהד"ב. ונחת השלחן וזמרת הארץ
ויקרא דשבתא. ושאר ספרים שעדיין הם בכתובים.

הספר הזה נדפס כבר פעם הראשון ע"י המחבר ז"ל בעצמו ועתה הובא לביה"ד ע"י
ר' שמואל ברסלבר בהר"ר ישעי' הלוי הורוויץ נ"י
והוגה על ידו בהגה מדויקת.

יצא לאור ע"י קרן הדפסה של חסידי ברסלב
בארץ ישראל ובחוץ לארץ
רחוב סלנט 36

עיה"ק ירושלים תובב"א

בהשתדלות אהרן ב"ר משה דוד נ"י

ברוקלין, ניו יארק
שנת תשל"ו לפ"ק

א"ה ראה ראיתי מרחוק כמציץ מן החרכים קצת גודל העמקות הנפלא שיש בדברי רבינו הקדוש בעל **לקוטי מוהר"ן** זצ"ל גם לפי פשוטן של דברים וכמבואר מזה קצת במ"א מה שהזהיר הוא בעצמו ז"ל לעיין ולדקדק מאוד בדבריו כי יש בהן עמקות נפלא: והנה אנשי רבינו ז"ל בעצמן שזכו לשמוע דא"ח מפיו הקדוש בעצמו ונתקיים בהם מקרא שכתוב והיו עיניך רואות את מוריך ועי"ז זכו ממילא לקבל חידוש וחידוד המוחין בכל פעם ופע"ד שארז"ל האי דמחדדנא טפי מחבראי משום דחזיתיה לר"מ וכו' וכמבואר גם בדבריו ז"ל בכמה מקומות. בפרט שגם בעצמן רובם ככולם היו אנשים גדולים ומופלגים מאד בחכמות התורה שבנגלה ושבנסתר וכמפורסם דבר זה בעולם ע"כ לא נמצא אחד מהם שישתדל בזה לבאר קצת דבריו ז"ל כי ידעו בנפשם אשר לבאר מאמר אחד ממאמריו ז"ל ביאור שלם ומספיק לא יכילם גם המון יריעות ולא יספיק הזמן לזה כלל כי מאד עמקו מחשבותיו ז"ל עמוק עמוק מי ימצאנו וביאור כל מאמר בשלימות ועד היכן הדברים מגיעים וכל רמיזותיו וסודותיו הק' הכלולים בכל מאמר ומאמר. דבר זה נפלא ונשגב מאד ולא יכילם כל רעיון: ולפי פשוטן של דברים ע"ד אין מקרא יוצא מידי פשוטו דבר זה היה פשוט בעיניהם קצת עד שלרוחב לבם וגודל השגת דעתם לא עלה על דעתם כלל ההכרח לזה כי נדמה להם לדבר פשוט. ואולי חששו ג"כ שלא יטעו המון עם בפרט הקטני דעת ויאמרו מאחר שתלמידיו ז"ל בעצמן ששמעו המאמרים האלו מפיו הק' ביארו דבריו על אופן זה ממילא בודאי אין שום כוונה אחרת עוד בדברין ז"ל לבד מהמבואר. וזה בודאי דבר זר ומופלג מאד בתכלית הזרות אשר אין להעלותו על הדעת כלל כי מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו ומי יפתח פיו וימלא לבו לומר שזכה לעמוד על תוכן כוונתו ז"ל אפי' רק בדיבור אחד מדבריו ז"ל אפילו רק משיחות חולין שלו ומכל שכן מהתגלות חידושי תורתו הק' שהמשיכם בדרך נפלא ונורא מאוד וכמבואר קצת מזה במ"א. וע"כ מחמת ענייגים כאלו וכיוצא בהם נמנעו אנשיו ז"ל מלעשות איזה ביאור לדבריו ז"ל והגם שהרבה מהם היו עוסקין לחדש חידושי תורה ע"פ ההקדמות הנוראות שבמאמריו ז"ל. אבל הכל היה בדרך דרוש וחידוש הנוגע לעבודת ה' אשר זה עיקר תכלית כוונת רבינו זצ"ל וכמבואר במ"א ואפי' מורינו הר"ר נתן ז"ל שעסק בזה הרבה כל ימיו לחדש בתורתו. והפליא לעשות בזה מאד כמפורסם מחיבוריו הק' ז"ל בלקוטי הלכות ובאמת נמצא בתוכם במקומות הרבה גם איזה ביאור קצת לדבריו ז"ל אבל אין זאת תוכן כוונת חיבוריו ז"ל וכמבואר למעיין בהן:

והנה בעוונותינו הרבים נתמעטו הלבבות בדורות הללו ביותר מגודל הצרות והתלאות והרפתקאות דעדו עלן. אך על כל אלה ואתה מרום לעולם ה' ולעולם ידו ית' על העליונה כי גם עתה נמצא רבים מישראל השותים בצמא את מי הבארות הק' הנובעים ממקור מים חיים ונוזלים מן לבנון וכו'. אך מעומק המושג ומקוצר המשיג ומרוב טרדת הלבבות ע"כ שמעתי דברת רבים האומרים שזו היא אצלם המניעה הגדולה מכולם ללמוד ולהגות בדבריו ז"ל מחמת עומק המושג כי נדמה להם שקשה לעמוד אפילו על פשוטן של דברים. והרבה טענות היה לי עמהם בזה עד שהודו לדברי כי הסברא הזאת הוא רק מפיתוי היצר. כי כבר אמרו רז"ל יגעתי ולא מצאתי אל תאמין גם בכלל לימוד תורתינו הק' בפרט בענין החידושי תורה של רבינו אור האורות זצ"ל אשר המשיכם וגילה אותם באופן כזה אשר הם כוללים באמת מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין. כי אפילו החכם הגדול שבגדולי ישראל לא יוכל להתפאר בזה שזכה לעמוד על תוכן כוונת דבריו ז"ל בתכלית השלימות וכן להיפך שאפילו הקטן שבקטנים אם הוא רק איזה בר אוריין ויש לו איזה ידיעה קצת בלימוד התורה הק' באיזה מדרגה שהוא יוכל לשאוב מים בששון ממעייני הישועה ולרוות צמאונו ולהחיות את נפשו בהם. ולא עוד אלא אף גם יכול להחיות גם נפשות אחרים רבים וגדולים ממנו כאשר ראינו בחוש פעמים הרבה אין מספר. אך אעפ"כ אמרתי למלאות קצת שאלתם ולהפיק רצונם בזה וחברתי הקינטרס הקצר הזה לבאר בו קצת מקומות הצריכים ביאור בדבריו ז"ל. וכל זה רק לפי עומק פשוטן של דברים בתכלית הפשיטות הגמור. כי בודאי אני יודע ומאמין כי הרבה הרבה תעלומות חכמה וסודות נשגבים ונוראים יש בכל דיבור ודיבור מדבריו ז"ל בפרט מה שהיו צריכין להרחיב הביאור ביותר בכל ענין וענין להלכה למעשה לעבודת ה'. אך אמרתי וכי משום דלא מצינא למעבד כולה מצוה וכו'. גם במקומות הרבה ציינתי קצת ממאמרי רז"ל בזוה"ק ובשאר מקומות הנצרכין להבין עי"ז ביותר קצת כוונת דבריו ז"ל. גם בדרך אגב צרפתי לזה באיזה מקומות איזה מאמרי רז"ל בש"ס ומדרשים אשר ע"פ הקדמותיו ז"ל הדברים מבוארים כמין חומר ואותיות בולטות ומצטרפות ונקראות מאליהם כאשר יודה לזה המעיין בעין האמת. גם באיזה מקומות הראיתי לדעת איך שמאמריו אלו הק' רומזים על כל סדר ההנהגה של כל הענין שלו גם לאחר הסתלקותו באופן שמתנהג מאז ועד הנה זה קרוב לשבעים שנה אחר הסתלקותו ז"ל וגודל נפלאות התיקונים שנעשין עי"ז. ויתר הדברים וכל התועליות שבחיבור הקונטרס הזה יבואר להמעיין בו בפנים. וקראתי שם זה הקונטרס פרפראות לחכמה כי הוא רק כמו פרפראות בעלמא לחכמות תורתו הק' של רבינו אור האורות זצ"ל אשר הוא נחל נובע מקור חכמה וכמבואר במ"א מענין זה:

ובסוף הספר צרפנו לזה עוד ביאורים על כמה מאמרים מספר ליקו"מ ונקרא בשם **באבי הנחל** כי הם גדלים וצומחים על הנחל נובע כו' לבאר פשוטן של דברים השוים לכל נפש לבד הנסתרות המרומזים בספר הק' ליקו"מ שאין לנו עסק בהם:

הקשר והחיבור של התורות שלו הוא כעין בנין ואריגה ממש שבתחלה הוא מחבר ומקשר אלו שני הדברים יחד ואח"כ הוא מחבר ומקשר דבר שלישי להשני בכמה קשרים חזקים וכן משלישי לרביעי. וכן להלן וכו'. אך עפ"י רוב חוזר בכל פעם לחזור ולקשר אלו הארבעה דברים יחד כי בתחילה אין הקשר שלהם יחד רק מזה לזה דהיינו מהראשון לשני. ומהשני לשלישי. ומשלישי לרביעי. אבל עדיין אין קשר להרביעי בהראשון. אבל אח"כ מביא פסוק או מארז"ל או שאר ראי' אחרת שעי"ז מקשרם יחד. עד שמחובר בקשר הדק היטב כל אלו הד' דברים יחד. ואח"כ חוזר ומקשר עוד כמה דברים זה לזה. ויחד כולם הוא מקשר להחיבור והקשר הראשון. ובתחלה אין קשר לשני החבילות הקדושות האלו. כי אם ע"י איזה קשר שיש בין דבר אחד מהחבילה השני' לדבר אחד מהחבילה הראשונה. אבל אח"כ הוא חוזר לקשרם בראיות ודרכים נפלאים שממשיך קורות לקשר הבנין משלישי שבראשון לרביעי שבשני. ומשם לשני שבשלישי. ואח"כ מחבילה שני' לשלישית ג"כ כך. וכן להלן. ואח"כ מקשרם כולם יחד בדרך נפלא. וכל זה הענין שמעתי והבנתי מפיו הק' למחרת יוה"כ תקע"א שקודם הסתלקותו. ועדיין צריכים להרחיב הדיבור בזה. ולהביא לזה דוגמא מכמה תורות ומאמרים שבזה הס' הק'. כדי שתבין ענין זה היטב. ותבין מעט דרכי הס' הק' הזה:

אמר המעתיק. מתיבת שייך להקדמה ע"כ. העתקתי כל זה מגוף כתיבת יד קודש הר' נתן ז"ל בעצמו. והמובן מזה כי רצונו היה להרחיב הדיבור בזה כנ"ל. אך לא אסתייע מלתא. גם מובן מזה כי רצונו של רביה"ק ז"ל היה ג"כ שהעוסקים בלימוד ספריו הק'. יגדילו ויעמיקו דעתם להבין היטב נפלאות דרכים הנפלאים שיש בכל מאמר ומאמר ונפלאות הקשר והחיבור שיש בין כל ענין וענין מהעניינים המבוארים בכל מאמר ומאמר לכן אמרתי למלאות קצת רצונם הק'. ולבאר קצת בזה. ונתחיל לדוגמא ממאמר הראשון אשרי תמימי דרך. שהוא מאמר קצר ומודיע שם בראשונה בכלל כי ע"י התורה נתקבלים כל התפילות והבקשות ונתעלה החן והחשיבות של ישראל. ואח"כ כשמתחיל לבאר הענין בפרטיות. מבאר שם שצריכין לקשר עצמו אל החכמה והשכל שיש בכל דבר שזה בחי' שמש בחי' חיח. אך א"א לזכות לזה כ"א ע"י בחי' מלכות שהוא בחי' נון. ומקשר הענין במאמר הכתוב לפני שמש ינון שמו. אח"כ מבאר שצריכין ליתן כח לבחי' מלכות דקדושה שהוא בחי' היצר טוב להתגבר על מלכות דסט"א שהוא בחי' היצה"ר. וזה זוכין ע"י עסק התורה בכח. נמצא שבכאן מקושר ומחובר ענין עסק התורה לבחי' תיקון כח המלכות דקדושה שהוא בחי' נון. אח"כ מבאר שע"י בחי' זו נתקשר הנון עם החית ונעשה חן. וע"כ נקראת התורה יעלת חן. נמצא שבכאן מקושר כבר ענין מעלת עסק התורה לשני הבחי' הנ"ל. היינו הן לבחי' המלכות שהוא בחי' נון. וכן לבחי' אור השכל והחכמה שהוא בחי' חית שע"י שני הבחי' הנ"ל נעשה בחי' חן. אח"כ מבאר שע"י בחי' החן הנ"ל נעשה בחי' חקיקה ורשימה בלב המתבקש לקבל הבקשה. והחקיקה הנ"ל הוא בחי' תיו. ועי"ז נשמעין ונתקבלין כל התפלות והבקשות. ומביא על זה הפסוק דברי חכמים בנחת נשמעים. שבזה מבואר ומקושר כל הנ"ל דברי חכמים דייקא. היינו אלו שזוכין לקשר עצמן אל החכמה והשכל. וזה בנחת. היינו בחי' נו"ן חי"ת תי"ו הנ"ל נשמעים כי עי"ז נשמעים דבריו ונתקבל בקשתו. אח"כ חוזר לחזק הענין איך שע"י השכל זוכין לחן וע"כ זכה יעקב לחן וכן יוסף ומביא שם פסוק בכור שורו וכו'. אח"כ בביאור מאמר רבב"ח מבואר, שהיצה"ר שהוא היפוך בחי' השכל רוצה להטביע החן והחשיבות. גם חוזר ומבאר שם שעיקר הכנעת היצה"ר הוא ע"י עסק התורה. ומבאר שם טעם הדבר בביאור נפלא. כי בתחלת המאמר הביא על זה רק ראי' מדברי רז"ל ובכאן מבואר טעם הדבר. אח"כ בביאור פסוק אשרי תמימי מקשר שם ענין מעלת עסק התורה בכח שזוכין עי"ז להסתכל על השכל שיש בכל דבר שבזה היה התחלת המאמר כנ"ל. ומחמת שא"א להאריך ולסדר בכאן קשר כל מאמר ומאמר בפרטיות. ע"כ אמרתי לתפוס רק איזה מאמרים ממאמריו ז"ל ולבאר בקצרה בכדי להקל על המעיין. ונתפוס לדוגמא מאמר ויהי הם מריקים שקיהם סי' י"ז מבואר שם שלהכניע ולבטל כסילות השכל הוא ע"י בחי' מזבח. ושלימות פגם המזבח הוא ע"י גרים ובעלי תשובה. וגרים ובעת"ש נעשין ע"י בחי' כתב שנעשה ע"י צדקה. שעל ידה נעשה בחי' אויר הנח והזך כמבואר שם בפנים. ואח"כ מביא על זה פסוק זה יכתוב ידו לה' וכו' שבו מבואר איך ע"י בחי' כתב נעשה גרים ובעת"ש. ואח"כ מביא הפסוק בכתב ישראל לא יכתבו וכו'. שבו מבואר שע"י הכתב נשלם פגם המזבח. נמצא שבכאן דילג הבחי' האמצעית (שהם הגרים שעל ידם נשלם המזבח והם נעשין ע"י בחי' כתב כנ"ל) ומושך קורה מבחי' הכתב לבחי' תיקון המזבח. אח"כ מביא פסוק הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל. שבו מבואר שע"י הכתב נשלם השכל. ובכאן דילג שני בחי' האמצעיות (שהם הגרים ותיקון המזבח) ומושך קורה מבחי' הכתב לבחי' תיקון השכל. אח"כ מביא מאמר לתקן עולם במלכות שדי וכו' שבו מבואר שע"י גרים ובעת"ש נשלם השכל. ודילג בכאן הבחי' האמצעית שהוא בחי' תיקון המזבח. אח"כ מביא פסוק והיה שדי בצריך וכו'. שבו מבואר שע"י צדקה נעשין גרים ובעת"ש. ודילג הבחי' האמצעית שהם בחי' מה שע"י צדקה נעשה האויר הנח והזך שעי"ז נעשה הבחי' כתב שעי"ז נעשין גרים וכו' והמעיין בפנים יבין ביותר. וכמו כן במאמר חותם בתוך חותם סי' כ"ב מבואר שם שעיקר שלימות האמונה היא ע"י הארה משבעה רועים שהם כלליות הקדושה. וא"א לבוא להרועים כ"א ע"י עזות דקדושה. ולעזות דקדושה זוכין ע"י שמחה היינו ע"י בחי' העדיים של נעשה ונשמע שהם בחי' תורה ותפלה. והעיקר ע"י תפלה שהוא בחי' יראה מאמר השלם וכו' עיי"ש שמבאר כל דבר בטעמו ושורשו. ומקשר שם כל הענין הלז היטב. ואח"כ חוזר לבאר ולחזק הענין ומביא שם שע"כ נקראת האמונה ירושלים. על שם שעיקר בנינה מבחי' יראה מאמר השלם. (ודילג בכאן הבחי' האמצעית היינו מה שע"י היראה הנ"ל זוכין לשמחה ועי"ז זוכין לעזות דקדושה. ועי"ז זוכין להתקרב אל הרועים דקדושה שעי"ז זוכין לאמונה) ומושך קורה מבחי' היראה מאמר השלם אל בחי' האמונה. אח"כ מביא הפסוק עדות ה' נאמנה. שע"י העדיים הנ"ל זוכין לאמונה. ודילג ג"כ הבחי' האמצעית הנ"ל. אח"כ מביא הפסוק משם רועה אבן ישראל. ומשך קורה מבחי' האבן שהוא בחי' מאמר השלם אל בחי' התקרבות להרועים דקדושה הנ"ל. ודילג ג"כ הבחי' האמצעית שביניהם כנ"ל. אח"כ מביא מאמר הוי עז כנמר וכו' יהי רצון שתבנה עירך במהרה בימינו ותן חלקינו בתורתך שבזה מבואר שע"י בחינת השגת נעשה ונשמע הנ"ל זוכין לעזות דקדושה (ודילג הבחי' האמצעית שהיא השמחה) וע"י עזות דקדושה זוכין לבנין ירושלים שהוא בחי' שלימות האמונה (ודילג הבחי' האמצעית שהוא בחי' ההתקרבות אל הרועים דקדושה) וכמו כן במאמר פתח ר"ש סי' סמך מבואר שם שיש התבוננות כזה שא"א לבוא לזה כ"א ע"י עשירות. ולבוא לעשירות הזאת הוא ע"י אריכות ימים. ומבאר שם הענין ואח"כ מביא הפ' מזקנים אתבונן שע"י אריכות ימים באים להתבוננות. ודילג הבחי' האמצעית שהוא בחי' העשירות כנ"ל. וכן אח"כ מבואר שם שבחי' העשירות הזאת באה ע"י אריכת הנשימה. ומביא אח"כ הפ' ונשמת שדי תבינם. שע"י בחי' הנשימה באים להתבוננות. ודילג ג"כ הבחי' האמצעית שהוא העשירות. אח"כ חוזר לחזק הענין ולבאר שההתבוננות בעצמו בא ג"כ ע"י בחי'

הנשימה

הנשימה כמבואר שם. אח"כ מבואר שם שהתגלות היראה (שע"י באין לאריכת ימים בחי' זקן) בא ע"י פקידת עקרות. ומביא שם אח"כ הפסוק כי ילדתי בן לזקוניו. שע"י לידת יצחק בחי' פקידת עקרות בא זקנה ואריכת ימים. ודילג הבחי' האמצעית שהוא בחי' התגלות היראה שבא ע"י פקידת עקרות שע"י היראה הזאת בא אריכת ימים כנ"ל אח"כ בסוף המאמר חזא לחמרא דקא ילדה רמכי רמכי שע"י התעוררות השינה שבא ע"י הסיפורי מעשיות. ע"י נמשך עשירות גדול. ודילג כל הבחי' האמצעית. היינו מה שע"י נעשה בחי' להתיר פה אלמים שע"י נמשך בחי' פקידת עקרות בחי' להתיר פה עקרות שע"י בא התגלות היראה שע"י בא אריכת ימים שע"י באים לעשירות הנ"ל. וכמו כן בליקת"נ סי' חית במאמר תקעו תוכחה וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ וכו' מנוחה זה בחי' נבואה וכו' ואת הארץ היינו ארץ ישראל. כי ע"י בחי' נבואה נמשך בחי' חידוש העולם שלעתיד שיהי' בבחי' השגחה ונפלאות בחי' ארץ ישראל ודילג כל הבחי' האמצעיות היינו מה שע"י נבואה נתברר ונתתקן בחי' המדמה שע"י נתקן האמונה האמתיית דקדושה להאמין בחידוש העולם. שע"י יהיה ג"כ חידוש העולם שלעתיד בבחי' א"י וכן אח"כ בביאור המאמר מדברי רז"ל שמבואר שם משכוה שיני' על בחי' הגרים וכו' משה כמה הוה וכו' היינו שע"י בא בחי' התפשטות הנבואה ודילג הבחי' האמצעיות היינו מה שע"י התקרבות הגרים נעשין בחי' רעמים היינו בחי' התגלות הכבוד שע"י בא התפשטות הנבואה. וכן אח"כ שקל נרגא וכו' שפירש על האמונה בחידוש העולם. וכן חידוש העולם שלעתיד שכל זה בא ע"י בחי' נבואה. ודילג בחי' האמצעיות היינו מה שע"י הנבואה נתברר המדמה שע"י נתתקן האמונה בחידוש העולם כנ"ל. וכן אח"כ בביאור הפסוק תקעו זה בחי' התגלות הכבוד וכו' בחודש שופר זה בחי' חידוש העולם ובחי' השיר חדש וכו' ודילג כל הבחי' האמצעיות ותנא והדר מפרש איך נמשך ע"י התגלות הכבוד בחי' חידוש העולם ובחי' השיר חדש. וזה בכסא ליום חגינו היינו מה שע"י התגלות הכבוד בא התפשטות הנבואה שע"י נתברר המדמה וזוכין לאמונה שזה בחי' בכסא ליום חגינו. וע"י בא בחי' חידוש העולם ובחי' השיר חדש וכל זה נמשך ע"י התפלה בבחי' דין כבחי' חוק לישראל הוא משפט וכו'. וכמדומה לי שהשיחה הזאת נאמרה לענין קשר הענינים שבמאמר תקעו תוכחה הנ"ל שנאמר בר"ה תקע"א ותשלום פירוש הפ' תקעו וכו' לא נגמר עד למחרת יוה"כ שאז היה שיחה הנ"ל. ועיין ימי נתן מבואר ביותר:

ועניין החבילות הק' שמקשר דבר בדבר ודבר בדבר וכן להלן ואח"כ חוזר לקשר כל אלו הדברים בחבילה אחת ומביא איזה פסוק או מארז"ל שבו מקושרין ונכללין כל אלו הדברים באגודה אחת ואח"כ הוא חוזר לקשר עוד כמה דברים זה בזה עד שנעשה חבילה שני' ומקשרה לראשונה וכן עוד להלן ואח"כ הוא חוזר לקשר כל אלו החבילות יחד זה מובן וידוע ומבואר היטב לכל מעיין בספריו הק' ז"ל כמעט בכל מאמר ומאמר ממאמריו ז"ל כי כולם הולכים וסובבים על דרך זה. אך לא כל החבילות שוות כי יש חבילה גדולה שכלולה מהרבה ענינים ויש חבילה בינונית וקטנה ונתפוס לדוגמא קצת כגון מאמר ויהי מקץ זכרון שמבאר תחלה איך שצריכין לשמור את הזכרון הק' לאדבקא מחשבתא בעלמא דאתי אח"כ מבאר איך שבחי' זאת הוא בכלליות ובפרטיות ואיך שצריכין להעמיק מחשבתו ולהגדיל שכלו ובינתו בזה אח"כ מבאר שהגדלת השכל הנ"ל צריך שיהא במדה ובצמצום אח"כ מבאר שאפי' מי שיודע ומבין בזה. אעפ"כ צריך שיהא לו בחי' הסתפקות להסתפק בכל עניני העולם במיעוטו אעפ"י שיודע ומבין היטב כל הרמזים הק' וכל הקדושות המלובשים בהם. אח"כ מבאר שגם מזה ההסתפקות גופי' צריך להפריש ממנו לצדקה ומכל הענינים הנ"ל נעשה חבילה אחת ומרומזת כולה בפסוק ה' אלקי גדלת מאד וכו' כמבואר שם. אח"כ מבאר עוד שאצל המון עם נעשה כל זה ממילא ע"י שינה וציצית ותפילין ותורה וק"ש ותפלה ומו"מ ומבאר כל דבר בפרטיות הרי לך חבילה שניה אח"כ מבאר שכדי לשמור הזכרון הנ"ל צריך לשמור עצמו מרע עין ומבאר בזה כמה ענינים נפלאים ומביא עליהם פסוקים וראיות נפלאות גם מארז"ל תניא אבא שאול אומר וכו' ומבארו בדרך נפלא ונורא כמובן למעיין שם הרי לך חבילה שלישית. אח"כ מבאר שאפי' מי שהוא טוב עין צריך לשמור עצמו מכח המדמה ומבאר בענין זה דברים נפלאים איך שזה המדמה השתדלותו לשרות עפ"י שוני הלכות ומבאר טעמו של דבר. וגם מבאר שם שע"י בא הסרון פרנסה בחי' שבע שנות הרעב ומביא על זה פסוקים מפ' מקץ כמבואר שם. והגם כי ענין זה בעצמו הוא חבילה נפלאה ונוראה אעפ"כ גם החבילה הזאת נכללת ומקושרת בענין זה שהתחיל לבאר כאן איך שצריכין לשמור א"ע מבחי' המדמה. כי ע"י לשון הרע נופלין מבחי' הדעת דקדושה לבחי' כח המדמה שהוא בחי' בהמיות ונופל מאהבת השי"ת לאהבת הבהמיות. וע"י נפגם הזכרון ונופל לשכחה. וכל ענין החבילה הנ"ל הכל קשור ונכלל היטב בפסוק נדמו עמי מבלי דעת וכו' כמבואר שם. אח"כ מבאר שלהכניע הכח המדמה הוא ע"י בחי' יד וכו' ומבואר בזה כמה ענינים נפלאים ונוראים ונעשית חבילה נפלאה. אח"כ מבאר שכל החבילה הזאת קשורה ומבוארת היטב במאמר הפסוק מי עלה שמים וירד וכו' אח"כ מביא הפסוק ויהי מקץ וכו' ובו כלולים אלו השני חבילות יחד בדרך נפלא. וכן אח"כ מביא פסוק אזכרה נגינתי וכו' וא"א לבאר כ"כ בכתב מפני האריכות. וכן אח"כ במאמר אבא שאול סי' נ"ה יש בו כמה וכמה חבילות נפלאות. וכל חבילה כלולה מכמה ענינים והכל קשור ומחובר ונכלל כאחד יחד בקשר נפלא ונורא וכן אח"כ במאמר וביום הביכורים סי' נ"ו מתחיל לבאר איך שיש לכל אחד מישראל בחי' מלכות. ושצריכין ליזהר שלא להשתמש עם המלכות להנאתו ולצרכו רק בשביל השי"ת בבחי' והיתה לה' המלוכה. ואז המלכות בבחי' בן חורין ונקראת מרדכי מר דרור וכו'. אח"כ מבאר איך שצריכין להמשיך אריכת ימים לתוך המלכות. דהיינו שיראה שיוכל להזהיר ולהוכיח אותם האנשים שהם תחת ממשלתו ולזה צריכין דעת. ולדעת הזה זוכין ע"י אריכת ימים בעצמו. ומבואר שם איך שעיקר אריכת ימים הוא ע"י התורה ומבאר בזה ענינים נפלאים והכל הוא קשור ומחובר ונכלל במאמר הכתוב בפ' המלך והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו למען יאריך ימים על ממלכתו וכו' והחבילה מקושרת ומחוברת היטב לחבילה השני' שמבאר אח"כ איך שצריכין לגלות הסתרות ולהפכן לדעת וזה זוכין ע"י שממשיך אריכת ימים לתוך המלכות ע"י עסק התורה כנ"ל וע"י בעצמו יוצא חוברת התוכחה שמוטל עליו להזהיר ולהוכיח וכל זה קשור ונכלל היטב במאמר הכתוב ובכל יום ויום מרדכי מתהלך וכו' כמבואר שם. ואח"כ חוזר לבאר עוד כמה ענינים נפלאים ועושה מהם חבילות נפלאות עד שנכנס מזה לענין שבועות ומקוה של שבועות וענין אכילת מן ומבאר שם כמה דברים נפלאים ואח"כ נכנס מענינים הנ"ל לענין בחי' מחלוקת לשם שמים שזה בחי' מצה בחי' עוגה שהוציאו ממצרים וכו' ועל כל ענין וענין ועל כל חבילה וחבילה מביא פסוקים וראיות ויסודות חזקות מאד אח"כ מתחיל לבאר נפלאות בענין איך לבוא למחלוקת לש"ש שצריכין לזה לזכך ולטהר את השמים ומגלה בזה נוראות נפלאות עין לא ראתה וכו' ונעשה מענין זה בעצמו חבילה נפלאה ונוראה מאד והכל קשור ונכלל ומבואר היטב במאמר הכתוב ברוחו שמים שפרה וכו' בדרך נפלא ונורא מאד כמובן למעיין שם היטב אח"כ מביא פסוק וביום הביכורים ובו כלולים ומקושרים כל החבילות הק' הנ"ל יחד בקשר אחד.

הארכתי

הארכתי קצת לבאר לך כי הן אלה קצות דרכיו בכל מאמר ומאמר ממאמריו הנפלאים והנוראים מאד ומזה תבין קצת לבאר ג"כ מה שכתוב בהקדמה הנדפסת לחלק הראשון שכל תורה ומאמר ממאמריו ז"ל הוא בנין גדול נפלא ונורא וכו' וכלול מכמה וכמה חדרים. ובכ"פ נכנסין ויוצאין מפלטין לפלטין ומחדר לחדר ומענין לענין באותו ענין וצריכין לחזור לאחוריו בכל פעם ולהביט מאחריו להבין היטב מתיקות עמקות הדברים אחרית דבר מראשיתו וראשיתו מאחריתו וכו'. כי כולו קשור ומחובר כאחד בכלליות נפלא ובדרך נפלא ונורא מאד. וכל המעיין בעין האמת בדבריו ז"ל אפי' רק בשכל הפשוט יבין ג"כ נפלאות עמוקות נעימות דבריו הק' כי פלא הוא:

(א) בסי' א' אשרי תמימי דרך וכו' מחמת שאור השכל גדול מאד א"א לזכות אליו כ"א ע"י בחי' נון שהוא בחי' מלכות וכו' עיין ליקוטי הלכות חו"מ הלכות פקדון ה"ד שפירש דר"ל כי המלכות הוא בחי' צמצום ומדה. לקבל החכמה והמוחין בהדרגה ובמדה. כי בלי תיקון בחי' המדה והצמצום שהוא בחי' מלכות א"א לקבל את החכמה והמוחין מחמת רבוי אור וכו' ועיי"ש עוד מה שמאריך לבאר בענין מאמר זה בדברים נפלאים המוכרחים מאד לעבודת ה' וגם שם מבואר שעיקר החכמה והשכל האמת הוא האמונה שהוא כלל התורה כ"ש כל מצוותיך אמונה. היינו שצריכין להתנהג בכל דבר עפ"י החוה"ק. וכשמסתכל באיזה דבר ידע ויאמין באמונה שלימה שבוודאי יש בזה הדבר שכל גדול ויכולין להכיר ע"ז הדבר גדולת הבורא ית' ולהתקרב ע"ז להשי"ת ואם יזכה לידע ולהבין בזה איזה שכל הנוגע לעבודת השי"ת מה טוב ואם לאו יצמצם שכלו ויסמוך על אמונה עד שיזכה שיזכך גופו כראוי אז יזכה להבין כראוי לו. אבל עכ"פ אפי' כל זמן שאינו מבין היטב השכל שיש בכל דבר. הוא מאמין באמונה שלימה שבאמת יש בו חכמה ושכל גדול כי כולם בחכמה עשית. והכל בשביל להתקרב ע"ז להשי"ת ולהכיר אותו ית' ע"ז כ"ש כל פעל ה' למעניהו ע"ש עוד וינעם לך:

(ב) שם ונעשה אור הלבנה כאור החמה וכו' ר"ל מאחר שמצמצם דעתו ושכלו של עצמו ומשבר כל תאוות גופו ומקבל עליו עול מלכותו ית' בתמימות גדול ובאמונה שלימה כנ"ל ומצפה ומייחל בכל עת לזכות ע"ז הצמצום שהוא בחי' מלכות בחי' לבנה להשיג ע"ז הארה אמתיית מהשכל העליון שהוא בחי' שמש וע"ז בעצמו נעשה בחי' יחוד בין חמה ללבנה עד שנעשה אור הלבנה כאור החמה כי בזה הצמצום בעצמו שהוא בחי' מלכות בחי' לבנה מאיר בו אור החכמה שהוא בחי' שמש:

(ג) אבל מי שאינו מקשר עצמו אל השכל והחכמה והחיות שיש בכל דבר זה בחי' עשו שביזה את הבכורה וכו' בחי' לא יחפוץ כסיל בתבונה וכו' וזה בחי' מלכות הרשעה בחי' לבנה דסט"א שעלי' נאמר וחפרה הלבנה ובושה החמה וכו' ר"ל כי כמו שבקדושה יש בחי' חמה ולבנה כנ"ל כמו כן זלע"ז יש בסט"א ג"כ חמה דסט"א היינו בחי' השכל של חכמות חיצוניות וכו' ולבנה ג"א בחי' מה שמסלק כל בחי' חכמה ושכל והולך אחרי תאוות לבו ועושה מה שלבו חפץ אפי' דברים שגם לפי פחיתות דעתו ושכלו אפגום לא נכון לעשותם וכנראה בחוש שבשביל תאוות לבם משליכין כל חכמתם ושכלם ועושים מעשה בהמה ממש. וכמו שחמה ולבנה דקדושה מחזקין זה לזה. כי ע"י לבנה בחי' מלכות בחי' צמצום השכל זוכה לקבל מאור השכל וע"ז נעשה אור הלבנה כאור החמה וכנ"ל. כמו כן בחמה ולבנה דסט"א שע"י שמסלק שכלו ונמשך אחר איצוניות ותאוות לבו ע"ז מתחזק ביותר בהכפירות וחכמות חיצוניות שלו וע"ז נמשך ביותר אחר תאוות לבו וכן חוזר חלילה וכו':

(ד) כי היצ"ט נקרא מסכן וחכם וכו' כי יודע עניותו ודלותו דלית לי' מגרמי' כלום כי הגוף וכל תאוותיו וכו' הבל. ואפי' שכלו הטבעי הוא תבל ורעות רוח מחמת שמעורב בכחות הגשמיות והגופניות. ומצפה ומייחל רק לקבל הארה מחכמה העליונה שהוא בחי' החיות שיש בכל דבר כדי להתקרב ע"ז להשי"ת:

(ה) וזהו דברי חכמים בנחת נשמעין וכו' עיין קהלת סית גם זה ראיתי חכמה תחת השמש וגדולה הוא אלי (ר"ל המלכות שהוא בחי' חכמה תתאה כידוע והוא תחת השמש כי לית לה מגרמה כלום רק (מה) שמקבלת מאור השמש והוא בחי' מאור הקטן. אבל כשמקבלת בשלימות מאור החכמה נעשה אור הלבנה כאור החמה כנ"ל ואז הוא ג"כ בבחי' גדולה וזה וגדולה הוא אלי דייקא כי הוא בחי' חכמת שלמה כידוע. וביומי דשלמה הוה סיהרא באשלמותא כמבואר בזוה"ק) עיר קטנה וכו' ובא אלי' מלך גדול וכו' ומצא בה איש מסכן חכם (היינו היצ"ט שנקרא מסכן וחכם כנ"ל) ומלט הוא את העיר בחכמתו ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא (כי זעירין אינון שזוכין לילך רק אחר עצת היצ"ט) ואמרתי אני טובה חכמה מגבורה (אך) וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעים (כי ע"י בחי' ויבז עשו את הבכורה שהוא השכל ע"ז נופל בחי' החן והחשיבות ואז אין דבריו נשמעים) דברי חכמים בנחת נשמעים וכו' היינו כנ"ל (וזה שפירש התרגום מילי דצלותא דחכימיא וכו' מתקבלין קדם מארי עלמא וכו' היינו שנתקבלין התפילות כנ"ל:

(ואו) כי השכל מאיר לו בכל דבר אפי' במקום שהי' אופל וחשך וכו' נראה שמרמז בזה שעיקר מה' שעמד יוסף בנסיונו הוא ע"ז שהי' בו מדת יעקב היינו שהסתכל על השכל שיש בכל דבר וכו' וזשארז"ל דמות דיוקנו של אביו ראה כי יעקב הוא בחי' השכל כנ"ל וע"ז שהסתכל על השכל שיש בכל דבר ע"ז עמד בנסיונו וע"ז זכה לבכורה וכו':

(ז שם) גלא הוא היצה"ר דמטבע לספינתא הוא בחי' החן והחשיבות וכו' כי היצה"ר מסית את האדם לבלי להסתכל על השכל וע"ז נופל החן והחשיבות בחי' מלכות דקדושה:

(ח שם) שהתוה"ק מכניע את היצה"ר שרוצה לעשות את האדם משוגע ממש ח"ו וכו'. וכמו שהמשוגעים צריכים להכותם ולשום עליהם שמות כמו כן התורה שעוסקין הוא בחי' מקלות ושמות וכו'. ושם מבואר כי מחחלה היצה"ר מתלבש עצמו במצות כאלו מסית את האדם לעשות מצוה וכו' ר"ל כי בעל עבירה הוא משוגע כמארז"ל אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות. וא"כ איך אפשר שיבא היצה"ר לאדם פקח בדעתו ולעשותו משוגע פתאום, וע"כ מתלבש עצמו תחלה במצות. ולענייננו הוא כי עיקר התגברות היצה"ר הוא להסית את האדם לבלי להסתכל על השכל שיש בכל דבר וכו' ואז האדם משוגע ממש ח"ו. רק מחמת שכ"א מישראל נולד בקדושה זו להסתכל על השכל שיש בכל דבר כי כלנו בני יעקב שזכה לזה. ועל כלל ישראל נאמר בני בכורי ישראל מחמת קדושת השכל שהוא בחי' ראשית בחי' בכורה וכל הי"ב שבטים הק' נתברכו בחן מחמת זה כנ"ל ע"ב א"א להיצה"ר להפריד את האדם מן השכל דקדושה עד שמתלבש עצמו במצות תחלה. ואולי י"ל ששורש דבר זה נמשך מחמת שבקדושה א"א לקבל אור השכל כ"א ע"י בחי' נון שהוא בחי' מלכות בחי' צמצום והסתלקות השכל כנ"ל, והסתלקות השכל הזה הוא מצוה באמת. כי ע"ז דייקא זוכין לקבל מאור השכל. וכבר ידוע שעיקר יניקת הסט"א הוא מבחי' הצמצום ע"כ מזה בעצמו יונק היצה"ר שמסית את האדם לבלי להסתכל כלל על השכל. ובתחלה מתלבש עצמו במצוות מאחר שלפעמים יש מצוה באמת לסלק את השכל בכדי לזכות ע"ז דייקא לקבל אור השכל כנ"ל. והנה מה שצריכין לרפואת משוגעים שני תחבולות היינו הכאות והשבעות הוא כי בהשגעון בעצמו יש ב' בחי'. א' מה שרוח שטות מהפך את דעתו לומר על רע טוב. והב' מה שהוא חפץ בעצמו בדברי שטות ועושה

דברי

דברי שגעון שאפי' בדעתו הטיפשות הוא מבין שהוא שטות ואעפ"כ הוא עושה והולך אחרי שרירות לבו המשוגע, ע"כ צריכין להכניע השגעון ג"כ בשני מיני תחבולות כי צריכין להכותו כדי שלא יהי' חפץ עכ"פ בהשגעון ולא יעשה עכ"פ דברים שהוא מבין בעצמו שאין לעשותם רק מחמת שעדיין יש לו רוח שטות שמהפך ארחות יושר ונדמה לו באמת על רע שהוא טוב וצריכין לעשותו. על זה צריכין השבעות ושמות הק' לגרש ממנו הרוח שטות ולא יהפך דעתו ח"ו, וכמו כן לענין היצה"ר שרוצה לעשות את האדם משוגע ממש ח"ו יש בזה ג"כ שני הבחי' הנ"ל כי בתחלה מהפך את דעתו לומר על רע טוב ומתלבש עצמו במצות כאלו מסיתו לעשות מצוה, ואח"כ עושה אותו משוגע ממש כ"כ עד שחפץ בעצמו בדברי שטות ועושה דברים כאלו שהוא מבין בדעתו הטיפשות ג"כ שהם שגעון ואין לעשותם וע"כ מכניעין אותו ע"י התוה"ק שיש בה שני מיני תחבולות הנ"ל כי יש בה בחי' מקלות ושמות וכו' ועיין מ"ר קדושים פ' כ"ה עץ חיים היא וכו' משל למלך וכו' מה עשה אביו נטל מקל וחקקו ונתן בו קמיע וכו' עיי"ש ותראה מבואר כנ"ל :

(ט) תמימי דרך וכו' בחי' יעקב איש תם שהוא בחי' השכל וכו' בכאן מרמז שעיקר שלימות השכל דקדושה שהוא בחי' יעקב הוא דייקא תמימות :

(יוד) ההולכים בתורת ה' כי ע"י שלומד תורה בכח וכו'. שמעתי מאבי ז"ל שהוא ע"ד שפירש"י אם בחקותי תלכו שתהי' עמלים בתורה ומבואר יותר בט"ז א"ח סי' מז סק"א ע"פ ולא הלכו בה שהוא התילוך והטורח בהתורה. (שם לעיל) א"א לזכות אליו כ"א ע"י בחי' נון וכו' עיין נדרים ד' גד ע"ב נון סמך עיין נונא סמא לעינים היינו להסתכל על השכל וכו' שזוכין ע"י הנון כנ"ל. (שם) ונעשה חן וז"ש בן פורת יוסף פירש"י בן חן. בן פורת עלי עין היינו ע"י בחי' ההסתכלות על השכל כנ"ל :

סי' ב' אמור וכו' אות ג'. ומי שזוכה לחרב הזה צריך לידע איך ללחום עם החרב שלא יטה אותה לימין או לשמאל וכו' עיין ליקוטי הלכות ח"מ הלכות נחלות ה"ד אות כ' שכתב שם שגם זה הוא בכלל מ"ש כאן שצריכין בתפלה להיות קולע אל השערה ולא יחטא ולא יטה לימין או לשמאל היינו שלא יטעה ח"ו שהתפלות הם לריק ח"ו מחמת שזה כמה שצועקין ואינם נושעים. שזה בחי' נוטה לשמאל שעושה מדת רחמיו ית' כאלו הוא אכזרי ח"ו וכאלו אין השי"ת שומע תפלת ישראל וכן אל יטעה לומר מאחר שא"א לפעול בתפלתינו כ"א בחסדו ית' א"כ למה לנו להרבות בתפלה כלל נסמוך רק על חסדו לבד שזה בחי' נוטה מן הצד לימין שלא כראוי שסומך רק על חסדו לבד. ובאמת שניהם כאחד טובים שצריכים להרבות בתפלה מאד תמיד ולידע שאין שום תפלה מתפלתינו נאבדת ח"ו. וכן צריכין לידע האמת שאין אנו כדאין לפעול בתפלתינו כ"א בחסדו ית'. ואעפ"כ אנו צריכין לעשות את שלנו להרבות בתפלה תמיד והשי"ת יעשה את שלו וימשיך עלינו חסדו ית' למענו ויושיענו מהרה וכמבואר כ"ז בסוף המאמר הנ"ל ומ"ש עוד דברים נפלאים בענין זה הנ"ל :

סי' ג'. אקרוקתא. וכד אתפלג ליליא וכו'. זוהר ויחי ד' רי"ז ע"ב עיין מקדש מלך. שם, וע' בעץ חיים היכל זיין שער חית שער הקליפות פ"ב שם מבואר כל ענין הצפרים הנ"ל בשלימות. ושהם יונקים מדדי המלכות ויניקתם הוא רק בלילה ושהם בחי' מוחין דמלכות דקליפה וכו' (וע' זוהר לך לך ד' צב ע"ב בענין שהי' דוד קם בחצות לילה וכו' דמלכותא דילי' בהא תליא וכו' דהא ליליא דינא דמלכותא הוא וכו' ע"ש ועיין זוהר ויחי ד' רמ"ב ע"ב שע"י לימוד תורה בלילה אחר חצות כל אינון זינון בישין עאיל לון בנוקבא דתהומא רבא וכו'). (ב) והתיקון הוא וכו' ע"י שילמוד בלילה תורה שבע"פ וכו' היינו ע"י שילמוד ששה סדרים יתקן השית עיזקאין וכו', וכן אח"כ מבואר שם שיתין בתי היינו שיתין מסכתות, וכבר ידוע שאין גמרא על כל השיתין מסכתות. מזה נראה שהתחלת התיקון ע"י לימוד ששה סדרי משנה שהם עיקר תורה שבע"פ שהוא בחי' לילה והוא בחי' מלכות פה ותורה שבע"פ קרינן לה. רק מחמת שעיקר שלימות לימוד המשנה הוא ע"י גמרא כמארז"ל גמרא אין לך מדה טובה הימנה. ע"כ עיקר השלימות הוא שילמוד המשנה עם פירוש הגמרא בלילה. ועיין מה שפירש התרגום על פסוק קומי רוני בלילה קומי וכו' עסוק במשנה בלילא : (ג' שם). אך כשלומד שלא לשמה היינו בשביל שיתקרי רבי הלימוד אין בחשיבות כ"כ וכו' (עיין תוספת ברכות ד' יז ובתוספת תענית ד' ז' שלימוד זה הוא בכלל משארז"ל לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפי' שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה ובפרק מקום שנהגו ד' נון ע"ב אמרו שעל זה כתוב כי גדול עד שמים חסדך. אך אעפי"כ אינו בחשיבות כ"כ כמו הלומד לשמה ממש) וכשלומד בלילה חוט של חסד נמשך עליו ומגין עליו שלא יזיק לו המחשבה הנ"ל. לכאורה י"ל דר"ל שאעפ"י שיחשוב המחשבה הנ"ל (שהוא מחשבה של הנאת עוה"ז. שע"ז החסד אינו אלא עד השמים וכמו שפירש בחא"ג בפסחים שם) אעפ"כ ע"י החוט של חסד שנמשך עליו ע"י לימוד הלילה ע"ז יועיל הלימוד גם לענין הנ"ל (שהוא ענין נפלא ורוחני בחי' מעל השמים) וכזה מצאתי מפורש במאמר זה בנוסח כתיבת יד וכן יש לדקדק קצת ממ"ש אח"כ אתא חנינא בלעה וכו' היינו ע"י שילמוד שלא לשמה יבלע אותה הנחש וכו' אורתא פוסקנצא ובלעה היינו ע"י שילמוד בלילה מגין עליו מן הנחש. ונראה לכאורא דר"ל שאעפ"י שלמד שלא לשמה רק בשביל שיתקרי רבי אעפ"כ מגין עליו מן הנחש ע"י החוט של חסד. אך יש לדקדק גם בלא החוט של חסד למה בלעה הנחש את הלימוד שבשביל שיתקרי רבי מאחר שהוא בכלל שמתוך שלא לשמה בא לשמה ונאמר עליו כי גדול עד שמים חסדך. ועוד יש לדקדק ממה שסיים בסוף וזהו כי גדול מעל שמים חסדך וכו' ומקרא זה דרשוהו רז"ל על הלומד לשמה דווקא. ע"כ נראה לפרש דר"ל שהחוט של חסד מגין עליו שלא יזיק לו המחשבה הנ"ל היינו שלא יבא בשעת לימודו לבחי' המחשבה של שלא לשמה. וכן מבואר בס' ליקוטי עצות תלמוד תורה אות ז' וז"ל ע"י לימוד גמרא בלילה חוט של חסד נמשך עליו וניצול ממחשבות שלא לשמה וכו', ולפי זה נכון מאד מה שהביא הפסוק כי גדול מעל שמים חסדך. אך עדיין יש לדקדק שבקפיטל נ"ז בתהלים נאמר עורה הנבל וכינור אעירה שחר ופירשו ז"ל שהיה לומד תורה בלילה והוא הי' מעורר השחר (שבזה יתכן מאד סמיכת עורה הנבל וכינור לאעירה שחר. כי לימוד תורה בלילה הוא תיקון הנגינה כנ"ל) וסמוך לי' כי גדול עד שמים חסדך שפרשוהו רז"ל על העוסק שלא לשמה כנ"ל וכן בקפיטל ק"ח נאמר עורה הנבל וכינור וכו' ושם נאמר כי גדול מעל שמים חסדך. נמצא מובן לכאורה שגם בלימוד הלילה יש חילוק בין הלומד לשמה ממש וכו'. ע"כ נראה לקרב הדבר אל השכל קצת ובזה מיושב הכל ושני הפירושים הנ"ל יעלו בקנה אחד לפ"ז כי כמו שבכלל עבודת ה' יש דברים שהם חובה ומצוה, ויש דברים שאינם חובה ומצוה רק שהם היתר ורשות לעשותן ויש דברים שהם איסור לעשותן כי הם מבחי' הקליפות הטמאות לגמרי, ובחי' רשות והיתר הוא בחי' קליפת נגה שלפעמים נכללת בקדושה ולפעמים בסט"א. ומצוה הוא בחי' הקדושה לגמרי. כמו כן יש בחי' כאלו בלימוד התורה הלימוד לשמה ממש הוא חובה ומצוה והוא תכלית שלימות הקדושה. הלימוד שלא לשמה ממש רק לקנטר שלא ע"מ לקיים ולעשות כלל. זה מבחי' האיסור וקליפות טמאות לגמרי וע"ז אמרו מוטב לו שנהפך שלייתו על פניו ועוד כיוצא ובזה הלימוד שהוא ע"מ לעשות ולקיים רק שמכוון להגאתו ג"כ

קצת

קצת בשביל שיתקרי רבי זהו מבחי' נגה ולפעמים בא ע"ז לבחי' הלימוד שלא לשמה לגמרי שזה בחי' נגה הנכלל בסט"א ח"ו. ולפעמים נכללת בקדושה כי בא ע"ז אח"כ לבחי' הלימוד לשמה ממש. בבחי' שמתוך שלא לשמה בא לשמה. ומחמת שא"א להשיג תיכף בהתחלת הלימוד מדריגת בחי' הלימוד לשמה ממש ע"כ התירו רז"ל ואמר לעולם יעסוק אדם וכו' שמתוך שלא לשמה בא לשמה. היינו מאחר שלומד ע"מ לקיים א"כ יודע שעיקר הלימוד צריך להיות רק לשמה לגמרי רק שא"א לו עדיין לזכות לזה בשלימות בתחלת הלימוד, ע"כ התירו לו לע"ע ללמוד כך ומתוך שלא לשמה בא לשמה. (וכבר האריכו כל המפרשים הרבה בענין זה):

ובזה יש לפרש גם כוונת רז"ל כי הלימוד של תורה שבע"פ בלילה הוא תיקון הנגינה וכו' כמבואר, שם. אך מאחר שהצפרים דסט"א הם בחי' מוחין שבמלכות דקליפה שהוא בחי' גאוה וגסות כידוע א"כ יכולה שתאחז בהלימוד גופא שיהי' שלא לשמה. רק מחמת שגם מהלימוד שלא לשמה לגמרי כלל ישראל רחוקין מזה אך שבתחלה ילמוד בבחי' שלא לשמה בשביל שיתקרי רבי (מחמת כי ע"י הלימוד זוכה לבחי' עשה לך רב כמבואר לקמן יכולה היא שתאחז שילמוד בשביל שיתקרי רבי) ואח"כ יכול לבא ע"ז לבחי' הלימוד שלא לשמה לגמרי. וז"ש אתא תנינא ובלעה. היינו כי הנחש רוצה לבלוע את הלימוד ומסית את האדם ללמוד שלא לשמה לגמרי ע"י שמסיתו מתחלה שילמוד בשביל שיתקרי רבי שזה בחי' רבה קא"ל (ועיין גם בסי' ט"ו כעין זה) אך ע"י שלומד תורה בלילה מושכין עליו חוט של חסד וניצול ע"ז ממחשבת שלא לשמה לגמרי וזה פירש שמגין עליו שלא יזיק לו המחשבה כנ"ל היינו שלא יבא ע"י הלימוד שבשביל רבי לבחי' הלימוד שלא לשמה לגמרי וממילא כשהחסד מגין עלין מזה אז אדרבא גם הלימוד הזה נכלל בקדושה בבחי' מתוך וכו' וע"כ גם ע"י הלימוד הזה נעשה היקון הנגינה כנ"ל. וז"ש בקפיטיל נ"ז כי גדול עד שמים חסדך כי גם ע"י הלימוד שבשביל שיתקרי רבי נמשך עליו ג"כ חסד (ובפרט כשלומד בלילה שאז החסד מגין עליו שלא יבא ע"י הלימוד הזה לבחי' לימוד שלא לשמה לגמרי) ואז ממילא אדרבא מחוך שלא לשמה בא לשמה ואז נאמר עליו כי גדול מעל שמים חסדך כנ"ל ועיין בליקוטי הלכות ה' אפטרופוס ה"ג מבואר ג"כ שהחוט של חסד מגין עליו שיזכה ללמוד לשמה עיי"ש עוד: (שם) צפרדע היינו צפור דעה. לשון זה מובא בתנא דבי אליהו ח"א פ"ז ובכאן כוונתו הצפרים שהם מוחין שבמלכות וכו' וכן מבואר בסידור האריז"ל בסדר הגדה של פסח במכת צפרדע:

סי' ד' מאמר אנכי אות ד' וזהו ה' אחד ושמו זה בחי' אלקים מלכות וכו' אחד גמטריא אהבה היינו הן ה' שהוא רחמים הן שמו שהוא בחי' אלקים בחי' דין הכל לטובתך וכו' לכאורה יש לדקדק כי הלא רז"ל בפסחים ד' נון ע"א דרשו ה' אחד שלעתיד יהי' כולו הטוב והמטיב ושמו אחד בעוה"ז נכתב בי"ה ונקרא בא"ד ולעתיד נקרא ג"כ בי"ה. אך כשתתבונן תראה כי הכל עולה בקנה אחד. עפ"י מה שפירש רבינו ז"ל במאמר וישב יעקב וכו' שמה שבעוה"ז נכתב בי"ה ונקרא בא"ד הוא מחמת שמעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה. ור"ל כי השם הוי"ה הוא בחינת חמה ושם אלקים הוא בחי' לבנה בבחי' כי שמש ומגן ה' אלקים כמבואר שם. וכל זמן שהמלכות דקדושה בגלות שאז הם יונקים מבחי' המלכות הנקרא אלקים כמבואר במאמר זה ג"כ אות ב' שזה בחי' פגימתה של לבנה אז א"א לקרותו ית' גם בשם הוי"ה שהוא בחי' חמה כי מעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה (וזה ענין חדש ונפלא שגילה בזה רבינו הק' ז"ל) ובזה יתכן מאד התכרת הכתוב והיה ה' למלך על כל הארץ היינו לעתיד יתעלה המלכות מביניהם ואז יתקיים כי מלך כל הארץ אלקים כמבואר כאן אות ב' אז יתייחד שם הויה עם השם אלקים שזה בחי' ביום ההוא יהיה ה' אחד ודרז"ל שלעתיד כולו הטוב והמטיב שזה בחי' ה' אחד ושמו אחד כמו שפי' רבינו ז"ל. ומחמת זה בעצמו יהי' נקרא לעתיד בשם הוי"ה כי יתמלא פגימת הלבנה היינו שיהי' השם אלקים שהוא בחי' מלכות בשלימות שזה בחי' משדרז"ל ושמו אחד שיהא נקרא ג"כ בשם הוי"ה היינו כנ"ל:

במאמר אנכי סי' ד'. כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו זאת הבחינה הוא מעין עוה"ב. כ"ש בה' אהלל דבר וכו'. ולעתיד כולו הטוב והמטיב וכו' עיין רש"י בפסחים שם שמפרש כפשוטו כי לעתיד לא יהיה שום בשורות רעות כלל. ועיין ברכות דף סמך ע"ב. לעולם יהא אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא לטב וכו', וכמעשה דר' עקיבא וכו'. כי כל מה שעושה הקב"ה עם האדם הכל הוא רק לטובתו. ואעפ"כ מבואר שם שעל בשורות טובות מברך הטוב והמטיב ועל בשורות רעות מברך דיין האמת רק שצריך לברך גם דיין האמת בשמחה ומפיק ליה מהאי קרא גופא שנא' בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר. ונלע"ד לבאר קצת בזה באופן שדברי רבינו ז"ל במאמר זה יעלו בקנה אחד ממש עם דברי רז"ל הנ"ל, והוא עפ"י מה שרומז לנו רבינו ז"ל במאמר זה בעצמו סוף אות זיין שארץ הוא דינא דמלכותא כ"ש והארץ מתקוממה לו נמצא שכל היסורין והדינים הם מבחי' מלכות בחי' דינא דמלכותא. (ועיין לקמן במאמר רומה על השמים סי' עד) וע"כ באמת אמרו רז"ל אין יסורים בלא עון, כי ע"י העוונות פוגמין כביכול בבחי' המלכות ומכניסין אותה כביכול בתוך העכו"ם ומזה בעצמו באין היסורין וכמובן באות הא. והנה אף שבאמת גם אלו היסורין צריכין לקבלם באהבה ובשמחה ולידע שהם לטובתו מאחר שבאין לכפרת עוונותיו וכמבואר ברבינו יונה בברכות שם. אעפי"כ מחמת שההכרח שירגיש צער היסורין. כי אם לא כן במה יתכפרו עוונותיו. ע"כ אעפ"י שיודע שהם לטובתו ומקבלם באהבה ובשמחה. אעפ"כ מאחר שמצטער בהם מברך דיין אמת וכעין שארז"ל ביומא ד' סט ע"ב לענין ירמיה ודניאל שלא אמרו הגבור והנורא אעפ"י שאמרן משה. כי מתוך שידעו בהקב"ה שאמתי הוא לא כזבו בו. וכמו כן לענין זה כי הקב"ה אוהב האמת ומאחר שבאמת הוא מצטער בהיסורין, א"כ איך יברך על זה הטוב והמטיב ע"כ צריך לברך דיין אמת רק שיברך בשמחה ובאהבה מאחר שאעפי"כ יודע בפנימיות שהצער והיסורין אלו הם לטובתו כנ"ל. אך כל זה שייך עכשיו, בזמן שהמלכות בגלות והם יונקים ממנה כביכול ומשם באין כל היסורין ר"ל. אבל לעתיד שתתעלה המלכות מביניהם ויהיה ה' למלך על כל הארץ אז יתמתקו כל הדינים שבמלכות, עד שלא יהיה להרע שום אחיזה כלל. ואז יתבטלו באמת כל הרעות והיסורין ויהיה כולו טוב כולו אחד בבחי' משארז"ל שלעתיד כולו הטוב והמטיב כפשוטו כמו שפירש"י כנ"ל, וע"כ גם עכשיו ע"י תשובה עם וידוי דברים לפני ת"ח שע"ז מעלין המלכות מבין העכו"ם כביכול ומחזירין אותה לשרשה בבחי' קחו עמכם דברים ושובו אל ה' שמעלין המלכות שהוא בחי' אלקים אל ה' ונעשה יחודא שלים בין שם הויה ב"ה שהוא בחי' רחמים ובין שם אלקים שהוא בחי' דין. ע"כ אעפ"י שלא נתתקן המלכות עדיין בשלימות בכלל העולם כמו שיהיה לעתיד, ומחמת זה לא נתבטלו הצער והיסורין עדיין עד שלפעמים עוברין יסורים וצרות ר"ל גם על הצדיקים ובעלי תשובה באמת שזכו לתקן בחי' המלכות עכ"פ זוכין ע"י בחי' תיקון המלכות הנ"ל שידעו בידיעה שלימה שהצער והיסורין הבאין מבחי' אלקים בחי' דין הם רק לטובתם ומחמת אהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב אותם כמו שכתוב את אשר יאהב ה' יוכיח וכו'. ואינם בבחינת תמורת רשע רעה ח"ו. המבואר באות הא. אשר גם מחמת זה לא תקנו חכמים

לברך

לברך גם על הרעה הטוב והמטיב. אעפ״י שאמרו שיהא אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא לטב כי זה מצד המשפיע כביכול כי בוודאי מפי עליון לא תצא הרעות וכו׳ ח״ו. וכוונת השי״ת אפי׳ באיבודן של רשעים ר״ל הוא ג״כ לטובתם. אבל עכ״פ מצד המקבלים יש לפעמים שהדין הוא בבחי׳ נקמה ח״ו עד שא״א לכנותו בשם טוב מאחר שהוא בבחי׳ תמותת רשע רעה. וכ״ז מחמת שע״י העוונות מכניסין המלכות בגלות והם יונקים מבחי׳ הדינין שבה עד שלפעמים נשתלשל כ״כ עד שנעשה בחי׳ דין אכזרי ח״ו (המבואר במאמר חב״ח סי׳ כ״ב) בחי׳ דינא דמסאבותא המבואר במאמר רומה הנ״ל. ואז היסורין הם בבחי׳ עוונותיכם הטו אלה בחי׳ תמותת רשע רעה. כי העוונו בעצמן שהם הקליפות ר״ל מיסרין אותו ונוקמין בו. אבל ע״י וידוי דברים מעלין המלכות ומתקנין אותה ואז יודע בידיעה שלימה שהדין הוא ג״כ שלא מחמת נקמה ח״ו רק שהוא מחמת אהבה ולטובתו. ואז שייך לברך על הכל הטוב והמטיב כמו לעתיד. בפרט כפי מה שמבואר באות טית שע״י וידוי דברים זוכה להכלל בא״ס ששם אין שינוי רצון ח״ו. רק כולו אחד כולו טוב. וע״י הרשימו של אחדות הא״ס וטובו שנשאר בדעתו. אז גם כשהוא בבחי׳ ושוב אזי הרשימו מראה לדעת שידע בידיעה שלימה שכולו טוב וכולו אחד. ועי״ז הוא גם עכשיו בבחי׳ זו שלעתיד ממש היינו כולו הטוב והמטיב. נמצא העולה מזה שבאמת גם מה שמברך עכשיו על הרעה ח״ו דיין אמת רק שמברך בשמחה וידע ומאמין שהכל לטובתו לכפרת עוונותיו וכיוצא, שזה בחי׳ בה׳ אהלל דבר באלקים אהלל דבר. וכן חסד ומשפט אשירה. וכן כוס ישועות אשא ובשם ה׳ אקרא צרה ויגון אמצא ובשם ה׳ אקרא כשדרז״ל שם. ועיין תא״ג שם. תבחי׳ הזאת היא ג״כ קצת מעין עוה״ב מאחר שמברך גם על זה בשמחה כנ״ל. אבל אעפ״כ הוא בבחי׳ ועל בשורות רעות מברך דיין אמת שזה רק בעוה״ז מחמת שלא נתתקן עדיין המלכות בשלימות עד שלפעמים הם יונקים ממנה ונעשה דין אכזרי דינא דמסאבותא ח״ו. אבל ע״י וידוי דברים שעי״ז נתתקן המלכות מצדו ומבחינתו ועולה לשרשו וזוכה להכלל בא״ס כנ״ל. אזי זוכה גם בעוה״ז לידיעה שלימה שהוא מעין עוה״ב ממש. ואז אין חילוק אצלו בין חסד לדין רק כולו הטוב והמטיב כנ״ל. ועי״ז בעצמו נמתקין כל הדינים ונתבטלין כל היסורין, וזוכה לכל טוב באמת ברוחניות ובגשמיות בבחי׳ שלעתיד שיתבטל כל הרע לגמרי באמת ויהיה רק כולו הטוב והמטיב כנ״ל. ועיין עוד במאמר ויאמר בועז סי׳ סה ובמאמר בשעה שהקב״ה זוכר את בניו סי׳ רנ:

(ב שם) באות ד׳ כי עיקר הדעת הוא אחדות של חסדים וגבורות זה נק׳ דעת ר״ל כמבואר בזוה״ק וכהאריז״ל במקומות הרבה שהדעת כלול מחמשה חסדים וחמשה גבורות. (ג) אות ה׳. למשל אם עבר על דיבור לא יהי׳ לך וכו׳ עיין מ״ר נשא פ׳ טית שבדיבור זה רומז על הד׳ מלכיות: (שם) מצוה לשון התחברות כשהוא עושה מצות חבילות חבילות וכו׳ ר״ל ע״ד שארז״ל מ״ר אחרי פ׳ כא עשה אדם חבילות חבילות עבירות יעשה כנגדן חבילות חבילות של מצות. (ד) אות ז׳. וזה פירוש חמת מלך וכו׳ ר״ל שקורא הכתוב כאן להשי״ת בשם מלך. כי עיקר הפגם של העוונות הוא במלכות כנ״ל:

(שם) ואיש חכם יכפרנה. היינו הת״ח שהוא בחי׳ משה שמשים עצמו כשירים וכו׳ עי״ז נק׳ איש חכם כ״ש והחכמה מאין תמצא. ובזה יש כח לת״ח לכפר וכו׳ ר״ל ע״ד שמבואר לקמן באות טית ששורש המלכות וכו׳ הוא בחי׳ אין וכו׳. וע״כ ת״ח כזה שהוא בבחי׳ הענוה של משה בחי׳ אין יש לו כח לתקן כל פגמי המלכות ולכפר עוונותיו וכשמתוודין לפניו זה בחי׳ החזרת המלכות לשורשה. (שם) וזה ויהי בישורון מלך היינו שמלכות עלה לשרשה וכו׳ ר״ל כי תרגום יונתן פירש שזה קאי על מרע״ה שהי׳ מלך בישר׳ וכן ארז״ל במ״ר בהעלותך פ׳ טו א״ל הקב״ה למשה מלך עשיתיך שנאמר ויהי בישורון מלך וכו׳ וכשהמלכות היתה אצל משה זה בחי׳ שהמלכות עלה לשורשה שהוא בחי׳ אין כנ״ל בחי׳ ענוה שזה בחי׳ וענוים ירשו ארץ הוא דינא דמלכותא וכו׳ היינו בחי׳ מלכות כידוע (ועיין ר״ה ד׳ לב ע״ב) דחשיב פסוק ויהי בישורון בין פסוקי מלכות של השי״ת. כי מאחר שהמלכות עלה לשרשה לאין סוף נמצא שמלכות משה הוא ממש בחי׳ מלכותו ית׳:

(שם) אות חית. גם בגאוה אמרו סי׳ לגסות הרוח ענוות וכו׳. הגם כי רז״ל בקדושין ד׳ מט ע״ב פרשוהו דר״ל ענוות דתורה וכן הוא ברש״י שבת ד׳ לג ע״א עיין סוכה כ״ט ע״ב שע״י גאוה באין לעניות ממש ג״כ וכן הוא ברש״י מגילה דף יג ע״ב ד״ה ואם הגיס בפרט כי כבר ידוע מארז״ל אם אין תורה אין קמח נמצא שעניות דתורה מביא לעניות גשמיות ג״כ: (שם) באות הנ״ל כי יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות. ר״ל כי הגם שכבר זכה לתקן כל המדות הנמשכין מהד׳ יסודות. אעפ״כ כל זמן שלא התוודה לפני הת״ח לא תיקן עדיין מה שפגם כבר עד הנה ועדיין לא נחרבו הבנינים והצירופים הרעים שנבנו ע״י עוונותיו שחטא קודם שזכה להתקרב אל הצדיק ועדיין יש להסט״א אחיזה ויניקה מהם. ע״כ אין יודע עדיין באיזה דרך הוא מהלך, כי יש דרך ישר וכו׳ כי יכולה הסט״א להתגבר עליו עדיין להפילו ממדריגתו. אבל כשמתוודה לפני הת״ח עי״ז נחרבין הבנינים והצירופים רעים ובונה מהם מלכות דקדושה. ואז הצדיק מברר ומפריש לו דרך הישר לפי שורש נשמתו וכמבואר גם לקמן בבחי׳ אחריב הרים וגבעות וכו׳ ואז והולכתי עוורים בדרך לא ידעו וכו׳: אות ואו. כי שורש המלכות הוא אש (אולי ר״ל) כמבואר בכתבים שעיקר בנין המלכות הוא מהגבורות שהוא בחי׳ אש וע׳ בפירוש הפייט על הממליך מלכים שמרומז בו השם הממונה על האש:

(שם) אות טית. בארץ מואב זה בחי׳ מלכות שדוד בא ממואב. אפשר שרומז שע״י שנקבר משה שם עי״ז נמשך הכנעת הסט״א ותיקון המלכות דקדושה כ״כ עד שדייקא ממואב עצמו יצא דוד: (שם) אות טית. במאמר רבב״ח דיתבא לי׳ אכלי טינא בנחורי׳ וזה בחי׳ תפלתן של ישראל וכו׳ כי התפלה הוא בחינת מלכות כידוע. ועיקר שלימותה הוא כשזוכין בשעת התפלה להתפשטות הגשמיות כמבואר בש״ע סי׳ צח. ולדבק א״ע אז עכ״פ באור א״ס וכנ״ל שזה ג״כ בחי׳ החזרת המלכות לשרשה. וכל זמן שלא זכה לתקן את המלכית ולהחזירה לשורשה בוודאי הוא רחוק עדיין משלימות התפלה ואין יכול לעבוד עבודתו תמה: (שם), והזכיר השלש בחי׳ מעילא לתתא וכו׳ י״ל כי הוא מטעם כי בתיקונים אלו של ווידוי וצדקה צריך לעסוק תמיד גם כשאינו אצל הצדיק רק שיהי׳ בהתקשרות להצדיק: (שם), כ״ש בהפטורת בראשית אחריב הרים וכו׳ י״ל שרימז בזה כי כל מעשה בראשית הי׳ רק בשביל לגלות מלכותו ית׳ כמבואר במ״א. ותיכף כתיב והארץ היתה תהו ובהו וכו׳ ודרז״ל שמרמז על הד׳ מלכיות דסט״א. והתיקון הוא ע״י רוח אלקים מרחפת דא רוחו של משיח היינו הצדיק שהוא בחי׳ משה משיח הוא מתקן את המלכות ומעלה אותו לשורשו ומחריב בחי׳ המלכיות דסט״א ומפריש דרך לכ״א לפי שורש נשמתו שזה בחי׳ אחריב הרים וגבעות וכו׳ והולכתי עורים בדרך לא ידעו. וזה בחי׳ ויאמר אלקים יהי אור וכו׳ ויבדל וכו׳ וכן כל סדר הבריאה כולה שזה בחי׳ שהורה לכ״א מחלקי הבריאה את דרכו מה לעשות כפי שרשו למעלה וכו׳: (שם) ושיתין מחוזי רמז על ששים אותיות שבברכת כהנים אולי מרמז על מעלת הברכות שמברכין א״ע אצל הצדיק שברכתו היא בחי׳ ברכת ה׳ היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה. כי סתם עשירות כל מה שיש לו יותר מתאוה יותר ומתעצב יותר כשארז״ל יש לו

מנה מתאווה מאתים וכן מרבה נכסים מרבה דאגה אבל ע"י ברכת הצדיק שהוא בחי' ברכת ה' ע"ז נתבטל העצבות והתאוות ועי' כותב ב"ב ד' קט"ז שעשה סעד להמנהג שנהגו לברך עצמן אצל החכם והצדיק ממשארז"ל ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים שנאמר ואיש חכם יכפרנה. (שם) אבל ע"י שאיש הישראלי הנ"ל נתעורר בתשובה ע"י שרץ קטן שבנחיריו וכו' ע"י תשובתו גורם שגם אלו הרשעים נעשו כסא לקדושה. ר"ל כי איש הישראלי הזה קודם שזכה להתקרב אל הצדיק מסתמא לא הי' מתוקנים אצלו גם כל המדות הנמשכין מהד' יסודות. אך אעפי"כ לא התפעל מזה כ"כ רק מחמת שהיה משתוקק להתפלל בכוונה ולא הי' יכול מחמת הבלבולים כנ"ל ע"ז נתעורר להתקרב אל הצדיק וזוכה ע"ז ממילא לכל המעלות הרמות והנפלאות הנ"ל שלא עלו על דעתו כלל כי זכה לתקן כל המדות שבד' יסודות וזכה להחריב כל הצירופים רעים שבמלכות דסט"א ובנה מהם דייקא בנין המלכות דקדושה כנ"ל וזכה להכלל באור הא"ס ית' ולדבק א"ע בו בבחי' רצוא ושוב עד שזכה להמשיך ע"ז אור אחדות הא"ס וטובו עד שזכה לידיעה שלימה מעין עוה"ב. וע"י כל הנ"ל גרם תיקון גדול גם בכלל העולם עד שאפי' הרשעים שהם מאחורי הקדושה נעשו כסא לקדושה ועומדים גם הם לעובדי ה' שיבנו בניני המלכות דקדושה:

(שם) כי כל הדלית יסודות הם מתחת גלגל הירח והירח מכונה בשם עבד וכו'. י"ל כי הרע שבארבע יסודות נמשך בשורשו מבחי' מיעוט הירח כידוע. ועי"ז בעצמו נמשך פגם המלכות בחי' מיעוט הירח ביותר, ואז ניתן המלכות לסט"א בבחי' תחת עבד כי ימלוך. וכשזוכין לתקן הד' יסודות עי"ז נמשך בחי' תיקון למיעוט הירח ונתעלה המלכות בבחי' והי' אור הלבנה כאור החמה שזה בעצמו בחי' אחדות שם הוי' עם שם אלקים כמבואר במאמר וישב הנ"ל:

במה שמבואר במאמר הנ"ל אות ה"א מענין הצירוף שנחקק על עצמותיו עיין תיקוני זוהר בתיקונים האחרונים תיקון גימל. מלכות כל דיוקנין אתחזיין בה והיא כלולה מבשרא וגידין וגרמין וכו', וזה נראה בחוש שעיקר הבנין של קימת האדם הן העצמות. והבשר וגידין הן הלבושין שעליהם וקישורן וכמו שכתוב ביחזקאל ל"ז ותקרבו עצמות עצם אל עצמו וכו' והנה עליהם גידים ובשר עלה וכו'. וע"כ כשפוגמין ח"ו בבנין קומת המלכות עיקר הפגם וחורבן הבנין ח"ו הוא כביכול בבחי' העצמות בבחי' עצמותיו של יהודא מגולגלין וכו'. וע"י וידוי דברים נתתקן כל זאת. ולבאר יותר קצת ע"פ מה שכתוב בזוהר שלח דף ק"ע שבשר וגידים הם מצד הסט"א ורתיכין דילה והעצמות הן מצד הרתיכין דרוחא קדישא וע"ד חשיבו דגופא גרמין היו ע"ש וע"כ ע"י העוונות שבזה נותנים כח לבחי' המלכות דסט"א לינק מהק' זה בחי' שהעוונות שהם מצד הסט"א נחקקין על העצמות שהם מסטרא דקדושה כי נותנין להם כח לינק מהקדושה ח"ו ואז ניצוצי המלכות דקדושה נופלין בין הסט"א ח"ו. וע"י הוידוי דברים יוצאין הצירופין מן העצמות איגו שמכניעין בזה את הסט"א שלא יהי' לה כח לינק מהקדושה ומעלין ניצוצי המלכות דקדושה מביניהם ומחזירין אותם לשרשם וכו':

(ה) הנה ידוע מפי תלמידיו הק' שכל המאמרים שגילה בענין מעלות התיקונים הנוראים והנפלאים שנעשין ע"י ההתקרבות אל הצדיק. וכל הפרטים שיש בזה. כל דבריו ז"ל בזה חיים וקיימים לעד וגם עכשיו אחר הסתלקותו ז"ל נעשה כל זה ע"י שמתקרבין אל ענינו הקדוש ז"ל ונכללין בתוך הקיבוץ הק' ונקראים על שמו הק' ז"ל ומתדבקין עצמן בלימוד ספריו הק' ומקבלין עצותיו הק' ובאים על ציונו הק' ומתפללין שם על התשובה והיראה והעבודה וכו' בפרט כשזוכין להכלל בתוך הקיבוץ הק' בעת שמתאספין אליו ז"ל על ר"ה וכו' כידוע ומבואר כ"ז במ"א. ע"כ צריכין לבאר קצת. איך פרטי התיקונים שבמאמר זה נמשכין גם עכשיו אחר הסתלקותו ז"ל. התיקונים שנעשין ע"י הסתכלות פני הצדיק. עיין בסי' קצ"ב שבכל ספר וספר נמצא דמות דיוקנו ואור פניו של זה הצדיק והחכם שחידש אלו הדיבורים שבזה הספר. ועיין בסימן קנ"ג מבואר שם שהתלמיד כשזוכה הוא מקבל אור הפנים של הרב ממש וכו' ועי' סימן ר"ל. התיקונים הנעשין ע"י הצדקה שנותנין להצדיק זה פשוט שנעשה עכשיו ג"כ ע"י הצדקה שנותנין לבניו ולהמקורבים אליו ז"ל ולכל המצטרך לעניניו הק' ז"ל כגון להדפיס ספריו הקדושים וכיוצא בזה:

התיקונים שנעשין ע"י הוידוי לפני הצדיק נעשה עכשיו ג"כ ע"י שבאין על ציונו הק' ומרבין שם בתפלות ווידוים וכו'. וזה מרומז בדבריו ז"ל במאמר זה בעצמו באות ט"ת בענין למה נקרא שמו פעור ע"ש שפוער פיו כי כשפוגמין במלכות אז יש לו כח לפעור פיו בצירופים רעים וכו' ובשביל זה נקבר משה מול בית פעור (ומבואר בתוס' סוטה דף י"ד בשם מדרש אגדה שבכל שנה בית פעור עולה למעלה כדי לקטרג ולהזכיר עון וכשהוא רואה קברו של משה חוזר ושוקע וכו' נמצא מבואר שקברו של משה עושה עד היום פעולתו הק' להכניע בחי' בית פעור ולהוציא ממנו הצירופין הרעים ולתקן ולבנות מדת המלכות בשלימות) וע"ש עוד מה שכתב וכל זה היה במותו. אבל בוודאי גם בחייו הי' לו התפשטות הגשמיות והי' מדבק א"ע באור אין סוף אבל ההתפשטות הי' בבחי' והחיות רצוא ושוב וכו' וממילא מובן שזה הצדיק שהוא בבחי' משה בחי' אין כי דבוק בתמידות באור אין סוף בבחי' רצוא ושוב שעי"ז יש לו כח לתקן מדת המלכות ע"י הווידוי שמתודין לפניו בודאי זה הצדיק יש לו כח זה לאחר הסתלקותו ביתר שאת ויתר עוז כי אז דבוק בשלימות יותר באור האין סוף. וגם אז יש אצלו בחי' רצוא ושוב כידוע. רק שהיא בדקות ורוחניות יותר. וגם כי הצדיקים פוקדים את קבריהם כידוע בפרט זה הצדיק אשר פקד על זה לבוא על קברו והבטיח שישתדל בתקנתו וכו' כידוע. וע"ש עוד באות הא מרמז ג"כ לענין זה שיהודה התוודה כמה דורות לפני לידת משה ואח"כ כשנזכר משה הווידוי נעשה כאילו התוודה עכשיו לפני משה. ועי"ז נתתקן בחי' מלכות. מכש"כ שעכשיו שכבר הי' הצדיק שהוא בחי' משה בעולם וכשבאין על קברו כפקודתו ז"ל בכדי שהוא יעלה הווידוי לפני השי"ת ויתקן בחי' המלכות בוודאי נתקן הכל נמצא שכל התיקונים הנ"ל נעשין גם עכשיו רק שנעשין בדקות ורוחניות יותר ע"כ צריכין עכשיו להתחזק ולהתאמץ להמשיך התיקונים הנ"ל ע"י שיהיה ההתקשרות בלב שלם ונכון ביותר וכמובן: וגם מה שמבואר שם שהצדיק מפריש ומברר לו דרך הישר לפי שורש נשמתו צריכין להאמין שגם עכשיו נעשה ענין זה ממילא כי כשבא אל כלל הקיבוץ הק' שלו ורואה מדותיהם הק' ועבודתם אשר עובדים את ה' ומשתוקקים בכלות הנפש ליילך בדרכיו הק' וכו'. ויודע ומבין היטב שכל זה נמשך רק מקדושת אור נשמתו הק' ואור קדושת תורתו אשר שם מאיר אור פניו הק' וכו' כנ"ל. זה בחי' הסתכלות פני הצדיק. ועיין ליקו"ת סימן מ' ותבין שזה בחי' מלך ביפיו תחזינה עיניך שהעיקר הוא בזמן אסיפת הקיבוץ דהק' שלו וע"י כ"ז מי שזוכה לקשר עצמו היטב לזה ומרגיש איזה הארה והתנוצצות הק' מזה בתוך לבו זוכה ע"ז לתקן המדות הנמשכין משני יסודות דומם צומח. וע"ש במאמר רבב"ח שאינו מזכיר שם כלל ענין ההסתכלות רק ההתקרבות שזה בחי' ושדיוהו לגודא שהקריב א"ע להצדיק וכו' והצדיק הוא בחי' ברית מלח עולם וידוע כי מלח הוא פולט הדמים ע"כ ע"י ההתקרבות להצדיק נתתקן המדות הבאים מדומם צומח שהם עצבות והתאוות הבאים מדמים עכורים וכו' נמצא מבואר בכאן שעיקר תתיקון נעשה ע"י ההתקרבות וההתקשרות. אח"כ כשנותן צדקה לאנשיו המקורבים אליו והולכים בדרכיו

ונקראים

ונקראים על שמו ז״ל וכן כשנותן צדקה על כל עניניו ז״ל נתתקנו המדות הבאים מחי ומדבר. אח״כ כשבא על קברו הק׳ ומפרש כל לבו לפני השי״ת ומרבה בתפלות ותחנונים ווידוים וכו׳ ומתפלל לפני השי״ת שיורהו הדרך הנכון והישר לפי שורש נשמתו שיזכה עי״ז לתשובה שלימה ולעבוד אותו ית׳ באמת ושיכפר לו על כל מה שפגם וכו׳ בפרט בזכותו של הצדיק הק׳ ואומר הווידוים מתוך פנימיות לבבו עד שהדיבורים יוצאים מתוך עצמותיו בבחי׳ כל עצמותי תאמרנה וכו׳ היינו שהדיבורים יוצאים מתוך פנימיותו ועצמותיו של המתוודה שעי״ז ממילא נמשך גם כח כל האברים וכל העצמות ממש לתוך הדיבורים ועושה את כל הנ״ל על סמך דעתו של הצדיק הק׳ ז״ל. ובהתקשרות גמור אליו בכל לבבו ושהוא יעשה ויגמור כל התיקונים הצריך לנפשו ורוחו ונשמתו אזי יאמין בבירור שבוודאי נחרבו עי״ז כל בניני המלכות דסט״א והוציא מהם כל הצירופין ונבנו בניני המלכות דקדושה ואז ממילא ידע הדרך הישר לפניו לפי שורש נשמתו שזה בחי׳ אחריב הרים וגבעות רמז על חורבן ממשלתם והולכתי עורים בדרך לא ידעו כמבואר שם במאמר רבב״ת. נמצא מבואר שכשנחרבין בניני המלכות דסט״א אזי השי״ת בעצמו מוליך אותו בדרך הישר ובוודאי כשהצדיק בחיים חיותו אז הצדיק מודיע לו את הדרך ועכשיו צריך להאמין שכשרוצה באמת לילך בדרך הישר ועושה כל התיקונים הנ״ל בשלימות אז מה שהשי״ת שולח לו במחשבתו איזה דרך והנהגה לעבודת ה׳, צריך להאמין שזה דרכו הישר לעת עתה לפי שורש נשמתו וממילא מובן שכל אחד צריך לחפש את דרכו בקודש בתוך הספרים הק׳ של הצדיק ותלמידיו ז״ל. ובענינים כאלה שאפשר לו לדבר ולהתיישב עם חביריו בוודאי צריך לדבר עם חביריו כי אולי יקבל מחביריו איזה הארת הדעת בבחי׳ ומקבלין דין מן דין וגם צריך בכל פעם גם בביתו להתבודד ולשפוך שיחו לפני השי״ת ולהתפלל לפניו שיתקן את עצתו וכמבואר כ״ז במ״א: וגם זה מובן ממילא כי הכל לפי רוב המעשה ואחר כוונת הלב הן הן הדברים וכל מה שהאדם עושה ומשתדל בהתיקונים הנ״ל בהשתדלות ביותר ובהתעוררות הלב וכוונתו ובהתקשרות גדול ביותר בוודאי נמשכין עליו כל התיקונים הנ״ל בשלימות יותר. אך אעפ״כ צריכין להאמין ג״כ שאיך שמשתדל האדם להמשיך עליו הארת תיקונים הנ״ל אפילו אם האדם הוא כמו שהוא וההשתדלות הוא כמו שהוא אעפ״כ בוודאי נמשך עליו ג״כ איזה הארה מהתיקונים הנ״ל. כי השי״ת מצמצם א״ע מאין סוף עד אין תכלית וחושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח אפילו ממדריגה השפילה שבשפילות ואם רואה האדם שחבירו זוכה להשתדל ביותר ונמשכין עליו התיקונים הנ״ל ביותר אל יפול בדעתו עי״ז ח״ו (כמצוי אצל הקטני הדעת) אדרבא יתחזק ביותר עי״ז ויאמין כי ע״י ההתקרבות של חבירו הגדול ממנו יגיע גם אליו תועלת גדול עי״ז. כי הלא מבואר בסוף המאמר. שע״י תשובתו של איש הישראלי הזה וכו׳. עי״ז אפילו הרשעים שיצאו לגמרי מהקדושה והם בבחי׳ אחורי הק׳ נעשו גם הם כסא להקדושה וידהבי לבניני הנך מחוזי. מכש״כ שהוא איך שהוא מאחר שמשתדל אחר הקדושה ורוצה להתקרב אל הצדיק ומשתדל ג״כ בכל תיקונים הנ״ל בוודאי נמשכין עליו ג״כ התיקונים הנ״ל. ומה שלא זכה לתקן ע״י השתדלותו. אולי יזכה שיתקן ע״י ההשתדלות של חבירו שזכה להתקרב ביותר. ואם יהי׳ האדם חזק בדעתו בזה באמת בוודאי סוף כל סוף יזכה לתשובה שלימה ולתיקון גמור:

וגם זה מובן ממילא כי אי אפשר לגמור גמר כל התיקונים הנ״ל בשלימות בפעם אחת שבשביל זה גם בחיים חיותו של הצדיק צריכין לבוא אליו בכל פעם ולספר לפניו כל לבו וכמבואר במאמר זרה אות טית. ויש בזה דברים עמוקים ובפרט כי האדם צריך להשתדל לעלות בכל פעם ממדריגתו למדריגה עליונה ביותר וכמובן: וכל זה נוהג גם עכשיו:

(נשמט) (שם אות הא) ויהודא זה בחי׳ מלכות רומז שבחי׳ מלכות נתתקן ע״י ווידוי דברים וכו׳. א״ה יש לומר שזהו שכתוב יהודא אתה יודוך אחיך ות״א ויונתן, אתה אודית וכו׳ היינו הווידוי שהתוודה שעי״ז נתתקן המלכות כנ״ל. ע״כ עי״ז זכה למלוכה שזה בחי׳ יודוך אחיך ופי׳ הרשב״ם מל׳ הוד מלכות וכמפורש במקרא אח״כ. וזה ידך בעורף אויביך כי עי״ז מכניעין קליפות פעור (כמבואר באות טית) ופעור הוא בחי׳ עורף כמבואר בכתבי האר״י ז״ל, ועיין תוספתא ברכות פרק ד׳. מפני מה זכה יהודא למלכות מפני שהודה לתמר היינו כנ״ל וכו׳ מפני מה זכה למלכות מפני הענווה (כי הענווה הוא שורש המלכות כמבואר באות ז׳ ט׳) מפני מה זכה למלכות מפני שקידש שמו של הקב״ה על הים כי מסירת נפש על קידוש השם בפועל ממש הוא עיקר בחי׳ זרקא דאזדריקת לאתר דאיתנטלת משם המבואר באות טית כי מוסר ומבטל כל הישות שלו בפועל ממש בכדי לקדש שמו ית׳ ועי״ז זוכה להכלל באין סוף ונתתקן כל הפגמים שפגם בהישות שלו שהיא בחי׳ מלכות (ומוציא כל ניצוצות הק׳ מבין המלכיות דסט״א כמובא בכתבי האר״י ז״ל בענין העשרה הרוגי מלכות שזה בחי׳ ויקבור אותו וכו׳ מול בית פעור המבואר במאמר זה) ווכה עי״ז לבנין המלכות דקדושה וזהו שמבואר במ״א שתיקון התפלה שהיא בחי׳ מלכות הוא להתפלל במסירת נפש היינו כנ״ל כי עי״ז מחזירין המלכות לשרשה שזה עיקר תיקונה כנ״ל ובזה יש להבין ברמז קצת בענין מה שבחר רבינו ז״ל מקום גניזתו הק׳ באומין. מחמת שהי׳ שם קידוש השם הרבה וכו׳ כמבואר במ״א ושם דייקא עוסק בתיקונים נפלאים הנ״ל: (הגה שם באות ח׳, וזה נעשה ע״י משה שזכר משה הוידוי כי כן צריך שיהי׳ הווידוי לפני ת״ח פי׳ הגם שיהודא התוודה לפני יעקב אבינו ושאר גדולי הדור אשר באמת עי״ז זכה למלוכה כי העלה את המלכות שהוא בחי׳ דבר לבחי׳ א״ס וא״כ למה הוצרך משה להזכיר הווידוי עוד הפעם אמנם ידוע מארז״ל כי דוד אמר אנכי תולעת ואברהם אמר ואנכי עפר ואפר ומשה אמר ונחנו מה שהי׳ בתכלית הענווה שעי״ז נכלל בא״ס ממש ע״כ אעפ״י שהתודה לפני יעקב אעפ״כ הי׳ עצמותיו מגולגלין כי לא נכלל המלכות בא״ס ממש כ״א ע״י משה דייקא):

בסי׳ ה׳ (בחצוצרות אות א), בגזירת עירין פתגמין היינו לאחר גזר דין וכו׳ ר״ל שכבר נתפשט ונתפרסם הנזר דין בין המלאכים שנקראין עירין אז צריכין להלביש התפלה כדי שלא יקטרגו המלאכים וזה ובמאמר קדישין שאלתין שהצדיקים הקדושים מלבישין שאלתם במאמר: והנה המאמר הזה נאמר בראש השנה הראשון לישיבתו בבראסליב ולהתקרבות הרר״נ ז״ל אליו והוא הי׳ ר״ה תקס״ג שחל אז ביום שני ושלישי. ואז נשמע בעולם הגזירות שרצו לגזור בעולם אשר יצאו בימינו בעוה״ר דהיינו ליקח מאת בני ישראל לאנשי חיל ר״ל. כי אלו הגזירות התחילו לצאת בימי מלכות פולין קודם שכבש הקי״רה מרוסיא את מדינתינו. ואח״כ בתחילת כבישתו את מדינתינו נשקטה הדבר קצת. ואח״כ חזר ונתעורר שנשמע בעולם שרוצין לגזור כמה גזירות שקורין פינקטין אז אמר רבינו ז״ל התורה הזאת בחצוצרות ובה מרומז הגזירות הנ״ל. עד כאן הועתק מספר חיי מוהר״ן. ושמעתי מאבי ז״ל שרימז אז רבינו ז״ל שכבר הוא לאחר גזר דין. אך אעפ״כ עסק אז רבינו ז״ל הרבה בכל השנה להמתיק הדבר עד שעי״ז פעל בתפלתו שנתעכב הדבר ולא יצאה הגזירה אל הפועל עד קרוב לעשרים שנה אחר הסתלקותו ז״ל ויש בזה הרבה לספר ויבואר במ״א:

ב׳ שם (אות ב), יש אדם שעושה המצות בשכר עוה״ב שאינו נהנה מהמצוה בעצמה אלו לא היה נותנין לו עוה״ב בשכרה לא היה עושה אותה וזה בחינת כה אספקלריא שאינה מאירה וכו׳ יש לדקדק כי הגם שהסכימו המפרשים ז״ל שגם העובד

ע״מ לקבל פרס הוא בכלל עובדי ה׳ יחשב אלא שאין שלימות בעבודתו (ועיין תוספות יום טוב פרק א׳ דאבות) אבל איך יתכן לומר שאם לא היה נותנין לו עוה״ב בשכרה לא היה עושה אותה הלא גזירת המלך הוא בפרט כי כבר ידוע וברור שיש שכר הרבה על כל מצוה ומצוה עין לא ראתה. ע״כ ההכרח לפרש דרצה לומר שעיקר ההנאה שמקבל בשעת עשית המצוה הוא מחמת שיודע שיש שכר עוה״ב בשבילה. ואלו לא הי׳ נותנין לו עוה״ב בשכרה לא היה עושה אותה היינו שלא היה עושה אותה בהנאה ובשמחה רק מחמת שגזירת המלך עליו ומוכרח לעשותה ואלו יתכן לאמר שהמלך לא יקפיד עליו אם לא יעשנה לא היה עושה אותה מאחר שאין לו הנאה בה: ועכשיו שמעתי לפרש דר״ל ע״ד שפירש״י בפ׳ יתרו בפסוק וידבר אלקים וכו׳. לפי שיש פרשיות בתורה שאם עשאן אדם מקבל עליהם שכר ואם לאו אינו מקבל עליהם פורעניות ר״ל כגון אם אין לו טלית בת ארבע כנפות אינו חייב בציצית וכן כל כיוצא בזה והוא מהדר לקיים גם אלו המצוות אך כוונתו בשביל השכר שיקבל. ועיין חא״ג סוטה ד׳ י״ד בענין שאמר הקב״ה למשה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר. ודקדק והאמרו ז״ל אל תהיו כעבדים וכו׳ ע״מ לקבל פרס וי״ל דהיינו במצוה שנתחייב בה כבר אבל הכא שעדיין לא בא לא״י ששם חיובה. והקב״ה לא רצה שיהיה חייב בהם שפיר מצי לבקש משום קיבול שכרם עכ״ל. ובכגון זה יש לפרש גם דברי רבינו ז״ל הנ״ל ובזה יובן קצת מה שהביא רש״י ז״ל (והוא מהספרי) דרשה שמשה התנבא בזה הדבר גבי פרשת נדרים דייקא. והלא גם גבי שחוטי חוץ. ובפרשת לבני דודיהן יהיו לנשים נאמר ג״כ זה הדבר. והגם כי רבותינו ז״ל דרשו גם שם דרשות על זה. הלא גם בזה הדבר שבפ׳ נדרים יש ג״כ דרשות רז״ל והובא בספרי עצמו שם. (ובנדרים עז. עח. ובב״ב ק״כ קכא.) אך לפי הנ״ל מובן. כי נדרים הוא ענין שמחייב עצמו בדבר שאין עליו שום מצוה וחיוב. ולפי סברת החא״ג הנ״ל בכגון זה שפיר מצי לבקש משום קיבול שכר כנ״ל. אעפי״כ הזהיר משה שגם זה יעשה רק בבחי׳ זה הדבר היינו שלא ירצו בשום קיבול שכר רק בקיום המצוה בעצמה שזה בחי׳ זה הדבר ובזה יש לפרש גם דברי משה שאמר הרבה מצוות אינם מתקיימין אלא בא״י אכנוס אני לא״י כדי שיתקיימו כולם על ידי, היינו כי העליה לא״י בעצמה הוא מצוה כמבואר באו״ח סי׳ רמ״ח. ומשרע״ה היה מבקש לעלות לא״י שלא בשביל שום שכר עוה״ב רק בבחי׳ שכר מצוה מצוה. שיזמין לו הקב״ה מצוה אחרת בשכר מצוה זאת (כמב״פ אות ב׳ הנ״ל) שזה בחי׳ קדושת המצוה של ישיבת א״י שגוום לקיים מצוות התלויות בארץ וע״כ אמר אכנוס אני לא״י כדי שיתקיימו כולן על ידי דייקא. כי עיקר שלימות הקומה של המצוות (שהוא החיות של כל הג׳ קומות עש״נ) הוא רק בא״י כי הרבה מצוות אין מתקיימות אלא בא״י, ומשרע״ה הוא אחדות אחד ממש עם קומת התורה והמצוות כמובא. וע״כ משה רבינו גמטריא תרי״ג בחי׳ הקומה של תרי״ג מצוות כי הוא זכה לבחי׳ נבואת זה הדבר ששכרו הוא רק בקיום המצוות בעצמן. וע״כ רצה לכנוס לא״י שיתקיימו כל קומת המצוות על ידו דייקא שזה עיקר שלימותן ואמר לו הקב״ה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר. היינו לקיים כל קומת המצוות שזה עיקר קיבול השכר שלך כנ״ל מעלה אני עליך כאלו עשיתם וכו׳. כי אדרבא מאחר שאין אתה חפץ בשום שכר רק בקיום המצוות בעצמן שהם רצוני. ע״כ בזה שתבטל רצונך גם בזה מפני רצוני ואל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. בזה בעצמו כלול כל קומת המצוות כי כל מצוותיך אמונה וכאלו עשית את כולם וזשארז״ל שם שנאמר לכן אחלק לו ברבים וכו׳. כי משרע״ה יש לו חלק בקיום כל המצוות של ישראל וכל מי שזוכה לקיים איזה מצוה בשמחה גדולה בפרט אם אינו רוצה בשום שכר עוה״ב רק שכרו בהמצוה בעצמה. הכל נמשך מבחי׳ הארת נבואת משרע״ה בבחי׳ זה הדבר כנ״ל. ועיי״ש בדברי רז״ל הנ״ל עוד ותבין ביותר:

ג׳ **שם** ושילום שכר נקרא בשם נביא כי ר״ת של יבוא ברנה נושא אלומותיו ר״ת נביא ר״ל כי עפ״י רוב בא עשית המצוה לאדם בצער שזה בחינת הלוך ילך ובכה וכו׳ שמצטער בעשיתה רק שהכתוב מבטיחו שעתיד לקבל שכרו שזה בחי׳ יבוא ברנה נושא אלומותיו. ולפום צערא אגרא. וע״כ אז ישמח מאוד אבל מאין נמשך השמחה לאדם עכשיו בעוה״ז בשעה זו גופא שמצטער בעשית המצוה. ואעפי״כ שמח בלבו מאוד על שזוכה לעשות מצוותיו ית׳. והלא עכשיו אין רואה עדיין שום קיבול שכר על זה ומאין יבוא לו השמחה. רק שזה בחי׳ נבואה והנח להם לישראל וכו׳ בני נביאים הם כמו שארז״ל ואע״ג דאיהו לא חזי מזליה חזי ונפשו יודעת מאוד גודל נעימות נפלאות חלקו וגורל של מי שזוכה לעשות מצוה שזה בחי׳ יבוא ברנה נושא אלומותיו ראשי תיבות נביא כי יש בכ״א מישראל בחי׳ נבואה שרואה בנבואה התנוצצות והארה מהקיבול שכר של עתיד על המצות שזהו בחי׳ ראשי תיבות דייקא כי אעפ״י שאין התיבות מבוארין להדיא מ״מ מי שיודע לקרות גם בראשי תיבות הדבר אצלו כמבואר בהדיא. רק שאעפ״כ הוא נכתב רק בראשי תיבות. כמו כן ההנאה והשמחה שמקבל עכשיו כבר מקיבול השכר שלעתיד הוא בחינת ראשי תיבות של הקיבול שכר והוא בבחי׳ נבואה כי השגה והארה זו בעוה״ז הוא בבחי׳ נבואה רק שגם בזה יש שתי בחינות כי מי ששמחתו רק במה שנפשו יודעת מאוד שיקבל שכר בעוה״ב עבור המצוה זה בחי׳ אספקלריא שאינה מאירה. ומי שזוכה ששמח בעשית המצוה עצמה זה בחי׳ אספקלריא המאירה שזה בחי׳ נביא בבחי׳ זה הדבר כי השגה והארה הזאת בוודאי אי אפשר להשיג בעוה״ז בשכל האנושי רק על ידי הארה והתנוצצות קודש שהוא בחי׳ נבואה ממש בבחי׳ זה הדבר וא״א לבאר בכתב כל כך:

שם (אות ד׳) וזה אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה וכו׳ הגם כי מובן כפשוטן כי צריכין לשמור שניהן שיהי׳ בשלימות החכמה והיראה בכדי שיהיו נעשין רעמים. אעפי״כ לא יתכן ע״ז לומר אם אין חכמה וכו׳ אם אין יראה אין חכמה וכן מ״ש אח״כ ירד גבריאל וכו׳ בחי׳ יראה חיצונית נשאר הקול נעוץ באטימת השכל. מה ענין אטימת השכל ליראה חיצונית. הלא עיקר אטימת השכל הוא ע״י חכמות חיצוניות ותאוות כמבואר לעיל גם להבין מ״ש אח״כ גער חית קנה וכו׳ ותעשה מאותיות חמץ מצה וכו׳ וזה לשון גער לשון מריבה דצדיקייא עבדין מצותא בסטרין אוחרנין דלא יתקרבו למשכנא דקדושה וכו׳ ותאמין כי כל מצותא ומריבה שיש בין הצדיקים השלמים אין זה אלא כדי שיגרשו סטרין אוחרנין. להבין זאת איך עם המחלוקת שבין הצדיקים הם מגרשין סטרין אוחרנין וגם מה שאמר אח״כ בענין אוזן שומעת תוכחת חיים בקרב חכמים תלין וכו׳ אך הענין מבואר עפ״י מ״ש במאמר אשרי זרקא סימן ל״ה ירד גבריאל ונעץ קנה בים היינו שגם למעלה מהשתלשלות הגבורות שזה בחי׳ ירד גבריאל נעשה סוספיתא דדהבא היינו בחי׳ קליפות שהם חכמות חיצוניות הנק׳ ג״כ קנה ונעץ בים החכמה וכו׳ נמצא מבואר שמהשתלשלות הגבורות שמבואר במאמרינו זה שנעשה מזה יראות חיצוניות נעשה מזה ג״כ חכמות חיצוניות שע״ז נאטם השכל. רק שלפעמים מתחיל הפגם להתגלות ע״י יראות חיצוניות ולפעמים ע״י חכמות חיצוניות והכל נמשך מבחי׳ השתלשלות הגבורות ובזה מבואר מ״ש כאן אם אין חכמה אין יראה אם אין יראה אין חכמה כי זה תלוי בזה וכשנמשך ע״י השתלשלות הגבורות פגם בהיראה ע״ז ממילא נפגם גם החכמה כנ״ל ובזה מבואר גם מה שכתב

שע״י

שע״י יראה חיצוניות נשאר הקול נעוץ באטימת השכל כי נמשך מזה גם אטימת השכל כנ״ל ועיין במאמר צדיק כתמר יפרח סימן רע״ז שע״י מחלוקת של צדיקים נמתקין הדינין בשרשן ונמתק ונתבטל התמר דסט״א וכו׳ רק שיכולין לטעות ולומר שמחלוקת גמורה הוא של שנאה ח״ו ע״כ ביקש דוד המע״ה כשיהי׳ עליו מחלוקת של צדיקים שלא ישמע מן המחלוקת רק הטובות שעושין לו בזה שהוא בחי׳ המתקות דינין ולא יטעה ח״ו שהוא מחלוקת גמורה כדי שלא ליתן להסט״א אחיזה בזאת המחלוקת וכו׳ ע״ש ובזה תבין כל הענין של גער חית קנה המבואר בכאן כי כשבאין החכמות חיצוניות ומחשבות זרות של תאוות וכו׳ לכנוס בתוך המוח של איש הישראלי שהוא בחי׳ משכן הקידש כי שם בכלי המוחין שלו שורה חכמה דקדושה שהיא בחי׳ החלק אלוה ממעל שיש לכ״א מישראל וכמבואר בהמאמר אשרי זרקא הנ״ל. אזי צריך שידע כי החכמות חיצוניות אלו הם בחי׳ הקליפות סוספיתא דדהבא שנעשו מהשתלשלות הגבורות והם בבחי׳ מחלוקת דסט״א שבאין לחלוק עליו ולקטרג על קדושת יהדותו ע״כ צריך הוא להמתיק הדינין בשורשן ולעשות מבחי׳ השתלשלות הגבורות הנ״ל מחלוקת ומריבה דקדושה ולריב א״ע עם היצה״ר והחכמות חיצוניות והתאוות ולגעור בהם שזה בחי׳ מה שארז״ל לעולם ירגיז אדם יצ״ט על יצה״ר ירגיז דייקא כנ״ל וצריכין להתפלל על זה להשי״ת שהוא ימתיק הדינין בשורשן והוא יריב את ריבינו שזהו בחי׳ גער חית קנה גער דייקא ובזה עושין מאותיות חמץ מצה היינו שמבחי׳ חמץ גופא שהוא בחי׳ חכמות חיצוניות וכו׳ הבאין מהשתלשלות הגבורות נתעורר מזה למריבה דקדושה שהוא בחי׳ מצה שזהו בחי׳ המתקת הדינין בשרשן. והנה מחמת שלאו כל אחד זוכה לזה ע״כ עוסקין הצדיקים בזה בכלל דצדיקייא עבדין מצותא בסטרין אוחרנין דלא יתקרבו למשכנא דקדושה. ובמה מגרשין הסטרין אוחרנין הוא ע״י המצות ומריבות שיש בין הצדיקים כי במחלוקת זה כוונתם לטובה בשביל להמתיק הדינין בשרשם ולבטל כל מיני הסטרין אוחרנין שהם בחי׳ מחלוקת שלא יהיו להם אחיזה במוחות ולבות של ישרא׳ וע״כ צריכין ליזהר מאוד לידע ולהאמין שהמחלוקת שביניהם הוא רק בשביל טובות ישרא׳ וכו׳ כי באם יהי׳ נדמה לו שהוא מחלוקת גמורה של שנאה ח״ו אזי יתן ע״ז אחיזה ביותר להסט״א שהיא בחי׳ מחלוקת וכמבואר במאמר צדיק כתמר יפרח הנ״ל: וז״ש במאמרינו הנ״ל אוזן שומעת וכו׳ כשאתה שומע מריבות שבין הצדיקים (והיינו שנדמה לך שהוא מחלוקת גמורה ח״ו) תדע שזה משמיעין אותך תוכחה על מה שפגמת בטיפי מוחך וכו׳ ואין המריבה אלא בשבילך וכו׳ כי אם היית זוכה להמתיק בעצמך ההשתלשלות הגבורות ע״י שהיית עושה מצה ומריבה עם הסטרין אוחרנין וכו׳ כנ״ל ממילא לא היו צריכין הצדיקים שבדור מצדך לעשות ביניהם מחלוקת בכדי לגרש הסטרין אוחרנין מאחר שאתה בעצמך מגרש אותם ע״כ לא הי׳ למחלוקת שביניהם שום שייכות אליך ולא הי׳ נשמע אליך כלל כי היית שומע ומבין היטיב שאין זה מחלוקת כלל רק שעושין זאת בשביל המתקת דינין בשורשן וביטול הסט״א. רק מאחר שפגמת בטיפי מוחך וכו׳ ואתה דבוק בסטרא דמותא בחי׳ חמץ בחי׳ ירד גבריאל היינו השתלשלות הגבורות ע״כ אתה שומע גם המחלוקת כפשוטה כאלו הוא ג״כ בחי׳ דינין הבאין מהשתלשלות הגבורות ובזה אתה נותן אחיזה להסט״א ביותר ח״ו: וז״ש ותדע שנעץ קנה וכו׳ נראה שמפרש בשיטה זו ירד גבריאל היינו כשאתה שומע המחלוקת כפשוטה שזה בחי׳ ירד גבריאל תדע שנעץ קנה בים חכמתך היינו שכבר נפגם מוחך ואין המריבה אלא בשבילך ולבסוף לא די שאין אתה מקבל תיקון וטובה ע״י המריבה שיתגרשו הסט״א ממך ע״ז כי אם אדרבה כשנדמה לך שהוא מריבה ממש אתה נותן להם כח להתאחז במוחך ביותר ח״ו כנ״ל. וכמו שהאיש הכשר נתעורר ע״י החמץ למצה היינו תיכף שרואה שמתגרין בו המחשבות שהם בחי׳ חמץ נתעורר תיכף להמתיק הדבר בשורשו ע״י שעושה עמהם מצה ומריבה כנ״ל. כמו כן מי שלא זכה לזה והצדיקים צריכין לעשות מריבה בשבילו צריך הוא להאמין שאין המריבה אלא כדי שיתגרשו הסטרין אוחרנין ולהתעורר ע״ז ששומע המריבה ביניהם לשוב ממות לחיים מחמץ למצה מחי״ת לה״א. כי אעפ״י שאלו השלש בחי׳ הם אחת. רמז בזה כי לא כל הנפילות שווה. לפעמים נפילתו בבחי׳ מות ממש. ולפעמים הוא רק בבחי׳ חמץ שהוא סטרא דמותא, ולפעמים נפילתו כדקות יותר וההפרש בינו לבין הקדושה הוא רק כמו בין חי״ת לה״א שאין ביניהם אלא משהו ומכל הבחינות הנ״ל צריך לשוב ולזכות לתכלית שלימות עבודת ה׳ ולזכות ליראה טובה לקול טוב לחכמה טובה וכו׳: ועיין בליקוטי עצות צדיק אות חית מפרש כפשוטו כי צריך לידע ולהאמין כי המחלוקת הוא רק בשביל נסיון זה שיתרחק המתרחק כי מי שפגם בטיפי מוחו ראוי לרחקו כי עליו נאמר כל באיה לא ישובון ולא ישיגו ארחות חיים ואילו לא היה נפגם מוחו לא היה נשמע לו כלל המריבות שבין הצדיקים ומאחר ששומע המריבה ידע כי אין המריבה אלא בשבילו והיינו כדי שיתעורר ע״ז בעצמו שיזכור היכן הוא בעולם שפגם בטיפי מוחו כ״כ עד שרוצים לגרשו מן החיים האמיתים ע״י המריבות שבין הצדיקים. ומי שהוא כסיל ואין מבין את זאת נתרחק באמת ע״ז אבל מי שרוצה לחוס ע״ע באמת נתעורר ע״ז דייקא לשוב ממות לחיים מחמץ למצה וכו׳ ואין מסתכל כלל על המריבות שבין הצדיקים כי יודע שזה רק בשביל נסיונו ואם עומד בנסיונו ואין מסתכל על המחלוקת להתרחק ע״ז מהצדיקים ח״ו אדרבה נתעורר ע״ז לתשובה כנ״ל. ע״ז בעצמו זוכה להתקרב אליהם ולקבל מהם ארחות חיים: (וכפי זה אפשר לפרש כפשוטו דצדיקיא עבדין מצותא בסטרין אוחרנין דלא יתקרבו למשכנא דקדושה היינו שעושין מחלוקת ביניהן כדי שיתרחקו ע״ז אותם שהם דביקים בסטרין אוחרנין בסטרא דמותא ע״י שפגמו בטיפי מוחין שזה בחי׳ חמץ סטרא דמותא שעליהם נאמר כל באיה לא ישובון ולא ישיגו ארחות חיים, וע״כ מי שלא פגם בטיפי מוחו בוודאי אינו שומע כלל המריבה ואינה מבלבלת אותו כלל ומי ששומע המריבה ידע כי אין המריבה אלא בשבילו כנ״ל וצריך להתעורר ע״ז דייקא לשוב ממות לחיים כנ״ל) ועיין בליקוטי הלכות תפלין הלכה ד׳ אות ד׳ ה׳ מבואר ענין זה ביותר ושם מרומז קצת גם דברינו הנ״ל ובאמת שני הפירושים הנ״ל המה עולים בקנה אחד כי מי שלא זכה לריב בעצמו עם ההרהורים ושלא יניחם ליכנס במוחו. אזי צריך לעמוד בנסיון זה של מחלוקת שבין הצדיקים ועי״ז דווקא זוכה להתקרב ולשוב בתשובה וכו׳ עד שזוכה לבחי׳ רעמים וכו׳ וזה שכתוב שם אח״כ אענך בסתר רעם אבחנך על מי מריבה סלה מי מריבה זה בחי׳ מצה בחי׳ מוחין וכו׳ היינו שנבחן תחלה אם זכה לשלימות המוחין ע״י שהוא בעצמו עשה מצה ומריבה עם ההרהורים או עכ״פ עמד בנסיון זה של המחלוקת שבין הצדיקים לבלי להתרחק ע״ז ח״ו רק אדרבה כנ״ל:

ה וזה פירוש אמר רבב״ח זימנא חדא הוי אזלינן בספינתא. ספינתא דא בחי׳ גבורה יראה שהלך כ״כ במדת היראה וראה גודל כח היראה עד שיכול להבין על ידה בין קודם גזר דין בין לאחר גזר דין וזה בחי׳ וסגיא ספינתא בין שיצא דכוורא והדר מפרש איך יכול להבין היינו ע״י המצוות ודוקא כשעושין אותן בשמחה וכו׳ כמבואר בפנים וזה שאמר וכי תימא לא מסגי ספינתא טובא היינו מאחר שעיקר הידיעה בין קודם גזר דין וכו׳ הוא ע״י המצוות שעושין בשמחה. א״כ מה פעל לענין זה כח היראה כי אתא רב דימי אמר וכו׳ היינו שפירש שא״א לזכות לעשות

לעשות המצוות בשמחה בשלימות עד שיסור עקמימות שבלבו ולזה צריכין רעמים ורעמים יוצאין מגבורות שהם בחי' יראה רק שצריכין לזה גם תיקון המוחין וז"ש כמיחם קומקומא דמיא מסגי שיתין פרסי היינו כשמתקן המוחין שהם בחי' קומקומא דמיא אז פוגע בהם הקול היוצא מגבורות ונעשין רעמים ושדי פרשא גירא היינו שעיקר ההתגברות ע"י החסדים שמשתתפין עם הגבורות (רק שא"כ הדרא קושיא לדוכתא א"כ מה זה שהפליג כ"כ בכח והחשיבות היראה והגבורות אחר שעיקר שלימות התיקון ע"י החסדים ע"כ סיים) וקדמא ליה איהו (היינו ספינתא) היינו שאעפ"כ העיקר הוא ע"י היראה כי היראה קודמת בחי' ראשית חכמה יראת ד' היינו שאעפ"י שעיקר שלימות התיקון של המוח והחכמה הוא ע"י אהבה וחסד בחי' מסטרא דימינא מוחא חיוורא ככספא אעפי"כ ראשית תיקון החכמה הוא יראת ד' ואח"כ באה האהבה ממילא נמצא שעיקר הכח והחשיבות הוא להיראה כנ"ל. אמר רב אשי האי גילדנא דימא הוא היינו זה הכוורא דאית ליה תרי שיצא הוא בחי' גילדנא דימא בחי' השם של גבורות ששם שורש הגזר דין נמצא כי כל הסיפור הנ"ל הכל סובב הולך על שלימות תיקון הגבורות והמתקתן בשרשן. כי היראה הוא מבחי' גבורות ותיקון המוחין הוא לשמור אותם מחמץ הבא מהשתלשלות הגבורות. וכן ע"י היראה שהוא בחי' גבורות זוכין ממילא לאהבה וחסד שהוא בחי' שלימות תיקון המוחין כנ"ל ואז נמתקין הגבורות בחסדים שזה עיקר שלימות התיקון בכדי שלא ישתלשל מהגבורות דין גמור ח"ו וכן שורש הגזר דין הוא ג"כ מבחי' גבורות ושם יודעין בין קודם גזר דין לאחר גזר דין ע"י השמחה של המצוה שזוכין לזה ע"י רעמים שנמשכין מבחי' תיקון הגבורות בשרשן כנ"ל ועיין בספר ברית מנוחה דרך ב' ונקרא שם המקום הזה מקום היראה וכו' הוא שם אגל"א וכו' ועיין בפרי עץ חיים שער העמידה פרק י"ח בכוונות ברכות אתה גבור וכו' מענין השם אגל"א הנ"ל כתב שם וכאן הוא היכל זכות שדנין בו לבני אדם וכו' ועיין זוהר פקודי דף רנ"א ורנ"ד וזוהר שמות דף וא"ו וזוהר בראשית דף מ"ג ועיין סידור קול יעקב בכוונת ביעור חמץ ג"כ מענין השם הקדוש הנ"ל ותבין לכאן) והנה ידוע כי אין הדינין נמתקין אלא בשורשן היינו בבינה שדינין מתערין ממנה בבחי' ויתעצב אל לבו וכו' ושם נמתקין בשורשן בבחי' ויאמר אל לבו לא אוסיף וכו' עיין מאמר לשמש וכו' סימן מ"ט וע"כ כשזוכין לרעמים שעי"ז זוכין לישרת לב לב דייקא ואז זוכין לשמחה בחי' ולישרי לב שמחה ועיקר השמחה הוא בלב בחי' נתת שמחה בלבי (והלב הוא בינה עיין מאמר תהלה לדוד סימן י"ב) ובאתערותא דלתתא אתער לעילא וגורם שמחה גם למעלה כביכול (עיין זוהר שמות דף קפ"ד) ועי"ז נמתקין הדינין בשורשן ואז אם הוא קודם גז"ד יכול להתפלל ולבטל הדין ואף אם הוא לאחר גז"ד שאז הוא בחי' ויתעצב אל לבו כנ"ל שכבר נגמר הדין בהיכל זכות הנ"ל ונתפרסם בין הממונים על הדין שאז א"א להתפלל כפשוטו ולבטל הדין כדי שלא יקטרגו וכו' כמבואר בפנים. אעפי"כ ע"י ההמתקה של השמחה הנ"ל שהוא מבחי' בינה עולם המחשבה יכול לבטל הדין או לדחותו ולאחרו עכ"פ כנ"ל ע"י שילביש תפלתו במאמר היינו כי התפלה צריכה להיות בפה דייקא מחמת טעמים הידועים וכאן א"א להתפלל כפשוטו בפה על ביטול הגז"ד בכדי שלא יקטרגו מאחר שכבר נגמר הדין בחי' דינא דמלכותא דינא (ועיין בכוונות השם הקדוש הנ"ל שהוא במלכות) ומלכות פה ועיקר ההמתקה עכשיו ע"י עולם המחשבה ע"כ צריך להתפלל עכשיו על ביטול הגזר דין רק במחשבה ובפה ילביש התפלה במאמר ויש בזה עוד דברים עמוקים מאוד: וזה שכתב שם בסוף המאמר שע"י שמחת הלב יכולין הצדיקים להתפלל ולהלביש את תפלתם במאמר כשיבינו שנגזר הדין ולכאורה אין מובן לשון יכולים וכו' הלא העיקר מבואר לעיל שע"י השמחה יכולין לידע בין קודם גז"ד בין לאחר גז"ד אם הוא לאחר גז"ד אז צריכין להלביש התפלה במאמר ואיך שייך על זה הלשון יכולין להתפלל ולהלביש וכו' אך כפי הנ"ל מובן כי עיקר ההמתקה בשורשה הוא ע"י השמחה שעי"ז נמתקין הדינין בשורשן כנ"ל וכמפורש בזוהר בהעלותך דף קנ"א ע"ב ע"ש ובמקדש מלך ואז כשנמתק הדבר בשרשו אז יכול לבטל הגז"ד אף לאחר שנגזר ע"י שיתפלל במחשבתו לבטל הדין וילביש את תפלתו בפה ג"כ במאמר ועיין עוד בליקוטי הלכות הלכות ספירה ושבועות הלכה ב':

(סי' ו' קרא את יהושע) (אות א') אבל מי שבורח מן הכבוד שממעט בכבוד עצמו ומרבה בכבוד המקום (היינו ששומע חרפתו ובזיונו ושותק בשביל שיזכה עי"ז לתשובה) אזי הוא זוכה לכבוד אלוקי וכו' כמבואר באות ב' שזה בחי' זביחת היצר שנאמר על זה זובח תודה יכבדנני וכשהוא מכבד את הקב"ה אז השי"ת מכבד גם אותו בחי' כי מכבדי אכבד ואז כבודו בבחינת כבוד אלקים הסתר דבר וכו': (אות ד') וכבדתו מעשות דרכיך וכו' כי שבת הוא בחי' תשובה שהוא בחי' כבוד ה' שזה בחי' כבוד שבת וכו':

ב' (אות הא) ונעשה עי"ז אדם לשבת על הכסא וכו' ר"ל כי ישראל נקראו אדם וקוב"ה וישראל כולא חד כמבואר לקמן וכד ישראל אשתלימו בעובדייהו כביכול שמא קדישא אשתלים כמבואר בזוהר ויקרא דף ד' ע"ב וכן מבואר בכמה מקומות בדברי רז"ל כי כל התיקונים שלמעלה כפי תיקון מעשה האדם הישראלי וע"כ כשישראל זוכין לכל התיקונים המבוארים במאמר זה שעי"ז נעשה תמונת אלף ואז הם בבחינת אדם אז גם למעלה כביכול נשלמין כל הבחינות הנ"ל עד שמגיעים התיקונים למעלה למעלה כביכול עד הכסא ואדם היושב על הכסא כמבואר בפנים וזה שמבואר גם לקמן מענין כריתת זרעו של עמלק שזה בחי' תיקון נקודה התחתונה וע"כ מלחמת עמלק תלוי ביהושע וכו' וידוע מאמר רז"ל שכביכול אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק כי כפי שאדם זוכה בפרטות לשתוק על החרפות ובזיונות בכדי שיתמעט עי"ז הדם שבחלל השמאלי שזה בחי' זביחת היצר שעי"ז זוכה לתשובה ולכבד את ה' שאז כבודו הוא ג"כ בבחי' כבוד אלוהים וכנ"ל כמו כן גם בכלליות נכנעין כל העכו"ם תחת ישראל שזה בחי' ידבר עמים תחתינו וכו' זה בחי' חיריק נקודה התחתונה וכו' היינו כפי שישראל זוכין לתקן הנקודה התחתונה שהוא בחי' ותחת רגליו וכו' ע"י הדמימה והשתיקה כמו כן זוכין גם בכלליות שנכנעין העכו"ם תחת רגליהם ונמחה זכרו של עמלק שהוא כל תוקף זוהמת הרע של הסט"א ואז השם שלם והכסא שלם גם למעלה כביכול כנ"ל:

ג' (שם באות ג') אבל הקב"ה מה שמחריש לאדם וכו' אין זה אלא כדי שיקבלו עונשם בעוה"ב שאז מסדרין לעיניו עונותיו וכו' נראה שרמז בזה כי אם יעניש אותו בעוה"ז אפשר שלא ישים אל לבו כלל שהעונש בא לו על עונותיו ויתקצף עוד יותר ח"ו כי בעוה"ז א"א לגלות לאדם מלמעלה האמת בתכלית השלימות כדי שלא תתבטל הבחירה אבל לעתיד שאז תתבטל הבחירה ממילא אז יסדרו לעיני האדם את מעשיו ויוכיחו אותו על פניו בבחי' אוכיחך ואערכה לעיניך (ועיין בסימן צ"ח בענין גל של עצמות שזה בעצמו ג"כ עונש וצער גדול מאוד כשאדם רואה מה שפגם) נמצא גם השתיקה ששותק הקב"ה להרשע אין זה בשביל נקמה ח"ו רק ג"כ לטובתו ובשביל קיום הבחירה כנ"ל:

ד' (שם בסוף אות ה') אות גאון יעקוב זה בחי' וא"ו שבתוך האלף וכו' וזה בחי' המצוה למנות להם מלך וכו' ר"ל כי מלך הוא בחי' תפארת ותפארת הוא בחי' הוא"ו הנ"ל אך אעפי"כ לכאורה

אין

אין מובן הענין כלל מה שרמז את הבושה שמשתנה פניו לכמה גוונין (שזה הוא בחי' וא"ו הנ"ל) במצוות מינוי מלך ונראה לקרב אל השכל קצת כי כמו שהוא"ו הוא הממוצע בין הנקודה העליונה לנקודה תחתונה וכשזוכה לידום ולשתוק שעי"ז נעשה הבחי' נקודה התחתונה אז נעשה מהבושה בחי' וא"ו ומקבל עי"ז אור נקודה העליונה שהוא בחי' כבוד אלוהים וכשאינו שותק על בזיונו אז הבושה ח"ו הוא בבחי' ובוזי יקלו. כמו כן גם בחי' כבוד מלכים כשרודף אחר הכבוד אז הכל חוקרין אחריו על כבודו בחי' כבוד מלכים חקור דבר וחולקין עליו וכו' אבל כשבורח מן הכבוד ואינו רוצה כבוד המלכות כלל רק שכלל ישראל מכריחין אותו לקבל המלכות וכן מן השמים מכריחין אותו לזה אז כבודו בבחי' כבוד אלוהים שאסור לחקור כלל אחר כבודו שזה בחי' המצוה של כבוד מלכים כמאמר רז"ל בפרט של מלכי ישראל שזה בחי' שום תשים עליך מלך שתהא אימתו עליך ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול וזה שנאמר אצל שלמה וישב שלמה על כסא ה' כי המלכות שלו היתה בבחי' הוא"ו הנ"ל שהוא בחי' האור שמאיר הנקודה העליונה שהוא בחי' כבוד אלוהים הסתר דבר שהוא בחי' כסא דמתכסיא כנ"ל אל הנקודה התחתונה שהוא בחי' מלכות עד שנעשה עי"ז אדם לשבת על הכסא בחי' עתידין ישראל ליתן עליהם את הדין שישראל שנקראו אדם ישבו על הכסא ויתנו הדין לכל באי עולם ומשיח יזכה לבחי' המלכות בשלימות דייקא ע"י החרפות שסבלו ישראל כ"כ בבחי' אשר חרפו עקבות משיחך וע"י שסובלין ישראל כל החרפות בשביל שמחזיקין בקדושת השי"ת ובתורתו הק' יהי' נעשה עי"ז בחי' רקיע שמים בחי' וא"ו שבתוך האלף ויקבלו מאור הנקודה העליונה בפרט ע"י מלך המשיח שעליו נאמר דרך כוכב מיעקב והוא יכניע כל הסטרין אוחרנין תחת רגלי הקדושה וימחה זכר עמלק לגמרי ויבנה לנו את בית הבחירה שזה בחי' מה שארז"ל שמצוות העמדת המלך קודם לכריתת זרעו של עמלק:

ובדקות יותר ובביאור יותר קצת כי העיקר מה שצריכין למעט בכבוד עצמו הוא בכדי להרבות כבוד המקום. אבל במה שנוגע בכבוד המקום אסור למעט ח"ו וכן אסור לשתוק על מיעוט כבודו ית' ח"ו שזה בחי' מה שרמז רבינו ז"ל אלה עשית והחרשתי דמית היות אהי' כמוך וכו' כי אין זה שייך אצל הקב"ה נמצא כי אע"פ שההכרח לקבל חרפות ובושות בכדי לזכות לתשובה אעפי"כ צריכין ליזהר ולהתפלל להשי"ת על זה שיבואו עליו בזיונות כאלו שיתמעט רק כבודו עי"ז אבל לא כבוד המקום ח"ו (אם לא במקום שא"א לתקן כגון החרפות שסובלין כלל ישראל מהעכו"ם וכן עוד כל כיוצא בזה כמובן וכנ"ל שגם הקב"ה בעצמו כביכול מחריש ואינו מעניש את הרשע מיד כי יודע שלא ישים אל לבו אלא אדרבה יתקצף עוד יותר כנ"ל) וזה בחי' מצות העמדת מלך שקודם לכריתת זרעו של עמלק כי אף שצריכין לסבול חרפות ובזיונות זה בשביל למעט בכבוד עצמו בכדי שיתרבה כבוד המקום כי עי"ז דווקא יכניע כל הסטרין אחרנין ויכרית זרעו של עמלק הרוצין למעט בכבוד המקום ח"ו ע"כ צריכין למנות מלך קודם. לידע שאין הכוונה למעט בכבוד ישראל לגמרי ח"ו אפילו אם הדבר נוגע לכבוד המקום ח"ו. לא כן הדבר רק תכלית התיקון של הבזיונות הוא בכדי שמהם עצמם יהי' נעשה בחי' הוא"ו שבתוך האלף שמחבר הנקודה תחתונה שהוא בחי' והארץ הדום רגליו לבחי' הנקודה העליונה שהוא בחי' כבוד אלוהים שאסור לחקור כלל על הכבוד הזה בכדי שלא ימעט כבודו ח"ו שזה בחי' מצוות העמדת מלך לידע שיש אדם כזה שחלק לו הקב"ה בכבודו וכבודו הוא כבוד המקום כביכול וצריכין שתהא אימתו עליך ולזהר בכבודו מאוד ואז דווקא נוכל להכרית זרעו של עמלק שרוצה למעט בכבוד המקום ח"ו וזה שלמדו רז"ל (סנהדרין כ' ע"ב) שצריכין להעמיד מלך תחלה שנאמר כי יד על כס יה ואח"כ מלחמה לה' בעמלק ואין כסא אלא מלך שנאמר וישב שלמה על כסא ה' למלך היינו כנ"ל ע"ש עוד ותבין וזה שהוזהר המלך מאוד לבלתי רום לבבו מאחיו שלא יהיה רודף אחר כבוד עצמו ח"ו וידע שכבודו הוא רק בשביל כבוד המקום כנ"ל והוא בחי' הממוצע שצריך להמשיך הארה מהנקודה העליונה בחי' כבוד אלוקים לבחי' המלכות שהיא בחי' נקודה התחתונה שהיא בחי' כלל קדושת ישראל ויכניע כל הצרים הרוצים למעט בכבוד המקום ח"ו רק יראה להרבות בכבוד המקום (וע"כ באמת אמרו ז"ל מאן מלכי רבנן כי הצדיקי אמת זוכין ג"כ לבחי' הכבוד הזה) וזהו שארז"ל יומא דף כ"ב ע"ב מפני מה לא נמשכה מלכות שאול מפני שלא הי' בו שום דופי וכו' ואין מעמידין פרנס על הצבור אא"כ קופה של שרצים תלויה לו מאחוריו שאם תזוח דעתו עליו אומרים לו חזור לאחוריך נמצא מבואר דבריו ז"ל שעיקר העמדת המלך וקיום מלכותו הוא ע"י החרפות ובושות כדי שלא יהי' רודף אחר כבוד עצמו. ואמרו עוד שם מפני מה נענש שאול מפני שמחל על כבודו כי אדרבא דייקא כשאינו לוקח המלכות לעצמו ואינו להוט אחר כבוד עצמו ומקבל מלכותו רק בשביל כבודו ית' אז אסור לו למחול על כבודו בכדי שלא ימעט בכבוד המקום ח"ו וע"ש עוד דף כ"ג מענין שת"ח אעפ"י שהוא מהנעלבין ואינן עולבין אעפי"כ צריך להיות נוקם ונוטר כנחש ונקיט לו בלבו כי מצד עצמו בוודאי ראוי לשתוק כי ה' אמר לו קלל ומסתמא החרפות באין לו לטובתו או לכפר עוונו שפגם בכבוד המקום ח"ו או בכדי שיגיע עי"ז למדריגה גדולה ביותר וכאשר יבואר לקמן אך אעפי"כ מאחר שכבר יש לו חלק בכבוד המקום ע"כ אסור לו למחול על כבודו לגמרי רק להיות נקיט ליה בלביה וכו' עיין רש"י שם וחא"ג שם) נמצא במאמר זה מבואר כל דברינו הנ"ל: תמצית דברינו כי ידוע כי דבר הממוצע צריך להיות בו מבחי' שתי הקצוות כמו כן הבושה שהוא הממוצע בין הנקודה העליונה להנקודה התחתונה יש בה מבחי' שניהם כשאינו מקבלה כראוי אז בא על ידה לשפלות גמור ח"ו ונעשה נבזה שפל כעפר ממש ח"ו בבחי' ובוזי יקלו וכשמקיים דום לה' וכו' אז והוא יפיל לך חללים בחי' ולבי חלל בקרבי וזובח עי"ז את יצרו (שהוא עיקר השונא שממנו באין לו כל החרפות ובזיונות) שזה בחי' כריתת זרעו של עמלק ובהבושה הזאת שבא עליו מאיר בה אור הנקודה העליונה בחי' הכבוד העליון כבוד אלהים ואז הבושה הוא בבחי' העמדת מלך והכלל כי א"א לזכות לכבוד אלהים אלא ע"י תשובה שהוא בחי' הכף של כבוד ועיקר התשובה כשישמע בזיונו ידום וישתוק כי קודם התשובה אז עדיין בחי' אהיה בהסתרת פנים ממנו והסתרת פני אהי' גימטריא דם ואז באין עליו שפיכות דמים ובזיונות ואז אם אינם מקבלם כראוי אזי בא עי"ז לשפלות ובזיונות ביותר ואז הבזיונות בבחי' ובוזי יקלו וכשזוכה לקיים דום לה' זוכה עי"ז לזביחת יצרו ולתשובה שלימה עד שזוכה לבחי' כבוד אלהים והבזיונות הם בחי' האוהל שעל ידו נעשה יחוד בין משה ויהושע שזה בחי' האור שהנקודה העליונה מאיר להנקודה התחתונה וזה נעשה בפרטות ובכלליות מבחינת הדמימה והשתיקה שהוא בחי' נקודה התחתונה נמשך בכלליות בחי' כריתת זרעו של עמלק ומבחי' הבזיונות עצמן נמשך בכלליות למנות להם מלך לישראל ומבחי' תיקון הנקודה העליונה נמשך בכלליות בחי' בנין בית הבחירה:

ה' שם (בכוונות אלול) ועפ"ז תבין לקשר התורה הייטב וכו' כי בקי ברצוא היינו לבלי להסתפק עצמו במדריגתו רק לבקש אחר מדריגה יתירה בכל פעם שזה בחי' מה שכתוב באות גימ"ל שצריך לאחוז תמיד במדת התשובה כי צריכין לעשות תשובה על תשובה זה בחי' שם אהיה במילואו גימטריא קס"א בחי' אם אסק שמים שם אתה אסק אותיות קס"א כי שם אהי' הוא בחי' תשובה ועיקר שלימות התשובה ומלואה הוא

רק

רק לאחוז תמיד במדת התשובה שזה בחי' אם אסק שמים וכו' בחי' בקי ברצוא ותשובה הוא בחי' הנקודה העליונה שהוא בחי' סגול דא חמה ע"כ צריכין לכוון השם הק' הזה בניקוד סגול ובקי בשוב בחי' ואציעה שאול הנך זה בחי' ס"ג היינו כשהאדם הוא בבחינת נסוג אחור ח"ו והוא רחוק מהקדושה לגמרי ח"ו אעפ"כ אל יתיאש עצמו לגמרי ח"ו רק יקיים ואציעה שאול הנך ויבקש גם משם את השי"ת ויחתור לזכות לתשובה רק שאז עדיין בחי' אהיה בהסתרת פנים ממנו ואז עוברין עליו חרפות ובזיונות והוא צריך לחזק א"ע ולקבלם באהבה ולידום ולשחוק כעפר בחי' ונפשי כעפר לכל תהיה בחי' והארץ הדום רגלי ולקוות וליחל לזכות ע"י לתשובה וע"י הדמימה והשתיקה נעשה בחי' נקודה התחתונה בחי' חיריק ע"כ צריך לכוון השם הקדוש הזה בניקוד חיריק :

ו' שם, בסוף המאמר שע"י שדן את המחרפים אותו לכף זכות שאינם חייבים כ"כ במה שמבזים אותו כי לפי דעתם וסברתם נדמה להם שראוי לבזות אותו וע"כ הוא שותק להם על בזיונו ע"י נעשה בחי' כתר וכו' לכאורה יש לדקדק כי הלא לעיל מבואר שצריך לשחוק בשביל תשובה על עוונותיו כי עדיין הדם שבחלל השמאלי בתוקף ועוז ובשביל זה באין עליו בזיונות ושפיכות דמים נמצא שסובר שהבזיונות מגיעין לו באמת וכאן מבאר שדן אותם לכף זכות שנדמה להם שראוי לבזות אותו משמע שבאמת אין ראוי להם לבזותו רק שלהם נדמה כך. אך הענין מבואר עפ"י מה שכתב למעלה מהענין שצריך לאחוז תמיד במדת התשובה ואפילו כשזוכה לתשובה שלימה שאז זוכה לבחי' כבוד אלוהים אעפ"כ צריך לעשות עוד תשובה על השגתו הראשונה וכן בכל פעם עד עולם והנה התשובה הוא בבחי' שם אהי' וכל מה שזוכה לתשובה העליונה ביותר הוא בבחי' שם אהי' הגבוה יותר והנה מי שזוכה לתשובה שלימה שהיא בחי' אהי' ורוצה לעלות לבחי' אהי' הגבוה יותר ואז הבחי' אהי' הזה עדיין בהסתרת פנים ממנו והסתרת פני אהי' גימטריא דם ובאין עליו שפיכות דמים ובזיונות והוא מהפך דם לדם ושותק על עלבונו וע"י זוכה לתשובה עליונה ביותר שהוא בחי' אהי' הגבוה ביותר רק שיש לחוש בזה כי מאחר שכבר זכה לתשובה שלימה עד שכבודו הוא בבחי' כבוד אלוקים א"כ כשחולקין עליו ומבזין אותו פוגמין ישראל בכבוד אלוהים כביכול (ובאמת אמרו ז"ל שהקפיד הקב"ה על כבוד הצדיק יותר מעל כבוד עצמו כביכול) בפרט כפי שבארנו לעיל שצריכין לזהר שע"י הבזיונות לא יתמעט כבוד המקום ח"ו. אך הצדיק דן את כל החולקים עליו לכף זכות כי לפי דעתם וסברתם נדמה להם שראוי לבזות אותו ואלו הי' יודעים שכבר זכה לתשובה שלימה בחי' כבוד אלוהים גם הם היו מכבדין אותו וע"ז הוא שותק ומקבל הבזיונות באהבה וזוכה ע"ז לתשובה עליונה ביותר בחי' כתר עליון ביותר וכבוד אלוהים ג"כ אינו מתמעט ע"י הבזיונות רק אדרבה נתרבה כבוד המקום ע"י שדן אותם לכף זכות שזה שמבזין אותו הוא כי נדמה להם כי זה כבודו יתברך ומזה תבין דברי צחות שאמר רבינו ז"ל לענין המחלוקת שהיה עליו ואמר הוא ז"ל עלי אין חולקין כלל כי אלו הייתי עושה כל מה שהם אומרים עלי הי' ראוי באמת לחלוק עלי וכיון שאין הדבר כן רק אדרבא בהיפך לגמרי מכל מה שהחולקין אומרים עלי נמצא שגם הם אינם חולקים רק על העושה כן אבל לא עלי תלונותם מאחר שאין בי שום שמץ מזה וכמבואר במ"א ומכוון לדברינו הנ"ל : שם לעיל בכוונות אלול ימין במילואו עולה דרך וי"ל בדרך צחות שזהו שאמרו רז"ל כל פינות שאתה פונה לא יהיו אלא דרך ימין היינו בחי' דרך הנ"ל שהוא בחי' ימין הנ"ל :

ז' והנה מאמר זה נאמר בשנת תקס"ג הנ"ל בשבת תשובה וא"ו תשרי ואז הזכיר רבינו ז"ל בהתחלת התורה בסמוך את הפסוק ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה (ואח"כ בכתב ידו הקדוש לא הזכיר את הפסוק עד סמוך לסוף המאמר) ואז אחז בשתי ידות הכסא שישב עליו והיה מתנענע עם הכסא ואמר באימה וביראה ובמסירת נפש עצום מאוד בזה הלשון כשיושבין על הכסא אז הוא אדם (ואמר בזה"ל אז מע זיצט אויף דער שטיל יענק מאהל איז מען אמענטש) (ועיין זוהר תזריע דף מ"ח) והדברים סתומים מאד ואח"כ גמר כל התורה הנוראה הזאת ובשעת אמירת התורה לא דיבר כלל מענין כוונות אלול רק אח"כ כשגמר אמירת התורה הזאת אחר שהתפלל ערבית והבדיל אח"כ חזר ודיבר מהתורה הזאת כדרכו תמיד ואז ענה ואמר לאנשים חשובים זקנים שישבו אצלו אז שהי' מתפללין מתוך סידור האר"י ז"ל תאמרו לי איך מרומז בהתורה הנ"ל כל כוונות של אלול. והחרישו ולא ענו כי באמת א"א בשום אופן להבין מעצמו סוד הכוונות אלול איך מרומזים בהתורה הנ"ל וצוה להביא לפניו סידור האר"י ז"ל ופתח אותו והראה להם הכוונות של אלול ואח"כ פתח פיו הקדוש והנורא והתחיל לגלות פלאות איך כל הכוונות של אלול מרומזים שם בדרך נפלא ונורא מאוד כמבואר מזה בספר. אבל א"א לצייר בכתב את השיעור שבלבי את כל הנעימות והנפלאות תמים דעים שהרגשתי אז בשעה שזכיתי לשמוע את כל אלה : גם דיבר אחר שבת מהתורה הנ"ל שמדברת שם מענין משה ויהושע ואוהל מועד שהם בחי' נקודה העליונה ונקודה התחתונה וא"ו שבאמצע האלף וכו' ואז אמר לי בזה הלשון שבכל מקום שמתוועדים יחד רבי ותלמיד נעשה בחי' זאת בחי' משה ויהושע ואוהל מועד וכו' ואח"כ בהיותי במעדוועדיווקע אצלו דיבר עמי אחר פורים מענין הגימל מצוות שנצטוו ישראל בכניסתן לארץ ששייך לזה (כנדפס במקומו) וסיים אז ואמר כי כל ג' מצוות אלו הם בחי' תשובה ושאלתי אותו ז"ל איך הג' מצוות אלו הם בחי' תשובה ענה ואמר זה תאמר אתה (דאס זאג דוא שוין) ובזה הלכתי מלפניו ז"ל ותיכף התחלתי לחשוב בזה ותיכף בדרך הליכתי מביתו לאכסנאי שלי הזמין לי השי"ת בזה חידושים נאים וכתבתי מה שחנני השי"ת בזה וזה היה התחלת חינוכי לחדש בתורתו הקדושה שחינך אותי ברחמיו ודרכיו הנפלאים וביום שלאחריו הבאתי לפניו מה שכתבתי והוטב בעיניו, ושחק קצת מחמת שמחה וענה ואמר תוכל ללמוד אם תהי' מתמיד (דיא ווערסט קענין לערנין אז דוא ווערסט באגערין) אך אעפ"כ אחר כך הוכרחתי להפסיק מלחדש עד שאלמוד תחלה ספרי הפוסקים הרבה ואח"כ ספרי קבלה וכו' עד שאח"כ צוה לי לחדש ואח"כ צוה לי לכתוב את החידושין שלי כאשר מבואר מזה במ"א (וכל זה העתקתי מספר חיי מוהר"ן אשר נכתב בלשון הרר"ן ז"ל בעצמו וכל המבואר כאן שאמר לו או שצוה עליו או ששאל אותו הכל הכוונה על הרר"נ ז"ל בעצמו) :

ח' אמר המעתיק כמה הלכתא גברוותא יש לשמוע ולהבין מספור זה הנ"ל א' כמה גדולה ורמה מעלת הצדיק הקדוש וכו' עד שישיבתו על הכסא (להאיר בתלמידיו הק' ולגלות להם נפלאות מתורתו הק' וללמדם דרך ה' וכו') הוא בחי' ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה וכו' ועיין זוהר תזריע דף מח הנ"ל תאנא בכמה דרגין אתקרי בר נש, אדם, גבר, אנוש, איש, גדול שבכלם אדם וכו' אימתי אתקרי שלמותא דלעילא כד יתיב קוב"ה בכרסיא ועד דלא יתיב קוב"ה בכרסייה לא אשתכח שלימותא דכתיב ועל הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה וכו' תאנא בששי נברא האדם בשעה שנשלם הכסא וכו' ולפיכך נברא האדם בששי שהוא ראוי לישב על הכסא וכו' ועיין מדרש הנעלם חיי שרה דף קכ"ו ע"ב אור הנשמה לעוה"ב גדול מאור הכסא וכו' ע"ש. ב' מה שאמר להרר"נ ז"ל שבכל מקום שמתוועדים יחד רבי ותלמיד הוא בחי' משה ויהושע ואוהל מועד ולדעתינו העניה יש בזה דברים גבוהים ורמים כי רמז בזה סוד ההתקשרות בינו ובין תלמידו הק' הרר"נ ז"ל כי מאמר זה נאמר סמוך מאוד להתקרבותו אליו ז"ל ומי שבקי קצת בספריו הקדושים של הרר"נ ז"ל והכיר אותו בחייו ושמע דבריו ושיחותיו הק' ובקי קצת בעניניו וסיבותיו אשר עברו עליו יבין בלבו ויראה בעיני שכלו ממש כי היה מבחי' זו הנ"ל כי רוב דבריו המה מהתחזקות בעבודת ה' לבלי לייאש עצמו שום אדם מישראל רק כל אחד ממקומו ידרוש ויבקש את ה' שזה בחי' בקי בשוב המבואר במאמר הנ"ל שזה בחי' נקודה התחתונה בחי' יהושע ועיין עוד בליקוטי תנינא במאמר כי מרחמם ינהגם סימן ז' שם מדבר ג"כ משני הבחינות המבוארים כאן וקורא אותם שם בשם דרי מעל"ה ודרי מטה בן ותלמיד ומבואר שם שבחי'

שבחי' התלמיד הוא בחי' יהושע ר"ת יקומון הקיצו ורננו שוכני עפר היינו מה שצריכין לחזק הדרי מטה שוכני עפר שהם בתכלית שפלות המדריגה לבלי יתיאשו עצמן ולבלי יסוגו אחור לגמרי ח"ו רק ידעו כי ד' גם אתם ועמכם ואצלם ע"ש התחזקות גדול ונורא ומאמר כי מרחמם הנ"ל נאמר בשבת חנוכה שנת תקע"א שהוא שנה האחרונה מימי חייו הק' של רבינו הק' ז"ל ושם מוזכר ענין של ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו ושמעתי מאבי ז"ל ששמע מזקני תלמידיו הק' של רבינו ז"ל שהבינו אז מרמיזותיו הק' של רבינו ז"ל שבמאמר זה נתן סמיכה לתלמידו הק' הרר"נ ז"ל ובאמת רוב שיחותיו הק' של הרר"נ ז"ל היה בענין זה לחזק את כל אחד מישראל בהתחזקות גדול נפלא ונורא מאוד לבלי יתייאש עצמו ח"ו לגמרי. רק שאיך שהוא אעפ"כ יתעורר ויתחזק מעתה עכ"פ לעבודת השי"ת ממקום שהוא שם וכו' וכמבואר מזה נפלאות הרבה בספריו הקדושים שזה בחי' מה שמצינו שאמר השי"ת בעצמו ליהושע אחרי פטירת משה ג"פ חזק ואמץ ומבואר בליקו"ת בשם האריז"ל כי ג"פ חזק נימ' משה כי בזה האיר ליהושע הג' בחי' שהיו במשה וכו' וכו' ע"ש (ואפשר לרמז שהם נגד הג' בחי' שיש באלף נקודה עליונה ותחתונה ואמצע וידוע כי כל בחינה כלול מכל הבחינות וכו') וכן ישראל בעצמן אמרו ג"כ ליהושע רק חזק ואמץ ועיין בליקוטי הלכות הלכות שבת הלכה ז' שנתחדש בראש השנה שנת תר"ה שהוא ר"ה האחרון מימי חייו הק' של הר"ר נתן ז"ל שם מרומז הרבה מענין זה הנ"ל למי שמבין ברמיזה קצת ועוד יש לדבר בזה הרבה ומה שרימז בענין קרא את יהושע וכו' ואצונו דווקא אני בעצמי וכו' שסמוך להסתלקותו ממש לא נתן לו סמיכה בפירוש ואעפ"כ ככר רימז לו סמיכתו סמוך להתקרבותו אליו וכן בענין מה שתחלת חינוכו בחידושי תורתו היה במאמר זה ובענין מה שנראה בחוש כי כמעט כל השארית רשימותו הק' של רבינו ז"ל הוא רק ע"י הרר"נ ז"ל ויש בכל הנ"ל דברים נפלאים הרבה וא"א לבאר בכתב ואפילו בע"פ ואעפ"כ רשמתי ברמיזה קצת למען ידעו דור אחרון וכו' (ג) מתוך מה שמבואר לעיל שכל רבי ותלמיד המתוועדים יחד הוא בחי' משה ויהושיע ואוהל מועד מתוך זה מובן ממילא שכמו שמבואר במאמר הנ"ל שא"א לזכות לתשובה שלימה שהוא בחי' הכבוד העליון סוד נקודה העליונה כו' כ"א ע"י שבאין עליו בזיונות ושפיכות דמים והוא דומם ושותק וכו' והבזיונות הם בחי' הוא"ו שבתוך האלף שהיא מחברת נקודה העליונה עם נקודה התחתונה ומבואר שם שע"ז נעשה יחוד בין משה ויהושע וכו' ומזה מובן ממילא כי א"א להתלמיד להתקרב עצמו אל רבו בהתקרבות אמיתי כי אם ע"י שעוברין עליו מניעות רבות ומחלוקת ובזיונות ושפיכות דמים הרבה וע"י דווקא זוכה להתקרב אל רבו שהוא בחי' נקודה העליונה ומזה מובן קצת ענין המחלוקת שהיו כמעט על כל גדולי הצדיקים ז"ל שעסקו לקרב בני אדם לעבודת ה' כגון הבעש"ט הק' ותלמידיו הק' ז"ל וכן המחלוקת הגדול שהיה על רבינו ז"ל כי מלבד מה שמובן ממה שכתבתי למעלה כי הצדיק הגדול העולה ממדריגה למדריגה עליונה בכל עת והוא בחי' הבעל תשובה האמתי כי תשובתו הוא רק בבחי' תשובה של עוה"ב המבואר במאמר הנ"ל היינו שזוכה בכל עת להשגה יתירה ועושה תשובה על התשובה על השגתו הראשונה ובכל פעם שמשיג מדריגה עליונה ביותר זה בחי' שמשיג שם אהיה עליון ביותר וע"כ מוכרח לעבור עליו בכל עת מחלוקת ורדיפות רק שהוא דן את החולקים עליו לכף זכות כנ"ל אות ו' מלבד זה המחלוקת והרדיפות מוכרחין ביותר בשביל ההתקרבות של תלמידיו המקורבים אליו כנ"ל והתלמידים בעצמם מקבלין החרפות באהבה בשביל תשובה על עוונותם רק בבדי שלא יגיע מהמחלוקת איזה פגם בכבוד שמים כי כבוד רבם כבר הוא בבחינות כבוד שמים ע"כ צריכין לדון את החולקים לכף זכות כנ"ל (וגם בזה מיושב ביותר מה שדקדקנו לעיל באות וא"ו) כי הצדיק בעצמו אפשר שהי' יכול להגיע בכל פעם למדריגה העליונה ע"י שחותר לעלות בכל פעם וידוע כי צריך להיות ירידה קודם העליה (ועיין בסימן כ"ב במאמר חותם בתוך חותם) והנה מה שחותר בכל פעם לעלות ביותר זה בחי' בקי ברצוא בחי' נקודה העליונה בחי' סגול דקס"א כנ"ל ובתוך זה הוא יורד קצת גם ממדריגתו הראשונה ואז היה יכול להיות נסוג אחור לגמרי ח"ו ולהרהר אחר מדותיו ית' ח"ו כאלו מרחקין אותו בכוונה והבעל דבר אורב על זה מאוד להחליש להצדיק את דעתו בשעה שיורד ממדריגתו קצת אדרבה על הצדיק מתגבר עליו אז החלישות הדעת ביותר וכמובן מדברי רבינו ז"ל (בהמעשה של הצדיק שנפל לעצבות וכו') רק שהצדיק מתגבר בגודל קדושת צדקתו ואין מהרהר אחריו ית' רק שמתבייש מאוד לפני השי"ת על שנפל קצת ממדריגתו ואעפי"כ מקבל גם בחי' ההתרחקות הזאת באהבה ומאמין כי ישרים דרכי ה' ומקוה ומייחל להשי"ת לחזור למדריגתו ולא עוד אלא שיזכה למעלה יתירה ועליונה ביותר ע"ז זוכה באמת שהירידה הזאת היא תכלית העליה כי על ידי שמתבייש מאד על ירידתו הוא מתחזק ומתגבר בכל עוז לעלות מירידתו עד שעולה ע"ז למדריגה גבוה ביותר ובזה תבין ביותר ענין רצוא ושוב המבואר במאמר הנ"ל שבתחלה הוא רצוא וזוכה לעלות למדרגה גבוה ביותר וחותר לעלות עוד יותר ובתוך כך הוא נדחה ונסוג לאחוריו ח"ו רק שמתחזק את עצמו גם אז לבלי ליסוג אחור לגמרי ואז ההתרחקות קצת הזה הוא אצלו לחרפה ובושה גדולה יותר מכל הבושות שבעולם ונדמה לו ממש כאלו דחפו אותו מבית המלך אל החוץ ח"ו רק שאין מהרהר אחריו ית' ע"ז רק מקבל באהבה ומצפה לישועה ומקיים דום לה' וכו' ומכניע עצמו מאוד תחת הקדושה כעפר ממש בבחי' והארץ הדום רגלי דא חיריק שזה בחי' חיריק דסי"ג המבואר שם. אז ע"י הבושה הזאת נעשה בחי' וא"ו וזוכה ע"ז להתחבר עם הנקודה העליונה שהוא בחי' המדריגה הגבוה שחותר לעלות אליה כנ"ל (וכזה פרשנו מאמרם ז"ל (כ"ב דף ע"ה) כל צדיק נכוה מחופתו של חבירו אוי לאותו בושה וכו' פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה זקנים שבדור אמרו אוי לאותו בושה וכו' (ערש"י שם שבזמן מועט כזה נתמעט הכבוד כ"כ וכו' היינו בחי' הכבוד העליון הנ"ל) שבמאמר זה יש לדקדק א' בענין הסמיכות זה לזה וגם בענין כל צדיק נכוה וכו' אוי לאותו בושה א"כ זה יהי' עונג עוה"ב שכ"א יתבייש בפני חבירו אך יש לפרש הענין בדרך הנ"ל כי בעוה"ז יכול הצדיק לעלות למדריגה גבוה ע"י הירידה דווקא שע"י הוא מתגבר לעלות ביותר עד שעולה למדריגה עליונה ביותר אבל בעוה"ב אין שייך שום ירידה רק שע"י שכל צדיק נכוה וכו' שע"ז מתבייש מאוד כי אוי לאותו בושה ע"ז בעצמו יעלה ויתחבר גם אל מדרגה העליונה וכן הענין ג"כ במאמר פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה זקנים שבדור שהיו רוצים ונכספים לקבל אור נקודה העליונה בעצמה שהיא בחי' פני חמה ע"כ אמרו אוי לאותו בושה וכו' (ע"ז בעצמו זכו לקבל אור נקודה העליונה כנ"ל) נמצא מבואר שהצדיק בעצמו אפשר שהיה יכול לעלות למדרגות עליונות בכל פעם גם בלי מחלוקת רק שאפשר שע"י המחלוקת זוכה לעלות בכ"פ בלי ירידה מתחלה כ"כ וזה ניחא לו ביותר וגם כי המחלוקת הוא בשביל התקרבות תלמידיו הק' כנ"ל ולפעמים הצדיק עצמו עושה עצמו כולו הוא מרחק לתלמידיו ואינו רוצה לקרב אותם והתלמיד צריך לקבל גם זאת באהבה ולהאמין כי בוודאי ישרים דרכי הצדיק ויתבייש מאוד על זה ואעפי"כ לא יתרחק ע"ז ח"ו רק אדרבה ע"ז יתגבר ביותר לחתור אחרי ההתקרבות ואז יזכה ע"ז בעצמו להתקרב אל הצדיק בהתקרבות אמתי ולקבל ממנו הארתו הקדושה וגם בזה לפעמים נסיון זה גדול יותר מהנסיון של הבזיונות שסובל מהחולקים ועיין בלק"ה הלכות ברכת הפירות הלכה ה"א שם תראה נפלאות הרבה מענין המאמר זה קרא את יהושע הנ"ל ומכל מה שנתבאר בו בדברינו הנ"ל וכן בהלכות שבת הלכה ז' הנ"ל וכן עוד בכמה וכמה הלכות המדברים בענין מאמר זה:

נשמט בענין המבואר בפנים באות ה"א שרקיע שמים הוא בחי' הבושה וכו' וממעל לרקיע דמות כסא וכו' עיין שבת דף ק"ד ע"א את בש גר דק אם את בוש וכו' גור בדוק פירש רש"י נפשך תהא צרור תחת כסאי ודוק שמים היינו כנ"ל כי הבושה הוא בחינת רקיע שמים שממעל לו הוא הכסא כנ"ל וע"כ נקט שם ודוק שמים על שם מאמר הכתוב הנוטה

כדוק

כדוק שמים וימתחם כאוהל לשבת בחי' האוהל המבואר בפנים ועי"ש עוד לעיל מזה אמר הקב"ה אם חוזר בו אני קושר לו כתר מבואר לענינינו שע"י תשובה זוכין לבחי' כתר כנ"ל :

(סי' ז') ואלה המשפטים א'. דמיא לעגלא שהוא בחי' עיגולים בחי' אמונה כמ"ש ואמונתך סביבותיך יש לפרש דר"ל כי אמונה הוא במה שאין השכל משיג (כי בדבר שגם השכל משיג א"צ אמונה מאחר שמבין גם בשכלו ודבר שאין השכל) משיג הוא כמו בחי' דבר עגול שאין לו קצוות כך ענין זה אין לו קצוות מאיזה בחי' להתחיל לכנוס בענין זה כמו בדבר שכלי שהשכל מתחיל לכנוס בו מאיזה עיון ונכנס מעיון לעיון עד שגומר השגת הדבר שכלי אבל במה שאין השכל משיג אינו רק ע"י אמונה הוא בבחי' עגול כנ"ל גם כי בחי' השגה זאת היא בחי' מקיפין כמובן במ"א ומקיפין הם ג"כ בחי' עיגולים כמובן במאמר מה שמשחקין בחנוכה בדריידיל וזה שכתוב גם במאמר זה בסופו סוחר מלשון סחור סחור (בחי' מקיפין שהוא בחי' אמונה) :

ב' שם (אות ב'). אבל א"א לבוא לאמונה אלא ע"י אמת וכו' עיין בליקוטי עצות אמונה אות ד' שביאר שם ענין זה כי עיקר אמונה הוא במה שאין השכל מבין אותו כי במקום שהשכל מבין א"ן צריך להאמין וא"כ כשאין השכל מבין איך יבוא להאמין במה שצריך להאמין ע"כ עיקר האמונה תלויה באמת שאם ירצה האדם להסתכל על האמת לאמתו יבין מאליו שצריכין להאמין האמונה הקדושה בהשי"ת ובצדיקיו הק' ובתורתו הק' אעפ"י שא"א להבין בשכלנו המגושם כי ע"י ההסתכלות על האמת בעין האמת יבין מרחוק שהאמת הוא כך רק שא"א להבין בשכל וצריכין רק להתחזק באמונה שלימה עכ"ל ועיין בלק"ה הלכות פסח הלכה ז' שם מבאר הענין ביותר ועיין עוד בלק"ה יורה דעה הלכות רבית ועוד בכמה מקומות בדבריו ז"ל שביאר שם שעיקר שלימות האמונה הוא ע"י אמת. שהוא בחי' כלל המוחין והדעת דקדושה כי בלא דעת יכול להיות פתי יאמין לכל דבר ויכול להאמין ח"ו בדברים שאסור להאמין בהם אבל ע"י הדעת דקדושה שהוא בחי' אמת יכול להבין מרחוק במה להאמין ובמה שלא להאמין (ועיין גם לקמן בסימן רנ"ה) :

ג' שם (אות ג'). וע"י שמקבל מהם עצתם נחקק בו אמת ר"ל כי עצת הצדיק הוא כולה זרע אמת היינו כי השכל הקדוש של הצדיק והשגתו הקדושה הוא בחי' אמת ברור זך וצלול ועצותיו הקדושים הם בחי' טיפי השכל שלו כי בוודאי בכל עצות ועצות יש לו שכליות קדושים ודרכים נפלאים והשגות עמוקות שהם בחי' עצם אור האמת וע"כ זה שזוכה לקבל עצתם הקדושה אעפ"י שאינו מבין עדיין עמקות השכל שיש להצדיק בזה אעפ"כ בזה בעצמו שמקבל העצה והולך בדרך עצתו עי"ז נחקק בו אמת ונשלם האמונה ועי"ז תבא הגאולה היינו שע"י קדושת העצה שהוא כולו זרע אמת שהיא נובעת ממוח ושכל הצדיק שהוא כולו אמת עי"ז נחקק בו אמת שזוכה להרגיש בלבו ודעתו התנוצצות והארה גדולה מקדושת האמת ומשתוקק ומתגעגע רק אל האמת ועי"ז נשלם האמונה שזוכה להבין במה להאמין וגם האמונה הוא בשלימות אצלו עם התנוצצות והארת הדעת דקדושה כנ"ל וזה שסיים בסוף המאמר יכול יהיו התלמידים לומדים ואינם מבינים תלמוד לומר וכו' ערוך לפניהם כשלחן ערוך זה בחי' הגאולה שלעתיד יתגלו כל החכמות כשלחן ערוך כמו שכתוב ומלאה הארץ דעה ולכאורה אין מובן הענין יכול יהא התלמידים וכו' מה ענין לכאן וגם מה שרימז ענין הגאולה בענין ערוך לפניהם כשלחן ערוך אך לפי הנ"ל יש לפרש כי הנה העצה שמקבל מהצדיק הוא ג"כ רק על ידי אמונה כי אינו זוכה להשיג עדיין הטעם והשכל האמת שיש לו להצדיק בהעצה הזאת נמצא שהתלמיד אז בחי' לומד ואינו מבין. היינו כמו מי שלומד איזה הלכה ואינו מבין הטעם והמקור של ההלכה הזאת שאז אעפ"י שיודע ההלכה באמת כמות שהיא אבל אינו יודע לפלפל בה וללמוד ממנה למקום אחר ובאם ישתנה איזה ענין קצת שוב אינו יודע איך להבין ולהורות מאחר שלא קיבל רק ההלכה כמות שהיא ואינו יודע טעמה. אבל אם יודע שורשה וטעמה אז יודע לפלפל בההלכה וללמוד ממנה למקום אחר ובאם ישתנה איזה ענין אזי יודע ג"כ להבין ולהורות כפי מה שמבין משורש וטעם ההלכה ממילא מובן מזה שאם נשתנה איזה ענין אזי הפסק ההלכה באופן אחר כמובן כל זה לכל. כמו כן לענינינו כי באמת אעפ"י שהתלמיד אינו מבין שורש והטעם העצה של הצדיק ומקבל העצה רק באמונה אעפ"כ עי"ז בעצמו נחקק בו ג"כ האמת כנ"ל ואם כן הוי אמינא שלעולם לא יבוא על שורש הטעם והאמת שבעצה זאת שזה בחי' התלמידים לומדים ואינם מבינים תלמוד לומר וכו' היינו שהכתוב מודיע שעי"ז בעצמו שהתלמיד מקבל העצה רק באמונה יזכה עי"ז להשיג גם האמת והשכל והטעם של העצה כי ע"י העצה שמקבל נחקק בו אמת ועי"ז נשלם האמונה ועי"ז בא הגאולה והגאולה הוא בחי' התגלות הדעת והחכמה כשלחן ערוך נמצא שעי"ז בעצמו שמקבל העצה זוכה אח"כ להתגלות הדעת עד שזוכה להבין האמת והשכל של העצה וממילא מובן כי אז נשלם האמונה בשלימות יותר גדול וזוכה עי"ז לשלימות התגלות הדעת שהוא בחי' אור האמת בהארה גדולה ביותר ועי"ז נשלם האמונה ביותר וכן חוזר עוד חלילה וכו' (ואפשר לומר כי ע"כ העצות דקדושה בחי' פרי' ורבי' שזה בחי' בן פורת יוסף כמבואר בפנים כי הם פרות ורבות אצל המקבל ומעצה אחת דקדושה שזוכה לקבל מהצדיק יוכל לזכות לדברים הרבה ולהבין ממנה עצות הרבה לעבודת ה' כנ"ל מאחר שזוכה עי"ז לבחי' התגלות הדעת שלעתיד בזמן הגאולה כנ"ל וזה יש לרמז בענין ואנכי נטעתיך שורק עיין רש"י שם בשם המדרש דר"ל השש מאות וששה מצוות שהוסיף להם על השבע מצוות ותרי"ג מצוות הם בחי' העצות הק' בחי' תרי"ג עטין ובסוף המאמר מבאר ששורק הוא בחי' טיפי השכל של הצדיק שמקבל ע"י העצה שמקבל ממנו וכו' וכאן פירש שורק היא בחי' הגאולה כ"ש ואשרקה להם ואקבצם וז"ש שם אשרקה להם ואקבצם כי פדיתים ורבו כמו רבו היינו בחי' פרי' ורבי' הנ"ל שזוכין ע"י בחי' הגאולה שנמשך ע"י העצות הק' הנ"ל) (ועיין חולין דף ס"ג ע"א הרחם זו שרקרק וכו' וכיון שבא רחם באו רחמים לעולם פרש"י מטר היינו בחי' אמונה בחי' נסים שהוא בחי' מטר (כמבואר במאמר זה ובמאמר תהומות וכו' סימן ס') אי יתיב על ארעא וכו' מיד אתי משיחא דכתיב אשרקה להם ואקבצם כי פדיתים היינו בחי' הגאולה אמר לי' וכו' והא ההוא וכו' ופסקי' למוחא אמר ל"י' ההוא בדאה הוה (כך הוא גירסת הילקוט וכן פירש"י בגמרא) היינו שהי' שקרן ועיקר שלימות האמונה שעי"ז בא הגאולה תלוי באמת כנ"ל' וצריכין עוד לבאר בזה) :

ד' שם (אות ד) ע"י מצות ציצית האדם ניצול מעצת הנחש מנשואין של רשע וכו' בן פורת עלי עין בשביל ציצית לשון מציץ מן החרכים (היינו כמו שפרש"י בפ' שלח ע"ש) עי"ז זכה לבן פורת וכו' וזיווגא דקדושה וכו' א"ה מזה מובן שורש טעם המנהג שעפ"י רוב אין לובשין טלית של מצוה (שהוא בחי' השמלה הנ"ל) עד אחר הנשואין (ועיין הלכות ציצית סימן ח"ית במג"א ס"ק ג' שכתב שם משמע בקידושין וכו' שבחור שלא נשא אשה לא הי' מכסה ראשו בטלית וכו' וזה שמובא בשם הרוקח שהמנהג לעשות חופה מטלית על שם ופרשת כנפיך וכו' היינו כי כנפי מצות ציצית הם בחי' זיווגין דקדושה וכמבואר בסוף המאמר :

ה' שם בסוף המאמר, אבל כשמדבק עצמו לצדיקים ומקבל מהם עצת וכו' ואז יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין וכו' יש לפרש שמרמז על כל הנ"ל כי כשמקבל עצה ממנו עי"ז נחקק בו אמת כנ"ל ואמת הוא בחי' מה שמרגיש איזה התנוצצות והארה בשכלו ודעתו ומה שהשכל משיג הוא כמו בחי' רואה בעיניו ממש כידוע (שזה בחי' גופא טמ"רתא ואתגליא המבואר במאמר ויסב סימן ס"ב ע"ש) נמצא שמה שנחקק בו אמת הוא בחי' יראה בעיניו ובאזניו ישמע הוא בחי' אמונה מה שאינו משיג בשכלו רק ששומע מאחרים ומאמין שזה בחי' שמע ישראל וכו' שהוא כלל נקודת האמונה. ולבבו יבין זה בחי' הגאולה שבא ע"י אמונה היינו שזוכה להתגלות הדעת עי"ז כנ"ל שזה בחי' ולבבו יבין וכו' ובזה יש להבין ג"כ קצת איך השלש בחי' הנ"ל נמשכין מהתלת מוחין שהם חכמה בינה ודעת שזה בחי' בטוחות ובסתום חכמה תודיעני הנ"ל שזה בחי' יראה

יראה בעיניו כמו ותפקחנה עיני שניהם. בינה הוא בחי׳ ונתת לעבדך לב שומע בחי׳ אמונה הנ״ל בחי׳ ומצאת את לבבו נאמן לפניך בחי׳ בתוך לבי אמונתך. דעת הוא בחי׳ התגלות הדעת של בחי׳ הגאולה בחי׳ ומלאה הארץ דעה ויש לפרש גם באופנים אחרים והכל הולך אל מקום אחד: ובזה שכתבנו תבין מ״ש בכוונות ציצית ומצוות ההסתכלות בהם כי המלכות דהוא בסוד עולימתא שפירתא דלית לה עיינין כי לית לה מגרמה כלום (היינו כי האמונה בעצמה אין בה שום טעם ושכל כי במה שהשכל משיג אין שייך אמונה כנ״ל והשגת השכל הוא בחי׳ עיינין כנ״ל) ואנו מכוונין להאיר לה מן הארת המוחין אלו לעשות לה עיינין (והיינו כי ע״י מצות ציצית זוכה לקבל עצת הצדיקים ונחקק בו אמת שזה בחי׳ ראי׳ בעינים ועי״ז נשלם האמונה כנ״ל וזהו שמובא בכוונות שם מענין עשר שמות הויה שבדעת גימטריא שלהם שני פעמים עין היינו כנ״ל: (שם). ופרשת כנפיך על אמתך כי ציצית וכו׳ והוא בחי׳ זיווג דקדושה (מכאן סעד למ״ש בכתבים שהזיווג יהי׳ בהיותו מלובש בטלית קטן) וז״ש כי גואל אתה כי ע״י הציצית וכו בא הגאולה כנ״ל: (שם). ישמעאל הוא בחי׳ התפלה וכו׳ לפי הנ״ל מובן מזה שמתפללין כשהוא מעוטף בטלית ומה שהעטיפה הוא כעטיפת הישמעאלים וממה שמבואר במאמר זה מובן ממילא סמיכת פרשת ציצית ליציאת מצרים כי עי״ז בא הגאולה מכל הגליות שהם בחי׳ מצרים כנ״ל וגם כי מצרים הוא אדמת בני חם וכן מ״ש בפרשת ציצית ולא תתורו אחרי לבבכם זו מינות בחי׳ פגם אמונה ואחרי עיניכם זו ניאוף כמו שארז״ל כי ציצית מסוגל להציל מזה וז״ש למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי כי ע״י ציצית זוכין לקבל העצות דקדושה שהם כלל התרי״ג עשין ועי״ז זוכין לתפלה ואמונה שמסוגל לזכרון כמבואר בפנים והייתם קדושים לאלוקיכם היינו בחי׳ נישואין דקדושה מלשון קידושין כמו שפירשו הקדמונים ז״ל אני ה׳ אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים וכו׳ היינו כנ״ל: אני ה׳ אלוקיכם אמת היינו התחברות אמונה ואמת כנ״ל וזה ג״כ סמיכת פרשת ציצית לק״ש כי עי״ז נשלם האמונה וזהו שארז״ל וראיתם וזכרתם ראה מצוה וזכור מצוה אחרת זו ק״ש (מנחות דף מ״ג ע״ב) היינו כנ״ל וזהו שאמרו שם ד׳ מ״ר מעשה באדם אחד וכו׳ ובאו ד׳ ציצית וטפחו לו על פניו וכו׳ כי ציצית שמירה לניאוף כנ״ל ועיין תענית דף ח׳ ע״ב גדול יום הגשמים כיום קיבוץ גליות שנאמר שובה ה׳ את שביתינו כאפיקים בנגב וכו׳ מבואר ג״כ עפ״י הנ״ל כי גשמים הם בחי׳ נסים בחי׳ אמונה שעי״ז בא קיבוץ גליות כנ״ל:

סי׳ ח׳ (ראיתי מנורת זהב אות ד׳) א׳, כי החסרון הוא מחמת עוונות וכו׳ היינו כי עיקר רוח החיים הוא בהתורה וכשפוגמין בדבר אחד מן התורה אזי נעשה ח״ו פגם וחסרון בהרוח חיים וכמו כן כאין עליו יסורין וחסרונות שעיקר כל החסרונות הוא בהרוח חיים כנ״ל אות א׳ והנה זה לעומת זה עשה אלקים בשביל הבחירה כידוע וע״כ כנגד הרוח חיים דקדושה שנמשך מכלל כל התורה יש כנגד זה רוח הטומאה רוח סערה שהיא להיפוך ממש מן הקדושה וכל יניקתו הוא ממה שעוברין ישראל ח״ו על מצוות התורה שעי״ז נעשה ח״ו איזה פגם וחסרון בהרוח חיים דקדושה ומהפגם וחסרון הזה יש לו יניקה להרוח סערה שהוא בחי׳ אלופי עשו וע״כ הצדיק שהוא דבוק בהתורה בשלימות כ״כ עד שיש לו כח להמשיך רוח חיים להשלים כל החסרונות של הנלוים אליו ודבוקים בו שעיקר החסרונות נמשכו מעוונות שעי״ז נפגם ונחסר אצלם הרוח חיים כנ״ל. והצדיק יש לו כח לתקן זאת ולהשלים חסרונם ממילא מובן שמכפר עוונם ג״כ בבחי׳ ואיש חכם יכפרנה ובאמת הוא מגודל רחמנות וחנינות הבורא ית׳ שמצמצם עצמו כביכול להיות הרוח חיים אצל הצדיקים באופן כזה עד שהם יכולין להשלים כל הפגמים שנפגמו בהרוח חיים ע״י עוונות ישראל ח״ו ואז ממילא נתבטל הכח והיניקה של אלופי עשו מאחר שנתתקן הפגם ונתמלא החסרון שזה בחי׳ נוצר חסד לאלפים נושא עון ופשע כי מכפר עוונם ג״כ בבחי׳ ואיש חכם יכפרנה כנ״ל: (ועיין רש״י ברכות דף ל״ב ע״א הרף ממני הראהו שיש כח בידו (של משה) למחול ע״י תפלה):

ב׳ שם (אות ה׳) לבאר הדברים קצת כי ידוע שכל הנבראים כלולים מד׳ יסודות ארמ״ע וכן האדם כלול מהם וכן הרוח חיים שמקיים את הכל הוא ג״כ בבחי׳ מארבע רוחות באי הרוח כמבואר באות חי״ת ושורש הכל הם ארבע אותיות שם הויה הק׳ שהוא הרוח חיים של הכל כמ״ש ואתה מחי׳ את כולם ומשם נשתלשל כ״כ עד שנתהווה למטה בחי׳ הד׳ יסודות גשמיים הכלולים מטוב ורע וכל המדות טובות נמשכין מהטוב שבד׳ יסודות ששרשם למעלה בחי׳ ארבע אותיות הויה וזה הוא בחי׳ הרוח חיים שלהם וזה לעומת זה יש בחי׳ רוח הטומאה רוח סערה שמשם שורש הרע שבד׳ יסודות היינו של כל המדות רעות שנמשכין ג״כ מהד׳ יסודות ועיקר יסוד לימוד התורה כפשוטה הוא להבדיל ולהפריש בין טוב לרע שזה בחי׳ איסור והיתר טמא וטהור כשר ופסול שיש בהתורה וכל זמן שאין מבררין ההלכה שאז גם לימוד התורה שלו כביכול מעורב עדיין טוב ורע מאחר שיכול לומר עדיין על האסור מותר ועל טמא טהור וכו׳ היינו שנדמה לו אז שעפ״י התורה הוא כן מחמת שלא בירר ההלכה עדיין כי באמת פסק ההלכה הוא להיפוך וע״כ אז גם במדותיו אינו יכול להפריש ולבטל הרע מהטוב והוא בבחי׳ ודורש רעה תבואנו כי הוא גורם ח״ו ע״י לימודו שאינו מבורר כח להרע שהוא בחי׳ רוח הטומאה לינק מהטוב שהוא בחי׳ הרוח חיים. כי עיקר הרוח חיים הוא בהתורה כנ״ל שזה בחי׳ החיות של הטוב שבד׳ יסודות והרע אין לו מעצמו שום חיות ושום הויה כלל רק שנתהווה בשביל כח הבחירה וע״כ באמת מבואר לעיל שהרוח סערה הוא רק לשעתו ולסוף כלה ונאבד כי אין לו קיום כלל מאחר שאין לו שום חלק בהרוח חיים דקדושה כלל רק אדרבה הוא כנגדו ממש וכל יניקתו הוא רק מהנצוצות הק׳ של הרוח חיים הנופלין בסט״א ע״י שפוגמין בהתורה כנ״ל. ושורש יניקתו הוא ממה שיש בהתורה עצמה כביכול אחיזת הטוב והרע היינו כי התורה מוכרחת לדבר גם מהרע בכדי להבדיל ולהפריש בינו לבין הטוב שזה בחי׳ כל האזהרות שבתורה וכו׳ וכל זמן שלא נתברר ההלכה עדיין שאז יכולין לטעות ולומר עפ״י התורה על הרע טוב ועל הטוב רע ח״ו מזה עיקר שורש יניקת הרע שהוא בחי׳ הרוח סערה כנ״ל: והנה הרב דקליפה הוא כלול מכל הרוח הטומאה רוח סערה בחי׳ הרע שבכל המדות רעות שבד׳ יסודות וכל רשע ורשע יש לו איזה מדה רעה שמשוקע בה ביותר והוא הדרך והצנור שדרך שם מקבל אריכת הרוח שלו מכלל הרוח סערה של הרב דקליפה וכשהצדיק רוצה להכניעו ולהשפילו הוא מוכרח לירד להמדה הרעה הזאת ולקלקל הצנור ההוא של הרשע שזה בחי׳ וירד אברם מצרימה וכו׳ ויעל אברם ממצרים אך הצדיק הזה צריך להיות צדיק גמור שיהי׳ בבחי׳ לא יאונה לצדיק כל און שאין להרע שום אחיזה בו אפילו בכח ואז יכול לירד לתוך הצנור ההוא ולקלקלו משא״כ אם אינו במדריגה זו רק שאעפ״י שלא עשה שום רע בפועל ממש ח״ו אעפי״כ עדיין לא הבדיל הרע לגמרי והרע עדיין בכח ואינו בטוח עדיין בשלימות שלא יארע לו מכשול ע״י הרע ח״ו אז אסור לו להתגרות ברשעים (כי אעפ״י שהוא דבוק בהרוח חיים שבתורה בשלימות כי עשה רק טוב ולא רע ולא פגם בהרוח חיים שבתורה שום פגם ח״ו וע״כ יש לו ג״כ קצת מבחי׳ הזאת הנ״ל להמשיך אריכות הרוח מהתורה הק׳ ולהשלים חסרונו ואולי ג״כ להשלים החסרון של הנלווים אליו (כפי קצת משמעות המאמר הנ״ל) אך אעפי״כ להתגרות ברשעים אי אפשר לו) כי יש מקום להרע לאחוז בו ויוכל להזיק לו ח״ו אריכת הרוח של הרשע וכו׳ ולבלוע אותו ממש מאחר שהרע עדיין יש לו אחיזה בו בכח כי כבר נתבאר לעיל שאעפ״י שעיקר התגברות של הרע היינו של הרוח סערה הוא רק ממה שפוגמין

שפוגמין ח"ו בהרות חיים שבתורה הקדושה בפועל ממש ח"ו אעפי"כ שורש יניקתו הוא מהאחיזה שיש להרע בהתורה הק' בעצמה כביכול קודם שמבררין ההלכה והנה הרע הזה הוא רק בכח לבד ולא בפועל ח"ו כי לא בא לידי מכשול הוראה ח"ו בפועל ממש ובהתורה בעצמה בוודאי אין להרע שום אחיזה בפועל ח"ו כי הלא אדרבה התורה משפלת את הרע ואוסרתו ופוסלתו ומטמאתו ומבדלת אורהו מן הטוב לגמרי אך עיקר אחיזת הרע הוא רק בכח היינו קודם שמוציאין את חכמת לימוד התורה מן הכח אל הפועל לברר ההלכה בשלימות אז יש גם להרע אחיזה בהתורה הק' כביכול כי בהכרח שיהי' גם הרע מוזכר בהתורה ואז קודם שמברר ההלכה יכול לטעות ולומר על הרע טוב וכו' ח"ו ומזה עיקר יניקת הרע כנ"ל נמצא ששורש יניקת הרע הוא ממה שיש לו איזה אחיזה בהתורה הק' רק בכח ולא בפועל ממש ח"ו וע"כ גם זה הצדיק שלא זכה לברר מדותיו בשלימות והרע יש לו עדיין איזה אחיזה בו בכח אז אסור לו להתגרות ברשעים ח"ו כי יש כח להרוח סערה (ששורש יניקתו ממה שיש לו להרע איזה אחיזה קצת בהתורה בכח) להתגבר עליו ולבלעו ח"ו כנ"ל אבל הצדיק גמור שזוכה לבטל הרע בשלימות גמור עד שאין לו להרע שום אחיזה בו אפילו בכח אז הוא וכל הנלווים אליו מותר להם להתגרות ברשעים כי זה הצדיק יכול לירד לתוך כל דצנוורות שלהם ולשברם ולבטלם וכו' יע"ש באות ו' ז':

ג' שם סוף אות ט' וכל זה הוא בחי' רוח החיים שבדפק וכו' עיין ר"ח שער היראה סוף פרק י"ד ותתר"ף חלקים אלו שבשעה הם תתר"ף נשימות שאדם מנשים ועל כל נשימה ונשימה יש אות משם בן ד' הנותן בו חיות הנשימה ההיא וכו' ושם מבואר גם מענין הי"ב שעות וי"ב צירופי הויה וכל הענין הנ"ל המבואר בפנים ובזה תבין הענין קצת בפרט לפי המבואר לעיל כי עיקר הרוח חיים של הכל הם ארבע אותיות הויה כנ"ל:

סימן ט' (תהומות יכסיומו) א' (אות ד') קודם מאמר רבב"ח, ראיתי בלשון החברים כתיבת יד שכתוב כאן אך א"א להתפלל רק ע"י שילמוד תורה כי לא ע"ה חסיד וכתיב מסיר אזנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה וכו' ובזה מבואר מ"ש אחר כך במאמר רבב"ח אמר לן תמניא בח' היינו לימוד התורה וכו' תנינן ויהבינן ליה תנינין לשון לימוד וכו' היינו כנ"ל כי גם לימוד התורה צריכין לתיקוני התפלה כנ"ל ועיין בליקוטי הלכות הלכות דיינים הלכה ג' אות ט':

ב' שם (אות ה"א) וגשמים באים מתהומות ותהום מלשון נס וכו' כי עיקר הגשמים בארץ ישראל וכו' וזה לעומת זה וכו' שמצרים לעומת ארץ ישראל לעומת הנסים וכו' (עיין מ"ר פרשת בוראשית פ' ד' לענין גשמים מעשה נסים יש בדבר) ובזה תבין דבר נפלא מה שבטבע ארץ מצרים שאין יורדים שם גשמים תדיר כמו בשאר ארצות כמו שפירש רש"י בפ' מקץ וז"ש בפ' עקב כי הארץ וכו' לא כארץ מצרים הוא אשר תזרע את זרעך והשקית ברגלך וכו' והארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה וכו' למטר השמים תשתה מים וכו' וזה ג"כ בחי' מה שארז"ל אין אומרים שירה אלא על נס שבארץ ישראל היינו כי עיקר מקום הנסים הוא בארץ ישראל:

ג' ענין צוהר תעשה לתיבה המבואר במאמר הנ"ל אות ג' מבואר גם לקמן בסימן קי"ב בביאור יותר רחב והנה ענין זה נאמר לנח בעת שצווה עליו לעשות תיבה לכנוס שם מפני המבול ומי המבול היינו המחשבות זרות הבאין לבלבל את תפלתו כמו שמבואר לקמן בסימן מ"ד והנה כמו שארז"ל שאם הי' חוזרין בתשובה הי' המים יורדין לגשמי ברכה וכשלא חזרו בתשובה היו מי המבול על הארץ כמו כן המחשבות זרות באים בשתי בחי' כי יש בהם ניצוצות קדושים שצריכין תיקון וכשזוכה האדם להתפלל כראוי אזי מתקן הניצוצות וכו' ותיקון התפלה הוא בבחי' גשמים ומטר כמבואר במאמר הנ"ל וכשאינו זוכה אזי הם מבלבלין אותו ושוטפין על מוחו ודעתו כמו מי המבול ממש שנאמר בהם ויכוסו כל ההרים הגבוהים וכו' ואז כשמימי המבול מתגברין ושוטפין מאוד אז עיקר העצה שינצל מהם ע"י שיכנוס אל התיבה היינו שימשיך כל מחשבותיו וכל עניניו וכוחותיו אל תיבת התפלה כמבואר בשם הקדמונים ז"ל על פסוק בא אתה וכל ביתך אל התיבה ועיקר הדבר שיאמר התיבה באמת שע"ז האמת מאיר לו איך לצאת מהחושך והסיבובים המבלבלין אותו ומונעין אותו מתפלתו שזהו בחי' צוהר תעשה לתיבה כנ"ל ועיין מענין זה בליקוטי הלכות הלכות חנוכה הלכה וא"ו ובשאר מקומות בדבריו ז"ל: והנה במאמר זה מבואר שהתפלה הוא בחי' נסים בחי' אמונה בחי' גשמים בחי' א"י וכשפוגמים בזה יורדים לגלות ובזה מובן מ"ש בפרשת והי' אם שמוע השמרו לכם פן יפתה לבבכם וכו' היינו כשפוגמין ח"ו באמונה שזה בחי' פגם עבודה זרה (כמבואר לקמן סי' ק"ח ובליקוטי תנינא סימן אל"ף) ע"ז ועצר את השמים ולא יהי' מטר והאדמה לא תתן את יבולה כי עיקר גידול העשבים ויבול הארץ הוא ע"י התפל' שהוא בחי' אמונה כמבואר במאמר הנ"ל אות ב' ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה וכו' ובזה תבין מאמרז"ל באיכ' רבתי על פסוק על אלה אני בוכיה אין מתענין על שני דברים כאחד כדכתיב ונצומה ונבקשה מאלהינו על זאת וכו' אמר ר' חייא בר אבא על עצירת גשמים וגלות מתענין עליהם בבת אחת וכו' והיינו כנ"ל כי הם שניהם מבחי' אחת כנ"ל ועיין מתנות כהונה שם שהביא בשם הירושלמי גירסא אחרת ועיין תענית ח' ע"ב גדול יום הגשמים כיום קיבוץ גליות וכו' מבואר ג"כ ע"פ הנ"ל:

ד' והנה שלשה מאמרים הנ"ל שהם מאמר משפטים סימן ז' ומאמר ראיתי מנורת זהב סימן ח' ומאמר תהומות סימן ט' הנ"ל נאמרו בחורף תקס"ג ומאמר ראיתי מנורת זהב הנ"ל נאמר בשבת חנוכה שנה הנ"ל ושם מדבר ממפלת הרשעים בחי' משפיל רשעים עדי ארץ ואז אחר חנוכה הי' מפל' לרשע אחד מפורסם שהי' לקצת אנשי שלומינו יסורים גדולים ממנו ואחר שאמר רבינו ז"ל התורה הנ"ל הי' לרשע זה מפל' גדולה גם אחר אמירת התורה הנ"ל רקד הרב' כי באות' שנה רקד הרב' כמה פעמים כמבואר גם לקמן ובמ"א ומאמר תהומות נאמר בשבת שירה תקס"ג ובאותו החורף קודם לזמן הנ"ל נאמר מאמר צהר תעשה לתיבה סימן קי"ב הנ"ל (ונכלל אח"כ ג"כ במאמר תהומות הנ"ל) ובעת שהביאו לפניו בכתב מאמר צהר תעשה לתיב' וראהו והסתכל בו אח"כ ענה ואמר ומתלמידי יותר מכלם כי הבין ע"ז פירוש על המראה שראה בעתים הללו שהי' אצלו הבעש"ט ז"ל ואמר לו שכשפוגמין בארץ ישראל נופלין בגלות וסימן לדבר משם רועה אבן ישראל. ואח"כ כשקבלנו ממנו ז"ל מאמר תהומות הנ"ל ושם מובא ג"כ ענין צוהר הנ"ל ובסוף מאמר תהומות מובא שם הפסוק משם רועה אבן ישראל וכו' גם בחורף זה נאמר מאמר משפטים הנ"ל פיסקא פיסקא ועיין עוד בספר חיי מוהר"נ מבואר ביותר:

סימן י"ד (ואלה המשפטים אות ב') א' ענין עליות המלכות (שהוא בחי' התפל' כמבואר לקמן אות ג' כי צדיק מושל בתפלתו וכידוע שהתפלה הוא בחי' מלכות) מבחי' הר ושדה לבחי' בית עיין זוהר הרקיע בסבא משפטים בדרוש נחש דפרח באוירא וכו' ועיין פסחים דף פ"ח שדרשו ז"ל על פסוק והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ה' בית אלוקי יעקב לא כאברהם שקראו הר ויצחק שקראו שדה אלא כיעקב שקראו בית ולכאורה יש לדקדק כי הלא גם הם אמרו תחלה לכו ונעלה אל הר ה': ובדרך צחות יש לפרש דר"ל לכו ונעלה וכו' היינו שנעלה

את

את בחי' הר ה' אל בחינת בית. אך האמת הוא עפ"י מ"ש בזוהר יתרו דף ס"ט ע"פ זה עצמו אל הר ה' זה אברהם וכו' אל בית דא יעקב וכו' הר ובית אע"ג דכולא חד דרגא סליקו לדא מן דא הר לשאר עמין כד אתו לאעלא תחות גדפוי בית לישראל למהוי עמהון כאתתא בבעלה בדיורא חד בחידו וכו' וז"ש אצל יתרו ויבא יתרו וכו' אל המדבר הר האלקים וכו' (ובזה תבין ג"כ מה שכאן קורא עלייה ראשונה בשם הר ובזוהר הרקיע קורא אותה בשם המדבר ושניהם אחד (נמצא מבואר שאעפ"י שעיקר התקרבותם הוא כשהמלכות עולה בבחי' בית היינו לגבי ישראל (ועיין זוהר הרקיע הנ"ל ותבין ביותר) אבל לגבי הגרים עצמם הוא בבחי' הר כנ"ל וז"ש ג"כ ישעיה נ"ו ובני הנכר הנלווים אל ה' וכו' והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלתי מתחיל ג"כ בהר וסיים בבית וז"ש כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים כי באמת המלכות שהיא התפלה היא אז בבחי' בית שע"ז יש גם לעכו"ם השגה בגדולות השי"ת ונתגלה מלכותו ית' גם להם ובאים להתקרב וכלל הענין כי עיקר התגלות גדולתו ית' ומלכותו הוא ע"י התפלה כי כשמהפללין ונענין בפרט כשהשי"ת משנה הטבע ע"י התפלה של ישראל בזה נתגלה כי יש אלקים בארץ ושליט ומושל מנהיג ומשגיח וכשהתפלה עולה בעליה כ"כ עד שהיא בבחי' בית בבחי' כי ביתי בית תפלה אז נתגלה מלכותו ית' גם להעכו"ם בחי' יקרא לכל העמים וכדין אתייקר ואתעלא שמא עילאה:

ב' שם אות ד', השב אשת האיש כי שרה היא בחי' מלכות בחי' תפלה ואבימלך הוא בחי' הבעל גאוה וכו': (שם) כי באמת הצדיק מושל בתפלתו כי התפלה הוא בחי' מלכות כנ"ל והצדיק שזכה לתקן את התפלה שהוא בחי' מלכות ע"כ יש לו הממשלה: (שם) כמו שק שיש בו חורים וכו' ר"ל שהשק מלא מדברים נמאסים וגם יש בו בעצמו חורים וכשמריקין אותו מהדברים הנמאסים אעפ"כ החורים של עצמו נשארו בו: (שם) יוסף איננו וכו' וארץ בנימין תקחו וכו' ר"ל שהשכל מודיע להם שהם מהפכין הדבר מהיפוך אל היפך ממש כי עפ"י רוב עיקר גאותם מחמת שרואים שבני אדם כרוכים אחריהם ואוהבים אותם ובאמת זה הוא מחמת שלא תקנו עדיין המעות וע"כ אינם יכולים להוכיח ומחמת זה הם אהובים לבני אדם נמצא כי הם מתגאים בחרפתם וקלונם כי המעות כל זמן שלא תקנו אותו הוא לחרפה ולקלון: (שם) עלי הי' כולנה כי הכל נופל עלי כי תיקון המעות הוא בוודאי טובת השכל ותיקונו וכן מה שמוכיחין לבני אדם ועוסקין לדבר עמהם ביראת שמים הוא ג"כ תיקון השכל ושלימותו כמובן בדברי רז"ל בכמה מקומות והם לא די שלא זכו לזה רק אדרבא מוסיפין גם להתגאות וע"ז פוגמין בהשכל ביותר כי כל המתגאה וכו':

ג' שם (אות ה"א) וזה לשון תרועה כי ההיפוך מרות גבוה הוא רוח נשברה:

ד' שם (אות וא"ו) ע"י הצדיק וכו' נתבטל הגאוה כ"ש אל תבואני רגל גאוה וכו' היינו כי עיקר אחיזת הקליפות שהם הגאוה והע"ז הוא בבחי' רגלי הקדוש' בבחי' רגליה יורדות מות וכמבואר באות חי"ת וזה בחי' מה שארז"ל כל ההולך בקומה זקופה כאלו דוחק רגלי השכינה וכו' כי הגאוה הוא ע"ז ממש ועיקר ההבדל שבין ישראל לעמים הוא בענין זה כ"ש כי לא מרובכם וכו' כי אתם המעט ודרשו רז"ל שאתם ממעטין עצמיכם ומשה ע"ה רבן של כל ישראל נאמר בו עניו מאוד וע"כ עיקר התגברות הקליפות והחיצונים הוא בבחי' גאוה ואחיזתם ברגלין ועיקר יניקתם הוא מהשתלשלות הדינים שבבחי' רגלין כידוע וע"כ כל זמן שיש ע"ז בעולם חרון אף בעולם וע"כ כשנתבטל הגאוה שזה בחי' לבו נשא את רגליו נשא דייקא שנתעלו הרגלין מבחי' אחיזת הקליפות אז נמתקין הדינים ונמשכין חסדים בחי' חסדי דוד הנאמנים וידוע שמרמזין לרגלי הקדושה בחי' נצח והוד כמבואר בזוהר בכמה מקומות:

ה' שם בחי' התגלות הארת הידים בחי' המחאת כף היינו כי הרגלין הם סמוכים כביכול אל החיצונים ויניקתם מהם ע"כ התיקון הוא בבחי' ריקודין בחי' העלאת הרגלין אבל בבחי' הידים אין להקליפות אחיזה בהם כ"כ כי הם רחוקים מהם רק אעפ"כ כשיש התגברות הקליפות נתעלם בחי' הארת הידים ג"כ מחמת שעיקר יניקתם מהדינים שנמשכין מבחינת גבורה בחי' יד שמאל ע"כ גם התיקון הנעשה בהם ע"י הרות הוא בבחי' מחאת כפים שנתחברין הידים ונכלל שמאל בימין ונמתקין הדינים וזה בחי' ויהי ידיו אמונה עיין בזוהר שמדקדק הו"ל ויהי ידיו אמונה אלא בגין דתליא כולא בימינא כתיב ויהי וכו' וכתיב ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב וכו' מכוון לדברינו הנ"ל:

הא (שם אות ז') וכלליות התורה נקראת לב וכו' כי עיקר התגלות התורי' בבחי' נגלה ונסתר בחי' ידין ורגלין נמשך ונתגלה מבחי' בינה לבא כידוע:

ואו (שם אות ח') כי המן בחי' ע"ז וכו' היינו כמבואר בתיקונים שקליפת המן הוא בחי' אל אחר וכמובא שעמלק הוא גימטריא אל אחר שזה בחי' הגאוה של המן ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה דכתיב לא תשתחוה לאל אחר ועיקר כחו של מרדכי הי' ע"י שנולד מבנימין כמובא בדברי רז"ל כי כבר נתבאר לעיל שבנימין רומז על גאוה שזה בחי' ואת בנימין תקחו הנ"ל ע"ש שנולד בא"י שגבוה מכל הארצות. ויש לדקדק איך מרמזין מדת הגאוה בשם בנימין הצדיק ובקדושת ארץ ישראל אך הענין הוא כי באמת יש בחי' גאוה דקדושה שצריכין להשתמש בה לפרקים שזה בחי' חרב הגאוה בכדי להכניע בה הבעלי גאוה דסט"א המתגברים בגאוותם נגד הקדושה או עכ"פ להיות נמלט מהם ולבלי להיות נכנע לפניהם ח"ו ומי שנתבטל כנגדם ונכנע לפני גאוותם הרעה זה בחי' משתחוה לאל אחר ח"ו כי הוא נותן להם כח ותוקף ע"י ענוותנותו הפסולה שהיא תכלית הגאוה כי ע"ז מתגאה אח"כ נגד אנשי אמת שהי' צריך באמת להיות נכנע לפניהם ולהתבטל כנגדם ודבר זה הוא בכלליות ובפרטיות ומובן בדברי רז"ל בכמה מקומות וזאת הגאוה דקדושה הוא בחי' בנימין שנולד בא"י שגבוה מכל הארצות וזה בחי' ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה כי התחזק עצמו בכח הגאוה דקדושה לבלי להשתחוות לפני המן שעשה עצמו ע"ז וזה הי' תיקון למה ששגה שאול קצת בענין זה שזה בחי' מה שאמר לו שמואל הנביא הלא אם קטן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה וכו' ויש בזה להאריך קצת ומובן ממילא וזהו שארז"ל מדרש רבה אסתר פרשה ה"א שתשובת מרדכי הי' באשר שזקנו נולד בא"י ולא השתחוה לעשו וזה מכוון ממש לענינינו וע"כ התגרה המן בישראל ורצה לכלותם ח"ו כי הגאוה הוא סטרא דמותא ומי שנכנע ונתבטל לפניהם הוא גרוע ממת ח"ו ומי שאינו רוצה להתבטל כנגדם הם מתגרים בו עד למות ח"ו וע"כ הפיל פור בחודש אדר שמת בו משה כי משה מבטל הע"ז כי הוא עניו מאוד כנ"ל ועיין מ"ר נשא פ' י"ג גאות אדם תשפילנו זה עמלק וכו' מבואר שעמלק הוא בחי' גאוה כנ"ל: (שם) מרדכי מר דרור לשון חירות זה בחי' ידים כ"ש דודי שלח ידו מן החור וכו' היינו כי חור הוא לשון חירות כמו חורי הארץ וכן בני חורין כי מחמת שאין להקליפות אחיזה כ"כ בהידים כנ"ל ע"כ הם בחי' חירות וגם כי הם סמוכים להרוח שבלב שהוא בחי' בינה לבא בחי' יובל שהוא חירות כ"ש וקראתם דרור בארץ: (שם) וזה לשון פורים היינו ביטול הע"ז כ"ש פורה דרכתי לבדי וכו' כי כבר נתבאר שעיקר אחיזת הקליפות הוא מבחי' הדינין שבבחי' רגלין וע"כ נקראין פורה שמרמז על תוקף הדינין כמבואר בפע"ח בכוונות מוצ"ש וע"כ לעתיד שיתתקנו הרגלין בתיקון שלם כידוע ויתמתקו הדינין

הדינין מעל ישראל ואז יתהפכו הדינין על העכו״ם להכניעם ולבטלם וז״ש פורה דרכתי דייקא וכן ואדרכם באפי וארמסם בחמתי היינו ע״י בחי׳ רגלין וזהו שארז״ל שאמר מרדכי להמן אבל העכו״ם ואתה על במותימו תדרוך דווקא וזהו סוד פורים על שם הפור כי פור המן נהפך לפורינו היינו מה שהוא רצה לינק מהדינים שהם בחי׳ פור ולהתגבר בזה על ישראל ולבסוף נהפכו הדינים עליו עד שנתבטל הע״ז של המן בבחי׳ פורה דרכתי וכו׳ : (שם) (יע״י הארת מרדכי ואסתר נתבטלו הכפירות עיין מ״ר שה״ש בפסוק זאת קומתך וכו׳ אימתי נעקר יצר ע״ז רבי בניה אומר אלו מרדכי ואסתר וכו׳ עיי״ש) : (שם) כי עיקר הע״ז תלוי בה וכו׳ וזה סוד לקיחת אסתר לבית אחשורוש ולקיחת שרה לבית אבימלך כי אסתר ושרה הם מבחי׳ אחת כמארז״ל תבא אסתר בת בתה של שרה וכו׳ ועיין בכונת פורים : (שם) כי הרגלין וכו׳ הם בחי׳ ערבי נחל כמארז״ל רגלוי דבר נש אינין ערבין ליה כי ידוע שערבי נחל הם בחי׳ נצח והוד בחי׳ רגלי הקדושה וכבר נתבאר שעיקר יניקת הקליפות הם בבחי׳ רגלי׳ יורדות מות ע״כ אמרו רז״ל רגלוהי דבר נש אינין ערבין ליה רגלוהי דייקא. ואגב אורחא מרומז בכאן ישוב למה שמבואר בכתבים כי הערבי נחל הם בחי׳ ה״א ראשונה בחי׳ בינה ולכאורה אינו מובן כי הערבי נחל מרמזין למדריגות הנמוכות שבישראל כמאמר ז״ל וגם מרמזין לבחי׳ רגלי הקדושה כנ״ל ואיך יהי׳ מרומז בהם סוד הא הראשונה אך עפ״י הנ״ל מובן ממילא כי זה בחי׳ אסתר דייקא ברוח הקודש נאמרה בחי׳ לבו נשא את רגליו דייקא כי אעפ״י שהרוח שבלב מאיר גם בהידים אעפ״כ עיקר התיקון שמאיר גם ברגלין כמבואר בפנים שעל כן נקראין הרגלין שעורים על שם הרוח שמנשב בהם וע״כ ערבי נחל דווקא הם כנגד ה״א ראשונה בחי׳ בינה שזה בחי׳ בינה וכו׳ עד היד אתפשטת :

שם שקיל גבבא דעמרא וכו׳ ואנחיה ברישא דרומחא וכו׳ ונראה שבכאן רומז רבינו ז״ל הדרך של המאמר הק׳ הנ״ל כי יסוד הענין הוא שע״י ריקודין והמחאת כף נמתקין הדינין והכוונה כפשוטו כמ״ש שע״י ריקודין והמחאת כף בשמחה של מצוה נמתקין הדינין וכאשר מבאר אח״כ שרשי הענין מבואר שעיקר המתקת הדינין ע״י ביטול הגאו׳ והע״ז ע״י הרוח הקודש של הצדיק דנשיב בשית פרקין דדרועין ודשוקין שזה בחי׳ ריקודין והמחאת כף ברוחניות אך בכאן מרמז הענין שע״י שמקשר הריקודין והמחאת כף בגשמיות בשמחה של מצוה שנמשך מבחי׳ הרוח שבלב בחי׳ לבו נשא את רגליו אל הצדיק האמת שהוא איש אשר רוח בו ע״ז נמשך גם ברוחניות הארה מבחי׳ הרוח שבלב העליון אל בחי׳ הידין והרגלין שברוחניות ונמשך בחי׳ ביטול הגאוה וע״ז והקליפות ונמתקין כל הדינין ובזה תבין בייתר מה שדייקא במאמר זה הוצרך ז״ל לבאר שכוונתו לקיים הדבר כפשוטו כמבואר לקמן : (שם) מענין ראש חודש שייך ג״כ לענין זה כי עיקר יניקת הקליפות הוא מבחי׳ מיעוט הירח ע״י שאמרה א״א לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד שזה הי׳ כמו בחי׳ גאוה בדקית גדול ונאמר לה לכי ומעטי את עצמך כי מאן דאיהו רב איהו זעיר וידוע שהם יונקין מבחי׳ הרגלין שלה כמובן בהמעשה של היגר וזה בעצמו סוד אסתר [שהיא בחי׳ לבנה בחי׳ אסתהר כמארז״ל] שנלקחה לבית אחשורוש וע״כ בראש חודש שאז זמן תיקונה אז נמשך ג״כ הארה מכל התיקונים הנ״ל עד שאפילו אלו שום מכטרא דמותא מתחרטין ומודין ג״כ כמבואר שם ועיין בפע״ח דרוש להרח״ו בענין פורים ומדבר מפגימות הלבנה ג״כ והבין : (שם) ואלה מוסיף על הראשונים וכו׳ כי ענין זה של מוסיף על הראשונים יש בקדושה וכן להיפך בסט״א ח״ו כי לא די שלא תיקן המעוות אף גם שהוא מתגאה ג״כ כנ״ל וההיפך מזה הוא בחי׳ מוסיף על ענין ראשון דקדוש׳ היינו שהצדיקים מוסיפין קדושה בכל פעם וכל מה שמשיגין ביותר הם ענוים ושפלים ביותר וע״ז מכירין גם העכו״ם את גדולת השי״ת שזה ג״כ בחי׳ מוסיף על הראשונים : וכ״ז נעש׳ ע״י המשפטים בחי׳ רוח כ״ש ולרוח משפט וכו׳ כי שם מדבר מענין הגאו׳ כמ״ש הוי עטרת גאות שיכורי אפרים וכו׳ ברגלים תרמסנה וכו׳ ברגלים דייקא כנ״ל (ומזה תבין קצת גם ענין השכרות של פורים) וסיים שם ביום ההוא וכו׳ עטרת צבי לשאר עמו ודרז״ל למשים עצמו כשירים היינו בחי׳ ענוה ולרוח משפט כי כל זה נעש׳ ע״י הרוח שהוא בחי׳ משפט כידוע וכו׳ ע״ש עוד : (שם) אשר תשים לפניהם כי כשמשה רבינו בחי׳ הצדיק האמת מאיר בחי׳ הרוח שלו שהוא בחי׳ משפט אל המתקרבים אליו שהם נגדו בחי׳ רגלין בחי׳ וכל העם אשר ברגליך כידוע ע״ז נתבטל הגאוה והע״ז ונעשה בחי׳ יחוד קוב״ה ושכינתי׳ ונמתקין כל הדינין :

ז׳ מאמר משפטים סימן יו״ד הנ״ל נאמר קודם פורים תקס״ג ובעת שכתבתי לפניו ז״ל זה המאמר אמר לי כך אמרתי שעכשיו נשמעים גזירות ח״ו על ישראל והנה הולכים וממשמשים לבוא ימי הפורים האלה ויהי׳ ישראל מרקדים וימחאו כף וימתקו הדינין וחזר וכפל דבריו ואמר בפה מלא כך אמרתי וכוונתו הי׳ להעיר לבבינו שנדע ונבין שכל דברי תורתו הק׳ אעפ״י שיש בה עמקות גדול ונורא מאוד מאוד ורזין עילאין וסידי סידות עמוקית ורחבים מני ים בכל דיבור ודיבור אעפ״כ עיקר כוונתו שנשמע ונקבל דבריו הק׳ בפשיטות לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתו בפשיטות ובתמימות וכבר מבואר ענין זה בשלימות בהשיחות שבסוף סיפורי מעשיות סימן קל״א : במאמר זה הנ״ל מבואר שגאוה הוא בחי׳ המן עמלק וכן הוא בחי׳ בלועי דקרח וזה יש לרמז במסורה (שמואל א׳ ט״ו) א׳ והחרמת את החטאים את עמלק ב׳ את מחתות החטאים האלה בנפשותם וזה כתוב אצל עדת קרח :

סי׳ י״א אני ה׳ מאמר זה נאמר בשבועות תקס״ג ולא נודע לנו השיחות והענין השייכים למאמר זה ושם נאמר מענין תבונות התורה לעומקה ושמעתי מפיו הק׳ של הר״ר נתן ז״ל שאמר לו רבינו ז״ל שענין זה כלול מג׳ בחינות היינו תבונת התורה לעומקה :

שם במאמר רבב״ח ציפרתא דא בחי׳ הדיבור שהיא אמצעי בין האדם וכו׳ ובין השמים שהוא בחי׳ תבונות התורה וכו׳ ר״ל מחמת שתכונית התורה הוא בחי׳ מדריגה גבוה ורמה נקרא שמים בחי׳ כגבוה שמים ויש לומר עוד ע״ד שכתוב עושה שמים בתבונה ועוד פסוקים כיוצא בזה : (שם) במאמר רבב״ח שהם רודפים אחר הכבוד שהוא בחי׳ מים כמ״ש אל הכבוד הרעים ה׳ על מים רבים ע״ד שפירשו המפרשים שם שכבודו ית׳ נראה ע״י מי הגשמים כמ״ש עושה גדולות עד אין חקר וכו׳ ועיין משלי ח״ית באין מעינות נכבדי מים ובישעי׳ ס״ו וכנחל שוטף כבוד גוים : שם, בסוף המאמר הוא שמי יחודא תתאה ר״ל ע״ד כי שמי בקרבו הנ״ל באות ה״א וגם כי יחודא תתאה הוא ברוך שם כבוד וכו׳ כנ״ל אות א׳ :

(סי׳ י״ב) תהלה לדוד זה המאמר נאמר בשבת נחמו שנת תקס״ג הנ״ל והמתיק בתוכי פירוש הפסוק נחמו נחמו עמי וכו׳ נחמו נחמו היינו תרין צדיקים צדיק עליון וצדיק תחתון וכו׳ כמבואר בלשון החברים אך אח״כ כשנתן להעתיק את המאמר הזה מכתיבת ידו ז״ל כי מאמר זה הוא לשון רבינו ז״ל כנדפס אצל המאמר בתחלתו השמיט פירוש הפסוק נחמו נחמו הנ״ל וה׳ יודע כוונתו ז״ל : (אגב ראיתי לבאר להמעין ענין מה שאצל כמה מאמרים כתוב שהם לשון רבינו ז״ל. הענין הוא כי אלו המאמרים שרבינו ז״ל כתבם בעצמו בכתיבת ידו הק׳ ז״ל ונתן להעתיקם מכתב ידו ז״ל אצל אלו המאמרים נרשם שהם לשון רבינו ז״ל. ושאר המאמרים נכתבו ג״כ מפיו הק׳ ז״ל אך לא מכתיבת ידו רק הוא ז״ל הי׳ יושב ואומר לפני המעתיק הדברים בלשון חול ופשוט שאנו מדברים בו והמעתיק כתב הדברים לפניו ז״ל בלשון הקודש ונתן

לו

לו אח"כ לעיין אם נכתבו הדברים כהוגן כפי כוונתו ז"ל ולפעמים גם הוא ז"ל אמר לפני הכותב קצת דברים בלה"ק וקצת דברים בלשון חול לבד מאיזה מאמרים קטנים שנכתבו שלא בפניו ז"ל וגם המה נתנו אח"כ לרבינו ז"ל לעיין בהם אם נכתבו כהוגן כפי כוונתו ז"ל רק קצת מאמרים שנרשם אצלם שהם מלשון החברים נראה שנכתבו שלא בפניו ז"ל והם מהמאמרים שנאמרו קודם התקרבות הר"ר נתן ז"ל אליו ובהם עפ"י רוב הלשון של החברים אין מסודר יפה כל צרכו ומסתמא גם אלו המאמרים הובאו למראה עיניו ז"ל ואם הלשון אינו מסודר כראוי אעפי"כ תיכן כוונתו ז"ל מובן גם בהם וגם הם דברים נפלאים ונוראים וישרים למוצאי דעת :

ב'. שם במאמר תהלה לדוד הנ"ל אות ג' כי כל העולם מקבלים פרנסתם משמאלה כמ"ש בשמאל' עושר וכבוד ובשביל זה נפל וכו' לאיזה שגיאה דקה כחוט השערה לבחי' שמאלה כדי שעי"ז יקבל שפע ופרנסה לעולם וכו' כ"ש בשמאלה עושר וכבוד וכו' הקושיא בזה מפורסמת כי הלא אמרו רז"ל שבת דף ס"ג אמר רב ששת מאי דכתיב אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד אלא בימינה אורך ימים איכא עושר וכבוד ליכא (פירש"י בתמי' כיון דאיכא אורך ימים כ"ש עושר וכבוד אלא למימינים בה אורך ימים איכא כש"כ עושר וכבוד וכו' נמצא הרי מבואר בדברי רז"ל שגם בימינה כש"כ דאיכא עושר וכבוד וא"כ למה צריך הצדיק ליפול כחוט השערה לבחי' שמאלה בשביל להמשיך עושר וכבוד מאחר שגם בימינה של תורה איכא עושר וכבוד. ושמעתי מפי אדוני אבי זקני ז"ל שהקשה זאת לפני רבינו ז"ל וגם אמר על זה תירוץ לפני רז"ל וקלסי' רז"ל אך שכחתי כל הענין ולכאורה נראה לע"ד שהתירוץ ע"ז מבואר בדברי רבינו ז"ל באות זה אח"כ כמה שכתב ויספר לו את הדברים האלה פירש"י שלא בא אלא מתוך אינס אחיו ושנטל ממנו ממונו וכו' פירש שלא בא לבחי' הזאת שיסבול תורתו משמעות ערמימות אלא מתוך אונס אחיו ושנטל ממנו ממונו כדי בשמאלה עושר וכבוד ולכאורה היבת מתוך אונס אחיו אינו מבואר כלל, אך הענין הוא כי עכשיו בזמן הגלות בזמן התגברות שליטת עשו וכו' הם נוטלין כל השפע וישראל ניזונין רק מתמצית כמבואר בזוה"ק ועיקר אחיזתם הוא מסטרא דשמאלה כידוע וע"כ א"א עכשיו להמשיך שפע עושר וכבוד רק משמא"ה של תורה ולא מימינה (והדבר מובן ממילא קצת וא"א להאריך בזה) וזה מדוקדק בדבריהם ז"ל שלא בא א"א מתוך אונס אחיו ושנטל ממנו ממוני היינו שנטל הוא כל השפע שלו ובשביל זה מוכרח הצדיק עכשיו ליפול קצת לבחי' שמא"ה דייקא בכדי להמשיך משם שפע גשמיות של עושר וכבוד. ויש עוד סמך וסעד לדברינו אלה ממה שאמר רבינו ז"ל ונדפס בהשיחות שאחר הסיפורי מעשיות שמיום שחרב בית המקדש נפל העשירות בעמקי הקליפות בבחי' ותרד פלאים אותיות אלפים וכו' וע"כ קשה לאיש כשר באמת שיהי' לו עשירות גדול מאלפים הרבה מזומנים וכו'. והביא שם מה שאמר זקינו הקדוש וכו' מוהר"ר נחמן ז"ל על מאמרז"ל כש"כ עושר וכבוד ואמר ר' נחמן ז"ל שהוא רק כש"כ אבל לא בפירוש כי אעפ"י שהוא כש"כ אין להם מזומנים וכו' מבואר להדיא שאעפ"י שבוודאי גם בימינה כש"כ דאיכא עושר וכבוד. אעפי"כ עכשיו שנפל העשירות קשה מאוד שיהי' להמימינים בה גם עשירות רב מזומן אם כן יש לומר שמפני כך מוכרח הצדיק עכשיו ליפול לבחי' שמאלה דייקא בכדי להמשיך עושר וכבוד לישראל במזומן קצת ג"כ כנ"ל : אך לבאר הדברים ביותר קצת נראה עפ"י מה שהביא רבינו ז"ל במאמר לשמש סימן מ"ט כי באורייתא של עכשיו יש ימין ושמאל ובשמאלה עושר וכבוד אבל בעתיקא לית שמאל ולית עושר תמן (ועיין אידרא נשא דף קכ"ט לית שמאלה בהאי עתיקא סתימאה כולא ימינא וכו') ולכאורה גם שם יש להקשות כנ"ל הא גם בימינא כש"כ דאיכא עושר וכבוד אך המובן משם הוא כי אעפ"י שבוודאי יכולין להמשיך משם שפע גשמיות במכש"כ אך הזוכה למדריגת ימין אינו עולה על מחשבתו כלל שיהי' חפץ בשפע גשמיות מאחר שיכול להמשיך משם שפע רוחניות של אורך ימים שאין להשפע גשמיות שום ערך כלל כנגד אור השפע רוחניות ע"כ הוא ממשיך משם רק שפע רוחניות וגם השפע גשמיות של עושר וכבוד מחליף שם על שפע רוחניות וגם זה מובן בדברי רבינו ז"ל בכמה מקומות במאמר צוית צדק סימן כ"ג. ובמאמר סוד כוונת המילה סימן ס"ג. ובסימן ר"מ ד"ה כל השפעות. וע"כ מוכרח הצדיק ליפול כחוט השערה לבחי' שמאלה בכדי להמשיך משם שפע גשמיות כנ"ל. ועיין בליקוטי הלכות הלכות תלמוד תורה הלכה ג' מבאר שם שעיקר שורש השפע של עשירות ופרנסה נמשך ג"כ רק מבחי' עתיקא שנק' מזלא ששם כולא ימינא כנ"ל אך שם כולא חד ואין בהשפע שום צייר כלל וגם שפע העשירות הוא רק אור צח ומצוחצח ולמטה כשנמשך השפע לימין ולשמאול אז נצטייר השפע בשמאל לעשירות ופרנסה ומחמת זה צריך הצדיק ליפול לבחי' שמאלה בכדי לצייר השפע שם לעשירות אבל אז כשנופל לבחי' שמאל תוכל הסט"א להתגבר ח"ו, ולהתאחז בהשפע ולהמשיך לעצמם כל השפע ח"ו ע"כ צריך לחזור תיכף משמאל לימין ולאכללא שמאלא בימינא ואז ממשיך הפרנסה לעולם בקדושה גדולה. ע"ש שהאריך בזה בדברים נפלאים :

והנה מבואר כאן במאמר זה שע"י שמוכרח הצדיק והתנא ליפול קצת כחוט השערה לבחי' שמאלה בשביל להמשיך שפע גשמיות ג"כ עי"ז יש בתורת הצדיק והתנא שני משמעות משמעות טוב בחי' צדיקים ילכו בם ומשמעות להיפוך בחי' ופושעים יכשלו בם. והתלמיד חכם שאינו הגון כשרואה בתורת התנא המשמעות להיפוך ח"ו. חושב שגם הוא לא אמר תורתו אלא בערמימיות ח"ו. וע"כ אינו חוזר בתשובה ע"י לימודו רק אדרבה לוקח מזה כח לדבר על הצדיק שבדור עתק בגאוה ובוז וכו'. וע"ש עוד איך שהצדיק האמת לוקח התורה שבע"פ, היינו השכינה מהגלות שבפה הלמדן ומעלה אותה לשרשה ממדריגה למדריגה וכו'. עד שמביא אותה לבחי' שכינתא בין תרין צדיקייא יתבא ומשפיעין בה הצדיק העליון והצדיק התחתון וכו' ע"ש נפלאות מתורתינו הקדושה. והנה מזה וממה שביארנו לעיל תבין נפלאות בדברי צחות הק' של רבינו ז"ל שאמר פעם אחת שע"י הקושיות שמקשין עלינו (היינו עליו ז"ל ועל שאר צדיקי אמת) עי"ז יש לנו פרנסה ועשירות כי כל הפרנסה והעשירות נמשך ע"י קושיות כמו שהקשו רז"ל אורך ימים בימינה איכא עושר וכבוד ליכא ותירצו מכש"כ עושר וכבוד. נמצא שע"י הקושיא שהקשו רז"ל בזה הפסיק עי"ז נמשך העושר והכבוד של הצדיקים המימינים בה עכ"ל. ועיין בשיחות הר"ן שכתב שם הר"ר נתן ז"ל שיש בדברי צחות אלו עמקות גדול : ולכאורה אין לדברים הללו שום ביאור מה ענין הקושיות שהחולקים מקשים על הצדיקי אמת להקושיא שהקשו רז"ל בהיפך שמגיע גם להצדיק אמת עושר וכבוד. אבל לפי הנ"ל תבין קצת עומק נפלאות כוונתו הק' ז"ל. וגם בזה תבין ביותר מה שנתבאר לעיל. כי באמת זו הקושיא שהוקשו בימינה אורך ימים איכא עושר וכבוד ליכא. זהו בעצמו בחי' הדחייה וההפלה שמפילין את הצדיקים המימינים בה לבחי' שמאלה ג"כ בשביל להמשיך עושר וכבוד כי כבר נתבאר שבשעה שהצדיק דבוק בבחי' ימינה של התורה, אזי אין חפץ כלל בעושר וכבוד רק אדרבא מחליף גם השפע של עושר וכבוד ג"כ על אורך ימים. ואז בוודאי לא קשיא לי' כלל היכן העושר והכבוד שבימינה מאחר שאינו חפץ בזה כלל ויודע שבוודאי נמשך משם גם שפע גשמיות במכש"כ רק שהוא אינו חפץ בזה כלל רק בשפע רוחניות של אורך ימים ובשביל זה מוכרחין להפיל אותו לאיזה בחי' שמאלה ומזה בעצמו נמשך מה שהקשה עושר וכבוד ליכא

ליכא כי הגם שהעיקר הוא דבוק בבחי' ימינה ואינו חפץ לנתק עצמו מבחי' ימין ולירד לשמאלה לגמרי בשביל עושר וכבוד ח"ו. רק ע"י הבחי' הנ"ל שמפילין אותו לאיזה בחי' שמאלה שמשם עושר וכבוד עי"ז עולה אז על מחשבתו להקשות היכן העושר והכבוד שבימינה כי באמת גם עכשיו הוא רוצה להמשיך שפע רק מבחי' ימינה רק שזה שמקשה עושר וכבוד ליכא זה בעצמו הוא בחי' שגיאה הדקה שנפל לבחי' שמאלה. ואז תיכף חוזר לימין וכולל שמאל ג"כ בימין ומתרץ לעצמו אלא בימינה אורך ימים איכא כש"כ עושר וכבוד. ועי"ז ממשיך באמת השפע של עושר וכבוד בקדושה גדולה ג"כ מבחי' ימינה וע"י בחי' שמאלה היינו ע"י הקושיא הנ"ל שנמשך מבחי' שמאלה (ועיין לשון הגמרא ופירש"י המובא לעיל ותבין ביותר) ובזה ממילא מיושב ביותר הקושיא המפורסמת הנ"ל שהקשו הלא בימינה יש ג"כ עושר וכבוד כי זה העושר והכבוד שבימינה נמשך ונצטייר ג"כ ע"י הקושיא שבא מבחי' שמאלה כנ"ל והנה מזה שמפילין את הצדיק לבחי' שמאלה ג"כ בשביל להמשיך עושר וכבוד ע"י הקושיא של עושר וכבוד ליכא כנ"ל מזה נמשך ונשתלשל מה שיש כח להלמדן ללמוד תורת החנא והצדיק שלא לשמה ממש עד שעי"ז מקשה קושיית וחולק על צדיקי אמת שבדור ומקבל כח לזה מהתורה שבע"פ שלומד ואז התורה שבע"פ שהיא השכינה כביכול בגלות בפה הלמדן כנ"ל. ואז הקדושה בבחי' עניות ודלות גדול כי מהלימוד שהוא שלא לשמה ממש ח"ו אין יכולין להמשיך אפילו עושר וכבוד לישראל בפרט להצדיקים והכשרים שבישראל כי אז ניטלין העכו"ם כל השפע ח"ו כמבואר בליקוטי הלכות הנ"ל אך כשהצדיק שומע כל אלו הצירופין של הקושיות והמחלוקות של אלו החולקים עליו (שכל זה נמשך בשורשו מבחי' הקושיא של עושר וכבוד ליכא שזו היא הבחי' שגיאה דקה של שמאלה שנפל הצדיק להוכה בשעת אמירת תורתו שמזה נמשך הכח שיש להחולקים להקשות ולחלוק עליו) והצדיק לוקח אלו הצירופין ועושה כהם הלכית ומעלה השכינה מהגלות שבפה הלמדן אז נמתק ועולה בחי' שמאלה של תורה ונכלל בימינה ואז נמשך שפע ועשירות גדול ע"י בחי' שמאלה דייקא כנ"ל. נמצא שהקושיות שמקשין החולקין על הצדיקים נמשכין ונשתלשלין בשורשן מבחי' הקושיא שהקשו רז"ל עושר וכבוד ליכא. שזה בחי' מה שמפילין את הצדיק לבחי' שמאלה ומזה נשתלשל כ"כ עד שנכנס ערמימיות בהלמדן וחולק על הצדיקים ומדבר עליהם עתק וכו' ועי"ז בעצמו עיקר התיקון כי הוא מכוון גדול מהשי"ת וכו' כמבואר בפנים. כי עי"ז הצדיק מעלה השכינה מהגלות שבפה הלמדן וחוזר הבחי' שמאלה לשורשה ומקומו ששם הוא בדקות גדול מאוד היינו בבחי' הקושיא הנ"ל שמשם נמשך פרנסה כנ"ל. ולבאר הדברים ביותר קצת ובדרך קצרה הוא. כי עיקר מה שממשיך הצדיק פרנסה ע"י שנופל לבחי' שמאלה הוא רק ע"י שחוזר אח"כ תיכף לבחי' ימינה וכולל גם שמאלה בימינא ועי"ז עיקר המשכת השפע כמבואר בליקוטי הלכות הלכה הנ"ל. והנה השגת הצדיקים הגדולים האמיתים בלימוד תורתם הוא בבחי' עתיקא ששם כולא ימינא ולית שמאל ועושר תמן כי אעפ"י שעיקר שורש העשירות נמשך רק משם אבל א"א לקרותו בשם עושר כי שם כולו רוחני בבחי' אורך ימים בימינה ולא שייך שם להקשות כלל עושר וכבוד ליכא כנ"ל רק מחמת שצריכין להמשיך לישראל גם עושר וכבוד ע"כ מפילין אותו קצת בדקות גדול לבחי' שמאלה וזהו בעצמו מה שמתחיל לעלות על דעתם להקשות עושר וכבוד ליכא כנ"ל שזה בערך מעלתם כמו איזה נטויה קצת אל בחי' שמאלה ששם שייך עושר וכבוד רק מגודל קדושתם וצדקתם אינם שוהים הרבה במדריגה זו שמשם בחי' הקושיא הנ"ל רק שתיכף חוזרין למקומן שהוא בחי' ימין ומתרצין לעצמן אלא וכו' כש"כ עושר וכבוד. שבזה כוללין הבחי' שמאלה ג"כ בימינה כי מגלין שגם הבחי' עושר וכבוד שבשמאל נמשך בשורשו רק מבחי' ימין היינו מבחי' עתיק ששם כולא ימינא רק ששם אינו ניכר השפע של עושר וכבוד מחמת גודל קדושת הארת השפע של בחי' אורך ימים שנמשך משם. כי הקטנות בטל לגבי הגדלות רק ע"י שנפל הצדיק גם לבחי' שמאלה ע"י הקושיא הנ"ל וע"י ששב וחוזר ונכלל בימין שזה בחי' התירוץ של כש"כ עושר וכבוד עי"ז זוכה להמשיך הפרנסה דקדושה לישראל. רק שמחמת הנטייה קצת לשמאלה מזה בא השורש של בחי' הלימוד שלא לשמה שהוא בחי' גלות השכינה שעי"ז מחמעטת השפע ביותר אך ע"י שזה הלמדן שלומד שלא לשמה הוא חולק ומקשה על הצדיקים והצדיקים בונים מזה הלכות ומעלין השכינה מגלותה עי"ז חוזר השפע אל הקדושה בבחי' כש"כ עושר וכבוד כנ"ל:

(ג) **שם** (אות ד') ביאור הדברים בקצרה שע"י שהצדיק מבין שאלו הדברים שהלמדן דובר עליו הם צירופים מאותיות שבתורה שבע"פ ומבין מאיזה הלכות נעשו הדיבורים אלו (וענין ההבנה הזאת הוא בחי' בינה) ומקבל הדיבורים האלו בשמחה ובאהבה עי"ז מעלה את השכינ' לבחי' חיבוק ואז היא בבחי' ירוקה כחבצלת כי עי"ז שהצדיק מקבל את הדיבורים האלו (שהם ניצוצות מתורה שבע"פ שהיא בחי' השכינה שנפלו בגלות בפה הלמדן שאינו הגון) והוא מקבל אותם באהבה ואהבה הוא בחי' ימין בחי' וימינו תחבקיני זה בחי' חיבוק הנ"ל וע"י השמחה ששמח ביסורין ומקבל הדיבורים של החרפות והקושיות הנ"ל בשמחה ושמחה באה מהלב כ"ש נתת שמחה בלבי והלב הוא בינה וע"ב עי"ז מעלה השכינתא לבחי' בינה ליבא שמבחי' בינה נמשך קו ירוק המקיף את כל העולם כידוע וכמבואר בהקדמות תיקוני זוהר דף יוד ירוק כזהב מסטרא דאימא עילאה וכו' קו ירוק דאסחר כל עלמא ואז השכינה כביכול בבחי' אני חבצלת השרון בחי' ירוקה כחבצלת בחי' אסתר ירקרוקת היתה אלא שחוט של חסד נמשך עליה בחי' החסד והאהבה שהוא בחי' ימין בחי' חיבוק כנ"ל וז"ש אצל אברהם בשעה שרדף אחר המלכים להציל את לוט כי ראה שממנו יצא נשמת דוד ומשיח שהם בחי' מלכות בחי' תורה שבע"פ כידוע וכמבואר גם כאן בסוף המאמר דוד זה בחי' תורה שבע"פ ע"כ כתיב אז וירק את חניכיו חניכיו זה בחי' החסדים בחי' חיבוק כמבואר בפנים ואז נמשך על השכינה הארה מעולם הבינה שזה בחי' ירוק כנ"ל. ובחי' הנשיקין הוא ע"י חכמה וע"י חכמה עיקר בנינה שאז היא ראויה לזווג וכו' כמבואר בפנים. וע"כ כשהצדיק משכיל בחכמתו וכו' עד שלומד הצירופין וחוזר ועושה מהם צירוף ההלכה שהיה מקודם שנתקלקל עי"ז מעלה הצדיק את השכינה לבחי' נשיקין ואז מתעורר זווגא דגופא בגופא שהשכינה בין תרין צדיקייא יתבא וכו' כמבואר בפנים ועיין בפירוש ספרא דצניעותא ענין הדרוש של אני חבצלת השרון שושנת העמקים הנ"ל בביאור יותר:

(שם) בסוף המאמר התרוממות שלה ע"י אלקי בחי' חסד אל כל היום וכו'. ולכאורה אינו מובן ויש לפרש ע"פ הידוע ומבואר בכתבים ומובן גם בזוה"ק פרשה לך לך דף צ"ד ע"א (ובסבא משפטים דף צ"ו צ"ז ובפירוש הרמ"ז שם) כי שם אלוה שרשו הוא שם אל שהוא בחי' חסד אל כל היום שנעשה לבוש לאותיות וא"ו ה"א ושם אל יוצא משם ס"ג שבבינה עיין בספר ערכי הכינויים לרי"צ ז"ל. ועיין בשערי גן עדן שער האותיות בענין שם אל שסוד חסד אל כל היום כי על ידו נשלם אותיות ו"ה שבשם הוי"ה ואותיות מ"י שבשם אלקים וע"ש ג"כ מסוד שם אלוה הנ"ל נמצא מבואר כי שורש שם זה הק' הוא מבחי' חסד אל וכו' כנ"ל: וע"פ המסורה כתוב כאן שם זה בוא"ו ה"א:

(סי' יג) אשרי העם להמשיך השגחה שלימה וכו' מאמר זה נאמר בר"ה שנת תקס"ד שחל אז ביום שבת וביום ראשון ולא נודע

נודע לנו השיחות והענינים השייכים למאמר זה :

(ב) שם אות א', על ידי מקררין חמימית תאוות ממון וכו' עיין זוהר שם בינה בלבא כלפי שמאלה הרוצה להעשיר יצפין ובג"ד עלה עשן באפו וכו' מובן כי העיקר בא הרות לשכך החמימות שבלב שבוער לתאוות ממון שמזה נמשך ח"ו חרון אף כמבואר לקמן : (שם) וזה בחי' קט"ת שמקשר חימום הלב עם הרות וכו' וזה בחי' ישימו קטורה באפיך. גם זה מובא בזוהר שם ומדסליקת לאף אתקרי קטרת הה"ד ישימו קטרה באפך וכו' קטרת איהו קשורא דדינא ברחמי וכו' תרגום דקשר קטירי אך לענינינו הענין הוא כי עיקר תשלימות הוא דייקא לקשר חימום הלב עם הרות ולא שיתבטל בחי' חימום הלב לגמרי בכדי שיוכל לעשות עי"ז משא ומתן באמונה שנעשין עי"ז תיקונים גדולים ועליית הניצוצות הקדושות הרבה כמבואר בדברי רבינו ז"ל הרבה בזה ועיין בסי' נ"ד מקץ זכרון מבואר שע"י משא ומתן באמונה נעשה יחוד צדיק וכנסת ישראל וע"כ ביאר גם כאן וכד נחית רוחא ליבא מקבל לי' בחדווא דניגוני דלוואי זה בחי' משא ומתן באמונה ששמח בחלקו ואינו אץ להעשיר וכו' כי אז נעשה תיקון גדול גם ע"י חימום הלב כי עושה עי"ז משא ומתן. רק מחמת שמקישר החימום הלב עם הרוח שזה בחי' קשורא דדינא ברחמי עי"ז אינו אץ להעשיר ושמח בחלקו ועושה המו"מ שלו באמונה ובכשרות עד שנעשה ע"י המו"מ שלו תיקונים גדולים למעלה ועליית ניצוצית הק' הרבה שזה ממש בחי' התיקון שנעשה ע"י קטרת כידוע :

(ג) שם (כאות ג') רציא דא נוריאל דא ניר דליק בחמימות תאוות ממון ושוב דא מט"ט שר הפנים וכו' שעל ידו נשתכך החמימות וזה שככ"ה גימטריא משה שהוא משכך אלילי כסף וזהב. לכאורה אינו מובן לכנות החמימות לתאוות ממון בשם המלאך הק' נוריאל ובשם רצוא. והנה ענין רציא ושוב הנ"ל הוא כפשוטו כידוע כי נוריאל גימטריא רצוא. ושוב גימטריא מטטרו"ן ועיין בליקיטי תורה להאר"י ז"ל ביחזקאל על פסוק והחיות רצוא ושוב שכתב שם. והנה בנוריאל יש לפעמים אחיזה אל החיצונים והוא גימטריא רמון מאותיות מטטרו"ן ובגימטריא טיב ורע וכו' ע"ש אבל הפנימיות שהם אותיות ט"ט שם אין אחיזה להם וזה סוד ר' מאיר רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק וכו' ובזה מבואר הענין קצת. ולענינינו כי אעפ"י שגם החימום הלב בשרשו העליון הוא קדוש מאוד כי נמשך מבחי' הגבורות הקדושות שבבינה לבא כנ"ל בשם הזוה"ק ואפילו כשנשתלשל למטה הוא בבחי' המלאך הקדוש נוריאל ובבחי' רציא כי הרצין והתשוקה של הנפש לממון הוא בשרשו רק בשביל הקדושה לעשות בזה רצינו ית' לעשות מו"מ באמונה ולעלות ניצוצות קדושות וע"כ בשרשו הרצון והתשוקה הזאת הוא בבחי' העבודה של בחי' רציא אך מחמת ששורש החמימות הלב הוא מבחי' גבורות ודינים שמשם משתלשל שורש יניקת הסט"א כידוע ע"כ יש להם אחיזה בבחי' הזאת עד שיכולין להפיל את האדם לתאוות ממון ממש עד שיהי' ממונו בבחי' אלילי כסף וזהב ח"ו עד שיהי' עי"ז חרון אף ח"ו. אך ע"י הרוח נדיבה שהוא בחי' מס"ט שר הפנים דאיהו רשים בשם משה משיח שהוא רוח אפינו עי"ז נשתכך החמימות ונתבטל החרין אף בבחי' וחמת המלך שככה גימ"ט משה שהוא משכח אלילי כסף וזהב. היינו שלא יהי' אחיזה להסט"א בהחימום הלב עד שיהיה נעשה עי"ז בחי' הע"ז של תאוות ממון ח"ו. רק שיהיה נעשה ע"י התקשרות חימום הלב עם הרוח בחי' חדווה דניגוני דלוואי בחי' משא ומתן באמונה ואז גם החמימות הלב עולה לשרשו ונעשה בבחי' נוריאל ובבחי' רצוא ונעשה עי"ז בעצמו ג"כ התיקון של עליית הנפשות והמשכת התורה שזה ג"כ בחי' רצוא ושוב כמבואר לעיל באות זה כי הניצוצות הקדושות העולין ומתבררין ע"י עשיית המשא ומתן היינו ממש בחי' עליית הנפשות הק' ונפש הוא בחי' רצון (כ"ש אם יש את נפשיכם) כי אז גם הרצון שיש להממון הוא ג"כ בקדושה כנ"ל וע"י עליית הניצוצות והנפשות שע"י המו"מ נעשה ג"כ יחוד הק' כמבואר בסימן נ"ד. וממילא נעשה עי"ז ג"כ בחי' המשכת התורה (ואולי זה ג"כ בכלל יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ וכו') :

(ד) שם (אות הא) וזה בחי' ארי' לשון לקט שמלקט מרת הנפש היינו פגם הנפש עם בשמי עם הרצון הטיב שמעלה ריח טוב יש לפרש כי כשבא להצדיק מסתמא יש לו רצון טוב להתקרב לעבודת ה' ע"י ביאתו להצדיק. אך בוודאי יש להאדם הזה עדיין גם רצונות שאינם טובים לדבר תאוה וכיוצא שהרצונות אלו הם פגם ומרה להנפש והצדיק כשרוצה להעלות את נפשו היינו רצינו הטוב שיש לו להתקרב להשי"ת. אזי צריך ללקט גם הרצינות שלו שאינם טובים ולתקנם בכדי שיוכל להעלות את נפשו כי הרצונות האלו הם בחי' פגם להנפש ומעכב את עליית הנפש ע"כ צריך החכם ללקטם ג"כ ולתקנם וזה בזה תלוי כי ע"י שעוסק החכם עם נפשו להעלותה לבחי' עיבור עי"ז בעצמו מכניס בו הרהורי תשובה להתחרט ולשוב מאד על פגמי הנפש שלו שהם בחי' מרת נפש. ועד הנה יכול להיות שהי' מתאווה לדברים שאינם טובים שזה בחי' פגם הנפש בחי' ונפשה מרה לה. והוא לא הרגיש כלל במרירות נפשו ועכשיו ע"י שעוסק החכם להעלות נפשו הטובה היינו הרצונות הטובים שלו עי"ז בעצמו זוכה להרגיש ביותר מרירות נפשו מהרצונות שאינם טובים ומתחרט ושב עליהם מאוד. ואז החכם מעלה גם אלו הרצינות שהם בחי' מרת נפש היינו המרירות שמרגיש עכשיו ברצונו על הרצינות שאינם טובים שלו. ועי"ז בעצמו מתקן החכם את אלו הרצונות עד שגם הם אפשר שיש להם חלק כביכול בהיחוד הקדוש כי השכינה מתפארת כביכול חזי במה בריא קאתינא לגבך. שאעפ"י שכבר נלכד כ"כ ברצונית שאינם טובים הוא מתחרט עליהם עכשיו במרירות נפש עצום מאוד כזה ויש לו עכשיו רצונות טובים כ"כ להתקרב להשי"ת וזה בחי' אריתי מורי עם בשמי מורי הוא בחי' פגם הנפש מרת נפש והצדיק מלקט איתם (ומתקנם ע"י הבחי' הנ"ל) עם בשמי עם הרצון הטיב שמעלה ריח טוב (ובדרך צחות י"ל. כי ידוע כי מור הוא המוסק שנעשה מדם חיה טמאה. כמו שפסק הרמב"ם ז"ל בפרק א' מהלכות כלי המקדש. ואעפי"כ נעשה ממנו אח"כ בשמים ראש לשמן המשחה. שזה בחי' עונות נתהפכין לזכיות ע"י תשובה מאהבה בחי' במקים שבעלי תשובה עומדים וכו' וע"כ גם כאן מכנה אלו הרצונות הפגימים שנתחקנו ע"י החכם בשם מור והרצונות הטובים בעצמותם נקראים בשם בשמים כי הם בעצמם טוב : ומעלין ריח טוב. ובדרך קצרה י"ל כי הצדיק מעלה את החרטות ומרירות נפש שיש להם עכשיו על מה שהי' להם לפעמים איזה רצון לדברים שאינם טיבים שהם פגם הנפש שזה בחי' מורי עם בשמי עם הרצין הטיב שיש להם למצוות ולמע"ט ולהתקרב לעבודתו ית' : (שם) אות הנ"ל בענין פיזיר הנפש אפשר דר"ל כי ע"י תאוות ממון בא בחי' פיזור הנפש כמובן בפירוש הרע"ב על משנת מרבה נכסים מרבה דאגה ואפשר שזה ג"כ ענין מרת נפש הנ"ל כמובן כמאמר ציית צדק סי' כ"ג : (שם) ושור שבתורה זה בחי' בי שרים ישורי וכו' ר"ל אעפ"י ששם כתיב בשין שמאלית והיא לשון שרות ושררות. בדרך דרש מתחלף לפעמים לשין ימנית כמצוי בדברי חז"ל. וגם כי שור הוא ג"כ בחי' שררה ומלכות כמארז"ל חגיגה דף י"ג ע"ב מלך שבבהמות שור ונאמר בכור שורו הדר לו ותרגים ירושלמי בכורתא ומלכותא ויקרא והדרא דיוסף אינון. וארז"ל במדרש רבה פ' וישלח פ' ע"ה. ויהי לי שור זה משוח מלחמה שנאמר בכור שורו הדר לו ועיין בפרד"ס שער ערכי הכינוים. שלפעמים מרמז שור למדת המלכות ועיין גם במדרש לפרושים חלק א' פרק ט"ו בשם מאורי אור ועיין ג"כ

במאורי

במאורי אור עצמו בענין ד' רוחות העולם וכו' ועיין מ"ר נשא פ' י"ג בקר שנים (ותרגומו תורין תרין) אין בקר אלא מלכות וכו':
(שם) עיבור זה בחי' ע"ב רי"ו ע"ב הוא שיכוך. ר"ל כי ע"ב הוא גימטריא חסד רי"ו זה בחי' חמימות כי ריו גימטריא גבורה, וגם בכאן מובן ענין הנ"ל שעיקר התיקון לקשר חימום הלב עם הרוח שאז עולה גם החימום הלב בקדושה גדולה לשרשו ונעשה מזה יחוד גדול בחי' ע"ב עם רי"ו ששניהם אותיות עיבור כידוע:

(ה) שם (אות ואו) כי הם שני שכליים מה שמקבץ הנפשות הוא שכל אחד ר"ל כמו שכתוב ולוקח נפשות חכם.
ומה שמעלה אותם ומוריד עוז מבטחה הוא שכל אחד ר"ל כמו שכתוב עיר גבורים עלה חכם וירד עוז מבטחה. נמצא כי נאמר שם חכם בשני הבחינות האלו כי כל אחת מהם הוא בחי' שכל וחכמה אחרת והם בבחי' שני שינין וכו':

(ו) שם (ואי דלינין טפי) הוה מקלינין מהבלא כי יש הבל אשר נעשה על הארץ וכו' ואי דלינין הרבה נפשות אז בוודאי מקלינין לשון קולא, מהבל הזה ולא הי' ההבל הזה קשה כ"כ על העולם לכאורה אינו מובן הטעם מפני מה אם הי' מעלין נפשות הרבה לבחי' עיבור הי' מקילין על ההבל הזה וגם מה שייכות יש לענין זה עם קשר המאמר. ולענ"ד כוונתו ז"ל כפשוטו כי ענין יש הבל על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים ומה שעי"ז רבים נתפקרו היינו שכפרו עי"ז בהשגחת הבורא כי לדעתם אם הי' מתנהג הכל בהשגחה פרטיות הי' מחויב להיות טוב לצדיק ולרשע רע. ובאמת אי אפשר להשיג דרכיו ית' כי גבהו דרכיו מדרכינו ומחשבותיו ממחשבותינו. והחקר אלוה תמצא וכבר ביארו רבותינו ז"ל בזה סודות נפלאים הרבה כידוע ועיין בדברי רז"ל בליקו"ת סי' י"ז שכתב שם ולזה טובה גדולה שיש טבע והשגחה כי כשהאדם עושה טוב אזי מנהיג אותו בהשגחה ואם אינו טוב אם הי' מנהיג אותו בהשגחה לא הי' יכול להגיע לו שום טובה לכן מניח אותו על הטבע ויכול להיות שיהי' לו טובות עפ"י הטבע ואם לא הי' רק השגחה הי' אפשר שתתבטל ההשגחה לגמרי כי כשהי' רואה ית' שאין האדם מתנהג כראוי הי' כועס והי' מסיר ההשגחה לגמרי אבל עכשיו מניחו עפ"י הטבע וכשחוזר למוטב משגיח עליו כנ"ל. ובאמת אין אנו יכולין להבין מהו הטבע והשגחה כי באמת גם הטבע הוא השגחתו ית' וכו' יעי"ש. והנה הגם שרבינו ז"ל מבאר כאן לענין הנהגת האדם בפרט אך עיקר ענין זה מתנהג בכלל העולם כי העולם נידונין אחר רובו כמארז"ל. ואם רוב העולם אינם כראוי ח"ו. אזי עפ"י הנהגת ההשגחה הי' העולם חרב לגמרי ח"ו וגם צדיקי הדור היו צריכין להסתתר כמו שמצינו אצל נח שהוכרח לכנוס אל התיבה מפני מי המבול ואז השי"ת כביכול מעלים עין מסוררים ומניח את העולם על הנהגת הטבע שהוא בחי' מה שהשגחתו ית' מסתתרת ומתלבשת בתוך הנהגת הטבע. ועי"ז העולם קיים ואינו חרב לגמרי ח"ו. ואז מתגבר ההבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים וכן להיפוך וכל זה מחמת שמדריגת הדור גורם שהשי"ת כביכול מחמת רוב רחמיו וחסדיו ית' מעלים ומסתיר כביכול אור השגחתו ית' כשביל טובת העולם. והנה הצדיקים בעצמם ג"כ בוודאי יותר נח להם לסבול יסורים וחיי צער בזה העולם ויתקיים העולם ולא יחרב לגמרי ח"ו ובזה מובן קצת כפשוטו מה שאמר הקב"ה לר' פדת אי בעית דאחריב עלמא וכו' וענין זה הוא על דרך שאמר הקב"ה לך עלה מזה וכו' כי לא אעלה בקרבך כי עם קשה עורף אתה וכו' עיין תרגום יונתן שם ותבין כי באמת הטבע עצמה היא ג"כ השגחתו ית' כנ"ל ועיין סוכה דף כ"ט שאמרו שם ובזמן שישראל עושין רצונו ית' אין מתיראין מכל אלו שנאמר כה אמר ה' וכו'. ומאותות השמים אל תחתו וכו' סמך ג"כ לענינינו הנ"ל:

והנה רבינו ז"ל עוסק במאמר זה בענין איך לזכות להמשיך השגחה שלימה וביאר שם מקור הענין כי השגחה שלימה הוא בחי' הבטה והשבת ההבטה וכו' ועל העכו"ם השגחתו הוא רק בחצי הראות בחי' הבטה לבד ולא בהשבת ההבטה. ומזה תבין שורש ענין הנהגת העולם עפ"י ההשגחה היינו בהשגחה שלימה בחי' הבטה והשבת ההבטה ואז בוודאי מתנהג העולם כראוי שמתנהג עם הצדיק כצדקתו ועם הרשע כרשעתו וכשאין הדור זוכין שאז מניח השי"ת כביכול הנהגת העולם ע"פ הטבע והנהגת הטבע הוא ג"כ השגחה רק שהוא בבחי' חצי הראות כנ"ל וזה מובן וידוע. והנה במאמר זה מבואר שע"י המשכת התורה נמשך השגחה וכו'. נמצא כשהחכם מביא תורה נמצא שמביא כח הראות של השגחת השי"ת עלינו. וכ"א כפי קירובו אל התורה כן השגחת השי"ת עליו בשלימות בבחי' הבטה והשבת ההבטה וכו' והמשכת התורה מבואר כבר שהוא ע"י העלאת הנפשות לבחי' עיבור. מבואר ממילא שאם הי' מעלה נפשות הרבה ביותר אזי הי' היחוד גדול ביותר והי' ממשיך המשכת התורה ביותר ועי"ז הי' נמשך השגחה שלימה ביותר ואז הי' מתנהג העולם כראוי צדיק וטוב לו רשע ורע לו וממילא לא הי' ההבל אשר נעשה על הארץ קשה כ"כ על העולם. נמצא מובן ממילא טעם הענין וגם השייכות שיש לזה עם קשר המאמר הנ"ל כי הלא זה יסוד ענין מאמר זה שהוא להמשיך השגחה שלימה. ומה שהארכתי קצת בזה הוא מחמת שראיתי בנוסח כתיבת יד אשר הועתק מכתיבת יד רבינו ז"ל המאמר הזה ושם יש כמה ענינים שנכתבו בשינוי קצת ממה שמבואר בכאן בנוסח שנדפס כי גם נוסח זה הוא לשון רבינו ז"ל בעצמו כמבואר בסוף סי' י"ד (ונראה שבכוונה שינה רבינו ז"ל הנוסח אח"כ בעת שנתן להעתיקו שהוא הנוסח שנדפס) ושם בנוסח כתיבת יד מבואר שענין ההבל אשר נעשה על הארץ וכו' הוא מחמת שהעולם נידונין אחר רובו וכו'. ולכאורה אינו מובן ג"כ כי הלא בדור אחד יש צדיק וטוב לו וצדיק ורע לו וכו' וע"פ הנ"ל מבואר זה הענין קצת כנ"ל: (שם) ובוודאי מי שהוא במדריגה הזאת בוודאי לית דעבר היינו שאי אפשר לו לבוא לבחי' עיבור הנ"ל וכו' ר"ל כמובן בזוה"ק פרשה ויקהל דף קצ"ה ע"ב על פסוק מי יעלה בהר ה' וכו'. ועיי"ש גם בדף רי"ג ע"ב ועוד במקומות הרבה בזוה"ק וכן בכתבי האר"י ז"ל:

(ז) עיין בליקוטי הלכות אבידה ומציאה הלכה ג' אות ה"א שהצדיקים הגדולים שהם בחי' משה משיח הם ממשיכין חידושי תורה ע"י עליית הנפשות כנ"ל ממקום עליון נורא ונשגב כזה ובשכל נפלא כזה עד שיש כח בחידושי תורה שלהם להשיב ולהחיות כל הנפשות שיעסקו בתורתם לנצח. כי בגודל כחם בעת שעסקו בתיקון זה להעלות הנפשות בשביל להמשיך תורה העלו אז גם את כל הנפשות העתידין לבוא בבחי' ולא אתכם לבדכם וכו' כי את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה והמשיכו התורה בקדושה כזאת עד שכל מי שיעסוק בתורתם תאיר לו התורה הק' לצאת מחשכת אפילתו בבחי' נר לרגלי דבריך ואור לנתיבתי כי ע"י עוסקו בהתורה חוזר ונתחדש נפשו בבחי' עיבור מחמת שזאת התורה נמשכת מעליית והתחדשות הנפשות אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה וכו'. וע"כ אפילו לאחר הסתלקות הצדיק שאז הוא בחי' לילה ונסתמו תרעין דגן עדן ונסתלק הדעת הק' הזה שהוא בחי' משה משיח. אעפ"כ יכול כ"א להשיב את נפשו ולהחיות את עצמו בהתגלות התורה הקדושה שהמשיכו אלינו הצדיקים הגדולים הנ"ל בחיים חיותם שזה בחי' טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה כי התגלות תורתם הוא ממקום עליון וגבוה מאוד מבחי' התגלות התורה שיתגלה לעתיד בחי' אורייתא דעתיקא סתימאה וכו' כמבואר במאמר זה. רק העיקר להתגבר ברצונות חזקים לעבודת ה' ולהשתדל בתיקון נפשו כל מה שיוכל כי נפש הוא בחי' רצון כמבואר במאמר זה הנ"ל. אז גדול

כח

כח הצדיק וחידושי תורתו כ"כ עד שגם לאחר הסתלקותו יש לו כח לחדש את נפשו לטובה וממילא מובן כי בנקל יותר להמשיך כח התיקונים הנ"ל לאותם הבאים ומתקבצים יחד על ר"ה הק' ומשתטחים בער"ה על קברו הק' ומרבים שם בתחנונים ורצונות וכיסופין חזקים מאוד להשי"ת ולעבודתו ולתורתו הק' ומשתדלים בזה להמשיך עליהם הארת וכח וזכות הצדיק הק' הזה שעסק בחיים חיותו בתיקון נפשות ישראל ולהעלותם בבחי' עיבור ולחדש נפשותם שם לטובה ולהמשיך עי"ז התגלות התורה ובוודאי גם עכשיו עוסק בתיקון נפשות הבאים להתפלל על מקום ציונו הק' ונשענים בזכותו הק'. אזי בוודאי גם עכשיו נתחדש נפשם לטובה וכמעט שזה נראה בחוש מענין האהבה והתעוררות חדש שנתוסף אז בין החברים בבחי' ורמיא לה גלא קלא לחברתה המבואר במאמר זה ומסתמא נעשה ברוחניות גם התיקון של המשכת התורה לכ"א לפי בחינתו ואי אפשר לבאר כ"כ בדברים רוחניים כאלה רק כל חד כפום מה דמשער בליביה יבין וישכיל כל זה ויותר מזה מדעתו:

סי' י"ד תקעו להמשיך שלום זה המאמר נאמר בשבת חנוכה שנת תקס"ד. ואז באותו העת נפטר הרב החסיד וכו' המפורסים מוהרר גדלי' הרב מליניץ זצ"ל. ורומז באותה התורה הספד להרב הנ"ל כי הזכיר אז בתוך התורה משארז"ל אין מספידין בחנוכה גם אמר אז שעכשיו קשה לומר תורה. כי כשנסתלק צדיק קשה לומר תורה כי כל צדיק נסתלק עם כל חלקו שיש לו בהתורה כי כל צדיק יש לו חלק בהתורה וכשנסתלק נסתלק עם כל חלקו שיש לו בהתורה (כל זה הועתק מספר חיי מוהר"נ ז"ל): באות א', צריך להעלות כבוד הקב"ה לשרשו היינו ליראה, ונ"ל שרמז אל מה שמבואר בכתבים כי עיקר בנין המלכות הוא מגבורות וכן מובן בסוף המאמר ואח"כ מבאר לכבד יראי ה' בלב שלם כי שורש הגבורות וכן תיקון המלכות הוא מבחי' בינה ליבא כידוע. ועוד יש נסתרות הרבה במאמר זה וקל להבין ועיין בכוונת חנוכה ובכוונת שים שלום:

(ב) שם במאמר זה אות חית כי תחלה צריך אדם לראות שיהי' שלום בעצמיו וכו'. ר"ל שיהי' שלום בין גופו ונפשו. שהגוף יהי' נכנע ויבטל רצונו נגד רצון הנפש וכמבואר לקמן שזה בחי' דנשקי ארעא ורקיע בהדדי ולזה זוכין ע"י היראה כי ע"י היראה זוכה לשלום בעצמיו ואזי יכול להתפלל וכו'. כי התפילה במקום קרבן ובקרבן כתיב בי' כל אשר בו מום לא יקרב וכו'. ר"ל ומכש"כ מי שאין שלום בעצמיו שהנפש רחוק מהגוף ואין לה ממשלה עליו שאזי אין לך בעל מום גדול מזה כי מכף רגל ועד ראש אין בו מתום אבל כשזוכה ליראה ועי"ז יש שלום בעצמיו ואין בו מום ואז יקרב לעבוד עבודתו תמה וזוכה לעבודת התפלה. עד שעי"ז זוכה לשלום הכללי וכו'. וביותר ביאור קצת כי כשזוכה לשלום בעצמיו. אז כל תפלתו הכל לצורך נשמתו לתקן הכל ברוחניות שזה עיקר שלימות כוונות התפילה כידוע ואז יש להתפילה כח להמשיך שלום הכללי היינו לקרב העולמות לשלימותן ועיין תורת כהנים ויקרא פ' י"ג. שכל קרבן מביא שלום לעולם מכוון להמבואר בפנים: (שם בסוף המאמר) תקעו זה בחי' שלום כ"ש ותקעתיו יתד במקום וכו' ר"ל שיהי' לו חיזוק וקיום בממשלתו כיתד תקיע במקום נאמן שאי אפשר להזיזו ולטלטלו שזה בחי' שלום וזה שסיים והי' לכסא כבוד שיעלה הכבוד לשרשו. שהיא היראה שהיא בחי' כסא כמבואר בפנים. ועיין פ' בהעלותך בענין החצוצרות מובן שם כי התקיעה מרמז השמחה ושלום כ"ש וביום שמחתכם וכו' וכן ובהקהיל את הקהל תתקעו וכו' ועיי"ש ברמב"ן:

סי' ט"ו אור הגנוז אות גימל שמנצפך הוא בדעת דז"א. ר"ל ומנצפך הם בחי' החמשה גבורות שהם בחי' יראה עיין סימן קנ"ד: שם (אות ד) ועי"י תפילה שהיא במסירת נפש וכו' ביאור הדברים לענ"ד כי עיקר השגת אור הגנוז שהוא השגות הנסתר שבתורה הוא ע"י התפילה כי הקב"ה מתאווה לתפילתן של ישראל וכו' ועי"ז נתגלה כביכול אורו ית' שזה בחי' התגלות הנסתר שבתורה כמבואר לקמן רק שצריכין לזה להתפלל התפילה במסירת נפש כמבואר שם ע"כ מבאר כאן עיקר הסדר איך זוכין לתפלה כי במסירת נפש לבד בלא תפלה לא יזכה לזה כי עיקר ההתגלות נעשה ע"י התפילה. אך כשזוכה לתורה שבנגלה שאז הוא בבחי' סיני בחי' שפלות עי"ז זוכה לתפילה. היינו שהקב"ה מתאוות לתפילתו כי תפלת השפל אינה נמאסת ואז נתגלה בחי' נסתר שבתורה ואז יכול להשיג אותו ע"י מסירת נפש ובאמת הכל אחד כי עיקר שלימות התפלה שהקב"ה מתאווה לה הוא כשהוא במסירת נפש שאינו מכווין לתועלת עצמו ונתבטל כל עצמותו וגשמיותו וגם העיקר לזכות לזה להתפלל במסירת נפש הוא ע"י השפלות שזוכין ע"י תורה שבנגלה כי עי"ז בא לבחי' ביטול גמור שאינו חושב את עצמו לכלום וכו' כמבואר בפנים: שם, סמכוני באשישות כמו שמשימין אשישות וכו', הגם כי בלשון חז"ל הוא עששית בעין לפעמים מתחלף עין באלף ועיין בערוך ערך אשיות: (ב) התורות שנאמרו על מאמרי רבב"ח אמר רבינו ז"ל שאמרם בשם אומרם היינו בשם רבב"ח בעצמו גם בעת שהתחיל לגלות חידושי תורה על מאמרי רבב"ח סיפר אז שרבב"ח בא אליו ושיחר פניו ואמר מדוע אינו משים לב להמאמרים שלו וביקש אותו ע"ז שישים לבו אליהם והוא יגלה לו בהם חידושים נפלאים ונוראים כ"ז הועתק מספר חיי מוהר"נ ז"ל: (ג) אמר המעתיק באתי להעיר לב המעיין שישים לבו הטוב למאמריו הק' ז"ל שע"פ רוב מדברים מענין עולם התיקון ומהמשכת ההנהגה שלעתיד ומהגאולה העתידה לבוא ב"ב וכן כל כיוצא בזה כי זה כל חפצו וכל ישעו ז"ל להאיר האמת בעולם ולהמשיך הארה שלימה ואמתיית מעין ההנהגה שלעתיד ואסדר לפני המעיין בקצרה מענין המאמרים הנ"ל שעל רבב"ח ומהם יראה לדוגמא לשים לבו לכל שארי מאמריו שסובבים והולכים ג"כ על קוטב זה גם ישים לבו לעומק נפלאות המאמרים וממי הוא מדבר:

בסי' א' מדבר מענין להעלות החן והחשיבות של ישראל ולהסתכל רק תמיד בהשכל והחיות שיש בכל דבר בכדי להתקרב להשי"ת ע"י אותו הדבר ומדבר שם מענין הכנעת המלכות דסט"א וליתן כח להמלכות דקדושה ומענין שנעשה אור הלבנה כאור החמה ומדבר שם מיעקב ויוסף ושאר השבטים ז"ל:

בסי' ב' מדבר מענין משיח ומענין החיות של משיח ומכלי זיינו של משיח ומכל הכבישות של משיח ומבאר שסוד מנוקבא דפרדשקא משיך רוחא דחיי למשיחא מרמז על בחי' התפילה שהיא בחי' חוטם וכו' ושזה הכלי זיין צריך לקבל ע"י בחי' יוסף היינו שמירת הברית ושזה סוד מפרי בטנך אשית לכסא לך אם ישמרו בניך בריתי וכו' ומי שזוכה לחרב הזה צריך לידע איך ללחום עם החרב וכו' וזה אי אפשר אלא ע"י בחי' משפט וכו' שהוא בחי' יעקב ושזה בחי' משפטיך למלך תן שמשיח יקבל מבחי' משפט ומדבר שם מענין ציון במשפט תפדה ושאזי יתעבר ענגין דמכסין על עיינין שזה בחי' כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון וכו' ושצריך כ"א לכוון בתפילתו שיקשר עצמו לצדיקים שבדור כי כל צדיק שבדור הוא בחי' משה משיח וכל תפילה ותפילה שכ"א מתפלל הוא בחי' אבר מהשכינה איברי המשכן שרק משה בלחוד ידע לאעלא שייפא בשייפא ולעשות אותה קומה שלימה וכו'. וכשישתלם שיעור קומתה אזי יבוא משיח דא משה וישלים אותה ויקים אותה בשלימות וכו' ושהצדיק הדור שהוא בחי' משה מאור הגדול מזהיר ומאיר את התפילה שהוא בחי' מאור הקטן וכו' ע"ש עוד ושמענו בשם הרב הקדוש וכו' מוהרר יקותיאל ז"ל הרב המגיד מטיראוויציא שראה

פעם

פעם אחת את המאמר הזה ועיין בו כמה פעמים כסדר זה אחר זה כשהי' בכתובים עדיין והפליג מאוד בשבחיו וכמדומה שאמר עליו שהוא כמו זוהר ותיקוני זוה"ק וכו' וכו':

בסי' ג' מדבר מענין השתי ציפרים חיות טהורות שהם בנין המלכות דקדושה לפיכך נשתבח דוד לפני שאול ויודע נגן וכו' וכתיב בי' מאחר עלות הביאו וכו' ומענין חיבור השתי כרובים להיות פנים בפנים ומענין תיקון הנגינה ע"י לימוד תורה שבע"פ בלילה ומענין מה שעכשיו שהמלכות בגלות ע"כ הנגינה נפגמת וכו' ולעתיד כשתעלה מלכות דקדושה בבחי' כי מלך כל הארץ אלקים. אזי זמרו משכיל. ומענין העמדת מלך שהי' עפ"י נבואה וכו':

בסי' ד' מדבר מענין הידיעה שהוא מעין עוה"ב וכו' וזאת הבחינה אי אפשר להשיג אלא כשמעלה בחי' מלכות דקדושה מהגלות וכו' ואי אפשר להשיב המלוכה להקב"ה אלא ע"י ווידוי דברים לפני ת"ח וכו'. ומענין מה שארז"ל בשעה שהלכו ישראל במדבר היו עצמותיו של יהודה מגולגלין ומענין החזרת המלכות לשרשה ובחי' ויהי בישורון מלך ומנפלאות גדולת מעלת ההתקרבות לצדיקים ומה שזוכין ע"י כל פרט ופרט מההתקרבות בפרט כשזוכה להתוודות ולספר לפניהם כל לבו ושע"י אתה נכלל באין סוף כו' וענין אחריב הרים וגבעות רמז על חורבן ממשלת העכו"ם והולכתי עורים בדרך לא ידעו וענין ולזימנא דאתי ישתכח בה עינא חד דרחמי וכו'. וענין מה שגורמין שגם הרשעים הגדולים נעשו כסא לקדושה וכו' וענין והנה ישכיל עבדי דא סיהרא וכו':

בסי' ה' מה שצריך האדם לראות ולעיין בכל עת בתיקון העולם ולמלאות חסרון העולם ולהתפלל בעבורם ושלזה צריכין לידע בין קודם גז"ד לאחר גז"ד ושזוכין לזה ע"י עשיית המצוה בשמחה גדולה כ"כ עד שאין רוצה בשום שכר עוה"ב כי הוא נהנה מהמצוה בעצמה. ושזה בחי' נבואת משה בבחי' אספקלריא המאירה בחי' זה הדבר ושע"ז כשנכנס בשמחת המצוה הוא נכנס בשמחת הקב"ה עצמו כביכול שמשמח במעשיו וכו' ולזכות לשמחה צריך להפשיט עקמומיות שבלבו והוא ע"י רעמים היינו ע"י תפלה ביראת ה' ובכח גדול ובקול חזק וכו'. וצריכין לזה לשמור את המוח מחכמות חיצוניות ומחשבות זרות וגם לשמור עצמו מיראות חיצוניות וכו' (עיין פנים) וכן צריך לשתף אהבה עם היראה כי עיקר התגברות על האויבים הוא ע"י אהבה כ"ש שב לימיני וכו' וענין השם הקדוש אגלא. ועיין בסידור קול יעקב בכוונת כל חמירא בשם האריז"ל שבשם זה ביטל כח פרעה וע"י שם זה כל העכו"ם כאין נגדו וכלא חשובין ועיין בפע"ח בשער חג המצות מענין הגאולה שלעתיד שיהי' מבחי' גבורות בחי' יצחק וכו':

בסי' ו' מדבר מענין שצריך למעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום ושצריכין לאחוז תמיד במדת התשובה וכו' ואפילו מי שעשה תשובה שלימה צריך לעשות תשובה על תשובתו הראשונה היינו על מיעוט השגתו שהי' לו מקודם ושזה בחי' תשובת עוה"ב שיהי' יום שכולו שבת כולו תשובה. ומדבר מענין הרקיע שעל ראשי החיות ומהכסא ואדם היושב על הכסא וכו' ומהייחוד שנעשה בין חמה ללבנה בין משה ויהושע וכו' ושישראל שהם בחי' אדם ישבו על הכסא וכו' והם יתנו דין לכל באי עולם וכו' ומדבר מענין הגימל מצות שנצטוו ישראל בכניסתן לארץ למנות להם מלך ולהכרית זרעו של עמלק ולבנות בית הבחירה ומענין דרך כוכב מיעקב ומענין הדרך הק' של תשובה שנפתח בחודש אלול שכל זה הוא בחי' ההנהגה שלעתיד וכמבואר במ"א:

בסי' ז' מדבר ממדת שעיקר אמונה בחי' תפלה בחי' נסים אינו אלא בארץ ישראל ושעיקר הגלות אינו אלא בשביל חסרון אמונה וכו' ושעיקר הגאולה וביאת המשיח תלוי באמונה כשיכלה האפיקורסים המכסים כל הנסים בדרך הטבע ותתרבה האמונה בעולם אז יבוא משיח כי עיקר הגאולה תלוי בזה כ"ש תבואי תשורי מראש אמנה וגם מדבר שם שעיקר האמונה הוא כד אתחברת בה אמת ואי אפשר לבוא לאמת אלא ע"י התקרבות לצדיקים וילך בדרך עצתם וע"ז נחקק בו אמת וע"ז תבוא הגאולה ומענין מצוות ציצית שהיא שמירה מניאוף מעצת הנחש וכו' וע"ז כביכול השי"ת מתחרט על הגלות וכו' ומענין שלעתיד יתגלו כל החכמות כשולחן ערוך כ"ש ומלאה הארץ דעה כמים לים מכסים ומענין שתפילה מסיגל לזכרון ומענין יוסף ומ"ש בו משם רועה אבן ישראל:

בסי' ח' מדבר ממה שעיקר הרוח חיים הוא בהתורה והצדיקים דבקים בהתורה וע"כ עיקר הרוח חיים הוא אצלם ומי שהוא מקושר להצדיק והרב שבדור אזי כשהוא מתאנח על איזה דבר שחסר לו ממשיך הרוח חיים מהצדיק שבדור וע"ז נשלם החסרון שלו וכו'. ושהצדיק שומע כל האנחות של הדבקים בו כי ממנו תוצאות חיים לכל אחד וכו'. וענין איך להשפיל הרשעים שמקבלים אריכת הרוח שלהם מהרב דקליפה שהוא בחי' עשו איש שעיר. כי הרוח שלהם הוא רוח הטומאה רוח סערה וע"כ עכשיו שישראל הם תחת ממשלתו של עשו נקראים עניה סוערה וענין הצדיק הרב דקדושה שיש לו כח לכפר עוונות בחי' ואיש חכם יכפרנה וענין איך שצריכין לזכך ולברר הארבע יסודות ולהבדיל ולהפריש ולבטל הרע מהטוב שבהם עד שיעלו לבחי' קדושת ארבע אותיות הוי"ה הק' שהם שורש הד' יסודות וכו' ולבוא לזה הוא ע"י תורה ותפילה ומענין שהתורה נקראת גן שבה גדלים נשמות ישראל המעיינים ומבינים בהתורה ויש מעין המשקה את הגן ומעין דא חכמה והמעין הזה יוצא מבית ה' שהוא התפלה וכו' והתפלה הוא בחי' עדן ומעין הנ"ל הוא בחי' נהר היוצא מעדן להשקות את הגן וענין שהתפלה היא בחי' חידוש העולם בכח ע"י שנתעורר מעין החכמה שיוצא מהתפלה והתורה היא בחי' בריאה בפועל כי בהתורה התגלות החכמה אזי נעשה בקשתו בפועל ממש כמארז"ל מאי תקנתיה יעסוק בתורה שנאמר ועץ חיים תאוה באה וכו'. ומענין מעלת לימוד הפוסקים לברר ההלכה וכו' וענין הרוח חיים שהוא בחי' מארבע רוחות באי הרוח וכו'. (שזה נאמר על הרוח של תחיית המתים) ובחי' הארבע ציצית וענין מ"ש לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה וכו' וענין המ"ט אורות שהוא אור הגנוז לעתיד בחי' עדן עין לא ראתה שהיא בחי' התפלה כנ"ל וענין רוח הדופק שבהיוד דפקין ותתרף חלקים שיש בכל שעה וכל חלק יש בו צירוף השם הק' ומענין כינור של דוד וענין מפלת הרשעים וביטול אלופי עשו וענין מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק וכו' רזי לי רזי לי וכו':

בסי' ט' מדבר מה שעיקר החיות מקבלין מהתפילה וכו' וכשמתפלל בכל כחו אזי נתחדש כחו שם בבחי' חדשים לבקרים רבה אמונתך וענין הי"ב שבטים וי"ב נוסחאות התפלה וכל שבט יש לו שער מיוחד לכנוס דרך שם תפלתו ומעורר בתפלתו כח מזלו שבשנים עשר מזלות והמזל מאיר למטה ומגדל הצמח ושאר דברים הצריכין אליו וזה בחי' דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל וענין מה שבני ישראל בתפלתם גורמין זווגא דקב"ה ושכינתי' וגם ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים בתפלתם וע"כ ע"י התפלה נמשך זווגים ופרנסה וכו' ושע"י התפילה משפיעין חיות לכל שלשה חלקי עולם שהם עולם השפל ועולם הכוכבים ועולם המלאכים וענין המחשבות זרות וקליפות המסבבין את האדם בתפלתו ואיך שע"י אמת זוכין למצוא הפתח ולצאת מתוך החשך המסבב אותו וענין שהקב"ה הוא עצם האמת ועיקר השתוקקות של השי"ת אינו אלא אל האמת וענין שצריך כל אדם לקשר את תפלתו לצדיק הדור והצדיק יודע לכווין השערים להעלות כל תפלה ותפלה אל שער השייך כי כל צדיק הוא בחי' משה משיח ומשיח הוא כולל כל התפלות

התפלות ובשביל זה יהי' משיח מורח ודאין כי התפלות הם בחי' חוטם וכו' וענין שכל התפלות הם בחי' חרב אצל משיח ומחמת שרחוקים עדיין משלימות התפלה שתהי' בבחי' שפכי כמים לבך וכו' ע"כ נאמר גם אצל משיח אף תשוב צור חרבו וענין שלשלימות התפלה צריכין גם לימוד התורה וענין שהתפלה היא בחי' נסים בחי' ארץ ישראל ושעיקר הגאולה מכל הגליות תלוי בזה וכו':

בסי' י' מדבר מענין שעיקר גדולתו של הקב"ה הוא שגם העכו"ם ידעו שיש אלקים שליט ומושל וזה אי אפשר כי אם ע"י שמעלין התפלה מבחי' הר ושדה לבחי' בית שזה בחי' יעקב ושזה בחי' גדול ה' ומהולל מאוד בעיר אלקינו הר קדשו וכו' וענין זה אי אפשר להעשות כי אם ע"י צדיקי הדור כי עיקר התפל' אינם יודעים כ"א צדיקי הדור וכו' עיין פנים וענין ביטול הגאווה שהוא ע"ז העיקר הוא ע"י התקרבות לצדיקים וכו' והצדיק הוא בחי' קוצא דאות דלת שממנו דלת רוחות בחי' מארבע רוחות באי הרוח וענין בתרוע' דאיהי רוחא איתעביר אל אחר וענין האי רוחא נשיב בשית פרקין דדרועין ובשית פרקין דשוקין שזה בחי' ריקודין והמחאת כף שע"ז נמתקים הדינים ונמשכים חסדים ואז הרגלין הם בחי' רגלי חסידיו ישמור בחי' חסדי דוד הנאמנים והידים הם בבחינת ויהי ידיו אמונה וענין מה שיש בהתורה נגלה ונסתר שהם ג"כ בחי' ידין ורגלין וענין משרע"ה וענין מרדכי ואסתר וענין פורים שהוא על שם ביטול ע"ז כ"ש פורה דרכתי לבדי וענין אסתר ברוה"ק נאמרה וענין עומר שעורים וענין מה שע"י ביטול הגאווה וע"ז ע"ז החכמ' על תיקונה וע"ז יחי' ויאריך ימים כ"ש החכמה תחי' וכו' וענין שכשנשבר הגאווה אז מכירין אפי' אלו שהם מסיטרא דמותא את גדולת הבורא ית' וענין מה ששורש התשובה הוא בר"ח וענין יוסף הצדיק דכתיב ביה ובלעדיך לא ירום איש את ידו ואת רגלו כי בלעדי בחי' יוסף שהוא הצדיק א"א להעלות ולהרים את הידים והרגלים וכו' ועי' פנים עוד:

בסימן י"א מדבר מענין יחודא עילאה ויחודא תתאה היינו שמע ישראל ובשכמל"ו וכ"א מישראל צריך שיהא נעשה זאת על ידו ע"ז יכול לבוא לתבונות התורה לעומקא וכו' וענין שע"י שמדבר בתור' בדיבורים מאיר לו הדיבור לכל המקומות שצריך לעשות תשובה ויוכל ע"ז לעשות תשובת המשקל ממש וע"ז יוצא ממדריגת פחיתותו ובא לתבונת התורה לעומקא. אך לדיבור שיאיר לו א"א לזכות כ"א ע"י ענוה וקטנות שיהי' כבודו לאין נגד כבוד השי"ת גם צריך לזה בחי' תוספת קדושה בענין שמירת הברית וע"ש מענין הט"ל אורות וכשאינו שומר הברית הוא מקלקל הטל אורות וממשיך ע"ע עול הפרנסה בחי' ל"ט מלאכות ל"ט מלקות וכששומר הברית אזי אעפ"י שעושה הל"ט מלאכות הם בבחי' מלאכות המשכן בחי' משכן בבניניה בחי' טל אורות וענין שיש שני בחי' שמירת הברית ושזה בחי' הלכה וקבלה רזין ורזין דרזין וענין מס"ט ששולטנותי' בששת ימי החול בחי' ששה סדרי משנה וענין מכנף הארץ זמירות שמענו וכו' וענין יהי כבוד ה' לעולם וכו' וענין שהגדלות הוא כביכול מנפילת הגיאות וההתפארות של הקב"ה שהוא לבושו ית' כ"ש ה' מלך גאות לבש וכו' וענין הגדלות הוא בחי' שבע בתי ע"ז ושע"ז גלו ישראל מארצם וע"ז עדיין לא חזרנו לארצינו מחמת רדיפת הכבוד והגדלות וע"כ צריכין להתרחק מזה ביותר וכו':

בסימן י"ב מדבר ממעלת לימוד התורה לשמה ושזוכה בשעת לימודו להיות לו בחי' נשיקין עם התנא והצדיק שחידש זה הלימוד ושגורם ע"ז תענוג גדול להצדיק בבחי' שפתותיו דובבות בקבר ולהיפוך מגנות הת"ח שד יהודי שלומד רק להתיהר ולקנטר ושהתושבע"פ היא כביכול בגלות בתיך פיו, שזה הוא גלות השכינה ואז יש לו פה לדבר על הצדיק עתק בגאווה ובוז וענין איך שהצדיק מבין מאיזה צירופים של איזה הלכות נעשו דבורים אלו שהלמדן שאינו הגון דובר עליו ומקבל אותם בשמחה ובאהבה וע"ז מעלה את השכינה מגלותה ומעל' אותה לעולם הבינה ולבחי' חיבוק ואח"כ משכיל בחכמתו וכו' ע"י שלומד אלו הצירופין ועושה מהם צירוף הלכה שהי' מקודם ע"ז מעלה אות' לבחי' נשיקין שזה בחי' אני חבצלת השרון שושנת העמקים וע"ז בא אח"כ בחי' זיווג ושכינתא בין תרין צדיקייא יתבא וכו' וכבר נתבאר למעלה שמאמר זה נאמר על פסוק נחמו נחמו עמי וכו' מובן שנכלל בענין זה נחמות ציון וירושלים וכו':

בסי' י"ג מבואר בענין שבירת תאוות ממון ע"י צדקה ושזה בחי' קטרת התגלות משיח שאזי יתבטל חמדת הממון כ"ש ביום ההוא ישליך האדם אלילי כספו ואלילי זהבו וכו' וכפי הביטול של הע"ז של ממון כן נתבטל החרון אף ונמשך חסד בעולם בבחי' ועושה חסד למשיחו וע"ז נמשך הדעת שהוא בחי' בנין ביהמ"ק וזה בחי' התגלות התור' שלעתיד כי אז יתגלה אורייתא דעתיקא סתימאה כי עיקר קבלת התורה ע"י השכל שהוא משה משיח ומי שיש לו בחי' משה משיח יכול לקבל תורה ויכול להמשיך תורה ללמוד עם שאר בני אדם כי התגלות התור' בא מיחודא דקב"ה ושכינתא ויחודם ע"י העלאת נפשות ישראל בבחי' מ"נ והחכם יכול ליקח הנפשות ולהעלותם בבחי' מ"נ ולעשות יחוד עליון וע"ז נולד התורה וכו' וזה בחי' והחיות רצוא ושוב ובחי' תיקונא דמרכבתא עילאה ומרכבתא תתאה עיין בפנים וע"י המשכת התור' נמשך השגחה שלימה אך צריך לבקש מאוד ולחזור אחר חכם כזה ולבקש מהשי"ת שיזכ' למצוא חכם כזה וכו' וענין שאם מעלין נפשות הרב' ביותר ע"ז מקילין על העולם מההבל הנעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליה' כמעש' הרשעי' ומענין מה שכשהנפשות האלו חוזרין מבחי' עיבור אזי ניתוסף ביניהם אהב' גדולה ומעוררים אלו לאלו ומזכירים אלו את אלו וכו' וענין תיקון המדות ושלימותן וענין גודל כח החכם שיכול להעלות לבחי' עיבור אפילו מי שלא יצא מן החול אל הקודש אפילו כמלא החוט:

בסי' י"ד מבואר איך שצריכין להעלות הכבוד דקדוש' מגלותא דגלותא והעיקר ע"י תורת חסד היינו לקרב גרים ובעלי תשוב' וענין איך שצריכין ללמוד תורה בשלימות כזה עד שע"י לימוד תורתו יביא ברכה והארה בשרשי נשמות ישראל במחשבה דקוב"ה וע"ז נעשין גרים ובעלי תשובה רק שיש להם עדיין מניעות רבות עד שמשליכין מעליהם הבגדים הצ'אים וזוכין לבחי' כסות נקי דא כנפי מצוה וא"א לזכות לתור' אלא ע"י שפלות וכו' וענין מה שצריכין לכבד יראי ה' בלב שלם וזה בחי' עליית הכבוד לשרשו היינו ליראה וכשמחזיר הכבוד לשרשו היינו ליראה אז נשלם פגמי היראה ואז זוכה לשלום בעצמיו היינו שהגוף מבטל כל רצונותיו נגד רצון הנפש וע"ז זוכה לתפלה וע"ז נמשך שלום הכללי שלום בכל העולמית לקרב העולמות לשלימותן וכו' וענין שלא יעסיק רק בשביל תיקון נשמתו ואפילו כל תפלותיו יהי' רק בשביל זה כי כשנתתקן ברוחניות נתתקן ממילא בגשמיות ג"כ ושיהי' כל השתדלותו בתר קוב"ה כי טוב ה' לכל היינו לכל הדברים הן לרפואה והן לפרנסה וכיוצא וכו' וענין מצות נר חנוכה שהיא להמשיך כל התיקונים הנ"ל עד שיהי' נמשך שלום הכללי שהיא בחי' וגר זאב עם כבש וכו' הנאמר לעתיד עד שע"י השלום הנ"ל יתבטלון כל המו"מ כ"ש ולא יהי' כנעני עוד בארץ שזה בחי' עד שתכלה רגל מן השוק וענין שעיקר הרפואה ע"י שלום בבחי' שלום וכו' אמר ה' ורפאתיו וענין שלהחזיר בני אדם בתשובה הוא תיקון עון קרי ר"ל:

בסי' ט"ו מבואר שע"י משפט היינו שהאדם שופט א"ע על כל עסקיו ע"ז מעלה היראי' לשורש' שהוא הדעת וזוכה ליראה ברה ונקיה ליראה את השם הנכבד יראת הרוממות וע"י הדעת זוכה

לחכמה

לטעום טעם אור הגנוז היינו להשיג הנסתר שבתורה שהם סודות התורה שיתגלו לעתיד שזה בחי' קודש בחי' ביהמ"ק בחי' עוה"ב בחי' אילנה רברבא דכל נשמתין נפקין מיניה וכו' ועי' פנים עוד הראיתיך לדעת בקיצור גדול מכל המאמרים הנ"ל איך שכולם סובבים והולכים על סוד עולם התיקון והנהגה שלעתיד והגאולה העתידה וביאת המשיח ובנין ביהמ"ק ב"ב ורבינו הק' זצוק"ל מתחיל לדבר כפשוטו מענינים המוכרחים לכל אדם כ"א כפי מדריגתו ונכנס מענין לענין עד שבא לדבר מענינים נוראים ונפלאים מאוד מאוד הנהגה שלעתיד וסוד עולם התיקון ורצונו הק' להמשיך עלינו הארה מזה גם בזה העולם וממילא תתקרב הגאולה ע"ז ויבוא העולם לשלימות תיקונו כמו למשל בסימנים הסמוכים שלפנינו כגון בסי' י"ג מתחיל לדבר משבירת תאות ממון ע"י הרוח נדיבה של צדקה (שזה שייך ומוכרח לכל אדם) ומבאר בזה סוד בחי' התגלות משיח והחסד שיתמשך לעתיד שע"ז יהי' בנין ביהמ"ק ויתגלה הדעת ויתגלה אורייתא דעתיקא סתימאה ומבאר בזה איך שהחכם הדור עוסק גם עתה בזה ושזה בחי' תיקונא דמרכבתא עילאה ותתאה ושע"ז נמשך השגחה שלימה וכו' כנ"ל וכן בסי' י"ד מתחיל לדבר מענין שצריכין להעלות כבודו ית' מזילותא דגלותא שזה ע"י התקרבות הרחוקים גרים ובעלי תשובה ומבאר בזה איך שהת"ח צריכין ע"י לימודם להביא ברכה והארה בשרשי נשמות ישראל במחשבה דקוב"ה וכו' וכו' עד שזוכין ע"ז שנשלם פגמי היראה וזוכין לבחי' שלום בעצמיו ולתפלה בשלימות עד שנמשך שלום הכללי שלום בכל העולמות בחי' השלום שלעתיד בחי' וגר זאב עם כבש וכן ולא יהי' כנעני עוד בארץ וכו' ובאמת גם התחלת הענין רומז ג"כ להמשיך מענין עולם התיקון והנהגה שלעתיד שאז יתעלה כבודו ית' בחי' והארץ האירה מכבודו ויתקרבו גרים ובעלי תשובה שזה בחי' רם על כל גוים ה' וכו' שמביא שם וכן בסי' י"ג הנ"ל שמתחיל לדבר משבירת תאות ממון ע"י צדקה רומז ג"כ לענין ההנהגה שלעתיד שאז יתבטל חמדת הממון שמבאר אח"כ וכן בסי' ט"ו הנ"ל מתחיל לדבר מבחי' משפט שצריך האדם לדין ולשפוט א"ע על כל עסקיו (וזה נוהג ומוכרח בוודאי בכל אדם ובכל זמן) ומבאר אח"כ שזוכין ע"ז להשיג הנסתר שבתורה ולטעום בזה העולם טעם אור הגנוז היינו התורה שיתגלה לעתיד וכו' כנ"ל ומזה תבין ותקיש גם לשאר מאמריו הק' ז"ל :

כלל דברינו אלה הנ"ל המה להעיר כל מעיין להבין ולהשכיל היטב בקדושת דברי תורתו ומאמריו הק' ז"ל כי מלבד העמקות אקדוש שיש בהם לפי פשוטן של דברים הגלוים לכל מלבד הסודות הגבוהים והרמים הגנוזים ונעלמים בהם ע"פ סודות דרכי הקבלה הק' שבזוה"ק וכתבי האריז"ל מלבד כל זה צריך המעיין לצייר בדעתו כאילו עומד מרחוק ומציץ מן החרכים נפלאות הבנינים והקשרים הק' שבכל מאמר ומאמר ונפלאות נוראות התגלות קדושת ההשגות בעצמן ונפלאות נוראות הלבשות ההשגות ורמיזותם בהתורה הק' שבכתב ושבע"פ כגון באיזה פסוק או מאמר מדברי רז"ל וכן לשים עיונו היטב בכל מאמר ממה הוא מדבר היינו מאיזה ענינים של בחי' עולם התיקון וגדולות קדושת הצדיקים ומעלת המתקרבים אליהם וכל כיוצא בזה כנ"ל וכן ממי הוא מדבר כי ברוב דבריו ז"ל מביא פסוק או מאמר רז"ל שמדבר מצדיק קדמון גדול וקדוש מאוד כגון יעקב יוסף משה משיח דוד בועז וכל כיוצא בזה :

סי' ט"ז רבי יוחנן משתעי זה המאמר נאמר בשבת בסעודת שחרית באמצע הקיץ שנת תקס"ג ואז נתקבצו אליו פתאום על אותו שבת כי לא הי' אז זמן קיבוץ כלל (כמבואר במ"א שעיקר זמן הקהילה והקיבוץ אליו ז"ל בקביעות ע"פ דעתו הי' ששה פעמים בשנה) ובתחילה הקפיד קצת ואמר שאנו עושים לעצמינו שבתים היינו כי הוא בעצמו עשה וקבע לנו שבתים לבוא אז אצלו ועכשיו עשינו לעצמינו שבת על קיבוץ ואח"כ אמר אז הייתי רוצה לעשות איזה דבר אודות הגזירות (שקורין פינקטין) שנשמע בעולם שרוצין לגזור על ישרא' ח"ו היינו שהי' רוצה לעסוק בהם להמתיקן ולבטלם אך כשאני בעצמי מה אני כי אני בעצמי איש פשוט ע"כ נתקבצו העולם פתאום כדי שאני אוכל לעשות מה שאני צריך לעשות בזה ואמר אז ענין הנדפס בסימן ק"ס שאצל אלישע פעם כתוב אלישע סתם ופעם כתיב איש האלקים ואיתא בדברי רז"ל שכשהי' בעצמו נקרא אלישע סתם. וכשהי' בני הנביאים אצלו נקרא איש האלקים. ואמר אז תורה שני פעמים בליל שבת אמר התורה אמצעיתא דעלמא היכא שבסי' כ"ד ובבוקר בסעודת שחרית אמר המאמר זה הנ"ל שהוא ר"י משתעי ואמר אז שיש שבעים אומות והם כלולים בעשו וישמעאל שזה כלול מחמשה ושלשים אומות וזה כלול מל"ה אומות ולעתיד יכבשו אותם תרין משיחין משיח בן יוסף ומשיח בן דוד ויש צדיק אחד שהוא כלול מתרין משיחין יחד (עיין זוה"ק פ' פנחס דף רמ"ו ע"ב ובדף רנ"ב) ועוד אמר אז כמה דברים יותר ממה שנדפסו ואז נשבר השולחן מרוב העולם שדחקו עצמן עליו והקפיד וכו' והזכיר אז הפסוק ונהרו אליו כל הגוים וזה הפסוק שייך להתורה הנ"ל כמובא שם כי כך הי' דרכו ז"ל שכל שיחותיו שייך להתורה שעסק בה אז וכמבואר במ"א ועי' פנים עוד בס' חיי"ם :

סי' י"ז מאמר ויהי הם מריקים שקיהם נאמר בשבת חנוכה שנת תקס"ו ובאותה שנה נתגיירו גרים הרבה מחמת שמצאו בספריהם היפוך אמונתם וזה הענין מבואר היטב בזה המאמר הנ"ל מהיכן בא זאת שהעכו"ם ימצאו בספריהם היפוך אמונתם וכו' ע"ש :

(ב) שם במאמר הנ"ל אות ה"א וימצא כתוב אשר הגיד מרדכי מרדכי הוא בחי' הכפירה בע"ז כ"ש איש יהודי כמארז"ל כל הכופר בע"ז נקרא יהודי וכו' נלענ"ד בדרך אפשר כי זה הצדיק שעוסק לגלות ההתפארות שהשי"ת מתפאר עם ישראל בכלל ובפרט ובפרטי פרטיות ואפילו בפחות שבישראל כל זמן ששם ישראל נקרא עליו כי נקרא פושע ישראל יש בו התפארות פרטי שהשי"ת מתפאר עמו בפרטיות וכן בפרטי פרטיות כי יש לפעמים שאיזה פחות שבישרא' עושה ניענוע עם הפאה שלו והשי"ת יש לו התפארות גדול גם מזה וכו' כמבואר באות א' הצדיק הזה בעצמו הוא בחי' מרדכי שנקרא איש יהודי ע"ש שכל הכופר בע"ז נקרא יהודי היינו כי הוא מגלה ומודיע זאת שמה שארז"ל כל העולם לא נברא אלא בשביל ישראל כי ישראל עלו במחשבה תחילה וכן כל כיוצא בזה שארז"ל בשבח מעלת קדושת ישראל אין כוונתם רק על הצדיקים והגדולים שבישראל לבד. רק אפי' הפחות שבישראל כל שכופר בע"ז נקרא יהודי ושם ישראל נקרא עליו והשי"ת מקבל התפארות ממנו ועי' לקמן באות וא"ו ובשם ישרא' יכנה אלו הגרים כי אעפ"י שאינם בתולדה מעדת ישראל אעפ"כ מאחר שגיירו עצמן וכפרו בע"ז גם הם מכונים בשם ישראל אך יש טוב כזה שהוא ג"כ בחי' חלקי נשמות ישראל שכבוש תחת יד העכו"ם שזה בחי' ישראל שנטמעו בין העכו"ם ואז הטוב הזה בתחילתו הוא זוכר את מעלתו שבא ממקום קדוש ועליון מאוד אך אח"כ הם מתגברין על זה הטוב עד שכובשין אותו תחת ידם עד שנתפס ונקשר אצלם כ"כ עד שהטוב בעצמו שוכח את מעלתו כמבואר באות ואו ואז הטוב הזה אין יכולין לקרותו גם בשם כופר בע"ז כי נתפס ונקשר אצלם מאוד ונטמע בין העכו"ם ממש אך אעפ"כ מחמת שבעצם שורשו הוא טוב והוא מחלקי נשמות ישראל ע"כ אינו כופר לגמרי ח"ו באלקותו ית' רק שהוא מאמין בע"ז ג"כ כמובן לקמן ממה שכתב לתקן עולם במלכות שדי זה בחי' תשובה וכו' ששב בתשובי' על פגם ע"ז וכו' כי יש די באלקותו לכל ברי' וא"צ לשום עבודת אחרת וכו' מובן מזה שמקודם ששב בתשובה לא הי' די לו באלקותו אלא הי' תופס ח"ו גם אחר עבודה אחרת שהוא בחי' ע"ז (ואפשר שזה בעצמו ג"כ ענין בכל מקום מוקטר ומוגש לשמי וכו' שמובא בתחלת

בתחלת אות ד' ורז"ל במנחות דף ק"י דרשו ע"ז דקרא לי' אלהא דאלהייא היינו כי הסט"א והקליפות אין להם שום חיות מעצמן רק ממה שיש להם איזה יניקה מניצוצי הקדושה שנתפסו ונכבשו ביניהם שהם בחי' חלקי נשמות ישראל ע"כ מחמת זה אין יכולים לכפור לגמרי ח"ו באלקותו ית' רק שמתעים גם אחר עבודה אחרת ואין די להם באלקותו ית' ותועים אחר העבודות זרות ועובדים להם ומקטירים להם ומגישים להם לעשותם אמצעי ח"ו כפי טעות שטות דעתם כידוע כל זאת מדברי הקדמונים ז"ל) והנה עיקר הנפילה של הטוב הזה שנכבש כ"כ עד ששכח את מעלתו היינו ששכח מעלתו מעצם שרשו שהוא מחלקי נשמות ישראל שעלו תחלה במחשבה דקוב"ה ובשבילם היתה כל הבריאה בשביל שצפה הקב"ה על כל ההתפארות שיקבל בפרטיות ובפרטי פרטיות מכל חלק מחלקי נשמות ישראל אפילו מאותן שנפלו ונכבשו ונטמעו בין האומות כל זמן ששם ישראל נקרא עליו דהיינו שכופר בע"ז ומתפאר עצמו עם אמונתו ית' שמאמין באלקי עולם ויודע שיש די באלקותו ית' לכל ברי' בפרט לנשמות ישראל שהם אחדות אחד עמו ית' אז אעפ"י שנפל כמו שנפל ונכבש בין העכו"ם עד שמבטלין אותו מכמה מצות וכן כל כיוצא בזה אעפ"כ ידע ויאמין כי כמו שהוא מתפאר עצמו עם אמונתו הק' כמו כן כביכול השי"ת מתפאר עמו ג"כ בפרטיות כ"ש את ד' האמרת היום וה' האמירך וכו' ודרז"ל אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם אף אני וכו' שזה בחי' תפילין של ישרא' ותפילין של השי"ת אבל כשזה הטוב נופל בדעתו מחמת שנכבש בין העכו"ם ונתרחק מקדושת ישרא' ומקיום המצות עד שעי"ז שוכח את מעלתו שבא ממקום קדוש ועליון ונורא כזה אזי יכול לתעות אחר ע"ז ח"ו שיאבד עי"ז באמת את מעלתו כביכול ואז יש להע"ז יניקה ח"ו מפגם חלקי מזבח וע"כ התיקון לזה צדקה כי עי"ז נעשה אויר הגת והזך ואז כשהצדיק שהוא בחי' מרדכי מדבר דיבורים שלו שהם כפירה בע"ז והוא עוסק לגלות התפארות של כל ישראל אפילו של הפחותים שבהם ומגלה שכל הכופר בע"ז נקרא יהודי ויש להשי"ת התפארות ממנו אעפ"י שהוא נכבש בין העכו"ם כנ"ל והדיבורים של הצדיק הנ"ל נכתבים ונחקקים באויר עד שנכתבים גם בספריהם אזי כשהטוב הזה שהוא חלקי נשמות ישראל שנכבשו ביניהם מוצא בספריהם דיבורים שהם היפוך אמונתם וכפירות ע"ז אזי נזכר זה הטוב את מעלתו איך שבא ממקום עליון כזה דהיינו שהוא חלקי נשמות ישראל שכל העולמות נבראו בשבילם והקב"ה נמלך עם נשמות ישראל לברוא את העולם כי אעפ"י שבמדרש מבואר שנמלך עם נשמות הצדיקים ר"ל כי הם מגלין זאת לישראל כנ"ל היינו כי ראה ההתפארות שיקבל מכל חלקי נשמות ישראל בפרטיות ובפרטי פרטיות ובשביל זה ברא כל חלקי הבריאה עם כל השינוים שבהם בפרטיות ובפרטי פרטיות ואז זה הטוב מתגעגע מאוד ומושך עצמו לחזור למקומו עד שמושך ותולש עמו גם מהרע שלהם וזה היא בחי' הגרים וכו' ועי"ז נשלם המזבח וע"י שלימות המזבח נשלם השכל וכו' עד שזוכין לראות עי"ז אור הצדיק האמת שמגלה היראה ואהבה ע"י שעוסק לגלות התפארות של ישראל ובאמת בענין הטוב עצמו שנכבש נעשה ג"כ בחי' הנ"ל כי ע"י שנזכר את מעלתו שזה נמשך ע"י שהצדיק מגלה ההתפארות אפילו של הטוב הזה ג"כ (שזה בעצמו בחי' ביטול כל עבודות זרות בחי' כפירת בע"ז כי עיקר יניקת העבודות זרות הוא רק ממה שהטוב שוכח את מעלתו כנ"ל אזי נופל על הטוב הזה יראה גדולה שזה בחי' אנא בריה קלה שבים ואזלינא לפומא דלויתן היינו לכליון והפסד ח"ו וכן נתעורר בו אהבה גדולה למשוך עצמו בכל כחו לחזור למקומו כנ"ל. וזה שתיכף אחר ואזלינא לפומא דלויתן אמר רב אשי האי עיזי דימא היינו היראה שנתגלה ע"י התפארות וזה דבחישא בחי' הצדיק שמחפש תמיד אחר התפארות שבכ"א מישראל יש לפרש דר"ל שההתעוררות של הטוב הזה זה נמשך מבחי' היראה שנתגלה ע"י שהצדיק מחפש דווקא אחר ההתפארות שבכ"א מישראל אפילו בהפחותים שבהם כי בצדיקים וגדולים שבישראל א"צ הצדיק לחפש כ"כ כי עליהם נאמר ישראל אשר בך אתפאר אך ע"י התפארות שלהם לבד אין התגלות המלכות כ"כ עדיין עד שעי"ז תתגלה היראה כי צדיקים שבדור מועטים כמו שארז"ל ואמרו עוד ראיתי בני עלייה והמה מועטים רק עיקר התגלות היראה הוא ע"י ההתפארות שמוצא הצדיק בכ"א מישראל אפילו בהפחותים ששם צריכין לחפש אחר ההתפארות שמקבל השי"ת מהם עד שעי"ז נתגלה גם ההתפארות שרוצה השי"ת לקבל גם מהטוב הזה הכבוש ביניהם ועי"ז נופל על הטוב הזה יראה גדולה והתעוררות גדול אך אעפי"כ עדיין היראה לבד אפשר שלא הי' יכול עדיין לחזור למקומו מאחר שנכבש כ"כ ביניהם ונפל בדעתו כ"כ אך ואית ליה קרנא בחי' אהבה וכו' כי נתעורר בו גם עי"ז אהבה גדולה עד שעי"ז מושך עצמו לחזור למקומו עד שנעשין עי"ז גרים ועי"ז בעצמו נתגלה אור הצדיק שעוסק בזה לגלות היראה ואהבה ע"י שעוסק לגלות ההתפארות שבכל אחד מישראל כנ"ל:

(ג) שם אות ג' כי עיקר יניקות הכסילות דהיינו הקליפות הוא רק מבחי' מזבח וכו' (עיין זוה"ק תרומה דף קל"ט מענין מזבח הנחושת וכו' וע"ש גם בדף קפ"א ובדף רס"ת ע"ב) ולבאר הענין קצת נלענ"ד כי מענין האכילה מובן ונראה שהכל נברא רק בשביל האדם ועיקר התכלית והתיקון של כל חלקי הבריאה שהם דומם צומח חי מדבר הוא רק ע"י האדם המדבר שממנו מקבל השי"ת התפארות מכל פרטי תנועותיו שהם לעבודת השי"ת שההתפארות הזאת הוא שורש כל הרצונות של הבריאה וממילא מובן שגם בגדר האדם עיקר התפארות שלו ית' הוא רק מישראל בחי' ישראל אשר בך אתפאר וארז"ל אתם קרוים אדם וכו' ובשבילם היתה כל הבריאה וע"כ הותר להאדם לאכול מכל חלקי הבריא' הנ"ל מאחר שכולם נבראו רק בשבילו ואדרבא זהו עיקר תיקונם שבשביל זה נבראו כשאדם אוכל אותם ומקבל מהם כח לעבודת הבורא ית' שעי"ז השי"ת מקבל התפארות ממנו עי"ז נתתקן ועולה החיות אלקות שבכל חלקי הבריאה הנ"ל לתכלית שורש תיקונם שבשביל זה נבראו וזה בחי' בירור ועליית הניצוצות הק' שנעשה ע"י אכילת ישראל כידוע (עי' לק"ת להאריז"ל פרשה עקב) כי מתחלה הי' החיות הזה מלובש כביכול בקליפות היינו בגשמיות המאכל ועכשיו כשישראל אכלו אותו בקדושה אזי עולה החיות דקדושה שבמאכל זה לשורש קדושתו ונתגלה על ידו ג"כ התפארות של השי"ת ומגשמיות המאכל נעשה קיא צואה ונדחה למטה אל החוץ. ויש בזה הרבה לבאר איך שבכל בחי' ובחי' יש בחי' חיצוניות ופנימיות בחי' קליפה ופרי שזה בחי' מה שהחטה מתלבשת במוץ ותבן וארז"ל בדרך משל שלהמוץ ותבן נדמה שהם העיקר וכל מה שטרח בעל הבית הוא רק בשבילם עד שבא עת וזמן האסיף אז נראה לכל שעיקר טורח הבע"ב הי' רק בשביל הפנימיות שהוא החטה. והמוץ והתבן הולכין לאיבוד אך בהחטה עצמה יש ג"כ קליפה סביבה שהם הסובין והמורסן וגם בפנימיות החטה שהוא עיקר מאכל האדם יש ג"כ קליפה ופרי כי מהגשמיות שלה נעשה פסולת גמור קיא צואה והפנימיות שבה הוא רק הכח המלובש בה מהשי"ת להחיות על ידה את האדם והאדם בכח הזה יעבוד את השי"ת שזה בחי' כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם וכידוע והנה הבחי' זו של קליפה ופרי יש כמעט בכל המדריגות וכמבואר בזוה"ק הרבה מענינים אלו איך שאלין קליפין לאליו

לאלין כי מה שבמדריגה זו הוא בחי' פנימיות(הוא במדריגה שלמעלה הימנה בחי' חיצוניות ואפילו בכח החיות שמקבל האדם ע"י אכילתו יש ג"כ בחי' זו כי מתחלה מקבל הכבד ואח"כ הלב ואח"כ המוח וכמבואר בזוה"ק וכן בכלל הבריאה בחי' דומם צימח חי הוא בחי' חיצוניות בחי' האדם שהוא פנימיות כוונות הבריאה אך בגדר האדם בעצמו כל העכו"ם הם בחי' חיצוניות וקליפות והפנימיות הוא רק קדושת ישראל ובישראל בעצמן יש ג"כ בחי' חיצוניות ופנימיות בחיי עלין ועצים ופירות כמו שארז"ל ובכ"א מישראל יש ג"כ בחי' חיצוניות ופנימיות והנה למשל אעפ"י שעיקר חיות הצומח וגידולו הוא מן מן הארץ שהוא גדר דומם אעפ"יכ מעלת הצומח ומדריגתו גדול ממדריגת הדומם וכן מדריגת החי גדול יותר מן הצומח אעפ"י שכל חיותו ע"י שאוכל מהצומח כי אדרבה בזה ניכר מעלתו עליו שעיקר חיות הצומח וגידולו הוא בשביל החי וכן תכלית הכל הוא רק בשביל האדם אעפ"י שהאדם מקבל כחו וחיותו על ידם. והנה בחי' הקליפה ופרי הנ"ל הם בחי' חשך ואור בחי' חכמה וכסילות כי בוודאי אין להחושך והכסילות שום הויה וחיות רק ממה שעל ידם ניכר מעלת יתרון האור והחכמה שזה בחי' כיתרון האור מן החשך כך יתרון לחכמה מן הסכלות והם בבחי' קליפה ופירי הנ"ל כי רצונו ית' לע"ע בקיום שניהם בשביל קיום הבחירה שע"ז הוא עיקר ההתפארות שהשי"ת מקבל מישראל ועיקר התגלות מלכותו ית' שהוא רק ע"י האדם הבעל בחירה. והנה מחמת שכח החיות שבמאכל מלובש בגשמיותו שהוא בחי' קליפה בחי' כסילות ע"כ יש להכסילות יניקה מבחי' האכילה אך כשהאדם אוכל בקדושה היינו רק בשביל שיהי' לו כח וחיות לעבודת ה' שיקבל השי"ת התפארות מזה ע"ז אין הכסילות מקבל ויונק מהאכילה רק כדי חיונו בצמצום ולא יותר וע"ז נכנע הכסילות ונתרומם השכל כי נתגלה ע"ז שהעיקר הוא הפנימיות שהוא החכמה שממנה עיקר החיות כ"ש והחכמה תחי' וכו' וכמבואר בזוה"ק שזה עיקר פנימיות החיות של המזון ג"כ רק שברצונו ית' החיות הזה דקדושה משתלשל ממדריגה למדריגה עד שמתלבש בגשמיות המאכל שהוא מבחי' כסילות בכדי לאכפיא סט"א ולאהפכא חשוכא לנהורא שגם הכסילות יהיה נעשה כסא ומרכבה אל הקדושה שהוא בחי' חיות החכמה דקדושה מה שאין כן כשאוכל כזולל וסובא ח"ו אז אין נתגלה באכילה זאת שנבראת רק בשביל קדושת התפארות שיקבל השי"ת מזה מבחר שאינו אוכל בשביל כוונה זו כלל רק שנלכד בגשמיות תאוות המאכל שהוא בחי' הכסילות וע"ז מתגבר הכסילות ביותר ושוטף על השכל עד שבא לטירוף הדעת ח"ו היינו שהכסילות מתגבר כ"כ עד שהכסילות טורף וחוטף גם הפנימיות שהוא בחי' חיות נקודת החכמה ודעת וממשיכו ג"כ אל הכסילות עד שנעשה בבחי' חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו שאינו יכול להשתמש בשכלו להטיב רק להרע כמבואר באות ב'. וע"י הכסילות הזה אינו יכול להבין ולראות אור הצדיק שעוסק בזה לגלות ההתפארות שהשי"ת מקבל מישראל שזה עיקר שורש הבריאה שענין זה מובן ונראה מתוך ענין האכילה דקדושה דייקא וכנ"ל וז"ש שם שע"י אכילה בכשרות מכניעין וטורפין את הקליפות והכסילות כי אעפ"י שגם אחר אכילת איש הכשר יש לו בלבול הדעת קצת מחמת שיניקת הכסילות הוא משם כמבואר לעיל באות זה אבל הוא רק לפי שעה כי אח"כ ע"י שנתברר ועולה החיות דקדושה שהם בחי' ניצוצי הקודש המלובשים בהמאכל שבשרשם הם בחי' ניצוצי החכמה כי כולם בחכמה עשית ונכללין בכח וחיות האדם שהוא בחי' חכמתו ושכלו ופסולת גשמיות האכילה שהוא בחי' כסילות נעשה קיא צואה ונדחה ונופל אל החוץ ע"ז נכנע הכסילות ונתרומם שכלו וזה בחי' טרף שטורף את הכסילות כי מוציא ניצוצי הקדושה שהיו מלובשים בתוכו אבל ע"י פגם האכילה אזי ע"ז אדרבא הכסילות טורף את דעתו כי גם ניצוצי הדעת שהיו בו מקודם נטרפין ונתבלבלין ג"כ עד שאינו יכול להשתמש בהם להטיב כנ"ל: ולהשלים פגם המזבח הוא ע"י גרים כי גרים נעשין ג"כ ע"י בחי' זאת כי ע"י שהתגבר הכסילות והקליפות כ"כ עד שנתפסו ונכבשו ביניהם גם מנצוצי הקדושה שהם בחי' חלקי נשמות ישראל ע"ז נתהפך עליהם הגלגל אח"כ עד אשר לא די שנמלט הטוב שהם הניצוצות הנ"ל ויצאו מהם כי אם שמשך ותלש גם מהרע שלהם שזה בחי' הגרים שנתגיירו שזה ממש ענין הנ"ל שנעשה ע"י תיקון האכילה שלא די שלא התגבר ע"ז הכסילות על השכל כ"א גם להיפוך שהוציאו גם ניצוצי הקדושה שהי' מלובשים מכבר בהכסילות בעצמו והיו מעצמות חיותו שזה בחי' הגרים (וכמבואר גם בלק"ת במאמר תקעו תוכחה סי' ח') ועיין בליקוטי תורה הנ"ל שכתב שם בתחילתו דע כי כל האכילה הוא בעולם העשיה וכו' ובזה מובן קצת מ"ש בסוף המאמר שעיקר החסרון שנתעכר המוח הוא תלוי רק בכלי המעשה וכו' וכן באות ב' שע"י עכירת המעשים נתחשך שכלו בכסילות ובאות ג' מבואר שהתגברות הכסילות על השכל הוא ע"י אכילה שאינה כראוי שאוכל כזולל וסובא אך כפי הנ"ל פגם האכילה הוא בעצמו גורם בחי' עכירת המעשים כי אכילה הוא בעשיה כנ"ל ועי' בזוה"ק פרשה בלק דף קצ"ח מאן גרים להו לישראל למהוי סורר ומורה לגבי אבוהון דבשמיא בגין דאיהו זולל וסובא וכו' דעיקרא ויסודא אכילה ושתיה כד עבדין כשאר עממין דא גרים להון למהוי בן סורר ומורה לגבי אבוהון דבשמיא וכו' דכתיב ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם (מעשיהם דייקא כנ"ל) וכתיב ויאכל העם וישתחוו לאלהיהם (כי עיקר יניקת הע"ז הוא מפגם המזבח כמבואר באות ד') ובגין רא ורגמוהו כל אנשי עירו אילין כל שאר עמין וכו' (כי ע"י מתגברין העכו"ם שהם מבחי' הכסילות כנ"ל) וכן מבואר עוד בזוה"ק בכמה מקומות ובשאר דברי רז"ל שאין היצה"ר מצוי אלא מתוך ריבוי אכילה ושתיה וע"ש עוד בסוף המאמר שעיקר התיקון דהיינו שלימות השכל תלוי ג"כ בכלי המעשה דהיינו הצדקה שנקראת מעשה כ"ש והיה מעשה הצדקה שלום עיין בפע"ח בכוונות קרבן התמיד כי מבואר הקליפות שבמעשי' הם רעות וקשות מאוד ונקראים עבודה זרה (הובא גם במאמר בני לן סי' כ"ח) וכבר מבואר באות ד' שעיקר יניקת הע"ז הוא מפגם המזבח וע"כ עיקר התיקון ע"י הצדקה שהוא ג"כ בחי' עשיה כחי' יהי' מעשה הצדקה שלום כי ע"י צדקה נעשה אויר הנח והזך ע"י בחי' הון יוסיף רעים רבים שזה בחי' מרבה צדקה מרבה שלום וע"ז נזדכך האויר של עולם העשיה ונעשה בבחי' אויר מעופף עד שהלך הדיבור של הצדיק ונכתב בספריהם היפוך אמונתם עד שע"ז נעשין גרים ונשלם המזבח ואזי נשלם השכל (שזה בעצמו בחי' זו הנ"ל שע"י האכילה דייקא שהיא בכשרות נשלם השכל) וזוכין לראות אור הצדיק שמגלה ההתפארות שהשי"ת מקבל מעולם העשיה דייקא כי סוף מעשה דייקא במחשבה תחילה בחי' ישראל עלו במחשבה תחילה שזה ג"כ בחי' המבואר לעיל כי אעפ"י שהעולם העשיה מקבל כח וחיות מהעולמות שלמעלה ממנו אעפ"כ היא עלה במחשבה תחלה וכולם נבראו רק בשביל ישראל שהם בעולם העשיה שזה ממש ענין בחי' הצדקה כי גם הצדקה אעפ"כ שהעני מקבל מבעה"ב הוא עושה יותר עם בעה"ב כמארז"ל עושה דייקא בחי' עשיה הנ"ל:)

סי' יח ר' יונתן משתעי מאמר זה נאמר בטירהאוויציע (כמדומה שהי' בשנת תקס"ד) ואיזה זמן קודם שאמר מאמר זה נכנסתי פעם אחד אליו אני וחבירי ובאנו לחדרו והי' שוכב על מטתו והתחיל לדבר אתנו ואמר אני חייתי כעת חיים שלא חייתי עדיין מעולם כי יש כמה מיני חיים והכל נק"א חיים אבל היום חייתי חיים טובים שלא חייתי מעולם חיים כאלה ואח"כ התחיל לדבר ולזרוק מפיו הק' דיבורים וגילה קצת ראשי פרקים ממאמר הנורא

הנורא הזה ולא גילה לנו אז כל המאמר בפירוש רק ר״פ בשמחה גדולה וכו׳ (כ״ז הועתק מספר חיי״מ ועיי״ש עוד):

(ב) במאמר זה אות ב׳ וא״א לקרב זאת התכלית למחשבות בני אדם וכו׳ היינו כי עיקר ביארת האדם לעוה״ז ותכלית כל מעשיו הוא שיעשוע עוה״ב והתכלית הוא קרוב להמחשבה ביותר כנ״ל. א״כ הי׳ צריך זאת להיות במחשבת האדם תמיד ולזכור תמיד רק תכלית הזה אך מחמת שזה התכלית נאמר עליו עין לא ראתה אלקים וכו׳ היינו שאין לשום בריה שום השגה בנעימות הטוב הגנוז והצפון של זה התכלית רק להשי״ת לבדו נודע זאת בחי׳ אלקים זולתך וכו׳ ע״כ א״א לקרב זה התכלית למחשבות בני אדם אבל הצדיקים באמת גם הם יכולין לתפוס במחשבתם תכלית עוה״ב וכו׳ כי אעפ״י ששלימות ענין זה ידוע ונראה רק להשי״ת אעפ״כ יש גם להצדיקים איזה תפיסה בזה וכ״א מישראל לפי שרשו שיש לו בתוך נשמת הצדיק כן מקבל ממנו ג״כ זאת התכלית וכו׳: (שם) ויחר אף ה׳ במשה פירוש זאת ההקטנה וכו׳ זה מחמת שנשתלשל בו חרון אף ה׳ וכו׳ א״ה ובזה מיושב היטב שיטת ריב״ק זבחים דף ק״ב (ונראה שגם שיטת החכמים עמו ערש״י שם) שאמר כל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם חוץ מזה וקשה למה באמת לא עשה חרון אף הזה רושם במשה ח״ו אבל לפי פירוש רבינו זצ״ל בכאן ניחא כי אדרבה הכתוב מבאר ומיישב ענין של משה שטען כ״כ עם השי״ת ולא רצה לילך בהשליחות זה הי׳ מחמת שנשתלשל בו חרון אף ה׳ וזהו בעצמו הרושם שעשה כי ע״ז לא רצה משה להיות מנהיג: (שם) אבל ע״י שנמתק הרוגז והחרון אף ע״י רחמנות כנ״ל אז נמתק החרון אף שיש בתוך הצדיקים ע״י הרחמנות ואז הרחמנות גובר עליהם ומרחמים על העולם ומתרצים בהנהגתו וכו׳ ובזאת הרחמנות הם מנהיגים את העולם וכו׳ נלע״ד דר״ל כי מתחלה ע״י מיעוט אמונה שיש בישראל ח״ו נשתלשל בהצדיקים חרון אף ורוגז והסתירו פניהם מן העולם ולא נתרצו להנהיג את העולם וע״י שנמתק הרוגז והחרון אף ע״י רחמנות שזה בחי׳ ברוגז רחם תזכור כנ״ל ע״ז נמתק גם החרון אף שיש בתוך הצדיקים ע״י הרחמנות וכו׳ כנ״ל היינו שאדרבא נתהפך הרוגז לרחמים שאמרו בלבם אדרבא וכי כך הוא המדה שבשביל שיש מיעוט אמונה בישראל אנחנו מסתירים פנינו מהם לגמרי ויוכלו לבוא ח״ו ע״ז למה שיבואו ולא עוד אלא שנדמה לנו שאין אנו ראויים להנהיג העולם ובאמת אדרבא מאחר שאין מנהיג ומנהל לישראל וגם נתמעט האמונה ביניהם ובוודאי הרחמנות שעל ישראל גדול מאוד א״כ עלינו נפל חובת היום לקבל העטרה של המלכות והמנהיגות לטובת ישראל מאחר שאנו חזקים בעזה״י באמונתו הקדושה בשלימות ואין בנו שום צד מינות ח״ו או שום דרכי אמורי וכיוצא וכמבואר באות ג׳ ע״כ מוכרחים אנחנו לקבל עלינו השררה והמנהיגות בכדי להשלים האמונה גם אצל כלל ישראל ולהביאם ג״כ אל התכלית הטוב וזה ג״כ בחי׳ ויחר אף ה׳ במשה הנ״ל כי מתחלה הי׳ קישוי שעבוד לישראל ע״י בחי׳ החרון אף ואח״כ כשנתעוררו רחמיו ית׳ על ישראל ומשה מיאן בשליחותו והקטין עצמו מחמת החרון אף הנ״ל אז חרה אף ה׳ במשה וגזר עליו בהכרח לקבל המנהיגות מחמת גודל הרחמנות שיש על ישראל כנ״ל וז״ש אח״כ שזה בחי׳ קרטליתא פירוש ארגז זה בחי׳ רוגז הנ״ל דמיקבע בה אבנים טובות זה בחי׳ העטרה הנ״ל בחי׳ רחמנות הנ״ל היינו כנ״ל כי הרוגז בעצמו שהי׳ ע״י מיעוט אמונה נתהפך אח״כ ונמתק לרחמים שע״ז בעצמו נתעורר אח״כ ברחמים להנהיג את ישראל בכדי להשלים אצלם האמונה כנ״ל ומ״ש שאבנים טובות זה בחי׳ העטרה הנ״ל ר״ל כי עטרה למלך עושים מאבנים טובות וכמבואר גם לעיל בסוף סי׳ ואו וגם המלכות בעצמה נקראת אבנא טבא כמובא בזוה״ק בכמה מקומות:

(שם) והדרו לה מיני דכוורי דמיקרי בירשא זה בחי׳ אמונה וכו׳ ר״ל כי עיקר המלכות הוא ע״י הרחמנות שתלוי רק באמונה כנ״ל באות ב׳ ובאות ג׳ וכן הצדיק מקבל המלכות וההנהגה רק בכדי להשלים אמונת ישראל כנ״ל. (וכמובן גם בסי׳ כ״ב במאמר חותם בתוך חותם): (שם) באות ג׳ והמלכות תהפך למינות וכו׳ ר״ל תהפך דייקא כי המינות הוא היפוך ממש מהמלכות שעיקרה בבחי׳ רחמים ועיקר הרחמים תלוי באמונה כנ״ל: (שם) באות ד׳ אא״כ זה המחזיק במלכות מתגבר באפיקורסית ומינות עד שמפריד את האמונה מהנהגה מבחי׳ המלכות וכו׳ נלע״ד בדרך אפשר דר״ל שמתגבר באפיקורסית ומינות היינו שמכניס ח״ו בכלל ישראל הרוצה למשול עליהם ולהנהיג אותם אפיקורסית ומינות ח״ו אזי האמונה נפרדת מהמלכות ואזי יכול להיות שיתקיים המלכות בידו (רק שאעפ״כ מן השמים אין מניחין אותו ליקח אותה כמבואר באות ואו) כי כל זמן שישראל מחזיקים באמונה אעפ״י שיש בהם מיעוט אמונה ח״ו אעפ״כ האמונה אעפ״כ האמונה מחזקת תמיד בהמלכות וההנהגה של ישראל שלא יקח אותה זר שאינו ראוי לה אם לא שהוא מתגבר להכניס בישראל ח״ו אפיקורסית ומינות עד שמפריד את האמונה מהנהגה כנ״ל וכן משמע גם באות הא: (שם) ביאור המאמר של המשתעי וחזינן האי קרטליתא דמיקבע בה אבנים טובות ומרגליות ר״ל בחי׳ הרוגז שנמתק ע״י הרחמנות שע״ז נתעטרו הצדיקים במדת המלכות וההנהגה והדרי לה מיני דכוורא דמיקרי בירשא זה בחי׳ מדת האמונה שמחזקת תמיד בהמלכות וההנהגה שלא יקח אותה זר שאינו ראוי לה ונחית בר אמוראי לאתוי׳ שרצה אחד שאין אמונתו בשלימות רק יש בו עדיין גם מדרכי האמורי וע״כ נקרא בר אמוראי ורצה ליקח את הקרטליתא הנ״ל היינו המלכות וההנהגה הנ״ל ונדמה לו שהוא מחמת רחמנות ובאמת היא רחוק מרחמנות הזה ובעי דנשמטי לאטמיה היינו שהבירשא הנ״ל שהוא בחי האמונה הנ״ל רצה לשמוט ולתלוש ממנוה בחי׳ אוטם אזנו משמיע דמים כי רצה להפיל אותו לשנאת החכמים וזרק זיקא דחלא היינו הבר האמוראי הנ״ל התגבר עצמו במינות כ״כ עד שהפריד את האמונה שהוא בחי׳ בירשא מלהחזיק בהמלכות שהוא בחי׳ הקרטליתא וזה ונחית היינו תבירשא הנ״ל. ואז היה יכול הבר אמוראי ליקח הקרטליתא שהוא בחי׳ המלכות וההנהגה ח״ו. אבל דע שמן השמים אין מניחים אותו ליקח אותה וע״כ נפק ברת קלא ואמר מה אית לכו בהדי קרטליתא היינו עם בחי׳ המלכות וההנהגה שמתנהג ע״י הדיבור שעיקר שלימות האותיות שלימות הדיבור הוא ע״י אמונה שזה בחי׳ דאתתא דרבי חנינא בן דוסא וזה דעתידא למשדי בה תכלתא לצדיקייא לעלמא דאתי כי ע״י שלימות אותיות אמונה שבמלכות שהוא אצל הצדיקים המנהיגים את העולם ע״ז הם אוחזים בהתכלית שהוא בחי׳ עוה״ב ומשיגים אותו עד שאפילו שאר ישראל כל אחד כפי שרשו שיש לו בתוך נשמת הצדיק כן מקבל ממנו ג״כ זה התכלית כפי הפרת הכעס ברחמנות שזה ג״כ בחי׳ קרטליתא הנ״ל וכמבואר לעיל באות ב׳ ונלע״ד בדרך אפשר דר״ל כי להמינות ופגם אמונה אין לה אחיזה ושליטה כ״א בעוה״ז וכ״ז ע״י שהתכלית שהוא שיעשוע עוה״ב רחוק לעת עתה ממחשבות בני אדם ואין להם השגה ותפיסה בו אבל לעת התכלית אזי יתבטל כל המינות ותתפשט ידיעת אמונה הקדושה בעולם כי הלא אפי׳ קודם לתכלית האחרון באמת רק בימות המשיח לבד תתפשט ג״כ האמונה בעולם כ״ש כי אז אהפוך אל העמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה׳ וע״כ אז יהיה שלימות האותיות והדיבור כשמדברין בהם דיבורים שהם היפוך ח״ו מהאמונה הק׳. וכל העולמות נבראו באותיות ושלימות האותיות הוא היוד שהיא בחי׳ עוה״ב כי תכלית הבריאה הוא שיעשוע עוה״ב ואז יכירו וידעו אותו ית׳ שבשביל זה היתה כל הבריאה בגין די שתמודעין ליה וכמו

כן

כן שלימות האותיות הוא בחי׳ היוד שהיא בחי׳ עוה״ב והצדיקים ע״י שמקבלין העטרה והמלכות ושלימות אותיות אמונה שבה זוכין להשיג את התכלית גם בעוה״ז וממשיכים הארה מזה גם לכלל ישראל לכ״א לפי שורשו שיש לו בנשמת הצדיק כנ״ל וע״כ אין להמלכות דהסט״א שום שייכות ואחיזה בבחי׳ המלכות דקדושה שמאיר בה אור התכלית של עוה״ב כנ״ל: (שם אות ז׳) כי התכלת מעורב שחור עם לבן וכו׳ אפשר דר״ל כי הנשמ׳ השיגה אור גדול מידיעת השי״ת גם קודם ביאתה לזה העולם המעשה וכמו כן לענין כלל הבריאה ג״כ רק השי״ רצה להטיב מטובו לאחרים ולזכות את נשמות ישראל בהשגה יותר גדולה בעוה״ב ודייקא ע״י שעמד בנסיון בחירתו בעוה״ז וזה הי׳ כביכול תחלת המחשבה של הבריאה בכדי לבוא על ידה לתכלית הזה הטוב שזה בחי׳ סוף מעשה במחשבה תחלה נמצא שעיקר שלימות השגת התכלית הוא ע״י בחי׳ הבריאה ועולם המעשה שבו התכלית רחוק ממחשבות בני אדם שזה בחי׳ שחור וע״י בחי׳ תחלת המחשבה היינו מה שדייקא מזה העולם נמשכין ומדבקין עצמן ומחכים לזה התכלית בבחי׳ עין לא ראתה וכו׳ יעשה למחכה לו שזה בחי׳ חיבור שחור ולבן כי באמת זהו עיקר השלימות לדבק א״ע בזה התכלית גם בעוה״ז כי מה שהעולם רחוקים מהתכלית הוא מחמת שהם לעת עתה בעולם המעשה והתכלית הוא בחי׳ סוף המעשה כי שיעשוע עוה״ב הוא בסוף עולם המעשה בבחי׳ היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם. ואדרבא עיקר השכר יהי׳ על שזה התכלית רחוק בטבע ממחשבות בני אדם ועי״ז יש בחירה שזה בחי׳ מה רב טובך אשר צפנת ליראיך צפנת דייקא וע״י שהאדם בעוה״ז שהוא רחוק מהתכלית ואין להאדם שום השגה בו ואעפי״כ משם מדבק א״ע אל התכלית זהו עיקר השלימות וזה בחי׳ תכלת חיבור שחור עם לבן היינו שגם בעוה״ז יהי׳ מחשבתו מקושר אל התכלית ויסתכל על הסוף האחרון בבחי׳ איזהו חכם הרואה את הנולד (שזה בחי׳ הבת קול) שמהפך כל דבר מראשו לסופו היינו שגם בעוה״ז מסתכל בכל עניניו רק על התכלית שהוא הסוף כי באמת זה הסוף הוא בחי׳ הראש לכל הבריאה כי סוף מעשה במחשבה תחלה ומי שמפריד ח״ו בזה העולם מחשבתו לגמרי מזה התכלית בוודאי לא ישיג אותו גם אז רק אדרבא להיפוך יקבל עונש קשה ח״ו נמצא כל הלבנונית של התכלית של שיעשוע עוה״ב מחובר עם השחרורית של זה העולם כי דייקא על ידו זוכין לזה התכלית הטוב כשמטיב את מעשיו ומדבק מחשבתו היטב גם בעוה״ז בתכלית הזה. וע״ש בסוף אות ואו מענין בכל דרכיך דעהו שזה ג״כ בחי׳ זו הנ״ל כי כשמשים אל לבו כי כל דבר נברא באותיות והאותיות הם עיקר החיות של כל דבר ושלימות האותיות הוא הנקודה האחרונה שהיא יוד בחי׳ עוה״ב שהוא התכלית וכו׳ נמצא כי ראשית בריאת כל דבר והוייתו וחיותו ותכליתו הכל הוא התכלית שהוא היוד בחי׳ עוה״ב רק מחמת שבעוה״ז הכל נעלם ונסתר כי גם החיות של כל דבר שהוא האותיות ג״כ נעלם ונסתר וכביכול גם אין שלימות להאותיות והדיבור מחמת שלא נתפשט אמונתו ית׳ בעוה״ז עדיין בשלימות עד לעתיד אך הצדיקי אמת שזכו לאמונה בשלימות שאין שלימות אחריו כמבואר באות ג׳ ונתעטרו בהעטרה של המלכות דקדושה שבה עיקר שלימות האותיות שע״י האמונה עי״ז הם יודעים ומשיגים את התכלית וממשיכים הארה מזה גם לכלל ישראל וזה כל ישעם וכל חפצם לקבל את המלכות וההנהגה בכדי להשלים האמונה אצל ישראל ולקרב מחשבתם אל התכלית ועי׳ זוהר פנחס דף רל״ט כתיב עין לא ראתה וכו׳ ובאידרא זוטא דף ר״צ ע״ב:

א״ה המאמר זה הנ״ל עמוק מאוד ועניניו דקים ורוחניים מאוד כמובן לכל מעיין אך אעפי״כ לא מנעתי א״ע לבאר בו קצת הנלע״ד כפי פשוטן של דברים לבד מהנסתרות שיש בו שהוא בחי׳ עין לא ראתה וכו׳:

סי׳ י״ט מאמר תפלה לחבקוק. מאמר זה נאמר שנת תקס״ד בשבועות שחל אז ביום ד׳ וה׳:

שם במאמר זה אות ג׳ חיות אש ממללות חיות אש בחי׳ חוה אשה (ר״ל כי נקראת חוה כי היתה אם כל חי) היינו בחי׳ לשון הקודש ר״ל כי לשון הקודש הוא בחי׳ חוה אשה כנ״ל. עוד י״ל כי ידוע כי גדר האדם שהוא חי מדבר הוא כנגד יסוד האש וע״כ הדיבור השלם שהוא לשון הקודש היא בחי׳ חיות אש ממללות כפשוטו ועל ידו מתמלל ומשתבר אש המדורה של שבעים כוכבים שזה בחי׳ ימוטו עליהם גחלים באש המבואר לקמן באות ה״א: (שם כאות הנ״ל) ענין שלימות לשון הקודש עי׳ קיצור ליקוטי מוהר״ן ובליקוטי עצות דיבור אות ג׳ שפירש דר״ל שישמור את הלשון והדיבור שלא לפגום אותו בדיבורים פגומים ח״ו של דברים בטלים ולה״ר ושקרים וכיוצא רק אדרבא לקדש את הדיבור בדיבורים קדושים של תורה ותפלה וגם התפלה שמתפלל בינו לבין קונו ומפרש שיחתו לפניו ית׳ בלשון אשכנ״ז שאנו מדברים בו גם זה בכלל שלימות לשון הקידש יחשב (א״ה בפרט לפי המבואר כאן שעיקר עשיה ותיקון של לה״ק תלוי ביראת ה׳ היא אוצרו שזה זוכין ביותר ע״י שמרבין בתפלה ותחנונים ושיחה לפניו ית׳ בבחי׳ אשפוך לפניו שיחי ודייקא בלשון שמדברים בו שעי״ז נתעורר לבו ביותר וכמבואר במ״א ועי׳ לעיל במאמר אור הגנוז סי׳ ט״ו שע״י משפט שהיא בחי׳ השיחה הנ״ל זוכין ליראת ה׳): שם. ושם יוסף על שם וכו׳ בבחי׳ אסף אלקים את חרפתי עי׳ רשב״ם שפירש שנקרא יוסף על שם אסף אלקים וכו׳ רק שהוסיפה גם היוד של יוסף על שם יוסף ה׳ לי בן אחר ועי׳ תרגום יונתן שם כבש ה׳ ית׳ חיסודי וכדין עתיד יהושע בריה דיוסף למיכנש ית חיסודא דמצראי מעל בני ישראל ולמיגזר יתהום מעיברא לירדנא (ר״ל כשמל את ישראל בגלגל שנאמר היום גלותי את חרפת מצרים מעליכם) מבואר ממש לענינינו וכן לענין כי פי המדבר אליכם הנ״ל בפנים עי׳ רש״י שם והנה עיניכם רואות בכבודי ושאני אחיכם שאני מהול ככם ועוד כי פי המדבר אליכם בלשון הקידש מבואר כל הענין כי לשון הקודש ותיקון הברית שזה בחי׳ מצות מילה תלוים זה בזה ועי״ז בא כבוד: שם. ונחש שהוא הרע הכולל הנ״ל כשאין שלימות בלשון הקידש אזי הוא הולך ושולט על לה״ק וכו׳ בזה מבאר סוד הנחש שהוא בחי׳ הרע של שבעים לשון בחי׳ שלש קליפות הטמאות לגמרי והוא בחי׳ אשת כסילות שהלך ופיתה את חוה שהיא בחי׳ אשה חכמה להק ע״י שהכשילה באכילת עץ הדעת טוב ורע שהוא בחי׳ לשון תרגום שמעורב טוב ורע שהוא בחי׳ קליפות נוגה שלפעמים עולה ונכללת בקדושה ולפעמים להיפוך ח״ו והוא בחי׳ אשה משכלת שהיא בחי׳ ממוצע בין האשה כסילות ובין האשה חכמה הנ״ל כי משכיל כשהוא בשין שמאלית הוא מלשון משכיל וחכם ובשין ימנית הוא בחי׳ משכל ח״ו כמו כן הבחי׳ הנ״ל לפעמים נכללת בקדושה ולפעמים להיפוך ח״ו ועיקר שלימות הבנין של לה״ק הוא ע״י שמעלה הטוב שבתרגום ללשון הקודש ומפיל את הרע שבו שעי״ז נופלין כל העין לשון בבחי׳ לשון נופל על לשון כמבואר בפנים: שם באות ה״א. שהוא הרוח סערה הרוח שטות וכו׳ כי הרוח סערה היא הראשונה משלש קליפות הטמאות כ״ש ביחזקאל א׳ וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת (הם שלש קליפות הטמאות לגמרי כידוע) ונוגה לו סביב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש ועיין זוהר ויקהל דף ר״ג ובמקדש מלך שם: (שם באות ואו) וזה ועתה יגדל נא כח ה׳ כאשר דברת לאמר וכו׳ נלפע״ד לפרש סמיכות הענין כי אז התפלל משה על חטא המרגלים שהוציאו דבה על ארץ ישראל ובזה פגמו בהדיבור של לשון הקידש בפרט כי ארץ ישראל מקושר ג״כ לבחי׳ לשון הקודש ולתיקון הברית ששניהם תלוים זה בזה וזהו שאמר להם יהושע בגלגל שאי אפשר להם לירש

לירש את הארץ עד שימולו את עצמן כמו שדרז״ל על פסוק וזה הדבר אשר מל יהושע וכו׳ דבר דיבר להם וכן מבואר בכמה מקומות בזוה״ק שארץ ישראל הוא בחי׳ אחת עם בחי׳ תיקון הברית שהוא בחי׳ שלימות לה״ק כנ״ל ועי״כ כשבחר בנו מכל העמים ורוממנו מכל לשון נתן לנו ג״כ קדושת א״י ששם משכן השכינה שזה בחי׳ לשון קודש רוח הקודש ועי״כ ארז״ל שעיקר רוח הקודש הוא בארץ ישראל ועיין בזוה״ק שמות דף קנ״ב שבמקום הבית המקדש ששם מקור קדושת ארץ ישראל שם מאירין כל האותיות שבאלף בית (שהם בחי׳ לשון הקודש) ועי״כ כשדיברו המרגלים לה״ר על א״י בזה פגמו מאוד בבחי׳ לה״ק וכשהתפלל משה לתקן זאת אמר ועתה יגדל נא כח ה׳ וכו׳ בכדי שעי״ז יתתקן הדבר וזהו שאמרו רז״ל סנהדרין קי״א שבשעה ששמע משה ארך אפים לרשעים לא הי׳ מסכים לזה וכו׳ ועי״כ אמר עכשיו ועתה יגדל נא כח ה׳ כאשר דברת לאמר ארך אפים אף לרשעים כי באמת עיקר האריכת אפים לרשעים הוא רק בשביל זה אולי יחזרו בתשובה או שיצאו מהם בנים הגונים וזה עיקר שלימות הקדושה בחי׳ לה״ק כשמעלין לתוכה גם הטוב שבתרגום וזה בחי׳ מה שארז״ל במקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד כי צדיקים גמורים הם בחי׳ לשון הקודש בעצמו ובעלי תשובה הם בחי׳ עליית הטוב שבנוגה ללשון הקודש שזה עיקר שלימותו ועי״כ עכשיו בשעת חטא המרגלים התפלל משה שיאריך אפו אף לרשעים שעי״ז נשלם כח ה׳ של לה״ק ביותר כנ״ל: וזהו ג״כ מה שארז״ל שבת פ״ט בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב״ה שהוא קושר כתרים לאותיות אמר לו הקב״ה וכו׳ הי׳ לך לעזרני מיד אמר ועתה יגדל נא כח ה׳ וכו׳ ובמנחות דף כ״ט ארז״ל ששאל אז משה ע״ה להקב״ה רבש״ע מי מעכב על ידך אמר לו הקב״ה עתיד וכו׳ ועקיבא בן יוסף שמו והוא ידרוש על כל קוץ וקוץ וכל הנ״ל מכוון לעניננו היטב כי כמו שכל העולם נברא מחוסר תיקון מחמת שאין שלימות ללשון הקודש שבא מלמעלה רק כשמעלין בזה העולם הטוב שבתרגום ועי״כ גמר תיקון כל הדברים הוא ע״י בני אדם שבזה העולם דייקא כמו כן כלליות התורה שהיא בחי׳ לה״ק עיקר שלימותה ג״כ רק ע״י הדרשות של החכמים שבזה העולם דייקא ועי״כ הי׳ הקב״ה קושר כתרים לאותיות ולא כתב הכל בפירוש רק הניחן על גמר התיקון ע״י הדרשות של ר׳ עקיבא דייקא וזהו בעצמו ג״כ הענין שאמר הקב״ה למשה הי׳ לך לעזרני היינו כפשוטו לברך אותו כביכול בשעת כתיבת התורה כי עיקר השלימות ע״י זה העולם דייקא ומיד אמר ועתה יגדל נא כח ה׳ היינו שבאמת אמר זה בשעה שהתפלל על חטא המרגלים אבל הטענה היתה כאשר דברת לאמר ר״ל שרמזת אז שעיקר השלימות תלוי בזה העולם דייקא כי צריכין להעלות גם הטוב שבתרגום ללשון הקודש שזה נעשה בזה העולם דייקא וכפי ענין זה ראוי שתאריך אפך גם להם כנ״ל נמצא כי פשוטו של מקרא ודרשות חז״ל בזה הכל הולך אל מקום אחד כפי מה שרימז לנו רבינו ז״ל בפסוק זה כנ״ל: והנה מה שכתב רבינו ז״ל שנתעוררין ונתגדלין הכח של האותיות וכו׳ ר״ל כ״ח אתוון דמעשה בראשית וגם בפסוק זה ועתה יגדל נא וכו׳ יש כ״ח אתוון (ועיין לק״ת להאריז״ל ד״פ פ׳ שלח) ובזה יש סמיכות למ״ש בהגהת רמ״א סי׳ נ״ו ושורש הדבר מהקדמת תיקוני הזהר דף י״ג לאמר בשעת אמירת הקדיש ועתה יגדל נא כח ה׳ כי הקדיש נתקן בלשון תרגום והוא שבח גדול ונורא מאוד שזה בחי׳ עליית הטוב שבתרגום ללשון הקודש שזה בחי׳ ועתה יגדל נא כח ה׳ וכו׳ כמבואר כאן אך מובא בשם האריז״ל שלא הי׳ נוהג לאמרו ועיין בכוונות האריז״ל מענין כ״ח תיבות וכ״ח אתוון שיש בקדיש וכו׳: (שם בסוף המאמר) ובין שומע מפי חכם ללומד בספר יש חילוק גדול ביותר כי ספר הוא רק לזכרון וכו׳ והזכרון הוא בכח המדמה וכו׳ ר״ל ומדמה הוא בחי׳ תרדימה בחי׳ תרגום כידוע ועי״כ דברים שבע״פ אי אתה רשאי לאמרם בכתב ויש דברים בגו וכו׳ ר״ל כי פסוק זה כתב זאת זכרון בספר נאמר על מלחמות עמלק שנאמר בו אשר קרך בדרך שהרוח סערה יונק מלשון הקודש ע״י בחי׳ תרדמה בחי׳ תרגום כמבואר באות ה״א ותרגום הוא בחי׳ כתב כנ״ל וגם כי יש להבין עוד כי התורה שבכתב שהיא עיקר לה״ק נכתבה בכתב דייקא ותרגום נאמר בעל פה דייקא. וכן רוב התורה שבע״פ הוא בלשון תרגום אך יש דברים בגו (ועי׳ בלק״ה תפלת ערבית הלכה ב׳):

סי׳ כ ט׳ תיקונין מאמר זה נאמר בר״ה שנת תקס״ה ור״ה חל אז ביום חמישי וששי ונאמרה בין השמשות כדרכו תמיד דהיינו סמוך לתחלת הלילה השייך ליום ב׳ דר״ה וכבר חשך היום ואני ישבתי סמוך מאוד אליו ז״ל והסתכלתי בו וראיתי שבשעה שהתחיל המאמר אז אמר התיבות ט׳ תיקונין יקירין איתמסרו לדיקנא בכחות גדולות מאוד מאוד עד מיצוי הנפש ובאימה ויראה ורתת וזיע אשר אי אפשר לשער ותפס את זקנו אז כמה פעמים בכחות גדולות וכו׳ ואי אפשר לצייר זאת בכתב וכו׳ עי׳ פנים ואז התחיל בהתחלת התורה תיכף לדבר מארץ ישראל ואמר בזה הלשון מי שרוצה להיות יהודי דהיינו לילך מדרגא לדרגא אי אפשר כי אם ע״י ארץ ישראל כשמנצחין המלחמה אז נקראין איש מלחמה כי קודם שמנצחין המלחמה אז אל יתהלל חוגר כמפתח רק כשמנצחין המלחמה אז הוא איש מלחמה ואח״כ התחיל לדבר מהנשמת ונתלהב מאוד והרים קולו ואמר יש נשמה וכו׳ כנדפס בספר בסימן זה הנ״ל רק שבכתיבתו התחיל תיכף מהנשמה אבל באמירתו התחיל מארץ ישראל כנ״ל ואחר שגמר התורה הנ״ל אח״כ בעת השיחה שאלתי אותו מה כוונתו בזה שאמר על ארץ ישראל שהיא גדולה כ״כ ושזה עיקר נצחון המלחמה וגער בי וענה ואמר כוונתי ארץ ישראל הזאת בפשיטות עם אלו הבתים והדירות ואמר בל״א בזה הלשון איך מיין טאקי דאס ארץ ישראל מיט דיא שטיבער מיט דיא הייזער כלומר שכל כוונתו במה שהאריך במעלת א״י כוונתו כפשוטו על א״י הזאת שבני ישראל נוסעים לשם שרצונו שכל איש ישראל כל מי שרוצה להיות איש ישראל באמת כנ״ל יסע לארץ ישראל ואעפ״י שיש לו מניעות רבות על זה ישבר כל המניעות וילך לשם כי זה עיקר נצחון המלחמה כשזוכין לבוא לארץ ישראל וכנ״ל וכו׳ עי׳ פנים עוד מענין מה שהי׳ בעת שנתן המאמר הזה להעתיקו וכו׳ מענין היאר צייט של אמו ז״ל וכו׳ ע״ש (כל המבואר לעיל הועתק מספר חיי מוהר״נ):

(ב) במאמר זה הנ״ל ומי שרוצה להמשיך ביאורי התורה ר״ל עכשיו אחר שנסתלק הנשמה הנ״ל ונסתלקו ביאורי התורה הנמשכין על ידה ע״כ מי שריצה להמשיך עכשיו ביאורי התורה צריך מתחלה להמשיך לעצמו דיבורים חמים וכו׳ כמבואר בפנים וכן מבואר בסוף המאמר כל מה דאתטמר וכו׳ אשתכח פירוש אשתכח עכשיו ע״י הזקן הזה כל מה שהי׳ משתכח ע״י נשמה שנסתלק וכו׳: (שם) והדיבור נמשך מלב העליון וכו׳ עיין באות הא שהשכינה היא בחי׳ לב הנ״ל: שם באות ד׳ ובאות ה״א, וזה מטה עוזך ישלח ה׳ מציון וכו׳ עיין ילקוט שמעוני פרשה חוקת בשם מדרש ילמדנו קח את המטה זהו שאמר הכתוב מטה עוזך ישלח ה׳ מציון וכו׳ דבר אחר קח את המטה וש״ה אולת קשורה בלב נער אלו ישראל וכו׳ שבט מוסר ירחיקנה ממנו לפיכך אמר הקב״ה למשה מרדות הם צריכין בכדי להכניע הרע שבעדה ועיין רשב״ם שפירש ג״כ כעין זה: (שם באות יוד) אעברה נא בארצך וכו׳ כדי שיוכלו לילך בדרך המלך מלכו של עולם וכו׳ נלע״ד שרומז בכאן מה שכתבנו לעיל שבשעת אמירת התורה הנ״ל התחיל לדבר מארץ ישראל ואמר מי שרוצה להיות יהודי דהיינו לילך מדרגא לדרגא אי אפשר כי אם ע״י ארץ ישראל וזהו שרמזו גם בכאן

בכאן שאמרו שאין רצונינו בתענוגי עוה"ז וכו' אלא רצונינו דרך המלך נלך וכו' לילך בדרך המלך מלכו של עולם היינו כנ"ל לילך ממדריגה למדריגה בעבודת ה' ועיין בזוהר לך לך דף פ' ע"א וכדין אתעטר אברהם מדרגא לדרגא עד דסליק לדרגיה וכו' כיון דאתעטר אברהם בדרגוי בארעא קדישא ועאל בדרגא קדישא וכו' ועיין פרשה ויצא דף ק"נ ע"ב ושבתי בשלום אל בית אבי דתמן הוא ארעא קדישא תמן אשתלים וכו' באתר דא אסלק מדרגא דא לדרגא אחרא כדקא יאות ותמן אפלח פולחניה מכוון לענינינו: שם בפירוש המאמר ס"ד. נימין על נימין מקמי פתחי דאודנין עד רישא דפומא היינו קודם ששמעו אם יכולין לקבל פתחו פיהם ואמרו נעשה וזהו דקדמו פומיכו לאודניכו ר"ל כי עיקר הכח של המטה עוז של הצדיק שיש לו ממצוות וממעשים טובים שלו הוא ע"י הבחי' נעשה ונשמע שבהם היינו מה שגם אלו המצוות שכל ישראל עושין ומקיימין כגון ציצית ותפילין וכיוצא אבל הצדיק עושה אותם בהתלהבות ודביקות גדול ובתשוקה גדולה שזה בחי' נעשה ונשמע דקדמו פומיכו לאודניכו: (שם) אשתכח מתחות תרין נוקבין (היינו נקבי החוטם שהוא בחי' תפלה) ארחא מלייא (בחי' יראה כי אין מחסור ליראיו) דלא איתחזיין (היינו השערות הנ"ל שהם בחי' המצוות ומעשים טובים אינן נראים שם כלל) היינו שתפלה שלו היא עם יראה גדולה כ"כ עד שאינם נראים אז כלל כח המצוות ומעשים טובים שלו בבחי' אל תתהדר לפני מלך רק ברוב עם הדרת מלך שהוא בחי' התפלה שהוא בהתקשרות עם נפשות השומעים שעי"ז ניתוסף קדושה יתרה למעלה בחי' ברוב עם הדרת מלך כנ"ל וזהו שאמר תיכף אח"כ תיקונא רביעאה עלעין אתחפיין וכו' בחי' התקשרות עם נשמותיהם וכו': הנה לעיל מבואר מה שאמר רבינו ז"ל שאי אפשר להיות איש יהודי דהיינו לילך מדרגא לדרגא כי אם על ידי ארץ ישראל ואמר אח"כ שכוונת דבריו כפשוטו ארץ ישראל זה הידוע לנו עם אלו הבתים והחצרות כנ"ל וא"כ יש להבין איך הלך רבינו ז"ל בעצמו מדרגא לדרגא קודם שהי' בארץ ישראל (כידוע שגם אז הי' חידוש גדול צדיק נפלא ונורא כמבואר במ"א) וכן עוד כמה צדיקים גדולים שלא יכלו לבוא לארץ ישראל כגון הבעש"ט ז"ל ועוד כמה כיוצא כידוע ע"כ נלע"ד דיל שבוודאי צריכין להיות בארץ ישראל זה ממש אך קודם שזוכה להוציא מכח אל הפועל ענין זה אז עכ"פ ע"י השתוקקות והגיעגועים והכיסופין שנכסף להיות בארץ ישראל נמשך עליו עי"ז ג"כ הארה מקדושת א"י עד שזוכה עי"ז ג"כ לעלות מדרגא לדרגא בעבודת ה' אך הכיסופין צריכין להיות באמת לאמתו דהיינו בעת שמוצא שעת הכושר להוציא מחשבתו אל הפועל אזי ישבר כל המניעות עד שיבוא בפועל ממש לארץ ישראל וזהו עיקר נצחון המלחמה כנ"ל. אך קודם שזוכה לזה אז אעפי"כ ע"י הכיסופין האמתיים לבד נמשך עליו ג"כ קדושת א"י כנ"ל וסעד לדברינו אלה ממה שמבואר לקמן בסי' קנ"ה מאמר אריכת אפים שע"י א"י זוכין לאריכת אפים ולבטל כל הכעס והעצבות וכו' וסיים שם וצריך כל אדם לבקש מהשי"ת שיהיו לו כיסופין וגיעגועים לארץ ישראל וכו' וזהו שקודם ק"ש אנו מבקשים והוא יוליכנו קוממיות לארצנו וכו' ע"ש מבואר קצת כדברינו הנ"ל בפרט כפי מה ששמעתי מאחד מאנ"ש שאמר בדרך צחות על ענין הנ"ל שאמר רבינו ז"ל שאי אפשר לילך מדרגא לדרגא כי אם ע"י ארץ ישראל כנ"ל היינו כי מבואר במאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב שכשרוצה לעלות ממדריגה למדריגה צריך להיות לו ירידה קודם העליה וכו' ע"ש ועי"כ צריך לזה קדושת א"י שעי"ז זוכין לאריכת אפים כנ"ל ואז יוכל להתחזק ולעמוד על עמדו בעת הירידה עד שזוכה עי"ז דייקא לתכלית העליה ואם כנים דבריו בכוונת דברי רבינו ז"ל בוודאי יש סעד גדול לדברינו מסימן קנ"ה הנ"ל:

(ג) שם במאמר הנ"ל בסופו, גם קודם שאמר התורה הזאת סיפר איזה זמן מקודם מעשה נוראה שראה במקום שראה בהקיץ או בחלום ואמר שהתורה טית תיקונין הנ"ל הוא פירוש על המראה הנוראה הזאת שסיפר וכו': א"ה הנני להעתיק לך את כל הנ"ל כפי אשר מבואר בספר חיי מוהר"ן וזה לשונו שם. מה שסיפר רבינו זצ"ל תחלת הקיץ שנת תקס"ד ענה ואמר אספר לכם מה שראיתי ותספרו לבניכם:

אחד היה שוכב על הארץ וסביבו היו יושבים עיגול וסביב העיגול עוד עיגול וסביב העיגול עוד עיגול וכן עוד כמה עיגולים וסביב היו יושבים עוד כמה אנשים בלי סדר ואותו שהי' יושב באמצע (כלומר שהי' יושב מוטה על צדו) הי' עושה בשפתיו וכולם סביבו היו עושים בשפתותיהם אחריו ואח"כ ראיתי והנה איננו (אותו האמצעי) וכולם שהיו יושבים סביבו הפסיקו לעשות בשפתותיהם ושאלתי מה זה והשיבו לי שנתקרר ונגוע ופסק מלדבר והפסיקו לדבר ואח"כ התחילו כולם לרוץ ורצתי אחריהם וראיתי מרחוק שני פאלאצין היינו בנינים נאים ויפים מאוד ושם היו יושבים שני שרות והם רצו לשם להשרות ותתחילו לטעון עמהם למה התעיתם אותנו ורצו להרגם וברחו השרות לחוץ וראיתים והוטב בעיני מאוד מהות שלהם ורצתי אחריהם וראיתי מרחוק אהל יפה וצעקו משם להשרות חזרו לאחוריכם ובקשתם כל הזכיות שיש לכם ונטלתם בידכם ותלכו להנר התלוי שם. ושם תפעלו כל מה שתרצו וחזרו לאחוריהם וקבלו הזכיות שלהם והי' שם חבילות זכיות ורצו להנר ורצתי אחריהם וראיתי נר (דלוק) תלוי באויר ובאו השרות והשליכו הזכיות אל הנר ונפלו מהנר ניצוצות לתוך פיהם והחזיר עצמו הנר ונעשה מהנר נהר ושתו כולם מהנהר ונעשו בריות בקרבם וכשפתחו לדבר יצאו מהם הבריות וראיתים רצים ושבים ואינם מין אדם ולא מין חיה רק בריות ואח"כ התיעצו לחזור למקומם ואמרו איך נוכל לחזור למקומנו ענה אחד נשלח להאחד העומד שם ואותו חרב בידו משמים לארץ ואמרו את מי נשלח והתייעצו לשלוח להבריות והלכו הבריות לשם ורצתי אחריהם וראיתי אותו מאוים עומד משמים לארץ וחרבו בידו משמים לארץ ולה כמה פיות היינו פה אחד (היינו חד ובל"א שארף) למיתה ופה אחד על עניות ופה אחד על חולשות וכן כמה פיות על שאר עונשים והתחילו לבקש שזה זמן רב היו לנו יסורים ממך עתה הי' לנו לעזור והבא אותנו למקומינו (ואמר איני יכול לעזור אתכם) ובקשו תן לנו הפה של מיתה ונהרוג אותם ולא רצה וביקשו פה אחר ולא רצה ליתן להם שום פה שקורין שארף וחזרו בתוך כך בא פקודה להרוג את השרות והסירו את ראשם בתוך כך חזר המעשה כשהי' שהי' אחד שוכב על הארץ כנ"ל וסביבו עיגולים וכו' ורצו להשרות וכו' הכל כנ"ל רק עתה ראיתי שהשרות לא השליכו הזכיות אל הנר רק לקחו את הזכיות והלכו אל הנר ושברו את לבם והתחילו לבקש בתחנונים לפני הנר ונפלו ניצוצות מהנר לתוך פיהם ובקשו בתחנונים עוד ונעשה מהנר נהר וכו' ונעשו בריות בקרבם כנ"ל ואמרו לי שאלו יחיו כי הראשונים נתחייבו הריגה על שהשליכו הזכיות להנר ולא בקשו בתחנונים כמו אלו: ולא ידעתי מה זה ואמרו לי לך אל החדר הזה ויאמרו לך פירוש על זה והלכתי לשם והי' יושב שם זקן אחד ושאלתי על זה. ותפס זקנו בידו ואמר לי הרי זקני הוא פירוש על המעשה ושאלתי איני יודע עדיין ואמר לי לך אל החדר הזה ושם תמצא פירוש והלכתי לשם וראיתי החדר ארוך ורחב עד אין קץ וכולו מלא כתבים ובכל מקום שפתחתי ראיתי פירוש על המעשה כל זה שמענו מפיו הק' פה אל פה ואמר שכל התורות שהוא אומר יש בהם רמזים מהמעשה הזאת והתורה המתחלת טית תיקונין יקירין אתמסרו לדיקנא סי' כ' הנ"ל היא כולה פירוש על זאת המעשה והמשכיל יבין שם כמה רמזים נפלאים מזאת המעשה ע"ש באריכות ולבאר

קצת

קצת בקצרה זה שהי' שוכב על הארץ וכו' זה בחי' הנשמה שהיא
מסובלת ביסורים פת במלח תאכל וכו' ועל הארץ תישן ואפשר
שלזה מרמז מה שכתב לעיל אחד הי' שוכב על הארץ דייקא כנ"ל
וסביבו היו יושבים בעיגול וסביב העיגול עוד עיגול וכו' וכן עוד
כמה עיגולים וסביבם היו יושבים עוד אנשים בלי סדר ואותו האמצעי
הי' עושה בשפתיו וכולם סביבו היו עושים בשפתותיהם אחריו מרמז
על מה שכל מפרשי התורה הן מקבלין מזאת הנשמה ומחמת שגם
במפרשי התורה יש בהם כמה מדריגות כי יש בהם גדולים וקטנים
ויש שמפרשים ע"פ סודות התורה ויש ע"פ רמז או דרש ויש
ע"פ פשוט ויש שאין יכולים לחשוב אותם בין מפרשי התורה רק
שאעפי"כ יש להם ג"כ איזה שייכות וחלק בפירושי התורה כמצוי גם
אצל אנשים פשוטים שמזמין להם השי"ת איזה פירוש וחידוש אמיתי
בתורה ע"פ פשוט או בדרך חידוש ודרש וכל ביאורי התורה הכל
נמשך ע"י הנשמה הזאת רק שמפרשי התור' העוסקין בזה בקביעות
הם בבחי' עיגולים להנקודה האמצעית שהיא הנשמה הנ"ל כי
מקבלין ממנה בקביעות ושאר אנשים הם בחי' שיושבים סביבם
בלי סדר כנ"ל) ומה שהשיבו לו על זה האמצעי שנתקרר ונגוע
ופסק מלדבר והפסיקו הם ג"כ מלדבר זה בחי' שכשהנשמה הזאת
נופלת מבחי' הלא כה דברי כאש ודבריה מצטנין אזי היא נסתלקת
ואזי נסתלקין גם ביאורי התורה הנמשכין על ידה ואזי כל מפרשי
התורה אין יכולין להשיג שום ביאור בהתורה ואז נתעורר מריבה
על הצדיקים זה בחי' מה שרצו להשררות והתחילו לטעון עמהם
ורצו להרגם וכו' והנה התורה הק' מרמזת לנו כל הענין הזה (כפי
מה שביאר לנו רבינו הקדוש והנורא ז"ל) בפרשה חקת בענין מדבר
צין בחי' דיבור מצונן ששם מתה מרים בחי' הנשמה הנ"ל ואז
נסתלק הבאר בחי' ביאורי התורה הנמשכין על ידה ואז ויקהלו
על משה ואהרן הם בחי' שני השררות הקדושים הנ"ל (ולא לחנם
הוטב בעיניו מאוד מהות של השררות) וירב העם עם משה וכו'
בחי' המריבה שנתעורר אז והטענות שטענו עם השררות הנ"ל ורצו
להרגם וברחו מפניהם כמו שכתוב ויבא משה ואהרן מפני הקהל
אל פתח אהל מועד ופירשו המפרשים ז"ל שבאו כדמות בורחים
מפניהם וכן ארז"ל הובא בילקוט כיון שראו משה ואהרן פניהם
זועמין ברחו להם לאהל מועד וכו' האהל יפה הוא אהל מועד וזה
שצעקו משם להשררות לחזור לאחריהם וליטול הזכיות שלהם
ולילך להנר התלוי באויר הוא מה שאמר השי"ת למשה קח את
המטה היינו המטה עוז של הזכיות שלהם וכו' ודברתם אל הסלע
לעיניהם סלע הוא בחי' הלב העליון התולה באויר והוא כמו נר
דליק (עיין בהקדמת התיקונים דף י"ג ע"ב ומפורסם עוד בכמה
מקומות בזוה"ק ועיין בלקוטי תנינא סי' צ"א שהלב הוא בחי' מגדל
הפורח באויר וכו') אך כוונת השי"ת היתה שיקח המטה עוז בכדי
להכניע הרע שבעדה ואל הלב העליון יתפלל בתחנונים ופיוסים
ובהתקשרות עם נשמותיהם ואז והוצאת להם מים מן הסלע להשקות
את העדה ואת בעירם היינו בחי' אלו היושבים בעיגולים שהם
מפרשי התורה בקביעות וגם אלו האנשים הפשוטים שהם מקבלין
ושותים ג"כ ממימי הביאורים כנ"ל (או שכוונתו ית' גם על אותן
דאכלין רק מוץ ותבן דאורייתא כמבואר בזוה"ק והם בחי' בעירם
ממש אעפי"כ גם עליהם חס הקב"ה ורצה להשקותן ממימי התורה
כמאמר הכתוב יודע צדיק נפש בהמתו כמו שדרשו רז"ל ג"כ בענין
זה עצמו עיין ילקוט הנ"ל): **ומשה** לא עשה כן רק שהשתמש
עם מטה עוזו בשעת תפלתו שזה בחי' מה שהשררות השליכו הזכיות
בכח אל הנר שהוא הלב העליון שזה בחי' ויך את הסלע וכו'
ונפלו מהנר ניצוצות לתוך פיהם היינו מה שהמשיכו לעצמם מן
הנר הנ"ל דיבורים חמים כגחלי אש והחזיר עצמו הנר ונעשה מהנר
נהר כי מהלב הזה עצמו ממשיך ביאורי התורה שהם בחי' מים
בבחי' פתח צור ויזובו מים הלכו בציות נהר (ועיין בילקוט הנ"ל
שהתפלא ג"כ על זה כי דרך הצור להוציא אש שנאמר ותעל האש
מן הצור וכאן הוציא מים וכו') ושתו כולם מהנהר (כ"ש ותשת
העדה ובעירם שקיבלו כולם מימי ביאורי התור') ונעשו בריות
בקרבם (בחי' ותורתך בתוך מעי המבואר בפנים וכשפתחו לדבר
יצאו מהם הבריות (בחי' וברוח פיו כל צבאם המבואר בפנים)
וראיתים רצים ושבים ואינם מין אדם ולא מין חיה וכו' כי הם
כחות הרוחניות שנעשו מהחידושי תורה והן מלאכים ממש והן הן
המלאכים ששלח משה אל מלך אדום שהוא בחי' זה העומד
מאוים משמים לארץ ואוחז חרב משמים לארץ היינו בחי' אדום
הממונה על החרב כ"ש ועל חרבך תחיה והוא יונק ממזל מאדים
שהוא בשמים והחרב הזאת יש לה כמה פיות וכו' כמבואר במאמר
זה שהוא ממונה על כל העונשים (וע"כ הי' מאוים כ"כ כנ"ל)
ולפעמים מקבלין ממנו כח לענוש הרשעים בחרבא וקטלא ולפעמים
רק להכניע אותם בלבד ולהביא מורך בלבבם וכן עוד כיוצא בזה
כמבואר בפנים ובאו אצלו והתחילו לבקש ממנו שזה זמן רב היו
לנו יסורים ממך. עתה היה לנו לעזר והבא אותנו אל מקומינו
שזה בחי' אתה ידעת את כל התלאה וכו' אעברה נא בארצך וכו'
ולא פעלו אצלנו שום דבר (שזה בחי' ויאמר אליו אדום לא תעבור
בי וכו' וימאן אדום וכו') וחזרו (בחי' ויט ישראל מעליו) בתוך כך
בא פקודה להרוג את השררות זה בחי' מה שכתוב תיכף אח"כ
ויאמר ה' וכו' יאסף אהרן אל עמיו וכו' על אשר מריתם את פי
למי מריבה ואח"כ הי' הסתלקות משה וכו'. בתוך כך חזר המעשה
כשהי' רק שעתה לא השליכו השררות הזכיות אל הנר רק לקחו
הזכיות והלכו אל הנר ושברו את לבם והתחילו לבקש בתחנונים
וכו' ואמרו לי שאלו יחיו וכו' כי כך היתה כוונת השי"ת כנ"ל
וכמבואר בפנים: **ומחמת** שכל התיקונים הנ"ל שצריכין להמשכת
התורה בשלימות כפי אמתת כוונת רצונו ית' הכל כלול ומרומז
בהטית תיקונין יקירין דאתמסרו לדיקנא כמבואר בפנים ע"כ תפס
הזקן הקדוש את זקנו הקדושה בידו ואמר לו הרי זקני היא פירוש
על המעשה ומה שתפס זקנו בידו דייקא י"ל כי עיקר כלליות
התיקונים העיקר הוא ע"י התפלה ושהתפלה תהי' בשלימות התיקונים
המבוארים בפנים והתפלה היא בחי' ידו בחי' ויהי ידיו אמונה
כמב"פ: **ועתה** אתה המעיין עמוד והתכונן בנוראות נפלאות
ההתגלות הקדוש הזה ובנוראות נפלאות הקשר והבנין הזה הקדוש
והנורא של המראה הנוראה הזאת עם קשר כמה פרשיות וענינים
שבתורה הק' מסוד הכאת הצור ושליחת המלאכים לאדום עם קשר
המאמר הנורא של הספרא דצניעותא טית תיקונין וכו'. ועם
ההתגלות הנפלא והנורא שגילה רבינו הקדוש על זה. ועיין עוד
בפנים בספר חיי מוהר"נ שהאריך קצת במעלת גדולת וקדושת
רבינו ז"ל ובגדולת מעלת קדושת השגתו הנוראה והנפלאה מאוד
עין לא ראתה וכו': ועי' בליקוטי הלכות בכמה מקומות, ובפרט
בהלכות גזילה הלכה ה"א איך שאעפ"י שדרכי המאמר הזה גבוהים
ונשגבים מאוד אעפי"כ יכולין להוציא ממנו דרכים ישרים
ונפלאים המוכרחים ונחוצים מאוד לכ"א כפי מדריגתו ע"ש שהאריך
בזה בדברים נפלאים ונוראים מאוד ולא העתקתים פה מיראת
האריכות בפרט כי כבר נתרחב הענין קצת ע"י העתקת המראה
הנוראה עם קצת הביאור שבזה אעפ"י שבאמת עדיין הדברים
סתומים וחתומים עד עת קץ כי מאוד עמקו מחשבותיו הק' ז"ל,
וכל שיחותיו הק' מלאים רזין ורזין דרזין עד אין קץ וסוף מכש"כ
ענין נפלא ונורא כזה: מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו' אור
זרוע לצדיק וכו':

סימן כ"א עתיקא טמיר וסתים מאמר זה נאמר בשבת נחמו
שנת תקס"ד וקודם לזה שמעתי ממנו ז"ל באותו הקיץ
איזה

איזה ענינים ממאמר הנ"ל פיסקא פיסקא ואח"כ אמרו בשלימות בדרך בשבת נחמו כנ"ל וקודם לזה עמדתי לפניו בער"ח מנחם ביום ראשון בשבת לעת ערב והי' אז מאוים מאוד ושכב על מטתו וכו' (עיין פנים השיחה שהי' אז מענין שכל דבר שהוא רוצה לעשות הוא מוכרח לעשותו במסירת נפש וכו') ואז סיפר לפני ואמר בזה השבת הקשו קושיא למעלה ואני אמרתי עליה תירוץ והקשיא היא כי יש מקיפים אצל השכל ויש מקיפים להתורה ומה לעשות שיכנסו המקיפים לפנים וכו' כנדפס בסוף המאמר הנ"ל: אח"כ עמדתי לפניו עוד עד אחר שקיעת החמה בתוך כך נכנס אליו המשרת שלו ואמר בזה"ל. רבי תנו מעות על נרות. (ובל"א רבי גיט געלט אויף לעכט) ענה ואמר אלי השמעת מה שהוא אומר גם את זה תזכור כי גם זה הוא תירוץ על הקשיא (היינו על הקשיא הנ"ל שהקשו למעלה בענין המקיפים) אם תהי' איש כשר תזכה להבין זאת: אח"כ נסע לדרך. ואמר המאמר עתיקא הנ"ל שם בדרך בשבת נחמו כנ"ל ובהיותו בדרך נפטרה בתו הקטנ' פיגא ז"ל. ובבואו לביתו העלימו ממנו ולא הודיעו לו כלל כי לא נתגדלה אצלו בביתו רק בעיר הסמוכ' בק' לאדיזין שהית' שם אצל מינקת ע"כ היו יכולים להעלים ממנו. והוא ז"ל תיכף כשירד מהעגלה ונכנס לביתו מצא אנשים מאנ"ש שבאו אליו מק' נעמרוב, אז תיכף אמר לפניהם דברי תורה הרבה ממאמר עתיקא הנ"ל והכניס בתוך דברי תורתו ענין שבעת ימי אבילות כמבואר שם באות הא. וגם בדרך קודם כניסתו לעיר הבינו מדבריו שיודע ברוח קדשו שנסתלקה ואח"כ כשנכנס לביתו שאל וחקר את בני ביתו והעלימו ממנו ולא נהג אבילות כלל ולא נודע לו מפי אדם אחר ר"ה ואז נהג שעה אחת אבילות כדינא כי כבר היה אחר שלשים, ואמר אז שכל זמן שאין יודעים מפי אדם אין צריכין לנהוג אבילות אעפ"י שיודע ע"פ השגות. ואח"כ בימי אלול הייתי אצלו בעצמו. (כי אז בבואו לביתו לא הייתי בעצמי רק כל הנ"ל שהי' בעת כניסתו לביתו שמעתי מחברי שהי' אצלו אז) ותיכף כשנכנסתי אצלו. והוא ז"ל הי' יושב בכובד ראש בצער. ותתחיל לדבר תיכף מענין חיים ומיתה. ענה ואמר לי הלא בין חיים למיתה אין חילוק כי אם באמה אחת שעכשיו האדם כאן ואח"כ שוכן שם והטה בידו על הבית עלמין כלומר מי שהוא צדיק ואף במיתתו הוא חי. מה חילוק אצלו בין חיים למיתה רק שמקודם הי' דר כאן. ועכשיו קבע דירתו שם בקבר והוא חי שם. ואז התחיל לומר חיים נצחיים הוא רק אצל השי"ת ומי שהוא נכלל בו ית' הוא חי ג"כ חיים נצחיים וכו' כמבואר כל זה אצל המאמר הנ"ל. (כל זה הועתק מספר חיי מוהר"ן): (שם במאמר הנ"ל אות ג'.) וגדולו מן הארץ כי צריך המקבל הזה להיות חכם וכו' דהיינו שיהי' לו חומר ממוזג לקבל חכמה ושכל וכמבואר לקמן בסי' נ"ג וכמבואר במ"א בשם רבינו ז"ל שיכול האדם להיות צדיק אעפ"י שאינו למדן אבל להיות בעל השגה לזה צריכין להיות למדן בגפ"ת וזה בחי' וגדולו מן הארץ. היינו שגם טבע גופו וחומרו שהוא בחי' ארץ. (כידוע וכמבואר גם לעיל בסימן יד) יהיי' ג"כ מוכן וממוזג לזה כנ"ל ועיין מדרש רבה בראשית פרשה י"ג ואד יעלה מן הארץ רשב"ל אומר אין ענגים אלא מלמטה (היינו מן הארץ וכו' לאחד שאמר לחברו הלוני סאה של חטים אמר לו הבא קופתך ומדוד. כך הקב"ה אומר לארץ אייתי ענניך וקבל מטר. (הובא בתוספות סוכה דף י"ב ד"ה בפסולת) ובזה מבואר כל ענין הנ"ל ביותר; (שם אות ה"א) כל צדיק נכוה מחופתו של חבירו. ר"ל כי כבר נתבאר לעיל אות א' שע"י המהירות של תנועת השכל של השפע אלקי ע"ז נולד חום בלב, וע"כ כיון שמקיף של זה גדול ממקיף של זה. ע"כ אם הי' משיג המקיף הגדול ממדריגתו הי' נכוה ע"ז ממש ע"י גודל אור ההתלהבות שהי' נולד בלבו ג"כ למעלה ממדריגתו עד שלא הי' יכול לסבול כלל כמו מי שנכוה ממש.

משא"כ ע"י השגת המקיף שכפי מדריגתו ע"ז נולד ההתלהבות בלבו ג"כ כפי מדריגתו ויוכל לסובלו ועיין בסוף המאמר מבואר בענין אחר קצת: שם באות הנ"ל, מבואר מענין ז' ימי אבילות וז' ימי המשתה ועיין מ"ר סוף פרשה ויחי מבואר שז' ימי אבילות. הם כנגד ז' ימי המשתה: (שם באות ואו) כולו אומר כבוד. י"ל כי כבוד מרמז על בחי' חכמה כידוע וכמבואר בדבריו ז"ל ג"כ. היינו בחי' השגת החכמה והשכל הנ"ל שהוא בחי' מקיפין בחי' חופה וז"ש כי על כל כבוד חופה, וזהו שכתוב אח"כ ומרים שפגמה בכבוד משה כי החכמים בעלי השגה אמתיית הנ"ל זוכין לכבוד כ"ש כבוד חכמים ינחלו בפרט מרע"ה שזכה לשפע אלקי בחי' אור הפנים בשלימות כ"ש כי קרן עור פניו וזכה בשלימות לקדושת שבערת הנרות. כי זכה לקדושת החוטם בשלימות שהוא בחי' יראה כנ"ל ע"כ זכה להיות עניו שפל וסבלן ולא חרה אפו על בזיונו כי יראה קשורה בענוה כ"ש עקב ענוה יראת ה' וארז"ל מה שעשתה חכמה עטרה לראשה עשתה ענוה עקב לסוליתא וע"כ באמת ארז"ל יראה לגבי משה מילתא זוטרתא היא ושיבחה אותו התורה כאן במעלה היותר גדולה שהוא הענוה וזכה לקדושת הפה עד שנאמר בו פה אל פה אדבר בו. וזכה לקדושת העינים עד שנאמר בו ותמונת ה' יביט וזכה לקדש את אזניו עד שנאמר בו בכל ביתי נאמן הוא שגילה לו השי"ת כל סודותיו כביכול: (שם) מצורע חשוב כמת. כי המת לאחר מותו אינו יכול להמשיך שכל הפנים בעולם כמובן לעיל בפנים וכן מצורע דא סגירו דנהורא עילאה דהיינו אור הפנים כנ"ל רק שהמת והניח ברכה אחריו שהם בניו שעוסקים הם שימשיכו שכל הפנים בעולם אז גם נשמתו עולה לאור הפנים כנ"ל אבל המת בלא בנים קשה לו לתקן אור הפנים כמובן לעיל בפנים והגם שהתורה מצאה לו ג"כ תקנה לייבם את אשתו ואז זה הנפטר בלא בנים יחזור ויתגלגל בזה העולם אעפ"כ הלא גם אז אתתיה אימיה ונמצא שאבד ארת בת זוגו וממי יוליד בנים גם עכשיו אם לא שיהי' בבחי' פן יקדמנו אחר ברחמים וכו' כמבואר בפנים, וזהו שאמר אל נא תהי כמת וכאיזה מת אשר בצאתו מרחם אמו ויאכל חצי בשרו היינו כמת בלא בנים ר"ל שמיתה כזאת היא עיקר בחי' סגירו דנהורא עילאה ח"ו כנ"ל: ולבאר בקצרה קשר הענין של אות ה' ו' ז' כי עיקר האדם היא השכל והדעת כמבואר לקמן ועיקר יצירתו היתה בשביל להשיג הדעת האמת של השגת אלקותו ית' ובהשגת הדעת הזה יש שני בחי' בבחי' אחור וקדם צרתני היינו השכל שאדם משיג אותו ע"י הקדמות והוא מכונה בשם אחור מחמת שבא באיחור הזמן שאחר ההקדמות ויש שכל שבא לאדם רק ע"י שפע אלקים וזה מכונה בשם קדם בשם פנים והגם כי בשניהם יש צורך להעולם כי גם מי שזוכה לשפע אלקי צריך להשתמש לפעמים גם בבחי' השכל השני בפרט בשביל בחי' הולדה דהיינו בכדי שיוכל להלביש אור השגת שכלו באיזה לבושים בכדי שיוכלו גם שאר בני העולם ליהנות ממנו ולהטיב מטובו לאחרים (שזה ממש גם פירוש הפשוט של אחור וקדם צרתני בחי' יצירת האדם זכר ונקבה בשביל להוליד על ידה בנים ושתהי' לו לעזר) אעפ"כ עיקר שלימות תכלית האדם הוא לזכות לבחי' השכל הזה של השפע אלקי שהוא בחי' פנים בחי' המשכת אור הפנים בעולם והנה כל זמן שהאדם חי הוא עוסק בזה להמשיך שכל הפנים בעולם ע"י מעשיו הטובים ולאחר הסתלקותו אז צריך להשאיר בניו אחריו שיעסקו הם בזה (וזכר ונקבה דייקא כנ"ל) וע"כ תיכף בשעת הנשואין שהוא בשביל הולדת הבנים עוסקין אז בזה שזה בחי' קידושין וחופה וז' ימי המשתה כמבואר בפנים וכשנפטר האדם מתאבלין עליו ז' ימי אבילות כדי שיעלה נשמתו לאור הפנים ע"ז (ועיין לק"ת להאר"י ז"ל פרשה ויחי שז' ימי אבילות הם כנגד ז' בחי' מקיפין וכו') וזה ג"כ בחי' הקריעה מה שקורעין על המת כי

המקיפין

המקיפין הנ"ל הם בחי' לבושין כמבואר בסוף המאמר וזהו קרע גימ' ש"ע כנגד ש"ע נהורין של אור הפנים בחי' המקיפין הנ"ל. והנה הנפטר בלא בנים ר"ל נמצא שאין מי שיעסוק עכשיו אחריו בענין המשכת שכל הפנים בעולם ונתנה התורה עצה לייבם את אשתו ואזי יתגלגל הנפטר הנ"ל ויעסוק הוא בעצמו עוד הפעם בזה ואם אין אחיו רוצה לייבם את אשתו צריכה לחלוץ נעלו (י"ל שניגע למה שכתוב בספר אוצרות חיים דף ק"כ בענין הנעל הנמשך ג"כ מן החשמל והחשמל הוא סוד מלבוש של בחי' המקיפין כמבואר בסוף המאמר הזה ועיין בתחלת פע"ח שער התפל') וירקה בפניו ובזה הרוק הוא נכלם ועיקר הבושה הוא בפנים וכו' ועי' בסוף אות ז' שכתוב שם כי הכלימה אזיל סומקא ואתי חיוורא שזה בחי' לידה בחי' דם נעכר ונעשה חלב ובזה יש להבין תוכן הענין כי מבואר בפנים שיש בחי' מקיף ובחי' מקיף למקיף היינו כי מתחלה צריכין להמשיך המוחין מהעלם אל הגלוי מבחי' עבור לבחי' לידה ואז המוחין בבחי' מקיפין עדיין ואח"כ צריכין להמשיך המוחין לפנים שזה בחי' השגת המקיפין בשלימות והנה גם בהולדת הבנים שהוא רק בשביל המשכת המקיפין שכל הפנים יש ג"כ בחי' זו בחי' עיבור ולידה ומוחין והנה כשמוליד בנים הוא רק בבחי' המשכת המקיפין שכל הפנים מהעלם אל הגילוי לבחי' לידה אבל בחי' המשכת המוחין זה תלוי בבחירתם של הבנים עצמם אם יזכו לצעוק אל ה' עד שיהי' נולדין המוחין ויקדשו את השבעת הנרות עד שימשיכו המוחין לפנים. וע"כ זה היבם שלא רצה לייבם את אשת אחיו לא פגם רק בזה שלא השתדל להמשיך נשמת אחיו בעולם מהעלם אל הגילוי לבחי' לידה אבל בענין המשכת המוחין עצמן אפשר שגם אם הי' מייבם אותה והי' ממשיך נשמת אחיו בעולם. אעפ"כ לא הי' זוכה אחיו להמשיך המוחין בבחירתו נמצא שעיקר הפגם של היבם הי' בבחי' המשכת נשמת אחיו מהעלם אל הגילוי לבחי' לידה שהוא בחי' דם נעכר ונעשה חלב בחי' אזיל סומקא ואתי חוורא ע"כ וירקה בפניו ובזה הרוק הוא נכלם והכלימה היא אזיל סומקא ואתי חוורא (ועיין לקוטי תורה פרשה כי תצא שבזה הרוק שרוקקת יוצא ממנה האי רוחא דשדי בעלה בגוה וכו' ע"ש נמצא שזה בעצמו הוא ג"כ בחי' לידה כי בתחלה הי' נקשר בבטן אשתו ומצפה שיהי' תיקונו ע"י אחיו היבם ועכשיו יצא ממנה ויתתקן ע"י תחבולה אחרת שימצא לו השי"ת ובזה אפשר לומר שזהו שהקפידו רז"ל שיהי' רוק דוקא שהוא לבן ולא דם ועיין לק"ת שם) כי הלידה הוא בבחי' אזיל סומקא ואתי חוורא כנ"ל) : (שם אות ז') בין בתפלה בין בתורה כשנתעלם המוחין וכו' ר"ל כי יש שכל ומוחין בעבודת ה' שזה בחי' המוחין והחיות של תפלה ויש שכל ומוחין של תורה כגון השכל של חידושי תורה ואפשר שזה כוונתו ג"כ בסיף המאמר במה שהקשו כי יש מקיפין אצל השכל וכו' ר"ל בהשגת וידיעת השכל באלוקותו ית' ובמדותיו ית' ובהנהגותיו הקדושות שבזה נכלל ג"כ בחי' המוחין של תפלה ויש מקיפין להתורה ר"ל של הלכות התורה וסודותיה וכו' : שם סוף אות הנ"ל. צור ילדך תשי ר"ת של צעקתינו יודע תעלומות וכו' : עיין בספר ברית מנוחה דרך ד' ששם צי"ת שבשם מ"ב מקורו מפסיק צור ילדך תשי מבואר לענינינו : (שם אות ח') זה מחמת שהמוחין והשכל של התורה והלימוד הזה הן בבחי' עיבור ר"ל כי אם הי' המוחין כבר בבחי' לידה עכ"פ אעפ"י שלא זכה עדיין להמשיכן לפנים והם עדיין בבחי' מקיפין אעפ"כ הי' מבין בתורתו איזה חידוש כי השכל הפנימי מקבל חיות מהמקיף הזה כמבואר באות ד'. וכשאין מבין בה שום חידוש מסתמא אין המוחין עדיין גם בבחי' מקיף רק בבחי' עבור בחי' מקיף למקיף וכו' ואז אין לדרוש אותה לרבים וכו' וכשזוכה להוליד המוחין ולהכניס אותם בפנים אז מחו"ב לגלות הסגולה לעם סגולה ולהטיב מטובו לאחרים שם בסוף אות ט'. נחמו נחמו היינו מקיף ומקיף למקיף שהידיעה הוא עיקר הנחמה וכו' ר"ל ג"כ כנ"ל כי שמולידין המוחין מבחי' עיבור בחי' מקיף למקיף לבחי' לידה בחי' מקיף לבד זה ג"כ כבר בחי' נחמה כי ניתוסף בו ידיע' חדש' קצת ע"י שהשכל הפנימי מקבל חיות מהמקיף הזה ואח"כ כשזוכה להמשיך המקיף לפנים שזה בחי' ידיעה שלימה אז עיקר שלימות הנחמה : (שם בסוף המאמר) ש"ע נהורין בגימ' ב"פ אל במילואו כי אל הוא אור הפנים ר"ל כי ב"פ הקף בגימ' ש"ע. ושני פעמים הקף י"ל שמרמז לבחי' מקיף ומקיף למקיף הנ"ל. ועי' בכוונות אלול מבואר ג"כ מענין ב"פ אל כי עיקר הזמן לזה הוא בחודש אלול. ובזה מובן ג"כ סוד מה שהתפלל משה על רפואת מרים שנצטרעה על שפגמה כביכול בכבוד משה שהוא בחי' שפע אלקי אור הפנים ע"כ התפלל עליה אל נא רפא נא לה אל דייקא שהוא בחי' אור הפנים ויש בענין זה של מרים עוד נפלאות גדולות כפי הנשמע מאנ"ש שרימז בזה על בתו מרים ז"ל שהיתה כלתו של הרב הגאון וכו' מוואלטשיסק ונסעה לא"י ונתייבמה שם וזה הי' כמה שנים אחר פטירתו של רבינו הק' זצוק"ל ויש בזה עוד ענינים הרבה ואיני בקי בהם בבירור כ"כ לכן העתקתי רק ברמז קצת : (ג) לענין המקיפים המבוארים במאמר הנ"ל שכ"א ישיג לעתיד כפי טרחו בעבוה"ש וכו' אמר רבינו ז"ל שיש עובדות כאלו בזה העולם שזוכין על ידם שגם בעוה"ב יזכה בכ"פ לעלות מדרגא לדרגא ולהשיג בכ"פ מקיפין חדשים : (שם באות ט') הגדיל ה' לעשות עמנו היינו הגדולה שעשה ה' עם העכו"ם הגדיל ה' לעשות עם אלה היינו שהגדולה הזאת הי' לישראל (כי אז ידעו ויבינו אפילו העכו"ם שגדולתם הי' לנו גדולה וכו') א"ה שמעתי מאבי ז"ל שפי' בזה מאמרז"ל במס' ע"ז ד"ב ע"ב שיאמרו העכו"ם לע"ל רבש"ע הרבה שווקים תקננו וכו' הרבה כסף וזהב הרבינו וכלם לא עשינו אלא בשביל ישראל וכו' לכאורה קשה איך יעיזו פניהם כ"כ לומר שקר וכזב כזה בפני השי"ת בעצמו שלא עשו הכל אלא בשביל ישראל אבל לפי הנ"ל מיושב היטב כי אדרבא דייקא אז ע"י שיתרבה הדעת כ"כ עד שגם הם ידעו ויבינו שהכל הי' באמת רק לטובת וגדולת ישראל כנ"ל וע"כ יהי' להם פ"פ לומר כ"ז והקב"ה יאמר להם אמת הדבר שהכל נעשה רק לטובת ישראל אבל לא לזאת היתה כוונתכם כי הכל עשיתם רק לצורך עצמיכם וכו' כמבואר שם :

סי' כב מאמר חותם בתוך חותם נאמר ביום ב' יום חמישי לעשי"ת

שנת תקס"ה ור"ה חל אז ביום ה' ו' ובשבת תשובה שלאחריו היינו מסופקים אם נזכה שיכנס מחדרו אלינו לישב עמנו בסעודה שלישית ולגלות לנו תורה כי לא הי' דרכו לישב עמנו בסעודה שלישית כ"א בעתים ידועים וכמבואר במ"א. והיינו עומדים ומצפים סמוך לחדרו ובתוך כך פתח פתאום הדלת מחדרו בבהלה גדולה וכל האנשים אשר עמדו שם בסמוך נפל עליהם פחד גדול ונבהלו ונשתוממו מאוד וקרא בתחלה שתבא בתו הגדולה אליו ונכנסה תיכף לחדרו והתחיל לדבר עמה מענין פטירת בתו הקטנה פיגא ז"ל והתחילה שוב להכחיש ולהעלים ואמר הלא כבר אני יודע האמת שנפטרה והוכרח' להגיד לו בפירוש ולא נכנס מחמת זה אלינו לסעוד' שלישית ונהג שעה אחת אבילות במ"ש ואח"כ נכנס אצלינו לביתו הגדול ודיבר עמנו כדרכו ואז שאל לאחד אם בכה בר"ה ואמר אז שעיקר מעלת הבכי' כשהיא מחמת שמחה וגילה אז ענין הנפלא בשמך יגילון כל היום ר"ת בכי' כמבואר בסי' קע"ה ואמר אז שהי' לו אז (מה שקורין בלשון חסידות) הארה גדולה לומר תורה אך ע"ז הנ"ל נתבלבל הדבר וסיפר שבתו הקטנ' הנ"ל שנפטר' באתה אליו בקובלנא רבא וכו' (עי' פנים) ואז הוכרח לשאול עד שהודיעו לו כנ"ל וכו' ומחמת זה נתבלבל הדבר ולא

אמר

אמר אז התורה הגדול' שהי' מוכן לומר כנ"ל: ובחמלת ה' חסדו גבר עלינו וסיבב השי"ת אח"כ שאעפי"כ לא אבדנו את התורה הזאת כי זכינו אח"כ ביום ב' שגילה לנו אז תורה גבוה ארוכה ורחב' ועמוק' מאוד והוא מאמר חותם בתוך חותם הנ"ל והמאמר הזה נאמר פתאום כי בתחלה ישב ודיבר עמנו כדרכו ומקודם צוה לאיש אחד להביא לו שמן ופתילה לחקן לו נר של שמן זית ואח"כ הדליק הנר בעצמו כי כן הי' דרכו כמה פעמים שהי' פתאום מדליק נר של ש"ז והדבר הי' מובן שהי' ממתיק דינים בזה ואז סמוך להדלק' והנר הי' דולק סמוך לשולחנו והוא ז"ל דיבר עמנו באימה גדול' ובתוך כך צוה להביא לפניו סליח' והביאו לפניו ופתחה ואמר קצת מאיזה סליחה של יו"כ. והכל הי' בפני כולנו שהיינו עומדים סביבו והוא ישב על כסאו סמוך לשולחנו בחדרו בתוך כך התחיל לדבר מג"ע והגיהנם שהג"ע והגיהנם הם בזה העולם וכו' ונכנס מענין לענין עד שגמר כל המאמר חב"ח הנ"ל ונשתהה המאמר בערך ארבע' שעות וכל מה שעבר אז א"א לספר בכתב, אשרי השעה אשרי הרגעים שזכינו לעמוד לפניו, ואח"כ בשבת אחר סוכות אמר שבשביל התור' הזאת נתן אלף אדומים לשומר הפתח למעל' במקום שהי' שם וכו' כמבואר במקומו:

(ב) כשאמר אז שכל הקולות הם בחי' עזות. אמר אז שאפילו קול קישקוש המטבעות של נתינת הצדקה הוא ג"כ בחי' עזות דקדושה וכו'

(ג) כשאמר הענין של מאמר רז"ל התוקע בבור וכו' ע"ש מענין התגלות סוד קול ההברה וכו' אז אמר בעצמו שיש בזה קשיא לכאורה, כי שם מבואר שמי שאינו בבחי' בשר אינו יכול לשמוע הקול בעצמו כ"א קול ההברה ואיך אמרו רז"ל אותם העומדים בחוץ ופי' רבינו ז"ל שר"ל אותם שאינם בבחי' בשר ואעפי"כ אמרו אם קול שופר שמע יצא וכו' וקשה ע"ז לכאורה הלא הוא ז"ל ביאר בעצמו למעלה שאותם שאינם בבחי' בשר א"א להם לשמוע הקול דקדוש' בעצמו שהוא בחי' קול שופר ואינם שומעין רק קול הברה כך דיקדק הוא ז"ל בעצמו ולא ביאר הענין לתרץ הדבר בפירוש רק אמר בשיחתו הקדוש' הלא ג"כ אין מבינים ענין הנ"ל אך מדבריו מובן שיש בזה דברים בגו והנראה מדבריו הוא שגם מי שאינו זוכה עדיין להיות קרוב להנשמ' ולהצדיק האמת בבחי' בשר הנ"ל אעפי"כ אם יכריח עצמו הרבה ויטה אזנו היטב בכח גדול לשמוע קול הנשמה וקול הצדיקים אמתיים יש לו ג"כ תקוה לשמוע הקול דקדושה בעצמו רק שצריך להטות אזנו היטב, והוא ממש כמו לענין דין הנ"ל בפשיטות לענין קול שופר שאותם העומדים בפנים בודאי שמעו קול שופר וכמבואר בש"ע רק אותם העומדים בחוץ הם צריכים הבחנה אם קול שופר שמעו או קול הברה כמו"כ ג"כ לענין מה שפי' רבינו ז"ל אותם העומדים בחוץ שאינם בבחי' בשר הם צריכים לדקדק היטב לידע אם קול שופר שמעו או רק קול הברה אבל אם יכריחו עצמן מאוד ויטו אזנם היטב יוכלו גם הם לשמוע הקול דקדוש' בעצמו ולא קול הברה אבל מי שזוכה שהוא בבחי' בשר זה א"צ הבחנה כלל כי בוודאי ישמע בחי' הקול שופר שהוא הקול דקדוש' בעצמו וכו' כנלענ"ד (כל הנ"ל בענין המאמר הנ"ל הועתק מספר חיי"מ): ועיין עוד בספר חיי מוהר"נ הנ"ל בענין הסיפורים וענינים שהי' בשבת הנ"ל שאחר סוכות שהי' הפארשפיל של הנשואין של בתו מרים ז"ל הנ"ל ומבואר שם שסיפר אז שבאותו הר"ה נתנו לו עקספענץ אלף אדומים אחר כל ההצטרכות (היינו שנתנו לו מלמעלה שפע הזאת לבד מהוצטרכות שלו על כל השנה) והי' במקום שהי' והוא אוהב תורה מאד והי' שם מקום שאמרו שם תורה גבוה מאוד והלך לשם ועמד שם שומר על הפתח וכו' ונתן לו האלף אדומים (היינו השפע הזאת) ונכנס לשם ושמע מה ששמע וכו' ומאמר חותם בתוך חותם הנ"ל הוא מאותו התורה של המקום הנ"ל רק הוא מעט ומקצת וכו' עי' פנים:

(ד) שם במאמר הנ"ל סוף אות ה', היום הזה זה בחי' קול שופר שמצוותו ביום בבחי' יענך ה' ביום צרה וכו' לכאורה אינו מובן כלל ואפשר דר"ל כי במזמור זה יש ע' תיבין כנגד ע' קלין של היולדת שהם בחי' כלליות הקולות דקדושה וכמובן בסי' כ"א ובסי' ל"ו וע"כ גם כאן שמבאר שלשבר העזות דסט"א הוא רק ע"י קולות דקדושה זה ג"כ בכלל יענך ה' ביום צרה ע"י הקולות הנ"ל או י"ל שסמך על סוף המזמור דנ"ל שסיים יעננו ביום קראינו שנענין ע"י קריאת הקולות דקדוש': וכן מובא גם בכוונות יענך ה' ביום צרה ר"ת יב"ק וכן יעננו ביום קראינו נמצא שיש להם סמך זל"ז או י"ל כפשוטו דר"ל כי יענך ה' ביום צרה הוא ע"ד מאה"כ מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה שזה בחי' תקיעת שופר כמובא בכוונות ומובא ג"כ בדבריו ז"ל במאמר פר"ש סי' ס' ועי' זוהר בשלח ד"ס בענין מן המצר הנ"ל לענין תקיעת שופר ועי' זוהר ויקהל דקצ"ו ע"ב בענין וכי תבואו מלחמה בארציכם על הצר הצורר אתכם והרעותם וכו' ג"כ לענין תקיעת שופר אך אעפי"כ לבאר קצת מה שמכנה ענין תקיעת שופר בתיבת היום הזה מחמת שמצוותו ביום י"ל דר"ל ע"ד מארז"ל לילה לאו זמן שופר ולענינו יש לרמז בזה כי כל זמן שהאדם משוקע לגמרי בחושך ח"ו אז אינו מרגיש בצרת נפשו כלל והוא כאבן דומם ח"ו ואינו מתאנח וצועק על צרת נפשו כלל וכעין שפירשו הקדמונים ז"ל וימת מלך מצרים אז ויאנחו בני ישראל מן העבודה כי התחילו להרגיש בצרת נפשם משא"כ קודם לזה הי' מונחין בשפלות ומרירות כזה עד שלא הי' מתאנחין וצועקין כלל נמצא שבחי' הקיל שופר שהוא בחי' מקול אנחתי היא ג"כ כבר איזה צמיחת קרן ישועה מאחר שמרגיש כבר בצרת נפשו וצועק לה' העונה בעת צרה. וזה בחי' מה שתקיעת שופר מצוותו ביום דייקא היינו כשנמשך עליו איזה הארה מהנשמה והדעת להרגיש בצרתו איך שעזות הגוף וערלת בשר גבר כ"כ עד שאינה יכולה הנשמה להתקרב להגוף אז מתאנח וצועק ע"ז ובאמת האנחה והצעקה עצמה הוא ג"כ כבר מצד הארת הנשמה שמרחמת על הגוף ג"כ ורוצה להאיר בו וע"כ הוא בבחי' אור יום כחי' תקיעת שופר שמצוותו ביום רק שהארה זאת הוא בחי' אור היום בתחילתו וע"י האנחה והצעקה עצמה זוכה לשבר עזות הגוף ולמול ערלת בשר ואז יוכל לקבל אור העצם שהוא הארת הנשמה בשלימות:

(ה) (שם אות ז') מענין קול הברה וכו' אם עונינו ענו בנו וכו' לבאר הענין קצת נלע"ד כי כל היסורים והצרות ששולח השי"ת על האדם ח"ו בפרט או בכלל הכל הוא רק בכדי לשבר ע"ז עזות הגוף ולעוררו בתשובה בכדי שתוכל הנשמה להתקרב אליו ולהאיר לו אשר זה שלימות תכליתו וע"כ כשבאין יסורים על האדם אז אין עצה וכו' רק לצעוק אל ה' וכו' כמ"ש ויצעקו וכו'. כי ע"י הקולות של הצעקות ממילא נשבר עזות הגוף ואז ניצולין ממילא מכל הצרות אמנם לפי"ז צריך להיות הצעקה העיקר רק על ענין זה שגבר עזות הגוף כ"כ עד שאין ונשמה יכולה להתקרב אליו ונתרחק מהשי"ת ע"ז מאוד וזה גרם כל הצרות בגשמיות בכדי לשבר ע"י היסורים עכ"פ עזות הגוף נמצא מובן ממילא שצריכין לצעוק רק ע"ז משא"כ אם אינו נתעורר בתשובה ע"י היסורים להשתדל מעתה לשבר עזות הגוף ושיהי' כל צעקותיו על ענין זה רק גם בשעת היסורין הוא צועק רק להנצל מן היסורין עצמן ושיהי' לו פרנסה בריוח וכל טוב ע"ז ארז"ל בתיקונים צווחין ככלבין הב לן חיי הב לן מזוני ככלבים דייקא בחי' והכלבים עזי נפש כי חסרון הפרנסה ושאר היסורין כיוצא בזה בא רק לשבר עזות הגוף וכאן שאינו נתעורר ע"ז לצעוק הוא ג"כ ע"ז לשבר עזות הגוף רק הוא צועק כפשוטו על חסרונותיו נמצא שהצעקות אלו בעצמן הם ג"כ רק מבחי' עזות הגוף שזה בחי' צווחין ככלבין הנ"ל והנה

רבינו

רבינו ז"ל גילה לנו בזה מאין נמשך בחי' זאת שגם בשעת הצעקה הוא צועק רק על חסרונותיו בגשמיות ולא על התכלית האמת שרק בשביל זה באו עליו היסורים ענין זה בא מחמת שהנשמה נתרחקה כ"כ מהגוף והגוף גבר בעזות כ"כ עד שאינו בבחי' בשר להנשמה שהוא בחי' העצם ע"כ אפילו כשנתעורר איזה קול דקדושה שהוא קול הצעקה שהיא בעצמו צועק, וכל הקולות דקדושה נמשכין רק מצד הארת הנשמה כנ"ל אבל מחמת שנתעורר כנגדו קול הברה שהוא קול המחבלים שנבראו ע"י עונותיו והם צועקים ג"כ הב לן חיי הב לן מזוני' וכשאין מתגבר' ומתעורר קול דקדושה אז הם נחיב. אבל כשנתעורר קול דקדושה שהוא קול הצעקות הנ"ל שעל ידם זוכין לשבר עזות הגוף וכשיזכה לזה לשבר עזות הגוף בשלימות אזי ממילא יהיו כלין ואובדין כל המחבלין הנ"ל ע"י תשובתו השלימה ע"כ הם נתעוררין אז לקטרג עליו ולצעוק כנגדו בקולותיהם הב לן חיי הב לן מזוני ובזה מבלבלין את דעתו עד שגם הוא בעצמו אינו זוכה לשמוע הקול דקדושה שלו רק קול הברה היינו שגם הוא אינו צועק על ענין התכלית האמת שיזכה לשבר עזות הגוף ולקבל הארת הנשמה בשלימות רק גם הוא צועק רק על חסרונותיו הגשמיות וצרכי גופו ואז הקולות שלו בעצמן הם כחי' עזות הגוף כחי' צווחין ככלבין הנ"ל שזה בחי' שאינו שומע הקול דקדושה רק הקול הברה שהם הקולות של המחבלים הנ"ל ע"כ אינו מתעורר בתשובה בצעקתו רק צועק למלאות חסרונות הגוף וממילא מובן כפי הנ"ל כי ע"י הקולות כאלו קשה להנצל מן היסורים ולקבל ישועה כי עיקר הישועה שבאה ע"י הצעקות הוא מחמת כי ע"י הצעקה עצמה נשבר עזות גופו וממילא אין צורך להיסורים וניצול מהם משא"כ ע"י הקולות הנ"ל שהוא בחי' ששומע רק הקול הברה והם בעצמם בחי' עזות הגוף ואיך יהי' ניצול על ידם מהיסורים שבאו עליו רק בשביל לשבר עזות גופו וזה שצועק ירמי' הנביא על ענין זה אם עוונינו ענו בנו שהעוונות צועקין בתוכינו שזה בחי' הקול הברה הנ"ל וע"י צעקות כאלו בוודאי קשה לקבל ישועה כנ"ל אעפי"כ ה' עשה למען שמך ותרחם עלינו למענך לבד אך אעפי"כ יש להבין א"כ מאחר שהגוף עז כ"כ עד שאינו נשבר עזותו ע"י הקולות רק אדרבה הקולות בעצמן הם רק על צרכי גופו לבד וא"כ אם השי"ת ירחם עלינו למען שמו לבד ויושיע לני גם בגשמיות ויסיר ממנו כל היסורין ואזי בוודאי יתגבר הגוף בעזות יתירה עוד וא"כ קשה וכי זה הוא הרחמנות באמת שירחם עליו ה' למען שמו והוא ישאר בעזות גופו לעולם ח"ו וע"כ ההכרח לומר שירמי' התפלל עצמו ע"ז שיעשה השי"ת למען שמו בדבר זה עצמו ויתן בלבנו שנזכה להטות אזנינו היטב לקול דקדושה בעצמו ולא לקול ההברה ואעפ"י שאין אנחנו בבחי' בשר אעפי"כ נזכה לשמוע הקול דקדושה בעצמו שהוא רק מצד הארת הנשמה וע"י נשבר עזות הגוף ואז ממילא ננצל מכל היסורים ונזכה לקבל ישועה שלימה גם בגשמיות כנ"ל (וי"ל עוד שזהו שדרז"ל הובא בפירש"י שם עשה למען שמך המשותף בשמינו כי ידוע שהשם של האדם מורה על חיותו ונשמתו בבחי' נפש חי' הוא שמו והנה הנשמה יריאה להתקרב אל הגוף כשהוא עז וחזק בתאוותיו כי תוכל ללכוד בעזות ותוקף הגוף כמבואר באות ה' משא"כ השי"ת כביכול אינו מתיירא מזה כמו שדרז"ל ע"פ ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך וכו' וא"כ עשה למען שמך המשותף בשמינו היינו בנשמותינו והמשך עלינו הארה משמך הקדוש והנורא שהארה זו תוכל להאיר גם בגוף שהוא עז וחזק מאוד עד שיהי' נשבר העזות שלו ויקבל אור הנשמה) ובזה מובן ומיושב הדיקדוק הנ"ל בענין זה באות ג' בשם רבינו ז"ל בביאור יותר כי גם העומדים בחוץ יכולין לשמוע קול שופר ע"ז שיצעקו ע"ז בעצמו בבחי' אם עוונינו ענו בנו ה' עשה למען שמך וכנ"ל: (שם) וכן לענין החכם אם אינו בבחי' בשר להחכם אז אינו שומע רק הקול הברה היינו קול העוונות וכו' היינו שאינו שב בתשובה ע"י התוכחה של החכם רק אדרבא נופל בדעתו עי"ז ביותר ומתגרין בו העיונות ועזות גופו ביותר ח"ו:

וכפי"ז יש לפרש גם לעיל כפשוטו ובדרך קצרה כי כשנתעורר קול דקדושה אזי תיכף נתעורר כנגדו קול הברה היינו הקול של העוונות שצועקין כנגדו ומקטרגין עליו ואז אם אינו בבחי' בשר להנשמה קשה לו לשמוע הקול דקדושה (הן של עצמו הן של החכם) שהוא בחי' קול שופר בחי' עזות דקדושה שהיא בחי' שמחה (כמבואר בפנים) שזה בעצמו ג"כ בחי' מה שעיקר מעלת הבכי' היא כשהיא מתוך שמחה כנ"ל וע"י כ"ז נשבר עזות הגוף עזות דסט"א אבל אם אינו זוכה אזי אינו שומע רק הקול הברה היינו הקול של העוונות שמקטרגין עליו וצועקין כנגדו היינו שבאין אז על דעתו ומחשבתו כל עוונותיו ומבלבלין את תפלתו וצעקתו ונחלש דעתו ביותר ואז מתגבר עליו העזות דסט"א ביותר ואז צריכים להתפלל שירחם עלינו השי"ת רק למען שמו לבד שזה בחי' אם עונינו ענו בנו ה' עשה למען שמך וכנ"ל: (שם אות ח') וכשהבשר בבחי' הזאת אז ולירושלים מבשר אתן וכו'. י"ל דר"ל כי כשזוכה לבחי' בשר. הבחי' הזאת הוא כמו בחי' מבשר על בנין ירושלים קרית נאמנה כי מתחילה הי' רחוק מאוד מבחי' זו מאחר שהי' רחוק כ"כ מקדושת נשמתו ומקדושת הצדיק עד שלא הי' נשמע לו הקול דקדושה כלל א"כ במה יזכה לשבר עזות גופו עזות דסט"א ולהתקרב אל הרועים דקדושה ולהשלים את האמונה אבל עכשיו שזוכה לבחי' בשר בוודאי יזכה לשמוע הקול דקדושה וכו' ועי"ז יזכה לשלימות האמונה בחי' בנין ירושלים, נמצא שבחי' בשר הוא בחי' מבשר לירושלים כנ"ל: ועי' משלי י"ד חיי בשרים לב מרפא ופירושו מלשון בשר, ורז"ל במדרש ויירא פ' נ"ז דרשו מלשון בשורה ועי' מדרש נשא פ' י"ד ולהג הרבה יגעת בשר אם יגעת הרבה בדבריהם הקב"ה נותן לך לב בשר וכו' מבשרך בשורות טובות וכו' מכוון ביותר לענינינו:

(ו') ענין תורת ה' ותפלת ה' שבאות י' שזה בחי' בראשית ברא וכו' כמבואר שם הגם כי הדברים גבוהים ורמים מאוד ומופלא מאתנו לגמרי אעפי"כ נלע"ד לקרב אל השכל קצת כי באורייתא ברא קוב"ה עלמא והקב"ה מנהיג עולמו עפ"י התורה וכמובן באות א' ג"כ שגזר דין צריך להיות דין תורה ובחי' ההנהגה זו היא ע"פ תורת ה' והשי"ת רב חסד ומטה כלפי חסד וכל מה שיכול לזכות את ישראל ע"פ תורת ה' בוודאי מזכה אותם אעפי"כ מגלה הדין לבחי' לימודי ה' בכדי שילכו להוכיח את ישראל ולהחזירם למוטב כדי להמתיק הדין ואך יש ג"כ בחי' תפלת ה' שהוא בחי' קודם הבריאה היינו שלפעמים השי"ת מתפלל כביכול היינו שממשיך ומעורר רחמים כאלו שהם כביכול למעלה מבחי' תורת ה' שעל ידה הנהגת הבריאה. כי אף שמבואר בפנים שגם תורת ה' ממש הוא למעלה מראשית נקודת הבריאה היינו שאין לכלל מדריגת הנבראים השגה בה מאחר שהוא תורת ה' ממש אך אעפי"כ השי"ת מנהיג את הבריאה ע"פ בחי' תורת ה' אך מחמת רוב רחמיו וחסדיו הוא מתפלל ג"כ וממשיך על ישראל רחמים כאלו שהם למעלה מבחי' זו ומי' שזוכה להכלל באין סוף ממש כביכול למעלה מראשית נקודת כל הבריאה שאז תורתו תורת ה' ממש ותפלתו תפלת ה' ממש אז גם הוא יכול לעורר ולהמשיך בחי' רחמים הנ"ל שהם כביכול למעלה מבחי' תורת ה' אך מאחר שא"א לו להיות בבחי' הכלליות הנ"ל בא"ס ית' בביטול גמור ובתמידות כדי שלא יתבטל ממציאותו לגמרו רק שבחי' הכלליות הזה צריך להיות בבחי' רצוא ושוב וכמבואר ג"כ בסי' ד' מאמר אנכי וכו' וגם כי הלא נראה בחוש שאעפ"כ עדיין הוא בכלל הנבראים ע"כ כשזוכה להמשיך ולעורר על ישראל רחמים ע"י תפלתו שהוא בחי' תפלת ה' אז נעשה גם בחי' ההנהגה של רחמים אלו בבחי' תורת ה' מאחר שזכרו אחד מכלל הנבראים

להמשיך

להמשיך ולעורר רחמים כאלו אז גם רחמים אלו נעשים ונכללים בבחי' תורת ה' ואפשר שגם אלו הרחמים שהשי"ת בעצמו מעורר וממשיך ע"י תפלתו כביכול מאחר שכבר נמשכו רחמים כאלו בהנהגת הבריא' אולי שגם הם נכללים אז בבחי' ההנהגה של תורת ה' ואז השי"ת מתפלל ומעורר עוד רחמים גדולים ביותר. וכן בכ"פ עד א"ס. כי רחמיו ית' רבים וגדולים מאד עד א"ס ממש וכמו"כ גם אלו הצדיקים שזוכין לתורת ה' ולתפלת ה' ממש אז הרחמים שמעוררים וממשיכים ע"י תפלתם נעשים ונכללין אז בבחי' תורת ה' ואז עולין עוד ממדריגה למדריגה בבחי' הכלליות בא"ס בעצמו כי בכ"פ ממשיכין ע"י תפלתם שהוא בחי' תפלת ה' ממש רחמים גדולים גבוהים ועצומים ביותר וגם מהרחמים אלו נעשין אז בחי' תורת ה' ומתפללין עוד וממשיכין עוד רחמים גדולים ביותר וכן עד א"ס ממש כביכול ובזה מיושב מה שלכאורה אינו מובן בענין אלו הצדיקים שזכו ליכלל בא"ס ממש עד שתורתם תורת ה' ותפלתם תפלת ה' ממש, א"כ מה עושין אח"כ כי בוודאי גם אח"כ צריכין לילך ממדריגה למדריגה מבחי' נעשה ונשמע וזה לגבוה ממנו ואיך שייך זה אז מאחר שכבר השיגו תכלית מדריגת בחי' הנעשה ונשמע הגבוה מעל גבוה שהוא בחי' נעשה ונשמע של השי"ת בעצמו שהוא בחי' תורת ה' ותפלת ה' ממש אך כפי הנ"ל מובן קצת ויראתי להאריך עוד בדברים ועניינים נשגבים כאלו ואם שגיתי ח"ו והוא רחום יכפר: ועי' בשער ההקדמות דע"ה ע"ב שכתב כי המלכות של אצילות נעשה בחי' א"ס אל הבריאה וכו'. וגם ידוע כי כל עולם ועולם כלול מבחי' עשירה יצירה בריאה אצילות וכו'. ועי' זוהר נח דס"ה וכל אינון נהורין וכו' כולהו איקרון א"ס וכו' ע"ש עוד ובמק"מ שם: (ז) שם סוף אות י"א. העונשים של כל הדברים החליף אברהם אבינו על שיעבוד מלכיות אך עונש העזות נשאר בגיהנם: י"ל שזה כי מאחר ששיעבוד מלכיות בעצמן הוא ג"כ רק ע"י עזות מלכותא בלא תגא. ע"כ א"א שיהי' העונש של עז פנים ע"י שיעבוד מלכיות רק ע"י גיהנם בחי' עז פנים לגיהנם: שם. ע"י שפגם בעזות יכול לבוא לקלקול אמונה וכו' עי' סוטה דל"ב ע"ב לענין שעירת חטאת דע"ז. התם ניכסוף וליזיל כי היכי דנכפיר לי' היינו מאחר שבוודאי פגם בעזות ע"כ תיקונו על ידי הבוש' שמתבייש: (שם בסוף המאמר ממש) בענין כל צדיק נכוה מחופתו של חבירו אוי לאותה בוש' וכו'. כבר דקדקנו בזה לעיל בסי' ו' במאמר קרא את יהושע וכי שייך לומר שזה יהי' השכר של עוה"ב מה שכל צדיק יתבייש בפני חבירו ע"ש מה שביארנו בזה. וכפי ענין המאמר זה חב"ח הנ"ל יובן ג"כ. כי מבואר באות י"א שלעלות ממדריג' למדריג' צריך להיות ירידי' קוד' העלי'. והפירוש הפשוט כי מאחר שגם מדריגתו הראשונ' היתה מדריג' טוב' וטוב לו גם במדריג' זאת ע"כ צריך להיות לו ירידי' ועי"ז מתחזק ביותר לעלות מירידתו עד שעול' במדריג' גבוה יותר ממדריגתו הראשונ' וע"כ לעתיד שאז לא שייך שום ירידי' ממש ממדריגתו מאחר שנתבטל הבחיר' ע"כ יהי' כל צדיק נכוה מחופתו של חבירו ואוי לאות' בושה ועי"ז יתחזק לעלות ביותר כי לעתיד יהי' כולו תשובה כנ"ל באות י"א עצמו. והתשוב' הוא שיזכו בכ"פ להשג' יתיר' כמבואר בסי' ו' הנ"ל ואיך יזכו לעלות להשג' יתיר' בלי ירידי' מקודם. אך ע"י הבוש' הנ"ל יתחזק לעלות להשג' יתיר' ביותר כנ"ל: עוד י"ל כפשוטו ממש כי כבר מבואר לעיל שבחי' נשמע בחי' נסתר בחי' תורת ה' הוא בחי' בראשית מאמר השל"ם בחי' ירא' בחי' בושה בחי' חכמ' עילא' עדן עילא' נמצא שאדרבא הבוש' והכלימ' שכל צדיק יתבייש בפני חבירו הגבוה ממנו במדריג' זו הבוש' בעצמ' היא בחי' עדן עילא' בחי' ובושת פנים לג"ע כמבואר בפנים ואפשר שע"י הבוש' זו בעצמ' שמתבייש לפני המדריג' גבוה עי"ז זוכ' לשמח' ולעזות עד שמתגבר לעלות גם הוא למדריג' זאת כנ"ל. ועי' בלק"ה ג"כ ה"ד: (שם) בענין אלעזר זעירא וכו' היינו שחשדוהו שיש לו גדלות וכו'. ובגמרא מבואר להדיא סבר יוהרא הוא ומבואר ע"פ מרז"ל ב"ב דצ"ו כל המתגא' וכו' אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה שנאמר גבר יהיר ולא ינוה וכתיב התם אל נוה קדשך, מבואר שע"י גדלות ויוהרא אין זוכין לכנוס אל נוה קדשך שהם בחי' השבע' רועים שהם כלליות הקדושי' שע"י נשלם האמונ' הק' שהוא בחי' ירושלים כמבפ"נ: (שם) בענין שכל העולם אחד משים בגיהנם עי' תענית י' כל העולם אחד מס' בגן וגן אחד מששים לעדן ועדן אחד מס' לגיהנם, וצ"ל דר"ל גם כאן כל העולם היינו עם הגן ועדן הם אחד מששים לגיהנם והיינו כי זה שפגם בעזות דקדוש' שהוא נמשך בשרשו מבחי' הגן ועדן כמבואר בפנים ע"כ עונשו לירד לגיהנם שהוא ההיפך ממנו והוא ששים פעמים כמותו (ועי' ברכות דנ"ז שאש שלנו הוא אחד מששים לגיהנם ועזות הוא מיסוד האש כידוע):

(ח) בענין המבואר שם באות ד' ובאות ה' שכל הקולות הם בחי' עזות ועי"ז נשבר עזות הגוף עזות דסט"א וזוכ' להתקרב אל הרועים דקדוש' ואח"כ באות ט' מבואר שלבא לעזות דקדוש' הנ"ל הוא ע"י שמח' היינו ע"י נעש' ונשמע וכו' הענין הוא לענ"ד כי כל הקולות דקדוש' הם בחי' עזות דקדוש' היינו שהם מבחי' הזאת כ"ש הן יתן בקולו קול עוז וע"כ ע"י נשבר עזות דסט"א אבל לבוא למדה זו של עזות דקדוש' בעצמה בשלימות הוא ע"י שמחה בבחי' כי הדות ה' היא מעוזכם והשמח' היא מבחי' נעש' ונשמע שהוא בחי' התור' ותפל' נגל' ונסתר ועיקר שלימות השמח' היא מבחי' הנשמע שהוא בחי' תפל' בחי' ירא' היינו שעיקר שלימות השמח' שהיא בחי' עזות דקדוש' זוכין ע"י שאין האדם רוצה לעמוד על מדריג' אחת בעבודת ה' שהמדריג' הזאת שהשיג כבר ועומד בה עכשיו היא בחי' נעש' בחי' התור' אצלו רק משתוקק בכ"פ להשיג את הנסתר ממנו ולעלות בכ"פ למדריג' גבוה ביותר שזה בחי נשמע בחי' נסתר בחי' תפל' בחי' ירא' בחי' בוש' כי לא השיג עדיין המדריג' הזאת והיא בבחי' א"ס אצלו נגד מדריגתו שהוא עומד בה אך אעפ"כ הוא נכסף ומשתוקק בכל לבו לבוא למדריג' זו הגבוה ממדריגתו ומתפלל ע"ז ומתדבק אליה בדביקות גדול ובביטול גמור ובירא' ובוש' גדול' כי מתבייש מאוד לפני מדריג' זו הגבוה ונסתר ממנו ונכסף ומשתוקק מאוד לבוא אל מדריג' הזאת ולהכלל בה וע"י היר' ובוש' הגדול' הזאת דייקא זוכין לשמח' בבחי' וגילו ברעד' שזה בחי' השמחה של שני העדיים של נעש' ונשמע בחי' ושמחת עולם על ראשם כי נעש' ונשמע הוא בחי' הזאת היינו שנעש' לע"ע מה שאנו יכולים לעשות ולקיים כפי מדרגתינו שאנו בה עכשיו (רק שאם נאמר בדעתינו שכבר השגנו השלימות במדריג' זו זהו עיקר חסרון השלימות כי עיקר השלימות בא"ס ית' ע"כ אפי' מי שזוכ' לשלימות אמיתי שאין שלימות אחריו בכל הנבראים יותר מזה ואז אין לו להתבייש משום נברא אעפ"כ יש לו להתבייש עדיין מהקב"ה בעצמו כי גם הוא ית' מקיים התור' ומתפלל וכו' כמבואר בסוף המאמר. (ונשמע היינו שנכסף ומשתוקק תמיד בדביקות גדול ובכל לב כי שמיע' בלבא תלייא (כמבואר באות ט') לשמוע ולהשיג את בחי' המדריג' הגבוה ממדריגתינו והנסתר מאתנו וכן בכ"פ עד א"ס ממש ובחי' הזאת של הנשמע הוא עיקר השלימות של בחי' הנעש' ונשמע לכ"א כפי מדריגתו כי הבחי' הזאת היא עד א"ס כנ"ל ע"כ משם עיקר השמח' וע"י שמח' הזאת זוכין לעזות דקדוש' כ"א לפי מדריגת הנעש' ונשמע שלו. ומי שהוא במדריג' קטנ' עדיין שלא זכה עדיין לשבר עזות גופו בשלימות זוכה ע"י הנ"ל לצעוק קולות דקדוש' ולהתאנח מאוד על שפלות מדריגתו והקולות הם ג"כ בחי' עזות דקדוש'

דקדוש' ועי"ז נשבר העזות דסט"א וכן ע"י שמתגבר לצעוק קולות דקדוש' וכן ע"י קולו של החכם האמיתי עי"ז נמשך עליו הארה מבחי' העזות דקדוש' שזוכין ע"י השמח' של בחי' נעשה ונשמע ועי"ז נשבר העזות דסט"א וזוכה להתקרב אל הקדוש' ולבנין ירושלים קריה נאמנ' ומה מתקו בזה הענין הנ"ל דרז"ל שדרשו ע"פ שמע ישראל וכו' (הובא לקמן בסי' ק"כ) משל למלך וכו' כך הקב"ה קידש את ישראל בנעש' ונשמע אבדו את נעש' שעשו את העגל אמר להם משה אבדתם את נעש' שמרו ונשמע הוי שמע ישראל וכו' ע"כ. כי באמת ענין הנשמע היינו שלא להסתפק במדריגתו רק להשתוקק בכ"פ לבא למדריג' הגדול' מזו. זה הענין עולה עד א"ס ממש כנ"ל וכן הוא יורד עד אין תכלית ג"כ כי מי שדרכו להסתפק במדריגתו שהוא בה אזי כשיורד ממדריג' זו ג"כ למדריג' פחותה ממנה עוד אזי הוא מסתפק גם במדריג' זו הפחות' וכן עי"ז עצמו יוכל להיות יורד ח"ו בכ"פ למדריג' הפחות' ביותר, וכמו שפירשו הקדמונים ז"ל ע"פ אורח חיים למעל' למשכיל למען סור משאול מטה היינו שצריך האדם להשכיל על דרכיו להשתדל לעלות בכ"פ ביותר במדריגת עבודת ה' כי באם לאו יורד ח"ו למט' בכ"פ עד שיוכל לירד עד שאול ח"ו כי האדם אינו עומד על מדריג' אחת ואם אינו עול' הוא יורד ח"ו אבל מי שהוא במדריגת נשמע הנ"ל אזי אפי' כשעומד על מדריג' גבוה ביותר בעבודת ה' אינו מסתפק בזה רק רוצ' לעלות עוד יותר ולא עוד אפילו יורד ח"ו גם ממדריגתו הראשונ' אז בוודאי אינו מסתפק עצמו במדריג' זו שירד אליה רק מצפה שיעל' מירידתו זו למדריג' גבוה ביותר ממדריגתו שהי' בה קודם היריד' ושהיריד' זו תהי' תכלית העלי' בחי' כי כשלרת בעונך המבואר באות י"א שזה בחי' אבדתם את הנעש' היינו שירדתם גם ממדריג' זו שהייתם בה מקודם עכ"פ שמרו את נשמע ואז תצפו לעלות ממדריגת ירידתכם ולא עוד שאפשר שעי"ז תתהפך הירידה' לתכלית העלי' ותזכו עי"ז לבחי' הגבוה ממדריגתכם הראשונ' שהית' הבחי' הזאת גם קודם הירידה' בבחי' נשמע אצליכם ועכשיו תזכו להגיע אליה ולהשיג אות':

(ט) בענין המבואר במאמר זה שצריכין לעלות בכ"פ ממדריג' למדריג' ולעשות מהנשמע שהוא בחי' תפל' נעש' שהו' בחי' תור' ובלקו"ת מבואר שצריכין לעשות מתור' תפל' דהיינו כשלומד בספר איז' ענין עבודת ה' או שומע איז' דרך בעבודת ה' מצדיק אמת אזי יעש' מזה תפל' ויתפלל להשי"ת שיזכ' גם הוא לכל זה וכו' עי' בזה בלק"ה או"ח ר"ח הל"ה וביו"ד הל' ס"ת הל"ב ובחו"מ הל' מתנ' הל"ה שביאר כי באמת שני הענינים הכל אחד כי כשעוש' מהתור' תפל' היינו שמתפלל לקיים מה שנאמר בה בשלימות המעש' ובשלימות הכונ' וכו' נמצא שאז בשע' שמתפלל ע"ז ומשתוקק לזכות לזה מסתמא מדריגת התור' הזאת היא למעל' ממדריגתו והיא בבחי' נסתר ממנו בחי' נשמע מאחר שלא זכה עדיין לזה רק שהוא משתוקק ומתפלל שיזכ' לבוא למדריג' הזאת נמצא שאז עדיין המדריג' הזאת אצלו רק בבחי' נסתר בחי' תפל' בחי' נשמע כנ"ל ואח"כ כשמתפלל ע"ז הרב' וחותר כ"כ עד שזוכ' לבוא ולהשיג המדריג' הזאת אז כבר הוא אצלו בבחי' נגל' בבחי' נעש' בבחי' תור' נמצא שבחי' זאת שהית' תחל' אצלו בחי' נסתר בחי' תפל' נעשה עכשיו אצלו בבחי' נגל' בחי' תור' נמצא שמה שמבואר כאן לעשות מבחי' תפל' בחי' תור' ומה שמבואר שם לעשות מתור' תפל' הכל הולך אל מקום אחד ועי' עוד בלק"ה בהל' מתנ' הנ"ל ובהל' מעק' ועוד בכמ' הלכות המיוסדים על מאמר זה הנ"ל ע"ש ותרא' נפלאות גדולות מתורתינו הקדוש' ודרכים נפלאים ביראת ה' כל היום:

סימן כ"ג מאמר צוית צדק וכו' נאמר בחורף תקס"ג:

אות א' ואלו בני אדם וכו' עי' ברכות ד"ו ע"ב אשר הלך חשכים ואין נוגה לו וכו' מ"ט משום דהוי לי' לבטוח בשם ה' ולא בטח מכוון לענינינו שכשפוגמין באמונ' ובטחון בהשי"ת ורודף אחר הממון הוא בחי' חשך אנפין חשוכין: שם במאמר הנ"ל אות ג' כשבקש' רחב וכו' אמרה ונתתם לי אות אמת וכו' ואמרו לה את תקות חוט השני תקשרי לך תקוה זה בחי' אמונ' וכו' וחוט השני זה בחי' זריחת אור הפנים עי' זוהר ויחי דרמ"א ע"ב שדקדקו בזה דהא קא יהבו לה מאי דלא קא בעאת ע"ש מה שביארו בזה ולשיטת רבינו ז"ל יתפרש ג"כ על אופן זה היא בקש' סימנא דחיי ע"כ אמר' ונתתם לי אות אמת שהוא בחי' אור הפנים בחי' חיים כנ"ל. והשיבו לה שא"א להאיר לה עדיין אור האמת בעצמו רק שתקשר א"ע בבחי' אמינ' ואמונ' אתקריאת כד אתחבר בה אמת וע"כ נקראת בחי' אמונ' השלימ' בשם תקות חוט השני וע"כ כשתקשר עצמך בהאמונ' הקדוש' תהי' ממילא דבוק ומקושר באור הפנים דקדוש' שהוא בחי' אמת כי אין אמונ' בלא אמת וכמבואר גם באות א' ולענינינו י"ל דר"ל כי לזכות לשכל זה להסתכל באור האלקות שהוא בחי' אור האמת עצמו בחי' אור הפנים וכו' לזה השכל בשלימות זוכ' רק הצדיק האמת בבחי' לב מבין דתמן צדיק אשתזיב מינ' והקטנים במעל' צריכין לקשר עצמן היטב אל הצדיק ולבטל דעתם אליו באמונ' שלימ' עי"ז זוכין גם הם לקבל איז' זריח' מבחי' אור הפנים שמאיר עליהם ע"י האמונ' הק' עד שגם הם זוכין לביטול תאוות ממון ולחיות חיים אמיתיים שהם בחי' אנפין נהירין וכו': (שם אות ה') וכל המצות שאדם עוש' בלא ממון וכו' זו הבחי' נק' צדק ר"ל מאחר שאינו רוצ' לפזר ממון בשביל' א"כ הוא רחוק עדיין מבחי' אנפין נהירין בחי' אמת ע"כ נקראת המצוה אז רק צדק כי אמונה אתקריאת כד אתחבר בה אמת וע"כ כשמשבר תאות ממון בשביל המצו' שאז הוא דבוק בבחי' פנים דקדוש' בחי' אמת אז המצו' נקראת אמונ': (שם) ומי איכא שליא לפריד' כי עכו"ם אין לה אפי' בית ולד ר"ל כי רק הממון והשפע יש לה שורש למעל' שהוא אור צח ומצוחצח דשם בוודאי רואין איך שכל השפע נמשכת רק מבחי' אור הפנים בחי' אמת בחי' קושטא קאי כמו שמבאר רבינו ז"ל אח"כ לקמן אבל הע"ז שהוא התאוו' של ממון זה אין לה שורש כלל וע"כ אין לה ג"כ אפי' בית ולד מאחר שאין לה שורש לקבל משם ע"כ אינ' כי יכול' להשפיע ג"כ בבחי' אל אחר אסתרס ולא עביד פירין ואין לה אפי' בית ולד וע"כ מאחר שאין לה שורש כלל ממילא מי שכבר כרוך אחריה ונופל לע"ז זאת של ממון בוודאי אינו יכול לצמצם דעתו כלל להסתכל על השורש של הממון שהוא אור צח ומצוחצח ונמשך מבחי' אור האמת אור הפנים והוא כבר משוקע בההיפוך ממש ונדמה לו שימשוך שפע ע"י הע"ז של תאוות ממון שהוא השקר והחשך בחי' אנפין חשוכין ואיך אפשר לו במדריגתו זאת להסתכל על שורש השפע וע"כ השיב להם ומלחא מי סריא היינו שאני השבתי לכם רק לשיטת שאלתכם שאם היה איז' אפשרות גם למי שזכ' לתיקון הברית שיפול ח"ו לתאות ממון אן הי' עצתו שיסתכל על השורש של השפע כי הוא בוודאי יכול להסתכל באלקות בבחי' מבשרי אחזה אלקי אבל באמת שאלתכם אינ' צריכ' תשוב' כלל כי מי שזכ' לתיקון הברית ומאיר עליו אור פני מלך חיים כמבואר באות ב' ע"כ א"א לו כלל ליפול לתוך החשך של תאוות ממון ח"ו כי האור דוח' את החשך ומלח ממון חסר כי ע"י תיקון הברית נתבטל ממילא תאוות ממון וכמבואר בפנים: ועיין זוהר יתרו דפ"ז כמה פנים לפנים אית לי' וכו' פנים דנהרין פנים דלא נהרין וכו' זכאין ישראל דאינון אחידן באנפין עילאין דמלכא וכו' ועכו"ם אחידין באינון פנים רחיקין באינון פנים תתאין וכו' ובגיניה דאברהם כד אתגזר ישמעאל זכה דשוי מדוריי

מדורי' וחלקי' בארתר דשליטא על כל אינון פנים רחיקין ותחאין וכו' הה"ד על פני כל אחיו ישכון אר"י קוב"ה בג"כ אכריז ואמר לא יהי' לך אלהים אחרים על פני וכו': בסוף המאמר צוית צדק הנ"ל וז"ש ועפר תאכל כל ימי חייך וכו'. הגם כי זה נאמר להנחש וכו' עי' רע"מ פנחס דר"ל ע"א שונאי בצע כבר נש שמח בחלקו ולא כערב רב בנוי דשפח' בישא דאינון כחויא דכל ארעא קדמי' הה"ד ונחש עפר לחמו ודחיל למשבע מעפרא דדחיל דתחסר ליה והכי מארי בצע דלא שבעין מכל ממון דעלמא וכו' מכוון קצת לענינינו: בענין מזוז' דמבואר באורת ד' עי' רע"מ זוהר פ' פנחס דרג"ז שכינת' אתקריאת מזוז' מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאתוון דהוי"ה ומסטרא דצדיק רזא דברית אתקרי שדי וכו' וע"ש גם בדרנ"ח מזוז' רשים שדי צדיק ושכינתא תרעא דמזוז' וכו'. ועי' בדרס"ו זקפו רישא ומסתכלין ברשימו קדישא ובפירוש הרמ"ז שם ועי' בתיקונים תיקון כ"ב ד' ס"ו מענין שקר אין לו רגלים ומענין אל אחר וכו' אבל ציורין דחיון אינון רשימין בשמא דקוב"ה בהאי רשימא דמזוז' דאיהו שדי מלבר הוי"ה מלגאו והאי איהו רשימו דברית מיל'. וע"ש עוד ותבין לענינינו. ועי' בלק"ת להאר"י ז"ל פרשה ואתחנן מזוז' עול' אדני וכו' וענין שדי מלבר והוי"ה מלגאו. וע"ש בליקוטי איוב על פסוק והיה שדי בצריך אל תקרי בצריך אלא בציריך בחי' צירים ודלתות וכו'. ומזה תבין מ"ש גם בכאן במאמר זה וזה והי' שדי בצריך היינו ע"י מזוז' וכו' כי מזוז' הוא בחי' והי' שדי בחי' והי' מלגאו שדי מלבר (כי שם שדי נכתב מבחוץ על המזוז' כנגד תיבת והי' אם שמוע וכו' שמבפנים) ובצריך כנ"ל: ועיין מסכרת מגיל' דט"ז ע"ב דברי שלום ואמרת מלמד שצריכ' שרטוט כאמתה של תור' ופירשו התוס' בגיטין ד' ו' ע"ב ד"ה אר"י ובסוט' די"ז ע"ב ד"ה כתבה אגרת ובמנחות דל"ב ע"ב ד"ה הא מורידין בשם רבי' חננאל ור"ת דר"ל כמו מזוז' שצריכ' שירטוט והיא נקראת אמתה של תור' מפני שיש בה יחוד מלכות שמים וכו' הרי מצינו שמזוזה היא בחי' אמת שזה בחי' שלימות האמונה וקבלת מלכות שמים כי אמונ' אתקריאת כד אתחבר בה אמת. וגם מזוז' גימ' אד"ני שהיא בחי' מלכות בחי' אמונ' ורשום בה שם שדי שהוא בחי' צדיק בחי' ברית נמצא שכלול בה אמת ואמונ' וברית שכל הבחי' האלו הם בחי' שבירת תאוות ממון: וע"פ פשוטו י"ל דהענין הוא כי המשא ומתן נקרא צאתך בחי' שמח זבולן בצאתך והאדם יוצא דרך פתח ביתו אל החוץ לעשות מ"ומ ולהרויח בו ולהכניס את השפע אל הבית פנימה ג"כ דרך הפתח ומחמת שהבע"ד אורב ע"ז מאוד בצאת האדם אל החוץ לעשות המו"מ לבלבל את דעתו בעצבון הפרנס' ומרירות דעלמא מאוד ושירדוף אחר פרנסתו ביגיעות גדולות ולסכן עצמו בסכנות דרכים בשביל איזה ריווח מעט כאלו הקולר תלוי בצאוורו לשלם איזה חוב המוטל עליו לשלם בחיוב גמור במסירת נפשו ח"ו, ואם האדם נמשך אחר זה ח"ו יוכל לכלות ולבלות בזה כל ימיו ח"ו בטרדות תאוות ממון וכן בהכניס האדם השפע אל הבית פנימה אורב עליו ג"כ הבע"ד להכניס במחשבתו אשר בכחו ועוצם ידו עשה לו את החיל הזה וע"י כל הנ"ל נקשר הוא ח"ו בפנים דסט"א אנפין חשוכין ע"ז ממש שכלולים בה כל הע"ז שבעולם ר"ל. וע"כ צריך האדם בצאתו לחוץ בשביל המו"מ וכיוצא וכן כשנכנס לביתו פנימה לקשר א"ע אל קדושת מצות המזוזה הכתובה בפתח ביתו ולהזכיר א"ע היטב בפשיטות במה שנכתב בפרשיות המזוזה שהוא יחוד מלכות שמים ואמונת אלקות ולאהבה את ה' בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאודו. יקורא הממון מאוד שלשון זה מורה על ריבוי מופלג מלשון מאד מאד כי טבע האדם להיות להוט אחר תאוות ממון בענין מופלג מאד עד שאינו יכול למלאות תאוותו בזה לעולם כמארז"ל יש לו מנה רוצ' מאתים וכן לעולם והזהיר' התור' להאמין בהשי"ת ולאהוב אותו ית' גם בכל מאודו ובפשיטות הוא להיות מרוצ' להפקיר כל ממונו בשביל קידוש שמו ית' ולעשות משא ומתן באמונ' שלא ליגע בממון של חבירו ח"ו ושלא להחליף בדיבורו בשביל תאות ממון וליתן צדק' מממונו וכן כל כיוצא בזה וע"י"ז בעצמו נתקשר באור האמת אור הפנים אמונת אלקות ויודע שהכל רק בהשגחת השי"ת והוא ית' יכול לפרנס את האדם בסיבה קל"ה כי רק הוא ית' הנותן כח לאדם לעשות חיל. וגם צריך לקשר עצמו אל פנימיות קדושת מצוות מזוז' שסגולתה לבטל חמדת הממון כנ"ל: בענין מלח ממון חסר המבואר שם שר"ל ע"י תיקון הברית שהיא בחי' מלח נתמעט תאוות ממון וכן מבואר גם בסוף המאמר ובאמת הפירוש הפשוט בגמרא שם הוא למלות את הממון שיתקיים אצלו הוא לחסרו ע"י צדקה וז"ש ואמרי לה חסד לעשות ממנו חסד וכפירש"י שם אך האמת שגם רבינו ז"ל פירש כפשוטו ג"כ רק שגילה לנו סוד פנימיות כוונת לשון חז"ל שאמרו בלשון זה מלח ממון חסר כי באמת ע"י צדק' זוכין ג"כ לשבר תאוות ממון כמבואר בסי' י"ג במאמר להמשיך השגחה וכו' כי צדק' הוא ג"כ בחי' תיקון הברית כמבואר לקמן בסי' רס"ד וכמובן גם בתיקונים וכן ע"י צדקה נמשך עליו הארת כח וזכות בחי' צדיק בחי' וצדיק חונן ונותן כידוע וע"י"ז זוכ' לבטל תאוות ממון ואז נתקיים אצלו העשירות. כי עיקר קיום העשירות נמשך רק משבירת תאוות ממון שהוא בחי' אמת בחי' קושטא קאי אבל שקרא לא קאי כי שקר אין לו רגלים כי ע"י תאוות ממון שהוא בחי' ע"ז בחי' שקר אינו יכול להמשיך עשירות שהוא בחי' רגלין כי אל אחר אסתרס ולא עביד פירין ואפילו כשנדמה לו שיש לו איזה עשירות אבל אין לו קיום אצלו כלל בבחי' שקרא לא קאי נמצא כי הפי' כפשוטו ג"כ כי ע"י שמחסר ממונו ע"י צדקה שזה בעצמו בחי' שבירת תאוות ממון כי מחסר ממונו לעשות צדק' ע"י"ז דייקא יש קיום לממונו ועשירותו. אך אגב רמזו לנו רז"ל שרשי הדברים שלחקן תאוות ממון ולחסר ממונו וליתן צדקה בשלימות ולהנצל מאנפין חשוכין פנים דסט"א ולהתקשר באלקותו באור הפנים דקדוש' זה זוכין ע"י מלח שהוא בחי' צדיק בחי' תיקון הברית שמחמת זה עצמו הצדקה מסוגל לקיום העשירות כי הוא ג"כ מבחי' זו כנ"ל וי"ל שרמזו בזה שאמרו מלח ממון חסר ואמרי לה חסד. והחילוק בין לשון ראשון לשני הוא רק בין ריש לדלת לרמז שע"י שמחסר ממונו ועושה עמו צדקה וחסד ע"י"ז ממשיך עליו בחי' ברית מלח עולם בחי' צדיק שהוא בחי' קוצא דאות ד' כידוע וכמובא גם בדבריו ז"ל בסי' יו"ד במאמר ואלה המשפטים ובסי' ל"ו במאמר בקרוב וכו' ואז נעשה מאחר בריש אחד בדלית דיינו שניצול מפנים דסט"א בחי' אל אחר וזוכה לאמונת אלקות בחי' ה' א' ה' אחד ואז יש קיום לממונו ועי' בזוה"ק ויחי דרמ"א בענין אלמלא מלחא לא הוי יכיל עלמא למסבל מרירותא הה"ד כי כאשר משפטך לארץ צדק למדו יושבי תבל וכו' ומלח איהו ברית וכו'. ר' חייא אמר כתיב כי צדיק ה' צדקות אהב דא מלחא בימא מכוון לענינינו ועי' מק"מ שם ועי' ג"כ בזוהר בלק דקצ"ח ע"ב בענין היינו צדק היינו אמונה וכו' אמונה אתקריאת כד אתחבר בה אמת וכו' ומביא שם ג"כ הפסוק כי כאשר משפטך לארץ צדק למדו וכו' ועי' זוהר בחוקתי דקי"ג ע"ב דהא צדק לא אתתקן ולא אשתלים אלא בצדקה וכו' ועי' באידרא זוטא האזינו דרצ"ב כד מתבסמא האי צדק ממשפט כדין אקרי צדקה ועלמא מתבסמא בחסד וכו'. ועי' בזוהר אמור דפ"ט ע"ב לך ה' הצדק' וכו' מאן צדקה אתר דכל אנפין נהירו אחידן בי' וכו' צדקה אמת קשוט ונהורא דכולא ונהירו דאנפין חידו דכולא וכל הנ"ל מכוון לענינינו: בענין מה שמבואר במאמר הנ"ל שעיקר המעמר פרנסה הוא רק ע"י אמת שהוא בחי' פנים דקדוש' וכו'.

עי'

ע' זוהר תרומה דקנ"ה ע"א ועל דא אקרי לחם הפנים דהא מזונא וסיפוקא דעלמא מאינון פנים עילאין קא אתיין מבואר כדברי רז"ל: שייך לעיל אות ג'. וחוט השני זה בחי' זריחת אור הפנים כ"ש

ותקרא שמו זרח וכו' בזה יש להבין קצת מארז"ל ומובא בפירש"י שם (אצל ענין זרח) ד' ידות כתובות כאן כנגד ד' חרמים שמעל עכן וכו' היינו כי הוא פגם ע"י חמדת הממון כ"ש שם ואראה בשלל אדרת שנער וכו' ואחמדם ואקחם ובחי' חוט השני של זרח הוא ההיפוך מזה כי הוא בחי' זריחת אור הפנים בחי' ביטול חמדת הממון: (שם) בענין הק"ס קלין שצועקת השכינ' קלני מראשי קלני מזרועי על אלו הנופלים בתאוות ממון וכו' ע' פעמים שני מיני קולות קלני מראשי ומזרועי י"ל שהוא כנגד בחי' כחי ועוצם ידי עשה לי, כחי הוא בחי' העצה כמו שתירגם על פסוק כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל ארי הוא יהיב לך עיטא למיקני ניכסין ושורש העצה מחכמה כ"ש ועצה מחכם שזה בחי' כחי בחי' חכמה שהיא כח מה וזה הנופל לתאוות ממין נדמה לו שבחכמתו ובכח גבורות ידיו עשה לו את כל החיל הזה וע"כ צועקת השכינ' כביכול ע"ז קלני מראשי נגד בחי' כחי שהוא בחי' חכמה שבראש קלני מזרועי נגד בחי' ועוצם ידי כי באמת הכל הוא רק מאתו ית' בבחי' כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, וגם כי ע' קלין צועקת קודם שמולידין וממשיכין השפע. וע"י קלין צריכין לצעוק שלא ליפול לתאוות ממון שלא יאמר כחי ועוצם ידי וכו' שע"ז כל מה שממשיך שפע ביותר חסר לו יותר ואז השפע כלא נולד דמי וזה ג"כ בכלל קלני מראשי היינו כשהשפע עדיין בכח רק בבחי' מחשבה גם אז פוגם הנופל לתאוות ממון ע"י שחושב מחשבות רבות ותחבולות ודאגתו הרבה איך להמשיך פרנסה כאלו הדבר תלוי רק בחכמתו וכחו ועצותיו ומחשבותיו ולא דעת ולא תבונה לו שהכל רק מהשי"ת וצריכין רק להתחזק ולישא עינו למרום ולהתפלל אליו ית' שימשיך לו שפע ופרנס' ויאמין כי בוודאי השי"ת כביכול חושב מחשבות בשביל פרנסתו כי הוא זן ומפרנס לכל. וזה ג"כ בחי' קלני מזרועי היינו גם אחר שיצאה השפע אל הפועל בכחו וזרוע עוזו של השי"ת גם אז פוגם ותולה הכל בכחו ועוצם ידו וע"ז חסר לו בכ"פ יותר כנ"ל. וזה בחי' ה' רועי לא אחסר היינו כשאני יודע שהשי"ת הוא רועי וכל פרנסתי רק ממנו ית' אזי אין חסר לי לעולם וע' עוד מענין הקלין הנ"ל בהל' גניבה הל"ב:

סי' כד מאמר אמצעותא דעלמא מבואר לעיל (אצל מאמר ר"י משתעי סי' ט"ו) שנאמר בקיץ תקס"ג בסעודת ליל שבת ושמעתי מפי הר"ר נתן ז"ל שאמרו רבינו ז"ל ביראה גדולה ובהתלהבות גדול עצום ונפלא מאוד, עד שלא היו השומעים יכולין להבין כלל מה הוא אומר וכו':

(ב) במאמר זה הנ"ל סוף אות ב', מלכות דעשי' היינו בחי' קדושת השכינ' המלובש בעשיית המצוות העולה מהקליפות ע"י שעושין את המצוה בשמחה כנ"ל: (שם אות ג') תורת אלקיו בלבו בחי' המצוה שהוא בחי' השכינה שהיא בחי' לב כנ"ל: באות ב' לא תמעד אשוריו שהיא הולכת לעורר שזה בחי' שמלבשת את נה"י שהם כלי ההליכה בחי' הליכת אלי וכו': (שם אות ה') מקדש ה' היינו השכל כמארז"ל כל שיש בו דעה כאלו נבנה ביהמ"ק וכו' כוננו ידיך בחי' הידים שהם כלי הברכ': (שם אות ו') וקמה בידך ממלכת ישראל וכו' כי האמונה היא בחי' מלכות כידוע וכ"ש ובניתי לו בית נאמן שפירושו על קיום ההתמנות והגדול' והכבוד: (שם) מלכות דיציר' נעשה ממנה חב"ד דעשי' כי האמונ' שממשיך לתוך ברכת השכל הוא מבחי' עולם ומדריגה הגבוה מבחי' ומדריגת השכל הזה שזה בחי' מה שמלכות בחי' אמונה שבעולם היציר' נעשה ממנה חב"ד דעשיה:

(שם אות ז') ואהיה עמך ואברכך כי שם אהי' הוא בכתר כידוע: (שם) וגם שם צריך אמונה בבחי' אמון מופלא, כי כתר הוא בחי' פלא כידוע: (שם) מפנימיות חג"ת. ר"ל פנימיות הברכות שהוא חב"ד כי חג"ת מלביש את חב"ד כנ"ל ומפנימיות מלכות דיצירה שהיא בחי' האמונה הנ"ל נעשה כתר דעשי' וע' בפע"ח שער התפלה ובהג"ה שם ובמשנת חסידים ובסידור קול יעקב: (שם) ברוך זה בחי' ידים כי הם כלי הברכ' כנ"ל כבוד ה' בחי' מלכות בחי' אמונה ממקימו זה בחי' כתר כידוע וע' בפרדס שער ערכי הכינויים ובכוונות האריז"ל על ממקומו הוא יפן ברחמים: שם בסוף המאמר אייתו אשלי ומשחו וכו'. ר"ל שהשיב להם שאין צורך לירד כלל להיכלי התמורות להעלות משם הקדוש'. כמו שמצינו שלעתיד בעת הגאול' האחרונ' שתוגדל השמח' מאד עד שיצאו ישראל מהגלות בגשמיות ג"כ כ"ש כי בשמח' תצאו אז לא יצטרכו ישראל לירד לבין העכו"ם ולחפש שם אחר איזה איש ישראל שנטמע בין העכו"ם רק העכו"ם בעצמם יביאו אותם מנחה לה' וכ"ש והביאו את כל אחיכם וכו' ע' פירש"י שם. והקליפות יתבטלו אז ממילא ע"י גודל ריבוי השמחה כמו"כ גם עכשיו ע"י עשיית המצות בשמח' עול' הקדוש' מאליה מבין היכלי התמורות כי הם בעצמם מוכרחים להוציא ולהחזיר ולהעלות למקומם כל הניצוצות הקדוש' שביניהם והם נתבטלין וכלין לגמרי ע"י השמח' וזה אייתי אשלי שלא יצטרכו לירד אליכם רק אתם בעצמיכם ובעל כרחכם תקימו את בית ישראל שנקראים חבל נחלתו וזה ומשחו היינו שיתבטלו ויכלו בבחי' וימדדם בחבל השכב אותם ארצה וכו'. ואפשר דר"ל כי שם כתיב ויך את מואב וימדדם בחבל השכב אותם ארצה וימדד שני חבלים להמית ומלא החבל להחיות ותהי מואב לדוד לעבדים נושאי מנחה. והנה רז"ל דרשו ע"ז (סנהדרין ד' לט) היינו דאמרי אינשי מניה וביה אבא ליזל בי' נרגא. היינו שדוד שבא ממואב הוא עצמו דייקא נוקם בהם והרג אותם. הרי מצינו עניננו מבואר שאעפ"י שבימי משה כתיב אל תצר את מואב זה הי' בשביל הפרידות טובות שהי' עתידין לצאת מהם כמו שארז"ל ואח"כ יצאה רות מהם ובאה מעצמה ונתגייר' שזה בחי' שעלת' הקדוש' (שהית' כבושה בתוכם) מאליה בלי שום תחבולה ומלחמ' וממנה יצא דוד שנקם בהם והרג אותם והנה הענין שמדדם והניח חבל אחד להחיות כי מסתמא הבין אותם שיצאו כבר כל ניצוצות הקדוש' מביניהם הרג אותם לגמרי ואותם שהי' עדיין איזה ניצוצות ביניהם מבחי' המלכות דקדוש' הניח אותם להחיות והיו נושאי מנחה לדוד שזכה לבחי' מלכות וע"ז נתבררו ועלו הנה"ק שביניהם וע"כ היו נושאי מנחה דייקא בבחי' והביאו את כל אחיכם מנחה לה' כאשר יביאו בני ישראל את המנחה וכו' וזהו שרימז רבינו ז"ל בלשונו הקדוש ולעתיד בצאת ישראל מהגלות בשמחה וכו' ואז יתבטלו הקליפות לגמרי וכו' וכו' וע"י השמחה יתבטלו הקליפות בבחי' וימדדם בחבל וכו' היינו כי לעתיד תגדל השמח' והקדוש' כ"כ עד שהקליפות יחזירו מעצמם כל הנה"ק שביניהם והם יתבטלו לגמרי אך גם עכשיו יכולין להמשיך בחי' זו כ"א כפי קדושת עבודתו והעיקר ע"י עשיית המצוה בשמח' שע"ז עולין נה"ק מאליהם מבין הקליפות והם כלין ואובדין רק שאינם כלין ואובדין כל הקליפות לגמרי ממש כי זה יהי' רק לעתיד ועכשיו נמשך ג"כ בחי' ביטול הקליפות כפי בחי' בירור ועליית הניצוצות הקדוש' שנמשך בכ"פ כמו"כ הקליפות כלין והולכין שזה בחי' וימדדם איזה להמית ואיזה להחיות מחמת שיש עדיין איזה נה"ק מבחי' המלכות דקדושה ביניהם רק שזו המדידה גופא נעשה ג"כ ממילא כאלו הם בעצמם מודדין איזה מהם לכלות ולהמית לגמרי שזה בחי' ומשחו היינו המדידה לכלות אותם וע' בזוהר בלק דק"צ ע"א וימדדם בחבל וכו' מה כתיב ישראל חבל נחלתו דכירנא מה דעבדו מואב בחבל נחלת ה' וכו' וימדד' בחבל

כל

כל אינון דהוה מההוא זרעא האי חבל אחיד בהו וכו' מהו מלא החבל אלא ההוא דכתיב ביה מלא כל הארץ כבודו והוה אמר דא הוא לאחייה ודא הוא לקטלא וכו' (ועי' מק"ם שפי' שחבל הוא מלכות וכו') וזה בחי' אייתי אשלי ומשחו המבואר במאמר זה: והנה רבינו ז"ל פי' אייתי אשלי ומשחו היינו עיקר עליית הקדוש' ע"י שמחה וכו'. וענין זה אינו מבואר כלל בתשובתו כי הוא השיב להם רק ע"ז שאין צורך כלל לכנוס בין הקליפות להעלות הקדושה משם רק הם בעצמם מחזירים את הניצוצות הקדוש' שביניהם ומביאין אותם למקומם כמו שיהי' לעתיד וכו' אבל מה שענין זה נעש' ע"י שמחה זה אינו מבואר כלל אך באמת זה פשוט ואין צריכין לבאר ומקרא מלא דיבר הכתוב כי בשמחה תצאו כי מאחר שהקליפות הן בחי' עצבות והקדוש' הוא בחי' שמחה ממילא מובן כי עיקר עליית הקדוש' מביניהם הוא ע"י שמחה. ועי' זוהר בלק דרי"ב ע"ב כד יפקון ישראל מן גלותא שכינתא נפקא עמהון ועמה יפקון הה"ד כי בשמחה תצאו וכו': ועי' בלק"ה הל' הודאה הל"ה אות י' שכתב שם הנה כלל דברי רבינו ז"ל בזה שלעתיד בצאת ישראל מהגלות תוגדל השמחה מאוד ועי"ז יתבטלו הקליפות וכו' אבל עדיין אין אנו מבינים מה נעשה עתה בעומק הגלות הזה שעיקר הגלות הוא עצבות וכו' ובמה נזכה עתה לזה לשמח נפשינו להכניע הקליפות והיכלי התמורות ולצאת מגלות הנפש בפרטיות וכו'. אך עיקר הענין הוא ע"פ מה שכתב רבינו ז"ל לקמן בסי' ר"נ שכשהקב"ה רוצה להושיע את ישראל הוא ממשיך השגחה מקץ האחרון וכמו"כ גם כאן שהשיב להם שבסוף האחרון בצאת ישראל מהגלות תוגדל השמחה מאוד וכו' שזה בחי' אייתי אשלי ומשחו ורומז בזה שבזה עצמו מוציאין כל נפש ונפש מישראל מגלותו גם עתה שעיקר הגלות הוא העצבות וכו' ועי"כ העצה הוא שיזכור א"ע בכ"פ בסוף האחרון שסוף כל סוף יושיע ה' את ישראל בוודאי בכלל ובפרט ושלעתיד תוגדל השמחה מאוד והקליפות שהם בחי' עצבות יתבטלו לגמרי וכנ"ל ועי"ז בעצמו יוכל לשמח א"ע גם עתה עד שעי"ז יצא מגלותו מבחי' היכלי התמורות ויברר הקדוש' משם עד שיזכה להשיג אור האין סוף וכו' כנ"ל וע"ש עוד שהאריך שם בדברים נפלאים מאד בענין המאמר הזה:

סי' כה מאמר אחוי לן מנא אות ג' מענין החיצוניות ופנימיות.

ועי' בסוף המאמר שאמר שזה בחי' הרמה וכו' עי' בפע"ח בשער התפל' ובכוונות שבת: (שם אות ד') וא"א להכניע הקליפות וכו' אלא ע"י גדולת הבורא כמובא בכוונות של הודו לה' קראו בשמו וכו' והתגלות גדולת הבורא הוא ע"י צדקה וכו' כי עיקר הגדולה והפאר הוא התגלות הגוונין וכל הענין שם עי' זוה"ק פ' יתרו ד"צ ע"ב אר"י כתיב מאין כמוך ה' גדול אתה וגדול שמך וכו' גדול אתה היינו לי הכסף וגדול שמך היינו ולי הזהב אלין תרין גוונין לא מתחזיין ולא מתפארין בר כד אינון גליפין בישראל כאן מתחזיין גוונין ואתפארו כד"א ישראל אשר בך אתפאר. רבי יהודה פתח שוש אשיש בה' וכו' כי הלבישני בגדי ישע גוונין דאתגליפו לאסתכלא ביה וכו' ישע איסתכלותא וכו' מ"ט משום דכתיב מעיל צדקה יעטני צדקה ממש דגוונין בי' אתגליפו וע"ש עוד מענין שוש אשיש בה' (שזה בחי' מ"ש רבינו ז"ל באות ה' שצריך לעורר שמחה של מצוה ע"ע וכו') וסיים וכדין כתיב ואמרתם ביום ההוא הודו לה' קראו בשמו י"ל שמרמז לכוונת הודו הנ"ל: שם במאמר הנ"ל אות הנ"ל וע"י צדקה ממונו נתקן כל ממונו. ר"ל כי עיקר התגלות הגיוונין הוא רק בממון של צדקה כי ע"י צדקה נתגלה שיודע ומאמין שהממון הוא רק של השי"ת בבחי' לי הכסף וכו' וע"כ הוא נותן אותו לצדקה לשם השי"ת ולעשות בזה רצונו ית' רק שעי"ז ממילא נתתקן כל ממונו כי ע"י הצדקה נתגלה שמאמין שכל ממונו הוא של השי"ת וע"כ ע"ז נתגלין הגוונין ומאירין בכל ממונו ונעשה כל ממונו בבחי' לי הכסף ולי הזהב וכו' ואפי' זה הממון שלוקחים העכו"ם מאתנו שעפ"י רוב נותנים זה הממון להעכו"ם ג"כ רק בשביל השי"ת בשביל קיום דת ישראל וכיוצא וע"כ נחשב ג"כ לצדקה כ"ש ונוגשיך צדקה וכו' ע' לק"ה הל' מעקה ושמירת נפש הל"ד אות ה' מבואר שם שכשאמר רבינו ז"ל המאמר הזה שמדבר מעליית מדרגא לדרגא שמתגברת ומשתטחת הסט"א והקליפות וכו' בכ"פ אמר אז בפירוש שגם מי שהוא בחוץ הארץ ממש כשנתעורר לעלות משם בהכרח שילך מדרגא לדרגא ואז משתטחין כנגדו בכ"פ ע"כ יש להאדם מלחמות גדולות ומניעות רבות בכ"פ שרוצה לגשת לאיזה עבודה מעבודת ה' וצריך התחזקות גדול ועצום מאוד בכ"פ וכו' ע"ש:

סי' כז מאמר רציצא א"ה ממאמר זה יכולין לפרש מדרש פליאה הובא בספר מאמר מרדכי ובשאר ספרים ג"כ וזה לשונו.

הים ראה וינוס מה ראה ברייתא דרבי ישמעאל ראה. והוא ע"פ מה שמבואר במאמר זה שעל הים נתגלה בחי' ברית כמארז"ל הים ראה וינוס ויצא החוצה והענין הוא כי ידוע מהקיטרוג שהי' בשעת קי"ס הללו עובדי ע"ז וכו' וא"כ יש להבין במה נמתק זה הקיטרוג כשראה את ארונו של יוסף שזכה לשמירת הברית אך עפ"י הנ"ל מבואר היטב כי ע"י תיקון הברית זוכין להדרת פנים היינו בחי' הזדככות החכמה בשלש עשרה מדות שהתור' נדרשת בהן ועי"ז זוכין להזדככות קול רנתו ועי"ז זוכין לשלום ועי"ז משליכין הכל אלילי כספם וזהבם ופונים רק אל השי"ת לעבדו שכם אחד. נמצא שע"י בחי' ברית נתבטלין כל הע"ז כנ"ל ע"כ עי"ז נמתק הקיטרוג שעל הים וז"ש יונתי בחגוי וכו' שמדבר שם מהדוחק שהי' לישראל על הים מחמת הקיטרוג הנ"ל. הראיני את מראיך בחי' הדרת פנים השמיעני את קולך בחי' הזדככות הקול שע"י כ"ז הי' קי"ס וזהו שאמר המדרש ג"כ הים ראה מה ראה היינו דהגם כי מבואר ראה וינוס כמו שדרז"ל ע"ז שראה ארונו של יוסף אבל מ"מ יש להבין איך נמתק הקיטרוג עי"ז. וע"ז תירץ ברייתא דר"י ראה דהיינו שע"י בחי' זכותו של יוסף בחי' ברית נמשך בחי' הארת פנים שהוא בחי' ברייתא דר"י היינו שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן והדרת פנים הוא בחי' יעקב שעי"ז בא שלום. ועי"ז נתבטלין כל הע"ז ויטו כולם שכם אחד לעבודתו ית' שזהו בחי' ויבא יעקב שלם עיר שכם וע"כ עי"ז נקרע הים וז"ש מה לך הים כי תנוס היינו בחי' הקשיא הנ"ל והתירוץ מלפני אלהי יעקב. היינו בחי' התגלות אלקות שנמשך ע"י בחי' יעקב בחי' הדרת פנים שעי"ז יתתקן כל העולם כנ"ל. ועי' זוהר בשלח דמ"ז ר"י אמר זכותא דיעקב אגין עלייהו דישראל וכו' ע"ש: ועיין מ"ר בשלח פ' כ"ג נאים אנו לומר שירה לפניך וכו' היינו בחי' הדרת פנים שהוא בחי' יופי ונוי בחי' ואנוהו המב"פ שעי"ז נזדכך קול רנתו שזה בחי' השירה והרי המילה מעידה עלינו שאנו טהורים לכך נאמר את השירה הזאת ואין זאת אלא מילה שנאמר זאת בריתי היינו כי להדרת פנים זוכין ע"י שמירת הברית כמבואר בפנים: אות ב' בהיינו דעאל היינו בזה שנכנס בו רוח שטות היינו הרהורי זנות והוא משבר תאוותו וכו' י"ל שזה ג"כ בכלל מה שמבואר לעיל שדרך השלום והרפוא' להתלבש במרירות וכו' כי ההרהורים הנ"ל הם עיקר בחי' המרירות בחי' מיין מרירן כמבואר לקמן סי' ג' וכ"ש ומוצא אני מר ממות וכו' וכשזוכה לשבר תאוותו עי"ז הוא מוציא כל ניצוצי הקדושה של פגם הברית נמצא שעי"ז דייקא עיקר רפואתו שהוא בחי' שלום וזה ויורהו ה' עץ ודרז"ל שדרך הקב"ה להמתיק מר במר היינו כנ"ל שדייקא ע"י שמתגרין בו ההרהורים המרים והוא משבר אותם עי"ז ממתיק המרירות של פגם הברית שפגם מכבר וצריכין לבאר עוד בזה:

סי' כח מאמר בני לן ביתא. אות ב', כי תולע הוא בחי' אמונה וכו'

וכו' והוא בחי' אברהם וכו' גלענ"ד בדרך אפשר שמרמז למה שכתוב בכוונות התמיד מענין עולת גימ' אב"ג ית"ץ שהוא בחסד וכו' בסוד וישכם אברהם בבוקר והוא סוד אל תירא תולעת יעקב וכו' וכתב שם בפע"ח בהג"ה כי תולעת הוא בגימ' השם ש"קוצי"ת וכו' (ועי' בלק"ת פ' תרומה) וידוע כי שם זה הוא במלכות שהוא בחי' אמונה כי האמונה בחי' מלכות והחסד קשורים זב"ז עי' סי' ל' מישרא (כי כ"ז שיש ע"ז בעולם חרון אף בעולם וכשנשלם האמונה נמשכין חסדים כמבואר גם בסי' י' ובסי' י"ג) וכ"ש אמונתי וחסדי עמו וכו' ובמאמר זה מביא ג"כ בתחלה וכשיש ליראי השם חרפות ובושות וכו' עצה ע"ז אנכי תולעת וכו' וז"ש אח"כ כי תולע הוא בחי' אמונה היינו בחי' השם הנ"ל. שהוא במלכות בחי' אמונה והוא גימ' תולעת והוא בחי' אברהם שהוא בחי' חסד היינו השם אב"ג ית"ץ שהוא בחסד והוא בגימ' תולע כי שניהם קשורים זב"ז כנ"ל, וע"כ אברהם היה ראש למאמינים והי' איש החסד וע"כ ע"ז משבר ומבטל הע"ז והכפירות ומתגבר על האויבים וכו' ובזה החסד הוא מתקן את האלפין וכו' : (שם אות ג') כי המכניס אורחים ת"ח לתוך ביתו כאילו הקריב תמידין ר"ל וכוונת קרבן התמיד הוא בחי' ביטול הע"ז וסוד בחי' השם של חסד שבגבורה ובחי' האלפין הנ"ל וע"כ גם ע"י שמכניס אורח ת"ח לתוך ביתו וכבוש תחת יד רבו ומשמש אותו נעשה ג"כ בחי' תקון הנ"ל וע"ש מ"ש שם ובזה השמוש שעומד עליהם ומשמש אותם זוכה לחסד הנ"ל אפשר שמרמז למ"ש אצל אברהם בשעת הכנסת אורחים והוא עומד עליהם וכו' : ועיין בלק"ה הל' בהמ"ז הל"ד שביאר שם שכל הטילטולים של ישראל בפרט של הצדיקים והת"ח שהם נעים ונדים ומטולטלים בדרכים לפעמים הכל רק בשביל לברר ולהעלות התורות הנפולות בחי' אלפין הנפולין שהם בחי' אווירא דעלמא שזה בחי' הליכת ישראל במדבר עם המשכן והארון והלוחות ושם דייקא בררו כל מצוות התורה וכו' שזה בחי' ויהי בנסוע הארון ויאמר משה וכו' ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל שחזרו ושבו האלפין הנפולין שנתבררו ונחו על מקומם בשלום וע"כ זה הת"ח הצדיק שהוא מטולטל בדרך ובכ"מ שהוא הולך אז גם השכינה והתורה הולכין עמו וכמבואר בזוה"ק וכל טלטולו הוא רק בשביל בירור האלפין הנ"ל ע"כ מי שזוכה להכניס אורח הקדוש הזה לתוך ביתו הוא נותן מקום מנוחה ממש לבחי' התורות הנפולות שנתבררו על ידו כנ"ל, וע"כ עי"ז דייקא הוא מתקן ומעלה האלפין הנפולין כי הם בחי' אחת ממש וכו', וע"ש עוד נפלאות מענין מאמר זה הנ"ל : (שם) במאמר הנ"ל אלף בית וכו' הא ואו זיין חית היינו הצעקות ומריבות וחרפות ובזיונות הנמשכין מהתורות הנפולות של הת"ח שד יהודי שזה בחי' התולע הטמא הנ"ל הזה בחי' לעות אדם בריבו וכו' המבואר בכוונות הנ"ל טית טובי' גניז בגויה וכו' היינו ע"י הכנסת אורחים ת"ח לתוך ביתו זוכה להוציא גם הטוב הגנוז בהתורות הנ"ל בבחי' תוכו אכל קליפתו זרק ועי"ז מתקן האלפין הנ"ל שזה בחי' יוד :

סי' כט מאמר האי גברא דאזיל בעי אתתא זה המאמר נאמר בקיץ שנת תקס"ו בחג השבועות שחל אז ביום ו' ז' ובאותו העת לבש פעם ראשונ' בגדים לבנים ואזי נכלל בהמאמר הזה בגדים לבנים כמבואר באות ג' גם איש אחד הביא בתו הבתול' שהי' לה חולי נופל ר"ל וגם הביא יין וכ"ז נכלל שם באות ז' ח' וכו' ועוד כמה דברים נפלאים שראינו בעינינו שנכללו בהתור' הזאת מלבד הנסתרות כי עצם כוונתו בכלל ופרט א"א להשיג גם אמר שהתורה הזאת עומדת על ענין הצרפת כי מדבר שם מכסף וממון דהיינו מענין תיקון הכללי של המו"מ וכן מדבר שם מענין תיקון הדיבור שהוא ע"י שבח הצדיקים ומבגדים לבינים היינו מתקון הכללי שהוא תקון הברית שזה עיקר בחי' צדיק כידוע וזה כסף נבחר לשון צדיק ס"ת פרנק (כ"ז הועתק מספר חיי"מ) :

(ב) שם במאמר הנ"ל אות ב' כשמשבחין ומפארין את הצדיקים עי"ז נתרומם הדעת ר"ל כי עי"ז נתעורר הרשימו והאר' של כח וזכות הצדיקים האלו שמשבחין אותם ועי"ז נתרומם הדעת ואז נמשך הדיבור מהדעת ויש בו טוב ועי"ז הוא נשמע ונתקבל : (שם אות ג') ועי"ז עושה פירוד בין קוב"ה ושכינתי' גלענ"ד דר"ל שבזה שנמצא רבב על בגדיו שמרמזין לבחי' המלכות בחי' השכינ', בזה מרמזין לו שגם ברוחניות פגם כביכול בבחי' המלכות ע"י מעשיו הפגומים ועי"ז עושה פירוד וכו' : (שם) בבחי' מדוע אדום ללבושיך וכו' הגם שפסוק זה נאמר על שעת הישוע' והנקמ' מ"מ ידוע שבשעת הנקמה כביכול הוא מתלבש בזאת הבחי' שהי' בשעת הפגם והשפלות וכביכול כמרומז בדברי רז"ל : (שם) בבחי' בכל עת יהיי' בגדיך לבנים בכל עת דייקא היינו שלא יהי' שליטה להשפח' בישא בשום עת כלל רק בכל עת יהיו בגדיך לבנים היינו ההיפוך מבחי' מדוע אדום ללבושיך הנ"ל רק בבחי' דם נעכר ונעש' חלב שאז בימי ההנק' האשה בחזקת מסולקת מדם טמא והיא בחזקת טהרה אז : (שם אות ד') בבחי' והי' שדי בצריך וכו' וגם הפי' הפשוט אתי שפיר לפי"ז כי ע"י תקון הברית נכנעת השפחה בישא עת רעה ואז ניצולין מכל הצרות. (שם אות ה') לא תאכלו על הדם וכו' (כי אכילת ישראל אסור להיות מבחי' התגברות הדמים שאז הקדוש' בבחי' עניות ושפלות והשפע הולכת אל החיצונים ר"ל שזה בחי' שליטת השפח' בישא עת רעה ואכילת ישראל אסור להיות בבחי' זו רק מבחי' דם נעכר ונעשה חלב) (שם אות ו') כי ר"ש הי' קשת הברית וכו' וע"כ לא נראה הקשת בימיו כמארז"ל : (שם אות יוד) שקיל סיכתא וכו' היינו בחי' דברי תורה וכו' דצה לתתא ולא עאל וכו' ר"ל כשאין לוקחין הדיבור מהדעת כי המוחין עדיין בבחי' שינה ותרדמ' אז לא עאל היינו שאינו נשמע ונתקבל אעפ"י שהדיבורים הם בבחי' דברי חכמים כדרבונות וכו' אעפ"כ לא נתקבלו דלי' דצה לעילא ועאל היינו כשהרים את המוחין והדעת ואז לקח הדיבור מהדעת ונשמע ונתקבל וזה כבר מבואר לעיל שעיקר התעוררות המוחין מתרדימותן והתרוממות שלהם הוא ע"י בחי' צדיק בחי' כנשר יעיר קנו וכו' שעי"ז ממשיכין לבנונית מן המוחין בבחי' ונוזלים מן לבנון שזה ענין בתר דשכיב ר"ש וכו' או בחיוהי דר"ש וכו' כנ"ל וז"ש האי נמי אתרמיא לי' בת מזלי' היינו בחי' המוחין בחי' ונוזלין מן לבנון וי"ל שזה פי' אתרמיא לי' בת מזלי' היינו בחי' התרוממות המוחין היינו מאחר שתיקון כל דבר תלוי העיקר בהתרוממות המוחין והתרוממות המוחין הוא רק ע"י תיקון הכללי וכו' כמבפ"נ : (שם לעיל אות ט') כי הצדק' הוא בחי' כלליות הגידין וכו' בחי' זרע גד וכו' כי זה מרמז על בחי' צדקה שהוא בחי' זרעו לכם לצדק' והוא בחי' ג"ד גומל דלים כמו שדרז"ל (שבת ק"ד ע"א) : (שם אות ד') עיקר התקרבות ישראל לאביהם שבשמים הוא ע"י תיקון הברית בבחי' ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי עי' זוהר בשל"ח דס"א ע"א לא בעא קוב"ה למיהב להו אורייתא עד דקריבו בהדי' ובמה קריבו בהדיה בגילויא דרשימא דא וכו' לא קריבו ישראל לטורא דסיני עד דעאלו בחולקא דצדיק וזכו ביה וכו' : (שם) סמוך לסוף המאמר כי העינים הן בחי' שערות וכו' עי' ב"ב דט"ז הרבה נימין בראתי באדם וכו' שאלמלי ב' יונקות בגומא אחת מחשיכות מאור עיניו של אדם :

סי' ל מישרא דסכינא וזה המאמר נאמר בשבת חנוכה תקס"ז בסעודה שלישית ואז התחיל התורה על פסוק ויהי מקץ וכו' ולא גמר לגלות פירוש הפסוק איך שייך התורה הזאת לפסוק הנ"ל ובמוצ"ש אחר הבדל' דיבר עמנו ואמר שאם הי' רוצה לסיים התורה על פסוק הנ"ל הי' צריך עוד הפעם לומר תורה כמו שאמר (כ"ז הועתק מספר חיי מוהר"נ ועיי"ש עוד) : במאמר הנ"ל (אות ד')

אבל

אבל ע"י אהבת ממון הוא נופל לאוכמא דסט"א וכו' בחי' בעצבון תאכלנה וכו' ר"ל שגובר עליו עצבון ודאגת הפרנסה ותאוות הממון כ"כ עד אשר חשך משחור תארו (ובל"א ער ווערט פאר שווארצט עבור טרדת ודאגת הפרנסה) וזהו ההיפוך מבחי' השכל התחתון הנ"ל שהוא בחי' שערא אוכמא שזוכין אליו ע"י שהוא שונא בצע וכן השכל התחתון הנ"ל הוא בחי' שערא בעיגולא וע"י אהבת ממון הוא נופל לעיגולא וסיבובים מס"א היינו שהוא מסבב בתמידות אחר השגת הממון וכל העיגולים וסיבובים שלו הן במקומו הן מה שהוא מסבב ומשוטט לפעמים ממקום למקום הכל הוא עבור השגת הממון והפרנס' שזה בחי' שטו העם וכו' וכ"ז בשטותא היפוך החכמה שהיא מבחי' שונא בצע כנ"ל: (שם אות ו') זעקת מושל בכסילים וכו' שרוצים לינק ולהמשיך לתוך החכמות שלהם שהם כסילות באמת את בחי' החכמה האמתיית בחי' חכמה תתאה דנ"ל הגם כי הדברים עומדים ברומו של עולם אעפי"כ יכולין לקרב הדבר אל השכל קצרת כי אפשר דר"ל ע"פ המבואר לעיל כי החכמה תתאה הנ"ל היא בחי' שיעורא דארוון דאורייתא בחי' כלל מצוות התורה שבהן מלובש חכמתו ית' שזה בחי' התלבשות השכל העליון בשכל התחתון כי השיעורים של כל מצוה הוא כי כן חייבה חכמתו ית' וכו' כנ"ל אות ג' וכשמתגברים ח"ו החכמות חיצוניות שהם חכמות העכו"ם אזי רוצים להמשיך גם החכמה תתאה הנ"ל לתוך חכמתם היינו שרוצים לפרש גם טעמי מצות התוה"ק ע"פ חכמתם המוטעת שהיא כסילות באמת ועי"ז גורמין ח"ו שאין ענפי השכל העליון של חיוב חכמתו ית' מאירין בתוך החכמה תתאה שהיא בחי' כלל מצוות התורה בשלימות כי הם רוצים לדעלים ולהסתיר את כ"ז בזה שרוצים להסביר גם טעמי מצוות התורה ע"פ השכל האנושי של חכמות חיצוניות וכלל הארבע מלכיות דסט"א הוא קליפת עמלק כמבואר לקמן. וע' בליק"ת סי' י"ט ותמצא סעד קצת לדברינו אלה וזה בחי' שאג ישאג על נוהו המבואר במאמר זה: (שם) וע"כ אברהם היה איש חסד וכו' כדי להעלות בחי' המלכות מהם. ר"ל כי כבר מבואר לעיל באות ג' שאברהם זכה לבחי' זו בחי' וה' ברך את אברהם בכל בת היתה לו וכו' ובכל שמה וכו' וע"כ רדף אחר הד' מלכים כדי להכניעם ולהציל מהם את לוט שממנו יצא משיח שהוא עיקר שלימות המלכות דקדושה. (שם) כי אברהם תיקן שחרית וכו'. וגם פשוטו מרמז ע"ז כי התפלה היא ג"כ בחי' מלכות כידוע (ועי' לקמן סי' מ"ט לשמש שם וכו' ובלק"ת סי' פ"ד) ואברהם הוא הראשון שתיקן סדר התפלה בחי' אברהם תיקן שחריה: (שם) שהם בחי' אחד חכם וכו' עי' בכוונות מבואר שסמך החכם להרשע שזה בחי' סמיכת אור האצילות לעשיה כי מחמת שעשי' נמוך מאוד ויש בה רוב קליפות ע"כ צריכין להאיר אליה מאור האצילות ואין מספיק לה מאור היצירה וכו' ע' משנת חסידים וזה סעד לדברי רבינו ז"ל בתחלת זה המאמר אות ב'. שכל מה שהוא קטן ביותר צריך לבקש אחר רבי גדול ביותר וכו': (שם) ישמעאל הוא בחי' בן שאינו יודע לשאול וכו' עי' בכוונות מבואר שהוא כנגד יצירה שהוא בחי' טו"ר וכו'. ועוד מבואר שם שהוא כנגד בחי' המלכות (ועי' סידור קול יעקב) שזה בחי' ישמעאל עשה תשובה שזה בחי' תיקון המלכות כמבואר לקמן באות זה. (שם) ועיקר התשובה וכו' לעשות תשובה ולשאול כפרה מהשי"ת על שאינם ידועים וכו'. כי ע"י הפגמים ח"ו פוגמין בבחי' המלכוה, היינו שגורמין ח"ו שנסתלק אור הדעת והחכמה עליונה בחי' ענפי השכל העליון ואינם מאירין בשלימות בבחי' המלכות ע"כ צריכין לעשות תשובה ולשאול כפרה על שאינם ידועים כי אפשר שחטא ח"ו ואינו יודע כלל מחמת שנסתלק אור הדעת מלהאיר בשלימות בבחי' המלכות בחי' חכמה תתאה שהוא בחי' בלל מצוות התורה כנ"ל: וע"פ פשוטו י"ל כי מחמת שהבן הזה הוא כנגד היצירה שהוא בחי' טו"ר ע"כ אינו יודע כלל איך לשאול אם כהחכם שכולו טוב וכן כהתם או לשאול כהרשע ח"ו שכולו רע ע"כ שותק ואינו שואל כלל וע"כ מרומז בו תשובת הרשע בעבור זה עשה ה' לי כי בזה מבטלין ומכניעין את בחי' הרע שבבן הזה ג"כ ונשאר כולו טוב שזה בעצמו בחי' ישמעאל עשה תשובה: וזהו שדרז"ל ג"כ ע"פ וה' בירך את אברהם בכל שעשה ישמעאל תשובה בימיו ושלא יצא עשו לתרבות רעה בימיו וכן דרשו בת היתה לו וכו' שמרמז על בחי' תיקון המלכות כנ"ל ועי"ז בעצמו נתבטל הרע מישמעאל שהוא כנגד בחי' המלכות כנ"ל ועשה תשובה בימיו וכן הרע של עשו לא יצא אל הפועל בימיו ג"כ מחמת הנ"ל: (שם) שחרית נוטריקון וכו' כי הוא תיקן בחי' החכמה תתאה שהיא בחי' וכלליות כל הד' מלכיות דקדושה. וע"כ כולם מרומזין בתיבה זאת כי היא כוללת כולם וזלע"ז יש בחי' קליפת עמלק שכולל כל הד' מלכיות דסט"א ע"כ חתכו שמואל לד' חתיכות להורות שבהכנעה זו שהכניע אותו בזה הכניע כל הד' מלכיות דסט"א וחחך והבדיל מהם בחי' הד' דקדושה והעלה אותה לאור הפנים המאיר בשלש רגלים וכו': (שם) לתשובת השנה זה בחי' שלש רגלים שהם ימי דין וימי תשובה וכו' ואז עת צאת המלכים וכו' להעלותה אל האור הפנים ע"י שמחת המצוות שמתקבצין לתוך הרגלים ר"ל כי כבר נתבאר לעיל שהמלכות בחי' חכמה תתאה הוא בחי' השיעורים של כלל מצוות התורה. וע"י השמחה של המצוות של כל השנה שמתקבצין לתוך הלב של השנה שהוא בחי' השלש רגלים עי"ז עולה המלכות אל אור הפנים המאיר אז כמבואר באות ה"א. אך מחמת שע"י הפגמים של ישראל נותנין כח לבחי' המלכות דסט"א לינק ממנה ח"ו ובזה בעצמו מכבידין עלי' שלא תוכל לעלות אל אור הפנים כי הפגמים ח"ו הם ההיפוך ממש מבחי' שמחת המצוות כמובן. אך מחמת שהשלש רגלים הם ימי דין וימי תשוב'. כי בקדוש' השמח' צריכ' להכלל גם מבחי' היראה' כמארז"ל במקום גילה שם הדא רעד' בפרט כפי הנ"ל כי השמחה היא בחי' אור הפנים והירא' הוא בחי' מורא' של מלכות שמקבלת חיות מאור הפנים שזה בחי' מה שהשלש רגלים שהם ימי שמחה הם ימי דין ויראה' ג"כ והם ימי תשוב' וע"י התשוב' יוצאת המלכות מגלות הד' מלכיות בחי' גדול' תשוב' שמקרבת את הגאול' כי ע"י התשוב' נתתקן הפגמים הנ"ל ואז עולה המלכות מביניהם ומקבלת חיות מאור הפנים שמאיר בשלש רגלים כנ"ל ועי' בסימן קל"ה מבואר שם קצת מדברים אלו הנ"ל: (שם אות ז') כל טובתן של רשעים רעה הוא אצל הצדיקים וכו'. בזה קיים רבינו ז"ל בזה המאמר בעצמו בחי' התוכח' שהוא בדרך בזיון: (שם באות ח') מובן ומבואר שעיקר התוכח' של הצדיק היא לכ"א לפי בחי' התפל' שלו והענין כי עיקר התוכח' הוא על מה שפגמו בבחי' המלכות בבחי' חכמ' תתא' ונתנו כח להמלכות דסט"א לינק ממנה ח"ו כנ"ל וזה בעצמו בחי' התגברות הבלבולים בשעת תפלה כי התפל' היא בחי' מלכות כנ"ל והבלבולים והמ"ז הם בחי' חכמות חיצוניות בחי' מלכות דסט"א וע"כ כולם נתעוררין אז או לקבל תיקון היינו להוציא מהם הניצוצות דקדוש' שהם מבחי' המלכות דקדוש' או שבאים לבלבל אותו מתפלתו. ומחמת שהתפל' היא בחי' מלכות בחי' אשה יראת ה' היא תתהלל ע"כ באים להצדיק שהוא בחי' משיח שהוא שורש המלכות והוא מורח ומרגיש בהתפלות של כ"א ערך מעלתו ומדרגתו של כ"א כפי מה שהוא: (שם באות ח') הודעת בעמים עוזך וכו' כי ע"י עזות דקדוש' מוסיפין כביכול עוז למעל' ועי"ז השי"ת משפיע בנו עזות דקדוש' שזה בחי' תנו עוז לאלקים וכו' הוא נותן עוז ותעצומות לעם עי' סי' קמ"ז וזה בעצמו מפני מה ניתנ' תור' לישראל מפני שעזין הן ועי"ז ה' עוז לעמו יתן וע"כ נקרא העזות דקדוש' של ישראל עוזך היינו כנ"ל: שם בקרנא דחמרא וכו'. ויש לפרש

שזהו

שזהו ששאלו ומי איכא קרנא לחמרא היינו מי ירצה לקבל תוכח' כזאת שהוא בקול ובדרך בזיון בבחי' הרם כשופר קולך וכו' ועי"ז השיב להם ומישרא דסכינא מי הוי. היינו מי יוכל לסבול את קול הזעק' של המלכות דקדוש' כשנופל"ת ביניהם כנ"ל. שזה בחי' מה שכתוב לעיל באות ז' שצריכין לקבל תוכחתם הגם שהוא בדרך בזיון בכדי לקבל עי"ז החסד שעי"ז תיקון המלכות ומצילין אותה מזעקת' כי מה שתוכחתם דרך בזיון צריכין לדון אותם לכף זכות וכו' כי סובלין צער גדול מהבלבולים של התפלות שלנו. ואפשר שזה ג"כ מרומז בענין ומישרא דסכינא מי הוי כי כבר נתבאר שנפילת המלכות להגלות זהו בעצמו ג"כ בחי' בלבולי התפל' ועי"כ השיב להם שאין להתרעם על הבזיון כי מי יוכל לסבול קול זעקת המלכות שצועקת על גלות' שזה בחי' המ"ז שבתפל' והתפלה כשבא' להצדיק היא צועקת לפניו בקובלנא גדול' על המ"ז המבלבלין אותה וכ"ז מרומז ג"כ בפסוק זה המובא לעיל אות ח' יהלמני צדיק חסד ויוכיחני היינו שאני מרוצ' לקבל עלי המהלומות ובזיונות תוכחת הצדיק שעי"ז נתגל' חסד שעי"ז נתתקן המלכות שזה בחי' שמן ראש אל יניא ראשי (עי' פירש"י שם) כי עוד ותפלתי ברעותיהם פירש"י ברעותיהם של הפועלי און וכו'. היינו שאפי' בשעת תפל' באין המ"ז של הפועלי און שזה בחי' המלכיות דסט"א ומבלבלין. ועי"כ כשבא' התפלה אח"כ להצדיק יש לו צער גדול מזה ע"כ צריכין לקבל תוכחתו ולדון אותו לכ"ז כנ"ל וזהו שנסמך בשאלה זו תיכף אייתי לי' תרי ביעי וכו' היינו איך יוכל להכיר בהתפל' של מי היא והשיב להם כמבואר בפנים :

סי' לא מאמר אית לן בירא, אות ו' ענין צירוף האותיות ברל"א שערים עי' ס' יצירה פרק ב' משנה ג' ד' ובפירושו שם ובפרדס רימונים שער הצירוף ובויקהל משה פרק ט' ובשג"ע שער אורה צדיקים פתח ה' דרך ו' ומחמת אריכת הדברים קצרתי ולא העתקתי : במאמר הנ"ל אות ג' ד', עי' זוהר בראשית דל"ד ע"א כוכבים ומזלות בברית קיימין וכו' והא תלינין לאנהרא וכו' ע"ש ועי"ש בדנ"ו ע"א שמים וארץ לא קיימו אלא על ברית וכו' ועי"ש בדף ס"ו ע"ב בענין ברית דהוא אתר דמהימנותא תליא ביה וכו' ועי' זוהר שמות דצ"ב שבת רזא דברית קדישא וכו' ועי' זו"ח פ' כי תשא זכור את יום השבת ברזא דברית וכו' :

(ב) שם במאמר הנ"ל אות א' צדקה היא בחי' הגלגלים ר"ל כי כמו שכל ההשפעות שבעולם נמשכין ע"י הכוכבים והגלגלים כמו שארז"ל אין לך כל עשב מלמט' שאין לו כוכב ומזל מלמעלה וכו' והם מקבלין מזה שלמעל' מהם עד שכולם מקבלים רק מחסד השי"ת בבחי' הזן את העולם כולו בטובו בחן ובחסד וברחמים וכ"ש נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו כמו"כ צריכין בני אדם שלמט' להתנהג ג"כ במדת החסד והרחמים וליתן צדק' ועי"ז ממשיכין שפע אור החסד מלמעל' להכוכבים והגלגלים שזה בחי' מש"כ אח"כ כי הצדקה מנהגת כל גלגלי הרקיע וכו' היינו כנ"ל : (שם באות ב') להורות שאין שלימות להדעת שהוא התור' ואין שלימות להגלגלים אלא ע"י אמונה, ר"ל כי עיקר מהלך הגלגלים הוא ע"י התורה כ"ש אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי והתורה נקראת דעת כשארז"ל וגם צדקה רחמי העיקר הוא ע"י הדעת כמבואר באות א' ועי"כ נקראת התורה ג"כ צדקה כשארז"ל, ועיקר שלימותן הוא ע"י אמונה כנ"ל : (שם אות ו') וכשנתגלה החסד וכו'. אזי הוא עושה נפשות היינו שעושה נקידות לאותיות התורה וכו', ר"ל כמו שמבואר לקמן כי אותיות התורה הם פועלים כי הם החיות של כל דבר וכו' כי הם מנהיגים את העולם אך האותיות עצמם הן כגולם ואין להם שום תנועה ואיות כ"א ע"י הנקודות שנעשין ע"י הכיסופין שהם בחי' אהבת חסד נמצא שע"י בחי' ברית שעי"ז נתגלה החסד שעי"ז נעשין הנקודות לאותיות התורה שכל הנהגת העולם על ידם עי"ז נעשין פעולות טובות בעולם : (שם אות ט') ומי שהוא במדריגת אברהם היינו בחי' בעל נפש וכו' ר"ל כנ"ל שע"י בחי' אברהם שהוא בחי' אמונה ושמירת הברית עי"ז עביד תולדין בחי' ואת הנפש אשר עשו בחרן ואח"כ מבאר שהוא עושה נקודות שהם בחי' נפשות לאותיות התורה וכו' נמצא שהוא בחי' בעל נפש אזי בוודאי כל אכילותיו וסעודותיו בבחי' לחם הפנים, היינו כי מאיר בפרנסתו אור השגחת השי"ת שהוא בחי' אור הפנים שזה בחי' התהלך לפני וכו' שזה נאמר לאברהם בשעה שנצטווה על מצות מילה כי ברית הוא בחי' שמש כידוע וכמובא בזוהר שמות די"ג ע"ב ועי"כ נאמר אצל אברהם כחום היום ודרז"ל שהוציא הקב"ה חמה מנרתיקה וזה הי' ג"כ אחר שנימול כי עכשיו מראה החמה עמוקה מן הצל היינו שאור השגחת השי"ת מוסתר ומכוסה בתוך דרך הטבע בהנהגת המזלות והעכו"ם שהם תחת הכוכבים והמזלות כ"ש אשר חלק ד' אלקיך אותם לכל העמים גדלה הצלחתם ויש להם פרנס' בריווח וישראל נבזים ושפלים וניזונים מתמצית ופרנסתם באה להם ביגיעות גדולות, וכ"ז הוא בחי' מראה החמה עמוקה מן הצל שהצל של הנהגת הטבע והמזלות מסתיר אור השגחת השי"ת אעפ"י שבאמת גם הטבע בעצמה מתנהגת בהשגחתו ית' אעפי"כ היא בבחי' צל ועי"כ נקראים העכו"ם צל כ"ש צלצל כנפים כי הם מכסים אור השמש שהוא אור השגחת השי"ת וזה רק מחמת שאור החמה אין מאיר בשלימות ואין זה אלא מראה החמה מראה דייקא וכו', נלע"ד דר"ל מחמת שהנהגתו ית' מלובש בבחי' מט"ט שזה בחי' שמלכך נער והוא בחי' ברית תתאה בחי' כי שמי בקרבו שמו כשם רבו ואעפ"כ הוא רק בחי' מראה החמ' (ועי' מאמר אני ה' הוא שמי סי' י"א) וידוע כי הוא נקרא בעל כנפים ועי"כ משם נמשך ונשתלשל מה שנתלבש אור השגחתו ית' בדרך הטבע בהנהגת המזלות שזה בחי' צלצל כנפים כנ"ל וידוע שסט"ט שלטנותי' בימי החול (ועי' סי' י"א הנ"ל) ובשבת נתגל' כביכול אור השגחת השי"ת בעצמו. וזה בחי' וזרחה לכם יראי שמי שמש צדק' וכו' ודרז"ל שמש בשבת וכו' כי שבת הוא מבחי' ההנהגה שלעתיד שאז עתיד הקב"א להוציא חמה מנרתיק' שזה בחי' וזרחה לכם וכו' שמש צדקה אזי יתקיים ומרפא בכנפיה היינו שלא יכנף עוד מוריך והי' עיניך רואות את מוריך שאז יתגלה אור פני ה' ויתבטל הצל בבחי' סר צלם ועי"כ ע"י שמירת הברית בשלימות שזה בחי' ברית עילאה בחי' אור השמש ממש שזה בחי' כחום היום דאברהם עי"ז כל הכוכבים ומזלות וכל העכו"ם שתחתיהם טורחים בשביל פרנסה של ישראל בבחי' לחמנו הם סר צלם מעליהם ואז האכילה בבחי' לחם הפנים כי מאיר בה אור פני ה' ועי"כ נקרא לחם הפנים לחם חם ביום הלקחו ועי"פ פשוטו ר"ל כי הי' בו מעשה נסים שביום הלקחו הי' חם כמו שנאפה עכשיו וזה למעלה מהנהגת הטבע שזה בעצמו בחי' כחום היום דאברהם שהוציא הקב"ה חמה מנרתיקה היינו שנתגלה אור השגחתו ית' למעלה מדרך הטבע שזה בחי' שהאיר אור השמש בלי לבוש ונרתק וזה בחי' שב לימיני דרגיה דאברהם בחי' חסד שהוא ימין עד אשית אויביך הדום לרגליך כי הם טורחים בשביל פרנסתך, היינו כי ע"י החסד הזה שהוא בחי' אהבה והשתוקקות דקדושה עושה נקודות טובות להאותיות ונצטרפין האותיות לעשות פעולות טובות ואז ממילא נכנעין כל הכוכבים ומזלות תחתיו כי כולם מתנהגין רק ע"י אותיות התורה והאותיות מתנהגין ע"י הנקודות והנקודות נעשין ע"י הכיסופים טובים שלו שהם בחי' אברהם בחי' חסד בחי' ימין כנ"ל, וכ"ז זוכין ע"י שמירת הברית ועי"כ אמר לו השי"ת לאברהם בשעה

שנצטווה

שנצטווה על המיל׳ התהלך לפני היינו שיהי׳ הרגלין שלו עי״ז בבחי׳ פנים כי גם בפרנסתו שהוא בחי׳ רגלין יאיר בה אור פני ה׳ כביכול והי׳ תמים בחי׳ תמים תהי׳ עם ה׳ אלקיך שלא תצטרך לדרוש אחר כוכבים ומזלות כי תהיה למעל׳ מהם כי עיקר קיומם ושלימותם תלוי בקיום האמונ׳ התלוי בשמירת הברית שזה בחי׳ אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי המבפ״נ לעיל אות ג׳: (שם) ולא יראו את פני ה׳ ריקם ברגלים שאז נתגלין פני ה׳ בחי׳ פנים וכו׳ נלע״ד דר״ל כי הם נקראים רגלים מלשון רגלין ונתגלין בהם אור פני ה׳ כי הם ימים שנעשו בהם נסים לישראל למעל׳ מדרך הטבע שזה בחי׳ התגלות פני ה׳ כנ״ל נמצא שנמשך בזה בחי׳ התהלך לפני היינו שמאיר אור פני ה׳ בבחי׳ רגלין ואז מחוייב כ״א מישראל לעלות ולראות את פני ה׳ ונאמר אז ולא יראו פני ריקם כי עי״ז נתעלה ונתתקן כל פרנסתו ולחמו בבחי׳ לחם הפנים ונלע״ד שרימז בזה למה שארז״ל (חגיגה דכ״ו) שמראין לעולי רגלים את הלחם הפנים שהוא לחם חם ביום הלקחו ואומרים להם ראו חיבתכם לפני המקום היינו כנ״ל כי בזה נתגל׳ שהשי״ת מאיר עליהם אור השגחתו ואור פני ה׳ ית׳ למעל׳ מדרך הטבע. וגם נלע״ד שרימז בזה גם לענין הצדק׳ כי עיקר חשיבות הצדק׳ הוא אמונה כמבפ״נ באות א׳ היינו כשנותן צדק׳ ע״י שמאמין בהשגחתו ית׳ שכל הפרנסה נמשכת רק מאתו ית׳ כי הוא הנותן לו כח לעשות חיל עי״ז נתתקן כל פרנסתו עד שהיא בבחי׳ לחם הפנים בחי׳ התהלך לפני הנ״ל וזה בחי׳ שמש צדקה דייקא כי ע״י צדק׳ ממשיכין ג״כ בחי׳ התגלות אור השמש הנ״ל: (שם) כיון ששבת וי אבדה נפש וכו׳ היינו כי שבת הוא בחי׳ ברית ובחי׳ אמונה ועי״ז חסד מתגל׳ ואהב׳ והשתוקקות בחי׳ וי אבדה נפש. ועי״ז בעצמו נתהו׳ הנפש היתר׳: (שם) מחשבה רעה אין הקב״ה מצרפה למעשה. עי׳ ירושלמי פאה פ״א שארז״ל שם ע״ז בד״א בישראל וכו׳ היינו כנ״ל כי ישראל הם מאמינים ונמולים ועי״ז זוכין לאהב׳ וכיסופין דקדושה וכשבא להם איזה מחשבה רעה היא רק מבחי׳ יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים וע״כ אינו מצרפ׳ למעש׳ כי אין המחשבה שלהם אבל בעכו״ם הוא להיפוך כי הם רחוקים מאמונ׳ וברית: (שם) התפל׳ נקראת רגל. ר״ל לענין עד אשית אויביך הדום לרגליך הנ״ל היינו שיהי׳ נכנעין תחת התפל׳ שהיא בחי׳ רגל. כי ע״ז נסדר סדר התפל׳ היינו להוציא הכיסופין ע״י הדיבור פה שעי״ז נגמר הנפש ויוצא מכח אל הפועל ועי״ז נצטיירין האותיות לעשות פעולות טובות כנ״ל ועי״ז כל הכוכבים והמזלות והעכו״ם אשר תחתיהם נכנעין תחת זה האדם וטורחין בשבילו כנ״ל; לענין לחם הפנים הנ״ל עי׳ זוהר תרומה דקנ״ה ע״א ועל דא איקרי לחם הפנים דהא מזונא וסיפוקא דעלמא מאינון פנים עילאין קא אתיא וכו׳ לחם הפנים מיכלא דאינון פנים וכו׳ חום הוה מתקרב וחום הוה מתעדי מתמן והא אוקמוה דכתיב לחם חם ביום הלקחו: (שם) ע״כ צריך שיהי׳ למדן וחסיד וכו׳. עי׳ זוהר פנחס דרי״ג ע״ב והאי צדיק חסיד איקרי וכו׳ וע״ש במק״מ שזה משום דחסד מתגל׳ בפומא דאמ׳ וכו׳:

סי׳ לג מי האיש החפץ חיים שם אות ג׳ עושי דברו לשמוע בקול דברו היינו שהדבר היינו אותיות התור׳ מקבלין אור רב מלמעלה וכו׳ נלע״ד דר״ל ע״פ מה שמבואר לקמן באות ד׳ ה׳ שבכל המדו׳ שורה בהם אהבתו ית׳ ויש עוד אהבה למעל׳ מזו שהוא בחי׳ אהבה שבדעת והנה בהמדות שהם בחי׳ ימים יש כנגדם בחי׳ ימי רע שהם מדות רעות (שזה בחי׳ יום ולילה אור וחשך שיש בכל יום) אבל הדעת הוא למעלה מהמדות ושם אין שום אחיז׳ להרע כלל בחי׳ לא ירעו ולא ישחיתו כי מלאה הארץ דעה כי שם גם חשך לא יחשיך ממך כי הוא בחי׳ יום אחד וכו׳ אשר הוא לא יום ולא ליל׳ המבואר לקמן בפנים אך כל זמן שהימי טוב מלובשין בימי רע אזי א״א להם לקבל אור מלמעל׳ היינו מבחינת אור האהב׳ שבדעת בכדי שלא יקבלו הימי רע עי״ז יותר מכדי חיונו אבל כשמלקטין ומבררין האותיות התורה שהי׳ מלובשין בהימי רע ומעלין אותם משם אז נמשך עליהם אור רב מלמעל׳ היינו שיכולין לקבל איזה הארה והתנוצצות מאור האהב׳ שבדעת שזה בחי׳ זכיין למשמע קלין מלעילא: (שם אות ו׳) וזהו שארז״ל כי שפתי כהן ישמרו דעת וכו׳. ר״ל כי מי שזוכ׳ שכפה את יצרו וביטל הימי רע שלו לגמרי אז הימי טוב שלו לבד היינו האהב׳ שיש לו עם השי״ת בזמן ובמדות הוא בחי׳ אהב׳ שבדעת לפי מדריגתך וגם כי עי״ז הימי טוב שלו מקבלין מאור האהב׳ שבדעת כנ״ל ועי״ז שתקבל ממנו הארת אהב׳ שבדעת עי״ז ממילא יתבטלו ויפלו המדות רעות שלך ויעלו מהם הימי טוב המלובשים בהם ויקבלו ג״כ התנוצצות מאור האהב׳ הזו שהוא בחי׳ אהבה שבדעת לפי מדריגתך שזה בחי׳ כי שפתי כהן ישמרו דעת היינו מה שהוא יכול להוציא מכח אל הפועל ולהביאו לבחי׳ דיבור הוא לפי מדריגתך בחי׳ דעת שהוא למעל׳ מהזמן והמדות וגם כי מאחר שכפ׳ את יצרו ועי״ז מקבלין הימי טוב שלו מאור האהב׳ שבדעת אשר שם גם חשך לא יחשיך ממך כנ״ל וע״כ בכ״מ שמסתכל שם נופל הרע משם ועי״ז יודע את התור׳ אפילו מדברים גשמיים בוודאי מרב כזה תור׳ יבקשו מפיהו: (שם אות ז׳) כי כ״א מישראל יודע שיש אלקים בכלל וכו׳. היינו כנ״ל כי הדעת הוא למעל׳ מהמדות וע״כ אין שם אחיז׳ להרע כ״כ וע״כ יודע שיש אלקים וגם יודע שמכה״כ היינו שאפילו בתוך הימי רע בעצמן יש שם ג״כ אלקותו ית׳ ואותיות התור׳ שהם בחי׳ ימי טוב אך הרשעים הם ברשות לבם היינו שהימי רע שהם המדות רעות שבלב מתגברין כ״כ עד שאין הלב יכול לקבל אור הדעת הזה ואינו מרגיש אותו כראוי וע״כ כשמקשר את לבו לדעתו וכופה את לבו להדעת הזה שהוא בעצמו יודע ולבו ברשותו אזי מקבלין המדות שבלבו בחי׳ אור האהב׳ שבדעת ורואה ומשיג אור הגנוז לפי בחינתו וכו׳. ועי׳ נפלאות ע״פ מאמר זה הנ״ל בהל׳ סוכה הל״ג. פורים הל״ד ובהל׳ הלואה הל״ה:

סי׳ לד מאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים אות א׳. להנקודה השייך ללבו בעת הזאת וכו׳ ר״ל כי מבואר לקמן שצריך כ״א לעורר את לבו ע״י הנקוד׳ של עצמו וכן צריך לקבל התעוררות בלבו מהנקודה שיש בחבירו וכל הנקודות הללו צריכין לקבל מהנקוד׳ הכלליות שהוא הצדיק וכו׳ וז״ש גם כאן לקשר את לבו להנקוד׳ השייך ללבו בעת הזאת היינו לפעמים להנקוד׳ של עצמו ע״י שמדבר בינו לבין קונו וכו׳ ולפעמים להנקוד׳ של חבירו ע״י שמדבר עם חבירו ובכלל צריך לקשר את לבו להנקוד׳ הכלליות של הצדיק שהוא שורש כל הנקודות הנ״ל: ועיין בלק״ה הל׳ מלמדים ות״ת הל״ד שמרחיב הביאור בענין זה של התקשרות לנקוד׳ השייך ללבו בעת הזאת דייקא והאריך שם קצת בדברים נפלאים ובאופן אחר קצת מהנ״ל: (שם אות ה) ומלאפום וכו׳ הוא בחי׳ נקודה עם ואו וכו׳ בחי׳ חכמה ובינה וכו׳. עי׳ שער ההקדמות עולם הנקודים דרוש ה׳: (שם אות ז׳ בסופו) וזהו שארז״ל ביקש הקב״ה להוציא כהונה משם וכו׳. ר״ל כי במאמר זה של דרז״ל הנ״ל נודע לנו שהכהונ׳ ניתנ׳ לאברהם שהוא בחי׳ אהבה וע״כ כשניתנ׳ הכהונ׳ לפנחס נאמר שם הנני נותן לו את בריתי שלום כי שם שורה אור האהב׳ הקדוש׳ וכו׳ כמבפ״נ וכן מבואר להדיא במאמר זה כ״י מלשון החברים אך ליישב ביותר קצת לשון רבינו ז״ל י״ל שרימז בזה. כי גם שם הוא בחי׳ הצדיק בחי׳ בריות שלום וע״כ ארז״ל עליו שנולד מהול וע״כ זכה למלכות בחי׳ מלכי צדק ע״ד ויוסף הוא השליט הנ״ל וע״כ ביקש הקב״ה להוציא הכהונה

משם כי שם שורה אור האהבה אך כבר נתבאר לעיל אות ג׳ שהצדיק הוא בחי׳ מלאפום כי כל השפע שלו היינו הפה והדיבור של הצדיק הן במילואם ובשלימותן. ואח״כ באות ה׳ ו׳ מבאר שמלאפום היא נקודה עם ואו והנקוד׳ היא בחי׳ פה והואו היא בחי׳ הלב וכו׳ וע״כ כשהקדים שם ברכת אברהם לברכת המקום זה הי׳ כביכול איזה בחי׳ פגם הפה והדיבור שהוא בחי׳ הנקודה ועי״ז ניטלה הכהונ׳ ממנו וניתנ׳ לאברהם שנאמר אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק על דברתי דייקא כנ״ל וכמו שדרז״ל בנדרים שם על דיבורו של מלכי צדק ואפשר לרמז דברתי אותיות דברת יוד והיוד היא בחי׳ הנקוד׳ בחי׳ חכמ׳ בחי׳ פי ידבר חכמו׳ המב״פ:

(ב) פ״א דברו עם רבינו ז״ל ממאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים הנ״ל שמדבר שם מהנקוד׳ שהיא בחי׳ צדיק וכו׳. ואמר אז רבינו ז״ל שבזאת התור׳ יכולין לראות כל הצדיקים שבדור מהות ומדריגת ומעלת כאו״א. (זה הועתק מספר חיי מוהר״ן):

שייך לעיל לענין הנני נותן לו בריתי שלום וכו׳ י״ל בדרך צחות כי ידוע שבשעה שהרג פנחס את זמרי נתלבשו בו נשמת נדב ואביהו וע״כ זכה לברית כהונת עולם. והענין מובן ע״פ הנ״ל כי ארז״ל בת״כ שפגם נדב ואביהו הי׳ שלא נטלו עצה ממשה ואהרן וגם לא נטלו עצה זמ״ז. כי נקודה שלהם בעצמם לא האירה להם שהרי נכשלו אך עכ״פ הי׳ להם לקבל אחד מחבירו מנקוד׳ שלו וכן מהנקוד׳ הכלליות של משה ואהרן וע״י שלא נטלו עצה וכו׳ נכשלו וע״כ נתתקנו דייקא ע״י פנחס שלא נטל עצה משום אדם כי הלא אפילו ממשה נתעלמ׳ אז ההלכ׳ כי גבר אז הפגם כ״כ עד שנתעלם אז גם הארת הנקוד׳ הכלליות כביכול. ופנחס בנקודת עצמו העיר גם נקודת משר ואמר לו כך מקובלני ממך וכו׳ וע״כ נתתקנו אז נדב ואביהוא ע״י ונתלבשו בו וזכה לברית כהונת עולם ובזה יש לפרש מה שתירגם והמה בוכים וכו׳ בכיין וקריין את שמע היינו כי מאחר שראו ישראל אז שנתעלם אור הנקוד׳ כביכול ע״כ בכו (ועי׳ ליקות״נ סי׳ ס״ז ותבין ביותר) אך אעפי״כ נתחזקו אז להחזיק עכ״פ באמונת ישראל שקיבלו מיעקב אבינו שהוא הנקוד׳ כלליות של כל ישראל כפשוטו כי ממנו יצאו כולם וע״כ צעקו אז שמע ישראל (אבינו) ה׳ אלקינו ה׳ אחד (וזה שנסמך שמע אצל ואהבת כי שם אצל הנקוד׳ הק׳ שורה אור אהב׳ הקדוש׳) ועי״ז נתעורר אור הנקודה של פנחס ויקח רמח בידו דא רמח תיבין דק״ש היינו כנ״ל ועי׳ בסי׳ ל״ו מה שגילה רבינו ז״ל בפירוש תרגום הזה סוד נפלא:

סי׳ לו בקרוב עלי מרעים שם בסוף אות ד׳ וזה לא עשו אלא כדי להנצל מהרהורי של אשה זונה שהיא קליפה הקודמת לפירי ולבא להתגלות התורה. נלע״ד שאפשר שרימז לנו רבינו ז״ל סוד מה שהתגרו אז בלק עם בלעם בישראל כ״כ בפרט מה שהתגרו בהם בנות מואב. זה הי׳ בחי׳ קליפה הקודמת לפרי וכמבואר באות א׳ ב׳ שקודם שבאין להתגלות בתורה ועבוד׳ צריכין להצטרף תחל׳ בהגלות של תאוותיהם ומדותיהם וכלליותם הוא תאוות ניאוף. ואז צריכין לצעוק עין קלין וכו׳ בכדי לשבר הקליפ׳ הקודמת לפרי ואח״כ זוכין להתגלות התורה וכו׳. וע״כ בכאן כשבאו לערבות מואב ששם היו צריכין לבוא להתגלות התורה שזה בחי׳ כל ספר משנה תורה שנאמרה בערבות מואב ע״כ התגרו בהם אז כ״כ בכדי שישברו עי״ז הקליפה הקודמת לפרי ולבוא להתגלות התורה כנ״ל:

(ב) שם (אות ה׳) וכשבא להתגלות התורה אז נעשה מההתגלות נשמות חדשות וכו׳ ר״ל כמבואר שם לעיל ששורש כל הנפשות ישראל מושרשים בעין פנים של תורה. וע״כ כשבא להתגלו׳ חדש בתורה נעשה מזה בחי׳ נשמתין ורוחין חדתין וכו׳ וכמבואר להדיא אח״כ בסוף המאמר: (שם אות ג׳ ד׳) בכיין וקריין את שמע וכו׳. וזהו שארז״ל ברכות י״ב ע״ב בקשו לקבוע פ׳ בלק ובלעם בק״ש וכו׳ כי ע״י ק״ש מבטלין ההרהורים הבאים ע״י קליפת בלעם: (שם אות ו׳) הנה ברך לקחתי בקמץ וכו׳. כי ברך הוא שם דבר של ברכה ובשורשו בוודאי הכל בבחי׳ ברכה כי מפי עליון לא תצא הרעו׳ וכו׳ ח״ו שזה בחי׳ כי ישרים דרכי ה׳ כי דרכי ה׳ בוודאי כולם ישרים ונכוחים רק מחמת שהאור הוא אז עדיין קמץ וסתים ונצטייר למטה לפי כלי המקבלים ע״כ צדיקים ילכו בם וכו׳ וע״כ הי׳ בלעם רוצה לציירו לפי בחי׳ הכלי שלו שהוא בחי׳ קללה. וכשראה שאינו יכול. הבין כי תיכף בשעת לקיחה שהי׳ עדיין האור בבחי׳ קמץ וסתים. כבר הי׳ גם אז בבחי׳ ברכה שזה בחי׳ הנה ברך לקחתי בקמץ ולפי שהי׳ בבחי׳ ברכה גם בשעת לקיחה ע״כ הוא בבחי׳ בירך שפירושו שהקב״ה בעצמו בירך את ישראל כי אע״פ שאמר הכתוב ראה אנכי נותן לפניכם ברכה וקללה לפניכם דייקא כי מלפני הקב״ה יוצא אור פשוט ונצטייר רק למטה לפי כלי המקבלים אבל אז כביכול השי״ת בעצמו צייר את האור בבחי׳ ברכה עד שלא הי׳ יכול להתקלקל ולהצטייר להיפוך ח״ו אפילו ע״י הכלי של בלעם הרשע עד שגם הוא הי׳ מוכרח לברך את ישראל וז״ש ובירך ולא אשיבנו: (שם) ומפני מה לפי שהעיד עליהם הכתוב וכו׳ ובשביל זה יעץ בלעם לבלק להכשילם בדבר ערוה כדי לקלקל כליהם וכו׳. ובזה מובן ומבואר היטב מה שדייקא במספר זה שבפרשת פנחס כתיב החנוכי הפלואי וכו׳ ודרז״ל שמי מעיד עליהם וכו׳ כמבפ״נ. ולמה לא רימז הכתוב ענין זה גם בשאר מספרים של ישראל. וגם מהו הענין של שמי מעיד עליהם שם י״ק דייקא בחי׳ שבטי י״ק עדות לישראל אך כפי הנ״ל מובן ומבואר היטב כי דייקא שם י״ק מעיד עליהם כי סילוקא דיסודא עד אבא ואימא שהם חכמ׳ ובינה בחי׳ המוחין שהם בחי׳ י״ה שעיקר שלימות כלי המוחין הוא ע״י תיקון הברית וע״כ שם זה מעיד עליהם שלא פגמו כליהם ע״י פגם הברית ח״ו וע״כ דייקא בכאן העיד הכתוב עליהם ע״ז אחר שהי׳ ענין בלק ובלעם כי זה הי׳ עיקר הענין של בלעם הרשע ימ״ש שרצה לקלל את ישראל ח״ו ע״י שיצייר את האור לפי בחי׳ הכלי הפגום שלו שהי׳ משוקע מאוד בתאוות ניאוף ופגם הברית כ״ש ההסכן הסכנתי וכמו שדרז״ל וסבר שגם אצל ישראל הכלים פגומים ח״ו מגלות מצרים וכמו שאמרו העכו״ם אם בגופם שלטו וכו׳ וע״כ יוכל לקלל את ישראל ח״ו ולא אבה ה׳ הלקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך את הקללה לברכה וכו׳ כי נצטייר האור תיכף לברכה כנ״ל וכ״ז מחמת שלימות כליהם ע״י תיקון הברית כי גם במצרים היו גדורים מעריות כמארז״ל אחת היתה ופרסמה הכתוב. וע״כ כשהבין זאת בלעם יעץ את בלק להכשילם בדבר ערוה בכדי לקלקל כליהם ואעפי״כ לא עלתה בידו כי רק אותם שנכשלו מתו במגיפה ותיכף ראה פנחס וקנא קנאת ה׳ צבאות וכו׳ ויכפר על בני ישראל וע״כ דייקא אחר המגיפה הזאת כשסיפרו את ישראל העיד עליהם הכתוב שכליהם שלמים ע״י תיקון הברית וכנ״ל: (שם בסוף המאמר) ויכול הצדיק להוריש בתורתו שמחדש נשמתין חדתין וכו׳ ולעיל כתיב כי כשמוליד תורה היא כלולה מנפשו׳ ישראל וכו׳ נלענ״ד שבתיבות להוריש בתורתו וכו׳ מרמז למה שכתוב תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב היינו כנ״ל באות א׳ כי כל נפש מישראל היא מושרש בעין נפש של בית יעקב ועין נפש של בית יעקב מושרשים בעין פנים של תורה כו׳ ואח״כ באות ג׳ מבאר שיש נשמות של שנים עשר שבטי י״ק ויש נשמתין דערב רב ורימז לנו הכתוב כאן שע״י התורה שצוה לנו משה בזה הוריש לנו נשמות קדושות שהם בחי׳ קהלת יעקב. ואולי שזה רימזו רז״ל תינוק היודע לדבר אביו מלמדו פסוק תורה צוה לנו וכו׳ ופרק ראשון של ק״ש היינו כדי לכלול

נשמתו

נשמתו בנשמות של קהלת יעקב וי"ב שבטים וכנ"ל: (ג) בענין מש"ש באות ה' ו' כי כמו שיש להתורה שני כוחות סם חיים וסם מות ח"ו כמו"כ בהתורה של הצדיק יש אדם שנעשה לו נשמה חדשה מההתגלות התורה. ויש אדם שהוא ח"ו להיפוך כ"ש צדיקים ילכו בם וכו' כי זה כלל גדול שא"א לשום אדם להשיג ולתפוס בדיבורו של הצדיק אם לא שתיקן תחלה אות ברית קדש כראוי וכו' ולכאורה אינו מובן כי רוב העולם אינם זוכים לתיקון הברית בשלימות בפרט בימי הנעורים וא"כ יכול להיות אדרבא ח"ו שהתורה של דצדיק יהיה נעשה לו סם מות ח"ו אך הא גופא קשיא נמי על סתם לימוד התורה בכלל שיש בה ג"כ שני כוחות הנ"ל אך הם אמרו והם אמרו במס' תענית ד"ז שהעוסק בתורה שלא לשמה נעשה לו סם מות ח"ו והם אמרו לעולם יעסוק אדם בתורה ומצו' אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה וכבר דקדקו התוס' ז"ל הרבה בזה אך לפי פשוטו דמובן הוא כי כשאינו רוצה בלימוד לשמה כלל רק בלימוד שלא לשמה דייקא להתיהר ולקנטר או שלא ע"מ לעשות ולקיים כלל אז בוודאי אדרבא התורה נעשית לו סם המות ח"ו אבל בלימוד ע"מ לעשות ולקיים ויודע שתכלית מצות לימוד התורה הוא הלומד לשמה דייקא רק מחמת שהוא עדיין אינו במדריגה הזאת ללמוד בכונה זכה ונקיה לשמה לבד דייקא ומתערב בו עדיין גם מחשבות שלא לשמה שיהיה נקרא רבי וכדומה ובפנימיות לבבו הוה ניחא ליה טפי אם היה זוכה ללמוד לשמה בבר לבב מאחר שעיקר שלימות קיום מצות לימוד התורה ללמוד לשמה והרי גם הוא לומד ע"מ לעשות ולקיים רק שעדיין מעורב בו גם מחשבות שלא לשמה ומאחר שהוא מרגיש קצת בחסרונו עכ"פ ע"כ התירו לו רז"ל ללמוד שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה וכמו שפירשו הקדמונים ז"ל שר"ל שגם כוונתו יהי' שמתוך שלא לשמה יזכה לבוא ללימוד לשמה נמצא ממילא שגם פנימיות כוונות זה הלימוד הוא ג"כ בחי' לשמה כנ"ל וע"כ בא עי"ז באמת לבחי' לשמה ועי' כעין זה בהקדמת עץ החיים בשם מהרח"ו ז"ל שדיקדק בענין שאמרו לענין לימוד הקבלה דמאן דעייל ולא נפיק טב ליה דלא איברי היינו מי שאינו יודע שיוכל לכנוס בלימוד זה ולצאת ממנו בשלום שלא יושאר בו מבוכות וספיקות ח"ו אסור לו לכנוס בזה רק מי שיודע שהוא בבחינת של ר"ע וכיוצא שנכנסו בשלום ויצאו בשלום. ודקדק דא"כ מי הוא זה שמותר לו ליכנוס בזה כי רוב בני אדם בפרט בדורות האחרונים בוודאי אינם במדריגה זו וכו' וע"כ פי' שם שגם אם האדם מובטח שאע"פ שיהי' נראה לו כמה ספיקות ודברים תמוהים בענין הלימוד הזה יאמר בלבו רק מחמת חסרון שכלו איננו יכול להשיג הענין על בוריו ולא שח"ו בדבר הזה עצמו יש בו שום פיקפוק לזה. האיש מצוה ללמוד עמו זה הלימוד שמתוך כך מתוך שלא לשמה בא לשמה ואין איסור אלא למי שאין לו כח לעמוד בהיכל המלך ויבוא לידי כפירה ח"ו וזה בחשבו כי הוא חכם גדול ואין העדר מצדו וכו' ע"ש. הובא זה גם בדברי אחרוני המקובלים ז"ל ודו"ק בדבריו ז"ל היטב וכמו"כ לענינו בוודאי מי שלא זכה לתיקון הברית כראוי ואין המוחין שלו בשלימות אין לו תפיסה כלל בדיבורו של הצדיק ואז יכול להיות שיהי' נעשה אצלו מההתגלות התורה של הצדיק להיפוך ח"ו בבחי' לא זכה כו' אך כשמאמין בזה עצמו באמת ויודע חסרונו שעדיין לא זכה לתיקון הברית ולתיקון המוחין בשלימות וע"כ עדיין אין לו שום תפיסה בדיבורו של הצדיק רק שאעפי"כ הוא כרוך אחר הצדיק ומשתוקק לשמוע דבריו והתגלות תורתו כי אולי אעפי"כ יקבל מזה איזה עצה טובה ותיקון ודרך הישר לנפשו גם לפי תפיסת שכלו הפגום ובאם שרואה ששכלו רוצה להטותו קצת מדרך הישר ע"י שמוצא איזה דברים תמוהים בתוך דברי הצדיק או ששכלו רוצה להטותו לפרש איזה כוונה שאינה נכונה בדברי הצדיק שעי"ז יוכל להטות מדרך הישר ח"ו אז תיכף ומיד עומד על עמדו ומתבונן בדעתו הלא אין שכלי שלם ותפיסת המוחין שלי אינם בשלימות ואין לי תפיסה כלל בדברי הצדיק ובוודאי כל דברי הצדיק ישרים ונכוחים רק שאין לי תפיסה בהם מחמת שלא זכיתי עדיין לתיקון הברית כראוי אז עי"ז בעצמו הוא נשמר שלא יהי' נעשה אצלו סם מות ח"ו רק אדרבא בבחי' מתוך שלא לשמה בא לשמה המוזכר בדברי הרב מהרח"ו ז"ל הנ"ל עד שזוכה אח"כ ע"י ההתקרבות להצדיק לתיקון הברית ולתיקון המוחין בשלימות באמת. ואפ"ל שזה ג"כ מרומז בענין ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה ולעיני כל ישראל. וארז"ל שנתעלמה הלכה אז ממרע"ה והפירצה הזאת היתה לעיני כל ישראל והיה יכול להיות נפגם עי"ז בחי' קדושת הברית וקדושת המוחין של כלל ישראל ח"ו אך והמה בוכים פתח אוהל מועד כי אעפ"י שהי' התגרות גדול כ"כ עד שעשה זאת לעיני כל ישראל ולא סקלו אותו באבנים כראוי לו. אעפי"כ עכ"פ לא דוה ניחא להו ג"כ בזה רק אדרבא בכו וצעקו ע"ז והיו קורין את שמע בכדי שינצלו הם עכ"פ מהתגרות של הרהורים של אשה זונה ח"ו וכמבופ"נ עי"ז בעצמו זכה פנחס להתגבר בקנאת ה' צבאות ויכפר על בני ישראל וזכו לשלימות המוחין שזה בחי' שמי מעיד עליהם הנאמר דייקא אחר ענין זה וכנ"ל: ועי' בלק"ה הל' ק"ש הל"ד שדיקדק ג"כ בזה כי מאחר שכ"ז שלא זכה לתיקון הברית בשלימות אז כלי המוחין שלו פגומים ונצטייר האור אצלו להיפוך ח"ו בבחי' קללה ובבחי' לא זכה נעש' לו סם המות ח"ו א"כ רוב העולם שלא זכו לתיקון הברית בשלימות האם נאמר שאפס תקותם ח"ו מאחר שכלי המוחין שלהם פגומים ואינם יכולים לקבל עצה אמיתית לא מכלל התור' הקדוש' ולא מהדיבורים של הצדיק האמת וכו'. ע"ש שהאריך בזה לבאר שעיקר העצה לכ"ז הוא האמונ' הקדוש' וכמו שמבואר במאמר הנ"ל שע"י אמירת שמע וברוך שם שזה בחי' כלל אמונתינו הק' וקבלת עומ"ש זוכין עי"ז עצמו להנצל מהרהורי ניאוף שזה בחי' תיקון הברית ותיקון המוחין כמו"כ גם בפרטיו' ע"י שמאמין באמת בהשי"ת ובכלל התוה"ק ובדברי הצדיק האמת ומבטל דעתו נגדם באמת כי יודע האמת שדעתו פגומה מחמת שלא זכה לתיקון הברית בשלימות ע"כ כשקשה לו איזה קושיא או שנכנס בו איזה ערמימות הן בכלל לימוד התוה"ק הן בדברי הצדיק האמת הוא מבטל דעת עצמו לגמרי ומטה דעתו רק אל האמת לאמתו ומתפלל ע"ז להשי"ת בכל עת שיגלה לו נקוד' האמת שבתורתינו הקדושה ושבדברי הצדיק האמת וסומך עצמו רק על האמונ' הק' באמת. עי"ז הוא נכלל בהשי"ת ובהצדיקי אמת ובתורתם הקדוש' באחדות אחד עד שעי"ז נצטייר האור למעל' לברכ' קודם שיורד לתוך הכלים פגומים שלו בבחי' הנה ברך לקחתי וברך וכו' כנ"ל ואז גם אח"כ כשיורד האור לתוך הכלים לא די שאין הכלים יכולים לפגום אותו ולציירו להיפוך ח"ו מאחר שכבר נצטייר האור לברכ' קודם שירד לתוך הכלי' כ"א אף גם אדרב' זה האור שנצטייר כבר לברכ' למעלה עכשיו כשיורד למט' לתוך הכלי' הוא מברר ומתקן ומזכך גם הכלי' שלו דהיינו המוחין וזוכין עי"ז בעצמו לתיקון הברית ולתיקון המוחין בשלימות וכו' ע"ש שהאריך בזה בדברים נפלאים: (א"ה אי לאו דמסתפינא הוה אמינא סעד וסמך להנ"ל שעיקר תיקון כלי המוחין והדעת הוא ע"י אמונ' (וכמבואר עוד מזה בכמה מקומות בדבריו ז"ל). ממה שמבואר בעץ חיים שער שבירת כלים פ"ג ששבירת כלי הדעת ירד למקום שעתיד להיות הדעת דבריאה ואור הדעת עצמו ירד במקום כלי המלכות דאצילות כדי להאיר משם מרחוק בהכלי שלו העומד בבריא'. וכבר ידוע שמלכות הוא בחי'

אמונה

אמונה נמצא מבואר שעיקר תיקון כלי הדעת הוא ע״י אור הדעת שנשאר במלכות דאצילות שהוא בחי׳ אמונה כנ״ל וכעין שמבואר במאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים סי׳ ל״ד מענין תיקון שבירת כלי החסד ע״י אור החסד הנשאר ביסוד דאצילות וכו׳. והוא רחום יכפר) :

(ד) לענין מה שמבואר במאמר זה שתיקון הברית הוא תיקון הכללי. וכן בסי׳ כ״ט האי גברא וכו׳. עי׳ זוהר ח״א דקע״ו ע״ב כל פיקודי אורייתא מתקשרן בנטירו דברית קדישא וע״ש גם בדקצ״ז כל מאן דנטיר ברית קדישא כאלו קיים אורייתא קדישא כלא דהא ברית שקיל ככל אורייתא וכן בח״ג די״ג ע״ב ובדע״ח ע״ב וע״ש בדרכ״ה ע״ב כיון דאתתקנת ברית אתקן כלא וכו׳ ועיין זוהר חדש פרשה חוקת :

סי׳ לז דרשו ה׳ ועוזו אות ג׳ וזשארז״ל אגרא דתעניתא צדקתא כי צדקה רמז לאור וכו׳ היינו שזה שכר התענית שנדחה עי״ז החשך וסכלות בחי׳ חכמות חיצוניות בחי׳ בהמה וזוכה להמשיך עי״ז בחי׳ צדק׳ שהוא בחי׳ אור בחי׳ תורה בחי׳ אדם ואח״כ מבאר שבתיבת אדם עצמו מרומז ג״כ שע״י התענית מכניעין החומר שכלול מארבע יסודות ונתעלה הצורה והשכל וכו׳: (שם) וז״ש בזוהר נעשה אדם וכו׳ מה התם צדקה וכו׳. נמצא מבואר שצדק׳ היא בחי׳ אדם וע״כ כשאמרו רז״ל אגרא דתעניתא צדקתא רמזו בזה שנמשך ע״י התענית בחי׳ אור בחי׳ תורה בחי׳ אדם שכ״ז מרומז בשם צדק׳ כנ״ל. וכוונות דברי רז״ל כפשוטו ג״כ ששכר התענית היא הצדקה שנותנין ביום התענית כי מחמת זה הנ״ל צריכין להרבות ביום התענית בצדק׳ כפשוטו ממש ג״כ כי ע״י התענית מכניעין החומר בחי׳ חשך סכלות דין בהמה וע״י הצדק׳ שנותנין אז ממשיכין בחי׳ אור וחסד וחכמה שהיא התורה בחי׳ הנפש בחי׳ משיבת נפש בחי׳ אדם שזה בחי׳ גומל נפשו איש חסד שמביא אח״כ בסוף אות ד׳: (שם אות ד׳). אבל יש שני בחי׳ צדקה וכו׳ וכן יש שני בחי׳ תורה וכו׳ כי עיקר מה שנדחה הדין והחשך סכלות וכו׳ ע״י התורה שהיא היפוך מכל הנ״ל הוא רק ע״י התור׳ של תינוקות של בית רבן שהוא הבל שאין בו חטא היינו שאין אחיזה עדיין כ״כ להרע של החומר בההבל הזה וע״כ יש להתורה הזאת יותר בכח להמשיך ולעורר זכות האבות כדי לדחות הדין והשך שכחה וסכלות מן העולם. וכן בא״י האויר שלה הוא ג״כ בחי׳ הבל שאין בו חטא שזה בחי׳ הנצנים נראו בארץ דייקא וכן וקול התור נשמע בארצינו דייקא. וז״ש וזכרתי את בריתי יעקב וכו׳ וזכרתי דייקא בחי׳ זכרון היפוך השכח׳ והדין והחשך שזה נמשך ע״י בחי׳ התגלות זכות אבות וזה בחי׳ וזכרתי את בריתי יעקב וכו׳ אימתי כד והארץ אזכור בחי׳ אוירא דא״י שהוא בחי׳ הבל שאין בו חטא וכו׳ וע״י צדקה דא״י נכללין באוירא דא״י וכו׳ וע״כ יש לצדקה זו כח ביותר לדחות הדין והחשך והסכלות מן העולם ולהמשיך בחי׳ אור וחסד וכו׳. א״ה עי׳ בבחיי ובמפרשים בענין מה שלא הזכיר משה זכות אבות בענין המרגלים הוא מחמת שמאסו המרגלים בא״י שחמדו לה האבות. ולפי דברי רבינו ז״ל מבואר ביותר כי אימתי וזכרתי את בריתי יעקב וכו׳ היינו זכות אבות כד והארץ אזכור ע״י אוירא דא״י כנ״ל: שם אות ו׳. בענין השוחטים וכו׳ כי זה כל ענין השחיט׳ להעלות מחי בחי׳ בהמה סכלות חשך וכו׳ לבחי׳ אדם כי ע״י השחיט׳ יוצא הנפש המלובש בדם החי שהוא הבהמ׳ או חיה או עוף שהי׳ כבוש זמן רב כ״כ בהחומריות והסכלות והבהמיות והחשכות של החי שהוא בהמה ממש ועכשיו הנפש הזה יוצא מהחי ונכלל בדיבור הברכה שעל השחיט׳ ועי״ז נתתקן הנפש עד שיכול לחזור למקומו ושורשו שהוא השכינה שהוא בחי׳ מדבר בחי׳ אד״נ שפתי תפתח בחי׳ מלכות פה בחי׳ חרב פיפיות בחי׳ חרב המדבר. ואזי נעשה עי״ז יחוד גדול למעלה ונמשך עי״ז פרנסה לישראל. וע״כ נק׳ החליף מאכלת כמבפ״נ. וגם כפשוטו שמתיר הבשר לאכילה. ואז נתתקן גם החומריות של החי כי ניתר לאכילת אדם שהוא מדבר והאדם אוכל אותו ומקבל חיות וכח עי״ז לדבר דיבורים קדושים לפני השי״ת נמצא שעי״ז מכניעין ומבדילין את גסות החומריות של החי והבהמה שנעשה פסולת גמור ונדחה אל החוץ והפנימיות והרוחניות שבו עולה לבחי׳ אדם בחי׳ מדבר כנ״ל וע״כ צריך גם להשוחט שיהי׳ לו בחי׳ הבל שאין בו חטא בחי׳ אוירא דא״י בכדי שיוכל עי״ז להכניע ולדחות החשך והדין והסכלות והבהמיות של החי שגבר על הנפש המלובש בו ולהמשיך בחי׳ אור והסד בחי׳ תורה בחי׳ אדם ולהעלות הנפש הזאת לבחי׳ אדם בחי׳ מדבר כנ״ל ועכ״פ צריך ליזהר מאד מן הטריפות ח״ו וכן לכוון עכ״פ בברכתו שעל השחיטה ולשום את כל הנ״ל על לבו שהנפש עולה ונכלל עי״ז בבחי׳ מדבר משא״כ ברכ׳ בלא כוונה היא בעצמה כגוף בלא נשמה כידוע ואיך אפשר להנפש לעלות עי״ז מבחי׳ בהמיות בחי׳ גוף לבחי׳ נפש אדם וזה בחי׳ הזהרו בוורידין כר״י שמחייב לחתוך את הורידין בעוף בכדי להוציא את הדם שבהם כי העוף דרכו לצלותו שלם כי הנפש מלובש בדם וצריך להוציא את הדם בשלימות ולהפרישו מן החי בכדי שתעל׳ הנפש המלובש בהדם למקומה בשלימות ע״י השחיטה והברכה והרוחניות שבבשר החי יתתקן ע״י האכיל׳ כנ״ל וע״כ סמך ר״י דבר זה אל ענין השחיט׳ כמבואר במשנ׳ דהשוחט אעפ״י שטעמו הוא רק משום הוצאות הדם כנ״ל כמבואר בגמרא. אך זה לרמז על הנ״ל שתיקון הנפש שבדם הוא ע״י השחיטה כנ״ל: (שם) מנצפך הוא בחי׳ ורידין בחי׳ ריו דין וכו׳. כי ריו דין גימ׳ מנצפך שהוא בחי׳ דינים שזה בחי׳ הדמים שבורידין שהם בחי׳ הדינים הנאחזין ההנפש המלובש בהם וצריכין לדחות הדין וכו׳ ולהוציא הנפש מהם ולהעלותה לבחי׳ חסדים בחי׳ אדם בחי׳ השכינה כביכול שעי״ז נעשה יחוד ונמשך שפע. ותיקון זה נעש׳ ביותר ע״י בחי׳ הבל שאין בו חטא שזה בחי׳ מנצפך צופים אמרום במבפ״נ: (שם) אכלו עמי אכלו לחם אד״נ לא קראו. לכאור׳ הוא ט״ס כי בתהלים כתיב הוי׳ לא קראו בפרט שהענין מכוון ונכון גם לפי״ז כי עיקר המכוון שם לפרש דרשות דרז״ל. ומ״ש שם שאין עושין מרי״ו דין אד״נ וכו׳ ר״ל כפשוטו כמבואר לעיל שצריכין להמתיק את המנצפך בחי׳ רי״ו דין ולעשות מזה אד״נ וכו׳. אך באם שכוונת רבינו ז״ל ע״ש אד״נ לא קראו יש ליישב בדרך צחות כי אעפ״י שנכתב בהוי׳ נקרא באד״נ כמו שארז״ל ונמצא כשכתוב הוי׳ לא קראו. ר״ל ג״כ שלא קראו השם אד״נ שזה שם הקריא׳ כנ״ל. ועי׳ זוהר בראשית דנ״ח ע״ב שדרש שם על מש״כ לכו חזו מפעלות אלקים אשר שם שמות בארץ ולא כתיב מפעלות ה׳ ע״ש ודקדקו המפרשים הלא אדרבא כתיב מפורש לכו חזו מפעלות ה׳ עיי״ש במק״מ ישובים לזה ומשם תוכל למצוא ישוב גם לעניננו זה אך יותר נראה שט״ס הוא כנ״ל: (שם אות ה׳) כי אלו השלש׳ בחי׳ הם רומזים וכו׳. י״ל כי הכבוד שנותנין לזקן ששכח תלמודו הוא כנגד בחי׳ הצדקה לעניי א״י. כי א״י היא בבחי׳ השכינ׳ הנותנת טרף וכו׳ וכשהעניות גובר שם הוא בבחי׳ זקן ששכח תלמודו מחמת אונסו. וע״כ כשנזהרין בכבודה ונותנין צדקה לעניי א״י זה בחי׳ שנותנין כבוד לזקן ששכח וכו׳. שעי״ז חוזר ונתעורר בה אור קדושתה שהוא בחי׳ הבל שאין בו חטא ונדחה הדין וכו׳. וע״י התענית נתמעט הדם שבוורידין ונתעל׳ הנפש זהו בחי׳ הזהרו בורידין וכו׳ והזהרו בבני ע״ה וכו׳. זהו כנגד התיקון של הלימוד תשב״ר שאין בהם חטא עצמן עדיין רק מה שנאחז בהן מאביהן וממתיקין זאת ע״י הלימוד: (שם אות ז׳ בסופו). דרשו ה׳ ועוזו וכו׳ בקשו פניו

תמיד

תמיד ע"י צדקה של א"י וכו' ע"ש מזה מובן שלדחות ולהכניע ולבטל החכמות חיצוניות שהם סכלות וחשך כנגד חכמות התורה ולזכות לחכמות התור' הוא ע"י צדקה לא"י וכמעט שמבואר זה להדיא. והטעם כי ע"י צדק' לא"י נכללין באוירא דא"י שהוא בחי' הבל שאין בו חטא שעי"ז נדח' הדין והחשך והסכלות שהם בחי' החכמות חיצוניות כנ"ל. וממילא מובן מזה גודל הפגם של מלמדי תינוקו' שלומדין עם התינוקו' (שהבל פיהם הוא הבל שאין בו חטא) לימודים מחכמות אחרות שהם בחי' סכלות וחשך בחי' דין בחי' בהמ' כנגד חכמת התור' הק' וע"כ בלימודים אלו עם התינוקות ח"ו בזה מקלקלין ופוגמין את ההבל שאין בו חטא ומגבירין ביותר ח"ו הדין והחשך והשכח' והסכלות של העולם ה' יצילנו: עיין בפע"ח שער העמיד' פרק א' בהג"ה שם. אדנ"י ג' אותיות הם דין והם ה"פ דין הרומזים לה' גבורות מנצפך. ואות א' להמתיקם מפני שא' ציורו ריו ושם ג' אבות כל אחד משם ע"ב שעולין ריו. אם כן זו האלף להמתיק הגבורות עכ"ל. ומזה תבין ביותר מ"ש במאמר זה באות ו' ענין המתקת המנצפך בחי' ורידין ריו דין שיהי' נעשה מזה אדני וכ"ז ע"י בחי' ההבל שאין בו חטא היינו כנ"ל באות ד' שע"י ההבל שאין בו חטא נתגלין האבות בעולם כדי לדחות הדין וכו' היינו כי האבות הם בחי' ריו בחי' האלף של אד"נ כנ"ל:

סי' לח מרכבות פרעה וחילו מאמר זה נאמר בשבת שירה שנת תקס"ב: שם במאמר אות ד' בסופו. בשעריך ירושלים ע"י התור' ר"ל כי הלא עיקר התיקון הוא ע"י לימוד התור' ומה שמבואר לעיל שדייקא ע"י התור' שלומדין בעניות ובדחקות שהוא בחי' ליל' וכו'. הוא מחמת שאז שלטנותא דקץ כל בשר וכשלומדין אז תור' מכניעין אותה ונתתקן הדיבור נמצא שעיקר התיקון בכלל הוא ע"י לימוד התור': (שם אות ה') הגה שלישית. וזה בחי' שז"א מתקנא וכו'. הגה זו צ"ל לעיל אחר תיבות עקרא ושרשא דכל עלמין. כך מצאתי בנוסחאות כת"י. והכי מסתברא למבין קצת כי הבוש' והידיע' הזאת נמשכת בשרש' מבחי' מה שהז"א מתקנא במלכות ולוקח לעצמו בחזר' הרשימו של המוחין: (שם אות ו') וע"י הבוש' מחזיר המוחין כ"ש אז תבין יראת ה' וכו'. ר"ל כי בכאן חידש פי' שלישי בפסוק זה כי לעיל פי' אז תבין כו' כי ע"י הבינ' יתר' זוכין לבוש' על פניו שהוא בחי' תפילין וכן אז תבין יראת ה'. פי' בזה תבין שיש לו יראת ה' ודעת אלקים תמצא וכו'. וכאן פי' אז תבין יראת ה' שע"י הבוש' שהיא בחי' יראת ה' מחזיר המוחין כנ"ל באות ה': שם. בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו רגלי דייקא כי אין להם רגלים כ"ש על גחונך תלך וכו'. אפשר דר"ל ע"ד שפי' לעיל סוף אות ד'. עומדות היו רגלינו כי הדיבור נקרא רגל וכו'. בשעריך ירושלים ע"י התור' וכו'. ושם מבואר שע"י לימוד התור' מכניעין סטרא דקץ כל בשר וכו' שנמשכת מזוהמת הנחש שיונק מפגם הדיבור שהוא בחי' רגל. וי"ל שע"כ נקצצו רגלי הנחש. רק ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן. כי ע"י התור' שקבלו על הר סיני נכנע ונדחה זוהמת הנחש ונתתקן הדיבור שהוא בחי' רגל וע"כ מי שיש בו עזות שהוא מבחי' זוהמת הנחש בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני רגלי דייקא כי לא פסקה זוהמתן ולא נתתקן עדיין בחי' רגלין שלהם שהוא בחי' הדיבור שעי"ז זוכין ליראה ובושה בחי' תפילין היפוך העזות כנ"ל: (שם אות ז') ועיקר הארת התפילין באים ע"י הלוחות וכו'. ר"ל כמו שנתבאר לעיל שעיקר התחלת התיקון הוא ע"י התורה שעי"ז נתתקן הדיבור וכו' ונכנס בו בוש' גדול' ושב בתשוב' ונכנסין בו מוחין חדשים ובינ' יתר' ביותר עד שנתגל' הבוש' על פניו שזה בחי' תפילין בחי' קירון עור הפנים כמו"כ מבאר כאן כפשוטו ג"כ כי ע"י חידוד המוחין בתור' שהיא בעצמ' עיקר דמוחין עי"ז ניתוסף בו ג"כ הכרה חדשה ומתבייש ביותר שזה בחי' אור התפילין. רק שזה מובן ממילא כי קודם התשוב' עדיין ידיעתו בקטנות ואינו יכול לחדד המוחין בתור' ג"כ כי הרוח שטות מטמטם מוחו ולבו וכנ"ל אות ה'. ובכאן מבאר שהצדיק הגדול ע"י שנפל קצת ממדריגתו היינו שנפל קצת ממדריגת המוחין שלו והשגתו הגדול' הי' מתבייש מאד ועש' תשוב' ע"ז עד שעי"ז זכה להתגבר ולחדד המוחין שלו ביותר ממה שהי' במדריג' הראשונ' ואז זכה לבוש' יתרה ביותר שזה בחי' אור התפלין בחי' קירון עור הפנים. ואולי מרמז בכאן למה שזכה מרע"ה לקירון עור הפנים. וכן ויראו מגשת אליו דייקא אחר הנפיל' שהי' לישראל אחר קבלת לוחות הראשונות ונאמר בו לך רד וכו'. ואז השתדל משרע"ה לקבל לוחות שניות ואז דייקא זכה לכל הנ"ל: (שם באות ז' הנ"ל) עשות חפציך ביום קדשי' וכו' לכאור' אין לו שייכות כ"כ למה שמבואר למעל' שתיקון הדיבור הוא ע"י לימוד התור' העניות ובדחקות וכאן מבאר דבר חדש ש תיקון הוא ע"י שממשיכין מקדושת שבת על ימי החול אך באמ שניהם עולים בקנ' אחד כי כמו שע"י שלומדין תור' (שהיא בחי' שלימות כל התיקוים הנ"ל) בעניות ודחקות שהוא בחי' ליל' שאז שלטנותא דקץ כל בשר וכו' עי"ז דייקא מכניעין סטרא דקץ כל בשר תחת הדיבור של הקדוש' ואז נתתקן הדיבור בשלימות וזוכה לכל הנ"ל. כמו"כ בימי החול שאז שולט זוהמת הנחש קץ כל בשר. ואז דייקא כשזוכ' להמשיך קדושת שבת עי"ז דייקא נדחה זוהמת הנחש וכו' ונתתקן הדיבור וזוכ' לתשוב' ולבוש' שהיא בחי' תפלין בחי' קדושת שבת ומחמת זה בעצמו שבת לאו זמן תפלין הוא כי הוא בעצמו אות כשארז"ל כי תפלין הם סימן על דביקות כנ"ל באות א' היינו אם הוא דבוק בהשי"ת כ"כ עד שהבוש' והירא' נתגל' על פניו ובשבת אין צריכין לזה כי קדושת שבת בעצמו גורם לזה כי שבת הוא בחי' תיקון הדיבור וביטול זוהמת הנחש קץ כל בשר והוא בחי' מוחין בחי' תשוב' בחי' ירא' בחי' בוש' בחי' תפלין כנ"ל: שם. בינה ארץ החיים שממנה תוצאות התפלין כנ"ל ר"ל והתפלין נקראים חיים כ"ש ה' עליהם יחי' כנ"ל והם יוצאין מבחי' בינה בחי' אז תבין יראת ה' כנ"ל באות ה': שם. כ"ש שפכי כמים לבך וכו'. עי' איכה ב' קומי רוני בליל' וכו' שפכי כמים לבך וכו' ותרגומו קומי וכו' עסוקי במשנ' בליליא וכו' ובפתגמי אורייתא וכו' שדיאו היך מיא עקמימיות לבך והדרי בתיובתא וצלאי וכו'. מכוון לענינינו: שם. ירה הם הגבורות. כי ירה עם הכולל גימ' גבורה וגם לשון ירה מורה על ירויי' בכח וגבורה בים הוא בחי' דיבור כי הוא בחי' ים שכל הנחלים הולכים לתוכו כנ"ל באות ב':

סי' מב מה שמכין כף אל כף בתפל' וכו' אתם נצבים זה המאמר נאמר בשבת שקודם ר"ה של שנת תקס"ג בשבת הראשון שנתקרבתי אליו. ודע שבאותו העת שאמר זאת אז היה סמוך לכניסתו לבראסליב. ואז דיבר הרב' מענין מחאת כפיים בתפלה וספרו לי שבתחלת כניסתו לשם עמד פ"א על פתח ביהמ"ד שבביתו והוכיח את העולם על אודות התפל' שאינם מתפללין כראוי. וענה ואמר שאין שומעין משום אחד שום המחאת כפים. ומזה הבינו מיד שהוא רוצה להחזיר העטר' ליושנ' שיחזרו להתעורר ולהתפלל בכונ' ובחיות והתלהבות ובכח גדול כמו החסידים הראשונים שהיו בימי הבעש"ט ותלמידיו הק' ז"ל שהי' בדורות שלפנינו. גם בעת ההיא קודם השבת שלפני ר"ה הנ"ל היו אצלו שני חסידים מהחשובים קצת וסעדו אצלו ז"ל. ובתוך שיחתם עמו היו מתלוצצים קצת מאחד שדרכו להרבות במחאת כפים בתפל' והקפיד רבינו ז"ל ע"ז. ודיבר אתם קשות ואמר להם וכי אתם יודעים מהו מח"כ בתפל'

וכל

וכל הענינים שיש בזה עד שאתם מתלוצצים מזה האיש הנ"ל שלא נתקבל אצליכם מח"כ שלו. ואח"כ בשבת שאח"ז שהוא שבת שלפני ר"ה באתי על שבת ואז אמר מאמר אתם נצבים הנ"ל על ענין מח"כ והוא המאמר הראשון שזכיתי לשמוע מפיו הק' ותיכף כתבתי אותו בעזהי"ת: גם אח"כ בסמוך אחר סוכות בא איש א' אליו והוא הי' האיש שהי' אצלו קודם ר"ה והי' מתלוצץ ממחאת כפים של אחד כנ"ל וכו'. והראה לו רבינו ז"ל מאמר אחד בפע"ח בענין וישם לך שלום שהוא ר"ת של"ו שהוא בחי' שלו הייתי ויפרפרני וכו' וצוה עליו שיאמר לפניו זה הענין והוכרח לאמר לפניו ואח"כ אמר לו רבינו ז"ל התור' על ענין מח"כ שבסי' מ"ו מענין הג' ידים וכו' ע"ש (כ"ז הנ"ל הועתק מס' חיי"מ וע"ש עוד): **א"ה** שמעתי מאיש אחד מאנ"ש שאמר רבינו ז"ל אנחנו כבשנו את עיר בראסליב במחאת כף וריקודין כי באמת בתחילת כניסתו לבראסליב דיבר תיכף הרבה מענין מח"כ בתפל' כמבואר במאמר אתם נצבים הנ"ל. ובמאמרים הסמוכים אליו וכן מאמר משפטים סי' י' נאמר בחורף זה ובשנ' הזאת רקד הרבה כידוע ומבואר במקום אחר:

סי' מז ואכלתם אכול ושבוע שם ארץ אוכלת יושבי' פי' שהיא מקבלת שפעה מבחי' יעקב וכו'. ר"ל כי פשוטו של מקרא מור' ג"כ ע"ז כי מחמת שמקבל שפע מבחי' יעקב שהוא בחי' אמת שמחמת זה מאיר עיקר אור ההשגחה בארץ ישראל כמבואר לקמן מחמת זה היא אוכלת יושבי' היינו אופם שאינם הגונים לישב בה כגון העכו"ם כי אינה יכול' לסבול אותם כי דובר שקרים לא יכון לנגד עיני (ועי' לקמן סי' קפ"ז): שם. ראה חיים עם האשה וכו'. ר"ל לייחד בחי' ישראל שהוא בחי' אמת בחי' תפלין בחי' חיים עם אשה (ר"ת הנותן אמרי שפר) היינו עם א"י שעל ידה מקבלין השפע בחי' הנותן אמרי שפר או אפשר דר"ל כי לפעמים אחר שמקבלין שפע הפרנס' שנמשכת מבחי' חיים בחי' אמת וכו' כנ"ל פוגמין בה אח"כ ע"י תאות אכילה שע"ז בא הסתרת פנים ח"ו שהיא היפוך בחי' חיים ע"כ מזהיר הכתוב שלא לפגום בהשפע. ולראות שתהי' בבחי' חיים דייקא: והנה במאמר זה מבואר ששפע א"י הוא בחי' אמת בחי' כלליות הגוונין בחי' עשירות וכשפוגמין בזה ח"ו בא עליו בושה ע"י שהוא נצרך לבריות מחמת עניות וכו'. ומזה תבין דבר נעלם שמחמת שא"י עכשיו בגלות ע"כ דייקא אנשי א"י רובם ככולם צריכים לבריות ואפשר שהוא במכוון גדול לטוב' מאת השי"ת כי ע"ז שרוב פרנסת יושבי א"י עכשיו הוא מחו"ל ע"ז נתקדש גם השפע של ישראל שבחו"ל בבחי' שפע א"י ועי' זוהר תרומ' דקנ"ז ע"ב. ובגין כך אע"ג דישראל לבר מארעא קדישא עכ"ד מחילא וזכותא דארעא אשתכח מזונא וסיפוקא לכל עלמא וע"ד כתיב וברכת את ה' אלקיך על הארץ הטוב' אשר נתן לך דהא בגינ' מזוני וסיפוקא אשתכח בעלמא מאן דאתעדן על פתורא וכו' אית ליה לאדכרא ולדאג' על קדוש' דארעא קדישא וכו':

סי' מח על אשר מעלתם מאמר זה נאמר באסרו חג סוכות תקס"ג: שם. וזה בחי' בינה ששם נוצר הולד וכו' ר"ל כי שם הויה שבבינ' הוא בניקוד צירי כידוע ושם נוצר הולד ושם שני בחי' חסד ודין כי משם דינין מתערין וגם כי בינה הוא בחי' סוכה שהיא בחי' חסד בחי' חיבוק יד ימין כידוע: (שם) והוא בחי' כח התפל' וכו' ר"ל כי תפל' בכח הוא ג"כ בחי' סוכה הנ"ל כי הגידין והעצמות הן בחי' סוכה. וכשמכניס כל כח עצמותיו בתוך התפל' זה בחי' סוכה הנ"ל כי הדיבורים שאדם מדבר בכח ובכונ' ג.יול' בתפלתו הם בחי' דבר ה' ממש בחי' ואשים דברי בפיך והם בחי' כח מעשיו כח אתוון דעובדא דבראשית ומשם מקבלין העשר' מאמרות שהם בחי' חסד בחי' סוכה בחי' חיבוק יד ימין כנ"ל וזה ואשים דברי בפיך ובצל ידי כיסיתיך בחי' סוכה וכו' (וזה שסיים לנטוע שמים וליסוד ארץ כי הם ממש בחי' דבר ה' כ"ח אתוון דעובדא דבראשית שבהם נבראו שמים וארץ): שם. אבל הדיבורים וכו' ר"ל כי עיקר קדושת א"י הוא ע"י כח מעשיו בחי' סוכה הנ"ל אבל כשנפגם הכח הזה ח"ו ע"י דיבורים שאינם קדושים שע"ז נתעורר ח"ו בחי' סוכת נוצרים סוכת עכו"ם אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר אזי גוברים העכו"ם ח"ו ונתעלם בחי' קדושת א"י ובני ישראל יורדין בגלותא ואז השכינ' כביכול בבחי' ריב וכו' בגין בנהא דאינון בגלותא וז"ש תצפנם בסוכה מריב לשונות כי ע"י בחי' סוכה הקדוש' נצפנים וניצולים מהריב הזה שבא ע"י התגברות הלשונות שאינם קדושים: שם. ובשביל זה סוכה היינו תפלה בכח הוא סגול' לבנים וכו' ואחר סוכות הוא שמיני עצרת וכו' כי כ"ז מחמת בחי' תסוכני בבטן אמי וכו' וכן א"י מסוגל לבנים מחמת זה כי עיקר קדושת א"י הוא ע"י כח מעשיו וכח הזה הוא בחי' סוכה בחי' תסוכני בבטן אמי ששם נוצר הולד כנ"ל:

סי' מט מאמר לשמש שם אהל בהם. מאמר זה נאמר במעדזועדיווקע שנת תקס"ג בשבת ג' ניסן בסעוד' שלישית ואור ליום ו' יצש"ק שקודם לזה הית' החופ' של בתו הצדקת וכו' מרת שרה ז"ל עם ב"ג הרבני המופ' מוהר"ר יצחק אייזיק ז"ל ואחר החופ' דברו ממשיח וכו' ושם במאמר זה הנ"ל מרומז ניסן ושרה ויצחק וחתונ' וכלה וכו'. ואמר שזאת התור' לא אמר בשבילנו רק בשביל הגזרות שקורין פינקטען הנשמע אז שרוצין לגזור על ישראל ח"ו (אשר בעו"ה יצאו בימינו) כי שם במאמר זה מדבר מענין הכנעת העכו"ם כי אעש' כלה וכו' שזה בחי' כלה דאכלה כלה וכו' ואתם הדבקים וכו' ואחר שגמר אמירת התור' הנ"ל הי' מרקד הרבה וכו' (כ"ז הועתק מספר חיי"מ וע"ש עוד): שם במאמר הנ"ל אות א'. והוצרך לברוא בני אדם שיקבלו עול מלכותו ר"ל כי עיקר התגלות המלכות הוא על אותם שמקיימי' ציווייו ועושים רצונו אעפ"י שהוא כנגד רצונם אעפי"כ מוכרחין לבטל רצונם מפני רצון המלך וזה שייך רק אצל בני אדם שהם בעלי בחירה ע"כ עליהם עיקר התגלות מלכותו ית: (שם). וייצר בשני יודין וכו' כי היצירה הוא ע"י חכמה וחכמה היא בחי' יוד כידוע ומובא בדבריו ז"ל כי באמת גם היצירה לביש הי' רק בשביל התגלות מלכות ית' על בעלי בחירה כנ"ל: (שם) וצריך לצמצם ההתלהבות כדי שישאר בלבו חלל כמ"ש ולבי חלל בקרבי. אעפ"י שדהמע"ה אמר פסוק זה על מה שזכה להרוג את היצה"ר כמו שדרז"ל אעפי"כ שורש דבר זה הוא גם בתחלת העבודה שצריך לצמצם ההתלהבות שבוער בלבו עד א"ס ולעושות חלל בלבו כדי שיוכל לבוא להתגלות המדות אך אח"כ רוצה היצה"ר לקלקל את הבריאה ולטמטם את החלל שבלבו במחשבות רעות ח"ו שהם בחי' ערלת לב טפשות לב. וע"ז התפאר דוד שזכה להרוג את היצה"ר ונשאר לבו חלל בקרבו כראוי להיות: שם. ושרים כחוללים כל מעיני בך וכו' היינו לפי החלל שנעשה ע"י מחשבותיו הק' וכו' כי מעייני הוא מלשון מחשבה ועיון: (שם אות ד') זה בחי' היא העולה כו' עי' זוהר פקודי דף רלח רלט שם מבואר סוד קרבן עולה שהוא סוד עליית המלכות וכו'. עד שמתאחדת עם הבינה וכו עד א"ס ושם מובא גם פסוק אקים את סוכת דוד וענין שצריכים לבער המחשבות רעות ולשרפן באש (שזה בחי' אש אכלה דאכלי כלא ושצי כלא כמבואר לקמן באות ז') ושם מובא גם הפסוק והיה אור הלבנה כאור החמה כמובא לקמן באות ו' ע"ש היטב ובמק"מ שם ותבין לכאן ועי' גם בפ' צו דף כו ודף כז וברמ"ז שם: שם אות הנ"ל. ובשביל זה נקרא ניסן אביב. ר"ל כי בניסן נגאלו שזה בחי' עליית המלכות (שזה בחי' באחד בניסן ר"ה למלכים

בחי'

בחי׳ ביתא תתאה ומסטרא דיובלא נפקו שזה בחי׳ ביתא עילאה: (שם אות ה׳) וזה בחי׳ השיר שיתער לעתיד וכו׳ היינו שהתעוררות השיר הזה יהי׳ ע״י עליית המלכות שיהי׳ אז שזה בחי׳ מלכות דוד שהוא נעים זמירות ישראל וכתיב למען יזמרך כבוד בחי׳ המלך הכבוד עי׳ לקמן אות ו׳ ז׳ וזה בחי׳ שירה חדשה שבחו וכו׳ והמליכו ואמרו ה׳ ימלוך וכו׳ וכן ומלכותו ברצון קבלו וכו׳ לך ענו שירה וכו׳: שם. כי באמת אשה יראת ה׳ היא בחי׳ עצה. ר״ל כמובן מדברי רז״ל שאמרו על מי שמתה אשתו בימיו עצתו נופלת כמובא לקמן ולענינינו הוא כי עיקר שלימות האש׳ יראת ה׳ בחי׳ המלכות היא כשעול׳ עד הבינ׳ כנ״ל ושם מקור העצה בחי׳ מים עמוקים עצה בלב איש שזה בחי׳ כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקול׳ בחי׳ אשת חיל עטרת בעלה: שם. ששכת׳ ברוה״ק וכו׳ כי רוה״ק הוא בחי׳ מלכות כידוע: שם. וזה עליית התפלה שהיא בלחש שהוא עבוד׳ שבלב ר״ל כי אעפ״י שעיקר התפלה הוא לדבר בפה דייקא וגם כי התפל׳ הוא בחי׳ מלכות פה. אעפי״כ עיקר בנינ׳ ע״י כוונת הלב שהוא בחי׳ בינה ביתא עילאה וזה מרומז במה שעיקר התפל׳ שהיא תפלת שמ״ע מתפללין בלחש דייקא וזה ולחוש לה תקבל עצתה כי שם מקור העצה כנ״ל: (שם אות ו׳) וזה בחי׳ תשובה ר״ל כי עד עתה דברנו מתיקון ועליית המלכות ע״י שישמור עצמו ממחשבות רעות וימשיך מחשבו׳ טובות לתוך לבו ועי״ז יבא לפעולות ומדות טובות ועי״ז יתגלה שהוא מקבל עליו עומ״ש שלימה כנ״ל וכן דברנו מתיקון ועליית המלכות ע״י התפל׳ בכוונת הלב ועכשיו מתחיל לדבר ממי שפגם כבר בבחי׳ המלכות ע״י עונותיו ח״ו ועיקר העוונות באים ע״י היצרין רעים שהם המחשבות רעות אעפי״כ ג״ז יש לו תיקון ע״י תשוב׳ ועיקר התשובה תלוי בלב בחי׳ ולבבו יבין ושב והלב הוא בחי׳ בינה ביתא עילאה ועי״ז נתתקן גם המלכות ביתא תתאה שזה בחי׳ תשובה כמבפ״נ: שם. וזה גדולה תשוב׳ שמקרבת את הגאול׳. ר״ל שזה בחי׳ תיקון המלכות שנגאלת ויוצאת לחירות כביכול ועולה עד הבינ׳ שהוא בחי׳ עולם הבריאה בחי׳ כסא כבוד כידוע וזה גדולה תשובה שמגעת עד כסא כבוד ואח״כ מבאר שעי״ז זוכה להשיג אורייתא דעתיקא סתימאה בחי׳ סודות הקבלה בחי׳ והיא נקראת קבלה וכו׳ וזה בחי׳ כסא הכבוד שמכסין אותה בבחי׳ כבוד אלקים הסתר דבר ואתה תגיע ותשיג אותה מחמת שע״י תשובתך עלתה המלכות בעלייה גדולה כזו: שם. כי יתער שיר ונגונא בבחי׳ פה סח. ר״ל כי מלכות פה וע״י התגלות המלכות אז יו.ע׳ השיר שזה בחי׳ למען יזמרך כבוד כנ״ל: (שם אות ז׳) וזה בחי׳ ציצית וכו׳ וע״כ בפרשת ציצית מרומז כל הנ״ל ולא תתורו אחרי לבבכם וכו׳ לשמור עצמם ממחשבות רעות למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי בחי׳ התגלות פעולות ומדות טובות והייתם קדושים לאלוקיכם בחי׳ לית קדושה פחות מעשר׳ בחי׳ היוד שממשיכין לתוך הדלת ונעשית הא אני ה׳ אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים (שזה הי׳ מסטרא דיובלא בחי׳ ביתא עילאה כנ״ל) להיות לכם לאלקים בחי׳ קבלת מלכות שמים ביתא תתאה: שם. היינו בחי׳ תכלת וכו׳ עי׳ בפע״ח בכוונות ציצית שם מבואר שתכלת מרמז על מוחין גבוהים מאוד שא״א להמשיכן עתה בהתגלות רק בהעלם ממשיכין בחי׳ המוחין הנ״ל ג״כ. ע״ש היטב ותבין לענייננו: שם. ואתם הדבקים וכו׳ ע״ש בזוהר מבואר שעבודת ישראל והשגתם הוא רק בבחי׳ האשא תכלא בחי׳ ביתא תתאה והשגת משה הי׳ בבחי׳ האשא חוורא ביתא עילאה ושם מבואר גם מענין דלת והא וע״ש גם מענין קרבנות: שם. ועשירית האפה וכו׳ ע״כ נתבאר סוד קרבן העול׳ ועכשיו מרמז סוד המנחה אח״כ מרמז סוד הנסכים הרוצה לנסך וכו׳ וגם בבה מבואה מענין השיר: שם. לשמש שם וכו׳ נזריחתו של הצדיק. היינו השגתו אינו אלא ע״י ישראל כמאמר לך רד וכו׳ וכשישראל נכנסין ח״ו בחכמות חיצוניות של העכו״ם. אזי נופל הצדיק מהשגתו ונתחפה ונתכסה השגתו וכו׳ ר״ל כי כבר נתבאר בשם הזוהר שהשגת משה הי׳ בבחי׳ אשא חוורא בחי׳ ביתא עילאה אעפי״כ כשפגמו ישראל שאחיזתם והשגתם בבחי׳ ביתא תתאה אמר הקב״ה למשה לך רד כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל כי זה בחי׳ לא אבא בעיר עד דבקרבך קדוש הנ״ל וע״כ כשישראל נכנסין ח״ו בחכמו׳ חצוניו׳ היינו שפוגמין בבחי׳ החכמ׳ שבלב ע״י שנכנסין בחכמו׳ חצוניו׳ בחי׳ מחשבות רעות שהם בחי׳ טפשות בחי׳ ערלת לב. שעי״ז פוגמין בבחי׳ ביתא תתאה בחי׳ מלכות ששם עיקר אחיזתם והשגתם. עי״ז נופל הצדיק ג״כ מהשגתו אעפ״י שהשגתו הוא בבחי׳ ביתא עילאה ששם אין מגיע הפגם כ״כ. אעפי״כ ע״י פגם בחי׳ הביתא תתאה עי״ז נחפה ונתכסה כביכול בחי׳ האור של ביתא עילאה ג״כ בבחי׳ כבוד אלקים הסתר דבר הנ״ל. שזה בחי׳ אור התכלת שנתעלם עכשיו בעוה״ר ואין ממשיכין אותו רק בהעלם והתלבשות כנ״ל וכמו״כ אצל הצדיק נתכסה השגתו וכשישראל יוצאין מחכמות הנ״ל. אזי נשלם אור ביתא תתאה ונתגלין בה הגבורות עליונות שקבלה מאימא וכו׳. ואז גם הצדיק יוצא מהחופה והמכסה שהי׳ לו עד עכשיו ובגבורות אלו הנ״ל מתגבר הצדיק לרוץ אורח וכו׳ ומכלה ושצי את העכו״ם והקליפות ועי״ז זוכה להשגת אורייתא דעתיקא: שם. עד שיבלו שפתותיהם מלומר די וכו׳ ר״ל שנעשה מדלת הא ע״י היו״ד שנמשך לתוכה שזה בחי׳ די שעלתה המלכות מדלות׳ לבחי׳ עשירות גדול: (שם) ועשירית האפה עשירות שהוא בווי׳ איפה איה פה וכו׳ הגם שעשירות הוא בשין ימנית וזה כתיב בשמאל הלא בעתיקא לית שמאל תמן. זה נכתב בדרך צחות והאמת כי לפעמים מתחלף וכמבואר לעיל ע״פ ושרים כחוללים שנכתב בימין ופי׳ שם מלשון שררה ומלכות: ועי׳ בלק״ה זול׳ תפלת המנח׳ הל״ז מבאר שם הרבה בענין המאמר הנ״ל ומאריך שם בדברים נפלאים: לענין המבואר באות א׳ שמחשבות רעות הן היצה״ר וכו׳. עי׳ זוהר ויקרא ד״ה ע״ב כי לא מחשבותי מחשבותיכם וכו׳ מחשבה דבר נש הוא רישא דכלא ומההוא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין לאסטא׳ ארחוי וכו׳ ומההוא מחשב׳ אתנגיד ונפיק זוהמא דיצה״ר וכו׳ ומההוא מחשבה אשתכחו עבירות חטאות וזדונות וכו׳ ועי׳ עוד ממה שצריכין לשמור מאוד את המחשבה שלא לחשוב מחשבות רעות רק מחשבות טובות לדבק מחשבתו בהשי״ת ושזה כלל העשרת הדברות וכלל כל התורה וכו׳. זו״ח פ׳ כי תשא. ועי׳ עוד מענין המחשב׳ ומענין קרבן עולה בזו״ח הנ״ל פ׳ צו. ועי׳ בתיקונא שבעין דק״ל ע״ב. בכל אבר ואבר בעי בר נש לאמלכא לקוב״ה ולתקנא ליה אתר דכיא ונקייא לשריא ליה תמן ובג״ד צריך בר נש לבערא מניה מכל אבר ואבר כל מחשבין וכל הרהורין בישין דטנופין דאינון קליפין וצריך לאוקדא לון וכו׳: לענין מה שמבואר באות ב׳ מענין תיקון התפל׳ שהעיקר הוא ע״י כוונת המחשב׳ שבלב וכו׳ עי׳ זוהר בראשית דכ״ד ושם מבואר מענין לית קדושה פחות מעשרה וענין וכד איהי סליקת וכו׳ מלאכייא אמרין איה מקום כבודו וכו׳. וצריך לסלקא לה עד א״ס וכו׳ ע״ש ובמק״מ מענין נפלאות עליית המלכות ע״י תפלה בכוונ׳ ותבין משם הרבה לענינינו: ועי׳ זוהר ויחי דר״י מענין תפלה בלחש דייקא וסימנך והקול נשמע לעילא לעילא וכו׳ בית פרעה ביתא דאתפרעו ואתגליין מניה כל נהורין וכו׳. עי׳ מק״מ שפי׳ דר״ל עד הבינה וכו׳. ועי׳ בדף רכ״ט ע״א צלותא דבר נש אתכוון בה איהו לעילא לעומקא עילאה וכו׳ ופירושו ג״כ עד הבינה וכו׳ ע״ש גם בע״ב ועי׳ עוד מענין תפל׳ בלחש בזוהר תרומה דקל״ח ע״ב ובמק״מ עש ותבין משם לעניינינו:

ועי' זוהר ויקהל דר"ב ע"א מלא דצלותא אתאחדא בעלמא עילאה (סי' בינה וכו') ומלה דעלמא עילאה לא אצטריך למשמע וכו' (ר"ל ע"כ מתפללין בלחש) וע"ש עוד וגם בדף ר"א מגודל נפלאות מעלת עבודת התפלה וכו' ועי' גם בדרי"ג ע"ב מענין בחי' תשובה המבואר באות ו'. עי' זוהר ויחי דרי"ט מאי תשובה דא תשובה דאמא דתבת בקיומא וכו' וע"ש ג"כ מענין אז תתענג על ה' דייקא וכו'. וע' מק"מ שם שפי' דאתיא מעתיקא קדישא היא בינה וכו'. וע' בסבא משפטים דף ק"ו ע"א ע"ב מענין בעל תשובה בעל תשובה ממש וע' מק"מ שם ; ועי' זוהר ויקרא דף ס"ו ס"ז מענין התשובה ותבין לעניננו וע"ש בפ' אחרי מות דף סט ע"ב ובדף ע . וע"ש גם בדף עד ע"ב ובדע"ה ועי' זוהר פנחס דף רנה ע"ב כל חובין דישראל מסיין לגבי מלכות ותשובה דאיהו בינה מלבנת לון וכו'. ועי' עוד מענין התשובה בזו"ח פ' אחרי מות ועי' בתיקונים תיקונא חד ועשרין דף ס כל מאן דחזר בתיובתא כאלו חזר ו"ה עם י"ה ועקרא לסלקא כלא במחשבה וכו' ועיין בתיקון סג דף צד ע"ב מי ירפא לך מי וודאי דאיהי תיובתא וכו' ע"ש. ועי' בתיקון שתין ותשע דף קטו ע"ב מ"י יעמוד מי וודאי דאיהו אימא עילאה תשובה וכו' ע"ש. ועי' בתיקונא שבעין דף קלב ע"ב: לענין המבואר באות א' מענין הצמצום של חלל הפנוי בשביל התגלות המלכות וכו'. עי' בספר ויקהל משה פרקא קמא בתחלתו. וכן בפרק ב . ובספר זוהר הרקיע על זוהר בראשית דף טו דברי המתחיל בריש הורמנותא :

סי' נ"ן הציה וכו'. וזה שאמרו רז"ל צורבא מרבנן דיתיב בתעניתא וכו'. לכאורה אין לזה קשר כלל להענין ואפשר לומר כי ע"י פגם הברית פוגם בנפשו ח"ו כי הכלבים מתגברים על בחי' נפש שלו כי הם בחי' עזי נפש וזה בחי' הצילה וכו' נפשי דייקא ואז המיין מרירין ממררין את נפשו בבחי' ונפשו מרה לו ואזי נפשו בבחי' ונפש רעבה הן ברוחניות הן בגשמיות כי כשזוכה לתיקון הברית שזה בחי' מיין מתוקין אזי טועם מתיקות בדיבורי התפלה ומשביע בהם את נפשו ברוחניות בבחי' כמו חלב ודשן תשבע נפשי ושפתי רננות יהלל פי וגם בגשמיות יש לו שביעה באכילתו בבחי' צדיק אוכל לשובע נפשו וצדיק הוא מאן דנטיר ברית כמארז"ל . אבל ע"י פגם הברית מתגברין עליו בחי' הכלבים עזי נפש וממררין את נפשו ומבלבלין את תפלתו וגם בגשמיות אין לו שביעה ע"י בחי' הכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה וע"כ באמת ארז"ל הפסח נאכל על השובע כדי שלא יבא לידי שבירת עצם (ועי' תוס' פסחים דף קב ד"ה מפטירין) כי פסח תלוי בתיקון הברית שזה בחי' ועצם לא תשברו בו והוא בחי' שובע כנ"ל . אבל פגם הברית הוא בחי' פגם הנפש פגם העצמות שזה בחי' כי נבהלו עצמי ונפשי נבהלה מאד עי' לקמן במאמר ויבן ה' את הצלע סי' סז ואז אין לו בחי' שביעה כנ"ל וזהו שאמרו צורבא מרבנן דיתיב בתעניתא ואין יודע להשביע נפשו בשביל זה ליכול כלבא לשירותא וכו' דיתיב דייקא כמובא בפנים ועי' גם במאמר תפלה לחבקוק סי' יט שתיקון האכילה הוא ע"י תיקון הברית ושלימות לה"ק וכו'. ועי' בליקוטי תנינא במאמר תקעו אמונה סי' ה אות טו מענין מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל מתוקה הוא בחי' תיקון הברית מיין מתוקין וכו' ;

סי' נ"א מאמר אמר רבי עקיבא. נאמר בליל א' של שבועות תקס"ג. וחזר ונשנה אחר שבועות לפני הרר"נ ז"ל והוא יושב וכותב על הספר בדיו. ואלו התיבות. כי קודם הבריאה וכו' נאמרו במתינות גדול ובדיוק כל תיבה מה שא"א לבאר על הכתב: (שם בסוף המאמר). ומאחר שיהיה כולו אחד איך שייך חילוק (בקיבול שכר שלעתיד) בין אחד לחבירו לפי מדריגתו , אך יש בזה סוד שא"א להבינו וכו'. א"ה בזה מובן ומבואר היטב פירוש הפסוק (ישעי' ג') אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו או לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו. ולכאור אינו מובן מה דפתח בלשון יחיד צדיק כי טוב וסיים בלשון רבים כי פרי מעלליהם יאכלו. (ועי' סוף מס' סוכה רמזו רז"ל שהוא ע"ד טוב לצדיק טוב לשכינו ע"ש) אך כפי הנ"ל מובן כי עיקר תקות הצדיק וקיבול שכרו הוא בעוה"ב שאז יהיה בחי' כולו טוב כולו אחד. וע"כ נאמר ע"ז עין לא ראתה כו' כמב"פ. וע"כ פתח בלשון יחיד כי אז יהי' כולו אחד וכל הצדיקים מכונים אז בשם צדיק אחד. וכמ"כ קיבול שכרם שזה בחי' אמרו צדיק כי טוב כי אז יהי' כולו אחד כולו טוב אך אעפי"כ בענין השגת האחדות והטוב של עוה"ב לא יהי' כולם שוה רק כ"א כפי מדרגתו שזה בחי' כי פרי מעלליהם יאכלו בל' רבים כי אעפ"י שקיבול השכר של הצדיקים א"א לאמר כ"א בלשון יחיד כי אז יהי' כולו אחד כולו טוב שזה בחי' אמרו צדיק כי טוב כנ"ל אעפי"כ כי פרי מעלליהם יאכלו כי יהי' צדיקים רבים וכל צדיק וצדיק יקבל אז אור האחדות וטובו כפי פרי מעלליו וכפי עבודתו שעבד את השי"ת בזה העולם ובאמת א"א להבין זאת כי יש בזה סוד כנ"ל כי זה בחי' מה רב טובך אשר צפנת ליראיך. וכן לענין העונש של רשעים ר"ל אמר אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו. כי מאחר שנמשך בעוה"ז אחר הטומאה והשקר והרע וע"כ לעתיד לבא שיהי' כולו טוב ויתבטל הרע אז גם על הרשעים נאמר כי הנה אויביך ה' כי הנה אויביך יאבדו ונאמר ודרך רשעים תאבד ובאבוד רשעים רנה: או י"ל דר"ל כי פרי מעלליהם יאכלו כי זה יהי' עיקר קיבול שכרם על שגם בעוה"ז שהוא בחי' חשבונות רבים בחי' הריחוק מאחד ושולט בו הנגדיות והרע והטומאה והשקר. והצדיקים זכו בעוה"ז לכבוש את יצרם ולשבר ולבטל את הרע והטומאה וכו'. וזכו להמשיך השגחת השי"ת עד שעי"ז נכלל גם אחר הבריא' שהוא בחי' רבים בקודם הבריאה שהוא בחי' כולו אחד כולו טוב כולו קודש. עי"ז דייקא יזכו לעתיד לקבל שכרם ולהשיג אור האחדות וטובו כל צדיק כפי מדרגתו כנ"ל נמצא כי קיבול שכרם של הצדיקים וחילוק המדריגות שיהי' ביניהם גם אז הוא דייקא ע"י בחי' הריבוי והנגדיות שיש בעוה"ז שזה בחי' פעלת לחוסים בך נגד בני אדם נגד דייקא וכמבואר במ"א. ועי' זוהר פ' בלק דקצ"ו ע"א אשר הלך חשכים אשר הלכו מיבעי ליה אר"א בגין דאינון שראן בחיבורא ומיד אתפרשן וכו'. וע"ש במק"מ כי בקדושה בתחלה היתה הנוקבא מחוברת בזכר אחור באחור ואח"כ ננסרה וחזרה להתחבר עמו פנים בפנים והקליפה כאשר ננסרה ונפרדה אז בא יום השבת ונשארה בפירודא ולא יכלה עוד התחבר פב"פ וז"ש שארי בחיבורא וסיים בפירודא וכו' ע"ש. שם האריז"ל ובזה יש לפרש ג"כ הפסוק הנ"ל כי בתחלה הם בחיבורא ואח"כ ננסרים ונזדווגים אח"כ פב"פ בכדי לעשות פירות שזה בחי' כי פרי מעלליהם יאכלו. אבל אל אחר אסתרס ולא עביד פירין שזה בחי' מה שדרז"ל בקידושין דף מ' על פסוק זה עצמו הזכיות יש להם קרן ופירות שנאמר כי פרי מעלליהם יאכלו. עבירה אין לה פירות וכו'. היינו כנ"ל. : ולענינינו הוא כי הרשעים נמשכים אחר הריבוי והפירוד בחי' ההתרחקות מאחד ע"כ לעתיד שיהי' כולו אחד אז דרך רשעים תאבד כנ"ל. אבל הצדיקים אדרבא דייקא ע"י הפירוד והנגדיות והריחוק מאחד שבעוה"ז. והם זוכים בעוה"ז לשבר את כל זאת ולכלול אחר הבריאה בקודם הבריאה שזו בחי' החיבור אח"כ פב"פ שנעשה דייקא ע"י הנסירה כנ"ל ועי"ז דייקא זוכין לפירות בעוה"ז ובעוה"ב בבחי' כי פרי מעלליהם יאכלו כנ"ל. ועי' בלק"ה יו"ד הל' ריבית הל"ה שמאריך שם בענין המאמר הנ"ל בדברים נפלאים :

מאמר הניעור בלילה סי' נ"ב נאמר תחלת שנת תקס"ג ויש בזה

בזה סיפור שלם ונפלא איך שהמאמר הזה נאמר בבחי' עושי דברו והדר לשמוע בקול דברו. כי הר"ר נתן ז"ל קיים ענין זה מתחלה מדעתיה דנפשיה. ובאותו היום בא אל רבינו זצ"ל. וכיון ברוח קדשו הנורא והנפלא מאד. וגילה לפניו הענין הנפלא הזה וא"א להאריך בסיפור זה כאן. ויבואר במ"א איה"ש :

מאמר ויהי מקץ סי' נ"ד נאמר בשבת חנוכה שנת תקס״

ויש כמה וכמה סיפורים נפלאים מענין זה המאמר אך איני בקי בהם כ"כ. ושמעתי מהר"ר נתן ז"ל שהזכיר אז רבינו ז"ל מענין מה שלפעמים לרפואות כאב הראש מקיזין גידי הרגל (ואין בזכרוני לענין מה סיפר זאת) ולענ"ד יש לסיפור זה שייכות לענין המבואר שם באות ב' שכל העוה"ז הוא התלבשות מדריגות התחתונות של הקדושה. היינו בחי' רגלין של הקדושה בחי' והארץ הדום רגלי אף שגם מדריגות העליונות של הקדושה יש מהם ג"כ התגלות בעוה"ז. אך שאין ההתגלות מתלבש בעצם בעוה"ז כ"א הארה שמאיר בבחי' רגלין אבל בחי' רגלין מתגלין בעצם בזה העולם וכו' וגם אח"כ מבאר איך שצריכין להמשיך המוחין שבראש להעמיק מחשבתו ולהגדיל בינתו להבין הרמזים וכו' שהם בחי' רגלי הק' המלובשין בזה העולם. אך ההגדלת השכל צריך להיות במדה ובצימצום וכו'. גם צריך שיהי' לו מדת ההסתפקות וכו'. עי' פנים ועי' בסוף המאמר שאמר אז שזה בחי' הדלקת נר חנוכה בחי' לאמשכא משח רבות קודשא ולאדלקא בוצינא וכו'. ועי' בכונות חנוכה מבואר כי יש ג' יחודים א' נגד נה"י כי עד שם מגיע קומתה לבד ובזה היחוד הוא הוי"ה אד"ני. ולפעמים היא נגד החזה ואז הוא הוי"ה אלקים. ולפעמים היא שוה עד הכתר שלו ואז הוא הוי"ה אהי"ה וג' יחודים אלו הם גימ' נר וכו'. ובחנוכה ממשיכין לה אור מג' יחודים אלו וכו'. וזהו כוונת ההדלקה וכו' כי בחנוכה הוא כנגד נה"י וכו' ואז ממשיכין לה אור מן הראש וכו'. ולפי שעיקר ההמשכה הוא מאותו האור שנמשך אליה מן הראש שהוא יחוד הוי"ה אהי"ה כי כשהם מלאים ביודין הם בגימ' רגל ואין האור הזה יכול להמשיך אליה אלא זמן מועט. לכן גם מצות הדלקת נר חנוכה אינו אלא זמן מועט וזהו עד שתכלה רגל מן השוק וכו' ולכן אסור להשתמש לאורה וכו' וע"ש בכונות ותמצא כי כל דברי רבינו ז"ל הנ"ל מבוארים שם : עכ"פ מבואר להדיא שאור היחוד שבבחי' ראש הוא בגימ' רגל וצריכין להמשיכו עד בחי' הרגלין כנ"ל וזה מרומז ג"כ בענין לאמשכא משח רבות קודש' היינו בחי' המוחין שבראש של הזכרון הק' בעלמא דאתי שהו' ג"כ בחי' שמן כידוע ולאדלק' בוצינא היינו הג' יחודים הנ"ל שהם גימ' נר וגם כי ידוע בכתבי האריז"ל כי כל הואו קצוות נקראים בוצינין וכו'. היינו להמשיך אור המוחין של הזכרון לאדבקא מחשבת' בעלמא דאתי עד שיבין כל הרמזים וכו שהם בחי' רגלי הקדוש' המלובשין בזה העולם שזה בחי' מי הקים כל אפסי ארץ המובא בסוף המאמר : (שם אות ג') בבחי' שמאלו תחת לראשי וכו' ע' מ"ר שה"ש שמאלו תחת לראשי זו ציצי' וימינו תחבקני אלו תפלין : (ב') שם בסוף המאמ' הנ"ל. שנתים ימים הוא בחי' מוציאי דבה הנאמ' בהם יום לשנה יום לשנה שעל ידם נתקלקל ונפגם בחי' אהבה דקדושה שהוא בחי' וקמץ הכהן וזה מקץ שהוא בחי' פגם הקמץ וכו' נלע"ד שמרמז בכאן טעם לעונש המרגלים מוציאי דבת הארץ שנאמר בהם יום לשנה וכו' הוא כי ע"י לה"ר נסתלק ממנו הדעת דקדושה ונופל לאהב' הבהמיות שהם בחי' מדמה בחי' חלום וכמבואר שם וזה רואין בחוש שבחלום נתארך הזמן כי ברבע שעה נדמ' לו בחלומו שעבר עליו זמן רב שנה ויות' וע"כ הי' עונש' ג"כ באופן זה יום לשנה ועי' בלקו"ת סי ס"א ותבין ביותר וגם כי ע"י אהב' נתאחד הזמן עד ששנה שלימה נחשב אצלו כמו יום אחד שזה בחי' ויהי בעיניו כימים אחדים באהבתו וכו'. אבל ע"י לה"ר שעי"ז נפגם אהבה דקדוש' בחי' וקמץ הכהן ונופל לאהבת הבהמיות אזי אדרב' נתארך הזמן אצלו ביותר שזה בחי' יום לשנ' שזה בעצמו בחי' מקץ בחי' התגברו' הזמן בחי' אחרית הימים עי' בלק"ת סי' ע"ט : ובאמת כל הנ"ל מובן ממילא ונרא' בחוש כי כשנופל ח"ו מהדעת דקדוש' שזה בחי' הזכרון לאדבקא מחשבתא בעלמא דאתי ונופל לאהבו' הבהמיות וכל מחשבותיו טרודות בהבלי עוה"ז. אזי הוא חי חיי צער תמיד וכל ימיו כעס ומכאובות וכל יום ארוך אצלו כמו שנה מחמת גודל ההרפתקאות והתלאו' והמרירו' העובר עליו בכל יום בחי' והי' חייך תלוים לך מנגד בקר תאמר מי יתן ערב וכו' וממש הוא קץ בחייו כאלו כבר הי' חי מאה שנה ויותר ובאמת חיות כזה הוא בחי' קיצור ימים בחי' קצר ימים ושבע רוגז ואלו אלף שנים יחי' וכו'. אבל מי שזוכה לבחי' הדעת דקדושה ולשמור את הזכרון לאדבקא מחשבתא בעלמא דאתי אזי נתקצר ונתאחד הזמן אצלו מחמת גודל דביקתו בעבודת השי"ת באהבה גדולה עד שנדמה לו על שנה שלימה שפרחה ועברה כמו רגע (וזה בחי' אני היום ילדתיך שבסי' ס"א הנ"ל) ובאמת הזמן שלו שבעוה"ז נכלל ונתאחד בבחי' עלמא דאתי ממש שהוא בחי' למעלה מהזמן ששם עיקר אריכת ימים בחי' יום שכולו ארוך ועי' בספמ"ע בהמעשה של הז' בעטלירס מענין הזקן שהתפאר באריכת ימים שלו. וגם כי מי שנופל מהדעת דקדושה ואינו מדבק מחשבתו בעלמא דאתי באמת רק כל מחשבותיו ותחבולותיו משוטטות בעניני העוה"ז הוא חי באמת חיים קצרים מאוד כי כל ימי חיי עוה"ז הבל ומה יתרון לאדם וכו' וכמבואר בכתובים הרבה מענין קיצור חיות וקיום האדם בעוה"ז כי לא הרבה יזכור את ימי חייו וכו'. ימינו כצל עובר וכו'. ואעפי"כ מחמת הקטנות הדעת של האדם נדמה לו כאלו הוא עולם של זמן ארוך מאוד ורוצה לקבוע דירתו בעוה"ז ולמלאות בו תאותו וטרוד כל ימיו באהבת הבהמיות שלו נמצא שע"י שטות דעתו וטעותו נתארך אצלו הזמן כאלו ידוע לו שיש לו עוד זמן ארוך לחיות בזה העולם ועי"ז בעבודת ה' דוחה א"ע מיום אל יום עד אשר עי"ז מאומה לא ישא בעמלו ח"ו שזה בחי' קיצור ימים ח"ו. אבל מי שדבוק בדעת האמיתי אינו מסתכל כלל על הבלי הזמן כי יודע כי גשמיות הזמן קצר מאוד והוא מדבק א"ע רק בעלמא דאתי שהוא באמת יום שכולו ארוך עד שזוכה עי"ז להבין גם הרמזים של עלמא דאתי המלובשין בכל עסקי העולם ואז כל עשייותיו ומלאכתו ועסקיו וכל מחשבה דיבור ומעשה שלו אפילו מעניני העוה"ז הם ג"כ בחי' עלמא דאתי ואעפי"כ יש לו הסתפקות בעניני עסקי העוה"ז ועיקר השתדלותו בתורה ותפלה ועבודת ה' שבהם יש התגלות ביותר מבחי' קדושת האור של עלמא דאתי אצל אדם כזה נתבטל בחי' גשמיות הזמן של העוה"ז מחמת שהוא רק בבחי' המדמה אבל בפנימיות הדעת הוא קצר וקטן מאוד וכל ימי חיינו הבל לפניך הבל ממש. (וכבר ידוע מאמר החכם בפשיטות ג"כ העבר אין והעתיד עדיין וכו') והיכן הוא הזמן שעבר מיום בריאת העולם עם כל הדורות שעברו בו עם כל עמקות מחשבות ודיבורם ומעשיהם ותחבולותיהם של כאו"א ואעפי"כ הוא דווקא חי גם בעוה"ז חיים ארוכים וטובים מאוד מאחר שמדבק מחשבתו רק בעלמא דאתי שהוא יום שכולו ארוך כולו טוב ואפילו בעניני העוה"ז הוא מסתכל ומבין בכל עת הרמזים הקדושים שמרמז לו השי"ת איך להתקרב אליו על ידם ועי"ז הוא חי חיים טובים חיים חדשים בכל עת וימי חייו גדולים ורחבים וארוכים מאוד מאחר שמשיג הטוב הגנוז בהם וכמובן במאמר במה הארכת ימים סי' פ"ד שזה בחי' ואברהם זקן בא בימים אברהם דייקא שזכה לאהבה דקדושה שזה בחי' שלימות הדעת בחי' מסטרא דימינא

מוחא

מוחא חוורא ככספא שעי"ז זוכין לבחי' ביטול הזמן והתאחדותו בבחי' למעלה מהזמן כנ"ל שזה עיקר בחי' אריכות ימים כנ"ל ועי' נפלאות רבות מענין המאמר הנ"ל בלק"ה הלכות בה"ר וב"פ הל"ה: והנה בכאן מבאור שע"י מוציא דבה נפגם הקמץ שהוא בחי' כהן וכו'. ועי' במשנת חסידים מס' תשובה שהמוציא דבה יאמר פסוק נשבע ה' ולא ינחם. ויכוון בשם קדוש התובע דינו של מוציא דבה שהוא ש"ה ל"ן שהם אותיו' שניות של ארבע תיבות אלו וכו' ומרומז בפסוק יום לשנה וכו' ובזה תבין סיום הפסוק נשבע ה וכו' אתה כהן לעולם ובזה מובן ביותר ענין שנתים ימי' בחי' יום לשנה הנ"ל: שייך לענין הנ"ל. שע"י לה"ר מתגבר המדמה שהוא בחי פרעה וכו' ובזה יש לפרש מה שנאמר וירא משה ויאמר אכן נודע הדבר ופירש"י ראה שיש בישראל דלטורין אמר שמא אינם ראוים ליגאל היינו כנ"ל כי ע"י לה"ר מתגבר בחי' גלות פרעה וכו':

מאמר **אבא שאול** סי' נ"ה. שמעתי שנכתב בק"ק זאסלאב שנת תקס"ז: (ב) שם במאמר הנ"ל אות ה' וזהו קוה אל ה' וכו' ובזה יובן סמיכות הכתובים צופה רשע לצדיק וכו' וה' לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו כמבואר במאמר זה לעיל אות ג' וסמוך ליה אח"כ קוה אל ה' וכו' היינו כמבואר במאמ' זה אות ח' הנ"ל: (ג) שם באות ט' ורצתי אחריו שלש פרסאות. היינו בחי' התפל' שהם ג' תפלות ועל ידם מתנוצץ אור ג' אבות שהם בבחי' רגלי הכסא וכו' ר"ל כי פרסה הוא מלשון רגל כידוע. וכבר מבואר לעיל אות ה' שרגל זה בחי' התפל' וע"כ השלש תפלות נקראים כאן שלש פרסאות ועל ידם מתנוצץ אור ג' אבות (כמבואר לעיל אות ח' וגם ידוע מארז"ל תפלות אבות תקנום כי הג' אבות תקנו השלש תפלות) והאבות הם בבחי' רגלי הכסא וע"כ גם הם מרומזים בענין השלש פרסאות: ועי' מ"ר דברים פ' א' מענין עוג שהי' מכניס עין רעה ביעקב ובניו ומה שנאמר בו כי בידך נתתי אותו כבר פסקתי דינו מימות אברהם יצחק ויעקב וכו' כי הכנעתו ע"י אור זכות אבות ותבין לענינינו: שם. כי קודם כריתת הרשעים הי' פני ה' מכוסה ומוסתר בעושי רע כדי להכריתם וכו'. ר"ל כמו שמבואר לעיל באות ג' שהשי"ת כובש משפטו ממנו והרשע זוכ' בדין וכ"ז בכדי להציל את הצדיק מרע עין של הרשע ולחזק מאור עיניו של הצדיק עד שרואה ומשיג צדקתו של השי"ת ונתחזק אמונתו וזוכה לתפלה כתיקונה ולירושת א"י ועי"ז בהכרת רשעים תראה ואז כשרואין בכריתת רשעים ממש תיכף נתגל' פני ה' לעושי טוב וכו' ועי' בלק"ה הל' פורים הל"ה: שם. מענין כפילת הפסוק כל הנשמה תהלל וכו' עי' בפע"ח מבואר שיוצא מר"ת של אלו התיבות שם קדוש כה"ת וכו'. וזה סוד רק בעיניך תביט עם ד' אותיות עולה כ"ה"ת והענין וכו'. הרי כה"ת ב' עינים שבהם מביט ובכח השם הזה הוא מסתכל ברשעים ומענישם וזה סוד ושלומת רשעים תראה ובזה מבואר ביותר דברי רבינו ז"ל הקדושים. ולענינינו לקרב הדברים אל השכל קצת נלע"ד כי הגם שהצדיק מתפלל תפלותיו בכל יום מסתמא כתיקון אעפי"כ כשהרשע רודף אותו וצופה עליו ומבקש להמיתו ח"ו אז כשהצדיק רואה צדקת ה' איך שבזה שמזכה את הרשע בדין הוא עושה טובה גדול' להצדיק אז הוא מתחזק ביותר בתפלתו שזה בחי' פרה דקבילת משור הנ"ל נמצא שהרע עין של הרשע גרם להצדיק חיזוק התפלה ביותר עד שעי"ז עצמו זוכ' הצדיק לראות בהכרת רשעי' כנ"ל ואז מתחזק עוד ביותר בתפלתו שזה בחי' כפילת הנשימ' שבא ע"י עיה"ר שאז גם ההלל צריך לכפול היינו בחי' חיזוק התפל' ביותר הנ"ל בפרט שצריכין להתחזק בתפל' והלל והודאה להשי"ת שהציל אותו מעיה"ר הזא' והוא רואה בהכרת רשעי' שאז נתגל' כביכול ה' פני ה' לעושי טוב וכו' כמב"פ: ועי' לקמן בסי' ר"ח ג"כ ע"פ צופה רשע לצדיק וכו' שכתב שם אבל אלו הרשעים מרבים במחלוקת מרבים במכסה וכו' וזהו ומבקש להמיתו כמו כשמכסין את האדם מראשו ועד רגליו עד שא"א לו להנשים וכו' נמצא מבואר שהרשעים רוצים לבטל נשימת הצדיק וחיותו לגמרי ח"ו. וכן במאמר זה הנ"ל אות ד' מבואר ג"כ כי מתחלה נעקם לבו וכו' (וממיל' מובן כי אז הי' קשה לו להתפלל) ואח"כ בשרואה צדקת ה' ונתיישר לבו בשלימות אמונה אז מחזק א"ע ומתפלל שזה בחי' הנ"ל שלא די שאין הרשע מבטל את הצדי' מתפלתו ואמונתו שזה עיקר חיותו ונשימתו כ"ש וצדיק באמונתו יחי' וכתיב תפל' לאל חיי (וכמבוא' בדבריו ז"ל במאמר אמור אל הכהנים סי' ב' ובמאמ' תהומו' סי' ט' ובשאר מאמרי') אף גם גורם לו להתחזק יותר בתפלתו גם בעת הצלחת הרשע שאז הוא בחי' פני ה' בעושי רע וכו' כנ"ל שזה בחי' מה שגם בעת כפילת הנשימה שבא ע"י עיה"ר צריכין אז גם ההלל לכפול כנ"ל בפרט כשזוכ' להנצל מע"ה הזה ורוא' בהכר' רשעי' שאז נתגל' פני ה' לעושי טוב אז בודאי צרי' להתחז' בתפל' ביותר שזה בחי' כפיל' הפסו' כל הנשמ' תהלל וכו' שיוצ' מר"ת של השם הק' כה"ת שבכח השם הזה הצדיק מסתכל על הרשעים ומענישם בבחי' רק בעיניך תביט וכו' כנ"ל: ועיין בסידור קול יעקב בכוונות ובא לציון. מבואר לכוון בס"ת של פסוק כי לא עזבת" דורשיך" ה' בשם הק' ת"כ"ה והוא מסוגל להכניע הקליפות ולהכרית הרשעים וכו'. ובפע"ח מבואר שהמכוון אז בזה השם ניצול באותו יום מאדם רע. וע' במג"ע אופן קצ"ה מובא ג"כ ענין זה ושם מבואר שזה סוד מה שהתפלל משה ליכנוס לא"י וכו' ע"ש (וביותר מבואר הענין לפי דברי רבינו ז"ל במאמר זה שע"י ירושת א"י זוכין לראות בהכרת רשעי' בחי' וירוממך לרשת ארץ בהכרת רשעים תרא' וכו' כנ"ל). וע"ש עוד שזה מרומז גם בסוף התפל' על כן נקוה לך וכו' לראות מהר"ה בתפאר"ת עוז"ך ס"ת מרמז על שם הק' הנ"ל. ולפי דברי רבינו ז"ל מבואר הענין ביותר כי כל תפלתינו עכשיו הוא שאנו מחזקים עצמינו בתפל' גם בעת הגלות וזמן הצלחת הרשעים שאז כביכול פני ה' מכוסה ומוסתר בבחי' פני ה' בעושי רע וכו' ואנו מאמינים כי צדיק ה' ושכ"ז הוא לטובתינו וכו' כנ"ל. וכבר נתבאר שע"י תפלה כתיקונ' זוכין לראות בהכרת רשעים שאז נתגלה פני ה' לעושי טוב שזה בחי' מה שמט"ט שר הפנים שהוא ביציר' מאיר לעשיה וכבר ידוע מה שמבואר בזוה"ק כי תפארת מקנן ביציר' וזה בפנימיות עוד יותר שזה בחי' התגלות פני ה' ממש ע"כ מתפללין בסוף התפל' לראו' מהר' בתפארת עוזך וכו' כי עכשיו כביכול פני ה' מוסתר וכמובן גם במאמר אית לן בירא סי' ל"א. וכ"ז ג"כ לטובתינו ואנו מתפללין שנזכ' לראות בהכרת רשעים שזה בחי' והגילולים כרות יכרתון ע"ד שארז"ל חוטאים לא נאמר אלא יתמו חטאים וכו' וזה להפנות אליך כל רשעי ארץ וכו' לפניך ה' א' יכרעו ויפולו וכו' וכו' שכ"ז בחי' התגלות פני ה' לעושי טוב בחי' לראות מהרה בתפארת עוזך לראות דייקא כנ"ל ושם מרמז השם כ"ה"ת הנ"ל שהוא בחי' עינים בבחי' רק בעיניך תביט וכו' כנ"ל ובזה מבואר ג"כ מה שכתב רבינו ז"ל בקשו פניו תמיד כי ע"י תמיד שהוא בחי' ארץ ישראל כ"ש עיני ה' אלקיך בה תמיד ע"י א"י תזכו למצוא פני ה' כי ע"י א"י תזכו לראות בהכרת רשעים היינו כנ"ל כי מחמת שעיני ה' אלקיך בה תמיד ועיני ה' הם בבחי' השם כ"ה"ת הנ"ל שעל ידו רואין בהכרת רשעים ונתגלה פני ה' עי"ז וע"ש במג"ע אופן קצה הנ"ל מענין מה ששלחה אסתר להת"ך מרמז ג"כ על שהשתדלה בכח השם הזה הק' הנ"ל. וג"ז מבואר ביותר עפ"י מה שמבואר בלק"ה חל' פורים הל"ה

הל"ה הנ"ל: וע"ש עוד בפע"ח הנ"ל שכתוב ששם כה"ת הנ"ל עולה במספר שמיעה שהיא באוזן וכו' ואח"כ כתב הרי כה"ת ב' עינים וכו' כנ"ל ובזה מבואר סמיכות הפסוקים עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם שכ"ז הוא בחי' השם כה"ת הנ"ל פני ה' בעושי רע להכרית מארץ זכרם. וע"י בחי' השם הנ"ל נתגל' פני ה' לעושי טוב כנ"ל. לענין השם הק' כה"ת הנ"ל וכפי מה שמבואר לעיל שאפי' קודם כריתת רשעים שאז כביכול פני ה' מוסתר בעושי רע וכו' אעפי"כ הצדיק רואה בעיניו שזה מצדקת השי"ת וכו' בחי' צדקתך כהררי אל אעפ"י שמשפטיך כבוש בתהום רבה. ובזה מובן מה שמציין בשערי ציון בהע"ב פסוקים המכוונים לע"ב שמות וכו' ידעתי ה' כי צדק משפטיך וכו' כה"ת וזה שסמוך לזה למה ה' תזנח נפשי תסתיר פניך ממני. כי אז פני ה' מוסתר עדיין כנ"ל:

מאמר וביום הביכורים סי' נ"ו נאמר בחג השבועות שנת תקס"ה שחל אז ביום ב' וביום ג' ויש בזה כמה סיפורים ואין כאן מקום לבארם ומבוארים היטב בספר חיי מוהר"ן ז"ל:

(ב) שם במאמר הנ"ל אות ג' וע"כ צריך לעסו' בתור' בפה דייקא

כי כשצריכין לקרוא את אחד בשמו צריך לקרותו בפה דייקא וא"א לקרותו בשמו במחשב' בעלמ' כן א"א לקרו' את חי החיים כ"א ע"י הפה ולא ע"י המחשב' לבד וכו'. ר"ל כי הגם שחי החיים יודע גם מה שבמחשבת האדם אך מחמת שעיקר חיות האדם הוא בחי' המחשב' והשכל שהוא בחי' למעל' מואו קצוות למעל' מהמדות ובאמת צריכין לקבל את החיו' במדה כי בלא מדה וצימצום א"א לקבל החיות מהשי"ת מחמת ריבוי אחד שמטעם זה צריכין לקבל החיות ע"י עסק התורה דייקא שהוא שמו של הקב"ה ששם נגבל החיות כביכול במדה בבחי' ומדת ימי מה הוא כמבואר שם לעיל מטע' זה עצמו צריכין לעסוק בתורה בפה דייקא שהוא בחי' גבול ומדה ולא ע"י המחשבה שהיא בבחי' למעל' מהמדות כנ"ל: שם. בענין מה שע"י עסק התורה שעי"ז ממשיך אריכות ימים לתוך המלכות והאריכות ימים הזה הוא בעצמו בחי' הדעת וע"י זה הדעת נתגלין ההסתרות וכו' כמבואר שם בפנים. ר"ל כי המלכות דקדושה הוא בחי' סוף דבר כמבואר באות ח' לקמן וכידוע וממנה מקבלין חיות כל המדריגות התחתונות והנמוכות מאוד אפי' אותן שהם בבחי' הסתרה שבתוך ההסתרה בבחי' ומלכותו בכל משלה כידוע רק מחמת שכשהמלכות היא בבחי' קטנות ואין מתגלה בה אור המדריגות העליונות ע"כ יכולין אז ההסתרות להתגבר ולהעלים אורה לגמרי וכשהצדיק שהוא בחי' מרדכי ממשיך ע"י עסק התורה שלו אור הדעת והשכל שהוא בחי' אריכות ימים לתוך המלכות עי"ז מאיר אור המלכות באור גדול עד שמאיר אור הדעת הזה גם בתוך כל המדריגות התחתונות שמקבלין חיות מהמלכות ועי"ז נתגלין כל ההסתרות ונעשה מהם תורה כמב"פ: (שם) ובכל יום ויום מרדכי מתהלך לפני חצר בית הנשים. מפרש בג' בחי' יש שנשו וקפצו ממקומו של עולם ויש שהם בחי' שכח' מלשון כי נשני אלקים וכו' ויש שהם בבחי' נשתה גבורתם וכו'. ערש"י פ' וישלח על פ' ע"כ לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה כלל שם שלשה בחי' הנ"ל יחד. וכתב שם ולמה נקרא שמו וכו' לפי שנשה ממקומו ועלה והוא לשון קפיצה וכן נשתה גבורתם וכו' וכן כי נשני אלקים וכו' והוא מימרא דריב"ל במס' חולין דצ"א רק שם אינו מביא הפסוק כי נשני וכו' רק שנשה ממקומו ועלה וכה"א נשתה גבורתם הי' לנשים ולהבין כוונת רבינו ז"ל שפי' בג' בחי' הנ"ל. נלע"ד פשוט כי רבינו ז"ל ביאר לעיל ענין הסתרה והסתרה שבתוך ההסתרה כי עבר ושנה נעשה לו כהיתר וכו' וזה בחי' הסתרה אחת וכו'. ואז קשה ג"כ מאוד למצוא את השי"ת מאחר שכבר נעשה לו כהיתר.

אבל עכ"ז אפשר לייגע ולחתור עד שימצא אותו ית"ש אך אם ח"ו אחר שעבר ושנה עושה יותר עבירות ח"ו אזי נסתר ממנו אפילו זאת שידע שנעשה לו כהיתר רק שאיננו יודע כלל משום נידנוד עבירה והכל הוא ישר בעיניו וזה בחי' הסתרה שבתוך הסתרה וכו'. ובאמת גם שם מלובש השי"ת וכו' רק שע"י ריבוי העבירות הפך דברי אלקים חיים לגמרי וכו' ע"כ צריך לגלות ההסתרות הנ"ל והנה לפי"ז צריכין להבין באיזה בחי' הי' קודם זה כי הלא עבר ושנה שאז נעשה לו כהיתר אז הוא בחי' הסתרה אחת. ומאיזה בחי' בא העבירה ראשונה שעבר בפעם הראשון שאז לא נתהפכו עדיין הצירופין אצלו ולא הי' עדיין בבחי' הסתרה א"כ מהיכן בא לעבור על מצוות ה' ח"ו ומוכרח לומר שאעפ"י שידע אז עדיין שהוא עבירה אעפי"כ נדמה לו שנשתה גבורתו ואין לאל ידו להתגבר על יצרו ובאמת זה גופא ג"כ בחי' הסתרה כי כבר אמר השי"ת לפתח חטאת רובץ ואתה תמשול בו אם תרצה תתגבר עליו וכשארז"ל ובאמת ארז"ל בכל יום ויום יצרו של אדם מתגבר עליו ואלמלא הקב"ה עוזרו וכו' רק שאז בפעם ראשונה אין ההסתרה מצד הסתרת השי"ת והתורה שנסתרו ממנו ח"ו. רק אזי ההסתר' הוא רק מצדו שנסתר ממנו כחו ובחירתו שנדמה לו שא"א לו להתגבר על יצרו (ועי' בקידושין דף מ"ח) ונגד זה חישב רבינו ז"ל ג' בחי' נשים א' אלו שנשו וקפצו ממקומו של עולם ונתרחקו מהשי"ת היינו אלו שהם בבחי' הסתרה שבתוך ההסתרה שהכל נעשה ישר בעיניו ח"ו כנ"ל. ויש שכבר הי' קצת אצל השי"ת רק שכבר שכחו אותו ית' וזהו בחי' נשים לשון שכחה. ר"ל אלו שהם בבחי' הסתרה אחת בחי' נעשה לו כהיתר שאעפי"כ מבלבל אותו קצת עדיין חשש איסור רק שנעשה לו כהיתר שזה בחי' שכחה. ויש שגם עתה זוכרים את השי"ת רק שנשתה גבורתם וכו' היינו קודם שעבר ושנה אז ההסתרה שלו הוא רק בבחי' זו שנשתה גבורתו וכו' כנ"ל (ומחמת שהנגיעה בכף ירך יעקב בגיד הנשה מרמז על שפלות מדריגת הקדושה בזמן הגלות שאז עיקר זמן ההסתרות בחי' ואנכי הסתר אסתיר פני שזה בחי' מה שארז"ל שגיד הנשה מרמז על ט"ב שאז עיקר זמן התגברות ההסתרות ע"כ רמזו רז"ל בזה כל הבחי' הנ"ל) ומרדכי שהוא הצדיק שזכה לבחי' המלכות הנ"ל הוא עוסק לגלות כל הסתרות הנ"ל לכ"א לפי בחינתו והכל ע"י עסק התורה שלו כנ"ל וכמבואר בפנים (ועי' עוד מענין התגברות היצה"ר על האדם בפעם הראשון בספר זוהר הרקיע על הסבא דמשפטים): (שם במאמר הנ"ל) לדעת את שלום אסתר שעי"ז עושה דעת מהסתרה שבתוך הסתרה וכו'. ר"ל ע"ד שארז"ל אסתר מן התורה מניין שנאמר ואנכי הסתר אסתיר וכו' ועי' לקמן אות ז' מבואר שלפי הגדלת הדעת כן נתרבה השלום וכו' וז"ש לדעת את שלום אסתר:

(ג) שם אות ז'. וע"כ המקוה מושיע מכל הצרות וכו'. ר"ל כי

מאחר שמקוה של שבועות מרמז לשער החמישים של בינה הרי ראינו כי מקוה הוא בחי' בינה ודעת שעי"ז נתבטל הכעס ונתרבה החסד והרחמנות גם ע"י סתם מקוה שאינה של שבועות ומכש"כ ע"י מקוה של שבועות שהוא בחי' חסד עליון ורחמים גדולים:

(ד) שם אות ח'. עוגה היינו מצה בחי' מחלוקת שהוציאו ממצרים

כי במצרים שהי' הדעת בגלות בוודאי לא הי' המחלוקת לש"ש וכו' נלע"ד שרימז לנו בזה שבמצרים הי' מלובש שם דעת גדול מאוד שהוא בחי' הדעת של בחי' מחלוקת לש"ש שזה בחי' מה שכתב לעיל באות ד' שבהסתר' שבתוך ההסתר' שם מלובש תורה גבוה דייקא בחי' סתרי תורה וכו' בחי' ועברתי בארץ מצרים וכו' כי בארץ מצרים וכו' שם דייקא מלובש ומוסתר השי"ת בעצמו היינו תורת ה' סתרי תורה וכו' שזה בחי' הדעת העליון של מחלוקת לש"ש רק שכל זמן הגלות שהי' הדעת בגלות הי'

בבחי'

בבחי׳ הסתר׳ שבתוך הסתר׳ ובליל פסח נתגלה אור הדעת הזה בבחי׳ ועברתי בארץ מצרים ואתגליתי וזה בחי׳ מצה שהוא בחי׳ מוחין גדולים והוא בחי׳ מחלוקת ומצה ומריבה היינו בחי׳ הדעת הזה של מחלוקת לש״ש. וע״כ היתה הגאולה ע״י משה דייקא שהוא בחי׳ הדעת הגדול של מחלוקת לש״ש וזה עוגה שהוציאו ממצרים כי במצרים שהי׳ הדעת בגלות בוודאי לא הי׳ מחלוקת לש״ש. וזה שמצינו שסיפרה התוה״ק ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים וארז״ל שהם דתן ואבירם שמחלוקתם שלא לש״ש וכו׳ ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר. עי׳ רש״י שם וזהו שראה משה תהדעת בגלות כ״כ עד שנעשה מזה בחי׳ מחלוקת שלא לש״ש מחמת שהי׳ מלובש שם בגלות דעת העליון של בחי׳ מחלוקת לש״ש כנ״ל והבין שההסתר׳ גדולה מאוד עד שהוכרח גם הוא לברוח משם וכו׳ והם הם שחלקו על משה ואהרן גם בתחלת ביאתם אל פרעה ויאמרו אליהם ירא ה׳ עליכם וישפוט והם הם שחלקו על משה גם אח״כ במחלוקת קרח והם הם שהותירו מן המן שהכל בחי׳ אחת כמב״פ. ובזה מבואר גם מ״ש בסוף המאמר בהקריבכם מנחה חדשה לה׳ זה בחי׳ תורה חדשה תורת ה׳ וכו׳ בשבועותיכם זה בחי הדעת וכו׳ בחי׳ מקוה של שער הנון וכו׳ מקרא קודש יהי׳ לכם וכו׳ זה בחי׳ רוח הק׳ בחי׳ רוח הדופק וכו׳ כי שבועות הוא בחי׳ שכל עליון וגבוה מאוד בחי׳ שער החמישים של בינה שעליו ארז״ל שגם משה בחייו לא השיג זאת שזה בחי׳ הדעת של מחלוקת לש״ש שגם משה לא השיג זאת כביכול כמבואר לעיל בפנים שע״ז ביקש משה הודיעני נא את דרכיך וזה בחי׳ אלו ואלו דא״ח דייקא שהוא בחי׳ בינה כמבואר בכוונות על ומשמיעים ביראה יחד בקול דברי אלקים חיים והדעת העליון הזה הוא בחי׳ הסתרי תורה שמלובשין בתוך הסתרה שבתוך הסתרה וכשחוזר ומהפכה לדעת נעשה ממנה דייקא תורת ה׳ ממש שזה בחי׳ בהקריבכם מנחה חדשה לה׳ וזה בשבועותיכם שאז מאיר אור השכל העליון הזה ע״י שקבלו אז התורה שעי״ז נתגלין כל ההסתרות ונתהפכין לדעת ונמשך ונתגלה שכל עליון ורחמים גדולים שזה בחי׳ יהיבא כתיבא נאמנים אמריה הנ״ל באות ז׳ ומחמת שלבא למחלוקת לש״ש צריך לזכך ולטהר את השמים וזה ע״י אנחה (ואפשר שזה בחי׳ מה שכתוב ויאנחו בני ישראל מן העבודה) שעי״ז מחיה ומבריא את הרוח הדופק שזה בחי׳ מקרא קודש יהי׳ לכם וכו׳ כנ״ל. וזהו שהתחיל השי״ת העשרת הדברות אנכי ה׳ אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים היינו שהארה הזאת שנתגלה בעת יצי״מ שזה בחי׳ הדעת העליון שהי׳ מלובש שם בגלות בתחלה ועכשיו נתגל׳ בחי׳ ועברתי בארץ מצרים כנ״ל רק שאז נתגלה הארה הזאת רק בבחי׳ אתעדל״ע ותיכף אחר יום ראשון נסתלקה ועכשיו חזרה ונתגלה ונמשכה עליהם הארה גמור׳ משם ע״י אתעדל״ת כידוע. ובזה תבין גם מ״ש רביני ז״ל בתחלה באות ג׳ בענין הסתרה שבתוך הסתרה שע״י ריבוי העבירות הפך דברי אלקים חיים לגמרי דברי אלקים חיים דייקא כי שם דייקא מלובש הדעת העליון הנ״ל רק שהפך אותם ע״י בחי׳ ההסתרות והצדיק שזכה לבחי׳ מלכות הוא עוסק בזה לגלות ההסתרות ולהפכן לדעת שאז נעשה מזה תורת ה׳ דייקא שזה בחי׳ וביום הביכורים בחי׳ מלכות בהקריבכם מנחה חדשה לה׳ בשבועותיכ׳ וכו׳ כמב״פ: (ה) במאמר הנ״ל אות ב׳ שהמלכות יהי׳ אצלו בן חורין שזה בחי׳ מרדכי מר דרור וכו׳ י״ל שמרמז בזה שהמלכות דקדוש׳ מקושר׳ בבינ׳ שהוא בחי׳ יובל הגדול בחי׳ דרור וחירות שזה בעצמו ג״כ בחי׳ החיות שצריך להמשיך לתוך המלכות כי בינה הוא חיי המלך כידוע וכמובן גם אח״כ באות ג׳ וכפי המבואר לעיל וכן מובן מזה קצת מה שבמגילת אסתר מתחיל הסיפור ממלכות אחשורוש וכו׳ ואיך ששלח כתבים אח״כ להיות כל איש שורר בביתו וכו׳ כי כל ענין מגילת אסתר הוא איך שהמלכות דסט״א בחי׳ המן עמלק התגרה מאוד במרדכי שהוא בחי׳ מלכות דקדוש׳ בפרט בעת תוקף ההתגברו׳ של ההסתר׳ שבתוך הסתר׳ עד שנלקח׳ אסתר לבית המלך וכו׳ והשי״ת הי׳ בעזרינו והפך ההסתר׳ לדעת וכו׳ עד שדייקא עי״ז שנלקח׳ אסתר לבית המלך הי׳ כל הנס של פורים עד ותשם אסתר את מרדכי על בית המן וכו׳ וזה שמתחיל לספר איך שגבר׳ אז ההסתרה והתגבר בחי׳ מלכות דסט״א בחי׳ מלכות אחשורוש וכמארז״ל כשבת המלך וכו׳ על כסא מלכותו שמנה וטעה וסבר שכבר כלה זמן ההבטח׳ של בנין בית שני ושוב לא יבנה ח״ו וע״ז עשה משתה גדול וכו׳ רק מחמת שהשתמש עם המלכו׳ רק להנאתו ולצרכו והי׳ המלכו׳ בידו כעבד למלאות תאוותו שזה ענין המלכות דסט״א היפוך בחי׳ המלכות דקדוש׳ שהוא רק לעבוהש״י וכו׳ ע״כ שלח אחר ושתי בשביל תאוותו להתפאר ביופי׳ לפני העמים והשרים והיא לא רצתה לבוא אליו וביזתה אותו בדברים מגונים ועי״ז נתבלבלה כל הסעוד׳ ונראה אז בחוש שהמלכות דסט״א אין בה ממש כי הלא הוא מולך בכיפה ולבסוף אין לו ממשל׳ אפילו בביתו על אשתו שזה בחי׳ הכתבים ששלח אח״כ להיות כל איש שורר בביתו ומדבר כלשון עמו (כי עיקר המלכות והממשל׳ הוא ע״י דיבור בבחי׳ מלכות פה) ושחקו ממנו הכל כמארז״ל אלמלא אגרות הראשונות וכו׳. וזה הי׳ סיב׳ להצלת ישראל והתגברו׳ בחי׳ המלכו׳ דקדושה שיש בכ״א מישראל בבחי׳ ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם וכו׳: (שם באות ד׳) ע״כ שם דייקא מלובש ומוסתר השי״ת בעצמו היינו תורת ה׳ ממש סתרי תורה ע״כ מהסתר׳ שבתוך הסתר׳ כשחוזר ומהפכ׳ לדעת נעשה ממנה דייקא תורת ה׳ ממש וכו׳ נראה דר״ל כי בחי׳ אסתר מרמז על הסתר׳ שבתוך הסתר׳ אבל כשחוזר ומהפכ׳ לדעת אזי נקראת אסתר על שם שהדעת הזה הוא בחי׳ נסתר שבנסתר בחי׳ רזין דרזין שזה בחי׳ תורת ה׳ ממש בחי׳ מנחה חדשה המבואר בסוף המאמר (ועי׳ במאמר אני ה׳ הוא שמי סי׳ י״א אות ז׳ ובמאמר אשרי העם סי׳ י״ג ובמאמר מי האיש החפץ חיים סי׳ ל״ג מענין פנימיות התורה שיתגל׳ לעתיד וכו׳): (שם באות ה׳) המלכות דקדוש׳ הוא בחי׳ סוף דבר כי היא בחי׳ מדה האחרונ׳ מהעשר ספירות והיא בחי׳ מאסף לכל המחנות דקדושה כי הצדיק הזה שהוא בחי׳ מלכות דקדוש׳ הוא עוסק לגלות כל הסתרות ואת כל נדחי ישראל יכנס אבל המלכות דסט״א היא להיפוך כי כל עסקו להגביר ולהגדיל בחי׳ ההסתרות ולתפוס עי״ז ניצוצות הק׳ שהם בחי׳ חלקי נשמות ישראל לתוך רשתו ומצודתו ומחמת שהוא מתיירא שלא יוציאו בלעו מפיו ע״כ הוא מתגבר ומאסף ממון וכו׳ והניצוצות הקדושות שהם אלו הנפשות שנלכדו במצודתו קצת קשה להם לצאת משם מחמת שמתבטלין לגבי רבוי הממון שאצלו בפרט כי בהממון בעצמו יש ג״כ בחי׳ ניצוצי הקדוש׳ גוונין עילאין וכו׳ ועי״ז מתגבר המלכות דסט״א על אלו הנפשות בתאוות הממון והעשירות שעי״ז עיקר התגברות ההסתר׳ שבתוך הסתר׳ שמתגבר׳ על אלו הנפשות אך אעפי״כ יש כח במלכות דקדוש׳ בחי׳ מרדכי ע״י עסק התור׳ שלו להוציא ממנו כל הממון וכל הניצוצו׳ הק׳ שבלע וכמו שיש לו כח להפוך כל ההסתרות לדעת כנ״ל כמו״כ הוא מוציא ממנו כל העשירות (שעי״ז מתגברת ההסוּרה ביותר כנ״ל) ומהפכו לדעת כי עושה ממנו תורה שנקראת אשת חיל נלע״ד שמרמז בזה כי אחר שנתגלה ההסתרה שבתוך ההסתרה ונתהפך לדעת נעש׳ ממנה דייקא סתרי תור׳ ואז נקראת אסתר על שם סתרי תורה ואז המלכות בבחי׳ אשת חיל עטרת בעלה כידוע ובפשיטות ר״ל כי מחזיק בהעשירות זה לומדי תורה ועי׳ במאמר פתח ר״ש סי׳ ס׳ שיש בחי׳ התבוננות כזה בהתור׳ שצריך לזה

לזה עשירות גדול והון רב נמצא שע"י שמוציא ממנו העשירות ע"ז בעצמו נתרחב דעתו ביותר עד שיכול להשיג סתרי תורה ועי' זוהר בראשית כ"ו ע"ב בענין מחנה דן שהי' לצד צפון שמשם בחי' עשירות ובזה תבין ביותר קשר הענין המבואר בפנים: (שם אות ז') וזה בחי' מן ר"ל כי מן היא בחי' פרנסה בנקל בלי טורח שהיא בא ע"י הגדלת הדעת כנ"ל באות ו': שם. מאמר פשוט זה בחי' התגלות הדעת כי הדיבור הוא התגלות הדעת וכו' ר"ל כי עיקר התגלות הדעת הוא כשממשיכין אור הדעת שיאיר בבחי' המדות שהם הואו קצוות עד שיתגלה ויאיר גם בבחי' המלכות שהוא בחי' דיבור בחי' מלכות פה שהוא בחי' תכלית הגבול והצימצום מבחי' המדות שזה בחי' כי חיים הם למוציאיהם בפה דייקא וכו' הנ"ל באות ג' וכמבואר לעיל שזה ג"כ בחי' שבועות שהוא בחי' שכל עליון ודעת גדול מאוד ונקרא עצרת מלשון מלכות כמבואר בסוף המאמר. וגם כי כבר מבואר לעיל שעיקר התגלות הדעת העליון הזה הוא ע"י זה הצדיק שזוכה לבחי' מלכות שע"י עסק התורה שלו ממשיך אריכות ימים לתוך המלכות עד שנתגלין כל ההסתרות ונתהפכין לדעת שזה בחי' יהיבא כתיבא נאמנים אמריה כנ"ל:

מאמר שאלו את ר' יוסי בן קיסמא סימן נ"ז שמעתי שנאמר פיסקא פיסקא ויש בזה כמה סיפורים נפלאים איך שנתגלגל התגלות כל ענין וענין מזה המאמר אך איני בקי היטב בכ"ז:

(ב) שם במאמר זה אות א' יקום ולא יאמין בחיין וכו' שיקים את האמונה הנפולה שלא האמין בצדיקים וחכמים אשר גם במיתתם קרוים חיים וכו'. ואח"כ באות ב' מבאר שכשאין לו אמונת חכמים זה בחי' הסתלקות החכמים וכו' נלע"ד דר"ל כי כשאין לו אמונת חכמים אז אפילו בחיין חיותן של החכמים נחשב ג"כ אצלו בחי' הסתלקות החכמים מאחר שאין מאמין בהם וכן להיפוך מי שזוכה לאמונת חכמים בשלימות אין שייך אצלו לומר הסתלקות החכמים או מיתתן ח"ו מאחר שבאמת צדיקים אפילו במיתתן קרוים חיים ולפי דברי רבינו ז"ל מבואר מאוד התכת הכתובים יען כי נגש העם וכו' בשפתיו כבדוני ולבם רחק ממני לכן הנני יוסף להפליא העם הזה וכו' ואבדה חכמת חכמיו היינו כשם שהם מכבדים ויראים אותי בנגלה לעיני בני אדם רק שפנימיו' לבבם רחק ממני כן עונשם ח"ו שיהי' חכמים בדורותיהם רק אעפי"כ תאבד חכמתם של החכמים מחמת שהעם לא יאמינו בהם ולא יקבלו את אור חכמתם וזהו מדה כנגד מדה כי אעפ"י שיהי' להם חכמים אעפי"כ לא יקבלו העם את הפנימיות שבהחכמים היינו אור חכמתם מחמת חסרון אמונה כנ"ל:

(ג) שם אות ב'. ולהקים אמונה הנפולה הוא ע"י בחי' יעקב היינו ע"י נדר וכו' ויעקב הוא בחי' נדר שהוא ראש לכל הנודרים. יש לפרש ע"ד שהקשה בזוהר ויצא דק"נ ע"ב על פסוק וידר יעקב נדר וכו' כיוון דכל האי אבטח לי' הקב"ה אמאי לא האמין ע"ש מה שתירץ וע"ש גם בדף קנ"א. והנה יעקב אבינו ע"ה בוודאי האמין בשלימות בהבטחת הקב"ה רק שלא האמין בעצמו בשלימות וחשב שמא אין חלומו אמת וזה ג"כ לפעמים נחשב לפגם אמונת חכמים מה שהחכם האמת אינו מאמין בעצמו בשלימות וכמבואר במאמר חדי ר"ש סי' ס"א ע"כ וידר יעקב נדר להקים האמונ' הנפולה. ואפ"ל שזה ג"כ הענין מה שנאמר אחר הסתלקותו של אהרן הכהן ויראו כל העדה כי גוע אהרן וכו' וישמע הכנעני מלך ערד וכו' וידר ישראל נדר וכו' ודרז"ל על שם נדרו של יעקב וכו' כי כבר נתבאר שכשזוכין לאמונת חכמים בשלימות אין שייך לומר הסתלקות חכמים כי צדיקים במיתתן קרוים חיים והיינו בהיפוך מהעונש של פגם אמונת חכמים שע"ז אעפ"י שיש חכמים אבל פנימיות חכמתם נעלם ונאבד מן העולם ע"י חסרון אמונה כנ"ל אבל ע"י אמונת חכמים אם אדרבא להיפוך אעפ"י שבנגלה נסתלקו החכמים ח"ו אבל הפנימיות שלהם נשאר בעולם דהיינו אור חכמתם וזכות צדקתם ותורתם מגין על העולם גם עכשיו ועכשיו כשנסתלק אהרן ונסתלקו ענני כבוד זה מורה על איזה בחי' פגם באמונת חכמים שזה עיקר בחי' הסתלקות החכמים כי באם לאו למה נסתלקו ענני כבוד שהי' בזכות אהרן הלא הוא חי גם עכשיו ואפ"ל שזה בכלל דברי חז"ל שאמרו שהי' מהרהרים אחר משה וכי אפשר שמת אהרן וכו' עד שהראם מוטל במטה וכו'. ובזה גילו דעתם שחושבים זאת לבחי' הסתלקות ומיתה ממש עד אשר הי' קשה להם לקבל זאת בדעתם וכי אפשר שישלוט בו מלאך המות ובאמת לא שלט בו מלאך המות ומת בנשיקה וגם עכשיו הוא חי נמצא שזה הי' בחי' פגם אמונת חכמים ע"ז וישמע הכנעני וכו' והתיקון לזה וידר ישראל נדר וכו' ועי' זוהר חוקת דקפ"ג לענין פטירת אהרן וכו' זכאה חולקיהון דצדיקייא וכו' ואע"ג דאינון באתר אחרא בעלמא אחרא עילאה זכותהון קיימא בעלמא דא לדרי דרין וכו' ומ"ש בפרשה עקב ובני ישראל נסעו מבארות בני יעקן מוסרה שם מת אהרן וכו' ופירש"י ששם עשו אבל כבד על מיתתו של אהרן שגרמה להם שנסתלקו ענני כבוד ומלחמת מלך ערד וכו'. היינו ג"כ כנ"ל כי אדרבא כשיודעין ומאמינים שהצדיק והחכם לא מת כלל כי גם במיתתו קרוי חי רק שנסתלק ונתעלם מאתנו ואין אנו רואים אותו בהתגלות וגם הפנימיות שלו שנשאר לנו גם עכשיו צריכים להשתדל ולהתייגע ולחפש אחריו ביותר כי גם ע"ז נופל שכחה והעלמה גדולה אחר פטירת הצדיק כמבואר להדיא לקמן בסימן קצ"ב בבחי' נשכחתי כמת מלב וכו'. כששמים אל לבו כל זאת אז מתגבר בהספד ואבל על פטירת הצדיק ביותר מאחר שיודע שבאמת הוא חי ע"כ א"א להשכח' להתגבר כ"כ עד שיהי' מתעצל ע"ז בהספדו ג"כ רק אדרבא הוא מזדרז ביותר בהספד ואבל עליו על שאעפי"כ נתעלם ונגנז האור מאתנו כנ"ל. שזה בחי' מה שארז"ל שאמר לו רב לרב שמואל בר שילת אחים בהספדאי דהתם קאימנא היינו כנ"ל כי תדע שאני חי ועומד שם ושומע ההספד וכל מה שמספידין בחמימות יותר כמו"כ תזכו למצוא פנימיות קדושתו ביותר גם אז ועי' נפלאות על פסוק זה בלקוטי הלכות הל' שלוחין הל"ה אות י"ז וע"ש באריכות מענין הנ"ל שצדיקים גם במיתתן קרוים חיים ועיין עוד נפלאות רבות מכלל ענין מאמר זה הנ"ל בלקוטי הלכות הל' שבת הלכה ו':

(ד) שם אות ח'. חמץ וכו' הוא בחי' תענית בחי' כל מחמצת לא תאכלו לא תאכלו זה בחי' תענית הנ"ל לקרב הדברים אל השכל קצת נלע"ד כי מבואר בכתבי האריז"ל כי חמץ מרמז על בחי' מוחין דקטנות שיש שם אחיזה להחיצונים (ועיין משנת חסידים) ומבואר בכתבי האריז"ל בשער תיקוני העוונות כי ביום התענית ניזונין ממוחין דקטנות לבדן וכו' ע"ש נמצא מבואר כי החמץ שמרמז על בחי' מוחין דקטנות הוא בבחי' מוחין דקטנות וע"כ נאמר בו בפסח כל מחמצת לא תאכלו בדי שלא יתן מקום להחיצונים להתאחז בו אז כמבואר בכוונות ואז צריכין לאכול מצה שמרמז על מוחין גדולים מוחין דאבא שזה בחי' הארה הגדולה שמאיר בשבת שע"כ נקרא שבת בשם קדש כ"ש ושמרתם את השבת כי קדש הוא וי"ט נקרא רק מקרא קדש כמבואר בכוונות י"ט ובכוונות של שבת בפרט הסעודה שבשבת בבוקר שעליו נאמר אז תתענג על ה' על ה' דייקא והוא בבחי' מוחין דאבא כמבואר בכתבי האריז"ל שזה ג"כ בחי' סוד אכילת מצה בליל פסח כמבואר בכוונות פסח. וזה שכתב רבינו ז"ל מצה היא בחי' עונג שבת היינו כנ"ל וז"ש לעיל באות ז' כי אכילת שבת קודש הוא וכו' היינו בחי' קודש הנ"ל הנאמר בשבת ואז נכנע הכבד ג"כ

ג"כ ונתבטל כוחו וכו' נמצא שמה שנכנע הכבד שהוא בחי' אדום לפני המו׳ ע"י תענית שאז ניזונין ממוחין דקטנות שמשם בעצמו יונקין החיצונים לפעמים ח"ו וע"י התענית נכנעין לפני המוח כנ"ל זה בחי' חמץ כנ"ל שזה בחי' מי זה בא מאדום חמוץ בגדים וההכנעה שנכנע הכבד וכל האויבים והחיצונים ע"י עונג שבת שהוא בחי' מוחין גדולים מוחין דאבא זה בחי' מצה וזה אין בין חמץ למצה אלא משהו נוטריקון והי' מעשה הצדק' שלום. היינו שעיקר ההבדל ניכר ע"י השלום שנתרבה ע"י הצדקה שע"י נתינת הצדקה של התענית בחי' אגרא דתעניתא צדקתא נמשך ונתרבה ג"כ השלום רק שאין לו בחי' פה ודיבור עדיין וע"י עונג שבת אז כשנותנין ג"כ צדקה נמשך ונתרבה השלום שיש לו פה וכו' כמבואר בפנים ועי' בלקוטי הלכות הל' פסח הל"ו: ועיין בזוהר פנחס דרנ"ב גער חית קנה דא קנה דאתאחיד בי' עשו דאיהו רומי רבתא וכו' קנה דחמץ וכד אתי פורקנא לישראל יתבר לי' וכו' ומתעבר מיד חמץ מעלמא וכו' ויתגלה מצה בעלמ' דאיהו בית מקדשא דבית ראשון ובית שני וכו' ואינון לקבל לחם משנה וכו' מכוון לדברינו הנ"ל שמצה הוא בחי' עונג שבת בחי' הכנעת עשו הוא אדום שאחיזתו בכבד וכו' ולפי דברי רבינו ז"ל שמצה הוא בחי' עונג שבת יתכן מאוד מ"ש ממחרת השבת על יום ראשון של חג המצות שבו עיקר חיוב אכילת מצה בלילה הראשונה וכן מ"ש תשביתו שאור מבתיכם וכו' תשביתו דייקא כ"ש רבינו ז"ל באות ה' ועש"ז נקרא שבת כי בסגולתו להשבית אויב ומתנקם וכבר נתבאר שאחיזתם אז בבחי' שאור וחמץ כנ"ל:

(**נשמט** ושייך לאות ג') נוטריקון בשמן קדשי משחתיו (תהלים פט) מצאתי דוד עבדי (בחי' מלכות אמונה אבן ישראל כידוע) בשמן קדשי משחתיו (בחי' נדר בחי' ויצוק עלי' שמן כי ע"י נדר עולה לבחי' פליאות חכמה שהוא בחי' שמן כידוע וממשיך משם הארה על האמונ' שהוא בחי' אבן בחי' מלכות דוד) אשר ידי תיכון עמו אף זרועי תאמצנו בחי' תיקון הידים המבואר בפנים ועי"ז זוכין לעונג שבת ולהשבית אויב ומתנקם וכו' וזה ולא ישיא אויב בו וכו' וכתותי מפניו צריו וכו' כמבואר בפנים: (שם סוף אות ח') והקמת אמונה הוא ע"י נדר וכו' ר"ל כי מתחלה מדבר שכשהאמונה בשלימות אזי נפתחין שערי הק' ונופל שער ארם פ"א ועכשיו מדבר שכשנבנה ח"ו פעם שנית שער ארם ע"י שנפלו מאמונה ח"ו צריכין להקים אותה ע"י נדר ואז נבנה פעם שנית שער הק' ונופל שער ארם שנית. אך לפעמים נבנה שער ארם ע"י כעס ושנאה ומחלוקת וכשארז"ל אבל ע"י עונג שבת זוכין לשלום וכו' ונופל פעם שלישית שער ארם ובן דוד בא:

מאמר תלת נפקין מחד סי' נ"ח ומאמר היכל הקודש סי' נ"ט שניהם במאמר אחד נאמרו בר"ה תקס"ו שחל אז ביום שלישי ורביעי:

(ב) **מאמר** תלת נפקין אות ד' שבחי' שבת מקבל מיוסף לחם משנה וכו' ועי' זוהר ויחי דרמ"ו ודא הוא לחמו לחם ואו וע"ד כתיב הנני ממטיר לכם לחם מן השמים וודאי וכו'. וכד איהו נקיט וודאי הוא יתן מעדני מלך ומאן מלך כנס"י וכו' והוא יהיב לה על ידא דצדיק דרגא קדישא את קיימא ומהכא לשאר דרגין דלתתא וכו' בספרא דרב המנונא סבא אמר הכי מאשר שמנה לחמו דא לחם שבת דאיהו פנג על חד תרין כדכתי' לקטו לחם משנה וכו' ע"ש ועי' בכוונות ובסידור קול יעקב בפי' על הפזמון למבצע על רפתא וכו' ועי' בספר דבש לפי ערך יוסף שהביא בשם הרב מוהר"ר העשיל שענין לחם משנה של שבת מרמז על יוסף כי שני פעמים לחם גימ' יוסף וכו' מכוון ג"כ לענינינו והנה מענין הנ"ל תבין מעלת הזוכין להיות בשבת אצל הצדיק והחכם האמת שבדור מאחר שעיקר הארת שבת הארת התשובה נמשך מהצדיק והחכם שבדור כמבו"פ: (שם באות ז') ותשובה מאהבה זה בחי' לחם משנה וכו' היינו שזה בחי' מ"ש לעיל באות ה' ששבת משלח הארותיו לכל המדריגות. וע"י הארה הזאת נתעורר העולם לתשובה מאהבה שהיא ג"כ בחי' לחם משנה וכו': (שם אות ט') על חמוקי ירכיך תורה הצפונה וכו' כי עיקר החידושי תורה בשבת צריך להיות ברזי תורה וחכמת הקבל' כמבואר בכוונות וכן בפזמון של אסדר לסעודתא במלין סתימין תגלון פתגמין ותימרון חידושא לעטר פתורא ברזא יקירא וכו': (שם אות יוד) כי שבת תלוי בשמירת הדיבור וכו' עיין זוהר בראשית דל"ב שבת איקרי דיבור ובג"ד דיבור דחול אסור בשבת וכו': (שם אות ט') כי הגדולה של הכשרי הדור הוא כלי אל התחדשות התורה וכו'. אולי ר"ל ע"ד שארז"ל אין כבוד אלא תורה וכמובא בסי' ל"ז עוד י"ל שסוד מאמר זה נוגע לענין מה שכשזכו מרדכי ואסתר (שהיו מבחי' משה כמובן בדברי רז"ל וכן במאמר משפטים סי' יוד) להכניע קליפת המן עמלק אז קבלו ישראל התורה מחדש ובאהבה גדולה כמו שארז"ל הדר קבלוה וכו' וגם על המגילה בעצמה דרז"ל דברי שלום ואמת כאמתה של תורה שכ"ז בחי' התחדשות התורה שהי' אז וכ"ז הי' ע"י גדולת מרדכי ואסתר כ"ש ופרשת גדולת מרדכי וכו' והאיש מרדכי הולך וגדול עד שכל ישראל זכו אז לגדולה וכבוד גדול כ"ש וכל שרי המלך וכו' מנשאים את היהודים וכו, ונאמר ליהודים היתה אורה וכו' ויקר ושארז"ל אורה זו תורה היינו בחי' התחדשות התורה הנ"ל ושמחה זה יו"ט היינו בחי' הארת שבת שהוא תחלה למקראי קודש בפרשת המועדים ועליו נאמר וביום שמחתכם כמו שדרז"ל בספרי וששון זו מילה בחי' ברית ויקר אלו תפלין שנאמר וראו וכו' היינו בחי' הגדולה והכבוד כנ"ל:

מאמר פתח ר"ש סי' ס' נאמר בר"ה תקס"ז שחל ביום שבת וביום ראשון ויש הרבה סיפורים לענין זה המאמר איך שנאמר ואינני בקי בהם כ"כ אך זאת שמעתי מאבי ז"ל וגם משאר אנ"ש שהיה התעוררות גדול ונורא מאוד בין כל אנ"ש שהיו שם בעת שהכין א"ע רבינו הק' זצ"ל לומר זה המאמר ויש מהם שבא על דעתם ומחשבתם תיבות אלו מי איכא דניים ע' שנין (מה שמבואר אח"כ בסוף המאמר) באשר שעברו כל ימיהם בשינה ומוחין דקטנות ויש שבא על דעתם מחשבות אחרות של הדהורי תשובה אמתיי׳ והכל מענין שביאר אח"כ רבינו ז"ל בזה המאמר ומזה ראו כן תמהו והבינו בחוש ההרגש ממש שבעת שמכין א"ע רבינו ז"ל לומר חידושי תורה לפניהם הוא משתדל תחלה עם נפשות השומעים ברוחניות להעלותם מדלות שפלותם ולעוררם בתשובה (וכמובן גם במאמר אשרי העם סי' י"ג ויבואר במ"א ביותר) ועי"ז באו אז כל המחשבות והרעיונים טובים על לבם ודעתם ממילא. גם בעת שאמר רבינו ז"ל זה המאמר היה התעוררות נפלא מאד לתשובה אמיתיית בין כל אנ"ש שהיו שם ובשעה שאמר רבינו ז"ל אלו התיבות ששופר מרמז עורו ישינים מתרדמתכם. געו כולם בבכיה גדולה מאוד ורבינו ז"ל הי' יושב אז ודומם ושותק עד שפסקה הבכיה קצת ואז חזר לגמור את המאמר הקדוש הזה. וכן שמעתי מאבי ז"ל שאמר להם רבינו ז"ל שהי' לו בכח להחזיק אותם ולעסוק עמהם בזה המאמר ג' ימים רצופים מעט לעת שלא ידעו בין יום ולילה כמובא בזוה"ק באיזה מקומות אצל החברייא של רשב"י ז"ל: ובספר חיי מוהר"ן מבואר שאחר שאמר רבינו ז"ל מאמר פר"ש הנ"ל אמר רבינו ז"ל שהי' חתונה יפה (ובל"א סע גיוועזן א שיין חתונקילע) והי' ראוי לבקש השי"ת עם הפמליא של מעלה על החתונה ואמר לו הר"ר נתן ז"ל בוודאי היו בכאן השיב רבינו ז"ל מן הסתם (וכאומר שבוודאי ובלתי ספק שהי' שם השי"ת עם הפמליא של מעלה׳

מעלה) והנה קודם ר"ה הנ"ל בקיץ בדרך נסיעתו למעדוועדיווקע וטשעהרין התחיל רבינו זצ"ל לעסוק בסיפורי מעשיות וסיפר אז המעשה הראשונה מסיפורי מעשיות וכל מי ששמע זו המעשה מפיו הק' הי' לו הרהור תשובה באמת וכמבואר במ"א ובר"ה תקס"ז שאחר הקיץ הנ"ל אמר מאמר זה של פתח ר"ש הנ"ל ושם מבואר ומרומז נוראות ונפלאות מענין הסיפורי מעשיות שלו כמובן שם באות י' וכפי המובן מדברי רבינו ז"ל המאמר הזה של פר"ש הוא פירוש וביאור על המעשה הראשונה שבסיפורי מעשיות הנ"ל וכמבואר גם בהקדמה שני' לספר סיפורי מעשיות:

(ב) **במאמר** זה הנ"ל אות א' הפסולת יהיו שלך וכו' ר"ל כי אצל הצדיק העיקר הוא המכוון דהיינו ההתבוננות שזוכה ע"י העשירות והעשירות הוא רק בחי' סיבובים והקדמות שעל ידם באים אל המכוון שזה בחי' פסולת שננסרין ונפסלין סביב המכוון כמו"כ ג"כ העשירות הוא בחי' פסולת נגד ההתבוננו' שהוא עיקר המכוון אצל הצדיק רק שממילא מאחר שע"י העשירות בא אל המכוון שהוא ההתבוננות שזה ההתבוננות הוא טובת כל ישראל כמו שבכלל משה קיבל הלוחות ומסרן לכלל ישראל וכן קיבל כל התורה ולמדה לישראל רק שהפסולת של הלוחות ממיל' נשאר שלו כמו שאמר לו השי"ת ומשם נתעשר משה כמו כן בפרטיות אצל הצדיק ע"י העשירות בא אל ההתבוננות ומאיר בזה עיני כל ישראל והפסולת שהוא העשירות ממילא נשאר שלו כי לא סגי בלאו הכי כנ"ל: שם. והואו הוא בחי' הלוחות וכו' ר"ל כי הואו של ממון נכללת בתיבת משם שר"ל מהלוחות שהם בחי' ואו משם נתעשר משה:

(ג) **שם** אות ב' ולבוא לעשירות הזאת הוא ע"י בחי' תיקוני עתיק בחי' אריכות ימים וכו' הגם כי הדברים נפלאים מאתנו כמובן. אעפי"כ אפשר דר"ל גם זאת עפ"י המבואר בזוהר ויקרא דכ"ה ע"ב ע"פ הרעיפו שמים ממעל וכו' בענין דמזוני לאו בזכותא תליא שהוא בחי' שמים אלא ממעל וודאי מעתיקא קדישא קאתיא וכו' ע"ש ובמק"מ פי' שר"ל מזלא קדישא דאריך וכו' וע"ש גם בפ' אחרי דע"ט ע"ב השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך על דייקא דהא מזוני במזלא תליא ופי' שם ג"כ במק"מ כנ"ל ועי' גם באדר"ז דרצ"ב ע"ב ג"כ בענין זה ועי' לקמן באות ט' שתיקוני עתיק הוא בחי' הדיקנא שהוא בחי' מן המיצר וכו'. ענני במרחב וכו' שהיא קצרה מלמעלה ואח"כ הולכת ומתרחבת שזה בחי' האריכות ימים היינו שמאריכין ומרחיבין ימיו בכל עת וכו'. וע"כ אפ"ל שע"י האריכות ימים הנ"ל שזה בחי' תיקוני עתיק עי"ז זוכה לקבל בתוכו את העשירות שנמשך בשרשו מבחי' עתיקא קדישא כנ"ל:

(ד) **שם** אות ג' ותיכף כשרצו ליכנוס לשם הרגישו זאת ע"י שהתחילו להרגיש לפי ערך גודל קדושתם יופי הנשים וכו' שזה בחי' מה שאמר אברהם לשרה הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את וכו' אמרי נא אחותי את ופירש כאן רבינו ז"ל שאסר באמת הזיווג ע"ע כאלו היא אחותו וזה הי' בבואו למצרים וכן אח"כ בארץ פלשתים שאז גילה דעתו וטעמו כי אמרתי רק אין יראת אלקים וכו' ואח"כ תיקן זאת וכו' וכן היה ג"כ אצל יצחק וכו' כמבואר בפנים:

(ה) **שם** אות ו' בקרב שנים חייהו פירש"י עוררהו וכו' בקרב שנים היינו בחי' המעשיות של עין פנים שהם עין שנים וכו' אבל יש שנפל מכל הע"פ עד שא"א לעוררו בשום פנים כ"א ע"י סיפורי מעשיות של שנים קדמוניות שכל הע"פ עין שנים מקבלין חיות משם וזה בחי' עתיק וכו' וזה בחי' ורב חסד וכו'. עי' באידרא נשא דקל"ח ע"ב ה' שמעתי שמעך יראתי וכו'. האי בזעיר אפין אתמר כד אסתכל וידע מה כתיב ה' פעלך בקרב שנים חייהו האי לעתיק יומין אתמר וכו' מאן פעלך זעיר אפין בקרב שנים אינון שנים קדמניות וכו' חייהו למאן חייהו לזעיר אפין דכל נהירו דיליה מאינון שנים אתקיימו ובג"כ אמר חייהו וכו' ולכאורה מבואר כאן דר"ל בקרב שנים על השנים קדמוניות שלא כפירוש רבינו ז"ל אך באמת גם רבינו ז"ל פי' זה הפסוק על שני דרכים בתחילה פי' שקאי על סיפורי מעשיות של בקרב שנים סתם שמרמזין על בחי' זעיר אפין שהוא בחי' הע' פנים לתורה וזה חייהו עוררהו לעורר אותו באלו המעשיות של הע' שניה כי לא שכיחשיפול אחד מכל הע' פנים לתורה אם כן יכולים לעוררי ע"י איזה פנים מהעין פנים אך יש מי שנפל מכל הע' פנים עד שא"א לעוררו בשום פנים כ"א ע"י סיפורי מעשיות של שנים קדמוניות שכל הע' פנים ע' שנים בחי' זעיר אפין מקבלין חיות משם כמבואר באידרא הנ"ל אז הפירש כפירוש הזוהר בקרב שנים על שנים קדמוניות שהם החיות של פעלך שהוא בחי' ז"א כנ"ל. וזהו שכפל עוד הפעם בקרב שנים תודיע היינו שימשיך החיות של שנים קדמוניות שמשם מקבלין כל השבעים שנה חיותם וילביש אותו בבחי' השנים סתם שזה בחי' מה שכתב רבינו ז"ל לעיל שלפעמים מלבישין תורה גבוה בתורה נמוכה וקטנה ממנה וז"ש בקרב שנים תודיע היינו שיודיע לו האור הגדול של בחי' שנים קדמוניות ע"י שילביש אותו בהלבוש של בחי' בקרב שנים סתם וזה ברוגז רחם תזכור שפירש שם באידרא הנ"ל להאי חסד עילאה דביה איתער רחמין לכולא וכו' ור"ל בחי' החסד העליון של בחי' ורב חסד שהוא בחי' עתיק בחי' שנים קדמוניו' כמבואר שם לקמן דק"מ ע"ב וכן פי' ג"כ בסדר קול ברמה ור"ל שבזה החסד העליון יכולין להחיות ולעורר רחמים על הכל אפילו לזה שנפל מכל הע"פ לתורה שהם בבחי' חסד סתם והוא נפל מכולם עד שהוא בבחי' רוגז אעפי"כ יכולין לרחם גם עליו ולעוררו ע"י בחי' ורב חסד בחי' חסד עילאה הנ"ל ומ"ש שם באידרא דביה איתער רחמין לכולא למאן דבעי לרחמא ולמאן דיאות לרחמא ר"ל למי שיש לו עכ"פ איזה התעוררות קצת בבחי' אתעדל"ת כנזכר לעיל גם בדברי רבינו ז"ל גם ר"ל למי שהוא תלמיד הגון עכ"פ וכמבואר לקמן באות ז' ובאות ח' בדברי רבינו ז"ל ועיין בזוהר בראשית דף ז' ע"ב ה' פעלך וכו' בקרב שנים חייהו כמו חייו וכל מאן דאתקשיר באינון שנים קדמוניות חיין אתקשרו ביה בקרב שנים תודיע להאי דרגא דלית ביה חיין כלל כי דייקא למי שנפל מכל בחי' הע"פ שזה בחי' שאין לו חיות כלל אעפי"כ יכולין להחיותו ג"כ ע"י שילבישו לו את האור הגדול של בחי' שנים קדמוניות ששם מקור החיים של כל השבעים שנים וע"ש בפירוש הרמ"ז ותבין ביותר ועי' גם בפירוש הרמ"ז על זוהר כשלח דף מ"ה ע"א מענין זה:

(ו) **שם אות ז'** ולזה צריך שיהיו לימודו ללמוד וללמד לשמור ולעשות היינו שע"י לימודו עם תלמידו יהיו כאלו עשאו לחבירו וכאלו עשאו לדברי תורה וכו' אפשר דר"ל כי מאחר שלומד באופן זה אפי' אם בשעת התחלת הלימוד אז התלמיד אינו הגון הלא הרב לומד עמו בכוונה זו בכדי לעשות אותו אדם חדש ממש שזה בחי' כאלו עשאו לחברו ונמצא שמעתה יתחדש לטובה ויהי' תלמיד הגון ואם ה"ו לא רצה גם עכשיו אחר הלימוד להתחדש לטובה נמצא שלא פעל עמו הרב תכלית כוונת תלמודו שיהיה כאלו עשאו לחברו אז אעפי"כ לא יהי' הלימוד בבחי' הלומד תורה לתלמיד שאינו הגון רק יהי' נחשב כאלו לא למד עמו כלל שום ד"ת כי הלא הוא למד עמו על אופן שיהי' כאלו עשאו לחברו וכאלו עשאו לדברי תור' משא"כ עכשיו שלא פעל כוונתו שיהיה כאלו עשאו לחברו אז ג"כ כאלו לא עשאו לד"ת וכאלו לא למד עמו ד"ת כלל וזהו ע"י שהשי"ת שומר אותו שלא יהיו דברי

תורתו

תורתו נכתבין בכח הזכרון של התלמיד שאינו הגון רק יהיו נשכחין ממנו וכו' ולבאר יותר קצת כי רז"ל למדו זאת שהוא כאלו עשאו לד"ת מפסוק ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם נמצא שפירשו ושמרתם שילמד ד"ת לחברו כי זה בחי' שמירה לד"ת כי אם לומד בעצמו לבד יכול להיות שיהיו נשכחין ונאבדין ממנו ח"ו וכשילמוד עם חברו אזי הם בבחי' משומרין ע"י שחברו יזכרם וכ"ז כשהתלמיד הוא הגון שאז נחשב הלימוד כאלו עשאו לחברו שזה בעצמו ג"כ בחי' שמירה לד"ת כי כבר הם משומרין מאחר שעל ידם נעשה הולדה חדשה ואדם הדש וע"ד שארז"ל ג"כ המלמד את בן חבירו תורה כאלו ילדו משא"כ אם התלמיד אינו הגון אז לא די שאין הד"ת משומרין על ידו רק אדרבא הלימוד הזה שלמד עמו נחשב פגם ח"ו להדבדי תורה וכאלו כתבן על עור בהמה טמאה וגם יכול להזיק להרב עצמו ח"ו כמבופ"נ ע"כ מאחר שכוונת הרב לטובה והמניעה הוא רק מצד התלמיד אז הקב"ה שומר אותו שלא יהיו דבריו נכתבין בכח הזכרון של זה התלמיד רק יהיו נשכחין ממנו ובזה מדוקדק מאוד לשון רבינו ז"ל שכתב אזי השי"ת שומר אותו וכו' שומר אותו דייקא כי מאחר שכוונת הרב לקיים בלימודו עם תלמידו מצוות ושמרתם את דברי הברית הזאת ועשיתם אותם והלימוד לתלמיד שאינו הגון הוא בחי' ההיפוך מכל זה ח"ו ע"כ הקב"ה שומר אותו וכו' כנ"ל ואפ"ל שענין הלימוד שעי"ז יהי' כאלו עשאו לחברו וכאלו עשאו לד"ת זהו בעצמו בחי' העסק שעוסק הרב לעורר בני אדם משינתם כמבואר לעיל אות ו' כי יש בני אדם שישינים את ימיהם ואף שנדמה להעולם שהם עובדים את ה' וכו' אעפי"כ כל עבודתם אין להשי"ת נחת מהם וכו' כי הוא בלא חיות ושכל שהוא בחי' פנים וכו' וע"כ צריך לעוררם משינתם וכו' וכשמעוררם משינתם ע"י לימודו עמהם שזה בחי' תיהו עוררהו הנ"ל ע"כ נחשב כאלו עשאו לחברו ממש וכאלו עשאו ג"כ לד"ת כי מתחל' היו הד"ת של התלמיד בלא חיות ושכל ולא היו יכולין להתעלות למעלה ועכשיו יש בהם חיות ושכל ונחשב כאלו עשאן ממש וז"ש ושמרתם וכו' ועשיתם אותם למען תשכילו את כל אשר תעשון היינו שיהי' נמשך חיות ושכל בהמעשה והעבודה כנ"ל וכבר ידוע בכתבי האריז"ל כי הזכירה הוא מבחי' פנים וכו' והשכחה הוא מבחי' הסתרת פנים בחי' אחורים (שזה בחי' עד אנה תשכחני נצח עד אנה תסתיר את פניך ממני) וע"כ זה התלמיד שאינו הגון שאינו רוצה לקיים תכלית כוונת הלימוד של הרב שיהיו כאלו עשאו לחברו וכאלו עשאן לד"ת וזהו ע"י שעוסק לעוררם משינתם ולהמשיך בהם חיות ושכל שהוא בחי' פנים וע"כ השי"ת מפיל עליו שכחה וכו' כנ"ל: וכפי מה שמבואר למעלה שיש שנפל מכל הע"פ לתורה שאז אינו בכלל אדם כלל כי זאת התורה אדם וכמו שארז"ל והצדיק עוסק לעוררו ע"י בחי' שנים קדמוניות שכל הע"פ מקבלין חיות משם זה הלימוד בוודאי הוא ממש כאלו עשאו לחברו וכאלו עשאן לד"ת כי כל הדברי תורה מקבלין חיות משם כנ"ל:

(ז) **שם** אות ח' וזה א"א כ"א ע"י שמור פתחי פיך כנ"ל ר"ל שלא יהי' בבחי' קרוב אתה בפיהם ורחוק מכליותיהם כנ"ל בפנים: (שם) ואלה לחרפות היינו בחי' חרפה שברה לבי בחי' שכחה וכו' נלע"ד שאפשר שרבינו ז"ל רימז בזה לבאר מ"ש לעיל שהשי"ת שומר את הצדיק הרב האמת שלא יהיו דבריו נכתבין בכח הזכרון של התלמיד שאינו הגון רק יהיו נשכחין ממנו וזה ע"י שהשי"ת מעמיד על הצדיק הזה חולקים שמחרפין ומבזין אותו. ואזי כשהצדיק מגלה לימודו וחידושי תורתו הנפלאים שעי"ז הוא מעורר בני אדם מהשינה וכן ע"י שיחותיו וסיפורי מעשיותיו הנפלאים שכ"ז הוא בבחי' ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו. אז אלה לחיי עולם היינו התלמידים הגונים נתעוררין עי"ז לחיי עולם היינו לעבוד השי"ת בחיות ושכל נפלא ונפתח להם הדיבור שהוא בחי' לנפש חי' לרוח ממללא. ואלה לחרפות וכו' היינו בחי' חרפה שברה לבי בחי' שבירת הלוחות בחי' שכחה וכו' כי התלמידים שאינם הגונים כששומעין החרפות והבזיונות שאלו החולקים על הצדיק מבזים ומחרפים אותו ודוברים עליו עתק אזי נשבר לבם בבחי' חרפה שברה לבי ונשכח מהם הכל ובאמת זהו לטובת הצדיק בכדי שלא יהיו דבריו נכתבין בלב התלמידים שאינם הגונים שהוא בחי' עור בהמה טמאה. ועי' בלק"ה הל' תפלת המנחה הל"ו אות י"א מבואר ג"כ מענין זה ויותר נראה דר"ל כפשוטו כי אעפ"י שגם הם נתעוררים לפי שעה אבל אח"כ נשכח מהם וזה להם לחרפה גדולה בבחי' לחרפות ולדראון עולם:

(ח) **שם** אות ט' תקיעה הוא בחי' העדר הדיבור וכו' ר"ל כי עיקר ההולדה ופקידת עקרות נעשה דייקא ע"י שהיה תחלה בחי' העדר הדיבור והי' הדיבור מצומצם אצלם כ"כ זמן רב שהיו חרשים ואלמים ועכשיו כשיוצא הדיבור הוא יוצא בכח גדול וכו' וזה הכח בא לכלי ההולדה וכו' כמבואר לעיל בדבריו ז"ל אות ח' נמצא שאח"כ נעשה תיקון גדול גם ע"י בחי' העדר הדיבור שהי' מקודם וזה מרומז בבחי' התקיעה. וז"ש רבינו ז"ל אח"כ כי ע"י השופר וכו' דהיינו שכח הדיבור היוצא בכח מאלו שנתעוררו משינתם שמתחלה היו בבחי' העדר הדיבור וכו' היינו כנ"ל: (שם) מכדי חרובא עד שבעין שנין לא טעין. ר"ל וממילא מובן כי הוא מבחי' שנים קדמוניות שהם למעלה מבחי' השבעים שנה שבעים פנים או יש לפרש ששאל לו כי מי שיש לו איזה אחיזה עדיין באיזה פנים מהשבעים פנים לתורה ממילא אין צריכין לעסוק עמו לעוררו ע"י בחי' שנים קדמוניות מאחר שיכולים לעוררו ע"י איזה בחי' מהשבעים פנים שהם בחי' שבעים שנה וממילא מאחר שאתה עוסק לעוררו ע"י בחי' השנים קדמוניות מובן ממילא שעוסק לעורר גם הנפשות הנפולות מאוד שנפלו מכל הע"פ ובהם בוודאי יש לחוש שמא יש ביניהם תלמידים שאינם הגונים לגמרי מאחר שהם נפשות הנפולות כ"כ ויותר הי' לך לעסוק עם נפשות שאינו נפולות כ"כ והיית מעורר אותם ע"י בחי' השבעים פנים לבד. וזה ששאל אותו פשיטא לך דחית עין שנין היינו כלום בחנת לעורר ע"י בחי' השבעים שנה ואכלת מנייהו היינו בחי' מן המותר לפיך היינו שיהיו דבריך נשמעים שיהיו התלמידים הגונים (ומזה מובן ג"כ שנכון מה שבארנו למעלה כי אפילו אם התלמידים הי' עד עכשיו באיזה בחי' שהיו מאחר שעכשיו שומע ומקבל דברי רבו היטב להתחדש לטובה מעתה כברי' חדשה ממש זה התלמיד הוא ג"כ בכלל התלמידים הגונים) היינו כי אפי' מי שעוסק לעורר את בני אדם ע"י בחי' השבעים פנים עליו נאמר ג"כ זכאה מאן דמליל על אודנא דשמע שזה בחי' מה שדרש באידרא דקל"ח ע"ב הנ"ל ה' שמעתי שמעך יראתי זה מדבר בזעיר אנפין שהוא בחי' השבעים פנים כנ"ל כי לאו כל אדם זוכה לשמוע ומי שזוכה לשמוע ולהתעורר עי"ז נעשה פקידת עקרות ועי"ז בא התגלות היראה כנ"ל שזה בחי' שמעתי שמעך יראתי ומכש"כ איך לא יראת לעסוק בבחי' השנים קדמוניות ולעורר עי"ז בחי' הנפשות הנפולות מאוד שבהם בוודאי יש לחוש כנ"ל. והשיב לו אנא עלמא בחרובא אשכחתיה וכו'. ויש לפרש דר"ל כי הזעיר אנפין נקרא עולם כידוע שע"כ השבעים שנה בחי' השבעים פנים נקראים ימי עולם שנות עולם כמבואר באידרא שם. וחרובא הוא בחי' ימי קדם שנים קדמוניות שמהם מקבלין חיות גם בחי' השבעים שנה כנ"ל וזה ג"כ בכלל אנא עלמא בחרובא אשכחתיה וגם אשכחתיה הוא מלשון שכחה היינו

בין

בין שאני עוסק בבחי' הלימוד והתעוררות שע"י בחי' שבעים שנה שהוא בחי' עלמא ובין שאני עוסק לעורר ע"י בחי' השנים קדמוניות שהם בחי' חרוב אני יכול להביא בחי' שכחה שהתלמידים שאינם הגונים יהי' נשכח מהם וכי תימא מה לי להכניס עצמי בזה ע"ז אמר כי היכי דשתלי לי אבהתי וכו' (ועי' סוד גידול החרובין לשבעים שנה בספר ויקהל משה בעולם התיקון פידקא קדמאה ובקיצור עולם התיקון שם): (שם) כי היכי דשתלי לי אבהתי אנא נמי שתלי לבנאי וכו' אפשר דר"ל ע"פ מ"ש בזוהר אחרי דע"ט הנ"ל ועוד בכמה מקומות כי גם בני במזלא תליא שזה בחי' ותתפלל חנה על ה' על ה' דייקא שזה בחי' תיקוני עתיק כנ"ל וע"כ בשביל זה מוכרח הצדיק לעסוק בספמ"ע של שנים קדמוניות בחי' עתיק להמשיך עי"ז דייקא בחי' הולדה ופקידת עקרות: (שם) כי אפשר שאחד מספר מעשה שהי' כבר ובאמת לא הי' כ"א לפני ד' שנים נלע"ד דר"ל ע"פ מ"ש בשעג"ע אורח צדיקים פתח א' דרך ב' ששלש ראשונות כתר חכמה בינה הם נקראים שנים קדמוניות וימי קדם והז' קצוות הם בחי' שנות עולם וימי עולם (ועי' גם בפרדס שער ערכי הכינויים והכל עולה בקנה אחד גם עם מה שכתבנו לעיל כי גם הבינה נקרא עתיק כמה פעמים בלשון הזוה"ק כידוע ואין כאן מקום להאריך) ועי' ברמ"ז פ' בשלח על הזוהר דמ"ה שכתב בקרב שנים הוא התפארת שהוא בתוך השנים העליונים כי נהי"מ הם תחתונים חייהו שימשוך שם מן החיים העליונים שהוא מחב"ד. ובזה מובן קצת כוונת רבינו ז"ל שאפשר שאחד מספר מעשה שהי' כבר היינו שנדמה שהוא מבחי' שנים קדמוגיות בחי' כח"ב וכן חב"ד ובאמת אינו אפי' מבחי' השנים העליונים של בחי' שנות עולם שהם חג"ת כי מעשה זו לא הי' כ"א לפני ד' שנים היינו מבחי' נהי"מ שהם בחי' השנים תחתונים של בחי' שנות עולם. או אפשר דר"ל לפני ד' שנים כי הוא מבחי' חג"ת שלפני נהי"מ ועכ"פ הוא בבחי' שנות עולם כנ"ל וע"ז השיב לו שסיפור זה הוא מבחי' אבוה דאבא: (שם) עת לעשות לה' היינו שהגיע העת לעסוק בספמ"ע וכו' ולעתיק יומין אתמר היינו בספמ"ע של שנים קדמוניות בחי' עתיק שעי"ז ממשיכין בחי' תיקוני עתיק ע"י התגלות היראה שבא ע"י פקידת עקרות כנ"ל: (שם) מאי קלא היינו איזה קול שמעו אותם שהיו תחלה בבחי' שתיקה קלא דכנופיא עילאה היינו הלבושין של הסיפורי מעשיות שהלבישו בהם את הפנים של תורה שעי"ז נתעוררין מהשינה ומתחילין לדבר שזה בחי' דמתכנפי בבחי' ובעל כנפים יגיד דבר או י"ל דר"ל ע"פ המבואר לעיל בפנים באות ו' שלפעמים מלבישין תורה גבוה בבחי' תורה נמוכה וקטנה ממנה וכו' וזה בחי' שמלבישין תורה של בחי' שנים קדמוניות בתורה של בחי' שבעים שנה שהיא בחי' ז"א אך לפעמים הוא מלבישה בלבוש גס ועב עוד ביותר היינו בספמ"ע ושיחות חולין שזה בחי' הלבשה בבחי' מט"ט שולטנותיה בששת ימי החול ימי המעשה ועי"ז דייקא מעוררים מהשינה ומתחילין לדבר ומט"ט נקרא בעל כנפים כידוע. וזה בחי' ובעל כנפים יגיד דבר. וזה בחי' כנופיא עילאה דמתכנפי שני בחי' לבושין כנ"ל:

מאמר חדי ר"ש סי' ס"א נאמר בר"ה תקס"ח שחל ביום ש"ק וביום א' והיה בזה כמה סיפורים נפלאים ואפס קצה מזה יתבאר לקמן איה"ש:

(ב) **והמוח** הוא לפי המזון וכו' היינו ע"פ המבואר לקמן באות ו' שההמתקה של כל הצימצומים הוא ע"י השכל וכו'

וזה בחי' נר ה' נשמת אדם המובא באות ז' כי גשמיות גוף האדם הוא בחי' צימצום בחי' חשכות בחי' בהמיות ממש והמתקתו הוא רק ע"י השכל שהוא הנשמה שבמוח שזה בחי' נר ה' נשמת אדם כמו מי שהולך בחשך וצימצום שהי' יכול להלכד ולהכשל מאוד רק ע"י הנר שבידו נדחה החשך וניצול מהכל כמו"כ ע"י אור הנשמה שהיא השכל שבמוח נמתק הגשמיות של הגוף ואז הוא בחי' אדם רק אעפי"כ כשאוכל מאכל גס שא"א לטבע האדם לעכל אותו כראוי ולברר הכח הרוחני שבו ולהעלותו אל המוח ולדחות הפסולת שהיא המותרות ולהוציאו בשלימות אל החוץ אזי עולים העשנים סרוחים של הפסולת והמותרות ומבלבלין את המוח כי אין המוח ממתיק רק בחי' הצימצום ההכרחי אבל לא המותרות רק אדרבא המותרות מבלבל גם את המוח כמו"כ כשפוגם באמונת חכמים שעי"ז נידון ביגיעת בשר בבחי' מותרות ועי"ז נתבלבל המוח ואינו יכול להוציא משפטי אמת ואזי יוצא משפט מעוקל היינו כי המשפט שהוא מן המוח הוא מעוקל ומבולבל ע"י העשנים סרוחים שבלבלו את המוח כנ"ל ואז בוודאי אינו יכול להנהיג א"ע היינו להמתיק צימצומיו ולפשוט ספיקותיו ולהתנהג במשפט אמת בכל עת ועת כפי מה שעובר עליו שכ"ז הוא בחי' הצימצומים שעוברים על האדם צימצומים חדשים בכ"פ והוא צריך לכלכל דבריו במשפט ולהמתיק את הכל ע"י המוח והשכל אבל כשנתבלבל השכל ע"י פגם אמונת חכמים אז אינו יכול להמתיק צמצומיו ולהתנהג במשפט ולהוציא משפטי אמת מכל הלימודים שלומד ומכש"כ שאינו יכול להיות מנהיג ישראל ולהנהיג אחרים כפי דעתו ושכלו כי עיקר מה שישראל צריכין למנהיג הוא בשביל להורות להם הדרך אשר ילכו בו לכ"א לפי בחינתו וצמצומיו וע"כ באמת צריך המנהיג להיות איש אשר רוח בו ודרז"ל שיודע להלוך נגד רוחו של כל אחד היינו שהוא יהי' בחי' שכל הכולל נגד כל השכליים שלהם ובשכלו הכולל יהי' יכול להמתיק כל הצמצומים שלהם גם שיהי' יכול להאיר בהשכל של כאו"א עד שעי"ז יהיו נמתקין כל הצמצומים של כאו"א ע"י השכל שיש לו בעצמו משא"כ מי שאין לו אמונת חכמים שעי"ז נתבלבל שכלו ואינו יכול להמתיק צמצומיו ולהנהיג א"ע ומכש"כ שאינו יכול להנהיג את אחרים כנ"ל:

(ג) **שם** אות ב' כי הסמיכה וכו' והכתב הם מבחי' אחת וכו' וע"כ כשסומכין את הראוי לסמיכה שעי"ז ממשיכין עליו את הרוח חכמה משרשו ע"י ידי הסמיכה עי"ז מביא הארה וכח בכתב ידינו שהוא ג"כ מבחי' זאת כי ממשיך אותיות מחכימות בשרשן ע"י היד כותבת אבל כשמסמיכין רבי שאינו הגון עי"ז נחלש כתב ידינו ונותנין תוקף לכתב שלהם וכו' ר"ל כי אז נסתלק אור החכמה בשרשה מעל ידי הסמיכה בכדי שלא יומשך הארתה למקום שאינו ראוי לזה בבחי' וכבודי לאחר לא אתן המבואר בלק"ת סי' י"ב במאמר ואיה השה לעולה. כי מי שאינו ראוי לסמיכה מחמת שפגם באמונת חכמים שעי"ז נידון ביגיעת בשר בבחי' מותרות וטינופות ואיך אפשר שיומשך לשם אור החכמ' העליונה כביכול ח"ו כי אעפ"י שבאמת גם אלו המקומות מקבלין חיות מהקדושה אבל הוא בהעלם ובסוד גדול ואסור להרהר בזה כלל כמובן במאמר ואיה השה לעולה הנ"ל וע"כ כשמסמיכין את מי שאינו הגון לזה אזי נסתלק ונתעלם אור החכמה מעל ידי הסמיכה וממילא אינו מאיר בשלימות גם בידי הכתיבה ועי"ז נחלש כתב ידינו רק עי"ז שסמך את זה שאינו הגון כי הוא בחי' מותרות ירצה להמשיך עליו אור החכמה עי"ז נותן כח ותוקף לכתב שלהם: שם. ועי"ז גוזרין לגרש את ישראל וכו' כי כשיש הארה וכח בכתב ידינו עי"ז נתקדש האויר של מקומות שנתיישבו בהם ישראל בבחי' אוירא דארץ ישראל מחכים ואז אין להם כח לגרש אותנו משם מאחר שהוא בבחי' א"י אבל כשנחלש כתב ידינו ע"י שנסתלק ונתעלם אור החכמה העליונה אז אין האויר בבחי' אוירא דא"י ויש להם כח לגרש אותנו משם אל מקום מדבר שממה וזה ג"כ מדה כנגד מדה כי כמו שרצו להמשיך אור החכמ' אל מקום

שאינו

שאינו ראוי לה כנ"ל כמו"כ מגרשין את ישראל עם קדוש שהם עיקר ישוב העולם אל מקום מדבר שממה שהוא ג"כ בחי' מותרות שבבחי' המקום כי מקום ישוב ישראל אז כבר נתמתק בחי צמצומי המקום מאחר שנתיישבו בו ישראל משא"כ מקום מדבר שלא ישבו בו ישראל מעולם:

(ד) **שם** אות ג' כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים דייקא וכו' שמראין זאת החכמה לעיניהם לבד וכו' אבל עצם סוד החכמה נשאר אצלינו וכו' ר"ל כי א"א להודיע להם עצם החכמ' מחמת בהי' וכבודי לאחר לא אתן הנ"ל. (ועי' מאמר בחצוצרות סי' ח' שכבוד הוא בחי' חכמה וכמובא בכתבים ג"כ) שזה בעצמו ענין תהלוכות הגלגלים שהשי"ת מנהיג העולם על ידיהם וע"ז נאמר אשר חלק אותם לכל העמים וכו' כי ישראל באמת אינם צריכים להם כלל כי השי"ת בעצמו מנהיג אותם ומשגיח עליהם וכמו שנאמר באמת על ההנהגה שלעתיד ולא יהי' לך עוד השמש לאור יומם וכו' והי' ה' לך לאור עולם וכו' כי באמת אדרבא נשמות ישראל משפיעים שכל בהשכליים המנהיגים את הגלגלים וכמב"פ רק העכו"ם מחמת שאינם ראוים לזה שהשי"ת יהי' המנהיג שלהם בעצם אור חכמתו ית' מחמת בחי' וכבודי לאחר לא אתן הנ"ל ע"כ הלביש והעלים השי"ת אור הנהגתו בתהלוכות הגלגלים בכדי שיהי' הדבר כביכול בהעלם ובסוד כנ"ל ובאמת מי שיש לו לב להבין הוא מבין מתוך תהלוכות הגלגלים בעצמם שיש להם בורא המנהיג אותם רק אעפי"כ עי"ז נעלם ונסתר אור השגחתו והנהגתו ית' כמו"כ ענין סוד העיבור וחכמת תהלוכות הגלגלים נמסרה רק לישראל מחמת שנשמותיהם הם המנהיגים את הגלגלים ומי יודע הנהגתם כמו המנהיג וצריכין אנחנו להראות זאת החכמה לעיניהם בכדי שידעו ויבינו שסוד החכמה הזאת הוא רק אצלינו מחמת שאנו מקושרים בבורא ית' וכנ"ל אבל אין להם להודיע להם עצם סוד החכמה הזאת מחמת בחי' וכבודי לאחר לא אתן כנ"ל. וע"י שמסמיכין רבי שאינו הגון שעי"ז נתגרשין מאוירא דא"י עי"ז אינם יכולין להתרקם גופים זכים שיהיו ראוים לקבל נשמות גדולות ועי"ז נלקח סוד העיבור מאתנו שהוא חכמת תהלוכו' גלגלי הרקיע ונמסר להם זה מובן ג"כ כפי הנ"ל וזהו שסיים וכל זה ע"י המותרות הנ"ל היינו כנ"ל:

(ה) **ועי"ז** אין לו עצה שלימה לעולם וכו' ר"ל כי מקור העצה הוא בלב כ"ש מים עמוקים עצה בלב איש וכשנידון במותרות אזי הטינופות של המותרות עולה אל הלב כי המוח שהוא רחוק מכלי המאכל ועולים אליו רק אדיים ועשנים מהמאכל ע"כ ע"י שנידון במותרות עולים עשנים סרוחים אל המוח ומבלבלים אותו אבל הלב שהוא סמוך אל כלי המאכל ע"כ הטינופות בעצמו של המותרות עולה אל הלב ונעשה לבו מטונף כמו בית הכסא שהוא מקום עצת הנשים וכו' ואז כל עצותיו בחי' עצות נבערות (ע"ד שאמר הכתוב ישעיה י"ט מ"א אך אוילים שרי צוען חכמי יועצי פרעה עצה נבערה וכו') עצת נשים ע"ד שארז"ל ההולך בעצת אשתו נופל בגיהנם (ב"מ דנ"ט) ותוכן הכוונה בזה ג"כ ע"ד הנ"ל כי כשאינו יודע איך לעשות הוא בבחי' צמצום והעצה הוא בחי' המתקת הצמצום הנ"ל וכמבואר לקמן בסי' קמ"ג אבל ע"י פגם אמונת חכמים שעי"ז נידון במותרות עי"ז אינו יכול להמתיק צמצומיו ועי"ז אין לו עצה שלימה לעולם וכו' כנ"ל:

(ו) **שם** אות ה' ולא יחצו לשתי ממלכות בחי' עצות וכו' הגם כי לפי פשוטו נאמר על ענין חלוקת מלכות בית דוד עי' לק"ה הל' תענית הל"ד ובהל' סוכה הל"ז ובהל' הו"ר הל"ב שחלוקת מלכות בית דוד ובחי' חלוקת העצה הם בחי' אחת וע"כ נאמר בתחלת מלכות רחבעם ויעזוב עצת הזקנים וישב לעם קשות בעצת הילדים וכו' ועי"ז נחלקה מלכות בית דוד וכו' וע"ש עוד ובהל' ר"ח הל"ז ובהל' פקדון הל"ה נפלאות גדולות ורבות מענין מאמר זה הנ"ל: (שם) כי משם נמשך המחלוקת ע"י שפגם באמונת חכמים וכו' ר"ל כי אם לא הי' שום פגם באמונת חכמים שאזי יש להתורה שלימות ומקבלת מחכמה עילאה ומשפעת בכל השכליים פרטיים שעי"ז נמתקין כל הצמצומים כל צמצום ע"י בחי' השכל שהיא שרשו וכן ע"י בחי' החכמ' עילאה הנ"ל נמתקין כל הצמצומים והדינים בכלל שזה בחי' מה שכל הצמצומים נכללין בתוך האבן שתי' בחי' קדשי קדשים אזי בוודאי לא הי' שום מחלוקת כי עיקר המחלוקת הוא ע"י בחי' התגברות הצמצומים שעי"ז אין יכולין להשוות זע"ז בדעותיהן וזה בא רק ע"י פגם אמונת חכמים אבל ע"י שלימות אמונת חכמים עי"ז נמתקין כל מיני מחלוקת ע"י שכולם נכללין באחדות אחד בתוך האבן שתיה שכל הכולל חכמ' עילא' ואדרבא כ"א יודע שעי"ז שבני אדם משונים בדיעותיהן ולכ"א יש לו צמצומים אחרים וגם בחי' שכליים פרטיים להמתיק הצמצומים עי"ז דייקא נשלמת התורה בשלימות גדול שזה בחי' שלימות התורה ע"י תושבע"פ דייקא שהוא בחי' ריבוי הספרים הקדושים שבתורה שנתחברו ע"י חכמים רבים שלכ"א היו לו צמצומים אחרים ושכליים פרטיים אחרים להמתיק הצמצומים עי"ז דייקא נתחברו ספרים קדושים הרבה. (וכענין שארז"ל בב"מ דפ"ד לענין ר"ש בן לקיש דהוה מקשה לרבי יוחנן כ"ד קושייתא ומפרק ליה ר"י וכו' וממילא רווחא שמעתא וכו' עיי"ש) ועי"ז נשלמת התורה באור גדול עד שמקבלת מחכמה עילאה ומשפעת בכל השכליים פרטיים שעי"ז נמתקין כל הצמצומים בכלליות ובפרטיו' כנ"ל נמצא שהשינוי דיעות בשרשן אינם בבחי' מחלוקת כלל רק אדרבא כנ"ל. רק ע"י פגם אמונת חכמים מתגברין הצמצומים כל כך עד שנעשין בבחי' פירוד ומחלוקת וע"כ עי"ז המחלוקת צריכין להתעורר דייקא לשוב על פגם אמונת חכמים ואז עי"ז דייקא נתרבין הספרים קדושים ונשלמת התורה וכו' ונמתקין כל הצמצומים ע"י שנכללין כולם בהאבן שתיה כמבו"פ וי"ל בדרך צחות שזה בחי' מה שארז"ל לענין אבני יעקב התחילו האבנים מריבות זע"ז וכו' מיד עשאן הקב"ה אבן אחת שהיא בחי' האבן שתי' כי דייקא ע"י המחלוקת שבין האבנים שהן בחי' הנפשות עי"ז שבין בתשובה ונתרבין הספרים קדושים עד שעי"ז נכללין הכל בתוך האבן שתי' בבחי' הן תוי שדי יענני ר"ת שתיה וספר כתב איש ריבי וכמבואר בפנים אות ואו זיין:

(ז) **שם** אות ז' וכ"א בא עם קדושתו וצמצומיו וכו' קדושתו הוא בחי' השכל שנקרא קדש ובא כל אחד עם בחי' שכלו וצמצומיו אל הצדיק הדור שהוא בחי' ק"ק בחי' אבן שתי' וכו' ועי"ז נמתקין כל הדינים והצמצומים וזוכין עי"ז להוציא משפטינו לאור כפשוטו היינו לזכות במשפט ביום הדין של ר"ה שזה ג"כ בכלל מ"ש בהתחלת המאמר שע"י אמונת חכמים יכולין להוציא משפטינו לאור וכו' ר"ל כי עי"ז נמתקין כל הדינים והצמצומים כמבואר באות ו' ואז יוצא לאור משפט וישראל זוכין בדין:

(ח) **כבר** מבואר לעיל שהמאמר הזה נאמר בר"ה תקס"ח אחר שכבר בא עליו החולאת הגדול של השיעול אשר נסתלק מזה. וכבר מבואר במ"א בס' חיי"מ איך שבקיץ תקס"ז תיכף שבא עליו החולאת הנ"ל התחיל לדבר מן ההסתלקות שלו ואמר שמוכרח להסתלק ע"י החולאת הזה (וזה שחי אח"כ יותר משלשה שנים היה באמת בנסים ונפלאות גדולות וכמבואר במ"א) ונילה דעתו הק' תיכף לפני אנ"ש שרצונו חזק מאוד שיהי' להם עסק עם קברו הקדו' היינו לבא לשם ללמוד ולהתפלל ולומר תהלים בכוונה ובהתעוררות הלב ויהי' לו ז"ל שיעשועים גדולים מזה וחילוץ עצמות וכו' ושבעבור זה ישתרל בטובתינו ותיקון נפשותינו לנצח ופ"א אמר בפירוש אני רוצה לישאר ביניכם ואתם תבואו

על

על קברי וכו' ובתיבות אלו שאמר אני רוצה לישאר ביניכם יש בהם עמקות גדול מאד מאד כמבואר ברמז קצת בספר חיי"מ (בפרט בעת שאמר וגילה ענין התיקון הנפלא והנורא של העשרה קפיטל תהלים שאז אמר ג"כ שגם אחר הסתלקותו וכו' מי שיבוא על קברו ויתן פר'טה לצדקה ויאמר שם אלו העשרה קפיטיל תהלים אפילו וכו' ישתדל לאורך ולרוחב להושיעו ולתקנו וכו'. ואמר שהוא תיקון הכללי וייחד עדים ע"ז כמבואר כ"ז במ"א) ואנ"ש היו מצטערים מאוד מענין הגילוי דעת של הסתלקותו וקצת מהם שאלו אותו ז"ל בפירוש מה נעשה ועל מי תעזבו אותנו ומה יהיו מהדיבורים שנדברו וכו' היינו ממה שהתחיל לעסוק עם כאו"א מאנ"ש להביא אותו לתכלית שלימות תיקונו מאחר שפתאום ובזמן קצר כ"כ מתחלת התקרבותם אליו ז"ל ותחלת עסקו עמהם כבר הוא מוכרח להסתלק והוא ז"ל חיזק אותם בדבריו הנעימים הקדושים דנוראים ואמר להם שהעיקר הוא שיחזקו עצמם כל אנ"ש באחדות גדול באהבה רבה ואז בוודאי אין להם לדאוג כלל כי בוודאי יהיו כשרים וצדיקים כמו שהוא רוצה ואפילו מי שיהי' נלוה להם ויתחבר עמהם אעפ"י שלא הי' מכיר אותו כלל בחיים חיותו ג"כ יהי' איש כשר וצדיק כי בעז"ה גמרתי ואגמור. איך האב אויס גיפירט אין וועל אויס פירען. גם כבר מבואר שאמר שהאש שלו תוקד עד ימות המשיח (מיין פייעריל וועט טליאן ביז משיח וועט קומען) גם מה שאמר שכמה וכמה צדיקים גדולים מאוד התחילו לעשות ולתקן וכו' ואחר שנסתלקו נפסק הענין והוא ז"ל רוצה לעשות ולתקן באופן כזה שלא יופסק הענין לעולם ואלו התלמידים יעשו עוד תלמידים אחרים וכו' וכן עוד להלן יותר וכו' גם קודם ר"ה הנ"ל דיבר עם הר"ר נתן זצ"ל וגילה לפניו הענין המבואר בלק"ת סי' פ"ו שע"י קטנות אמונה צריכין לתעניתים ועבודות קשות והר"ר נתן זצ"ל עומד ומשתומם ומחשבותיו תמהים כי הוא ידע בנפשו שהוא חזק באמונה וכו' והשיב לו רבינו ז"ל על מחשבותיו וענה ואמר לו ואם יש לך אמונה וכו' אין לך אמונה בעצמך והזכיר אז מאמר רז"ל מי גרם לצדיקים וכו' קטנות אמונה שהי' בהם היינו שלא הי' להם אמונה בעצמם בשלימות וכו' ואח"כ בר"ה נכלל ענין זה ג"כ במאמר חדי ר"ש הנ"ל שיש צדיקי הדור שאמונתם שלימה בוודאי ואעפי"כ יש עליהם מחלוקת וכו' מחמת שאין להם אמונה בעצמן וכו' גם בעתים הללו גילה הענין המבואר בסי' רי"א מה שנוסעין על ר"ה לצדיקים כי עיקר המתקת הדינים הוא ע"י קדושת המחשבה כ"ש כלהו במחשבה איתברירו וא"א לבא למוחין זכים אלא ע"י התקשרות לצדיקים כמובא בזוהר ויקח משה את עצמות יוסף עמו וכו'. וענין זה נכלל ג"כ אח"כ בר"ה במאמר הנ"ל במה שביאר שם באות ו' שכל המתקות של כל הצמצומים והדינים הוא ע"י השכל כי כולם במחשבה אתברירו וכו' ואח"כ באות ז' מבאר שזה בחי' מה שנוסעין על ר"ה לצדיקים וכו'. והנה עד זמן הנ"ל לא הי' שום גילוי דעת ממנו ז"ל אודות ספרו הקדו' ליקוטי מוהר"ן אם ברצונו להדפיסו אדרבא הי' נראה מדעתו להיפוך קצת. ואחר ר"ה הנ"ל נסע ללעמבריג ומשם שלח לכאן להדפיס ספרו הק' ונדפס בשנה הנ"ל שנת תקס"ח ומאז דיבר הרבה מענין זה ממעלת וחשיבות מאמריו הקדושים שבספרו הק' והזהיר מאוד להתמיד ולהגות בהם כמבואר במ"א. וגם זה נכלל במאמר הנ"ל בענין וספר כתב איש ריבי וענין שכבר יש כמה ספרים עכשיו וגם עתידים להיות עוד כמה ספרים וכולם צריכין להעולם וצריכין להאמין בהם וללמוד ולהגות בהם ולהחזיק אותם בחשיבות גדול וכו'. וכן הצדיקים שיש להם אמונת חכמים בשלימו' צריכין ג"כ להתחזק ולהאמין בעצמן היינו בהחידושי תורה שלהם שהם עצמן מחדשין ולהחזיק אותם בחשיבות וכו': ומכל המבואר לעיל נלע"ד שהמאמר הזה הי' אצל רבינו ז"ל כעין צוואה לאנ"ש המקורבים אליו ז"ל איך שיהי' ההתנהגות אחר פטירתו ז"ל בענין ההתקרבות אליו ז"ל ורימז להם שהעיקר הוא להתחזק באמונת חכמים באמת ולבלי לסור מדבריהם ימין ושמאל ועי"ז זוכין להוציא משפטינו לאור היינו שיקבל וילמוד מכל הלימודים שלומד משפטי אמת והנהגות ישרות איך להתנהג הן לעצמו הן לאחרים המתנהגים לפי דעתו אשר זה עיקר מטרת כוונת מעלת ההתקרבות לצדיקים ולא די לעיין בספרים קדושים לבד (כקושיית החולקים על ענין זה של התקרבות לצדיקים וכמובא גם במאמר תפלה לחבקוק סי' י"ט ובשאר מקומות בדבריו ז"ל) כי לאו כל אדם זוכה להוציא משפטי אמת והנהגות ישרות ממה שלומד בספרים וכשארז"ל לאסוקי שמעתתא אליבא דהילכתא סייעתא דשמייא וכמו שהביא רבינו ז"ל במאמר זה עצמו מענין דואג שהי' אדם גדול והוציא משפט מעוקל שאין דוד ראוי לבוא בקהל אשר תקוות כל קהל ישראל הוא ע"י דוד משיח ה' ומחמת זה עצמו צריכין בוודאי להתחזק מאוד ולהשתדל להתקרב לצדיקי אמת בכדי שהם ידריכו אותו בדרך ישרה כ"א לפי בחינתו. ורבינו ז"ל רימז בכאן שע"י שלימות אמונת חכמים זוכין להוציא משפטי אמת מהלימוד בספרים קדושים לבד ג"כ. וכן זוכין עי"ז לעצה שלימה שגם בשביל זה צריכין לבקש ולהשתדל למצוא איזה מנהיג אמיתי שיוכל לתקן עצתו. רק כל זמן שאין זוכין למצוא זה המנהיג האמת אזי ע"י ששבים באמת על פגם אמונת חכמים עד שבכ"פ נחשבין בעיניו ביותר הספרים הקדושים שנתחברו ע"י צדיקי אמת ומאמין בהם ועוסק בהם בתמימות ומבטל דעתו נגדם ונזהר לבלי לסור מדבריהם ימין ושמאל. עי"ז בעצמו נשלם אור התורה הקדושה ביותר עד שמקבלת מחכמה עילאה ומשפעת בכל החכמות שהם בחי' השכליים פרטיים עד שעי"ז נמתקין כל הדינים והצמצומים בכלליות וגם בפרטיות. יוכל עי"ז כל בחי' שכל הפרטי להמתיק בחי הצמצומים השייכים אליו כי הוא שרשם ואז עי"ז יוכל כ"א להוציא משפטי אמת מכל הלימודים שלומד מאחר שנתתקן מוחו ושכלו אשר בזה תלוי עיקר תיקון המשפט וכן עי"ז נשלמת העצה אצל כ"א לפי בחינתו כי שלימות העצה הוא עיקר בחי' חמתקת הצמצומים כנ"ל:

גם רימז להם הפגם הגדול שנעשה ע"י מנהיגים שאינם ראוים לסמיכה והתנבא ברוח קדשו כל מה שיבוא על ישראל עי"ז ח"ו שיהיו גוזרין שלא יהי' תוקף לשום כתב ישראל רק לכתבים שלהם וישראל יהיו מוכרחים ללמוד כתב שלהם וכל המשפטים יהיו ע"י כתבים שלהם וכו' וגם עי"ז גוזרין גזירת גירוש שהוא הגזירה של הסטעפיס וכו' שכל אלו הגזירות יצאו שנים הרבה אחר הסתלקותו ז"ל ונתקיימו בימינו בעו"ה וגם מה שנלקח סוד העיבור מאתנו שהוא חכמת תהלוכות גלגלי הרקיע וכו' ונמסר להם הגם כי א"א לנו לידע תוכן כוונתו ז"ל בזה כי יש בזה דברים גבוהים מאוד כמובן למעיין בפנים אעפי"כ אפ"ל שגם זה בכלל דבריו ז"ל מה שהתגבר בימינו הלימוד של הפילוסיפיא וחכמת הטבע וחותרים לסתור כל דרכי החכמה שמכבר וכל חכמת ישראל בזה ללעג וקלס בעיניהם וכהנה יש עוד ענינים הכלולים ג"כ בענין זה והכל בא ע"י פגם אמונת חכמים והעיקר ע"י שמסמיכין מנהיגים שאינם הגונים היינו שאין להם אמונת חכמים בשלימות ושם מבואר איך צריכין ליזהר מאד שלא להסמיך אותם ושלא ליתן להם שום תוקף ועוז וממילא מובן איך צריכין להתרחק ממנהיגים החולקים על צדיקי אמת ודוברים עליהם עתק בגאוה ובוז שהם ממש בבחי' דואג שהוציא משפט מעוקל כזה עד שדן את דוד שאינו ראוי לבוא בקהל כנ"ל: וגם רימז להם איך שצריכין ע"י המחלוקת להתחזק ביותר באמונת חכמים ובספריהם הקדושים הגם כי ע"פ רוב כוונות החולקים הוא להיפוך מזה

בכדי

בכדי להפיל את האדם ולבלבל אמונתו ביותר כמובן. אבל האדם צריך לבלי לשמוע אליהם כלל. רק שידע בבירור כי עיקר המחלוקת בא עליו בכדי לעוררו שיזדרז לשוב באמת ולתקן פגם אמונת חכמים והמחלוקת הוא בחי' מים טהורים המטהרים אותו מבחי' הטינופות והמותרות שנשקע בהם ע"י שפגם באמונת חכמים כמבואר כ"ז בפנים. ואפילו מי שיש לו אמונה שלימה לפעמים בא עליו מחלוקת בכדי שיתעורר לתקן בחי' האמונת חכמים אצל ההמון עם ולפעמים בא עליו המחלוקת מחמת שאין לו אמונה בעצמו בחידושי תורה שלו שהוא בעצמו מחדש. וצריך לשוב ע"ז:

וגם רימז להם מגודל מעלת התיקון הגדול שנעשה ע"י הנסיעה לצדיקים על ר"ה שעי"ז נכללים כל נפשותם בתוך הצדיק הדור שהוא בחי' אבן שתיה ועי"ז נמתקין כל הצמצומים והדינים ועי"ז נעשה שמחה בחי' אור צדיקים ישמח שזה בחי' חדי ר"ש וכו'. ומה שאמר רשב"י להחברייא שלו אנן בחביבותא תליא היינו האהבה וכללות שנכללין יחד ועי"ז עיקר ההמתקה והתיקון וכו' כמב"פ שזה בחי' מה שנתבאר למעלה שהבטיח להם שגם אחר הסתלקותו כשיהיו נכללים יחד באהבה ואחדות אזי בוודאי יגמור עמהם לטובה מה שהתחיל לעסוק עמהם עד שיהיו כולם כשרים וצדיקים ואפילו מי שיתחבר עמהם יהי' ג"כ איש כשר וצדיק באמת. וזה מובן ממילא שגם ענין הנסיעה על ר"ה לצדיקים הי' דעתו ז"ל ג"כ על ענין הנסיעה שנוסעין כל אנ"ש בכל שנה לאומין להשתטח על קברו הקדוש ולהרבות שם בתחנונים בכל ערב ר"ה ואח"כ מתפללין כל הקיבוץ הק' הזה ביחד בר"ה (בבית הכנסת הגדול והקדוש שנקרא על שמו ז"ל) בכלליות גדול ובאחדות רב ואהבה רבה ועצומה מאוד כל החברים זל"ז ממש כולם בלב אחד כאיש אחד ובהתקשרות גדול לכל הצדיקי אמת. ובפרט לכח וזכות הגדול והנורא של רבינו ז"ל. אשר כל רעותין טבין של כלל אנ"ש תקיעין תמן גם כל השנה בעבודה שעובד את השי"ת כ"א בביתו בפרט בזמן קהילה לכל בעת שמתקבצין ומתאספין כולם לשפוך את לבם ברחמים ותחנונים לפני השי"ת על ציונו הק' ואח"כ מתפללין יחד בר"ה בהתקשרות גדול בלב ונפש לכל הצדיקים גם להשוכני עפר כמבואר בדבריו ז"ל במאמר אבא שאול סי' נ"ה בפרט אליו ז"ל והחוש מעיד שענין זה של הקיבוץ שמתקבצין כלל אנ"ש על ר"ה לאומין זהו עיקר הכלליות וקשר האחדות של כל אנ"ש בקשר אחד ורק בזה אנו מקיימין רצונו ז"ל להיות מחזיקים א"ע כלל אנ"ש בקשר אחד באהבה ואחדות כנ"ל ורק עי"ז עיקר קיום הארת השארתו הקדושה לנצח כאשר הבטיח ז"ל שענינו לא יופסק והאש שלו תוקד עד ימות המשיח כנ"ל וכנראה בחוש אשר זה יותר משישים שנה אחר הסתלקותו ז"ל והאש הקדוש של אמונת חכמים בו ז"ל ובחיבוריו הקדושים ובכל הצדיקי אמת בוער בלב אנ"ש עד א"ס ממש ומשתדלים לעסוק בעניניו ז"ל בכ"פ בהשתדלות יתירה ביותר להפיץ מעיינותיו חוצה להדפיס חיבוריו ז"ל ולבנות בניניו הקדושים ולעסוק בכל ענייניו עצהיו"ט. וכבר יש רבים מאנ"ש אשר כמעט שלא הכירו ולא ידעו ולא ראו גם שום אחד מתלמידיו הק' ז"ל. ואעפי"כ בוער בלבם עסקיו ועניניו של רבינו הקדוש ז"ל כאש יוקדת ממש ושותים בצמא את כל דבריו ודברי תלמידיו הק' ז"ל והם עליהם ממש כמים קרים על נפש עיפה ועובדים את ה' באמת בכל לבם ובכל נפשם והכל בכח קדושת ההתנוצצות הארת הדעת הק' שנשאר בעולם מרבינו הקדוש ז"ל על ידי חיבוריו ותלמידיו הק' ועיקר יסוד קיום כל הענין זה הנ"ל הכל הוא ע"י הענין הקדוש של ההתקבצות וההתאספות יחד של כלל אנ"ש על ר"ה וגם כפי אשר נתבאר למעלה שרצון רבינו ז"ל הי' שגם אחר הסתלקותו ז"ל יהיו כל אנ"ש באגודה אחת וקשר אחד. וכאן במאמר זה מבאר שע"י האהבה והכלליות שנכללין יחד עי"ז נמתקין כל הדינים ודבר בעתו מה טוב ומובן ממילא כי מאחר שר"ה הוא יומא דדינא של כל השנה. אז בוודאי הזמן גרמא לזה ביותר להתאסף כולם ביחד בכללות אחד (שזה בחי' מה שגם בכלל ישראל מתאספין על ימים נוראים מכל הכפרים להתפלל ביחד בבתי כנסיות ובבתי מדרשות) ולהשען בכח וזכות הצדיק הק' והנורא שהוא בחי' אבן שתיה ולהתפלל אל השי"ת שימתיק כל הצמצומים והדינים מעלינו ומעל כל ישראל ויוציא כאור משפטינו בפרט כפי מה שביארנו למעלה מה שבעתים הללו אמר מה שמבואר בסי' רי"א שמה שנוסעין על ר"ה לצדיקים הוא כי עיקר המתקת הדינים הוא ע"י קדושת המחשבה בחי' מוחין זכים וטהורים ולזה זוכין ע"י התקשרות לצדיקים בבחי' ויקח משה את עצמות יוסף עמו (וכבר מבואר למעלה שגם ענין זה נכלל אח"כ בר"ה במאמר זה הק' של חדי ר"ש) ובזה גילה דעתו בפירוש שכוונתו להתאסף יחד גם על קברו ז"ל להתפלל שם כי עצמות יוסף הוא בחי' קבר הצדיק ממש. ובזה מבואר מאוד משארז"ל (סוטה די"ג) בענין השני ארונות שהיו מהלכין במדבר ארונו של יוסף והארון ששם לוחות האבן וכו' קיים זה מה שכתוב בזה. ולפי הנ"ל הם ענין אחד ממש. ועי' בתנחומא פ' וארא וכן במ"ר שלא הי' יכול שלמה להכניס את הארון לבית ק"ק עד שהביא ארונו של דוד והכל מבואר ע"פ הנ"ל כי הצדיק האמת הוא בחי' ק"ק אבן שתיה ששם הי' עומד הארון עם הלוחות שזה בחי' לוחות האבן כמב"פ. (ולבאר הענין בדקות ורוחניות יותר קצת הוא כי ידוע כי מקום גניזת הצדיק הוא קדוש בקדושת א"י וכמובא בדבריו ז"ל בלק"ת סי' ק"ט. וזה ידוע כי גם בקדושת א"י עצמה יש כמה בחינות שזה בחי' משארז"ל עשר קדושות קדשה א"י וכו' ועיקר קדושתה נמשך מקדשי קדשים ששם האבן שתיה ושם הי' עומד הארון עם הלוחות ושם מאיר בחי' אור החכמה עילאה ומשם נמשך קדושה לכלל א"י אשר בשביל זה ארז"ל כי אוירא דא"י מחכים. וכן ידוע כי גם בין הצדיקים יש כמה וכמה בחינות. וע"כ אפ"ל שמקום גניזתו של הצדיק האמת המופלג במעלה מופלגת מאוד מאוד הוא בחי' קדושת האבן שתיה ממש. ובזה תבין קצת מה שמספרין אנ"ש מענין הסתלקותו הק' של רבינו ז"ל ביום ד' של סוכות שחל אז ביום ג' (כי יום ראשון של סוכות חל אז ביום ש"ק) ושמעו מרבינו ז"ל איך שישב על מטתו בחלישות גדול מאוד ואחז הלולב עם האתרוג בידו ואמר בקול נעים קול דממה דקה קדוש ונורא מאוד את תפלת ההושענא של אבן שתיה עמוד והתבונן והתפלא עד היכן הדברים מגיעים וא"א להאריך בענינים גבוהים ורמים ונשגבים נסתרים כאלו כמובן) וכבר מבואר בספר חיי"מ איך שבערב ר"ה האחרון באומין סמוך להסתלקותו ז"ל סיפר הרבה בענין גודל החיוב ליסע אליו ז"ל על ר"ה ואמר שאין דבר גדול מזה והזהיר הרבה בזה ואחר כך כשנסתלק בסמוך תיכף בחג הסוכות שאחר ר"ה הזה אז ידעו והבינו כולם למפרע שכל ענין הסיפור והאזהרות הנ"ל היו גם על אחר הסתלקותו ז"ל להתאסף גם אז יחד כל הקיבוץ של אנ"ש על ר"ה ושעי"ז נעשין תיקונים נפלאים מאוד מה שאין לשער כלל ולא ביאר הענין בפירוש מטעמים הכמוסים אליו בשגם כי ידוע כי כך הי' דרכו בקודש גם בשאר ענינים רבים מעניניו הקדושים ז"ל וכמבואר במ"א. הנה הארכנו קצת לבאר קצת איך שלענ"ד נראה שמאמר של חדי ר"ש הנ"ל הי' כעין צוואה ממנו ז"ל לרמז לאנ"ש על ענין ההתנהגות של אחר פטירתו ז"ל. היינו להתחזק מאוד באמונת חכמים ולעסוק בלימוד ספריו הקדושים וספרי כל צדיקי אמת ולהחזיק אותם בחשיבות גדול ולהאמין בהם באמת ולבלי לסור מדבריהם ימין ושמאל וכן ליזהר מאוד מלהסמיך את המנהיגים

שאינם

שאינם הגונים ולבלי ליתן להם שום תוקף ועוז. ומכל מיני מחלוקת שעוברים על האדם יתעורר לשוב בתשובה ולהשתדל לתקן בחי' האמונת חכמים ביותר ושיש כמה בחינות בזה וליזהר ביותר בענין הנסיעה על ר"ה לצדיקים וכו' וכבר נתבאר שרימז גם על הקיבוץ של אנ"ש גם עכשיו על ר"ה ושעי"ז נעשה שמחה וכנראה בחוש השמחה הגדולה שיש בין אנ"ש בזמן הקיבוץ הקדוש הנ"ל גם עכשיו וליזהר מאוד באהבת חברים בחי' אנן בחביבותא תליא להכלל יחד באחדות אחד באהבה רבה וע"י כל זה נמתקין כל הצמצומים וכל הדינים ועי"ז יכולין להוציא משפטינו לאור ל׳ ב׳ מכל הלימודים שילמוד משפטי אמת והנהגות ישרות איך להתנהג הן לעצמו הן לאחרים המתנהגים לפי דעתו (שזה בחי' מה שהבטיח שגם מי שיתחבר אל אנ"ש יהי' איש כשר) וגם זוכין עי"ז לעצה שלימה ולכ"ט. ועל כל הנ"ל מה שעי"ז נשלמת התורה הקדושה בשלימות גדול ומקבלת מחכמה עילאה ומשפעת בכל החכמות שעי"ז נמשכין כל התיקונים האלו הנ"ל. והנה במאמר זה אות ב' מבואר שם מענין ידי הסמיכה וידי הכתיבה ושע"י הסמיכה לרבי הגון שהנהגתו בבחי' משפטי אמת ע"י שיש לו אמונת חכמים בשלימות אזי ע"י הסמיכה שאז מקבל חכמתו מבחי' יד ה' בבחי' ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו אזי מביא הארה וכח בכתב ידינו וכו'. ולפענ"ד רימז גם בזה סמיכה להר"ר נתן ז"ל כאשר כבר רמזנו למעלה קצת בענין מה שביארנו קצת על המאמר קרא את יהושע סי' ו'. ושגם במאמר כי מרחמם ינהגם בלק"ת סי' ז' שנאמר בשנת תק"ע שהיא שנה האחרונה של ימי חייו ז"ל. וגם שם מובא בסוף המאמר פסוק זה ויהושע בן נון מלא רוח חכמה וכו' ואז הבינו גם קצת מאנ"ש שכוונתו ז"ל להסמיך בזה. את הר"ר נתן ז"ל בפרט לפי מה שמבואר לעיל מה שאמר לו רבינו ז"ל ואם יש לך אמונה וכו' מובן מזה שגם רבינו ז"ל הסכים למחשבותיו שיש לו אמונה שלימה רק שצריך לתקן עוד בחי' האמונת חכמים להאמין גם בעצמו ובחידושיו שהוא מחדש. וא"כ בוודאי הי' ראוי לסמיכה מאחר שיש לו אמונת חכמים בשלימות וזוכה להוציא משפטי אמת והנהגות ישרות מכל הלימודים שלומד שזה בעצמו כל ענין החיבורים הק' שחיבר הר"ר נתן ז"ל שהם ספרי ליקוטי הלכות שהתחיל לחברם בחיים חיותו של רבינו ז"ל ובפקודתו ז"ל אשר כל יסוד ענינם הוא רק על קוטב זה להוציא מכל הלימודים שהאדם לומד משפטי אמת והנהגות ישרות הן מהלכות בשר בחלב ותערובות וכו'. והן מהלכות טוען ונטען וגביית חוב ופקדון ושומרים וכל כיוצא בזה וכמובא גם בהקדמה של ספר לק"ה וחכם כזה בוודאי ראוי לסמיכה. ויותר יש לבאר בזה מענין ידי הכתיבה וידי הסמיכה כי הר"ר נתן ז"ל הי' כתבן וסופר גדול וחיבר ספרים הרבה וגם כתב כמעט כל חיבוריו הק' של רבינו ז"ל ורבינו ז"ל בעצמו אמר עליו שיש לו חלק גדול בהספר ליקוטי מוהר"ן וכמעט שכל הספר הוא שלו (היינו ע"י הגיעגועים והתשוקות גדולות וחזקות מאוד שהיו לו לשמוע חידושי תורה מרבינו ז"ל וגודל זהירות וזריזות השתדלותו בזה לכותבן ולהעתיקם) ושמעתי מפיו הק' בפירוש שכל חיותו והתחזקותו בעבודת ה' אחר פטירת רבינו ז"ל הוא רק ע"י הכתבים שציוה עליו רבינו ז"ל לחדש תמיד חידושי תורה ולכותבן בספר וגם נשמע מפיו הק' שחקר הרבה בדעתו במה לזכות את העולם ולהאיר להם קצת מהרשימה הקדושה שקיבל מרבינו ז"ל ונתברר לו שהוא רק ע"י שיכתוב ספרים רבים בענין זה ויפיצם בישראל וכו'. שכ"ז הוא ע"י בחי' ידי הכתיבה כנ"ל. ובאמת כל הכח הזה של ידי הכתיבה שלו הכל הוא רק בכח ההארה הגדולה של הרוח חכמה שהאיר עליו רבינו ז"ל ע"י בחי' ידי הסמיכה שזה בחי' כי סמך משה את ידיו עליו (וכאשר אמר לו רבינו ז"ל בפירוש כמו שמבואר במ"א נמצא מבואר שרימז רבינו ז"ל בזה המאמר ג"כ בחי' סמיכה להר"ר נתן ז"ל כאשר באמת הי' מנהיג ישראל אמיתי וזיכה את הרבים מאוד אחר פטירתו של רבינו ז"ל. וכמעט שעיקר ההשארה של רבינו ז"ל הוא רק על ידו וכמבואר במ"א ואעפי"כ לא ביאר רבינו ז"ל ענין זה מפורש מטעמים הכמוסים אליו ז"ל וכנ"ל נמצא מבואר שאחר פטירתו של רבינו ז"ל עדיין נשאר איזה בחי' מנהיג הכולל לאנ"ש היינו הר"ר נתן ז"ל רק שממילא מובן שהזקנים המקורבים לרבינו ז"ל מכבר קודם התקרבותו של הר"ר נתן ז"ל בוודאי הי' קשה להם לקבל עליהם את הר"ר נתן ז"ל למנהיג וע"ד שארז"ל גם לענין משה ויהושע ממש זקנים שבדור אמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה וכו' בפרט כי רבינו ז"ל לא ביאר בפירוש. וגם להר"ר נתן ז"ל הי' קשה לקבל השררה והמנהיגות ולהשתרר קצת על זקני מקורבי רבינו ז"ל. אך עכ"פ לבני הנעורים הרוצים להתקרב אל השי"ת אליהם בוודאי הי' הר"ר נתן ז"ל לרועה נאמן ומנהיג אמתי. ובזה תבין דבר נפלא ונעלם בהנהגת השי"ת והשגחתו הקדושה מה שפטירתו של הר"ר נתן ז"ל בעצמו הי' בעת עוסקו לחדש חידושי תורה על מאמר זה של חדי ר"ש הנ"ל היינו בעת שעסק לחדש בהל' ר"ח הל"ז. ושם מובן ג"כ הרבה מהנ"ל. וע"ש גם מענין ידי הסמיכה וידי הכתיבה וכו' כי אחר פטירתו ז"ל צריכין להשתדל ביותר לילך עם מאמר חדי ר"ש הנ"ל ולקיים ככל הכתוב כנ"ל. ובזה תבין קצת דבריו הקדושים שאמר ביום הסתלקותו הקדוש שהי' ביום ו' עש"ק עשרה בטבת שנת תר"ה וקודם אור הבוקר עמדו לפניו קצת מאנ"ש ושאל אותם מה היו השלשה צרות שאירעו לישראל בחודש טבת והתחיל בעצמו לחשוב אותם היינו מה שסמך מלך בבל על ירושלים ומה שמת עזרא הסופר ומה שנכתבה התורה יונית ואמר להם בזה"ל כבר מבואר בענין זה בחידושיי שכל הג' צרות הם מבחי' אחת (ור"ל בהל' תענית הל"ד המיוסד ג"כ על ענין מאמר זה של חדי ר"ש הנ"ל) כי עזרא הסופר הי' כותב ספרים הק' היינו ספרי תורה הק' והי' ממשיך הארה גדולה בכתב ישראל וכשמת ונסתלק אזי נחלש כתב ידינו וניתן תוקף לכתבים שלהם עד שגם התורה הק' נכתבה בכתב יונית. ועי"ז נתגרשין ישראל מארצם כנ"ל שע"י פגם אמונת חכמים אין שלימות להתורה כביכול ואין יכולין להמשיך ההמתקה מבחי' ק"ק ועי"ז נחלש כתב ידינו וניתן תוקף לכתבים שלהם וגוזרין גירוש על ישראל שזה בחי' הג' צרות הנ"ל מיתת עזרא הסופר שזה בחי' ביטול כתב ידינו וניתן כח לכתבים שלהם שזה בחי' מה שנכתבה התורה יונית ונתגרשו ישראל מארצם שזה בחי' התחלת החורבן שהי' בטבת והאריך אז בענין זה קצת לבאר ביותר ממ"ש שם בהל' תענית הנ"ל כי יש גם עכשיו אנשים צדיקים שעוסקים בזה לכתוב ספרים קדושים הבנויים על יסוד תורתינו הקדושה ועל יסוד אמונת חכמים בשלימות וע"י ספרים הקדושים אלו נשלמת התורה בשלימות גדול עד שמקבלת מחכמה עילאה בחי' אבן שתי' ק"ק ומשפעת לכל החכמות שעי"ז נמתקין כל הדינים והצמצומים כנ"ל והצדיקים האלו הם בחי' עזרא הסופר שהי' כותב ספרי תורה הקדושים בקדושה גדולה וכשנסתלקין ח"ו אלו הצדיקים אזי מתחילין להתגבר ולהתפשט החיבורים של החכמות חיצוניות אשר נתחברו ע"י הקלי עולם אשר הם בהיפוך ממש מבחי' אמונת חכמים כי הם הם עיקר המלעיגים על דברי חכמים עד שרוצים להטות גם דעת תורתינו הקדושה אל שטות חכמתם הנעה והמוטעת שנקראת בלשון חז"ל חכמת יון שזה בחי' מה שנכתבה התורה יונית וזה גורם עיקר החורבן והגליות. וכל הצרות ר"ל. ואמר בזה"ל בלשון אשכנז אז עזרא הסופר ווערט נסתלק זענין זעך מתגבר וכו' כנ"ל והאריך קצת

בענין

בענין זה איך שבעוה"ר מתפשט האפקורסית בעולם. והעיקר הוא רק ע"י פגם אמונת חכמים וכו'. וסיים אך עכ"ז אתה מרום לעולם ה' כי עלה אחת ודף אחד של החיבורים והספרים הקדושים שנתחברו ע"י הצדיקי אמת בעלי אמונת חכמים בשלימות יכריע ויעמוד נגד כל החיבורים הרעים שנתחברו ע"י המלעיגים על דברי חכמים. ע"כ למען השם תראו להתחזק ולהתאמץ בזה בכל האפשר להדפיס את הספרים קדושים הנ"ל (כי אז היו כל דבריו הק' ז"ל בכתיבת יד עדיין ולא נדפס בימיו רק חלק ראשון מהאורח חיים) ולפרסמם בישראל למען יוכלו הכשרים לעמוד ולהתחזק באמונתם הקדושה בשלימות ובשעה שדיבר מזה לא הבינו עדיין תכלית המכוון כ"כ עד אחר שראו שנסתלק ביום זה עצמו אז הבינו למפרע קצת כוונת דבריו הק' ז"ל עד היכן מגיעים וכן הי' שתיכף אחר הסתלקותו התחילו להתפשט ולהתגבר הגזירות של לימוד נערי ישראל כתבם ולשונם בבתי סיפריהם שהם השקאליס וההכנסה ע"ז הי' שהטילו מס על ישראל לשלם בעד הדלקת נר של שבת שמזה דיבר ג"כ ביום הנ"ל סמוך להסתלקותו ורימז שנוגע ג"כ לענין מאמר זה חנ"ל וכמבואר קצת בהל' ר"ח הל"ז גם הגזירה של שינוי המלבושים ועוד כהנה וכהנה והרוח סערה של האפקורסית הולך וסוער בכלליות ובפרטיות מה שא"א לבאר כלל. אך זאת נחמתינו בעניינו מאחר שרואין שנתקיימו ראש דבריו בוודאי בעז"ה יתקיימו כל דבריו הקדושים ז"ל שהספרים הקדושים הבנויים ומיוסדים על יסוד אמונת חכמים בשלימות בפרט הספרים הק' הבנויים על יסוד התגלות הדעת וחידושי תורתו של רבינו הק' אור האורות זצ"ל המה יעמדו בעזרתינו סלה ולא יאשמו כל החוסים בו. ועי' בהל' תענית הנ"ל מבאר שפרשת ויגש והפטורה שלה מרמזין על כל התיקונים המבוארים במאמר חדי ר"ש הנ"ל ועי' גם בהל' שחיטה הל"ה המחובר להל' תענית הנ"ל ופטירתו של הר"ר נתן ז"ל הי' ביום ו' עש"ק פ' ויגש הנ"ל :

מאמר ויסב סי' ס"ב נאמר בשבת שירה הורף תקס"ה ובעת חחיא היתה בתו חיה ז"ל חולה על העינים שגדל לה על העינים מה שקורין בילמא וכמעט שנסמית בעיניה ואמר רבינו ז"ל המאמר הזה ושם מבואר מאמר הזוה"ק עולימתא שפירתא דלית לה עיינין והמשיך לה רפואה ונתרפאת עי"ז וכו' (חיי"מ וע"ש עוד) :

(ב) **שם** במאמר זה אות ב' שהיצה"ר מקשה את לבו ליפול ברעה ר"ל כי הגם שאין בלבו שום קושיות על השי"ת אעפי"כ הסתרת הידיעה היא בעצמה בחי' אפיקורסית וקושיות שהיצה"ר מקשה את לבו וכו' : (ג) שם אות ה'. ואז כשנתדבקין אחורי הקדושה שא"א להקליפות ליכנוס לשם ולינק ואז נתגלין הפנים של הקדושה ואז ויראו אותה שרי פרעה וכו' ויהללו אותה אל פרעה וכו' וכ"ז הוא מכוון מהשי"ת כדי להוציא בלעם מפיהם וכו' היינו להוציא הניצוצות הקדושה מביניהם וכו' ואזי משליכין כל העכו"ם את אליליהם ופונים כולם לאמונת ישראל לקרוא כולם בשם ה' וכו' ובזה מובן מ"ש לעיל באות ד' אז אהפוך אל העמים שפה ברורה היינו הדיבור שנתברר מביניהם הוא הופך א"ע אל העמים וכו' ר"ל כי מתחילה הי' להם יניקה מבחי' אחוריים דקדוש' בחי' אחר הדברים ועכשיו ע"י התענית שהוא ההיפוך ממש מתאוות אכילה ושתיה שהם בחי' ראשי הקליפות בחי' שלשה שרי פרעה הסמוכין להדיבור ויונקין ממנו וע"י התענית מעלה מהם הנה"ק של אותיות הדיבור ומדבק אחורי הקדושה ואז א"א להקליפות לינק משם ואז נתגלין הפנים של הקדושה שזה בחי' שהדיבור שהוא בחי' מלכות בחי' שרה כידוע הופך א"ע אליהם עם פניו דייקא וכ"ז כדי להוציא גם שאר נה"ק מביניהם כי מפני הקדושה א"א להם לינק אדרבא כל ניצוצות הק' שביניהם עולין משם ומתדבקין אל הקדושה ואז נשארין הקליפות בלא חיות ואז כל העכו"ם משליכים אלילי כספם וזהבם ומתדבקים באמונת ישראל בבחי' לקרוא כולם בשם ה וזהו עיקר שלימות וקישוטי אמונה ואז כשהאמונה בשלימות יוכל להיות ע"י אכילתו יחוד קוב"ה ושכינתיה פב"פ שזה בחי' מה שמבואר בכתבים כי שם הויה במלואו גימ' ע"ב ושם אלקים במלואו גימ' שין וע"כ הויה אלקים פב"פ כנ"ל גימ' שב"ע שזה בחי' יחוד קוב"ה ושכינתיה פב"פ ע"י אכילתן של ישראל שהוא שבע וזה בחי' ואכלת ושבעת היינו שתגרום באכילתך יחוד קוב"ה ושכינתיה פב"פ שזה בחי' שבע כנ"ל : (ד) אות ו' מה פרעה גוזר ואינו מקיים פרעה היינו מערכת המזלות הגלויים לכל גזירתם אף אתה גוזר ואינך מקיים כי הצדיק מבטל ר"ל כי כשהצדיק מבטל בתפלתו איזה חיוב של מערכת המזלות אז נתוודע לכל כי גם דרך הטבע שע"פ מערכת המזלות אינו מתנהג רק ברצונו והשגחתו יה' וע"כ יש כח להצדיק לשנות הטבע ולבטל החיוב של מערכת המזלות ע"י תפלתו שמתפלל להשי"ת והשי"ת מבטל רצונו מפני רצון הצדיק ומבטל עי"ז חיוב המזלות שהי' ג"כ ע"י רצונו ית' שרצה שיהיה הדבר כך כמו שהמזלות היו מחייבין ועכשיו שידד הטבע וביטל זה החיוב בכדי לעשות רצון הצדיק שהתפלל לפניו שיהיו באופן אחר כמו שהוא רוצה ועי' בנוסח כת"י מלשון רבינו ז"ל שנמצא מזה המאמר מבואר שכוונתו כנ"ל : וז"ש למעלה ידבר נא עבדיך דבר באזני אדוני ולא ישמע עוד אמצעי ר"ל כי ההנהגה שהשי"ת מנהיג העולם ע"י מערכת המזלות הוא כמו בחי' ההנהגה ע"י איזה אמצעי שמזה נשתלשל כל בחי' הטבעיות המוב"פ לעיל אבל כשנתבטל ההנהגה של מערכת המזלות ע"י תפלת הצדיק כי השי"ת שומע תפלת הצדיק ומשדד המערכות ומשנה הטבע זהו בחי' ההנהגה של השי"ת בעצמו וכבודו כביכול בלי התלבשות בשום אמצעי שזה בחי' ידבר נא עבדיך דבר באזני אדוני ולא ישמע עוד אמצעי היינו שכל מה שנצרך לו יפעול רק ע"י תפלה להשי"ת בלי שום התלבשות בסיבה טבעיות רק למעלה מדרך הטבע בבחי' ההנהגה שיהיה לעתיד כמב"פ : ועי' במאמר אית לן בירא סי' ל"א שהנהגת המזלות בדרך הטבע הוא בחי' הסתרת פנים שפני ה' מוסתר כביכול בדרך הטבע וכו' היינו שכביכול השי"ת מלביש ומסתיר אור השגחתו ית' בדרך הטבע שזה בחי' והסתרתי פני מהם והיה לאכול שזה בא ע"י פגם אמונה כ"ש בפרשה וילך הנך שוכב וכו' העם הזה וזנה אחרי אלקי נכר וכו' וחרה אפי וכו' והסתרתי פני וכו' וע"י ההנהגה הזאת מתגבר ביותר בחי' מיעוט האמונה כמבואר במאמר זה וע"כ כשנשלמת האמונה שאז נעשה ע"י אכילתו יחוד קובה"ו פב"פ אז השכינה שהיא האמונה מתחננת לפני השי"ת שינהיג את ישראל בבחי' ההנהגה של בחי' פב"פ היינו ע"י השגחתו ית' לבד בלי התלבשות בדרך הטבע שזה בחי' באזני אדוני וכו' ואל יחר אפך על העבר היינו שעד עתה לא היתה אמונתם שלימה שעי"ז בא חרון אף והסתרת פנים ח"ו כנ"ל וזה כי כמוך כפרעה וכו' כי אתה אינך ידוע אלא מהגלוי אל הסתום וע"כ אדרבא ע"י שהנהגתך מלובשת ומכוסה בדרך הטבע לפיכך טעו כ"א לפי טעותו אבל כשתעשה נפלאות ותשנה הטבע ע"י תפלת הצדיק עי"ז בעצמו תהי' האמונה נשלמת אצלם כנ"ל : (שם) והמושים אחד מחמשה היינו ה' מוצאות הפה שע"י כל העכו"ם פונים אל אמונת ישראל לעבדו שכם אחד וכו' ר"ל ונמצא שע"י החמשה מוצאות הפה שהוא הדיבור עי"ז נמשך בחי' אחד היינו שהכל פונים לעבדו שכם אחד כנ"ל: (שם שייך לאות ב') וזה שלום וכו' וכן מש"ש אח"כ ג"י שייך לאות הנ"ל מהמחלוקות נעשה הלכות וכו' היינו שבכאן מבאר איך שגם ע"י השלום שיש בכלל העולם בין אחד לחבירו נתבטל ג"כ האפיקורסית וזה השלום בכלל נמשך ג"כ ע"י לימוד הלכות וכו':

מאמר סוד כוונת המילה סי' ס"ג נאמר בחורף תקס"ה בשבת שקודם הברית מילה של בנו הק' שלמה אפרים ז"ל סמוך לכ"ח ניסן אחר שיצאו רוב העולם שבאו לקבל פניו כנהוג שנקרא שלום זכר ואחר שיצאו המון העם נשארו אנחנו עומדים לפניו בתוך כך הסתכל על המנעל של הר"ר נתן ז"ל שנתעקם מאוד דהיינו שהעקב שקורין פאדעשוואע נתעקם הרבה לפניו על פני המנעל ענה ואמר המנעל שלך הוא דומה כמו שטיפחין בפנים (ובל"א דיין שיך האט איין פנים וויא אפאטש אין פנים) ושתק מעט אח"כ ענה ואמר שיחות חולין שלנו ואמר בזה"ל אונזער שיחות חולין (ודחק תיבת אונזער) יאמר לי איזה מקובל איך בזה הווערטיל כלולין כל הכוונות של מילה ומה שהוא גבוה מכוונות והתחיל לזרוק מפיו הקדוש בחן הקדוש ונורא מאוד ואמר יש וטפח לו על פניו ויש וטפח לו בסנדלו והזכיר מאמר רז"ל (יבמות דמ"ב) לענין מעוברת חבירו גזירה שמא יעשה סנדל וארז"ל משל וכו' כמו שבא וטפח לו על פניו וכו' (נדה דכ"ה ע"ב ע"ש) וגם הזכיר מה שארז"ל דרוסת איש וכו' ומשארז"ל מה שעשתה ענוה עקב לסילותא וכו' ובכל אלו הענינים מרומז שיש סודות התורה בענין העקב והסנדל ובענין טפחו בפניו שהזכיר וכ"ז נוגע לענין פגם הברית ותיקונו שכ"ז ענין מילה שהוא תיקון הברית וכו' ואח"כ ענה ואמר כל המאמר הנ"ל ועדיין אין אתנו יודע עד מה וגם המאמר הנ"ל לא נאמר בביאור קשר הענינים רק הכל בדרך רמז והתנוצצות ובכ"ז ראינו בעינינו גבורות הבורא ית' איך בדברי שיחה של הצדיק האמת מלובשין סודות כאלה וכו' (כ"ז הועתק מס' חיי"מ) : (ב) שם במאמר הנ"ל. וזה בחי' מגלה טפח ומכסה טפח שמה שמכסה ומתלבש עצמו הוא בחי' מגלה שעי"ז הוא מגלה עצמו אליהם וכו' ר"ל וע"כ בחי' מגלה טפח ומכסה טפח הוא בחי' בשתים יכסה כי גם הבחי' מגלה טפח הוא ע"י בחי' מכסה כנ"ל רק שלפעמים הוא בבחי' מכסה טפח בשביל התגלות ולפעמים הוא בבחי' מכסה ממש וזה בחי' בשתים יכסה הנ"ל וע"כ גם לענין בשתים יכסה פניו מפרש ג"כ באופן שבחי' מגלה טפח הוא ג"כ בחי' מכסה שזה בחי' בשתים יכסה כי מגלה פנים של רצון והשגחה ומכסה פנים של כעס וכו' כמב"פ : (שם) ולחם הפנים הוא בחי' ברית וכו' ועשית לו מסגרת טפח וכו' וז"ש שם לענין לחם הפנים שש המערכת כי כל מערכה היו בה ששה חלות נגד ששה טפחים הנ"ל : שם וע"כ נקראת הבחי' המקבלת הששה טפחים הנ"ל מטפחת ר"ל כי מטפחת פירושו מפה כמו שפירש"י בישעיה ג' המטפחות והחריטים פירש"י המטפחות מפות ומפה עפ"י רוב בדברי רז"ל פירושו הכיסוי של בגד שפורסין על השלחן בעת האכילה מלשון פורס מפה ומקדש וכאלה רבות (ובל"א טישטעך) שעליו מסדרין ועורכין את הלחם שהוא בחי' לחם הפנים שהוא בחי' ברית הכלול מששה טפחים וע"כ נקראת מטפחת ועוד י"ל דר"ל עפ"י שמבאר לקמן שהשש שעורים הם בחי' הששה טפחים וע"כ אמר כאן שבשביל זה נקראת מטפחת וכו' רמז על בחי' הששה טפחים ובזה רימז לה שפעלה בקשתה שבקשה ופרשת כנפיך שזה בחי' הששה כנפים בחי' הששה טפחים הנ"ל ואפ"ל שזהו שארז"ל הובא ברש"י שם במגילת רות שבזה רימז לה שעתיד לצאת ממנה בן שיתברך בששה ברכות היינו מלך המשיח שנאמר בו ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה וכו' כי הששה ברכות אלו י"ל שהם בחי' הששה טפחים הנ"ל רוח חכמה ובינה הוא בחי' בשתים יכסה פניו בבחי' חכמת אדם תאיר פניו וחכמה הוא בחי' חסד ורחמים ורצון כידוע ובינה דינים מתערין מינה שזה בחי' בשתים יכסה פניו כמב"פ שזה בחי' מגלה טפח ומכסה טפח כי לפעמים מגלה פנים של רצון והשגחה ומכסה פנים של כעס (שזה מבחי' חכמה כנ"ל) ולפעמים מכסה פנים של רצון והשגחה ומקבל ע"ע יסורים בשביל העולם (שזה נמשך מבחי' בינה אשר דינין מתערין מינה) ובאמת זה בעצמו הוא ג"כ בחי' חסד ורחמים כי הוא טובת העולם גם מחמת שהצדיק בעצמו בוחר יותר בהשפעה והשגחה רוחניות וזה כי באמת חכמה ובינה כלולין זמ"ז בחי' הבן בחכמה וחכם בבינה כמבואר כ"ז במקובלים רוח עצה וגבורה זה בחי' בשתים יכסה רגליו שהוא בחי' מגלה טפח ומכסה טפח נגד העולם שהם בחי' רגלין נגדו שנמשכין אחר עצתו בבחי' וכל העם אשר ברגליך ההולכין אחר עצתך כמב"פ וע"כ כשהוא מגלה טפח אז הוא בחי' רוח עצה כי נמשכין אחר עצתו וכשהוא בבחי' מכסה טפח אז הוא בבחי' וגבורה כי גבורה הוא בחי' צימצום והעלם האור וכיסוי ומחמת שגם בחי' הגילוי שלו אצלם הוא ע"י בחי' כיסוי הנ"ל שזה בחי' בשתים יכסה ע"כ באמת כולל רוח עצה וגבורה ביחד רוח דעת ויראת ה' הוא בחי' ובשתים יעופף שכל מה שיודע יותר בידיעת ה' הוא יודע שהוא רחוק מאוד מהשי"ת ואינו יודע כלל שזה בחי' רוח דעת ויראת ה' שכל מה שיודע ממנו ית' ביותר הוא מתירא ביותר כי יודע שהוא רחוק עדיין ממנו ית' מאוד ואינו יודע ממנו כלל כי גדולת הבורא אין שיעור כמב"פ ועי"ז נופל עליו יראה גדולה כי היראה היא בבחי' התרחקות דקדושה כביכול כ"ש וינעו ויעמדו מרחוק וגם במשה כתיב ויראו מגשת אליו וכמבואר בספרים וע"כ בחי' בשתים יעיפף הנ"ל שהוא בחי' שלום לרחוק ולקרוב כמב"פ הוא בחי' רוח דעת ויראת ה' כנ"ל ואולי אפ"ל באופן אחר ג"כ ועכ"פ הששה ברכות הם בבחי' הששה טפחים שש כנפים הנ"ל : (שם) אבל כשיש להם ח"ו כנפים מהדיבורים רעים אזי שכלם מעופף וגם מזיק למרחוק וגם שמעופף חכמתם המשובשת ונכנס ונדבק בהמוח והלב בעומק גדול מאוד נלע"ד דר"ל כי כבר מבואר לעיל שהכנפים של הנחש הם נגד השש כנפים של הקדושה שהצדיק כלול מהם וכבר מבואר לעיל שבקדושה היא בחי' בשתים יכסה פניו נגד עצמו בשתים יכסה רגליו נגד העולם הנמשכין אחריו ובשתים יעופף נגד השימוש שמשמש את השי"ת וע"כ כשעושין ח"ו כנפים להנחש אזי הם ח"ו ממש כנגד בחי' שש כנפים הנ"ל כי מה ששכלם מעופף ונפתח להם עצמם החכמה המשובשת במהירות זה כנגד בחי' בשתים יכסה פניו נגד עצמו בפרט כפי המבואר לעיל שבקדושה הוא בחי' רוח חכמה ובינה וע"כ בהיפוך ח"ו אזי הם מעופפים בחכמתם ומה שחכמתם מעופפת ומתפשטת ומזקת גם לאחרים למרחוק זה בחי' ההיפוך והכנגד של בחי' בשתים יכסה רגליו שהוא בחי' כנגד המשכת העולם שנמשכין אחריו כנ"ל ומה שחכמתם נכנסת ונתדבקת בעומק הלב זה כנגד בחי' בשתים יעופף שזה בחי' השימוש שהצדיק משמש את השי"ת וידיעת ה' נכנס כ"כ בעומק לבבו עד שיודע בכ"פ ביותר שהוא רחוק מהשי"ת ואינו יודע ממנו כלל שזהו רק מחמת שהידיעה נכנסה בעומק לבבו מאד עד שמבין הדבר לאשורו כי באם לאו הי' יכול לטעות ולומר שהוא יודע מהשי"ת והוא קרוב אליו כמו שגם בלימוד הפשוט כל זמן שאין ענין הלימוד נכנס ונדבק בעומק לבבו אז יכול לטעות ולומר שיודע הפשט של הלימוד ובאמת הוא עדיין רחוק ממנו ואינו יודע כלל עומקו של דבר מה שיש לפלפל בזה להקשות ולתרץ לשאול ולהשיב כמו"כ בידיעת השי"ת כל זמן שאין הידיעה הקדושה נכנסת בעומק לבבו אזי יוכל להיות נדמה לו שיודע מהשי"ת וקרוב אליו וזה בעצמו הוא סי' שאינו יודע כלום כמב"פ נמצא שבחי' ובשתים יעופף הוא בחי' מה שידיעת הצדיק מהשי"ת הוא בעומק הלב מאוד וע"כ גם להיפוך אזי ח"ו חכמתם המשובשת נכנסת בעומק הלב מאוד ר"ל אבל בשאין להם כנפים לעופף והם רק בבחי' הליכה אזי אין להם כל הג' בחי' הנ"ל

הנ"ל כמב"פ: (שם) בענין כנפי הנחש וכו' ואז הנחש בבחי' אפעה ושרף מעופף (ישעיה ל') ופריו שרף מעופף (שם י"ד): (שם) לענין הנמלה שבתוך פה הנחש שעי"ז בא למבטח בוגד היינו לבטחון שאינו שלם ואמת כראוי שזה בחי' שן רועה ורגל מועדת מבטח בוגד והנמלה הוא בחי' החכם הדור המלמד דעת ודרכי ה' אל העם כ"ש לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחכם וכו' אפ"ל שזה נוגע לענין המבואר לעיל שאמר להר"ר נתן ז"ל אודות המנעל שלו שנתעקם העקב על פניו שהוא דומה כמו שטופחין בפנים וכו' ומפשוטו נראה שהוכיח אותו על פניו למה הוא הולך במנעל כזה כי כבר ידוע מה שהקפידו רז"ל על ענין המנעלים (כמו שארז"ל לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו ויקח מנעלי' לרגליו בפרט לענין ת"ח הקפידו ביותר ואמרו שאין לו לת"ח לילך במנעלים מטולאים בשוק וכו"ז כדי שלא יתבזה בפני ההמון) וע"כ הקפיד גם רבינו ז"ל ע"ז קצת ובכאן רימז לו שזה בא מחמת הבטחון שאינו שלם ואמת שזה בחי' שן רועה ורגל מועדת דייקא (כי המנעל הוא שמירה להרגלין) וזה בא ע"י מבטח בוגד שבא ע"י שהנמלה שהוא חכם הדור מונח בתוך פיה של הנחש והם מבלבלין אותו והחכם הוא בחי' נמלה כ"ש לך אל נמלה עצל וכו' וכבר ידוע מה שמבואר בספר המדות שע"י זריזות זוכה להיות רועה נאמן וסימן לדבר לך אל נמלה וכו' וכתיב משם רועה אבן ישראל ס"ת נמלה ושמעתי מאנשים נאמנים מאנ"ש הזקנים שענין זה אמר רבינו ז"ל בפירוש על הר"ר נתן ז"ל שהיה זריז גדול מאוד כידוע ופ"א התפעל רבינו ז"ל מאוד מזריזתו הגדולה והנפלאה ואמר עליו אז שבוודאי יהיה הר"ר נתן ז"ל מנהיג ורועה ישראל כי ע"י זריזות זוכין להיות רועה נאמן כנ"ל נמצא מבואר מדברי רבינו ז"ל עצמו שהר"ר נתן ז"ל הוא בחי' החכם הדור שהוא בחי' הנמלה כנ"ל (וזה סעד גם למה שביארנו לעיל במאמר חדי ר"ש סי' ס"א בענין זה של הר"ר נתן ז"ל וזה שסיים הכתוב שם במשלי ו' לך אל נמלה וכו' אשר אין לה קצין שוטר ומושל תכין בקיץ לחמה אגרה בקציר מאכלה (ודברי רז"ל ידועים בזה) שזה מרמז ג"כ על ענין הנ"ל שדייקא אחר פטירתו של רבינו ז"ל חיבר הר"ר נתן ז"ל ספרים הרבה והכין לנו כל טוב אעפ"י שהוא בעצמו לא ידע מה יהיה מהם אם יזכה העולם ליהנות מחיבוריו אם לאו (כמבואר במ"א ובאמת בחייו לא נדפס מחיבוריו כי אם כרך קטן וג"ז סמוך לפטירתו ז"ל כידוע) וכבר מבואר שהלימוד שהחכם מלמד דעת את העם ומתקן עצתם הוא בחי' רגלין שזה בחי' בשתים יכסה רגליו כנ"ל ע"כ הוא צריך להקפיד ביותר על המנעלים שהם שמירה להרגלין וכן ברוחניות ועבודת ה' צריך להתחזק ביותר בבטחון בהשי"ת שזה עיקר השמירה לבחי' רגלין ברוחניות בחי' אז תלך לבטח דרכיך ורגליך לא תגוף כי הבטחון השלם הוא ההיפוך מבחי' רגל מועדת כ"ש בה בטחתי לא אמעד (תהלים כ"ו) עוד יש לפרש ענין הדברי צחות של המנעל הנ"ל והשייכות שיש לזה עם מאמר זה הנ"ל כי מה שאמר לו רבינו ז"ל המנעל שלך הוא דומה כמו שטופחין בפנים (דיין שיך האט אפנים וויא אפאטש אין פנים) סוד פשיטות כוונתו ז"ל נ"ל שהוא כפשוטו ומיוסד על מאמר רז"ל במס' נדה דכ"ה ע"ב לענין המפלת כמין סנדל ואמרו שם סנדל צריך שיהיה לו צורת פנים ואפילו מאחוריו משל לאחד שסטר את חבירו והחזיר פניו לאחוריו וכן המנעל הי' שנתעקם ונחזר פני המנעל על העקב לאחוריו ואחורי המנעל שהוא העקב נתעקם הרבה לפניו על פני המנעל כנ"ל וע"כ הוא ממש כמו שטופחין על פנים היינו כמשל רז"ל משל לאחד שסטר את חבירו (היינו שטפח לו על פניו) והחזיר את פניו לאחוריו בפרט שרז"ל אמרו ג"כ משל זה לענין סנדל כנ"ל ובוודאי דברי צחות הנ"ל

ומה שהזכיר אח"כ מאמר רז"ל הנ"ל הם כמין חומר אפילו לפי פשוטו והנה במאמר זה הנ"ל מבואר שבחי' וטפח לו על פניו הוא בחי' בשתים יכסה פניו כי פנים לשון כעס וגם הוא לשון רצון והשגחת השי"ת וכו' ובאמת כעס הוא מבחי' הסתרת פנים בחי' אחורים רק שבאמת גם אחורים דקדושה הם ג"כ בחי' פנים כי הכעס של השי"ת ח"ו הוא ג"כ לטובה וכמבואר גם במאמר זה לענין הצדיק שהוא בחי' מגלה טפח ומכסה טפח כי לפעמים מגלה פנים של רצון והשגחה ומקבל ע"ע יסורין בשביל העולם כי הוא בוחר ביותר בהשפעה והשגחה רוחניות ואותה השפעה שהלכה לה נתפזרה בכל העולם וכו' נמצא כשמכסה הפנים של רצון והשגחה ומקבל ע"ע יסורין שזה מבחי' אחורים כנ"ל זה בחי' שהחזיר את פניו לאחוריו שזה בחי' מה שהלך במנעל שנתעקם פניו לאחוריו שזה הי' מסתמא מחמת חסרון פרנסה שזה בא להצדיק לפעמים מחמת בחי' בשתים יכסה פניו בחי' וטפח לו על פניו והחזיר פניו לאחוריו כנ"ל ומחמת שזה ג"כ לטובת ישראל שהם בחי' הרגלין שלו ע"כ מרומז ענין זה בבחי' המנעל דייקא שהוא בחי' השמירה להרגלין כנ"ל. וע"כ הזכיר אז גם מארז"ל מה שעשתה חכמה עטרה לראשה עשתה ענוה עקב לסוליתא שמזה המאמר מבואר שבחי' עקב בחי' אחורים של המדרגה עליונה הוא גבוה ביותר מבחי' הראש והפנים של מדריגה התחתונה ממנה שזה ג"כ בחי' מה שמבואר לעיל שבחי' אחורים דקדושה היא ג"כ בחי' פנים היינו לבחי' המדריגה שלמטה ממנה וכמבואר מזה גם בכתבים ובזה יש להבין קצת משארז"ל במדרש לך לך פ' מ"ה ותעניה שרה ותברח מפניה וכו' טפחתה בקורדקייסין (היינו במנעל) על פניה כי בהגר ובישמעאל הי' עדיין אחיזת זוהמת הנחש כידוע וכמו שדרז"ל על ותלך ותתע ושרה הראתה לה שבחי' קדושת המנעל של הרגלין שלה גבוה מבחי' הפנים של הגר וטפחה בו על פניה עד שהוכרחה לברוח מחמת זה ועי' בפע"ח שער התפלה פרק ב' ג' מענין לבישת מנעלים ובלק"ה הל' חליצה ויבום הנכלל בהל' גיטין הלכה ד' אות יו"ד י"א י"ב ותבין ביותר: ועיין זוהר הרקיע בפירושו על הסבא דמשפטים בשאלה זו מאן הוא נחש דפרח באווירא וכו' שכתב שם ודע מה שכתוב למעלה כי השפע נקראת נמלה כי נמלה עם הכולל עולה קכ"ו כמו ריבוע אדני כזה א' א"ד אד"נ אדנ"י ומאותו אור שיוצא מזה השם של אדני מרובע מזה תופסים הקליפות לחיותם כי אין להם העמדה וקיום כ"א מה שגונבים מהאורות הקדושים הנ"ל ואמר הרב ז"ל על פסוק וידו אוחזת בעקב עשו וכו' ע"ש ותוכן הענין כי הקליפות רוצים לינק מניצוצות הקדושים שהם בחי' רגלי הקדושה בחי' עקב והי' אוחז בו יעקב כדי שלא יהנה ממנו עשו הרשע וכו' והניצוצות הקדושים הנ"ל הם הארת אדנ"י מרובע גימ' נמלה כנ"ל כ"ז מבואר שם וכבר ידוע כי המנעלים הן שמירה להרגלין שלא ינקו מהם החיצונים נמצא כי עיקר תיקון המנעלים הוא לבחי' הנמלה הנ"ל ומזה מבואר ביותר מה שכתבנו למעלה שלזה הקפיד על שאין המנעל מתוקן כראוי שזה נמשך מחמת שהנמלה מונחת בפה הנחש בחי' שן רועה ורגל מועדת וכו' כנ"ל אשר באמת מחמת זה עצמו צריכין ביותר לשמירת המנעלים כנ"ל גם מבואר קצת ביותר מה שכתבנו בענין שרה שטפחתה להגר במנעל על פניה כי שרה היא מבחי' ריבוע אדני הנ"ל שלזה חיתה קכ"ז שנה ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון כמבואר בליק"ת להאריז"ל ובפע"ח בכוונות פורים נמצא שהיא בחי' הנמלה הנ"ל והיא בחי' חכמה תתאה כידוע שזה בחי' החכם הגדול דקדושה שנכנס גם באלו החכמות שהם מבחי' הנחש שהם סמוכים אליו לבחי' רגלי הקדושה כנ"ל רק שהם אצלו רק בבחי' שפחה כמובא בספרים שמה שהחכם דקדושה נכנס ג"כ לפעמים לתוך אלו החכמות ועוסק

בהם

בהם קצת זה בכדי שיהיו לו לרקחות ולטבחות להשתמש בהם לענין חכמת התורה שכלוליט בה כל החכמות כידוע שזה בחי׳ בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה כי אדרבא החכם מלקט ומוציא מהם עי״ז כל חיותם שהי׳ להם מהניצוצות דקדושה שביניהם שכולם הם מבחי׳ שרה בחי׳ ריבוע אדנ״י כנ״ל. אבל לפעמים הם רוצים להתגבר עי״ז על הקדושה ביותר שזה בחי׳ ותקל גבירתה בעיניה וכו׳ אז ותעניה שרה ותברח מפניה ודרז״ל שטפחתה לה במנעל על פניה כי המשיכה בחי׳ קדושת המנעלים דקדושה שהם בחי׳ השמירה להרגלין בחי׳ הנמלה הנ״ל שלא יינקו מהם החיצונים ואז ותברח מפניה כי המנעל דקדושה הוא בחי׳ פנים כי נמשך בשורשו מבחי׳ אור הפנים מבחי׳ החשמל כמבואר בלק״ה הנ״ל שזה בעצמו כלול ג״כ בבחי׳ כוונות המילה כידוע וגם כי מבואר שם בזוהר הרקיע הנ״ל שענין זה מדבר בסוד מה שבערב שבת נכללת נוגה בקדושה והשלש קליפות טמאות נופלין לנוקבא דתהומא רבא ע״י ההוא שלהובא דאשא שיורד בערב שבת שהיא בחי׳ שלהבת יה כי נמשך בשרשו ממקום גבוה מאוד (כמבואר בפע״ח בכוונות שבת דנפק מסטרא דאמא שמשם ג״כ סוד הנעל בשרשו כמבואר בשער התפלה הנ״ל וע״ש ג״כ מה שצריך לכוון אחר הרחיצה של ערב שבת בשם סנדל וכו׳ ע״ש עוד ותבין ביותר בעניינו) שזה ג״כ בחי׳ סוד כוונות הסילה להכרית הערלה לגמרי שהיא מבחי׳ שלש קליפות טמאות לגמרי ולקרוע את עור הפריעה כי א״א להעבירו לגמרי רק לקרעו בכדי שתתגלה עור העטרה כמבואר בסידור קול יעקב וע״ש גם בענין אותיות י״ה שבמילה ופריעה ועי׳ גם לקמן בדברי רבינו ז״ל במאמר הנעלבים ואינן עולבים סי׳ פ״ב ובמאמר תפלה לחבקוק סי׳ י״ט ואפ״ל שהג׳ בחי׳ שיש להנחש כשיש לו כנפים לעוף בהם כנ״ל זה בחי׳ שלש קליפות הטמאות ובחי׳ הליכה לבד של הנחש הוא מבחי׳ נגה שמשם עיקר סוד הבחירה כידוע וז״ש רבינו ז״ל כי בחי׳ הליכה יש לו תמיד כי הבחירה חפשית וכשנכלל הטוב שבנוגה בקדושה ע״י שהחכם משתמש עם חכמות אלו להטיב כנ״ל אז הרע נופל ונתבטל דווקא ע״י שרוצה לדבק א״ע ג״כ בבחי׳ נגה ולעלות עמה כנ״ל ואז יורד שלהובא דאשא על ראשם ונופלים ויורדים למטה לגמרי ואז יש נייחא להנמלה הנ״ל ועי׳ בזוהר הרקיע הנ״ל ותבין ואחר כל הנ״ל ידעתי כי לא נגעתי עדיין בכוונות המאמר כחוט השערה אפי׳ לפי פשטות הכוונה שהי׳ לו לרבינו ז״ל בזה לבד מתעלומות חכמה שיש בדברים אלו שבמאמר הנ״ל ושמעתי שפ״א שאלו קצת מאנ״ש בענין קשר המאמר הזה וכוונות דבריו ז״ל (ואיני יודע אם זה הי׳ באותו העת עצמו שגילה ענין המאמר הזה או בזמן אחר) והשיב להם רבינו ז״ל מה אעשה לכם שאין לכם ידיעה בענינים רוחניים ודקים (ובל״א וואש זאהל איך אייך טאהן אז איהר האט קיין ידיעה ניט אין איידילקעט) והמובן מזה הי׳ שיש בענין זה ענינים רוחניים ודקים מאוד וכמובן גם מראש דבריו ז״ל כמבואר לעיל ועי׳ עוד בליקוטי הש״ס להאריז״ל מס׳ ברכות על ענין מנוח עם הארץ הי׳ וכו׳ :

מאמר בא אל פרעה סי׳ ס״ד. שם אות ב׳. אשר שם בתוך חלל הפנוי אין שם אלקות כביכול וכו׳. ר״ל שמוכרחין לכנותו בשם זה שפינה משם אלקותו ית׳ כביכול. אבל באמת בוודאי גם שם יש אלקותו כי בוודאי אין שום דבר מבלעדי חיותו רק שהאלקות נעלם ונסתר שם כ״כ מאוד עד שמכונה בשם חלל הפנוי שיהיה בו מקום לבריאת העולם כמבואר לעיל באות א׳. וע״כ אלו הקושיות הבאין משם א״א בשום אופן למצוא להם תשובה רק ישראל ע״י אמונתם הקדושה עוברים על הכל וכו׳ כמב״פ (שם) וצריך להיות הפרש כביכול בין המילוי והסיבוב וכו׳ אינו רוצה לומר הפרש מקום כביכול ח״ו כי למעלה ברוחניות אין שייך מקום מכש״כ במקום עליון קדוש ונורא כזה (וכמבואר גם בליקוטי אמרים תניא פרק מ״ח ע״ש) רק ר״ל איזה בחי׳ הפרש וחילוקי מעלות ומדריגות ובחי׳ בין המילוי והסיבוב שזה בא רק ע״י בחי׳ צמצום של חלל הפנוי. וגם בזה א״א לדבר כלל ואפילו להרהר במחשבה וכמובן גם בעץ חיים בהיכל אדם קדמון. ועי׳ בס׳ זוהר הרקיע בשם המקובל ר׳ מאיר פאפרוש על מאמר הזוהר בראשית דט״ו בריש הורמנותא וכו׳ שהאריך לבאר קצת בזה ואעפי״כ כתב הוא בעצמו בשם מהרח״ו ז״ל שהכל הוא רק לשבר את האוזן וכו׳ : (ב) שם אות ד׳ לענין המחלוקת שבין החכמים שהוא בחי׳ חלל הפנוי שבתוכו נתהוה בריאת העולמות שהם הימים והמידות ע״י שזה מושך עצמו לצד זה וזה מושך עצמו לצד זה וכו׳. נלע״ד לקרב הדברים אל השכל קצת כי עי״ז שזה מושך עצמו לצד ימין ששם שורש מדת החסד ואהבה וכו׳ וזה מושך עצמו למשל לצד שמאל ששם שורש מדת הגבורה והפחד והיראה עי״ז נעשה ביניהם בחי׳ חלל הפנוי ובתוכו נתהוה הבריאה של הימים והמדות ע״י הדיבור היינו כי כ״א מהחכמים מדבר כפי שורשו ובחינתו עי״ז נתהוה ביניהם הבריאה של בחי׳ הימים והמדות שהם אהבה ויראה וכל כיוצא בזה והמדות האלו הם עולמות ממש כידוע. והנה באמת כל מדה ומדה כלולה מחברתה וכן כ״א מהחכמים כלול מכל המדות כי בשרשם הכל אחדות אחד בחי׳ אין סוף שזה תכלית כוונות כל התלמידי חכמים ועניניהם כדי לדבק א״ע עי״ז בא״ס ית׳. אך אעפי״כ אם היו כל הת״ח אחד לא הי׳ מקום לבריאת העולם היינו לבחי׳ התגלות המדות מאחר שהכל א״ס שהוא למעלה מהמדות כביכול (כמובן גם במאמר לשמש סי׳ מ״ט) רק ע״י שנחלקים זמ״ז וכ״א מושך עצמו לצד אחר כנ״ל עי״ז נעשה ביניהם בחי׳ חלל הפנוי שבו נתהוה בחי׳ הבריאה כולה של הימים והמדות שהם העולמות כנ״ל. וז״ש אח״כ שהגדלתי ימי ומדותי מקטנות לגדלות וכו׳. כי כ״א מישראל בוודאי יש בו מדות טובות כ״א כפי בחינתו זה במדת אהבה וזה במדת היראה והת״ח עוסקים בזה לדבר עמהם ולהעלות ולגדל המדות טובות שלהם מקטנות לגדלות שיהיו כל מדה ומדה בשלימות וזכות ובהירות ביותר שזה בחי׳ בריאת עולמות כנ״ל. ומחמת שכ״א מהחכמים מדבר עם מקורביו כפי שורשו ובחינתו מזה נעשה לפעמים ביניהם כמו בחי׳ מחלוקת כי המדות נראות לכאורה כהפכיות זמ״ז ובאמת זה המחלוקת הוא בחי׳ תיקון העולם כי עי״ז נעשה ביניהם בחי׳ חלל הפנוי. אך אעפי״כ אסור ליכנוס ולעיין בזה בחקירות ושאלותו מאחר שהוא בבחי׳ חלל הפנוי ע״כ אסור ליכנוס לשם כי אם מי שהוא בבחי׳ שתיקה וזה ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה ומי שהוא בבחי׳ זו אזי אדרבא ע״י המחלוקת שביניהם זוכה לגדל ימיו ומדותיו כי הוא נכנס ביניהם ומקבל הארת כולם כי יודע שבאמת אין זה מחלוקת כלל רק בחי׳ צמצום וחלל הפנוי בשביל שיוכל להיות עי״ז בחי׳ התהוות הבריאה של העולמות והמדות כנ״ל וזה כל ימי גדלתי בין החכמים דייקא כמבו״פ : (שם בסוף המאמר) ארבה ר״ת אכן רוח הוא באנוש וכו׳. כי אליהו אמר זאת לשלשת ריעי איוב שרצו לתרץ הקושיות שהיה קשה לאיוב על הנהגת השי״ת ולא עלתה בידם. ע״כ אמר אמרתי ימים ידברו ורוב שנים יודיעו חכמה כי בהימים והמדות בוודאי יכולין למצוא חכמה ושכל לתרץ הקושיות הנמשכין משם כמב״פ ע״כ הי׳ סובר שהם יתרצו לו כל הקושיות שלו וכשראה שלא עלתה בידם אמר אכן רוח הוא באנוש וכו׳ כי התיקון על כל הקושיות כולם הן נמשכין מבחי׳ שבירת כלים הן הנמשכין מבחי׳ חלל הפנוי ששם באמת א״א למצוא עליהם שום תירוץ ע״פ חכמה ושכל אעפי״כ הכל נתיישב וניתתקן ע״י הניגון העליון

של

של ראש אמונה והנגינה הוא בחי' רוח שזה בחי' אכן רוח הוא באנוש שעי"ז עולין ויוצאין מכל מיני קושיות ומבוכות כמבו"פ. והנה במאמר זה מבואר להדיא הענין הנפלא והנורא שנשמע מפי רבינו ז"ל מענין השיר והניגון שלעתיד שזה יהי' העוה"ב של כל הצדיקים והחסידים וכו' מבואר היטב ע"פ שכתב רבינו ז"ל לעיל שעיקר הקיבול שכר לעתיד הוא שישיגו השגות ויבינו מה שהי' א"א להבין בעוה"ז ואז ידעו שהחלל הפנוי הוא כבחי' ארבה וכו' שזה בחי' וענתה כי צדקתי ביום מחר בחי' מחר לקבל שכר וכו' כי אז יתגלה בחי' הניגון של ראש אמונה וכו' וזה הנגי' מביא מחר (בחי' מחר לקבל שכר) ארבה בחי' הניגון הנ"ל נמצא מבואר שהניגון הזה הוא בחי' הקיבול שכר שלעתיד אן אעפי"כ שמעתי מהר"ר נתן ז"ל שעיקר סוד זה הניגון שיהי' הקיבול שכר של כל הצדיקים והחסידים כנ"ל מרומז בלק"ח במאמר תקעו תוכחה סי' ח' שנאמר בר"ה האחרון של ימי חייו ז"ל כי אז

ריבר רבינו ז"ל מענין זה:

מאמר ויאמר בועז אל רות סי' ס"ה נאמר בקיץ תקס"ו סמוך לפטירת בנו הילד הקדוש והנורא מאוד מוהר"ר שלמה אפרים ז"ל (שנפטר בחודש סיון שנת הנ"ל) ואז עמד לפניו הר"ר נתן ז"ל עם עוד אחד על העליה שהי' לרבינו ז"ל על ביתו ורבינו ז"ל סיפר עמם מגודל צערו ויסורים הגדולים שיש לו מכל צד ומצידי צדדים והאריך בזה קצת כמבואר במ"א כי הי' מלא יסורים גדולים רבים ועצומים מאוד מבית ומבחוץ בכל עת תמיד ובתוך דבריו ענה ואמר מה אתם יודעים מה גדול ועצום השבר הזה שהי' בעולם ענין הסתלקות הילד הנ"ל כל לבבי נשבר וניתק ממקומו והתחילו הדמעות הקדושים לירד על לחייו ותיכף ומיד ברחו מלפניו מעוצם הבושה שנפל עליהם על שראו בכייתו בפניהם עד שנדמה להם כאלו נהפך כל העולם ונחרב (וכבר מבואר במ"א ברמז קצת מענין התקוה הגדולה שהי' ראוי לבוא לכלל ישראל אם לא הי' נפטר הילד הקדוש הנ"ל) ואח"כ ביום שאחר זה שהי' ביום ו' עש"ק אמר להם שאם לא היו יורדים תיכף הי' מספר להם דבר יפה מאוד וביום זה אמר להם זה המאמר של ויאמר בועז אל רות הנ"ל מענין תיקון הנשמות ומה שצריכין מאוד לבעל השדה שישגיח עליהם ויתקנם וזה שחונר מתניו להיות בעל השדה עוברין עליו יסורים הרבה בלי שיעור ר"ל והוא בגודל כחו עובר על כולם ועושה פעולות השדה כמו שצריך וכו' כמב"פ במאמר הנ"ל וזה שייך לענין הסיפור מהיסורין העוברין עליו שסיפר לפניהם ביום שלפניו כנ"ל. ומאז דיבר הרבה מענין תיקון הנשמות ובפרט אחר שבא מלעמבריג ובפרט בנסיעתו לאומין שכל כניסתו לשם ומה שבחר להסתלק שם הכל הי' מחמת זה בשביל תיקון הנשמות הצריכין תיקון מכמה מאות שנים וכמבואר קצת מזה במ"א ואז כשהתחיל לדבר מענין תיקון הנשמות ע"י הבעל השדה שעוסק בזה אז אמר שבזלאטיפאלי נודע לו קצת מזה שאז ההחיל לידע קצת מענין זה של הבעל השדה והמובן מדבריו שאז התחיל לידע והעיקר יודע עכשיו והידיעה שיש לו עכשיו בענין זה היא נפלאה ונוראה מאוד וכו' עיין בספר חיי מוהר"ן וכלל הדברים שכל הטלטולים וכל הנסיעות שלו וכן כל היסורים הגדולים והקשים מאוד שעברו עליו הכל היו בשביל תיקון העולמות תיקון הנפשות והנשמות של החיים ובפרט נשמות המתים שבזה עסק ביותר בסוף ימי חייו כמבואר במ"א. ובאומין ביום אחד לפני היום של הסתלקותו ז"ל והי' שוכב על מטתו בחלישות גדול מאוד ענה ואמר להר"ר נתן ז"ל האתה זוכר המעשה שספרתי לך בכניסתי לאומין היינו מהבעש"ט ז"ל שבא למקום אחד שהיו שם נשמות נפולות הרבה מאוד שהי' מוכרח לתקנם וראה שא"א לתקנם כ"א כשיסתלק עי"ז וכמבואר מזה במ"א (וגם במאמר זה הנ"ל מבואר שיש אחד שאינו יכול לגמור הענין כ"א עם הסתלקותו ושגם לזה צריך להיות אדם גדול מאוד וכו') ענה רבינו ז"ל ואמר בזה הלשון מע האט שוין לאנג ארויס געקיקט אויף מיר מע זאהל מעך דער טאפען אהער וואס זאהל איך אייך זאגען אלפים רבבות רבבות רבבות. ומשך מאוד תיבת רבבות בכ"פ כלומר שיש כאן באומין ריבוא רבבות רבבות הרבה הרבה של נשמות שעומדים עתה סביבו שיתקנם שבשביל זה יש לו כל העינויים והיסורים הקשים והמרים האלה. ואח"כ היסב את פניו קצת אל הקיר ופירש ידיו קצת כאומר הריני מוסר נפשי והריני מוכן ומזומן לקבל הכל בשבילו ית' וכ"ז א"א לצייר בכתב כלל וכו' ואח"כ בלילה השייך ליום ג' הוא יום ד' דסוכות יום האחרון של ימי חייו הקדושים ואז אחר חצות לילה אז עמדו לפניו הר"ר נפתלי ז"ל ותר"ו שמעון ז"ל ואז חזר ודיבר מענין הנשמות הנ"ל מה שצריך לתקן כאן הרבה הרבה נשמות מאוד ואמר כמה משפטים יש כמה קדושים היו כאן וכו'. ענה הר"ר נפתלי ז"ל ואמר לו הלא אמרתם במאמר ויאמר בועז אל רות שהצדיק הגדול המופלג במעלה מאוד מאיד יכול לגמור הענין בחייו ענה הוא ז"ל ואמר לא אמרתי לכם כ"א איזה בחי' מזה כי החכרח לילך ולהסתלק בשביל זה ואח"כ לקח המפתח של הקאמאדע ונתן להם וצוה עליהם שתיכף שיסתלק כעודו יהיה מונח על הארץ יקחו כל הכתבים הנמצאים שם בהקאמאדע וישרפו כולם והזהירם לקיים דבריו והם לקחו המפתח ועמדו בבהלה רועדים ווחלים ומצטערים הרבה בשמעם כ"ז והיו מתלחשים יחד על שהוא כבר מכין א"ע כ"כ להסתלק ענה ואמר מה אתם מתלחשים אתם רשאים לדבר מהסתלקותי בפני כי אין אני מתפחד מזה כלל ואח"כ אמר להם אפשר אתם מדברים על אודותיכם מה יש לכם לדאוג כשאני הולך לפניכם ומה אלו הנשמות שלא היו מכירים אותי כלל הם מצפים על תיקונים שלי מכש"כ אתם אלו האנשים שמתו מקודם עמהם יש איזה יגיעה וכו'. אבל אתם מה לכם לדאוג מאחר שאני הולך לפניכם אין לכם להתיירא כלל. ועוד שמעו ממנו אז דיבורים נוראים כאלה מענין הסתלקותו ומענין הנשמות הנ"ל. ועיין מזה עוד בספר ימי מהרנ"ת בביאור יותר. ועי' בס' חיי"מ מובא שם ג"כ ענין הנ"ל מה שאמר להם בלילה שקודם הסתלקותו מה לכם לדאוג מאחר שאני הולך לפניכם וכו' כנ"ל וסיים שם הר"ר נתן ז"ל וכן אפילו אותם שלא זכו להכיר את רבינו ז"ל בחייו כשיבואו על קברו הק' וכו' ויסמכו עליו וילמדו ספריו הק' וירגילו עצמם לילך בדרכיו הק' הנאמרים בספריו הק' בוודאי יש להם על מה שיסמכו אשריהם ואשרי חלקם ולא יאשמו כל החוסים בו כי כבר גילה דעתו ז"ל בפירוש ונרמז שכל מה שעוסק עמנו אינו בשבילינו לבד כי אם את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה (וכמו שפירש"י שם אף עם דורות העתידין להיות) ע"כ. ומכל הנ"ל סעד גדול למה שביארנו במאמר אנכי סי' ד' שרימז רבינו ז"ל שכל התיקונים המבוארים שם שנעשין ע"י התקרבות להצדיק בפרט מה שזוכין ע"י שמתוודין לפניו ומספרין לו כל לבו וכו' כ"ז נעשה גם עכשיו אחר הסתלקותו וענין זה מרומז קצת במה שהביא שם מארז"ל שהיו עצמותיו של יהודא מגולגלין עד שאמר משה שמע ד' קול יהודא והזכיר הוידוי שהתוודה וכו' ע"ש. ולפי הנ"ל מובן ממילא ומה אם יש לו כח להצדיק לתקן הדורות שהיו לפניו ולא הכירו אותו ולא ידעו ממנו כלל מכש"כ שיש לו כח לתקן הדורות הבאים אחריו ונשענים על זכותו וכחו ומשתדלים לקיים דבריו כנ"ל וכמבואר שם באריכות קצת. ועי' במ"א מבואר מענין המעשה של המאמר ויאמר בועז אל רות הנ"ל. ומה שהתחיל

רבינו ז"ל לספרה ולא גמרה וכו':

(ב) **שם** במאמר ויאמר בועז הנ"ל אות א' וכשזוכה לתקן הנשמות **ולהכניסם**

ולהכניסם אזי טוב ויפה מאוד להתפלל כי אז התפלה על תיקונה וכו׳ ר״ל כמו שמבואר אח״כ כי הבעל השדה מסתכל בכל או״א להביאו אל התכלית היינו שיהיו דיבורי התפלה שלו בשלימות כמב״פ. גם כי עיקר התפלה היא מהנשמה בבחי׳ כל הנשמה תהלל י״ה כמבואר בלק״ת במאמר תקעו ממשלה סי׳ א׳ וכן במאמר זה עצמו באות ב׳ ובאות ד׳ מבואר שהדיבור של התפלה יוצא מהנפש שהוא בחי׳ הנשמה. וע״כ כשמתקן הנשמות ומכניסם אזי טוב ויפה מאוד להתפלל: (שם אות ב׳) וזה בחי׳ סיה כוכים וכו׳. אפשר שרימז בזה ג״כ על הבכיה שבכה ביום שלפניו כנ״ל: (שם באות ד׳) וכשהשכל בשלימות אזי הנפש עושה פירות. ר״ל כי זוכה עי״ז לבטל עצמו אל התכלית ועי״ז זוכה לדבר דיבורים שיהיה להם שלימות היינו שיהיו בבחי׳ אחדות ויהי׳ מקושרים תמיד בהנפש וכמבואר לעיל באות ב׳. ואפשר שהדיבורים אלו השמים הן בעצמן בחי׳ הפירות של הנפש בבחי׳ ויהי האדם לנפש חיה לרוח ממללא כי מוצא הדיבור הוא מהנפש הנפש הוא בחי׳ גן בבחי׳ והיתה נפשם כגן רוה כמבואר לקמן וכגן הזה גדלים פירות נפלאים ושושנים וציצים ופרחים נאים שהם בחי׳ הדיבורים הקדושים כמבואר באות ב׳ הנ״ל. ואפשר שזה בחי׳ ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כי עדן הוא בחי׳ התכלית כמבואר לקמן שמשם שואבין מים לכבות צמאון הנפש ולהשקות את הגן שהוא בחי׳ הנפש וכו׳ כנ״ל וע״כ כשהנשמות עושין פירות ע״י שזוכין להסתכל של התכלית ולסתום עיניהם מחיזו דהאי עלמא אזי מאירין עיני בעל השדה ויכול להסתכל בכאו״א ולהביאו אל התכלית הטוב כנ״ל. אבל כשאין עושין פירות ח״ו וזה מחמת שלא זכו לסתום עיניהם מחיזו דהאי עלמא בשלימות אזי הנפש בבחי׳ ארץ פרי למלחה היינו בחי׳ הרגשות היסורים שהם בחי׳ מלכות. וגם אצל הבעל השדה נתחשכין עיניו ח״ו ע״י בחינת הבכיה שהוא קלקול ־־אית כנ״ל באות בית וגם זה בחי׳ מליחות כי הדמעות הם מים מלוחים שזה בחי׳ צמאון כמבואר לעיל במאמר אמר רע״ק סי׳ נ״א: (שם) מנצפ״ך צופים אמרום וכו׳ כי מנצפך הם בבחי׳ גבורות ודינים כידוע ומשם שורש כל היסורים והאותיות מנצפך הסתומים הם באין רק בסוף התיבה שעי״ז מפרידין בין תיבה לתיבה והצופים מסתכלים ע״ז והשלים את השכל ולהביא כל הנפשות אל התכלית שעי״ז נתבטלין היסורין וזוכין לעשות מכל דיבורי התפלה אחדות אחד: (שם) בפירוש הפסוק ואז ע״י ההסתכלות על התכלית נתבטלין היסורים וכו׳. וזה ג״כ בכלל לבלתי נגעך היינו שנתבטלין היסורין שהם בחי׳ נגעי הנפש: (שם) וזה בחי׳ הגן עדן נתבאר לעיל קצת ואפשר שזה בעצמו ג״כ בחי׳ השדה שגדלין שם אילנות ועשבים יפים ונאים מאוד המבואר באות א׳ כי אעפ״י שבכאן מבואר שגן הוא בחי׳ הנפש מ״מ י״ל שמקום שורש גידולם של כלליות הנפשות כולם הוא ג״כ בחי׳ גן וכמובן גם בזוה״ק: ועי׳ בהשמטות שבסוף סיפורי מעשיות שם מבואר שמה שנאמר במאמר זה הנ״ל שצריך לעשות אחד מכל התפלה וכו׳ וזה בחי׳ התכלית שהוא כולו אחד וכו׳. זה נאמר בסוף יום ב׳ של ר״ה ואז אמר שאחד הוא ר״ת דברי אלקים חיים וכו׳. נלע״ד דר״ל כי ענין אלו ואלו דברי אלקים חיים הוא ג״כ רק ע״י בחי׳ האחדות דנ״ל ששם נכלל הכל באחדות אחד אף שנראה לכאורה כשני הפכים ממש או אפשר דר״ל כשזוכין שדיבורי התפלה הם בחי׳ דברי אלקים חיים בחי׳ ואשים דברי בפיך המובא במאמר על אשר מעלתם סי׳ מ״ח (ועי׳ בלק״ת סי׳ א׳ תקעו ממשלה) ובבחי׳ היא תהלתך והוא אלקיך המובא בלק״ת סי׳ י״ט ובהשיחות שבסוף ספמ״ע אז זוכין שכל תיבות התפלה יהיו בבחי׳ אחדות אחד והמב״פ. מאחר שהם בחי׳ דבר ה׳ ממש וכמו שדרז״ל ע״פ אחת דבר אלקים וכו׳ שכל הדברות בדיבור אחד נאמרו: (שם) כשחוזר השכל מהביטול אל המוח שהוא כלי השכל אזי א״א להמוח לקבל זה השכל וכו׳ ומחמת זה מרגיש המוח הצער של היסורין וכו׳. ולעיל במאמר אנכי סי׳ ד׳ מבואר שגם כששב לדעתו וישותו וכו׳ אז הרשימו מהביטול מראה להדעת שידע שכולו טוב וכולו אחד י״ל דר״ל שאעפ״י שמרגיש בהצער והיסורים אעפי״כ יודע בידיעה שלימה שגם זו לטובה. וביותר נראה לומר דכאן מיירי מהביטול שזוכה כ״א לבטל עצמו אל התכלית כשעה שבורח מן היסורים וסותם עיניו מחיזו דהאי עלמא וע״כ אח״כ א״א להמוחין שלו לקבל אפילו אור הרשימה מאחר שהביטול הי׳ רק לפי שעה ע״י היסורים. אבל במאמר אנכי שזוכה לכלול באור א״ס ע״י שהחזיר המלכות לשרשה וכו׳. ע״כ אפילו אח״כ יוכל המוחין והדעת לקבל אור הרשימו עכ״פ ומה שמבואר כאן מענין לעשות אחד מכל התפלה הוא ענין כפ״ע והוא מדריגה גבוה מאוד כי לזה זוכין כשמשיגין באמת את התכלית שכולו אחד כמוב״פ והביטול אל התכלית שע״י היסורין הוא רק כמו בחי׳ חינוך והרגל לדרך זו ע׳ פנים ותבין:

מאמר ויהי נא פי שנים ברוחך סי׳ ס״ו נאמר אחר חנוכה שנת תקס״ז ונאמר פיסקא פיסקא היינו התחלת המאמר מענין פי שנים שאפשר שיהי׳ להתלמיד פי שנים כרבו ויתפלל בכוונה יותר מרבו ואעפי״כ הכל יהי׳ רק בכחו של רבו וכו׳ זה נאמר באמצע השבוע בלילה בסעודת הערב ונתגלגלו הדברים ע״י ששמע שאיש אחד ממקורביו ז״ל אמר ברכת קידוש הלבנה בהתעוררות גדול מעומק הלב והוטב בעיניו מאוד מאוד והתחיל לדבר מזה עד שנתגלה הענין הנפלא שעל הפסוק ויהי נא פי שנים ברוחך אלי וכו׳ אח״כ בש״ק נאמר הענין של שבירת מניעות המבואר במאמר זה הנ״ל אח״כ במוצ״ש נאמר הענין של המשכת רוחו של משיח המבואר במאמר זה הנ״ל ועי׳ בס׳ ימי מהרנ״ת מבואר ביותר: (שם) במאמר הנ״ל אות ב׳ כי בחי׳ ב׳ הרוחות הנ״ל נעשין ע״י המתקת החרון אף וכו׳ אפשר שזה בחי׳ מה שארז״ל בתחלה עלה במחשבה לברוא העולם במדה״ד וכו׳ עמד ושיתף עמה מדה״ר כ״ש ביום עשות ה׳ אלקים ארץ ושמים וכו׳ היינו בחי׳ אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים המבואר לקמן: (ב) שם במאמר הנ״ל אות ב׳ וזה בחי׳ הסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עבירה דייקא וכו׳ נלע״ד שרבינו ז״ל רימז בכאן גם ענין מה שצריכין להסתכל בשלשה דברים אלו דייקא ועי״ז אי אתה בא לידי עבירה כי ג׳ דברים אלו הם כנגד ג׳ בחי׳ של ציור מקום וזמן שיש בין בבחי׳ כח בין בבחי׳ פועל כמבואר לעיל בפנים וזה שמפרש אח״כ מאין באת מטפה סרוחה זה כנגד בחי׳ ציור כי כשזוכר היטב שכל ציורו של הגוף והגשמיות שלו המתאוה לדבר עבירה הכל בא ונצטייר מטפה סרוחה עי״ז נמאס ונתבטל אצלו הציור של העבירה ר״ל וזה ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה למקום דייקא זה כנגד בחי׳ מקום כי כשהאדם יודע שהולך אל מקום עפר וכו׳ כי שם מקומו האמיתי בזה העולם מאחר שהולך לשם לבוא אל מקומו עי״ז נתבטל אצלו בחי׳ המקום של העבירה ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון וכו׳ זה כנגד בחי׳ זמן וכמו שפירשו המפרשים ז״ל ענין הלשון של דין וחשבון כי הדין הוא על שעשה מעשים שאינם הגונים והחשבון הוא העיקר על הזמן כי בזמן הזה שעשה דבר שאינו הגון הי׳ מחוייב לעשות אז איזה מצוה ודבר הגון כי רק בשביל זה ניתן הזמן של העוה״ז להאדם בבחי׳ היום לעשותם וכו׳ נמצא כי עיקר הדין והחשבון הוא על בחי׳ הזמן כי לא די שלא עשה בזמן הזה מה שהי׳ מחויב לעשות בו דהיינו מצוות ומעשים טובים אף גם שעשה בזמן הזה דברים שאינם הגונים וכשמשים

וכשמשים אל לבו ענין זה היטב ע"ז נתבטל אצלו בחי' הזמן של העבירה כי אין לו זמן כלל לעשותה כי מחויב לעשות בכל הזמן שלו רק מצוות ודברים הגונים כנ"ל ומחמת שג' בחי' אלו של ציור מקום וזמן ישנם בין בבחי' כח בין בבחי' פועל ע"כ גם התנא כפל דבריו ואמר תחלה דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון ולא ביאר דבריו בפירוש כי זה נגד בחי' ציור מקום וזמן שבבחי' כח לבד שלא יצאו עדיין מכח אל הפועל ע"כ גם הוא לא ביאר דבריו כאן ואמרם רק בבחי' כח ואח"כ כפל דבריו וביארם כי זה נגד בחי' ציור מקום וזמן שבבחי' פועל ומחמת שעיקר בחי' הזמן הוא בבחי' מלכות כידוע וכמבואר בכוונות שהחיינו וכו' והגיענו לזמן הזה ע"כ אמר גם כאן לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון (שזה נגד בחי' הזמן) לפני מלך מלכי המלכים וכו': (שם) לידי עבירה דייקא וכו'. וע"כ מועיל תשובה על עבירה וכו'. נלע"ד דר"ל כי כשעושה איזה מצוה ומוציאה מכח אל הפועל ע"ז ממשיך אור בחי' הכח שהוא בבחי' הרוח דלעילא ומקשרו עם בחי' הפועל שהוא בחי' הרוח דלתתא ונעשה ע"ז יחוד גדול וקדוש בין שני הרוחות הק' משא"כ כשמוציא ח"ו איזה דבר עבירה מכח אל הפועל אז אדרבא נסתלק גם בחי' הרוח דלתתא שהוא בחי' החיות הקודש שיש בו ועול' ונכלל בשרשו שזה בחי' שהפועל חוזר אל הכח ואז הוא כמו מת ממש מאחר שנסתלק ממנו גם בחי' הרוח דלתתא ושורה עליו רוח חיצוני רוח הטומא' ח"ו שזה בחי' מה שמבואר בזוה"ק שכשאדם חוטא ח"ו מסתלק ממנו אור הנשמ' וכו' וע"כ מועיל תשוב' כי עיקר תשוב' היא חרטה וכו' בחי' פתח חרטה וכו' ר"ל כי עיקר מה שצריכין פתח חרטה הוא כדי לעקור דבר הנדר וכיוצא מעיקרו ושורשו כי החרטה שמתחרט רק מעכשיו לבד אינו מועיל אלא א"כ הוא מתחרט ועוקר הנדר מעיקרו כי אם הי' יודע שיהי' כך אזי מעיקרא לא הי' נודר וכמו"כ לענין התשוב' שעיקר הוא החרטה היינו ג"כ להתחרט על הדבר ולעקור אותו מעיקרו ושרשו היינו שצריך להתחרט גם על בחי' העביר' שבכח היינו מה שהניח את מחשבתו להרהר כלל בעבירה שע"ז בא לידי עבירה גם בפועל ר"ל וכשמתחרט באופן זה נמצא שמתחרט על כל הששה בחינות שיש בכח ובפועל שזה בחי' הפתח כנ"ל בפנים וע"ז מוחלין לו כי חוזר ומייחד בחי' הכח והפועל בקדוש' ע"י התשוב' והחרטה כנ"ל וע' בלק"ה יו"ד הל' הכשר כלים הל"ד מבאר בזה ביותר ע"ש ותראה נפלאות וע' מזה גם בהל' נזקי שכנים הל"ג: (ג) שם אות ג'. וזה בחי' אל הויה ביציר' וכו' וזה בחי' הויה במילוי ההין וכו' נלע"ד דר"ל ע"פ המבואר בפע"ח בשער הזמירות בכוונות הללי נפשי את ה' מלכות דיציר' וכו' ומסיים אלהיך ציון שהיא מלכות ויש בו ט' פסוקים ט' הויות נגד ט' נקודות ופ"ג תיבות כשם ב"ן ושם אל שאל הויה הוא ביציר' וכאן במלכות הויה דבן וכו' וכן הוא ג"כ במשנת הסידים ובזה מבוארים קצת דברי רבינו ז"ל כי כאן מדבר ג"כ ממזמור זה שזה בחי' אהללה ה' בחיי שהזכיר לע"ל וגם כאן מבאר הפסוק אשרי שאל יעקב בעזרו ואפ"ל בזה ג"כ קשר הענין כי מאחר שאמר אהללה ה' בחיי היינו שאני חי חיים שלי ואיני נצרך לבריות כנ"ל וזה אזמרה לאלקי בעודי היינו בעודי בחיי וחיי רוחי מלובשים עדיין בתוך גופי שזה בחי' מוציא מכח אל הפועל שהרוח דלתתא מלובש עדיין בתוך הגוף ואינו נכלל ונסתלק לבחי' הרוח דלעילא לגמרי ח"ו רק אדרבא מושך בכ"פ חיות והארה מבחי' הרוח דלעילא שהיא בחי' כח אל הפועל שהוא בחי' הרוח דלתתא וזה שסיים אל תבטחו בנדיבים וכו' היינו שמזהיר להאדם שלא יהי' נצרך לבריות ולא יבטח בנדיבים (שע"ז הוא רחוק ח"ו מבחי' אמת שלימות הדיבור ולא יוכל להיות מוציא מכח אל הפועל) בבן אדם שאין לו תשועה תצא רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא אבדו עשתנותיו כי איך אפשר לבטוח באדם מאחר שהוא בעצמו אינו בטוח בעצמו שיוכל להוציא מחשבותיו ועשתונותיו מכח אל הפועל כי הלא אם תצא רוחו היינו שהרוח דלתתא יסתלק למעל' לשרשו שהוא בהרוח דלעילא בחי' כח וכן הגוף ישוב לאדמתו שהוא שרשו ג"כ בחי' וייצר וכו' את האדם עפר מן האדמ' ואז ביום ההוא עבדו עשתונותיו ומחשבותיו ולא יצאו מכח אל הפועל וא"כ איך אפשר לאדם אחר לבטוח בו וזה שסיים אשרי שאל יעקב בעזרו שברו על ה' אלקיו וכו' כמב"פ וזה שסיים ג"כ השומר אמת לעולם וכו': (שם במאמר הנ"ל) לבחי' יציר' שהוא בחינות ימי החול וכו' ר"ל כידוע בזוה"ק ובכתבים כי שבת וימים טובים הן בבחי' בריאה וששת ימי החול הן בבחי' יצירה: (שם) וזה בחי' מלכות פה וכו' היינו שתיקון זה שמבואר עד כאן מענין שלימות האותיות עצמן של בחי' הדיבור זה בחי' תיקון המלכות שהוא בחי' מלכות פה ואח"כ מתחיל לבאר מענין הנקודות של האותיות וכו' ואפשר שמרמז בזה ג"כ למה שמבואר בכוונות הנ"ל שמזמור הללי נפשי הוא במלכות דיצירה כנ"ל וזה שסיים ימלוך ה' לעולם וכו' וגם כי ידוע כי שם הויה שבמלכות הוא אותיות בלא נקודות וכו' ועוד יש לפרש כי שבת הוא בחי' מלכות כידוע וע"י בחי' שבת נשלמין אותיות הדיבור בחי' ודבר דבר כמב"פ שם: (ד) שם במאמר הנ"ל אות ד'. וכשיש לו החשק הראוי לאותה המניע' וכו' אזי ממילא נתבטל האונס והמניעה וכו' ר"ל כי ע"י החשק והכיסופין נעשין נקודות להאותיות ואז הדיבור בשלימות ואז יוצא הדבר מכח אל הפועל כמב"פ לעיל שם: (שם בסופו) מעשה בחסיד אחד שהקניטתו אשתו וכו' י"ל בדרך דרוש קצת ע"פ מה שמבואר לעיל בסוף אות ב' שכשמוציא העבירה מכח אל הפועל אזי הוא רשע גמור וחשוב כמת כי רשעים בחייהם קרויים מתים וזה בחי' כמו חללים שוכבי קבר וכו' ובארנו לעיל הענין קצת כי בעשיית העבירה ח"ו אזי לא די שאינו יכול להמשיך הארה מהרוח דלעילא אף גם הקצת חיות שהי' בו מרוח דלתתא גם זה נסתלק ממנו וכו' והנה בעוון הכעס החמירו רז"ל מאוד ואמרו כל הכועס כאלו עובד ע"ז וכבר ראינו חומר פגם עוון ע"ז שאפילו מחשבת ע"ז שהוא רק בבחי' כח בעלמא הקב"ה מצרפה למעשה וע' בזוהר תצוה דקפ"ב בענין טורף נפשו באפו איהו טריף ועקר נפשו בגין רוגזיה ואשרי בגויה אל זר וע"ד כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו דההוא נשמתא קדישא טריף לה וסאיב לה בגין אפו אשר נשמה אחליף באפו כי במה נחשב הוא עכו"ם אתחשיב ההוא בר נש ומאן דאתחביר עמיה ומאן דאשתעי בהדיה כמאן דאתחבר בעכו"ם ממש מאי טעמא בגין דעכו"ם ממש שארי בגוויה ולא עוד אלא דעקר קדושה עילאה מאתריה ושארי באתרי' עכו"ם אל זר וכו' בגין דבכל חטאים דעביד בר נש לאו איהו עכו"ם ממש כההוא וכו' ע"ש עוד וכן בכתבי האריז"ל החמיר מאוד בעוון זה והנה ארז"ל יזכור לו יום המיתה ואפ"ל לפי הנ"ל היינו שכמו שאז נסתלק הרוח דלתתא למעלה כמו"כ ע"י העבירה ח"ו גורם שיסתלק ממנו הרוח דלתתא ויהי' חשוב כמת בחי' רשעים בחייהם קרויים מתים כנ"ל. וע"כ יאמר אל לבו מוטב לי שאמות זכאי ואל אמות חייב כי הלא אם אוציא מחשבת העבירה מכח אל הפועל ח"ו ע"ז ארד ח"ו לבחי' מיתה ממש ולמה לי להוציא סטרא דמותא אל הפועל ממש ואהי' אובד ע"ז שתי עולמות ח"ו מוטב לי לצייר בדעתי כאלו כבר נסתלק ממני הרוח דלתתא וכבר הוא לאחר מיתתי ר"ל וממילא לא שייך כלל שום מחשבת עבירה ח"ו ומכש"כ כשמגיע לו איזה כעס בוודאי צריך לשום אל לבו את כל הנ"ל כי בעוון הכעס אפשר שפוגם כ"כ ביותר עד שנסתלקין ח"ו בחי' שתי הרוחות הרוח דלתתא עם הרוח

דלעילא

דלעילא וחוזר הדבר לבחי' חרון אף ח"ו שזה ג"כ חומר פגם ע"ז שארז"ל כל זמן שע"ז בעולם חרון אף בעולם כי עיקר הבריאה היתה בשביל אמונה כמ"ש וכל מעשהו באמונה וכמבואר במ"א ובזה מבואר קצת סמיכות המשנה ואל תהי נוח לכעוס ושוב יום אחד לפני מיתתך וארז"ל ישוב היום שמא ימות למחר וכו' היינו בחי' יזכור לו יום המית' הנ"ל שבזה מכניע הכעס כנ"ל ואפ"ל שזה הי' ג"כ ענין החסיד שהקניטתו אשתו והי' מתירא שלא יבא לכלל כעס וחרון אף ח"ו ע"כ הלך ולן בביה"ק היינו שצייר בדעתו כאלו כבר כעס ח"ו ונסתלק נפשו ונשמתו ממנו ואז הוא כמו מת ממש בבחי' כמו חללים שוכבי קבר הנ"ל וע"ז נמתק כעסו וחרון אפו ואז שמע השתי רוחות שמספרין זע"ז היינו בחי' שתי הרוחות הנ"ל וכמוב"פ: ובענין התבררות העשן עד שנעשה ממנו רוח אוירי וכו' ככל המוב"פ הגם כי אין אתנו יודע עד מה לבאר בזה אך אעפי"כ נלע"ד שרימז בזה לכל סדר השתלשלות אצילות של הבריאה שמתחלה הי' הצמצום של בחי' חלל הפנוי והצמצום הוא כביכול מבחי' דין וכמבואר בכתבים ואולי זה בחי' העשן וכו' ועי' זוהר בראשית דט"ו קיטרא בגילמא וכו' ויש מפרשים שם קיטרא כמו בחי' עשן וכו' ואח"כ הי' בחי' שבירת כלים ומיתת המלכים מגודל הדינים שבהם ועיקר השבירה היתה בבחי' אור העינים כידוע ואולי שזה בחי' כעשן לעינים ואח"כ הי' התיקון ע"י אור מה החדש שהוא בבחי' רוח אוירי כמובא בכתבים וגמר תיקון הבריאה הי' ע"י בחי' הנסירה שזה בחי' שם חת"ך כמובן לקמן בפנים בסי' ק"ח ועדיין צריכין עיונא רבא לבאר קצת בזה ביותר והוא רחום יכפר:

מאמר ויבן ה' אלקים את הצלע סי' ס"ז נאמר בזאסלאב בשבועות שנת תקס"ז שחל אז ביום ו' ז' ואז נפטרה זוגתו הראשונה ז"ל בערב שבועות גם באותו שבועות אמר דברי צחות מענין שאנשים פשוטים אוכלים בשביל שיהי' להם כח ללמוד ואנשים הגבוהים במעלה לומדים כדי שיהי' להם דעת ומוח ושכל איך לאכול ואמר הם מתווכחים עמי כי אני הייתי רוצה שיהי' סיום הסעודה בלימוד שזה בחי' העבודה הפשוטה שאוכלים ואח"כ לומדים דהיינו שאוכלים כדי שיהי' להם כח ללמוד כנ"ל אבל הם מחזיקים אותי בגדולות ונותנים בכ"פ עוד איזה מאכל ורוצים שיהי' הסיום באכילה שזה בחי' העבוד' גבוה הנ"ל שלומדים ואח"כ אוכלים דהיינו שלומדים כדי שיהי' להם דעת ושכל איך לאכול וכמבואר כ"ז בחיי מוהר"ן ועוד הי' אז כמה וכמה ענינים וסיפורים נפלאים והכל נכלל בתוך המאמר הזה אח"כ בפירוש או ברמז:

(ב) שם במאמר זה הנ"ל אות ה' וכנגד זה נזכר בתורה ה' פעמים צדקה וכו' ר"ל הגם כי תיבת צדקה נזכר בתורה רק ארבעה פעמים היינו ויחשבה לו צדקה לעשות צדקה ומשפט וצדקה תהי' לנו וכו' ולך תהי' צדקה וכו' מוכרח לומר שחושב גם תיבת צדקה ממני וכו' וצדקה אותיות צדקה בפרט כפי המבואר כאן שע"י צדקה נעשה בחי' תיקון הכבוד והמלכות שזה הי' כל ענין המעשה של יהודה ותמר שמהם יצא משיח ועי' זוהר אחרי מות דע"ב ע"ב מענין צדקה ממני הנ"ל ועי' בפע"ח בכוונות ואתה מושל בכל ותבין ביותר כי עי"ז נגדלת פרצופה ונעשה בבחי' צדקה שזה בחי' צדקה ממני כי על ידי נעשית בבחי' צדקה כנ"ל וע"ש בסוד מארז"ל כל מיעכות של בית רבי תמר שמם תמר דייקא בחי' תמר הנ"ל וע"ש עוד מבואר כל ענין של אותיות צדק וצדקה המבואר כאן במאמר זה הנ"ל ושע"י צדקה ממשיכין לה ההא חסדים שלו כדי שתהי' עמו פב"פ ואז נקראת צדקה שזה ג"כ בחי' צדקה ממני וכו' הנ"ל וזה ג"כ בחי' מה שמבואר כאן שיהי' פנים אל הכבוד והמלכות שזה בחי' והלך לפניך צדקיך וכו' כמוב"פ: (ג) שם אות ו', כשחוזר הכבוד אל המביני מדע וכו' נלע"ד שרימז בזה להסוד המבואר שם בפע"ח בכוונות ואתה מושל בכל הנ"ל שגידול קו המדה של המלכות הוא מהארת שם אהיה שהיא הבינה וכו' (ושם מבואר ג"כ מענין חילוף שם אהיה שהם אותיות ב'ו"כ'ו המרומזין בתיבות בכל ובידך כח וגבורה וכו' ומבואר במאמר זה לקמן) וזה ג"כ בחי' ויבן ה' אלקים את הצלע היינו הכבוד והמלכות שהוא בחי' הצלע בחי' חוה אם כל חי היינו שחוזר הכבוד אל המביני מדע ונמשך עליהם הארת הבינה אך מחמת שנתן בה בינה יתרה היינו בחי' מותרות המוחין עי"ז יונקין משם האויבים ע"י השערות ע"כ קלעה לחוה בחי' שערות קלועים כדי שיינקו במהרה כל המותרות וכו' כמוב"פ ועי' עוד מענין שם בוכ"ו הנ"ל בכוונות האריז"ל על ברכת מלך עוזר ומושיע ומגן ואתה גבור לעולם אדנ"י ועי' נפלאות ע"פ מאמר זה בלק"ה חו"מ ה' חובל הל"ג:

סי' ס"ח חומר איסור כעס וכו' שם ועושה לו מחומה חימה וכו' ר"ל ע"ד שארז"ל והמים להם חומה חמה כתיב וכו': שם כי כשהממון יורד להאדם הוא בבחי' טרף נתן ליראיו וכו' כי הממון והפרנסה שרשו מבחי' גבורות כנ"ל שזה בחי' מצפון זהב יאתה יראה היא ג"כ בחי' גבורות כידוע וע"כ טרף נתן ליראיו ומחמת זה נתהפך לפעמים לכעס ונעשה בזה טורף נפשו באפו כי הכעס הוא ג"כ מבחי' גבורות כמבואר לעיל בפנים:

סי' ס"ט חומר איסור גזילה וכו' שם וזה סוד כוונת הגמרא הגוזל את חבירו שוה פרוטה יוליכנו אחריו אפילו למדי וכו' היינו לימודי ה' היינו הבנים וכו' אמר רבינו ז"ל להר"ר נתן ז"ל ששמע שהיו לומדים פירוש הגמרא כך במקום ששמע: שם לב חכם לימינו וכו' היינו שנושא אשה כדי שילמוד תורה בטהרה וכו' ר"ל ועי"ז זוכה שיהי' לו בנים הגונים שיהיו בבחי' וכל בניך לימודי ה' מאחר ששורש יניקת האילן שהוא האשה והענפים והפירות הכל הוא מהבעל ושורש מחשבתו שנשא אשה הכל בשביל התורה כדי שילמוד תורה בטהרה ע"כ גם הפירות הן בבחי' זאת בבחי' וכל בניך לימודי ה' משא"כ כשנושא אשה לשם ממון וכו' כמבו"פ: והנה בעת שאמר רבינו ז"ל זה המאמר עמד שם אחד מאנ"ש שלא הי' לו בנים ובאותו העת שגילה רבינו ז"ל זה המאמר הנ"ל אחר איזה ימים התחנן זה האיש מהחשוכי בנים לפני רבינו ז"ל אודות ענין שאין לו בנים והשיב לו רבינו ז"ל הלא כבר שמעת ממני תורה ע"ז וזה האיש לא הבין כלל כוונתו ז"ל עד שעמד אח"כ על כוונתו ז"ל ע"י איזה אנשים מאנ"ש שגילה לפניהם רבינו ז"ל שזה שאין לו בנים הוא מחמת שהי' אז איש אחד שהי' עשיר גדול מקודם ואח"כ ירד ממדריגתו וזה האיש הנ"ל שלא הי' לו בנים הי' בתחלה במדרגה שפלה וקטנה ואח"כ עלה ממדריגה למדריגה ונתעשר בכ"פ ביותר ומחמת זה היה להאיש היורד הנ"ל קנאה גדולה עליו וחמדה גדולה על ממונו ועשירותו וגם לוה ממנו ממון הרבה ולא החזיר לו ועי"ז לא הי' להאיש העשיר הנ"ל בנים וכמוב"פ במאמר הנ"ל אח"כ קודם הסתלקותו של רבינו ז"ל צוה לקצת מאנ"ש שיאמרו להאיש הנ"ל שלא הי' לו בנים שרצונו שיגרש את אשתו ויקח לו אשה אחרת ויהיו לו בנים ועברו כך כמה שנים אחר פטירת רבינו ז"ל עד שאח"כ יצא הדבר אל הפועל וגירש את אשתו ובתוך כך מתה אשתו של האיש היורד הנ"ל ונשא האיש היורד הנ"ל את אשתו של העשיר הנ"ל ונתקיימו כל דברי רבינו ז"ל כמבואר במאמר זה הנ"ל ועי' בזוהר תזריע דנ"ב ע"א ממונא באתתיה זכי ליה בר נש הה"ד בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת מאן דזכי באשה משכלת זוכה בכולא וכתיב בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר וכו' ע"ש:

סי' ע"ב להתחזק בכ"פ נגד היצה"ר מאמר זה נאמר בשנת תקס"ה סמוך לברית מילה של הילד בנו הקדוש שלמה אפרים ז"ל שהי'

שהי' סמוך לר"ח ניסן: שם במאמר הנ"ל וגם למעלה אצלו ית' מצינו בחי' יצה"ר וכו' זה הוא גבורת גבורתו שכובש את יצרו וכו'. יש נוסחאות שגורסין שכובש את כעסו. עי' רש"י שגורס שכובש את יצרו ועי' ב"ב דט"ו כאדם שמסיתין אותו וניסת וכו' יורד ומתעו עולה ומרגיז וכו' הוא שטן הוא יצה"ר וכו'. ועי' סוכה דנ"ט שבריאת היצה"ר הוא מהדברים שכביכול השי"ת בעצמו מתחרט עליהם דכתיב ואשר הריעותי וכו' וכ"ז לשבר את האזן כפי' המרש"א ז"ל בחא"ג ב"ב שם: ולקרב אל השכל קצת הוא כי בשביל שיהי' להאדם בחירה ע"י יצ"ט ויצה"ר האציל השי"י בחי' מדה"ד ושיתף עמה מדה"ר ומזה נמשך ונשתלשל מה שיש גם בין המלאכים מיימינים ומשמאילים כמש"כ (מלכים א' כ"ב) וכל צבא השמים עומדין עליו מימינו ומשמאלו ערש"י שם עד שנשתלשל גם בחי' השטן כ"ש באיוב ויבא גם השטן להתיצב על ה' ערש"י שם ומשם נמשך שורש היצה"ר שבלב האדם שעי"ז יש לו בחירה ועי' בתיקונים תיקון כ"א דמ"ח בענין פרה אדומה שמטמאת טהורים דא גבורה דלסטרא סמ"א דנפיל מקדושתיה ומה דהוה טהור סאיב ליה וכו'. ושם דף ס' וגבורה תמן סמ"א דאיהו יצה"ר ועי' זוהר ויצא סתרי תורה דקמ"ח ע"ב וזוהר שמות דכ"ו ע"ב בענין וידעת היום והשבות אל לבבך וכו' לבבך יצר טוב ויצה"ר דאתכליל דא בדא ואיהו חד כדין תשכח כי ה' הוא האלקים דהא אתכליל דא בדא ואיהו חד וכו' כי באמת גם מדה"ד של השי"ת הוא רק בשביל טובות האדם וכן השתלשלות היצה"ר הוא רק בשביל טובת האדם כמשל הבן מלך עם הזונה וכו' המבואר בזוה"ק תרומה דקפ"ג ואותן הזוכין לכבוש את יצרם ולהפכו ג"כ אל הקדושה בבחי' ולעבדו בכל לבבכם בשני יצריכם כמו שארז"ל עי"ז שמאלא אתכליל בימינא ונעשה יחוד גדול למעלה בחי' כי ה' הוא האלקים כמובן בזוה"ק וארא הנ"ל. וכן מבואר בכתבי האריז"ל במקומות הרבה ששורש היצה"ר הוא מהגבורות. ועי' בזוהר הרקיע על סבא משפטים דצ"ח. ועי' בס' שפע טל שער ג' פ"ג ובס' נשמת אדם פ"ה ובמאורי אור אות יוד. והנה ארז"ל איזהו גבור הכובש את יצרו וכו' היינו כי לכאורה ענין מדת הגבורה הוא להראות גבורתו על אחרים ולנקום נקם מאויביו מאחר שהוא גבור ויכול לעשות נקמה בהם. ובאמת אצל הצדיקים אינו כן רק אדרבא מאחר ששורש היצה"ר שמפתה את האדם לכעוס ולנקום הוא מהגבורות ע"כ משתמשין במדת הגבורה בעצמה להתגבר על יצרו ולכבוש אותו שזה בחי' טוב ארך אפים מגבור וכו' וכמו שפי' הרע"ב שם. וזהו ג"כ משארז"ל שם ביומא לענין הקב"ה כביכול שמתחלה אמרו איה גבורותיו מאחר שאינו נוקם מאויביו א"כ במה ניכר מדת גבורתו ואח"כ אמרו אדרבא הן הן גבורת גבורותיו שכובש את יצרו ונותן ארך אפים לרשעים היינו ממש כמו בחי' הנ"ל כי צריכין להשתמש במדת הגבורה עצמה לכבוש את יצרו ששרשו ממדת הגבורה שזה בחי' מה שארז"ל לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצה"ר וכו' ירגיז דייקא. ועי"ז זוכה לאכללא שמאלא בימינא כנ"ל. ועי' נפלאות ע"פ מאמר זה בלקו"ה הל' שלוח הקן ה"ד:

סי' ע"ג כי תעבור במים מאמר זה נאמר בשבת הראשון אחרי שחזר מנסיעתו הקדושה לא"י ואז אמר בליל שבת תורה על פסוק עשה לך שרף ושים אותו על נס ואח"כ בסעודה שלישית אמר תורה ע"פ כי תעבור במים אתך אני שהוא מאמר זה הנ"ל וזה המאמר הי' גדול ויקר בעיניו מאד (כ"ז בס' חיי מוהר"נ וע"ש במ"א מבואר שגם קודם נסיעתו לאה"ק בסמוך לנסיעתו אמר שנודע לו עתה ע"פ כי תעבור במים אתך אני איך יכולין לראות את האבות אברהם יצחק יעקב מתי שרוצין והי' חידוש אצלו מפני מה נודע לו זה ע"פ זה דוקא. אך הוא חושב שזה מחמת שצריך לעבור על הים ע"כ רימזו לו הענין בפסוק זה כי תעבור במים וכו' ע"ש עוד ומהנראה שלא כיוון אז עדיין על מאמר זה הנ"ל):

סי' ע"ד רומה על השמים וכו', יש שני מיני דינים דינא דמסאבא וכו' ויש דינא קדישא וכו'. עי' זוהר פקודי דרכ"ג ע"ב דינא דקוב"ה איתרעי ביה איהו דינא ברור איהו דינא דאתער רחימו וחדוה (היינו בחי' יסורין של אהבה ובחי' ושמחין ביסורין שאחז"ל) אבל חייביא כד אינון בעלמא כלהו דינא דזוהמא וכו' וע"ד לא בעא לאערבא דינא קדישא בדינא דמסאבא דזוהמא וכו': שם במאמר הנ"ל וזהו מאמר הכתוב כי שמש ומגן ה' אלקים וכו'. עי' זוהר פקודי הנ"ל דרכ"ד ע"ב. ושם לעיל מבואר ג"כ מענין הזהב וסוספיתא דדהבא שזה בחי' מה שמבואר במאמר זה אח"כ שבבחי' הדין יש שני בחי' יעקב הוא הדיבור ובחי' עשו הוא הסיגים שזה בחי' אלה תולדות יצחק וכו' היינו כנ"ל. וזה מרומז במה שאמר הכתוב וזהב התנופה ופי' שם בזוה"ק איהו ארמותא לעילא וכו'. ובמ"א ארז"ל תנופה תנו פה כי כשמניפין ומרימין את הדין שהוא בחי' דינא דמלכותא בחי' מלכות פה בחי' צדק תדברון אז עולה אל שרשו שהוא בחי' חכמה בחי' יעקב שהוא בחי' דיבור בידיעה והסיגים שהם בחי' עשו נופלים למטה וכו':

סי' ע"ו ויהי אחר הדברים: שם וז"פ הפסוק צמאה נפשי וכו' ואראה פני אלקים ר"ל כי צדיקייא אנפי שכינתא וע"י התקרבות לצדיקים זוכה שתהי' עבודה שלו בבחי' ראי' בבחי' גבול וזמן. ועוי"ל כי אלקים הוא בחי' דינים ומוחין דקטנות שמזה בא בחי' צמאון הנפש. ופני אלקים הוא בחי' שם הקדוש א"כ"ד'ט"ם שהוא השם של בטחון בסוד בטחו בה' עדי עד כידוע והסתכלות ובטחון הוא בחי' העבודה שהוא בבחי' גבול וזמן וזוכה עי"ז להתחדשות המוחין בכ"פ שזה בחי' מוחין דגדלות ועי' בפע"ח בכוונות פסח ותבין: שם במאמר הנ"ל ע"כ בכל יום ויום צריך התחדשות המוחין וכו' נלע"ד דר"ל כי כשהעבודה היא אצלו בבחי' גבול וזמן אז הוא בכ"פ בבחי' התחדשות המוחין שזה בעצמו בחי' לפעמים ביטולה של תורה זהו קיומה היינו כי עי"ז נתחדשין המוחין שזה בחי' חידוש המוחין שבכל יום ע"י השינה שזה בחי' חדשים לבקרים וכו' וכמבואר לעיל במאמר אשרי זרקא סי' ל"ה משא"כ כשעבודתו את ה' הוא בלא גבול וזמן רק בבחי' צמאון אז אין לו התחדשות המוחין ואז המוחין שלו בבחי מוחין דקטנות שזה בחי' אחר הדברים כמוב"פ: שם אך ע"י הסתכלות בבטחון עושה להשפע גבול וזמן שתבוא בעת שהוא צריך וכו' ר"ל כי ע"י שמסתכל בכיוון על ההשפעה שרוצה לקבל (כגון על מזונות או מלבוש או דירה וכיוצא) והסתכלות הזה הוא בחי' אור הישר ומגיע הראות והבטחון ומכה כביכול בבחי' ההשפעה הזאת ואז חוזר הראות אליו בבחי' אור החוזר ועי"ז הוא ממשיך עמו גם ההשפעה הזאת בעתו ובזמנו. עוי"ל להיפך כי בחי' אור ההשפעה בהשגחתו ית' הוא בחי' אור ישר אך הוא עדיין בבחי' למעלה מגבול וזמן וע"י שהאדם המקבל ההשפעה מסתכל ומצפה להש"י בבטחון חזק לקבל ההשפעה שזה בחי' אור חוזר שמצד המקבל בחי' נוקבא כידוע ועי"ז נעשה כלי לקבל ההשפעה בגבול וזמן:

סי' ע"ח מאמר ויתן עוז למלכו נאמר בזלאטיפאלי בר"ה תקס"א שחל אז ביום ש"ק וביום א'

סי' ע"ט בטח בה' ובחי' מט"ט ג"כ בחי' שדי וכו' ר"ל כי אעפ"י שמבואר לעיל שאלו שאין תשובתם שלימה עדיין רק משתנה בכ"פ מרע לטוב ומטוב לרע וכו' הוא בחי' מט"ט בחי' ששת ימי המעשה וכו' אל יאמר אדם שתשובה כזו איננה נחשבת כלל אצלו ית' מאחר שחוזר בכ"פ למקומו הראשון לא כן הדבר כי גם בחי' זו הוא בכלל תשובה שהוא בחי' שבת בחי' שדי כי לא סגי בלאו הכי כי א"א לזכות לתש"ש תיכף ומיד וההכרח לעבור בתחלה

בתחלה דרך בחי׳ אלו שהם בחי׳ כשר ופסול טמא וטהור וכו׳ וכשאינו מייאש עצמו אעפי״כ וחוזר ושב בכ״פ ונכסף ומשתוקק ומתגעגע ומצפה בכ״פ לזכות לתש״ש באמת אזי סוף כל סוף יזכה ע״י תשובות אלו בעצמן לתש״ש ואז ישלמו ויתתקנו גם כל התשובות הנ״ל ע״י שיוכללו ג״כ בתוך בחי׳ התשובה שלימה שהוא בחי׳ שדי בחי׳ שבת באמת מאחר שזכה על ידם לתש״ש שזה בחי׳ מה שמוב״פ שבשבת גם מט״ט נכלל בבחי׳ שדי היינו כנ״ל:

סי׳ פ׳ שם, ה׳ עוז לעמו יתן ויבוא ישועות וברכות בגשמיות וברוחניות כ״ש ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה ותרגומו ותקבלון אולפין חדת וכו׳. ר״ל שבזה מביא ראיה שעיקר תכלית כוונת הבורא ית׳ בהברכות והישועות שמביא על ישראל הוא בכדי שעי״ז יכירו יותר גדולתו וחסדו ית׳ עמהם ויזכו עי״ז למוחין חדשים שזה בחי׳ ושאבתם מים בששון ותרגומו ותקבלון אולפן חדת ממעיני הישועה היינו שע״י מעיני הישועה בגשמיות יזכו לקבל ולשאוב עי״ז אולפן חדת שזהו עיקר תכלית הישועה וזה ג״כ בחי׳ ה׳ עוז לעמו יתן בחי׳ התורה ואולפן חדת ע״י שהשם יברך את עמו בשלום כמוב״פ ויש לבאר יותר קצת כי מאחר שעיקר הכלי שעל ידה באין כל הברכות לישראל הוא השלום שהוא בחי׳ יוסף שעי״ז מושרש בכ״א מישראל למסור נפשו על ק״ה כמבו״פ. נמצא מובן ממילא שתכלית כוונת הברכות שמקבלין ע״י הכלי הזאת הוא רק ג״כ בשביל שעי״ז יתגדל ויתקדש שמו ית׳ ביותר ע״י המוחין שמקבל עי״ז שזה עיקר הקדושה כמוב״פ כי מאחר שכ״א מרוצה למסור נפשו וחיותו לגמרי בשבילו ית׳ וזהו בחי׳ הכלי שעל ידה באין כל ההשפעות וכל הברכות ממילא אין להיות לו שום חפץ בהברכות כ״א שיבא על ידם ג״כ לתכלית הטוב היינו שעי״ז יבא למוחין חדשים ויתקדש שם שמים עי״ז כנ״ל: שם, אפילו פושעי ישראל הערו את נפשם למות על ק״ה וכו׳ ר״ל כי לכאורה גם דבר זה הוא בחי׳ שני הפכים כי הפושע ישראל שקשה לו לעמוד בנסיון קל ולשבר איזה תאוה קטנה ואעפי״כ יהי׳ מרוצה למסור נפשו על ק״ה. אך הוא מחמת שנתעורר בו בחי׳ יוסף וכו׳: שם, כשנדחי ישראל מי שהי׳ נדחה מבחי׳ ישראל אח״כ כונס ר״ל שזה בחי׳ יוסף שמאל דוחה וימין מקרבת:

סי׳ פ״ג מתן בסתר וכו׳. והנה הקליפה הנ״ל יונקת מן הא״ב כמנין שמה היינו מן הפאין הנ״ל וכו׳. א״ה ידוע מהקדמונים ז״ל הובא ג״כ במדרש תלפיות ענף בנימין ענין הפסוק לשפופם משפחת השופמי לחופם משפחת החופמי שיש בפסוק זה ששה תיבות ובכל תיבה יש פ״א נגד ששה פאין הנ״ל וכו׳ ע״ש ולפי דברי רבינו ז״ל מבואר קצת כי מכירת יוסף למצריים שהוא ערות הארץ היה בבחי׳ פגם הברית ע״י קליפה הנ״ל כי יוסף הוא בחי׳ ברית כידוע ומצרים הוא בחי׳ הקליפה הנ״ל שזה בחי׳ הת״פ אלפים חיילות שהי׳ לפרעה כמבואר במג״ע אופן קפ״ד ועי׳ זוהר ויצא קנ״ג ע״ב מענין יוסף ובנימין וענין בני בנימין שנקראו כולם ע״ש מכירת יוסף וכו׳ ע״כ רימזה התורה בשמם הששה פאין הנ״ל. כי באמת אדרבא למחיה שלחני אלוקים כי יוסף הצדיק הכניע שם הקליפה הנ״ל ותיקן בחי׳ הפאין הנ״ל:

סי׳ צ״ו זומם רשע לצדיק ומבקש וכו׳ מאמר זה נאמר זמן רב קודם נסיעתו לא״י. ומה שכתוב שם דע כי יש קבלה בידי וכו׳ דבר זה הודיע לו הצדיק הקדוש וכו׳ כמוהר״ר ליב ז״ל מטראסטענעץ אחר פטירתו בעת שבא אל רבינו ז״ל לבקש ממנו שיקרב את בניו וכו׳ ויש בזה ספור נפלא ויבואר במ״א:

סי׳ צ״ז הא בג׳ ציורין שלה גימ׳ חלב עם ב׳ הכללות לכאורה צריך לומר בג׳ מילואין שלה ור״ל הי׳ ה״ה ה״א גימ׳ ל״א והכולל של הששה אותיות והכולל של הג׳ ההין לבדם הם תשעה וסך הכל גימ׳ חלב. וז״ש עם ב׳ הכללות ר״ל עם שני מיני כוללים הנ״ל כך מבואר בע״ח שער הכללים פ״ג ועי׳ מאורי אור אות ח׳ חלב שכתב שם בציורה ד״י ד״ו ג׳ וואוין עה״כ כמנין חלב עם האותיות וכו׳. ואולי ר״ל גם כאן כך הא בג׳ ציורין שלה היינו כנ״ל גימ׳ חלב עם שני הכללות ר״ל הה״א הנ״ל עם הכולל שלה גימ׳ מ״ג לכן חלב עם הכולל של השלש אותיות גימ׳ ג״כ מ״ג כנ״ל:

סי׳ ק״א בקרוב עלי מרעים וכו׳. יש אומרים שעל מאמר זה אמר רבינו ז״ל שהוא סוד כוונת קידוש ועי׳ פע״ח בסוד כוונת קידוש של שבת מובא שם ענין הג׳ שכליות שהם הכמה בינה דעת וענין הג׳ י״ה גימ׳ אדם וענין הג׳ ידים וכו׳ וענין כי ביה ה׳ צור עולמים וענין שני פעמים י״ה במילואין גימ׳ עון ואחד פשוט וכולם גימ׳ פה וכו׳. ומענין עין תיבין שבקידוש וכו׳ עיי״ש:

סי׳ קד איתא במדרש וכו׳. כי רצו ליטול חלק בארץ ג״כ כמובא. ובלשון החברים כת״י איתא שם כמובא במסכת קידושין. ובאמת במסכת קידושין לא נמצא מזה דבר. ואדרבא במקרא מבואר להדיא שאמרו אל תעבירנו את הירדן וכן אח״כ אמרו כי לא ננחל אתם מעבר לירדן והלאה וכו׳ ע״כ נרלע״ד דר״ל שלא מאסו ח״ו בישיבות ארץ ישראל כמו שחשדם משה שהם כמו המרגלים שהניאו את לב בני ישראל לבלתי בא אל הארץ וכו׳. רק אדרבא גם אצלם היה חשוב מאד ישיבת א״י ורצו ג״כ ליטול חלק בארץ רק המקנה רב ועצום מאד שהי׳ להם דבר זה הכריחם לבקש את משה שיתן להם נחלתם מעבר לירדן. נמצא שהם אנוסים בדבר ואינם נחשבים כמי שאין לו אלוק ח״ו. וזהו שאמרו כי באה נחלתינו אלינו מעבר הירדן מזרחה. כאלו אומרים בוודאי גם אנחנו היינו חפצים יותר ליטול חלקינו בא״י עצמה אך מה נעשה כי סיבת המקנה רב גרם לנו שבאה נחלתינו מעבר הירדן מזרחה. וז״ש רבינו ז״ל. כי רצו ליטול חלק בארץ ג״כ. ידוע כי מאמר זה הוא לשון החברים וע״כ הלשון בכאן מסורס קצת. וכאלו כתיב כי רצו ג״כ ליטול חלק בארץ. רק שאונס המקנה גרם להם. ומה שכתב כמובא במסכת קידושין. ר״ל כי שם דף סא מבואר שמה שהאריך משה לבאר שבאם לא יעברו חלוצים אתכם ונאחזו בתוככם בארץ כנען זה היה בשביל טובתם כי באם לאו הוי אמינא שאבדו נחלתם שבעבר הירדן וגם לא יטלו חלק בא״י ג״כ ערש״י שפירש שהיו קצין בה מפני מקנה רב שלהם וכו׳ והתוספות פירשו שסלקו עצמו ממנה וכו׳ ע״ש, ומאחר שמרע״ה השתדל לטובתם שלא יאבדו את חלקם בא״י גם אם לא יעברו לפני אחיהם. מובן מזה ממילא כי אח״כ עמד על כוונתם וסוף דעתם שאינם ממאסים ח״ו בישיבת א״י רק אדרבא כנ״ל:

סי׳ קיא ראש בני ישראל ר״ת רבי וכו׳. שמעתי מאבי ז״ל שלדעתו הפירוש בזה כי כשזוכין לרבי הגון אזי הוא מאיר עיני המקורבין אליו ע״ד החכם עיניו בראשו. כי הוא באמת ראש בני ישראל וכמו שאור העינים רק מהראש והמוח כמו״כ כשזוכין לרבי הגון שהזא ראש בני ישראל באמת אזי הוא מאיר להדור ופותח עיניהם ממש וכמבואר ג״כ במ״א בדבריו ז״ל. אבל להיפוך ח״ו רבי שאינו הגון לא די שאינו מאיר עינים אדרבה הוא מחשיך עיניהם ביותר שזה בחי׳ בחשך ידמו כמבואר בפנים. ועי׳ גם בספר הקנה שמאריך בגנות הרבי שאינו הגון. ושם נאמר רע בעיני ה׳ ר״ת רבי וכבר צוחו על זה קמאי דקמאי. ולענ״ד דר״ל ע״ד שכתיב בזוהר נשא קכ״ב ע״ב ורשעים בחשך ידמו אינון ערב רב וכו׳ ואתהדרן רעיין על ישראל דאינון רישי עמא עלייהו אתמר היו צריה לראש וכן בפרשת פנחס רצז ע״ב כד ערב רב אינון מעורבין בישראל מה כתיב היו צריה לראש

וישראל

וישראל בתר דמתעברי מנייהו אלין מה כתיב שאו את ראש כל עדת בני ישראל:

סי' קיב צהר תעשה לתיבה מאמר זה נאמר בתחלת חורף תקס"ג ויש בזה סיפור שלם ויבואר קצת במ"א:

סי' קיז ענין שקשה לישן במ"ש וכו' אין אליהו בא אלא לרחק המקורבין בזרוע וכו' היינו לרחק השקר ולקרב האמת וכו' שמעתי שפ"א ישבו מסיבה אחת של גדולי הצדיקים והיה ביניהם הרב הגאון הצדיק וכו' משיפיטיווקיע ז"ל והק' על משארז"ל יהא מונח עד שיבא אליהו והפי' הוא עד שיבא אליהו ויאמר למי המנה ולמי המאתים והלא אליהו איננו אלא עד אחד והתורה אמרה ע"פ שנים עדים יקום דבר (וכבר הובאה קושיא זאת בספר הקנה דע"ט ע"ב ובדף פ' ע"ב ע"ש מה שתירץ בזה ע"פ סוד ואולי גם הרב הגאון הנ"ל הקשה זאת בשם ספר הקנה) ושתקו כולם ולא ענו דבר וגם רבינו ז"ל ישב אז ביניהם ויהי כמחריש אך הכרת פניו ענתה בו שאין הקושיא מקובלת אצלו והפצירו בו עד בוש. והשיב להם כלאחר יד הלא ארז"ל אין אליהו בא אלא לקרב המרוחקין וכו' היינו לרחק השקר ולקרב האמת כי ארז"ל שקר מקרבין מיליה אמת מרחקין מיליה וכו' כמבואר בפנים נמצא שכשיבוא אליהו ויקרב העולם אל מדת האמת אז ממילא לא יצטרכו לעדותו כלל רק השקרן בעצמו יודה על האמת ששלו המנה ושל חבירו המאתים וענו כולם ואמרו יישר (ועיין זוהר ויקהל קצ"ז ע"א לענין יונה בן אמתי שפי' שם שאמתי היינו אליהו על שם ודבר ה' בפיך אמת) ועדיין הדברים צריכין בירור כי לא שמעתים מפי אנ"ש רק העולם מספרין כן בשם רבינו ז"ל: לענין המבואר שם שעבד הוא מבחי' הנחש בחי' שקר עי' בבא מציעא דפ"ז ל'ית המנותא בעבדי:

סי' קכה ויאמר משה אכלוהו היום וכו' נלע"ד דר"ל כי רוב אכילת האדם בסעודת הרשות בימי החול הוא או שכבר הוא רעב מקודם ואוכל כדי למלאות נפשו. או שעדיין אינו רעב כ"כ והי' יכול להסתפק עדיין בלא אכילה רק שיודע שיהי' רעב אח"כ ואז לא יהי' הזמן גורם לו לאכול וע"כ הוא אוכל עכשיו כדי שלא יהי' רעב אח"כ אבל בשבת שהיא אכילת מצוה לכבוד שבת כ"ש אכלוהו היום אז צריך לכוון באכילתו רק לשם מצוה היינו לקיום מצוות סעודת שבת כי אכילת שבת היא יקרה וקדושה מאד כולה אלוקית כולה קודש ועולה למקום אחר לגמרי מן אכילת חול כמבואר בליק"ת סי' י"ז (ועי' זוהר ויקהל דרי"ח ובמק"מ שם) וע"כ אם יאכל סתם כדרך שאוכל בחול נמצא שאוכל בליל שבת מחמת שהוא רעב מערב שבת וכן אוכל בסעודה שלישית בשביל שלא יהי' רעב לאחר שבת נמצא שיש חלק לימי החול באכילות אלו וע"כ דיקדק הכתוב במלת היום על כל סעודה וסעודה היינו לזכור ולכוון בכל סעודה וסעודה שאינו אוכל כפשוטו כדרך אכילתו בחול רק שאוכל בשביל כבוד שבת וקדושתו ואז האכילה שלו יקרה מאוד ואין לימי החול שום אחיזה בזה וצריך דווקא לאכול ולשתות הרבה במעדנים (ועי' במשנת חסידים מבואר להדיא שאעפ"י שיאכל בשבת יותר מהצורך אינו הולך להחיצונים כמו בחול אלא כולו נבלע באברים) ומה שארז"ל שאסור לקבוע בע"ש סעודה שאינו רגיל בה בימי החול וכו' ודרך אנשי מעשה להתענות בכל ע"ש כדי שיאכל בשבת לתיאבון וכמבואר בש"ע סי' רמ"ט ע"ש בזה אינו נותן אחיזה לימי החול באכילת שבת רק אדרבא בזה מכניע ביותר ענין אכילת חול כי ממעט באכילתו בחול בכדי שיאכל יותר לתיאבון ביום השבת בשביל כבוד שבת וקדושתו דייקא כנ"ל ואפשר כי אדרבא בזה נתגלה ביותר שאוכל רק לשם מצוות סעודת שבת ולא כפשוטו בשביל שהוא רעב מאתמול מע"ש כי א"כ הי' יכול למלאות רעבונו ביום האתמול בעצמו והוא אדרבא הרעיב א"ע ומיעט באכילתו בע"ש כדי שיאכל בשבת לתיאבון לשם מצוות סעודת שבת דייקא כנ"ל וזהו שפקפק רבינו ע"ז היינו על שאין לשון המאמר מבואר כל צרכו ונראה ממנו לכאורה שצריכין למעט באכילתו של שבת ולדקדק שלא לאכול רק מעט בכל סעודה וסעודה בשביל אותה הסעודה לבדה ובאמת לא כך היתה כוונתו ז"ל רק על אופן הנ"ל ואולי יש כוונה אחרת במאמר זה ומי יודע כוונתו ז"ל:

סי' קלב מעין דנפיק מאתר חד. וסימן קלג ואורח צדיקים וכו' נאמרו אחר פסח תקס"ג בחזירתו מנסיעת החתונה של בתו שרה ז"ל שהיתה קודם פסח במעדוועדיווקע:

סי' קלה כי אקח מועד ובזה מיושב שפיר מה שהקשו בגמרא על ר"א וכו'. ר"ל כי גם לתירוץ הגמרא כאן דאזלי ואתי ביומיה. היינו בזה אמר ר' יצחק שחייב להקביל פני רבו ברגל ומה שאמר ר"א משבח אני את העצלנים ברגל מיירי דלא אתי ביומיה. מ"מ קשיא האמר ר"י סתם חייב אדם להקביל פני רבו ברגל. ולא ביאר דבריו שדווקא דאזיל ואתי ביומיה ומטעם זה סתם הרמב"ם באמת בהלכות ת"ת פ"ה הל"ז שחייב להקביל פני רבו ברגל ולא חילק כלל. ועי' בכ"מ שם ולדברי רבינו ז"ל ניחא כי גם מאן דלא אתי ביומיה שאז אינו מחוייב לילך לבית רבו להקביל פניו ממש מטעם שאמר ר"א ועכ"ז מחוייב לקיים בביתו הקבלת פני רבו בזה שיכבד את היו"ט ויקבל אור הגדול של יו"ט שהוא בחי' פני רבו. וממילא מובן כי מאן דאזיל ואתי ביומיה בוודאי מחוייב לילך לבית רבו להקביל פניו ממש: ועיין רש"י שם בסוכה כ"ז ע"ב ד"ה אינך משובתי הרגל הואיל ולא עמדת בביתך אצל אשתך וכן אח"כ ד"ה האי דאזיל ואתי ביומיה ומשמח שמחת הרגל עם אשתו חייב להקביל פני רבו וכו' נראה לכאורה מדבריו דר"ל כי כשאינו בביתו עם אשתו בבחי' ושמחת אתה וביתך אז אין גם שמחתו שלימה וע"כ אמר לו אינך משובתי הרגל. ועי' יבמות דס"ב ע"ב שרוי בלא שמחה דכתיב ושמחת אתה וביתך. ועי' חא"ג שם. ועתה יש לומר בדרך צחות שכשהוא מקושר באמת להצדיק שעי"ז יוכל להרגיש קדושת יו"ט באמת שזה עיקר בחי' הקבלת פני רבו ברגל כנ"ל. והתקשרות באמת הוא שיאהב את הצדיק אהבה שלימה בבחי' נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים כמבואר בפנים אז אדרבא כששובת הרגל אצל הצדיק אזי שמחתו יותר שלימה משמחתו כאשר הוא בביתו כמובן אז באמת מחוייב להקביל פני רבו ממש ברגל מאחר שאדרבא עי"ז שמחתו יותר שלימה כנ"ל. וכן י"ל להיפוך כי מאחר שהוא מקושר להצדיק בהתקשרות אמת כל כך אז יכול לקיים בחי' הקבלת פני רבו גם בהיותו בביתו וכגון דלא אזיל ואתי ביומיה כנ"ל: ואולו י"ל שזה ענין משארז"ל (מו"ק דף קכג והובא בש"ע) מתה אשתי אסור לישא אשה אחרת עד שיעברו עליו שלש רגלים ופירשו שם שהוא כדי לשכוח אהבת אשתו הראשונה היינו כנ"ל. כי קדושת הרגלים שהוא בחי' התקשרות לצדיקים הוא בבחי' נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים וזהו שארז"ל (מו"ק ח') אין נושאין נשים במועד שנאמר ושמחת בחגיך ולא באשתך:

סי' קלו אל תדין את חבירך עד שתגיע למקומו וכו'. אבל אם היו שניהם במדריגה אחת בוודאי לא יהי' מחלוקת. כי בד"א אין שייך מחלוקת וכו' ע"ש, אין זה סותר למה שמבואר לעיל בסי' כה במאמר אחוי לן מנא אות ג' ודע שאין שני ב"א שוין זל"ז כי כל הנשמות הם זה למעלה מזה וכו' ע"ש. די"ל שגם במאמר זה אין כוונתו שיהי' שניהם במדרגה אחת ממש כי זה א"א כמבואר שם במאמר אחוי לן הנ"ל רק בכאן ר"ל ג"כ שיהי' עכ"פ בבחי' מלבוש זל"ז שהפנימיות של התחתון יהי' נעתק ועולה למדריגתו של העליון ויהי' נעשה לבוש וחיצוניות לחיצוניות עליו

כמבואר

כמבואר שם זה ג"כ נחשב ששניהם הם במקום אחד ומדריגה אחת מאחר שהפנימיות התחתון הוא לבוש להחיצוניות של העליון וזהו ג"כ בבחי' עד שתגיע למקומו כי מאחר שהחיצוניות של העליון עומד שם עדיין הוא בחי מקומו שזה בחי' מקים מקדשינו המבואר שם במאמר אחוי לן מנא הנ"ל:

סי' קמא אם יזכה שירגיש וכו'. יש בזה סיפור שלם איך שמאמר זה נאמר בר"ח אלול ע"י שנפל עליו פחד גדול בעת שתקעו אז בשופר. ואח"כ באתה בתו ז"ל וסיפרה לו ז"ל שגם עליה נפל פחד גדול ורעדה גדולה בעת ששמעה תקיעת שופר וכו'. ומבואר כל הענין בספר חיי מוהר"ן:

סי' קמה אין אדם מת וחצי וכו' זה בחי מחלוקת כתרגומו ורבו בעלי חצים בעלי פלגותא ועי' גם בסי' מ"ו מחאת כפים וכו' מביא שם ג"כ וחץ לשון מחלוקת וכו' בעלי חצים בעלי פלגותא וכן כאן פי' וחצי מלשון חץ כמו הנה החצי ממך והלאה וכו'. ולכאורה נראה שפי' בעלי פלגותא מלשון פלוגתא ומחלוקת הרגיל בדברי חז"ל. וערש"י ז"ל שם שפי' בעלי פלגותא מלשון ותהי המחצה אותם שהיו ראוין לחלק ממנו נחלה. אבל אליבא דידיה פי' בעלי חצים שלשונם כחץ וכן תרגם יונתן וזה ג"כ בחי' מחלוקת וגם לשיטת התרגום אונקלוס מודה ג"כ שעכ"פ ורובו הוא מלשון מריבה ומחלוקת שנעשו לו אחיו אנשי ריב וכו':

סי' קמח מדת היראה בעצמה וכו' וזהו שארז"ל מה שעשתה ענוה עקב לסילותא וכו' נמצא שיש יראה למעלה מיראה וכו' עי' ירושלמי שבת סוף הל"ג ובפי' הפני משה שם ותבין. עוד י"ל כי בכתבי האריז"ל מובא מאמר זה בנו"א מה שעשתה ענוה וכו' עשתה יראה עטרה לראשה עיי"ש ע"פ סוד (ומוכרח לומר כי החכמה הנ"ל הוא בחי חכמה תתאה שהיא בחי' מלכות בחי' יראה כידוע) וכפי נוסחא זו מבואר כי מדת היראה בעצמה יש לה ג"כ בחי' יראה שהיא עטרה לראשה ועקב לסילותא של ענוה כי יש יראה למעלה מיראה כמבואר בפנים:

סי' קנה מאמר אריכת אפים, שם, שע"י ארץ ישראל זוכין לאריכת אפים ולבטל הכעס וכו' עי' נדרים דכ"ב ע"א תמה ר' יוחנן מכדי כתיב ונתן ה' לך לב רגז וכו' בבבל כתיב ופירש"י תמה ר"י על דהוה ליה לההוא בר חוזאה כעס כ"כ וכו' הואיל דהוה בא"י אמר ליה בההוא שעתא לא עברינן ירדנא ופי' הר"ב ז"ל ועבר הירדן לא נתקדש וכו' מבואר כדברי רבינו ז"ל ומבואר ג"כ מה שמרע"ה היה בעבר הירדן והשתוקק לבוא לא"י ממש דייקא ועי' עירובין דל"ב ע"א שהקפיד הקב"ה על יהושע שהי' לו זכותא דא"י ולא ביקש רחמים לבטל יצרא דע"ז מבואר ג"כ לענינינו: שם במאמר הנ"ל וח"א אמת ראה מא"ח ומא"ח ולא פליגי וכו'. לכאורה ר"ל דלא פליגי בפירוש הפסוק ושניהם מפרשים ויקוד ארצה וכו' שהי' מתלהב לא"י (מלשון יקוד אש) ועי' בליקוטי הלכות הל' תפילין הל"ה אות מ"א שפי' דלא פליגי כי אמת ואמונה כחדא חשיבי כי אמונה אתקריאת כד אתחביר בה אמת וכן עיקר אריכת אפים שהיא בחי' אמונה הוא ע"י אמת וכו' וע"ש בהל' תפילין הנ"ל נפלאות רבות ע"פ מאמר זה. ולפי דברי רבינו ז"ל יתבאר היטב סמיכות דברי רז"ל בסנהדרין דקי"א ע"א ומאז באתי לדבר בשמך הרע לעם הזה אמר לו הקב"ה חבל על דאבדין ולא משתכחין באשר שהאבות לא הרהרו על מדותיו וכו' ועכשיו אתה אומר לי והצל לא הצלת וכו' עתה תראה וכו' במלחמת פרעה אתה רואה ואי אתה רואה במלחמת ל"א מלכים וימהר משה ויקוד ארצה וישתחו מה ראה משה וכו' ארך אפים ראה ורבנן אמרי אמת ראה תניא כמאן דאמר ארך אפים ראה וכו'. כי מחמת שכבר ידע משה שלא יכנוס את ישראל לארץ ממה שאמר לו שלא יראה במלחמת ל"א מלכים ונענש בזה על שפגם כביכול בבחי' האריכות אפים ולא הי' יכול לסבול צער ישראל עד שאמר והצל לא הצלת כנ"ל וע"כ אמר לו הקב"ה אמרתי לאברהם קום התהלך בארץ ביקש לקבור את שרה ולא מצא וכו' אמרתי ליצחק גור בארץ הזאת וכו' אמרתי ליעקב הארץ אשר אתה וכו' ולא הרהר אחר מדותי וכו' היינו שהוכיחו ע"ז כי א"י הוא בחי' אמונה בחי' אריכת אפים והש"י הבטיח לכ"א מהאבות על ירושת א"י ואם ח"ו מהרהרין אחר מדותיו ח"ו ולא הי' להם אריכת אפים כ"כ בענין זה בעצמו בזה היו פוגמין ח"ו בקדושת ירושת הארץ ועכשיו אתה אומר לי והצל לא הצלת וכו' ע"כ אי אתה רואה במלחמת ל"א מלכים ולא יכנם לא"י וע"כ כששמע שהקב"ה אומר שיש לו ית' בעצמו ג"כ מדת ארך אפים לצדיקים ולרשעים נתעורר בו התלהבות גדול להשתוקק ולכסוף גם הוא לא"י ששם זוכין למדה זאת כי אעפ"י שפגם כבר במדה זו כביכול שבשביל זה נענש כנ"ל אעפי"כ הלא יש גם להקב"ה כביכול מדת אריכת אפים ואפשר לו להאריך אפו גם עליו ולהכניסו לא"י וע"כ גם בעת שפגמו ישראל בקדושת א"י ע"י המרגלים התפלל משה לעורר מדה זו ואמר ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר כמו שדרז"ל שם בענין זה עצמו ע"ש עוד בענין ה' לאורך ימים וכו' והכל סובב על קוטב זה הנ"ל: שם במאמר הנ"ל שיהי' לו כיסופין וגיעגועים לארץ ישראל וכו'. ר"ל כי אעפ"י שאינו זוכה לבוא לא"י מחמת מניעות רבות וכו' אעפי"כ ע"י הכיסופין שיש לו לזה נמשך עליו ג"כ איזה הארה מקדושת א"י בפרט ע"י הגעגועים שיש לכל הצדיקים לא"י שעי"ז נמשך ביותר קדושת א"י גם לכאן שזה בחי' ויקוד ארצה וישתחו הנאמר במשה שעי"ז פעל אח"כ בתפלתו שיכנסו כל ישראל בא"י כמובן מדברי רז"ל הנ"ל:

סי' קסה ואהבת לריעך וכו' כי מצינו רע בצירי שהוא ג"כ מלשון רעה כ"ש וירעו אותנו המצריים וכן אל נא אחי תרעו וכמוהם רבים וכן מרעים הם אנשים רעים כמו בקרוב עלי מרעים וכיוצא ומרעים דשמעון הם לשון אהובים ורעים ומצינו בדברי רז"ל (ב"מ פ"ד ע"ב) בר"א בר"ש שקרא להייסורין שלו ואמר להם אחי ורעי באו וכתב בחא"ג שם קראם אחי ורעי מאחר שקבלם באהבה וכו' וכמו כן במאמרינו הנ"ל מאחר שפי' רבינו ז"ל ואהבת לרעך היינו שתקבל באהבה כל הרעות והיסורים הבאים עליך וכו' ומאחר שיקבלם באהבה אז נקראים באמת ריעים אהובים כנ"ל ועי' תמורה דט"ז ועשית מרעה שיזדמנו לי רעים כמותי נמצא שדורש רעה מלשון ריעות ועי' חגיגה ט"ז אל תאמינו ברע דורש כמו ברע בפתח וכו' ועי' בפע"ח שער הלימוד בענין יום השבת שפי' זה הפסוק ג"כ על ענין זה רק באופן אחר:

סי' ק"ע מאמר ה' מה רבו צרי וכו' כי כ"א וכו' כך יש לו יסורין וכו' וכ"א ע"י היסורין נושא האנשים שיש לו יסורין מהם וכו' לכאורה ר"ל שיש לו יסורין מהם היינו שהם מצערין ומצירין אותו והוא נושא אותם עליו כי מאחר שמצירין לו בוודאי כולם הם עליו כמשא כבד אך מחמת שע"י היסורין נכנע גופו וחומרו ונתגדל נפשו עי"ז יכול לישא עליו משא כבד של אנשים הרבה המצירין לו אך כפי"ז אינו מובן מה שמסיים רבים קמים עלי כי עי"ז אני נושא ומקים ומרים רבים לשרשם אם לא שנאמר שזה ענין בפני עצמו שלא נתבאר לעיל כלל רק עכשיו מודיעינו עוד ענין חדש שע"י שיש לו צרים רבים מתגדל נפשו ויכול להקים ולהרים רבים לשרשם ואפשר שר"ל שמקים אותם הרבים עצמם המצירים לו לשורשם כי דרכי הצדיקים ז"ל נפלאים מאתנו ויש עוד לפרש באופן אחר דר"ל דכ"א לפי נשמתו ולפי עבודתו כך יש לו יסורין יש שיש לו יסורים מבניו ומאביו ומשכן וכו' אינו ר"ל שהם עצמם מצירים לו ח"ו רק ר"ל שהוא משתתף בצרתם ונושא עליו ג"כ היסורין שלהם כגון מבניו ומאביו וכו'

שאין להם פרנסה וכיוצא והוא יש לו יסורים מזה ואדם גדול נושא עליו היסורין מכל העיר ויש שיש לו יסורין מכל העולם היינו ממה שחסר להם וע"פ רוב כ"א מלא יסורים והוא מצטער ג"כ מזה ויש לו יסורים גדולים מזה ועי"ז הוא נושא אותם עליו וכו' וכ"ז ע"י שנכנע חומרו ע"י היסורים הנ"ל ונתגדל נפשו וכפי"ז אתי שפיר מאוד מה שמסיים כי עי"ז אני נושא ומקים ומרים רבים לשרשם וצריכין לדחוק ולפרש ה' מה רבו צרי היינו שאינם מתכוונים ח"ו להציר לו רק אדרבא ע"י שאוהב אותם יש לו יסורים וצרות רבות מהצרות והיסורין שעוברים עליהם ועי"ז מתגדל נפשו ויכול להקים ולהרים רבים לשרשם כנ"ל:

סי' קעה בכיה מתוך שמחה נאמר בשב' תשו' במ"ש שנת תקס"ה:

סי' קעז ויאמר ה' סלחתי כדבריך זה נאמר בתחלת חורף תקס"ה בשבת פ' נח בר"ח חשון ובשבת זה הי' הפארשפיל של בתו מרים ז"ל ואז נאמר מאמר זה הנ"ל בסעודה שלישית ואז פסק הר"ר נתן ז"ל לומר קדיש על אמו וג"ז נכלל במאמר זה הנ"ל ובענין השבת הזה יש הרבה סיפורים נפלאים ונוראים וקצת מהם מבואר במ"א: שם במאמר הנ"ל, האומנם אלם וכו' ונעשה אלקים כי י"ה הם בחי' המוחין וכו' רומז למ"ש בכוונות קדיש יתגדל ויתקדש שמיה אותיות שם י"ה וכו' ע"ש ושם מבואר ויתקדש אותיות ת"ק שדי רומז לבחי' יסוד אבא וכו' ואפשר שזה מרומז בדבריו ז"ל שכתב כאן וזה תלוי בשמירת הברית וכו' היינו כי ברית נקרא יסוד ושם עיקר הקדושה כמו שארז"ל ושם שדי רומז על בחי' יסוד בחי' שמירת הברית ושם זה במילואו גימ' יתקדש כמבואר שם בכוונות והיינו כנ"ל: שם, כי צריך האדם לבטל רצונו לגמרי נגד רצון חשי"ת שלא ירצה שום רצון אחר רק כמו שרוצה השי"י הן שיהי' לו בנים או ממון או לאו ח"ו וכו' נלע"ד דר"ל כי הגם שצריך האדם בוודאי להתפלל על כל צרכיו אבל לא יכוון בזה כדי שימלא השי"י רצונו של האדם עצמו רק לכוון בתפלתו בכדי לעשות מזה עצמו ג"כ רצון השי"י כי כבר גילו לנו רז"ל שהשי"ת רוצה מאוד שיתפלל האדם לפניו על כל צרכיו וי"א שמצות התפלה היא דאורייתא ע"כ הוא מחוייב לעשות את שלו להתפלל לפניו על כל צרכיו שחסר לו ואפילו על ענינים גשמיים הצריך להם כי מי יודע אולי רצונו ית' למלאות חסרונו ומה שחסר לו הוא בכדי שיתפלל לפניו ית' וע"ד שארז"ל מפני מה היו אבותינו עקרים בכדי שיתפללו לפניו ית' על בנים כי הקב"ה מתאווה לתפלתן של צדיקים נמצא האדם מחוייב לעשות את שלו ולהתפלל על כל דבר שחסר לו רק שיכוון העיקר בכדי לעשות בתפלה זו עצמה גם כן רצונו יתברך כנ"ל וכבר ידוע באמת מספרי יראים שעיקר התפלה צריכה להיות בשביל השכינה כביכול שהיא בעצמה בחי' מלכות בחי' כבוד בחי' רצון המבואר במאמר זה כי רצונו ית' בוודאי להשפיע כל טוב לכ"א מישראל וע"כ כשחסר לו לאדם איזה דבר צריך לידע שבוודאי זה בא מחמת שיש גם למעלה ברוחניות כביכול איזה בחי' פגם וחסרון כזה וע"כ צריך להתפלל למלאות החסרון ברוחניות ואז ממילא יתתקן בגשמיות ג"כ וכמבואר בסי' י"ד במאמר להמשיך שלום וכו': וכן ידוע מה שהבואר בספרי יראים על פסוק רצון יראיו יעשה וכו' כי היראים באמת אין להם שום רצון לשום דבר גשמי כלל מחמת שדבוקים תמיד באלוקות אך השי"ת בעצמו כביכול עושה להם רצון שיהיו רוצים איזה דבר בכדי שיתפללו ע"ז ואז ואת שועתם ישמע ויושיעם ונתגדל ש"ש עי"ז. ועוד יש בזה כמה פרטים אשר א"א לבאר כ"כ נמצא כי היראים באמת שאין להם באמת שום רצון אחר רק רצון השי"י אזי אדרבא כשבא על דעתם איזה רצון לאיזה דבר אז הוא יודע שבוודאי רצון השי"ת ג"כ כך והוא ית' שלח בדעתו רצון זה בכדי שיתפלל אליו ית' ע"ז ויעשה רצונו ויהיו נעשין עי"ז תיקונים גדולים ונפלאים ברוחניות ובגשמיות כפי חיוב חכמתו ורצונו ית' כידוע. גם עפ"י פשוט י"ל ג"כ כי רצונו הפשוט ית' בוודאי להטיב לכל נבראיו בפרט לעמו ישראל רק שהעוונות של האדם מכריחין אותו ית' כביכול לייסר אותו ולמנוע ממנו טובתו שזה היפך רצונו הפשוט וג"ז לטובת האדם כידוע וע"כ בוודאי מותר לו להתפלל שימחול לו ואז ייטיב עמו ממילא כרצונו הפשוט ית' וכנ"ל:

סי' קפא כשמתקשרים בקשר וכו' שם וכשמפילין איזה אדם עיקר הנפילה שנופל לתאוות ניאוף ר"ל שמעתי מא"ז ז"ל שבזה מובן הטיב משארז"ל ויקנאו למשה במחנה שכ"א קינא לאשתו ממשה וארז"ל עוד שחשדוהו באשת איש והוא פליאה גדולה ודברי המפרשים בזה ידוע אך כפי הנ"ל מובן כפשוטו ג"כ כי מאחר שסברו שע"י המחלוקת שלהם על משה יפילו אותו ח"ו ועיקר הנפילה לתאוות ניאוף ע"כ חשדוהו כנ"ל:

סי' קצ ויענו כל העם יחדיו וכו' כי מאחר שיצא הדיבור מפי ה' לעשות זאת המצוה הרי אין שום בחירה והרי אנו מוכרחים במעשינו וכו' והשיב לו הקב"ה הנה אנכי בא אליך וכו' בדברי עמך היינו שלא אדבר הדברות רק עמך לבד וכו' ולא לנוכח ישראל וכו' ועי"ז יהי' להם בחירה וכו' נלע"ד דר"ל הגם כי יש כמה מצוות שנאמרו בלשון רבים לכלליות ישראל ואעפי"כ יש להם בחירה י"ל דזה מאחר שלא נצטוו עליהם מפי הקב"ה בעצמו שידבר עמהם לנוכח רק ע"י שליח היינו ע"י מרע"ה ע"כ יש להם בחירה אבל במעמד הר סיני שדיבר ה' עמהם פב"פ ואם הי' מדבר עמהם בלשון נוכח לכלל ישראל הי' מתבטל הבחירה אצלם ע"כ דיבר ה' עם משה לבד והם שמעו הגם שכוונתו ית' הי' עליהם ג"כ אעפי"כ מאחר שלא הי' הדיבור עמהם לנכח עי"ז הי' להם בחירה: ועיין בספר חיי מוהר"ן מבואר שהמובן מדברי רבינו ז"ל הי' שאצל הצדיקים הגדולים עיקר הבחירה שלהם הוא רק בבחי' משה הוסיף יום אחד מדעתו המבואר במאמר זה הנ"ל. כי בדבר שיש בו מצוה מפורשת דאורייתא או דרבנן וכל כיוצא בזה אין להם שום בחירה כלל שלא לעשותה ומכש"כ בדבר עבירה ממש ח"ו בזה אין להם שום בחירה כלל לעשותה ח"ו ועיקר הבחירה שלהם הוא בדבר שצריכין להבין מדעתם אם רצון השי"י לעשות הדבר או שלא לעשותו וצריכין לשקול בשכלם הדבר הטוב ולהכריע איך להתנהג בזה בפרט בענינים הגבוהים והנוראים של הצדיקים הגדולים ז"ל ויבואר עוד במ"א:

סי' קצז לה"ר פוגם את העניות זה נאמר קודם שבועות תקס"ה ומבואר במ"א בספר חיי מוהר"ן:

סי' ר"ד מעלת הצדקה שם כי בעת שגילה זאת סיפר איזה מעשה לענין זה וכו' המעשה הזאת אינה לענין מעלת הצדקה לת"ח הנ"ל רק לענין מעלת קביעת עתים לתורה שמסוגל למעות ופרנסה ושם מבואר ג"כ מענין מעות ר"ת ואין עבירה מכבה תורה וכו'. ומבואר בספר חיי מוהר"ן:

סי' ר"ה תיקון למקרה לילה ענין זה נאמר אחר שבועות תקס"ה ואז לא גילה עדיין בפרטיות איזה הן העשרה קפיטיל תהלים המסוגלים לתיקון זה ואחר כמה שנים היינו בשנת תקס"ט אז גילה סוד ענין זה של העשרה קפיטיל תהלים בפרטיות וכבר מבואר מזה במ"א באריכות קצת ונדפס:

סי' ר"ו תעיתי כשה אובד. שמעתי מהר"ר נתן ז"ל שבשעה שגילה רבינו זצ"ל לפניו את המאמר הנ"ל אמר לו אז שזה המאמר הוא עכשיו (בעתים הללו) התבודדות שלו א"ה אתה המעיין עמוד והתבונן והתפלא מאוד על גודל תמימות צדקתו של רבינו זצ"ל אם ידעת ושמעת קצת מגודל נפלאות יגיעתו וטרחתו בעבודת ה' מימי נעוריו ממש וגודל נפלאות

השגתו

השגתו הקדושה והנוראה והנפלאה מאוד כידוע וכמובן קצת לכל המעיין בספריו הקדושים אשר זכו העולם ליהנות מהם לבד משאר חיבוריו הקדושים אשר לא זכו העולם ליהנות מהם בבחי' וירא ה' את האור כי טוב ליגנז והם רזין ורזין דרזין שלו כמבואר במ"א אפס קצהו מזה. לבד מתעלומות חכמה אשר זכה להשיג אשר לא זכינו לידע מהם כלל אפילו רק ע"פ השמועה והידיעה לבד ועכ"ז נכנס בעבודת ה' בתמימות אמתי כ"כ עד שהתבודד לפני השי"ת תעיתי כשה אובד וכו' ובאופן המבואר במאמר זה הנ"ל. אך באמת הלא פסוק זה עצמו אמרו דהע"ה בסוף המאמר של תמניא אפי שיש בו סודות נוראים ונשגבים מאד כידוע וכן בכל מזמורי תהלים שאמרם דהע"ה שכולם מלאים סודות נוראים ונפלאים מאד ומי לא ידע ויאמין גודל מעלת ומדריגות דהע"ה ואעפי"כ אמר ע"ע תעיתי כשה אובד וכו' כי לגדולתו ית' אין חקר. ועי' לעיל במאמר סוד כוונת המילה בענין שלום לרחוק ולקרוב שכל מה שהצדיק קרוב ביותר להש"י הוא יודע שרחוק ממנו ית' מאד וכו' ועי' בליקוטי הלכות חו"מ הל' אומנין בסוף הל"ד מענין משארז"ל עדת קרח עתידה להתבקש דכתיב בהם ויאבדו מתוך הקהל ובדהע"ה כתיב תעיתי כשה אובד בקש עבדך וכו' עיין שם:

סי' ריא מה שנוסעין על ר"ה לצדיקים וכו' מאמר זה מחובר ומקושר עם מאמר חדי ר"ש סי' ס"א וכבר מבואר קצת בענין זה שמבואר במאמר חדי ר"ש הנ"ל:

סי' רטו דע שיש כ"ד מיני פדיונות וכו' נשמע מרבינו ז"ל שאמר שידע מזה גם קודם שנסע לא"י ויש בזה סיפור שלם איך שגם קודם נסיעתו לא"י דיבר מענין זה שא"א לעשות פדיון כ"א כשיודעין כל הכ"ד מיני פדיונות להמתיק כל הכ"ד בתי דינים ואמר משל כמו (להבדיל) כשתובעין את אחד לבית המשפט שלהם בגובערניע קיוב והוא מעמיד טוען ומליץ עליו (שקורין פלופוטענט) בקאמיניץ כך איך אפשר לעשות פדיון אם אינו יודע באיזה ב"ד מהכ"ד ב"ד דנין אותו ואמר אז ג"כ שיש פדיון גבוה כ"כ שיכול להמתיק כל הכ"ד ב"ד. ועוד יש בזה כמה שיחות וענינים שסיפר בזה מכבר ואמר שאעפי"כ לא ידע אז כל הענין בשלימות כאשר ידע אח"כ וכאשר גילה גם לנו קצת מזה במאמר זה הנ"ל שלפעמים גם פדיון זה אינו מועיל כי משתמשין עמו על ענין אחר היינו לבטל כל הע"ז ושיהיו נעשין גרים וכו' כמבואר בפנים כ"ז לא ידע אז עדיין בשלימות רק אח"כ זכה להשיג כל הענין בשלימות וכו' ומזה תוכל ג"כ להבין מעט ומקצת גדולות ונוראות השגתו גם קודם שהי' בא"י כי הלא במאמר זה מבואר שאפילו הצדיקים לאו כל אחד יודע זה הפדיון ולא נמצא כ"א חד בדרא שיודע זה הפדיון וכו' ורבינו ז"ל זכה להשיג ולידע מזה הפדיון גם קודם שהי' בא"י ואעפי"כ אחר שבא מא"י זכה להשגה נוראה כ"כ עד שאמר שהוא מתבייש בהשגות שהשיג קודם א"י וכו' וגם אז אחר שבא מא"י זכה לעלות בכל עת ורגע למעלה ומדריגה יתירה בכ"פ ביותר בענין השגותיו הנוראות והנפלאות וכמבואר במ"א קצת מזה:

(ב) ועיין בליקוטי הלכות הל' ברכת השחר הל"ה נפלאות גדולות ורבות ע"פ מאמר זה הנ"ל. ועי"ש אות ה' מבאר מה שלכאורה אינו מובן הענין היטב במאמר זה הנ"ל כי הלא האיש הזה שהוא בצרה ויסורים ר"ל ומביא מעות להצדיק לעשות פדיון והצדיק הזה עושה זה הפדיון הגדול הממתיק כל הכ"ד ב"ד שבוודאי הי' צריך זה האיש שהביא הפדיון הזה לקבל עי"ז ישועה שלימה ואעפי"כ לפעמים אינו מועיל גם זה הפדיון מחמת שגם למעלה תאבים מאד לפדיון כזה וכו' וע"כ משתמשים עמו על ענין אחר דהיינו להמתיק החרון אף שבא ע"י ע"ז ולעשות גרים וכי בעבור זה שרוצין להשתמש עם זה הפדיון על ענין אחר לא יפעול האיש הזה שהביא המעות פדיון ישועתו בשלימות ויהי' בצער ויסורין ח"ו אעפ"י שהצדיק עשה זה הפדיון וההמתקה לצורך האיש הנ"ל וביאר שם שבוודאי ע"י ההמתקה הנ"ל יהי' טובה גדולה גם להאיש הזה שהביא הפדיון רק שאם לא הי' משתמשין למעלה ענין אחר הנ"ל היה האיש הזה שהביא הפדיון הזה מקבל ישועתו תיכף אך מחמת שצריך להשתמש עם זה הפדיון לטובת הכלל היינו להמתיק כל מיני חרון אף ח"ו ולבטל כל הע"ז ולעשות גרים בעבור זה אין מועיל לו המתקת הפדיון לקבל ישועתו תיכף רק צריך להמתין ולייחל קצת עדיין ובאמת ההמתקה הזאת שמשתמשין עמה לטובת הכלל הוא לטובת זה האיש ג"כ שהביא הפדיון כי אעפ"י שלא הביא הפדיון רק לקבל עי"ז ישועה על הצער והיסורין שלו כגון למשל שיש לו חולה בתוך ביתו ר"ל או שאר יסורין כיוצא בזה אבל באמת גם הוא צריך עוד לישועות רבות כאלה בכל פרט ופרט כ"א לפי בחינתו והעיקר לקבל ישועה שלימה לזכות להנצל מעוונות ולשוב אל הש"י בכל לבו באמת וזה זוכין רק ע"י הפדיון הכולל של הצדיק הגדול הנ"ל שעי"ז ממתיק כל מיני חרון אף ומעלה משמד לרצון שזה בחי' מה שנתבטלין עי"ז כל הע"ז והכפירות ר"ל ונעשין גרים ובעלי תשובה ושם בההמתקה הגדולה הנ"ל ממילא כלולין שם ג"כ כל מיני ישועות שבעולם בגשמיות וברוחניות וממילא בוודאי גם זה האיש שהביא הפדיון יקבל עי"ז ישועתו בשלימות אך באיחור הזמן קצת כנ"ל וזה יחל ישראל אל ה' כי עם ה' החסד שבוודאי יעשה חסד אך והרבה עמו פדות היינו שיש עמו הרבה פדות וישועות שצריך להושיע את האדם ולפדותו מכמה וכמה מיני צרות בגשמיות ורוחניות ע"כ א"א למלאות חסרונו מיד וצריך רק לייחל ולהמתין לישועת ה' בבחי' קויתי ה' קוותה ולדברו הוחלתי וכו' כי הוא ית' מרבה לפדות את האדם וצריך להמתין עד שיפדה אותו מהצרה היותר גדולה מזאת ואח"כ יושיעו גם בזה כי אין בעל נס מכיר בנסו והעיקר מה שהוא ית' פודה את ישראל ע"י הפדיון העליון הנ"ל (שזה ג"כ בחי' והרבה עמו פדות היינו הפדיון הגדול הנ"ל שכולל כל הפדיונות של כל הכ"ד ב"ד וכך שמעתי מפיו הק' בע"פ) מכל עוונותם וזה והוא יפדה את ישראל מכל עוונותיו שזה בחי' עשיית גרים שע"י הפדיון הנ"ל וע"כ צריכין להמתין בבחי' טוב ויחיל ודומם לתשועת ה' וכל מה שיתחזק יותר לקוות לה' ולבלי לדחוק את השעה תתקרב ישועתו יותר כי ע"י הקיווי והבטחון בעצמו תצמח ישועתו בקרוב וכו' וע"ש עוד: שם במאמר הנ"ל וגם במותו נקבר מול בית פעור כדי להמתיק העכו"ם כדי שיהיו נעשין גרים וכו' וכו' כי כל עבודת משה בחייו וגם עכשיו לאחר מותו הוא רק לעשות גרים כנ"ל. א"ה אי לאו דמסתפינא הוי אמינא שבזה רימז רבינו זצ"ל לענין הסתלקותו באומין שהי' לו ז"ל בענין זה סודות נפלאים מאד וכמבואר במ"א ומעט מן מעט אשר נשמע ממגו בענין זה הוא מפני שהי' שם קדושת השם הרבה מאד ע"י הקדושים שנהרגו שם הרבה אלפים נפשות ישראל על ק"ה (בגזדת שמד ר"ל ונשמתם עלה לרצון לפני ה' כידוע) ואמר רבינו ז"ל על הקלי עולם שהיו שכיחים אז בימיו ז"ל באומין שהם מבחי' סוספיתא דדהבא וע"כ הם אפיקורסים וכו' אך גם שם יש עדיין איזה טוב וכו' וע"כ הי' לו ז"ל איזה קצת עסק עמהם והם ג"כ נמשכו אחרי רבינו ז"ל באהבה גדולה מאד וקצת מהם אמרו בפירוש שאלמלא לא נפטר רבינו ז"ל כ"כ במהרה אחר חתחלת ישיבתו באומין בוודאי גם הם היו נעשים בעלי תשובה באמת ועי' בזוהר תרומה דקנ"ז שעוסק שם לענין קדושת ארץ ישראל שהיא הנקודה הקדושה של כלל ישוב העולם ובית קה"ק היא נקודה הפנימית של קדושת ירושלים וא"י וכן להופך

המדבר שהלכו בו ישראל שלטא בו סט"א ואי ישראל ישתכחו זכאין באינון ארבעין שנין הוה מתעברא ההוא סט"א מעלמא ומדארגיזו ליה לקוב"ה וכו' איתתקיף ההוא סט"א ונפלו כולהון תמן תחות רשותיה ואי תימא והא משה דסליק על כל עלמא איך נפל תמן לאו הכי דהא משה מהימנא לא הי' ברשותיה וכו' ע"ש ובגין למינדע לכל דרין אחרנין דעלמא דאינון מתי מדבר יקומון ההוא רעיא דלהון אשרי ליה בגווייהו למהוו כולהו באתערותא דקיומא לעלמא דאתי וכו' ועי' גם בזוהר פ' תצא דר"פ מענין סוד קבורת משה בחו"ל בארץ ציה ועיף בלי מים וכו' דהא אנת תועלת גדול לישראל בקבורתך אי לא הוית קבור בחו"ל לא הוה ישראל נפקין מן גלותא ובגינך אתמר והוא מחולל מפשעינו איתעבידת חול בגין חובה ופשע דישראל בקבורה דילך וכו' והאי איהו ובחבורתו נרפא לנו בחבורא דאתחביר עמנא בגלותא נרפא לנו וכו' (ובזה תבין קצת ממה שכתבנו לעיל בשם רבינו ז"ל שאמר שהי' רוצה ליסע לא"י להסתלק שם רק אני רוצה לישאר ביניכם (איך וויל בלייבין צווישין אייך) ואתם תבואו על קברי וכו' כמבואר לעיל במה שביארנו על מאמר חדי ר"ש סי' ס"א ע"ש מכוון ממש למה שדרשו כאן ובחבורתו נרפא לנו כנ"ל) ועי' בפע"ח בכוונת נפ"א מענין שהצדיקים אחר מיתתן יורדין לגיהנם ומעלין משם נפשות הרשעים שז"ס בירור ניצוצות הק' מעמקי הקליפות הנק' מיתה ממש והצדיקים יורדין לשם ומעלין משם הנה"ק וכו' שז"ס צדיקים במיתתם קרויין חיים וגורמין עי"ז יחוד גדול וממשיכין שפע רב וכו' וע"ש עוד מענין היחוד הגדול שנעשה ע"י מסירת נפש ממש על קידוש השם וכו' וכתב שם והנה אפי' שהמוסר עצמו למיתה מייחד תפארת ומלכות וכו' וכן המוסר עצמו על ק"ה מייחד חכמה ובינה וכו' זהו לפי שעה אבל אינו נעשה מרכבה תמיד לכך אא"כ ימסור עצמו תמיד למיתה על התורה ועל המצוות בפועל כמו ר"ע וכו' ועי' זוהר פקודי דרנ"ד ע"ב ובמק"מ שם ועי' בפע"ח בכוונות הודו בפסוק אל נקמות ה' וכו' שכתב שם כי הלא כוונתינו עתה ע"י תפלותינו להעלות העולמות ולכוללן עד אצילות וללקט כל ניצוצות הקדושה שנתפזרו בין הקליפות וכו' ואמנם אותן שנפלו בעשיה וכו' ושם בעשיה קליפות עצומות ואין יכולת להוציאן משם אותן הניצוצות אם לא ע"י עשרה הרוגי מלכות וכו' וע"י זכרינו אותם הם מתגברין ומלקטין נשמות וניצוצות שבקליפות העשיה וכו' ועי"ש בכוונות פרשת התמיד שכתב שם כי הקליפות אשר בעשייה הם קשות מאד ונקראים ע"ז וכו' מבואר מכ"ז שז"ס מיתת הצדיקים הקדושים בפרט אותן שמסרו נפשם על ק"ה בפועל ממש וכו' כנ"ל היינו ללקט ולברר ולהעלות הנשמות ונה"ק שבעמקי הקליפות דעשיה שהם בחי' ע"ז ממש ולהעלותם אל האצילות וכו' שזה סוד מה שכתב רבינו ז"ל במאמר זה שמשה עוסק גם לאחר מותו להעלות משמד לרצון ולעשות גרים ובעלי תשובה כנ"ל ועי' לקמן סי' ר"ס שהצדיק מוסר שמו ופירסומו וכו' והוא בחי' מס"נ ממש וכו' ע"ש ועי' בא"ר נשא דקל"ו שם מבואר מענין הכ"ד ב"ד וכולהו אקרין נצחים וכל חד אקרי נצח וכו' ואית מצח ואית נצח וכו' וענין המתקת הכ"ד ב"ד ע"י מצחא דעתיקא מצח דרעווא דרעווין וכו' ועי' בקול ברמה שם ומובן קצת לענינינו ג"כ מכ"ז להמבין מדעתו ברמיזה ועי' בלק"ת סי' ד' מענין מצח הרצון שלשם נסתלק משה בחי' כי שם חלקת מחוקק ספון וכו' ועי' במג"ע אופן ד' מה שרצה משה לכנוס לא"י בכדי לבטל יצרא דע"ז וכו' והשיב לו הקב"ה רב לך כי צריך להקבר בעבר הירדן להכניע רב החובל שבקליפה שהוא נגד קברו של משה והוא חרון אף עומד לקבל משה חושבן דדין כחושבן דדין וכשישראל חוטאין פוער פיו לבלוע אותם וכשרואה קברו של משה חוזר לאחוריו וכו' ע"ש ולפי דברי רבינו ז"ל הנ"ל מבואר ביותר כנ"ל וע"ש עוד במגלה עמוקות הנ"ל בענין וצו את יהושע וכו' אין צו אלא ע"ז שעל יהושע מוטל לבטל יצרא דע"ז וכו' ובאמת מצינו בספר יהושע (כד) שהזהיר את ישראל מאד קודם מותו להסיר את אלוקי הנכר וכו' ואפשר שלזה רימז רבינו זצ"ל בהדברי צחות שאמר בנסיעתו לאומין מענין נחמן נתן וכו' כמבואר בחיי מוהר"ן שאמר הלא נוסעין כאן נחמן ונתן וכו' וכבר ידעת שיצרא דע"ז בעתים הללו העיקר הוא התגברות והתפשטות האפיקרסות והמינות שזה בחי' שמד ממש ר"ל והם הם בחי' הע"ז והקליפה של פעור ממש שפוערים פיהם לבלי חוק ומדברים עתק על ה' ועל תורתו ועל משיחו וכו' וע"ז צעק רבינו ז"ל הרבה בחייו וגם עכשיו אחר פטירתו עוסק בזה להכניע הכפירות וכו' ולהכניס אמונה בעולם ולהעלות משמד לרצון. והנה עיקר עוון פעור הי' ע"י פגם הברית עם בנות מואב וכ"ש הן הנה היו לבני ישראל בדבר פעור ועי' זוהר שמות ד"ג ע"ב שחטא זה ר"ל הוא בחי' ע"ז ממש בחי' לא יהי' לך אלוקים אחרים וכו' ועי' לעיל במאמר אבא שאול ס' נ"ה שהנואפים העוסקים בחכמת פילוסופיא מזיק להם מאד ובאין עי"ז להירופין וגידופין שמגדפין כלפי מעלה בחכמתם וכו' ועי' באידרא נשא הנ"ל מענין הכ"ד ב"ד ששרשם במצחא וכו' שע"י המצח הקדוש הזה מענישים את הרשעים דחצופין בחובייהו בבחי' ומצח אשה זונה הי' לך מאנת הכלם וכו' ואפשר שזה סוד מיתת כ"ד אלף מישראל במגפה ע"ד פעור ופנחס מסר נפשו ממש בקנאו את קנאתי וכו' ועי"ז המתיק הדין מישראל ונאמר הנני נותן לו את בריתי שלום ועי' זוהר תצא דר"פ הנ"ל מענין מה שהסתלקות משה כתיב בפרשה פנחס וכו' ועי' סוטה די"ד מפני מה נקבר משה אצל בית פעור בדי לכפר על מעשה פעור וכו' (עי' תוספות שם) ושם עוד לכן אחלק לו ברבים ואת עצומים יחלק שלל וכו' תחת אשר הערה נפשו למות שמסר עצמו למיתה שנאמר ואם אין מחני נא מספרך ואת פושעים נמנה שנמנה עם מתי מדבר והוא חטא רבים נשא שכיפר על מעשה העגל ולפושעים יפגיע שביקש רחמים על פושעי ישראל שיחזרו בתשובה וכו' שזה בחי' שמעלה משמד לרצון ועושה גרים ובעלי תשובה (ועי' במדרש קהלת קפיטל א' בפסוק כל הדברים יגיעים מעשה באשה אחת שבאה אצל ר"א להתגייר וכו' ופי' המ"כ לעשות תשובה וכו' ועי' בלק"ת להאריז"ל בפרשה ואתחנן ע"פ ויתעבר ה' בי למענכם וכו' וכבר מבואר לעיל מה שנשמע בפירוש מפיו הק' ז"ל בסמוך להסתלקותו מה שאלפים ורבבות הרבה מנפשות ישראל עומדין סביבו ומצפין על תיקונים שלו אשר בשביל זה מוכרח להיות נפטר מן העולם ומה שחיזק את לב מקורביו ז"ל לבל יתייראו ויפחדו וכו' מאחר שהוא הולך לפניהם וכו' וממילא מובן למשכיל כי א"א להרחיב הדיבור בענינים רוחניים ודקים כאלה: ועיין בספר ויקהל משה פרק ט"ז במסוה משה שם מענין התיקונים נפלאים ובירור נה"ק הרבה שנעשה ע"י סילוקן של צדיקים בפרט ע"י עשרה הרוגי מלכות וכיוצא בהם וע"ש גם בסמוך לסוף החיבור דנ"ז מה שמביא שם בשם האריז"ל בענין זה:

סי' רכא ע"י שנותנין מעשר וכו' שויתי ה' לנגדי תמיד בחי' מתנגד שמעתי מהר"ר נתן זצ"ל שפירושו הוא שלפעמים הש"י עושה א"ע כביכול כאלו הוא בעצמו מתנגד על האדם וחולק עליו ומרחיקו (אך באמת ההתרחקות הזה הוא תכלית ההתקרבות וכמבואר לעיל בסי' קס"ו שזה בחי' ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלוקים וכמבואר במאמר רומה על השמים וכו' סי' ע"ד ולקמן סי' רס"א וכמו שארז"ל היה ה' כאויב ולא אויב ממש ח"ו) ולענ"ד נראה לפרש כפשוטו כי דרך האדם להורות היתר לנפשו ולמצוא לו סברות וראיות כוזבות כאלו גם השי"ת כביכול מסכים למעשיו שאינם הגונים וכ"ז מחמת שהשי"ת חנון ורחום ארך

אפים

אפים וגדל חסד ע"כ נדמה להארם כאלו הש"י מוותר לו על מעשיו ובאמת ארז"ל כל האומר הקב"ה וותרן וכו' וע"כ אמר דהע"ה שהוא אדרבא מצייר בדעתו לעצמו תמיד בכל עת כאלו השי"ת מתנגד עליו ואינו מסכים למעשיי רק אדרבא מדקדק הרבה אחר מעשיו להיות הגונים ביותר ובתכלית הזכות והצחות וע"כ הי' מלא יראת ה' תמיד ובמקום גילה שם תהא רעדה כמו שדרז"ל ואפ"ל שזהו שסיים כי מימיני בל אמוט ר"ל כי לכאורה יכול האדם ליפול בדעתו עי"ז ביותר כשיודע שהש"י מתנגד עליו ומדקדק אחר מעשיו ביותר ע"כ אמר שהוא אינו מתיירא מזה כי ידעתי ובוטח אני בהשי"ת כי הוא עומד תמיד לימיני לתמכני לבל אמוט ח"ו בנפילה גמורה וזה לכן שמח לבי וכו' כי לא תעזוב נפשי לשאול וכו' אבל אעפי"כ אדרבא מחמת זה עצמו אני מתיירא ממנו ית' ביותר וכאלו הוא מתנגד על כל מעשיו כי מאחר שגומל עמי חסד כזה לעמוד על ימיני לתמכני בוודאי צריך אני לדקדק בכל מעשיי שיהיו הגונים בתכלית השלימות נמצא כי עי"ז היראה והשמחה כלולים אצלו ביחד כנ"ל:

סי' רלד סיפורי מעשיות מצדיקים וכו. ידע שיש שם וכו'. והשם הוא קמ"ה וכו'. עי' בכוונות האוחז ביד וכו' הממליך מלכים וכו' הממליך גימ' הק"ם וכו' מכוון לענינינו ושם זה הוא שם אחד מע"ב שמות. ועי' בספר ויקהל משה פרקא קמא:

סי' רמב דע שיש בחי' א"א בקליפה וכו' (עי' בע"ח שער הקליפות פ"ג) מאמר זה נאמר בסמוך אחר פטירת הילד בנו הקדוש שלמה אפרים ז"ל בקיץ שנת תקס"ו. ובמאמר זה רומז בו לענין נפלא ויבואר במ"א:

סי' רמג כל השירים קודש וכו'. ומצינו בהם תיבות קדושה וטהרה וכו' עי' משלי ט' ודעת קדושים בינה ושם כ' ילע קודש ושם ל' ודעת קדושים אדע. ועי' קהלת ח' וממקום קדוש יהלכו וכן בתיבת טהרה עי' קהלת ט' ולטהור ולטמא ועי' משלי מ"ו וטהורים אמרי נועם ושם כ' טהרתי מחטאתי ושם כ"ב אהב טהר לב ושם ל' דור טהור בעיניו:

סי' רמו לפעמים צריך האדם שיהי' לו גדלות וכו' נלע"ד לקרב הדברים אל השכל קצת כי גדלות דקדושה הוא ההיפוך ממש מגדלות דסט"א. כי גאוה הוא שמתגאה האדם במה שיש לו וכבר השיגו היינו חכמה או גבורה או עשירות ואף שיש שמחמת גאוותו אינו מספיק לו כל מה שיש לו ומשתוקק לעשירות יותר וכיוצא אעפי"כ עיקר גאוותו הוא במה שיש לו כבר בבחי' אל יתהלל כם בחכמתו גבור בגבורתו עשיר בעשרו וכו' אבל הגדלות דקדושה הוא בחי' תכלית הענוה בחי' במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כי הוא רק בבחי' ויגבה לבו בדרכי ה' היינו שאינו מסתפק עצמו לעולם בשום השגה שמשיג ובכל עבודות שעובד את ה' רק הוא משתוקק בכ"ע ומשתדל ומתחזק בכ"ע לעלות במדריגה גבוה עוד יותר בהשגה של התורה ועבוה"ש עד שמחמת זה הוא בכ"ע בתכלית הענוה. כי כל המדריגות והמעלות שהשיג כבר אינם נחשבים אצלו לכלום וגדמה לו כאלו עדיין לא התחיל להשיג כלל וכמבואר לעיל בסי' רמ"ה. ועי' לעיל במאמר אנכי סי' ד' שהגאוה הוא מבחי' מדבר היינו מיסוד האש כי טבע האש שמושך עצמו לעלות למעלה. ושם מבואר שת"ח שהוא בתכלית הענוה עד שהוא בבחי' אין ממש הוא ג"כ בחי' אש. וע"פ הנ"ל מובן הדבר קצת כי באמת הם שני הפכים ממש כי גאווה הוא מה שמרים ומגביה עצמו כטבע האש. אבל כל גאוותו הוא במה שיש לו כבר וע"כ ארז"ל כל המתגאה חכמתו מסתלקת ממנו ואז ממילא אין לו כלום באמת כמארז"ל דעת חסרת מה קנית. אבל האש דקדושה הוא בחי' תכלית הענוה כי מרים ומגביה עצמו בכ"פ לעלות למעלה כטבע האש היינו שמושך עצמו למעלה להשיג בכ"פ השגה יתירה עד שכל מה שהשיג כבר אינו נחשב אצלו לכלום ועי"ז הוא תמיד בתכלית הענוה והביטול אליו ית' בחי' אין ועי"ז בעצמו זוכה בכ"פ להשיג השגה יתירה בחי' והחכמה מאין תמצא המבואר שם. ובאופן זה יש לפרש גם כאן כי ע"י גאוה כפשוטו ח"ו עי"ז חכמתו מסתלקת ממנו ונעשה שוטה ממש ר"ל אבל ע"י גאוה דקדושה בחי' ויגבה לבו בדרכי ה' עי"ז נמשך ג"כ עליו בחי' חכמתו מסתלקת הימנו רק שהוא בקדושה עליונה היינו ששוכח לגמרי כל חכמתו שהשיג כבר כי כ"ז אינו נחשב אצלו לכלום עד שכמעט ששוכח בה ומסלקה מדעתו לגמרי ועי"ז בעצמו זוכה לבא ולעלות להשגה חדשה ומדריגה גבוה ויתרה בכל פעם כנ"ל:

סי' ר"נ בשעה שהקב"ה זוכר את בניו שם וזה בחי' קץ בא הקץ וכו'. נלע"ד דר"ל כי הגם שמקרא זה נאמר לענין פורעניות של ישראל ח"ו מ"מ יוכל להתפרש ג"כ באופן זה כי אילו הי' יכול אז להגיע להם איזה טובה והצלחה עפ"י מערכת הטבע ואמר להם הנביא שהשי"ת ימשיך השגחה מקץ וסוף העולם שאז לא יהי' רק השגחה ועי"ז יבטל גם עכשיו חיוב הטבע לגמרי מעליהם ממה שאפשר שהטבע תחייב הצלחתם ואז יקבלו עונשם וכו'. רק שרבינו ז"ל עוסק בכאן לדבר אדרבא מישועות ישראל ותפס כאן ג"כ הכתוב הזה והביאו לטובת ישראל ואולי שרבינו ז"ל פי' הפסוק זה עצמו ג"כ לטובת ישראל וע"ד שארז"ל שלישראל מקדים השי"ת רפואה קודם למכה כמו"כ גם כאן הנביא התנבא על פורעניות ישראל רק שלפי"ז אפשר שאבדה תקוותם ח"ו לכן הקדים להתנבאות ברמז על ההמתקה והישועה הנמשך עליהם בכ"פ מבחי' הקץ האחרון וכו'. ועי' זוהר ויגש דר"י ע"ב מבאר שם ג"כ הפסוק הזה קץ איהו לימינא דכתיב לקץ הימין קץ לשמאלא דכתיב קץ שם לחשך וכו'. (וערש"י שם שפי' שהשמים נמלחו והארץ תבלה וכו') קץ דימינא היינו דכתיב לאדמת ישראל קץ. בא הקץ דא קץ דשמאלא קץ דימינא דא קץ דיצר הטוב וכו'. וידוע שקץ הימין הוא בחי' הקץ האחרון אז לא יהי' רק השגחה ואז יהיו ישראל למעלה כנ"ל שזה בחי' לאדמת ישראל קץ בחי' קץ דימינא כנ"ל, רק שאז על ידי שנתדבקו ישראל בעוונותיהם בבחי' קץ דשמאלא שהוא בחי' היצה"ר. ע"כ נתן השי"ת כח לקץ דשמאלא להתגבר בשביל פורעניות ישראל ח"ו וע"כ כשהשי"ת רוצה להושיע את ישראל אז ממשיך עליהם השגחה מבחי' הקץ האחרון שהוא בחי' קץ דימינא ואז עושה קץ וסוף מהמיצר להם וישראל עולין למעלה כנ"ל. ועיין נפלאות ע"פ מאמר זה בהל' נט"י שחרית הל"ב:

סי' רנא דע שע"י מלחמות וכו'. גם במאמר זה רומז ענין נפלא לענין המחלוקת שהי' עליו ז"ל וכו' ויבואר במ"א: שם כי צדקה הוא בחי' אמת וכו'. ועי' זוהר אמור דפ"ט ע"ב צדקה אמת קשוט וכו': שם כיון שנצרך אדם לבריות פניו משתנין ככרום וכו' לפי פשוטו ר"ל מחמת בושה (ועי' גם לעיל בסי' מ"ז ואכלתם וכו') ועי' זוהר שם בשת כסיפו רחיקו דקשוט מאן דאכסיף בגין דאמת דאיהו צדקה איתרחיק מניה וכו'. וכן לענינינו כי כיוון שנצרך האדם לבריות הוא רחוק מאמת היינו כי קשה לו לעשות המצוות בינו לבין קונו כמו שעושה בפני הבריות (ועי' לעיל במאמר ויהי נא פי שנים ברוחך סי' ס"ו) ע"כ פניו משתנין לכמה גוונין. משא"כ כשהוא איש אמת היינו שאינו נצרך לבריות אז הוא בבחי' אמת בחי' צדקה שהוא רק פנים אחד לבד כח אחד לבד וכו' כמבואר בפנים:

סי' רנו שם אתה מסוגל על הים וכו'. בעת שנסע לא"י בתחלת נסיעתו מביתו שבת בק' סאקילע (הנקרא עכשיו וואזנישענסק) ויש בזה סיפור שלם בין אנ"ש איך רבינו זצ"ל

אז

אז ברוח קדשו שיהי' המקום הזה ישוב גדול לאחר זמן וכן נתקיים בימינו אלה שנים רבות אחר פטירתו ז"ל) ושם ראה את הצדיק חקדוש המפורסים וכו' מוהר"ר מנחם מענדיל ז"ל מוויטעפסק אחר פטירתו הק' שנפטר בא"י. ושם גילה לו ששם את"ה מסוגל על הים וכו' כמבואר בפנים. ושמעתי מאנ"ש ששמעו מפי הר"ר שמעון ז"ל. שהפירוש של אתה הוא כך כי אתה ר"ת אלף תיו הא. ע"כ צריכין לכתוב חמשה מכתבים (שקורין קוויטליך) ועל כל מכתב יכתוב ורב חסד שגימ' שלו ר"פ וחמשה פעמים ר"פ עולים אלף תיו והחמשה קוויטלעך בעצמם הם הא. וזהו שם אתה מסוגל על הים היינו אלף תיו הא. ובשעת הרוח סערה ח"ו. ישליך חמשה מכתבים שכתוב בהם ורב חסד (בכל אחד מהם כנ"ל) לתוך הים ובוודאי יועיל להשקיט הים מזעפו ר"ל ור"ש הנ"ל אמר שהוא בעצמו השתמש בזה בהיותו על הים והועיל מאד בעזהשי"ת. ועי' בפע"ח בשער הסליחות שכתב הנה אמרנו בכוונות אתה גבור שיש אלף ת"ה גבוראן וכו' (וע"ש בכוונות אתה גבור שכתב כי חמשה גבורות מנצפך הם שורש לכל הגבורות וכו' וכו'. נמצא כי חמש הגבורות מנצפך הם גימ' אלף תיו הא וכו' וזהו אתה גבור) ושמעתי ממורי ז"ל כי יש ג"כ אלף תיו הא חסדים וכולם הם בשורש חסד אחד שהוא ורב חסד וכו'. והנה ורב חסד עולה פ"ר והם סוד הא חסדים וכל חסד כלול מכל הא הרי הא פעמים פ"ר גימטריא אלף תיו ועם הא חסדים שהם השרש הרי אלף תיו הא: ועי' זוהר פ' נח דס"ט ע"ב כתיב אתה מושל בגיאות הים בשוא גליו אתה תשבחם בשעתא דימא קפץ בגלגלוי ותהומי סלקי ונחתי קוב"ה שדר חד חוטא ומשיך גלגלוי ושכיך זעפיה ולית מאן דידע לה וכו' בגין דקוב"ה שליט בההוא גאותא דימא וההוא גאותא דימא הוא חד חוטא דשמאלא דסליק ליה לימא לעילא וביה איסתלק וכו' הה"ד בשוא גליו אתה תשבחם וכו' תתבר לון לאתבא לאתרייהו. וע"ש במק"מ. ולענ"ד רומז הזוה"ק לשני בחי' אתה הנ"ל שזה בחי' אתה מושל בגיאות הים הוא בחי' אתה גבור שזה בחי' חד חוטא דשמאלא דסליק ליה לימא לעילא. בשוא גליו אתה תשבחם הוא בחי' השם אתה הנ"ל של חמשה פעמים ורב חסד. שזה בחי' קוב"ה שדר חד חוטא (היינו בחי' חוט של חסד הנ"ל) ומשיך גלגלוי ושכיך זעפי' וכו' כנ"ל. ויראתי להרחיב הדיבור קצת יותר מזה בענין זה ואם שגיתי והוא רחום יכפר:

סי' רסב ע"י התחדשות התורה נעשה נהרות וכו. וענין ושיקויי בבכי מסכתי וכו'. זה נאמר בקיץ תקס"ו בסמוך אחר פטירת הילד הקדוש שלמה אפרים ז"ל, ואז בכה הרבה לעיניהם ביום חמישי בשבת ואח"כ ביום ואו גילה להם מאמר ויאמר בועז אל רות סי' ס"ה ואח"כ ביום ש"ק אמר מאמר ושיקויי בבכי מסכתי הנ"ל וכבר נתבאר לעיל קצת מזה:

סי' רס"ו ולמקנהו עשה סוכות וכו' ו"יעקב נ"סע ס"כותה ו"יבן ר"ת סוון וכו' עי' ש"ע אהע"ז סי' קכ"ז סע"ז מבואר דצריכין לכתוב בגט שם החודש הזה סיון. וע"כ נלע"ד דגם כאן כוונת רבינו לזה היינו כי אותיות יוד ואו שבסיון מרמזין לאותיות ואו יוד של תיבת ויעקב וכן של תיבת ויבן. כי הואו שבשני תיבות אלו אינה מעצם שורש התיבה. וע"כ צריכין לרמז אותה ביחד עם היוד שבשורש התיבה כמובן:

סי' רעז צדיק כתמר יפרח. מאמר זה נאמר בשמ"ע שחל בשבת בשנת תקס"ח ויש בזה כמה סיפורים נפלאים ויתבאר במ"א אפס קצהו: שם במאמר הנ"ל בחי' שאור בכותבת וכו'. לשון זה תמצא בסידור האריז"ל בכוונות של ביעור חמץ. ולכאורה הוא פליאה גדולה כי הלא אפילו ב"ש סבירא להו דשאור בכזית וחמץ בככותכת וב"ה זו"ז בכזית. ועי' בשו"ת חתם סופר חלק או"ח סי' קצ"ג מה שמפרש בזה (אינו בידי כעת לעיין בו אך כמדומה לי שמפרש כי מאחר דב"ש ס"ל שאור בכזית וחמץ בככותבת א"כ יש בכזית שאור כח החימוץ של חמץ בככותבת וע"כ גם לב"ה דס"ל זה וזה בכזית אבל עכ"פ בכזית שאור יש כח החימוץ של הכותבת חמץ וזה בחי' חמץ בכזית ושאור בככותבת המובא בסידור האריז"ל היינו על כח החימוץ שבו כנ"ל) ועי' בספר עולם הפוך פרק ע"ז שמביא לבאר זה בשם ספד ד"נ ע"פ דרכי הקבלה וכו': שם במאמר הנ"ל תשמענה אזני צדיק כתמר יפרח. שלא ישמע מן המחלוקת כי אם הטובות שעושין לו בזה וכו' אפשר שבזה מבואר מ"ש בשם האריז"ל צדיק כתמר יפרח ס"ת קרח היינו שבזה מרומז תיקונו כי מחלוקת קרח ועדתו הוא עיקר בחי' המהלוקת שלא לש"ש כמו שארז"ל וע"כ לא אמרו מחלוקת קרח ומשה כי משה לא עמד כנגדם להחזיק במחלוקת ח"ו רק אדרבא כ"ש וילך אל דתן ואבירם וכמו שארז"ל שזה בחי' ונפשי כעפר לכל תהי' המבואר כאן במאמר זה ומחמת שהם החזיקו במחלוקת ביותר שזה ההיפוך ממדת הארץ שהכל דשין עליה והיא נותנת להם כל הטובות ע"כ כורה שחת בה יפול ומיד ותפתח הארץ את פיה ותבלעם ומחמת ששורש המתקת המחלוקת דסט"א הוא ע"י המחלוקת שבקדושה שזה בחי' צדיק כתמר יפרח. ע"כ מרומז תיקונו של קרה בפסוק זה: שם במאמר הנ"ל גם כל הרפואות באין מן הארץ וכו'. ר"ל מה שבתחלת המאמר מבואר מענין ונפשי כעפר לכל תהי' כמו העפר שהכל דשין עליה והיא נותנת להם כל הטובות אכילה ושתיה וזהב וכסף וכו' מבאר כאן שגם כל הרפואות באין מן הארץ ונלע"ד לפרש ע"פ המבואר בדבריו ז"ל במאמר להמשיך שלום סי' י"ד ובמאמר וביום הביכורים סי' נ"ו שעיקר החולאת ר"ל הוא בחי' מחלוקת שאין היסודות ממוזגין כראוי להם בשלימות. והרפואה שהוא בחי' התמזגות היסודות הוא בחי' שלום בחי' שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו. וע"כ כמו"כ לענינינו ג"כ כשיש שלום ודעת הבריות נוחין זמ"ז כי כ"א מקיים ונפשי כעפר לכל תהי' אז גם הארץ משפעת כחות הרפואה שבה שהן בחי' שלום כנ"ל וכן היא משפעת כל הטובות משא"כ כשיש מחלוקת ח"ו ואינם בבחי' ונפשי כעפר לכל תהי' אז מחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות כי גם הארץ אינה רוצה להשפיע את שפעה ואז היא בבחי' ארץ כנען מלשון עניות כמבואר בפנים וכן אינה משפעת כחות הרפואה שבה בשלימות. ואולי גם להיפוך שעיקר שלימות כח הארץ להשפיע כל טוב וכחות הרפואה הוא כשיש שלום בבחי' ונתתי שלום בארץ כידוע משא"כ ע"י מחלוקת נתמעט שפעה ח"ו ואינה יכולה להשפיע בשלימות כי היא בבחי' עניות בחי' ארץ כנען וכו'. וע"כ עיקר זמן הרפואה הוא בעת שהארץ משפעת כחה בכל האילנות והצמחים שזה בחי' ארץ נתנה יבולה שזה בא ע"י שלום כנ"ל. ע"כ הזמן הזה נקרא אייר ר"ת אויבי ישובו יבושו רגע וכו' המבואר בפנים: שם במאמר הנ"ל. ודע שעיקר כבוד שבת הוא האכילה וכו'. קשר הענין למה שלמעלה עי' בליקוטי הלכות הל' בשמ"ה ה"ג וגם לפי מה שנתבאר לעיל מענין שלום ורפואה. ושבת הוא ג"כ בחי' שלום כמבואר בזוה"ק הובא לעיל במאמר רציצא סי' כ"ז וכן הוא בחי' רפואה כמו שארז"ל שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא והיא בחי' הכנעת האויבים ג"כ בחי' להשבית אויב ומתנקם כמבואר לעיל במאמר שאלו את ריב"ק סי' נ"ז ועי' בקרנים מאמר ז' מבואר ג"כ מסוד חודש אייר וסוד הג' סעודות של שבת וע"ש בפירושיו הק' ושם מובא נ"כ אייר ר"ת אויבי ישובו יבושו רגע כנ"ל: שם ובשבת עולין הרגלין וכו' בבחי' אם תשיב משבת רגליך וכו'. עי' בלק"ת להאריז"ל פ' בהר ובפירוש האריז"ל שאחר התיקונים במאמר ומבינה נביאים ואינון נצח והוד וכו'. ועי' בפי' ספרא

דצניעותא

דצניעותא פרק קמא בדף ק"כ עד דף קכ"ה מבואר באורך ענין זה ושבת הוא בחי' הבת זוג וכנסת ישראל הוא הבן זוג וכו): שם פוסעים בו פסיעה קטנה וכו' אך סועדים בו לברך וכו'. היינו כי מחמת שבכל ימי החול הי' להסט"א יניקה מן הרגלין וע"כ אפילו בשבת שעולין הרגלין אבל אעפי"כ עדיין הם בבחי' פסיעות קטנות רק שע"י אכילת שבת נתרחבין ונעשה מהם דרך כבושה וכו' ואי לאו דמסתפינא הוי אמינא לבאר קצת עוד בזה ע"פ מה שמבואר שם בפירוש האר"י שאחר התיקונים הנ"ל מענין הנו"ה שהן בחי' רגלין שבה וכו' ונאחזין בהם הקליפות וגם בראשה שיש נו"ה פנימיים הנרמזים בעינים אין לה וכו' ומקרה הרגלים יקרה לעינים כי פסיעה גסה סוד הקליפה נוטלת אחד מת"ק ממאור עיניו וכו'. וע"ש עוד מענין אם תשיב משבת רגלך וכו' ודע כי דרכי הכלה וספירותיה נעשה מבינה וכו' ודינין מתערין מנה ולפיכך רגליה יורדות מות וכו' ובשבת נעשין דרכיה מקדש שהוא חכמה ואז רגליה עולין בקודש וכו' וזה חשבתי דרכי וכו' בסוד המחשבה שהיא החכמה ואז ואשיבה רגלי ממקום המות אל עדותיך וכו' ועי' בלק"ת פ' בהר הנ"ל שכ' שם בענין תחומי שבת וכו' כי נראה מכלל עבודת הארץ שהאדם דש עליה וכו' כי נצח הוד הם הרגלין ההולכין ע"ג קרקע שהיא המלכות וכשבני אדם הולכים חוץ לתחום גורמים לרגלים העליונים לצאת להחיצונים וזה איסור תחום שבת וכו' ע"ש עוד ובזה יש להבין ביותר קצת ענין הפסיעה גסה שנוטלת אחת מת"ק וכו' ות"ח צריך ליזהר בזה ביותר כמארז"ל ברכות דמ"ג כי הת"ח הם בחי לימודי ה' בחי' נו"ה כידוע כי כשאדם פוסע כדרכו זה בחי' שהרגלין שהם בחי' נ"ה הולכים ע"ג קרקע שהיא המלכות וכשפוסע פסיעה גסה ביותר זה בחי' כאלו פוסע ודולג את בחי' המלכות עד שנכנס לרשות החיצונים ח"ו רק שבחול מחמת שבלא זה יש יניקה להחיצונים מבחי' הרגלין כנ"ל. ע"כ אין בזה איסור רק משום סכנה שנוטלת ממאור עיניו מטמת שנותן להם בזה אחיזה ביותר. אבל בשבת יש בזה קצת חילול שבת כשפוסע פסיעה גסה מחמת טעם הנ"ל אם לא כשרץ לבית הכנסת או לשמוע דרשת חכמים כמבואר בברכות דף ו' ע"ב כי אדרבא הפסיעה גסה בעצמה הוא בחי' המלכות מאחר שהוא לצורך דבר שבקדושה. ובזה תבין ליישב קצת דברי האריז"ל הנ"ל עם מה שפירש הרח"ו ז"ל בדרוש פסיעותיו של אברהם אבינו וכו'. ושם מבואר שפסיעה גסה היא המלכות וכו' ע"ש והבן. וזה שייך ג"כ למה שהתחיל רבינו ז"ל במאמר זה מענין העפר שהכל דשין עלי' והיא נותנת להם כל הטובות וכו'. והנה ארז"ל מי שמתה אשתו הראשונה עולם חשך בעדו ופסיעותיו מתקצרות. היינו בחי' שני הפגמים הנ"ל. הן ברגלין הן בבחי' העינים מאחר שירדה כ"כ לבחינת רגליה יורדות מות עד שמתה ממש ח"ו. ע"כ גם אצלו הוא כנ"ל. ועי' חא"ג שם שפי' שהוא ע"ד שארז"ל נמצא מאירתו עיניו ומעמידו על רגליו. בפרט כי האשה היא בחי' הרגלין שלו כ"ש בזוהר וירא דקי"ב רגלי חסידיו ישמור דא איתתא וכו'. ועי' בלק"ת וכו' פ' עקב בענין כוונת האכילה שכ' שם כי הלא ידעת כי כל בירורי המלכים הם ע"י חכמה וכו' וכו'. כי השיניים הם ל"ב נתיבות חכמה המבררים את האכילה וכו' ע"ש. וכבר נתבאר שע"י החכמה הרגלין עולין בקדש וכו' וזה שמצינו שע"י האכילה מאירין העינים כ"ש אצל יהונתן ותארנה עיניו וגם נמשך כח אל הרגלין. וזהו שדקדקו רז"ל דוק בבכ' ותשכח בנגרי דוק בבכי דייקא בחי' השיניים הנ"ל. וע"ש בלק"ת ותבין גם דקדוק לשון דוק דייקא. רק מחמת שבחול יש אחיזה להחיצונים גם בהאכילה בפרט במותרות האכילה שהולך אל החיצונים לגמרי ח"ו משא"כ ע"י אכילה של שבת שהיא כולה אלקות כולה קודש וכו' עי"ז נמשך עיקר תיקון' הרגלין עד שנעשה מפעמי הרגלין דרך כבושה כמבפ"נ (ועי' בליקוטי הלכות הל' עירובי תחומין שזה סוד מה שמניחין מזון שתי סעודות לערובי תחומין וכו'):

סי' רעח רע שעל חליף טוב וכו' בקנאו את קנאתי וכו' נאמר ג"כ בשמיני עצרת הנ"ל:

סי' רפב אזמרה לאלקי בעודי וכו' עד ודע שמי שיכול לעשות אלו הניגונים וכו'. כ"ז נאמר ג"כ בשמ"ע תקס"ח הנ"ל ואחר סוכות הנ"ל נסע ללעמברג ולן בק"ק קראסנע ואח"כ בבקר נסע משם וכו' וביקש ממנו הר"ר נתן ז"ל לומר להם תורה ענה ואמר אומר לכם התחלה מהנסיעה שלי והתחיל אז מענין ודע שמי שיכול לעשות אלו הניגונים וכו' וגמר המאמר עד באמת אמרו החזן רואה היכן התינוקת קורים וכו' כמבפ"נ (כ"ז מספר חיי מוהר"ן ועי' בס' ימי מהרנ"ת מבואר ביותר) ועי' נפלאות ע"פ מאמר זה בליקוטי הלכות הל' השכמת הבוקר ה"א ובהלכות תחומין הל"ו: הנה נלענ"ד לבאר קצת ברמז איך שענין הנ"ל הוא ההתחלה מהנסיעה ללעמברג. כי מובן במ"א שבלעמברג עסק רבינו זצ"ל להכניע המינות והאפיקורסות שראה ברוח קדשו שעתיד להתגבר על ישראל ח"ו. והנה ענין התגברות הנ"ל מבואר במ"א שעפי"ר נמשך מהחלישות הדעת שהתגבר עליו בתחלה מרוב פגמיו והוא קשה לו להתחזק א"ע באיזה נקודה טובה שיש בו עד שנופל עי"ז לרשעות גמור ואפקורסות וכפירות ר"ל כמובא במ"א על מה שארז"ל שתחלת ניסה נפילה וכו'. וע"כ רבינו ז"ל אחר חזירתו מלעמברג אז הרבה לעסוק בדברי התחזקות ובתיקון האמונה הק' איך שצריכין להתרחק מחקירות וצווה הרבה אודות האפיקורסות שהולך ומתפשט בעולם ר"ל וכמבואר כ"ז במ"א גם מלעמברג שלח אחד מאנשיו לברסליב שישרוף ספרים קדושים שלו הנקראים אצלינו בשם ספר הנשרף. ואחר זמן גדול לאחר חזירתו משם רימז במאמר אחד שזה היה ג"כ בשביל להכניע ברוחניות המינות והאפיקורסות· ולחזק את ישראל בהאמונה הק' וכמבואר בליקו"ת סי' ל"ב במאמר יש צדיקים גנוזים. והנה בדורותנו אלה רואים בחוש איך שנתקיימו כל דבריו ז"ל ופשתה הנגע המספחת הזאת של אפיקורסות וכפירות ר"ל ועיקר מההתגברות על התינוקת של בית רבן ללמד אותם לשונות העמים וחכמות היצוניות ומרגילין אותם מנעוריהם לכפור בכל דברי רז"ל וכו' כמפורסים כ"ז בעתים הללו בעוה"ר. ורבינו זצ"ל שראה כ"ז מאד ברוח קדשו ועסק בתיקון דבר זה וגם בשביל ענין זה היה נסיעתו ללעמבערג, ע"כ אמר אומר לכם התחלה מהנסיעה שלי כנ"ל. ושם מבואר מענין הצדיק הגדול שיש בו בחי' גבוה כזו שכל הנקודות טובות שבישראל תאבין אליו להכלל בו והוא יכול ללקט ולקבץ את כל הנקודות טובות הנמצאים בכ"א מישראל אפילו בהפושעי ישראל והקלים והרשעים כי משתדל לחפש ולבקש למצוא בכולם נקודות טובות אעפ"י שגם הטוב שבהם מלא פגמים ומעורב בפסולת הרבה אעפי"כ הוא מחפש ומוצא הנקודות טובות שבהם עד שמעלה אותם עי"ז מכף חובה לכף זכות ושם מבואר ג"כ מענין שבכל דור יש רועה שהוא בחי' משה רעיא מהימנא. וזה הרועה הוא עושה משכן ומשם מקבלין התינוקת של בית רבן הבל פיהם שאין בו חטא ושם מתחילין לקרות ולהכנס לתוך התורה הק' שזה בחי' ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים ושם מבואר שזה הצדיק שיכול לקבץ כל הנקודות טובות שבישראל (שעי"ז נבנה המשכן הנ"ל וכמבואר במ"א) שעי"ז נעשין בחי' ניגונים והצדיק הנ"ל הוא בחי' ש"ץ וחזן שמוציא את הרבים ידי חובתן והוא יודע היטיב כל העניינים וכל הבחינות שיש בענין זה של התינוקות הנ"ל. שזה בחי' החזן רואה היכן התינוקות קורין. ועי' בסי' כ"ב במאמר חותם בתוך חותם מבואר שהצדיקים הק' מנהיגי הדור הם מבחי'

מבחי' השבעה רועים כי הם רועים האמונה לתקנה ולהשלימה ועש"ז נקראים רועים ע"ש ורעה אמונה וכל עיקר אמונת ישראל ממשיכין הם להדור וכו' ומשה נקרא עש"ז רע"מ. וזה בחי' הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים. היינו איך תוכל לחזק נפשות ישראל בעת תוקף ההתגברות החום והשרב של היצה"ר והצרות והגזירות וכו' והכפירות ר"ל. שלמה אהיה כעוטיה על עדרי חבירך היינו שלא יתערבו ח"ו עם העכו"ם ממש בכל דרכיהם ומנהגיהם ודעותיהם וכמובן גם מדרז"ל. ועי"ז משיב אם לא תדעי לך וכו' צאי לך בעקבי הצאן ערש"י ותרגום. היינו לילך בתמימות ובדרכי אבותינו הק' ולהחיות א"ע עם הנקודות טובות אעפ"י שמעורבין בפסולת הרבה. וזה בחי' מה שארז"ל על בת נקדימון בן גוריון שהיתה מלקטת שעורין מבין טלפי הסוסים וקראו עליה המקרא הזה אם לא תדעי לך וכו' צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים אל תיקרי גדיותיך אלא גוויותיך (ועי' כתובות דף ס"ו בענין ריב"ז ובאדר"נ פרק י"ז מבואר שהיתה מלקטת השעורים מגללי הבהמות וקראו עליה המקרא הזה וכו') היינו כי הבינו אז שבזה מראין להם שעיקר הגלות והחורבן הוא ע"י שלא הלכו ישראל בדרך זה לחזק א"ע עם הנקודות טובות שנמצאים אפילו בהפחותים שבישראל שהם בחי' עקבי הצאן אעפ"י שבוודאי מעורבין בפסולת הרבה ולהחיות א"ע עי"ז ולדון כ"א א"ע ואת חבירו לכף זכות והיו זוכין לתשובה שלימה וע"י שלא הלכו בדרך זה עי"ז נפלו בדעתם מאד עד שבאו למה שבאו עד שביטלו בה תשב"ר כמו שארז"ל (שבת דקי"ט ע"ב) עד שחרב הביהמ"ק שהוא בחי' המשכן הנ"ל וגלו ישראל ובאו לשפל המדריגה כ"כ עד שבת גדולים כזאת בת נקדימון הוכרחה ללקט שעורים מבין טלפי הסוסים להשיב את נפשה בזה. וזה היה מדה כנגד מדה כנ"ל. ע"כ קראו עליה המקרא הזה צאי לך בעקבי הצאן וזה ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים היינו כי ע"י הרועים הק' רועי אמונת ישראל שעוסקים בכל דור לבנות משכנות דקדושה שמשם מקבלין התינוקות הבל פיהם שאין בו חטא בפרט ע"י בחי' החזן הק' שיודע כל הבחי' שיש בזה עי"ז גם בתוקף ההתגברות וכו' וכו'. אעפי"כ נזכה להתקיים ולהתחזק באמונתינו הק' כיתד חזק בל ימוט לעולם (ועי' מדרש שה"ש שדורש הפ' צאי לך בעקבי הצאן על משה רבינו שיצא ממצרים בסוף בעקב ובאחרונה מחמת שעסק בעצמות יוסף כמ"ש ויקח משה את עצמות יוסף עמו. ואח"כ דורש פסוק זה על מה שנפטר משה במדבר עם דור המדבר. ולענינו מרמז שהצדיקים הגדולים בחי' השבעה רועים בחי' יוסף ומשה וכיוצא עוסקים גם אחר הסתלקותם בתיקון נפשות ישראל ע"י בחי' הנ"ל ועי"ז נמשך כל ישועות ישראל וגאולתם וכמבואר כ"ז במ"א כ"ז כתבתי בדרך אפשר ולפענ"ד אבל עצם פנימיות כוונתו הק' ידענו כי נפלאת היא מאתנו ולית מחשבתינו תפיסא ביה כלל:

ס' רפג דע כי יש שני צדיקים וכו' נלע"ד שרומז בענין זה למה שאמר הוא ז"ל לענין מעט מן המפורסמים שחלקו עליו כידוע, ואמר על קצת מהם שהם חולקים עליו בבחי' מחלוקת שבין הצדיקים (שיש בזה ענינים גדולים כמבואר בדבריו ז"ל) ועל א' אמר שחולק כפשוטו מחמת קנאה ושנאה וכו'. ולזה רמז כאן שני בחי' המחלוקת הנ"ל. כי יש בחי' כרו לי זדים שיחות וכו' ויש בחי' אך טוב וחסד ירדפוני:

סי' רפה טעמה כי טוב סחרה וכו' זה אמר רבינו ז"ל לאיש אחד שבימי נעוריו נתקשר מאד לרבינו ז"ל בתשוקה גדולה. ושמע מרבינו ז"ל ד"ת נפלאים וכו' ואמר לו רבינו ז"ל אני יודע שבימים הבאים לא תסע אצלי ולא תהיה מקורב שלי (וכן היה שאח"כ לא היה עוד אצל רבינו ז"ל) אך אעפי"כ יועיל לך מה שטעמת עתה מעט מדבריי ואמר לו אז הפסוק טעמה כי טוב סחרה כמב"פ: תושלב"ע

השייך לתו' התבודדות ואזמרה מס' כוכבי אור.

אמר מוהרנ"ת ז"ל מה שהש"י עזר לו כ"כ לעת זקנתו הוא מחמת שלקח עצמו להתבודדות ולפרש שיחתו בינו לבין קונו ואמר שאינו יכול לעשות שום דבר בלתי שיפרש מקודם שיחתו לפני השם יתברך:

וסיפר שפ"א בליל מוצש"ק דיבר עמו אדמו"ר זצ"ל ממערת אליהו שהי' שם בעת היותו בא"י, ואמר לו רביז"ל אז בתוך דבריו הק' „האב איך מיר אויס גימאלט אז דא איז גישטאנען אליהו און האט גיהאט התבודדות", וכשאדמו"ר זצ"ל אמר לו זאת נתעורר ונתחדש מאד מזה כי הזכיר א"ע הלא גם אלי' הי' ב"א בזה העולם והי' לו התבודדות ועי"ז זכה למדריגה כזו שלא טעם טעם מיתה וכו' כי הבין מדבריו הק' שגם אליהו לא זכה למדריגתו כ"א עי"ז כי כל הצדיקים הגדולים לא באו למדריגתם כ"א עי"ז.

דיבר פ"א מתבערת הלב של אאע"ה שהוא הי' הראשון שזכה לעבוד את בוראו יומם ולילה במסירת נפש ולפרסם שמו ית' וית' בעולם ובתוך שיחתו הק' ענה א' לפניו בלשון צער וגניחה, האיך לוקחין לב כזה, גער בו מוהרנ"ת ז"ל ואמר אליו: גם אתה יש לך לב כזה אלא שאין אתה מלבב אותה (דו האסט אויך דאס הארץ נור דו באהארצט עס ניט), כי הבחירה חפשית אצל כל אדם וכ"א אפי' הגרוע שבגרועים יש בכחו לזכות למדריגה הגדולה שבגדולות וכמ"ש חז"ל שצריך כ"א לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי.

פ"א בא אליו הר"מ מטעפליק ושאל אותו מוהרנ"ת ז"ל על איש א' מטעפליק שהי' קצת כרוך אחריו, והשיב לו כלאחר יד, כאומר שאין ממי לדבר, ענה ואמר אליו, שמע נא בקולי אם תרצה להביט בעין כזה תחייב את כל העולם, כי תנסה עצמך ותביט בכל יושבי עירך הנודעים לך ותתחיל מן היושב בקצה העיר, וכשתביט בו היטב בודאי תחייבו. וכן תלך מבית לבית עד שתבא לביתך שאתה האיש כשר (ערליכער יוד) מכל העיר [בלשון שאלה]. והשיב לו גם אני איני איש כשר, ענה מוהרנ"ת ז"ל ואמר לו (בלשון תימה) גם אתה אינך איש כשר, א"כ מי הוא האיש הכשר? אבל כשתביט בעין יפה אזי גם כשתביט היטב בהגרוע שבגרועים תמצא בו איזה דבר טוב, ומכ"ש במי שאינו גרוע כ"כ, וכן בכאו"א, וגם בך נמצא טוב, ובדרך זה יכולים לזכות את כל העולם.

עוד דיבר פ"א מהדרך הזה לדון את הכל לכף זכות אפילו את הגרוע שבגרועים ולחפש ולמצוא בכ"א איזה מעט טוב ועי"ז מעלין אותו באמת לכף זכות עד שיכולין להשיבו בתשובה עי"ז. כמבואר כ"ז באריכות בספרי אדמו"ר זצ"ל, ובעת שדיבר מזה ישב אצלו אבי הכ"מ ומתשוקת לבבו לדבריו הנעימים דיבר אחריו בלחש כל מלה ומלה, ענה ואמר אליו מוהרנ"ת ז"ל: אתה חושב שזה דבר פשוט וקל, אני אסביר לך קושי הדבר, כי אל תשכח מאמר אדמו"ר זצ"ל שבאמת נתעלים עי"ז לכף זכות ולשוב בתשובה, ואם הי' ביכלתנו לקיים זאת, הי' ביכלתנו להשיב את כל העולם בתשובה: **פ"א** הי' שרפה בברסלב, אח"כ הלך מוהרנ"ת ז"ל עם עוד איזה אנשים להביט על מקום השריפה, וראה שהבעה"ב בוכה מאד ומחפש אחר איזה חתיכת עץ או ברזל שיצטרך לו עוד בעת שיבנה ביתו מחדש וליקט אותם א' אחד, ענה ואמר לאנשיו, הראיתם! איך שזה הבעה"ב שנשרף ביתו עכ"ז אינו מייאש א"ע מלחזור ולבנותו ומלקט כל הדברים שיצטרכו לו בעת הבנין, כן הדבר ברוחניות ג"כ, אף שהבע"ד מתגבר מאד על האדם וכמעט ששורף אותו לגמרי, אעפ"כ אסור לו לייאש א"ע רק צריך ללקט ולחפש איזה נקודות טובות מתוך רבוי החטאים שנכשל בהם ועי"ז יזכה לשוב להשי"ת באמת כמבואר בהתו' אזמרה סי' רפ"ב:

סי' א תקעו ממשלה. מאמר זה נאמר בר"ה תקס"ט שחל אז ביום חמישי וששי וקודם ר"ה זה סיפר מעשה נפלאה וכו' ואמר אח"כ שהמאמר הזה הוא פירוש על המעשה וכו' וקצת מזה מבואר לקמן: (ב) שם במאמר הנ"ל אות ב' ויבן ה' את הצלע. נלע"ד דר"ל כי המלאכים מתקנאים מאד באדם כזה שיש לו ממשלה עליהם באשר שילוד אשה יזכה למעלה כזאת ועי"כ רוצין להפיל אותו העיקר ע"י תאוות נשים ח"ו שמזה נמשך תולדתו שזה בחי' מעשה דרב עמרם המבואר לקמן. ועי"כ בתחילת הבריאה כשברא הקב"ה את חוה בשביל קיום המין המשיך תיכף התיקון שלא יוכלו המלאכים להפיל אותו בתאווה הגשמיות ח"ו ע"י קנאתם שמתקנאין בו. ועי' בתיקונא שבעין סמוך לסופו שדרש שם נעשה אדם וכו' למלכא דהוה ליה שלוחא מהימנא וכו' אמר לחיילוי אנא בעינא לשלטאה האי שלוחא דילי עלייכו וכו' נעשה אדם דיעביד פיקודי אורייתא וכו' ויהא ליה אגרא טבא ושלטנו עלייכו וכו' דהא מלאכי עילאי אע"ג דאינון גבורי כח עושי דברו לא עבדין גבורה בפולחנא דקב"ה דאינון פלחין בהכרח ולית לון עירובא דבשרא ויצרא בישא ובגין דא נעשה אדם וישלוט בכו הה"ד וירדו בדגת הים ובעוף השמים וכו' ומה דרעינא דליהוי שליט וממנא עלייכו אצדיקו דינא דילי ויהא ברעו דלכון דאנא אשרי שמי עליה וחותמא דילי בידיה דאיהו חותם הברית. מלאכייא דסטרא דימינא ברכו ליה וכו'. והוו אחרנין דהוו שנאין ליה ואמרו מה אנוש כי תזכרנו. ומזה מובן כל ענין הנ"ל ביותר. ועי"כ תיכף המשיך השי"ת התיקון והעצה שיוכל האדם להתקיים בהממשלה ע"י שיאחז בכסא כבודו, ועל הכסא דמות כמראה אדם וכו' ועי"ז יש כח להאדם התחתון לעמוד בממשלה זו, ובזה מובן ביותר ג"כ מה שאמר רב עמרם אנא בשרא וכו' היינו כמבואר בתיקונים הנ"ל. רק מה שזוכה לזה היא ע"י עצה הנ"ל כמב"פ: (ג) שם אות ד' משמורה ראשונה חמור נוער וכו' כי מחמת שרוב טרדת האדם בעוה"ז הוא בתאוות ממון והיא מפורסמת ביותר ע"כ נקראת משמורה הראשונה. ואחריה תאוות אכילה שמפורסמת ג"כ קצת. ואחריה תאוות משגל שהיא מדברים שבצינעא וכו': שם, וזהו שארז"ל לא היה דוד וכו' היינו שמביא ראי' מדרז"ל שפירשו לבי חלל בקרבי שלא היה לו חמימות כ"כ לתאוה זו. לבי חלל בקרבי ר"ת חלב. וכן חם לבי בקרבי ר"ת חלב. כי הכל לפי החלב: שם ושואג כארי היינו על הפסד היראה בחי' אריה שאג מי לא יירא ר"ל נמצא שע"י שאגת האריה בא יראה וע"כ על כל משמר ומשמר שעל ידו בא הפסד היראה בחי' חורבן ירושלים ע"כ שואג השי"ת כארי על חורבן ירושלים כפשוטו שזה בחי' הפסד היראה. וע"כ שואג כארי דייקא שהוא בחי' יראה. ונוכל לומר בדרך צחות אריה שאג מי לא יירא. היינו שזהו גופא בחי' שאגת האריה מי לא יירא. היינו על הפסד היראה כנ"ל: (ד) שם אות ה'. בבחי' דם נעכר ונעשה חלב. ר"ל כמובא בכוונות ספירה ושבועות. ומובא ג"כ בבאר היטב סי' תצד ס"ק ח' שזה רמז אכילת מאכלי חלב בשבועות: שם, אכילה כ"ש וקרא שם בבית לחם וכו' ר"ל בדרך רמז ואסמכתא בעלמא. ודרש בית לחם מלשון לחם ומאכל ועי' בזוהר רות שבספר הר אדני שמפרש ג"כ בית לחם מלשון לחם ומאכל (ויש לרמז עוד שאכילה הוא בחי שם מדכתיב ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם ה'): שם, וזהו בחי' קרואי מועד אנשי שם וכו' הגם כי זה כתיב אצל עדת קרח הלא ידוע שקודם שנכשלו במחלוקת הזאת היו באמת במדריגה גדולה כשארז"ל. ולפי מה שמבואר אח"כ באות ז' שזה שזוכה ליראה יש לו השתוקקות להתמנות. אפ"ל שזה ג"כ כוונת הכתוב שהודיע מעלתן שזכו להמשיך בחי' התלת מוחין שבג' רגלים שזה בחי' קרואי מועד ועי"ז זכו לתקן הג' מדות הנ"ל וזכו ליראה שזה בחי' אנשי שם ומחמת זה היה להם תאוה והשתוקקות להתמנות וכו': (ה) שם אות ז' אדני משה כלאם וכו'. נלע"ד כי רומז רבז"ל כי אז פגמו ישראל בכל הג' מדות הנ"ל כ"ש מי יאכילנו בשר בחי' תאוות אכילה זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם. חנם דייקא בלא ממון כפשוטו כי הזמין להם השי"ת דגים בכדיהם כשארז"ל. ובזה מיושב כפשוטו מה שהקשה רש"י והלא מקנה רב היה להם וכו' כי לא רצו לאכול מהמקנה מחמת תאוות ממון כי חסו על ממונם ורצו לאכול בשר בחנם דייקא בלא חסרון ממון עי"ז. ובזה מדוקדק לשון מי יאכילנו דייקא כי הלוקח וקונה מחבירו מאכל אין שייך לומר ע"ז לשון מאכילו מאחר שאוכל משלו. ומאכיל שייך באם מאכיל אותו בחנם כמו המאכילך מן וכו' וכמו שפירשו המפרשים ז"ל על משנת מאכילין את העניים דמאי עיי"ש נמצא מבואר בזה שפגמו גם בתאוות ממון ורז"ל דרשו ביומא ד' עה אין חנם אלא עריות וכן וישמע את העם בוכה למשפחותיו וכו' זה בחי' שפגמו בתאוות משגל. וזשארז"ל במדרש איכה הובא בילקוט פ' בהעלותך שתי בכיות בכו ישראל כאן בוכה למשפחותיו ובמרגלים וגרם להם שתי בכיות קול ברמה נשמע וכו' ועל נהרות בבל וכו' גם בכינו וכו'. כי ג' מדות אלו הם מחריבי ירושלים כנ"ל וזה שאמר לו השי"ת אספה לי שבעים איש ודרשו רז"ל כנגד שבעים יו"ט של ישראל. ז' ימי הפסח. ח' ימי החג. ר"ה. יוה"כ. עצרת. נב שבתות. היינו שרצה השי"ת להמשיך אז תיקון לאלו המדות שתיקונם ע"י הרגלים ור"ה ויה"כ ג"כ שייכים לענין זה כמבואר קצת במאמר זה בסופו וכמובן בהמעשה שעל המאמר הנ"ל. ושבת היא תחלה למקראי קודש. וא"א להאריך עוד בזה כאן. אך אעפי"כ מחמת פגם אלו המדות מרמזת התוה"ק שנפגם אז הנבואה וע"כ לא יכלו הזקנים לקבל נבואה בעצמם רק באמצעות משרע"ה כ"ש ויאצל מן הרוח אשר עליו וכו וזש"כ ויתנבאו ולא יספו ופירש"י לא נתנבאו אלא אותו יום לבדו (וגם לפי' התרגום ומתנבאין ולא פסקין י"ל בהיפוך שרומז הפסוק שזה מחמת שקבלו מנבואת משה. אבל אם היו בעצמם מקבלין הנבואה היה הדבר רק לפי שעה ולא היו יכולים לעמוד בנבואתם מחמת התגברות הפגמים חנ"ל. אך שיטת רוב המפרשים והמדרשים ז"ל הוא כפשוטו שלא הוסיפו להתנבאות עוד והוא מחמת הנ"ל) וזש"כ וישארו שני אנשים וכו' ותנח עליהם הרוח והמה בכתובים וכו' ויתנבאו במחנה היינו שנבואתם היה רק מבחי' כתובים שהוא בחי' רוה"ק ולא בחי' נבואה (וכן מבואר להדיא פי' זה בדברי הרח"ו ז"ל בפירוש שאחר התיקונים) ואז אמר יהושע אדוני משה כלאם וכו' כי המלאך הנ"ל הוא בחי' השכינה כמבואר בסוף המאמר והוא עצמו בחי' הכתובים כאשר יבואר לקמן וע"כ הטל עליהם וכו' ואז אמר משה מי יתן כל עם ה' נביאים כי יתן ה' את רוחו עליהם היינו מי יתן שיתתקנו המדות הנ"ל אצל כל ישראל ואז יזכו ליראה ולהשפעת הנבואה עד שיהיו כולם נביאים ויקבלו הנבואה מרוח ה' בעצמו ולא באמצעות שום אדם. וזשארז"ל במדרש תהלים יד. הקב"ה אמר מי יתן והיה לבבם זה ליראה. משה אמר מי יתן והיה כל עם ה' נביאים. ודוד אמר מי יתן מציון ישועת ישראל שני פעמים. ואז יתקיימו שני הבחי' הנ"ל ונתתי לכם לב חדש וכתיב והיה אחרי כן אשפוך רוחי על כל בשר ונבאו בניכם ובנותיכם היינו כנ"ל שהשי"ת אמר מי יתן והיה לבבם וכו' ליראה אותי וכו'. היינו שיזכו ליראה שלימה התלויה בלב. ומשה אמר מי יתן והיה כל עם ה' נביאים וכו'. היינו בחי' השפעת הנבואה שנמשך ע"י שלימות היראה שבלב הנ"ל. ודוד אמר מי יתן מציון ישועת ישראל וכו' היינו בנין ירושלים בפועל ממש אז יתתקנו שני בחי' הנ"ל בשלימות דכתיב ונתתי לכם לב חדש וכו' בחי' תיקון הלב ע"י שלימות היראה התלויה בלב (וכ"ש ירמיה לב ונתתי לכם לב אחד וכו' ליראה אותי וכו') וכתיב אשפוך רוחי

על

על כל בשר וכו׳ היינו בחי׳ השפעת הנבואה הנ״ל (ועי׳ ספרי שופטים פ׳ קעו נביא אקים להם הא למדת שבשכר יראה זכו שעמדו להם נביאים היינו כנ״ל): (ו׳) שם אות ח׳ ט׳. וע״י הנבואה נגאלת התפלה מן הגלות וכו׳ כי התפלה היא בחי׳ בורא ניב שפתים בחי׳ נבואה וכו׳ גלע״ד דר״ל כי שלימות כוונת התפלה היינו לכוון לבו לשמים ולשפוך את נפשו לפני השי״ת כמדבר עמו פא״פ וזאת ההארה והתנוצצות אלקות שבלבו כאלו רואה אותו ית׳ ומשיח לפניו את כל אשר עם לבבו זה בחי׳ רוח נבואה ממש כמובן וז״ש רחב״ד לא נביא אנכי וכו׳ אלא אם שגורה תפלתי בפי וכו׳ ולמדו רז״ל דבר זה מפסוק בורא ניב שפתים וכו׳. כי כשיש השפעת הנבואה בעולם אעפ״י שאין מי שיתנבא ממש אעפי״כ ע״ז נגאלת התפלה עד שהיא בבחי׳ נבואה כנ״ל ואז התפלה היא בבחי׳ דבר ה׳ שזה עיקר בחי׳ נבואה בחי׳ ואשים דברי בפיך וכו׳. (ועי׳ גם במאמר על אשר מעלתם סי׳ מח): (ז) שם אות י׳ אך יש ג׳ עבודות המפסידין עבודת התפלה וכו׳ ר״ל אפי׳ מי שזכה לתקן הג׳ מדות התלויים בלב שהם תאוות ממון ותאוות אכילה ותאוות משגל וכו׳ עד שזכה ע״ז לגאול את התפלה מגלותה וכנ״ל. אעפי״כ צריך ליזהר מג׳ עבודות הללו המפסידין עבודת התפלה. והם ביזוי אנשים ופגם אמונה ופגם הברית. כי אעפ״י שזכה לכל הנ״ל עד שע״ז זכה לבחי׳ בנין ירושלים שהוא בחי׳ יראה שלימה התלויה בלב ואז בוודאי יש לו גם אמונה בשלימות כי שלימות היראה תלוי באמונה כידוע ומובא גם בדרז״ל. אעפי״כ צריך ליזהר שלא להכשל באיזה בחי׳ פגם אמונה בדקות גדול מאר (וכמובן במאמר סוד כוונת המילה סי׳ סג ובשאר מקומות) כי ע״ז נפגם עבודת התפלה שלא תהא בשלימות גדול כזה שהוא בחי׳ דבר ה׳ שהוא שורש הכל. וכן אעפ״י שזכה לתקן בחי׳ חמימות תאוות המשגל אעפי״כ עדיין נשאר בו איזה חמימות מעט המוכרח למצוות הבורא ית׳ כמבואר שם ע״כ צריך להשמר מאד שלא לפגום בזה איזה פגם כל שהוא שהוא בחי׳ פגם הברית ועי׳ בליקוטי הלכות הל׳ ערלה הל״ד מה שמבואר בזה והכל עולה בקנה אחד: (ח) שם אות יא שסמך גאולה לתפלה וכו׳ היינו שגאל את התפלה מן הגלות וכו׳. והנה לעיל אות ח׳ מב״פ שע״י נבואה נגאלת התפלה וכו׳ ואפשר שלזה תקנו רז״ל לסמוך גאולה לתפלה בפסוקי נביאים דייקא כמו בשחרית ונאמר גואלנו ה׳ צבאות ובערבית כי פדה ה׳ את יעקב וכו׳ שהם פסוקי נביאים: (ט) שם אות יג גם ואדעך בשם זה בחי׳ הנפשות וכו׳ דהיינו התקשרות לשרשי הנשמות שהם בחי׳ כסא כבוד. ר״ל כי אעפ״י שכבר הוא במדרגה גבוה כזו אעפי״כ צריך התקשרות לשרשי הנשמות בכדי שלא יפילו אותו המלאכים העומדים לשמאל (כמובן מלשון התיקונים הנ״ל) ומתקנאים בו ומקטרגים עליו אעפ״י שבאמת גם הם מקבלים מתפלתו שהיא בחי׳ דבר ה׳ וכמו״כ לענין המפורסמים שהם רק ע״י עזות ועזותם נופל לפניו כי אין אדם מעיז פניו לפני בעל חובו אעפי״כ נלע״ד שרק הוא לבדו היינו הבעל תפלה הנ״ל מבין על דבר זה איך שעזותם נופל לפניו כי באמת הוא ברוחניות ודקות גדול ורק לפי שעה בעלמא ובתוך כך יכולין להתגבר בעזותם עד שיעיזו פנים כנגדו ג״כ וירבו במחלוקת עליו. ומי לנו גדול ממשרע״ה שהוא בחי׳ משיח שהתגברו כנגדו עדת קרח וחלקו עליו וכן כנגד המלאכים אמר לו השי״ת אחוז בכסה״כ כמבואר לעיל בפנים ולפעמים ע״ז בעצמו שנופל בדעתו לפניו הוא מתגבר אח״כ כנגדו לחלוק עליו וכיוצא בזה מצינו במקרא כ״פ כגון אצל קין והבל וכו׳ וכן אצל הצדיקים הגדולים כגון השבטים עם יוסף ויקנאו בו אחיו וכו׳ וכן שאול ודוד. וענין זה מצינו כמעט בכל דור ודור: שם ואדעך בשם וכו׳ כנ״ל נמצא נעוץ סופן בתחלתן. כי ע״י בחי׳ שם המובא לעיל בפנים באות ה׳ היינו ע״י תיקון הג׳ מדות שהם בחי׳ שם וע״ז זוכה ליראה שבלב שהוא בחי׳ שם. ע״ז זוכה לידע ולהכיר המפורסמים בעלי השם ולקשר עצמו עם נפשות ישראל שהם בחי׳ שם בחי׳ נפש חיה הוא שמו: (י) שם אות יד. ה׳ לאורך ימים היינו שהוא ית׳ יכול לעשות ר״ה שהוא יומא אריכתא וכו׳. ר״ל כי מה ששני ימים של ר״ה הם כיומא אריכתא הוא מחמת שר״ה הוא בר״ח (כידוע בדרז״ל בר״ה ד׳ ל׳ ע״ב ומסכת ביצה ד׳ ד׳) שזה בעצמו ג״כ חסד גדול מהשי״ת כי הוא יודע מקומו של כ״א ודן את הכל לכ״ז לכ״א כפי מקומו וכמב״פ. וזהו שסיים גם בסוף המאמר בכסא ליום חגינו היינו ר״ה. כי ע״ז יכולין לעשות ר״ה ר״ל כי רז״ל דרשו בכסה ליום חגינו איזה חג שהחודש נתכסה בו (ר״ל שהוא בר״ח) זה ר״ה היינו כנ״ל: (יא) שופר זה בחי׳ הלב וכו׳. גם שופר הוא בחי׳ יראה ובחי׳ נבואה ובחי׳ תפלה וכו׳: הנה ג׳ דברים אלו שהם יראה נבואה ותפלה כולם הם תלויים בבחי׳ הלב. יראה הוא דבר המסור ללב בחי׳ מי יתן והיה לבבם זה ליראה וכו׳ כנ״ל. נבואה שנאמר ונביא לבב חכמה כשדרז״ל שהוא מלשון נבואה. תפלה הוא עבודה שבלב כשדרז״ל. ובדרך דרש נוכל לומר שתיקון ג׳ דברים אלו הם בחי׳ אחת עם בחי׳ תיקון הג׳ מדות שבלב. יראה הוא בחי׳ תיקון תאוות המשגל בחי׳ כי אמרתי רק אין יראת אלקים וכו׳ והרגוני על דבר אשתי וכתיב שקר החן והבל היופי אשה יראת ה׳ היא תתהלל וכמבואר במאמר פר״ש סי׳ ס׳. נבואה הוא בחי׳ תיקון תאוות ממון כשארז״ל נדרים ד׳ לט שכל הנביאים היו עשירים וכו׳ וכמובן גם בדבריו ז״ל לקמן בסי׳ סד. כי הממון הוא מנפילת העשירות של הנביאים וכו׳. תפלה הוא בחי׳ תיקון תאוות אכילה בחי׳ כמו חלב ודשן תשבע נפשי ושפתי רננות יהלל פי בפרט כי התפלה הוא בחי׳ פרנסתו של הקב״ה כמבואר במאמר תהומות יכסיומו בליקו״א סי׳ ט׳ והוא במקום קרבן שנאמר בו את קרבני לחמי וכו׳ ועל ידה נמשך כל פרנסתן ואכילתן של ישראל שזה בחי׳ משארז״ל לא תאכלו על הדם לא תאכלו קודם שתתפללו וכו׳ בפרט כפי המבואר במאמר זה כי עיקר גידול כל הצמחים וכל מיני מאכל הוא רק ע״י התפלה שהוא בחי׳ דבר ה׳ וכמו שארז״ל על פתח הקרקע היו עומדין עד שבא אדה״ר והתפלל וכו׳: שם. גם שופר הוא בחי׳ שיח השדה שחוזרים כחם לתוך התפלה וכו׳. יובל ר״ת ו׳יצא, י׳צחק, ל׳שוח, ב׳שדה. יש לפרש כי יובל הוא בחי׳ חירות והכח המלובש שבכל שיח השדה כשחוזר ועולה לשרשו שהוא התפלה בחי׳ דבר ה׳ זה בחי׳ יובל וחירות בחי׳ בשנת היובל וכו׳ תשובו איש אל אחוזתו: שם. כשהוא עולה למעלה מהם וכו׳ וכו׳ עיין בכוונת מוסף של ר״ה מה שמקדימין אז פסוקי כתובים לפסוקי נביאים וכו׳:

(יב) וזו הוא המעשה ששיפר רבינו ז״ל סוף קיץ תקס״ח קודם ר״ה תקס״ט הנ״ל ובאותו העת הביא לו השוחט דק׳ טעפליק כסא נפלאה (צבוע בצבע אש) וסמוך לזה סיפר שראה במראה או בחלום שהביאו לו כסא והיה אש סביבה והלכו כל העולם אנשים ונשים וטף לראותה. וכשחזרו משם אזי תיכף נתקשרו זע״ז ונעשו שידוכים ביניהם וגם כל מנהיגי הדור כולם הלכו לראותה. ושאלתי כמה היא רחוקה ומפני מה תיכף נעשו שידוכים. והלכתי והקפתי סביבם לילך שם. ושמעתי שהולך ובא ר״ה. והייתי מסופק אם לחזור אם להתעכב שם (והיה נבוך בדעתו בזה) ואמר בלבו איך אשאר בכאן על ר״ה. ואמרתי בדעתי לפי הגוף חלש שיש לי למה לי לחזור והייתי שם ובאתי להכסא. וראיתי שם ר״ה ר״ה ממש וכן יוה״כ ממש וכן סוכות סוכות ממש גם שמעתי שהיו צועקים חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי מה לכם לדון את העולם ר״ה בעצמו ישפוט וברחו כולם עם כל מנהיגי הדור כולם ברחו. וראיתי שם שהיה חקוק על הכסא כל צורות של כל ברואי העולם

העולם וכ"א היה חקוק עם בת זוגו אצלו ובשביל זה נעשין תיכף שידוכים. כי כ"א מצא שם וראה את בת זוגו. ומאחר שבימים הקודמים למדתי נפל בדעתי שפסוק כרסיה שביבין די נור ר"ת שדכן. כי ע"י הכסא נעשין שידוכים כנ"ל. גם כרסיה ר"ת. ר"ה. יו"כ. סוכות. וע"כ בשמיני עצרת זווגא רמטרוניתא. ושאלתי מה יהי' פרנסתי ואמרו לי שאהיה שדכן. והאש הקיף סביבו: כי באמת ר"ה הוא טובה גדולה כי הוא מועד שהלבנה שהלבנה נתכסה שע"ז נאמר הביאו עלי כפרה והוא טובה גדולה להעולם. כי ע"י כ"ז אנו יכולין לבקש כפרה בר"ה וכו' כמבפ"נ במאמר הנ"ל וכו'. והדברים סתומים ונעלמים מאד מאד. גם חסר קצת כי לא נכתב בשלימות. ואחר סיפור זה בר"ה אמר מאמר תקעו ממשלה הנ"ל ואמר שהוא פירוש על המראה הנ"ל. ופעם אחת דיבר מהמעשיות וכו'. והזכיר אז ענין זה מקשר המעשה הזאת עם התורה הנ"ל. כמה נורא ונפלא ונשגב מאד הענין הזה למי שיש לו לב להבין ואז אמר אם אין אתם שמחים איני יודע מה לכם. כלומר שראוי לנו עכ"פ לשמוח מאד תמיד כשזכינו לטעום אורות נוראות כאלו וכו'. גם אחר שסיפר המעשה הזאת אמר שאתם יכולין לומר עליה תורה כל ימי חייכם. וגער בנו על שאין אנו שמחין ואמר שראוי לנו לישמח מאד מאד: (יג) א"ה כבר מבואר לעיל שהדברים סתומים ונעלמים מאד גם חסר קצת וכו' כנ"ל. וע"כ בוודאי א"א להבין על נכון סוד הק' של הסיפור הזה עם המאמר תקעו הנ"ל. ואיך המאמר הזה הוא ביאור ופירוש על המראה הזאת. אעפ"כ אמרתי לרשום איזה הערות קטנות בענין זה כפי הנלע"ד הגם כי דברים פשוטים המה. הכסא שהיה האש סביבה הוא בחי' הכסא העליון שעליה נאמר בדניאל ז' חזי הוית עד דא כרסון רמיו ועתיק יומין יתיב (ופרש"י כסאות הוטלו ונתקנו לישב במשפט וכו' ועתיק יומין יתיב הקב"ה יושב למשפט וכו') כרסיה שביבין די נור גללוהי נור דליק וכו' דינא יתיב וספרין פתיחין. וזהו שסיפר שהלך והקיף סביבם לילך שם אל הכסא ושמע שהולך ובא ר"ה (שהוא יום המשפט וכתיב כונן למשפט כסאו וכמוהו רבים) וכשבא לשם ראה ר"ה ר"ה ממש. יו"כ יום כפור ממש סוכות סוכות ממש (כי כל הימים הללו הקב"ה יושב על כסא המשפט עד גמר הדין בהו"ר כידוע) ושמע שהיו צועקין חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי מה לכם לדון את העולם ר"ה בעצמו ישפוט (כי ר"ה הוא בר"ח והוא בחי' חדש ומועד ביחד וכשדרז"ל בכסה ליום חגינו איזה חג שהחדש מתכסה בו זה ר"ה. וכשאדם יושב לדבר בחבירו זה בחי' שעושה ר"ה שיושב ודן את חבירו ומי הוא זה שיכול לשפוט את חבירו כי המשפט לאלקים הוא כי רק הוא ית' מקומו של עולם ויודע מקומו של כ"א ויכול לדון את כל אדם לכ"ז כ"א כפי מקומו ואנו רואין רחמנותו ית' במה שקבע יום הדין של ר"ה בר"ח וכו' כמבפ"נ במאמר תקעו הנ"ל אות יד. וזהו שהיו צועקין חדשיכם ומועדיכם היינו היום הדין שלכם שאתם יושבין ודנין את האדם שזה בחי' ר"ה שהוא חדש ומועד ביחד זה שנאה נפשי מה לכם לדון את העולם מאחר שאין אתם בחי' מקומו של עולם לידע מקומו של כ"א ולקיים אל תדין את חבירך עד שתגיע למקומו והוי דן את את כל אדם לכ"ז וע"כ מה לכם לדון את העולם ר"ה בעצמו ישפוט. כי ר"ה שהוא בר"ח שאז אמר הקב"ה בעצמו כביכול הביאו עלי כפרה. זהו בעצמו שורש הדבר לדון את כ"א לכ"ז ושיוכל כ"א להרים פניו לפניו ית' ולבקש ממנו כפרה כמבפ"נ.) וברחו כולם עם כל מנהיגי הדור כולם ברחו (כי אפי' המנהיגי הדור לא מיבעיא המפורסמים של שקר שפרסומם הוא רק ע"י עזות ואינם כלל בבחי' שרשי נשמות ישראל שהם בחי' הכסא הכבוד. אלא אפי' מנהיגי הדור אמתיים שהם באמת בחי' שרשי נשמות ישראל וכל נשמות ישראל נחלקים תחתם אעפ"כ עדיין לאו כ"א מהם זוכה לבחי' כל התיקונים המב"פ בשלימות עד שיהיה בבחי' מאחז פני כסא לאחוז בבחי' כסה"כ שרשי נשמות ישראל עד שיהיה בבחי' מקומו של עולם עד שעי"ז יוכל לעשות ר"ה כמב"פ. וזה מובן ג"כ ממה שאמר הקב"ה למשה כי מצאת חן בעיני ואדעך בשם וכו' ע"כ ברחו משם) וראה שם שחקוק על הכסא כל צורות של כל ברואי עולם וכ"א היה חקוק עם בת זוגו אצלו ובשביל זה נעשין תיכף שידוכים וכו' כנ"ל. (כי כסא זו היא בחי' כסה"כ שרשי נשמות ישראל ושם כל הנשמות כל אחת עם בת זוגו כמובן בדבריו ז"ל בליקוטי א' סי' רס"ה (ועי' זוהר לך לך ד' פה ע"ב) כרסיה שביבין די נור ר"ת שדכן כי ע"י הכסא נעשין שידוכים (היינו כנ"ל) גם כרסיה ר"ת ר"ה יו"כ וכו' (היינו ג"כ כנ"ל) וע"כ בשמיני עצרת זווגא דמטרוניתא (כי כמו שבחזירתם מן הכסא נעשו שידוכים כן הוא בשורש העליון ג"כ שאחר ר"ה יו"כ סוכות שהם בחינת הכסא אז הוא בחי' זווגא דמטרוניתא שמשם שורש השפעת נשמות ישראל זכרים ונקבות כמובן בזהר לך לך הנ"ל. ועי' בפרדס הרימונים שער מהות והנהגה פרק כב) ושאל מה יהיה פרנסתו ואמרו לו שיהיה שדכן (היינו בחי' שדכן הנ"ל שהוא מאחז פני כסא שא"א לזכות לזה כי אם מי שתפלתו הוא בבחי' דבר ה' שהיא שורש בכל והוא בחי' המלוה הגדול שכולם לוים אצלו וצריכין להחזיר כחותם אליו ומי שזוכה לזה בוודאי פרנסתו בריוח כי הפרנסה רודפת אחריו שזה בחי' (ועבדתם את ה' אלקיכם) ובירך את לחמך ואת מימך כפשוטו. היינו שיהיה לו ברכה בפרנסתו. ובדרך צחות נוכל לומר כי מי שהוא בבחי' שדכן הנ"ל אז הוא יכול לעשות ר"ה ומשם נמשך פרנסה ע"ד שארז"ל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה) (והאש הקיף סביבו. כי הכסא הוא בחי' אש כנ"ל. ותיקוני הכסא היינו לזכות לזה לבחי' מאחז פני כסא שהוא ע"י בנין ירושלים היא בחי' אש בחי' ובאש אתה עתיד לבנותה כאמור ואני אהיה לה חומת אש סביב. גם ירושלים הוא בחי' הכסא כ"ש בעת ההיא יקראו לירושלים כסא ה' וכמובא במאמר היכל הקדש בליקוטי א' סי' נ"ט. ובנין ירושלים הוא בחי' יראה שלימה התלויה בלב זה בחי' אש כ"ש כי יראתם מפני האש. וע"י יראה בא השפעו הנבואה וכו זה בחי' אש בחי' וירא מלאך ה' אליו בלבת אש הנאמר בתחלת נבואת משה. ואח"כ במעמד הר סיני כתיב ודבריו שמענו מתוך האש. וכן כתיב הרבה פעמים אש בענין זה. ועי"ז נגאלת התפלה עד שהתפלה היא בבחי' דבר ה' זה בחי' אש כ"ש הלא כה דברי כאש וכו'. גם כי שלימות התפלה הוא להתפלל בכוונת הלב ובהתלהבות רשפי אש שלהבת יה בבחי' חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש וכו'. ועי"ז יכול לעשות ר"ה שהוא יום המשפט זה בחי' אש כ"ש כי באש ה' נשפט וכמובן בסי' נט. וכן תיקון הג' מדות שבלב הוא ג"כ בחי' אש תאוות ממון הוא בחי' נור דליק בחמימות תאוות ממון כמבואר במאמר אשרי העם סי' יג. ושם נאמר שתיקון תאוות ממון הוא ע"י צדקה ע"ש. וזה בחי' זה יתנו וארז"ל שהראה לו כמין מטבע של אש. אכילה הוא בחי' אש אוכלה. כי עיקר האכילה הוא לקיים הליחות שרשיות שבאדם שלא יכלו ח"ו ע"י האש היסודי שבאדם כידוע. וכשזוכין לאכילה דקדושה אז השלחן הוא בחי' מזבח ואכילתו הוא בחי' קרבנות שנאמר בהם את קרבני לחמי לאשי. משגל הוא בחי' אש בחי' חם לבי בקרבי המבואר במאמר הנ"ל. ונאמר היחתה איש אש בחיקו וכו' וארז"ל איש ואשה וכו' לא זכו אש אוכלתן. זכו שכינה שרויה ביניהם. היינו ע"י שם י"ה שבאיש ואשה נמתק האש עד שהוא בקדושה בבחי' שכינה שרויה ביניהם. ואז האש בבחי' שלהבת י"ה המבואר בכוונת שבת כידוע. וכן ענין תיקון הג' עבודות המפסידין עבודת

התפלה זה ג"כ בחי' אש אל תהי בז לכל אדם ע"ד שארז"ל (ברכות ו' ע"ב) הוצרך לבריות כאלו נידון באש ובמים שנאמר הרכבת אנוש לראשנו באנו באש ובמים. וכן דרז"ל בבא מציעא ע"ה ע"ב לענין מי שהנושה שלו עובר לפניו ופירוש האח"ג כי מחמת שנתבייש ואזיל סומקא ואתי חוורא ובתחלה פניו מאדימות מחמת בושה זה בחי' אש ואח"כ אתי חוורא זה בחי' מים וכתיב בחוריו אכלה אש ובתולותיו לא הוללו ודרז"ל במדרש תהלים על נדב ואביהוא שהיו אומרים איזה אשה הוגנה לנו וכו' שבזה פגמו בבחי' אל תהי בז הנ"ל ונידונו באש וארז"ל מוטב שיפיל אדם עצמו לכבשן אש ואל ילבין פני חבירו וכו'. תיקון פגם ע"ז הוא בחי' אש בחי' פסילי אלהיהם תשרפון באש. ובעגל כתיב ואשליכהו באש וכו'. וכן התיקון היה ע"י אש שנאמר וישרוף את העגל וכו' ונאמר ואשרוף אותו באש וכו'. פגם הברית הוא בחי' אש כ"ש כי אש הוא עד אבדון תאכל ונאמר היתחה איש אש וכו' כנ"ל. ושמירת הברית היא בחי' אש בחי' בראשית ברית אש וכמובא במאמר סוד כוונת המילה סי' סג. וע"י תיקון ג' עבודות הנ"ל זוכין לעבודת התפלה עד שהוא בבחי' דבר ה' שזה בחי' אש וכנ"ל עד שזוכין ע"ז לאחוז עצמו בכסה"כ שהוא בחי' אש כנ"ל ועי"ז יש לו ממשלה על המלאכים שהם בחי' אש בבחי' שאמר רב עמרם אנא בשרא ואנת אש ואנא עדיפנא מנך כמב"פ: והנה מבואר במאמר זה ע"פ ויבן ה' את הצלע שהיא חוה אם כל חי בחי' כסה"כ שרשי נשמות ישראל. ומבואר בפע"ח בכוונת ר"ה שהיה ראוי שיבא העולם לשלימות תיקונו ביום שנברא בו אדם הראשון שהוא בר"ה אך מחמת הפגם נתקלקל הענין וצריכין לעסוק בתיקון זה בכל שנה ושנה מר"ה עד שמיני עצרת וכו'. נמצא מבואר שהתיקון של בחי' ויבן ה' את הצלע הנ"ל שהוא בחי' הכסא הנ"ל נעשה בכל שנה מר"ה עד שמ"ע כמובן שם בכוונות הנ"ל ואפ"ל שזה ג"כ בכלל דבריו ז"ל שראה שם ר"ה ר"ה ממש וכן יו"כ וסוכות כנ"ל: וכל זה כתבתי בדרך דרש בעלמא כי מאד עמקו מחשבותיו של רבינו ז"ל ודבריו עומדים ברום רומו של עולם וכלולים בהם סתרי תורה הרבה ותעלומות חכמה עד אין חקר בפרט בענין זה אשר הוא בעצמו ז"ל הפליג בנפלאות הענין כנ"ל. ועי' נפלאות רבות ע"פ מאמר תקעו ממשלה הנ"ל בליקוטי הלכות הל' ציצית הל"ג והל' ערלה הל"ד והל' שלוחין ה"ד ועוד בכמה מקומות בדבריו ז"ל. ועי' בזוהר פנחס דרנ"ג ע"ב שהשלש רגלים הם כנגד השלשה אבות שהם בחי' חג"ת. ור"ה הוא בחי' דינא דמלכותא וכו' ע"ש. וידוע שהם בחי' רגלי הכסא עי' במאמר אבא שאול סי' נ"ה. וזה ג"כ בחי' הג' תפלות שתקנו האבות כמבואר שם. ואפ"ל שזה ג"כ בחי' תיקון הג' מדות שנתתקנין ע"י השלש רגלים. ועי"ז נבנית ירושלים שהיא בחי' יראה שזה בחי' ר"ה שהוא מקור היראה כידוע. וזה בחי' תקעו בחדש וכו' המבואר בסוף המאמר. תקעו זה בחי' ממשלה הנ"ל וכו' בחדש זה בחי' התחדשות המוחין שבשלש רגלים בבחי' עשה ירח למועדים שכל המועדים והרגלים הם ע"י חידוש הירח וכו'. וענין התיקון להתקיים בהממשלה הנ"ל שהוא ע"י שיאחז בבחי' כסא הכבוד וכו' כנ"ל זה אינו מרומז להדיא בפסוק זה רק באמת כל הבחינות האלו הם בעצמם ג"כ בחי' הכסא כנ"ל. ועי' בזוהר תצא דרפ"ג שדרש הפסוק אז תקרא וה' יענה על ענין השלש רגלים ור"ה וכו'. אז. ז' יומין דסוכות וחג שמע"צ. אז מצה וז' יומין דפסח. אז סוכה וז' מינין דלולב וכו' ע"ש. ולעניננו אפשר לרמז שזה בחי' נכון כסאך מאז היינו בחי' אז הנ"ל שהם בחי' תיקוני הכסא. מעולם אתה. כי הקב"ה מקומו של עולם ואין העולם מקומו כי הוא ית' קודם לעולם. וכן הכסא היא ג"כ בבחי' זו. היינו אותן הצדיקים שזוכין לאחוז בבחי' זו בבחי' וכסא כבוד ינחילם כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל כמב"פ. וזה נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם וכו' היינו הקטרוגים שמתעוררים על האדם וכו' מקולות מים רבים וכו' אדיר במרום ה'. כי השי"ת אדיר מכולם וממתיק ומשתיק את כל הקטרוגים כי הוא ית' מקומו של עולם ודן את כ"א לכ"ז לפי בחי' מקומו של כ"א וזה עדותיך נאמנו מאד כי רק עדותו ית' נאמנה והוא ית' יכול להעיד על כ"א כפי שיודע תכלית נקודת מקומו של כ"א לביתך נאוה קודש ה' לאורך ימים כמב"פ. ובאמת שורש מקומו של כ"א מישראל ברוחניות הוא בבחי' הכסא הנ"ל ששם שרשי נשמות של כל ישראל כנ"ל. ועי' זוהר תרומה דקל"ה ע"ב לית אתעדל"ע לאתרעא עד דישראל מתערי לתתא כמה דאוקימנא דכתיב בכסה ליום חגינו ליום חג לא כתיב אלא ליום חגינו וכו'. (והוא ע"ד שארז"ל שהמלאכים שואלים להקב"ה אימתי ר"ה והקב"ה אומר להם אני ואתם נשאל לב"ד שלמטה. וכן ארז"ל במסכת ר"ה כי חק לישראל הוא וכו' אין ב"ד שלמעלה נכנסין לדין אא"כ קדשו ב"ד של מטה את החדש) ואפשר שמרומז בזה הלשון של הזוה"ק סוד הענין המבואר במאמר זה שהצדיק הגדול וכו' יכול לעשות ר"ה שזה בחי' בכסה ליום חגינו המבואר בסוף המאמר. ואפשר שגם הר"ה של מעלה תלוי בו כמובן מלשון הזוה"ק הנ"ל. וע"ש ג"כ מענין תיקוני הכסא ומילוי הירח. וע"ש גם בדף קלח ומרומז גם בדברי רבינו ז"ל בהמעשה של הבנים שנחלפו וכו': סי' ב' ימי חנוכה. מאמר זה נאמר בשבת חנוכה תקס"ט ויבואר עוד לקמן!

(ב) שם במאמר הנ"ל אות ג' ומזה בא הולדה בנקל וכו'. א"ה בזה יובן סוד מארז"ל בסנהדרין צא ע"ב המונע הלכה מפי תלמיד אפי' עוברין שבמעי אמן מקללין אותו וכו'. כי ע"י לימוד ההלכות שהם בחי' תודה מזה באה הולדה בנקל. וע"כ כשמונע זאת אז העוברים מקללין אותו כי יהי' לידתם בקושי ח"ו עי"ז בפרט כפי המבואר בסוף המאמר שהקישוי לילד הוא ע"י שיש קליפה שאומרת גם לי גם לך לא יהיה וכו' והמונע הלכה מפי תלמיד הוא ג"כ ח"ו בבחי' זו. כי גם לו היה מגיע טובה אם היה לומד לתלמידיו כשארז"ל שם ואם למדו זוכה לברכות כיוסף וכו' היינו ע"י השפעת החסד שבא ע"י לימוד ההלכות כמב"פ. וכן אמרו שם שזוכה ללמד גם בעוה"ב היינו בחי' שיעשוע עוה"ב המב"פ: שם, כי ההלכות הם תיקון וקיום הרגלין וכו' ר"ל כי ע"י ההלכות שהם בחי' חסד חוזר ונתמלא החסרון של התמכי אורייתא כנ"ל: (ג) שם אות ד', הוא יהיה לך לפה וכו' היינו זה יהיה לך לפה היינו זה יאיר להדיבור שלך מה שאתה תהיה לו לאלקים ותרגומו לרב. כי ע"י שהרב מורה דרך ישר לתלמידיו בתורתו עי"ז זוכה לבחי' אם תוציא יקר מזולל כפי תהיה וכו': שם, ה' זה בחי' שידוכים וכו'. הגם כי מסתמא ר"ל גם כפשוטו. כי ע"י שידוכים הגונים נשלם הדיבור וכו'. מ"מ אי לאו דמסתפינא הוי אמינא כי תורה ותפלה הם בעצמן בחי' תודה הלכה הנ"ל. כי שלימות התפלה הוא בחי' תודה הודאה כשארז"ל כל התפלות בטלות לעתיד לבא והודאה אינה בטילה. כל הקרבנות בטלות לע"ל וקרבן תודה אינו בטל שנאמר אשלם תודות לך שני תודות כנגד תפלה וכנגד הקרבן וכו' וכן לענין התורה העיקר הוא לימוד ההלכה למעשה כי לא המדרש עיקר אלא המעשה וכן ארז"ל בכמה מקומות שעיקר תכלית הלימוד של פשטי תורה הוא לידע ההלכה למעשה. נמצא שתודה הלכה הם בחי' תפלה ותורה בחי' אל אלקים. והחיבור של תורה ותפלה ביחד זה בחי' יחוד קוב"ה ושכינתיה כידוע. וזה בחי' שידוכים בשרשם כידוע. וזה בחי' ה' ששם זה בעצמו קריאתו וכתיבתו ביחד מורה על יחוד קובה"ו וכנ"ל והוא בחי' שלימות הדיבור שהוא ע"י אמת היינו שיהיה פיו ולבו שוים שזה ג"כ בחי' יחוד קובה"ו יחוד שני השמות הנ"ל כמבואר בזוה"ק:

שם

(ד) שם אות ו׳. כי ר״א הלכה כמותו בכ״מ וכו׳ ר״ל כמו שאמרו **שם** שיצא ב״ק מה לכם אצל ר״א שהלכה כמותו בכל מקום: **שם וזה** בחי׳ עבדו את ה׳ בשמחה וכו׳ עיין בפע״ח בכוונת מזמור לתודה מבואר שם ענין מאמר רז״ל כל הקרבנות בטלים חוץ מקרבן תודה. וענין הריעו לה׳ כל הארץ ר״ת הלכה. וענין עבדו את ה׳ בשמחה עבד הוא בחי׳ מט״ט וכו׳ ע״ש: **שם** שנתים ימים בחי׳ הימים שנחשבים לשנים ע״י לימוד הלכות בחי׳ יום יום ידרושון וכו׳ נלע״ד דר״ל כי בזה מבואר ענין מארז״ל על האי בר בי רב דחד יומא שיום אחד בשנה חשוב שנה. כי מאחר שלימוד הלכות הוא בחי׳ שיעשוע עוה״ב. ועוה״ב הוא בחי׳ יום שכולו ארוך. ע״כ יום אחד בשנה חשוב שנה. גם לפי מה שנתבאר לעיל ששיעשוע עוה״ב הוא בחי׳ והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים. ופירש״י שבעה פעמים שבעה היינו מ״ט פעמים שבעה וכו׳. וידוע דברי המפרשים ז״ל על ענין שמחנו כימות עניתנו היינו ע״פ הנ״ל כי לעתיד יהיה יום אחד ארוך כמו שנה שלימה. וע״כ ע״י לימוד הלכות שהם בחי׳ שעשוע עוה״ב ע״כ יום אחד בשנה חשוב שנה כנ״ל. ועיין נפלאות רבות ע״פ המאמר זה בליקוטי הלכות הל׳ כלאי בהמה ה״ד ושם מבאר בזה כל הכוונות של חנוכה. ועי׳ ג״כ בהל׳ פריקה וטעינה ה״ד:

(ה) עיין בספר חיי מוהר״ן שכתב הר״ר נתן ז״ל שלפי דעתו המשיך רבינו ז״ל בזה המאמר בחי׳ תיקון הקרבן תודה שהיה צריך להביא על שחזר מלבוב לביתו קודם ר״ה תקס״ט הנ״ל. כי זה היתה ישועה גדולה ונפלאה מאד לנו ולכל ישראל כי אם היה נשאר שם בלעמברג אפשר האור היה מסתלק לגמרי ח״ו ולא היינו שומעים כל הנוראות שגילה אח״כ בתורותיו ושיחותיו הקדושים ובפרט המעשיות הגדולות שעיקר המעשיות גילה אח״כ בפרט המעשה של הז׳ בעטלערס. ובוודאי ראוי להביא קרבן תודה על ישועה כזאת. גם כ״פ נשמע מפיו הק׳ בעצמו ג״כ שנתן שבח והודיה גדולה להשי״ת על שחזר משם. גם מבואר שם שמה שנאמר במאמר זה בסוף המאמר מענין בר בי רב דחד יומא זה נתגלגל ע״י איש אחד מבני הנעורים שנסע אליו ז״ל על שבת חנוכה מבראהילוב ונתעכב בנעמריב ולא בא על אותו שבת ואחר שבת בא לכאן ורבינו ז״ל בעת שאמר התורה הנ״ל בשבת חנוכה לא סיים לפרש המקרא ויהי מקץ עפ״י המאמר הנ״ל עד שבא האיש הנ״ל אחר שבת ואז התחיל לפרש המקרא הנ״ל עפ״י משארז״ל מענין בר בי רב דחד יומא והוה מענינא כי זה האיש הנ״ל היה אז ממש בר בי רב דחד יומא כי בשבת לא היה אצלו רק אח״כ בחול יום אחד לבד וכו׳. גם מ״ש שם על הד׳ דברים שהראה ר״א חרוב יוכיח וכו׳ לא גילה בשעת אמירת התורה רק בדרך כלל אבל לא ביארם בפרט כמו שמפורש עתה. עד שבא אחיו ר׳ יחיאל ז״ל עם עוד אנשים שנסעו ג״כ על אותו שבת ונתעכבו ג״כ ואח״כ כשבאו אז דייקא גילה ענין הנ״ל וביאר הד׳ דברים הנ״ל עפ״י המאמר הנ״ל בפירוש הנ״ל. והכלל כי כל דיבור ודיבור יצא מפיו הק׳ בפלס ובמשקל גדול והכל כפי הנפשות שנמצאו אז לפניו וכו׳ ע״ש עוד:

סי ד׳ מאמר ואת העורבים צויתי לכלכלך נאמר בשבועות תקסט שחל אז ביום א׳ וביום ב׳ ויבואר עוד לקמן:

(א) שם במאמר הנ״ל אות א׳ כי בתחלה כשמתחילין להתנדב לצדקה אזי צריכין לשבר את האכזריות שלו להפכו לרחמנות. ר״ל כפשוטו כי בטבע ישראל הם רחמנים בני רחמנים וענין האכזריות על העניים הוא רק מחמת שגובר אצלו הרחמנות שיש לו ע״ע וב״ב עד שעי״ז הוא חס על ממונו ונתאכזר על העניים ואינו רוצה לפזר להם ממונו ע״כ צריך כ״א כפי בחינתו לשבר את האכזריות שלו להפכו לרחמנות היינו שאדרבא יתעורר ברחמנות כ״כ על העניים עד שיתאכזר ע״ע וב״ב ולא יחוס עליהם יותר מעל העניים האחרים. ויותר טוב שיקמץ קצת מהנהגת ב״ב ויכלכל דבריו במשפט עד שיהיה נראה בעיניהם כאכזר קצת עליהם וירחם על העניים שזה בחי׳ מה שארז״ל ויהיו עניים בני ביתך היינו שינהיג ב״ב כעניים וכמו שפירשו הקדמונים ז״ל ודוד המלך ע״ה אמר ואני בעניי הכנותי וכו׳ כשארז״ל ולקמן יבואר ביותר: (ב) שם אות ה׳. ועיקר היראה נעשה ע״י התגלות הרצון בבחי׳ רצון יריאיו יעשה וכו׳. ר״ל כי מה שתפס הכתוב בזה לשון יריאיו דייקא רימז לנו בזה שורש טעם הדבר כי מחמת שעיקר היראה נעשה ע״י התגלות הרצון היינו שמתגלה שהכל מתנהג רק ברצונו ית׳ בלי שום חיוב הטבע כלל ע״כ אלו היראים שבוודאי יש אצלם בחי׳ התגלות הרצון שעי״ז זכו ליראה כנ״ל ע״כ השי״ת משנה הטבע בשביל לעשות רצונם: (ג) שם אות ו׳ וזה ניכר בשמחת יו״ט וכו׳ ר״ל כי כשח״ו אינו שומע קול הקריאה של יו״ט שמכריז וקורא ומגלה את הרצון. וזה בא ע״י שאגת הצוררים והחיות רעות שהם חכמי הטבע שכופ״ין ברצון. ואפי׳ האותות נוראות שעשה עמנו השי״ת בהימים טובים הק׳ משימין הכל בתוך דרך הטבע אזי ממילא עי״ז ח״ו נשבת שמחת יו״ט כי לשמחה מה זו עושה מאחר שהכל עפ״י חיוב הטבע ואם היו שמחים אז בצאתם ממצרים אבל עכשיו אכתי עבדי אחשורוש אנן ועול צרות הגלות מתגבר בכל יום וא״כ מה לנו לשמוח עכשיו במה דהוה הוה. אבל כשזוכין לשמוע קול הקריאה של יו״ט שמכריז וקורא ומגלה את הרצון שהכל מתנהג רק ברצונו ית׳ ואין שום חיוב הטבע כלל אזי יודעים שכמו שעשה השי״ת עמנו נסים ונפלאות גדולות ונוראות בהוציאנו ממצרים כמו״כ יעשה השי״ת עמנו עוד נסים ונפלאות ביותר ויגאלנו מכל הגליות וינקום מהמצירים לנו מאחר שהכל מתנהג רק ברצונו ית׳ ויש אלקים שופטים בארץ. ועי״ז בא שמחה בבחי׳ ישמח צדיק וכו׳ בפרט בשמחת יו״ט שאז עיקר התגלות הרצון כנ״ל שבזה עצמו צריכין לשמוח מאד אשר בחר בנו מכל עם ועשה עמנו נסים נפלאים כאלה להודיע לנו שהכל מתנהג רק ברצונו ית׳ וזה עיקר שמחתינו בבחי׳ נגילה ונשמחה בך דייקא כשדרז״ל: שם. והחכמים האלו הם בחי׳ חיות רעות וכו׳ אפשר דר״ל כי חי׳ הוא מבחי׳ חכמה כידוע וכ״ש החכמה תחי׳ וכו׳. ע״כ אלו החכמים הרעים חכמי הטבע הם בחי׳ חיות רעות וכו׳ שם. שאגו צורריך בקרב מועדיך וכו׳ ר״ל כפשוטו ג״כ כי כמו שבבחי׳ הזמן עיקר התגלות הרצון הוא בהימים טובים מקראי קדש כמו״כ בבחי׳ המקום עיקר מקום התגלות הרצון שהוא בחי׳ התגלות אלקותו ית׳ היה בביהמ״ק וע״כ באמת היו שם נסים ונפלאות הרבה כשארז״ל עשרה נסים נעשו לאבותינו בביהמ״ק וכשנכנסו הצוררים ושאגו בביהמ״ק בבחי׳ שאגו צורריך בקרב מועדיך זה בעצמו הוא ג״כ ממש הבחי׳ זו שקול החיות רעות שהם חכמי הטבע נכנס בתוך קול הקריאה של יו״ט ושואגים שהכל רק עפ״י חיוב הטבע כנ״ל בבחי׳ שמו אותותם אותות וכו׳. וכינה הכתוב כאן את מקום המקדש בשם מועדיך לרמז על הנ״ל. וזה שמאריך לבאר שם בקאפיטל ע״ד הנ״ל אתה פוררת בעזך ים וכו׳ זה בחי׳ התגלות הרצון שע״י הנסים של קי״ס וכו׳ לך יום אף לך לילה וכו׳ היינו שגם הנהגת הטבע הוא מתנהג רק ברצונך ית׳ זכר זאת אויב חרף ה׳ וכו׳ אל תתן לחית נפש תורך וכו׳ היינו שלא יבלעו החיות רעות הנ״ל את נפשות ישראל שדבוקים בהשי״ת כתור בבן זוגה אף בזמן הגלות כמו שפירש״י שם. וזה שהתחיל בקאפיטל זה זכור עדתך קנית קדם גאלת שבט נחלתך הר ציון זה שכנת בו. הרימה פעמיך למשואות וכו׳ ודרז״ל שאמרת לנו שלש פעמים בשנה וכו׳ היינו שהתפלל שיתגלה הרצון ע״י קול הקריאה של השלש פעמים בשנה שעי״ז יכנעו האויבים והחיות רעות הנ״ל (ד) אות ז׳ וצריך לקשר

לקשר כל הרצונות שיש בעולם לשורש הרצון וכו׳ יש לפרש דר״ל כי גם כל דרכי הטבע והנהגת העולם ע״פ מערכת השמים הוא ג״כ רק ברצונו ית׳ כי רצונו יתברך היה לברוא עולם כזה ושמים וארץ כאלו עם כוחותיהם והנהגותיהם הכל רק כפי חיוב רצונו ית׳. רק מחמת שרצונו ית׳ מתלבש בדברים אלו הם מתנהגים בהנהגה חזקה מאד ובתמידיית וזרח השמש ובא השמש וכו׳ עד שעי״ז יש כח לחכמי הטבע לכפור לגמרי בהרצון כאלו אין שום רצון כלל ח״ו רק טבע. וע״כ זה החכם שבקדושה שיכול לקשר כל הרצונות שיש בעולם היינו כל הרצונות שלו ית׳ המלובשים בטבע והנהגת העולם והוא יכול לקשרם לשורש הרצון היינו לרצון הקדום העליון שהוא בחי׳ שורש ומקור של כל אלו הרצונות שמלובשין בטבע הבריאה ועי״ז מכניע וסותר דעות חכמי הטבע ומגלה שהטבע עצמה מתנהגת רק ברצונו ית׳. ועי׳ כעין זה בליקוטי הראשון סי׳ ד׳ מאמר אנכי וכו׳. עוד יש לפרש דר״ל כי שורש כל הדברים אפי׳ שורש כל המחשבות והדיעות הוא רק הרצון. כי יש רצון שהוא קודם לכל כידוע ומבואר בספרים. וע״כ זה החכם שיכול לקשר כל הרצונות שיש בעולם היינו כל הרצונות של כל ישראל אל שורש הרצון עי״ז מכניע וסותר דעות חכמי הטבע שכופרים ברצון כי ממילא נופל ונתבטל חכמת הטבע עד שאין שום רצון משום אדם מישראל נוטה כלל אל חכמת הטבע רק להתקשר ולהכלל בשורש הרצון. וגם בזה גופא מראה להם עין בעין כי יש שורש הרצון שהכל מתנהג על ידו והוא שורש הכל כי אם כדעת חכמי הטבע ח״ו שאין שום רצון כלל רק עולם כמנהגו נוהג ח״ו א״כ מאין הי׳ להחכם כח כזה שיוכל להטות לב בני אדם ורצונם שלא יהי׳ להם שום רצון לחכמת הטבע רק להכלל ולהתקשר באמונת הרצון דקדושה. והחכם פועל זאת בלי שום וויכוחים וטענות רק ע״י שמקשר כל רצונותיהם ברוחניות לשרש הרצון ומזה עצמו נתגלה לעין כל בחי׳ התגלות הרצון ונופל ונסתר דעות חכמי הטבע הכופרים ברצון. ומזה מובן ומבואר ביותר קצת אח״כ באות ד׳ בביאור מארז״ל וחזינא האי אבן טבא דהדר לי׳ תנינא זה מצח הנחש שמסבב ומתגבר על הרצון. לפי הפירוש הראשון היינו כי המצח הנחש מתגבר להעלים ולהכחיש בחי׳ הרצון שלו ית׳ המלובש בהנהגת הטבע וכאלו אין שום רצון מלובש בזה מהשגחתו ית׳ ונחית בר אמוראי לאתויי היינו שהחכם שבקדושה רצה להעלות ולקשר את הרצון המלובש בהנהגת הטבע אל שרש הרצון כנ״ל. ולפי פירוש השני ר״ל שהמצח הנחש מסבב ומתגבר א״ע על איזה רצון של אחד מישראל ורוצה להטות רצונו אל חכמת הטבע ולכפור בהרצון ח״ו. והחכם שבקדושה מקשר הרצון של זה האדם אל שרש הרצון ועי״ז אין לו שוב שום רצון לחכמת הקבע רק להכלל בהרצון העליון ועי״ז בעצמו שרואין שיש להחכם כח כזה עי״ז מכניע וסותר דעות חכמי הטבע כנ״ל. והנה שרש הענין של מצח הרצון עי׳ באוצרות חיים דפוס קארעץ דרוש עתיק דף ל״א ושם מבואר שזה סוד המבואר בזוה״ק כד סליק ברעותיה למברי עלמא וכו׳ ע״ש: (הא) שם אות ח׳ אבל כשהזקנים וכו׳ פוגמים את ימיהם וכו׳ מזה יונק מצח הנחש חכמת הטבע וכו׳ אפשר לקרב זה אל השכל ג״כ כי כשמאמין שהכל מתנהג רק ברצונו ית׳ ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעש״ב ומאמין שהכל ברא השי״ת רק לכבודו אז ממילא יודע ומבין שלא נתחדש זה היום רק ג״כ לכבודו ית׳ דהיינו להוסיף בו תוספות קדושה ודעת בבחי׳ ויקרא אלקים לאור יום שקרא הקב״ה את היום רק בשביל אור כי כל יום צריך שיאיר ביותר. משא״כ אם אינו מוסיף קדושה ודעת בכל יום מזה נראה כאלו סובר שאין היום מתחדש ברצונו ית׳ ורק לכבודו ית׳ כנ״ל. רק עולם כמנהגו נוהג ח״ו. וע״כ אף שבאמת אין זאת עולה על דעתו כלל מ״מ כיון שממעשיו נראה כן. ע״כ מנפילת הדעת של הימים הללו מזה יונק מצח הנחש ומתגבר ח״ו דעת חכמי הטבע שכופרין בהרצון: (ואו) שם אות ט׳. כי מניה וביה אבא ליזול ביה נרגא מאחר שמתגבר ומהפך אכזריות שבטבעו לרחמנות עי״ז נתהפך הרוגז לרצון וכו׳. נלע״ד דר״ל כי שרש הענין של נפילת הימים והדעת של המאריכי ימים שבדור שאין בהם שלימות הוא ממה שהתחיל רבינו ז״ל בזה המאמר אות ג׳ לבאר כי צרכי הגוף הם רבים מאד וכו׳ שיכולין לבלות ימיו ושניו אפי׳ על ההכרחיות לבד והם מונעים את האדם מאד מעבודת הבורא. ואעפ״י שגם הם בעצמן עבודת הבורא ית׳ כי הם בחי׳ אתעדל״ת וכו׳. אעפי״כ אם היה שופע עלינו חסדו לא היינו צריכין לכ״ז וכו׳. אך כשהחסד נתעכב ח״ו ואין משפיע עלינו חסדו אזי צריכין לעשות מלאכה ועסק בשביל אתעדל״ת וכו׳. נמצא כשנתעכב ח״ו השפעת החסד (והיינו ע״י שאין יראה שהוא הכלי לקבל על ידה השפעת החסד כמבואר אות ד׳) אזי צריכין לבלות ימים ושנים על מלאכה ועסק וזה מונע את האדם מאד מעבודת הבורא ית׳ היינו ממה שהיה צריך האדם בכל יום שנתוסף ובא לו מימי חייו להוסיף בו קדושה ודעת והוא נמנע מזה מחמת טרדת הפרנסה כנ״ל ומזה יונק מצח הנחש שהוא בחי׳ שבע רוגז וע״כ התחלת הצדקה קשה מאד דהיינו לשבר האכזריות וכו׳. כי באמת כל התחלות קשות כמבואר באות ב׳ היינו כי עיקר היסוד של כל המצוות והעבודות דקדושה הוא אמונת הרצון להאמין שהכל מתנהג רק ברצונו ית׳ והוא ית׳ משגיח על הכל ולפניו ית׳ עתידין כ״א ליתן דו״ח על כל תנועה ותנועה וכו׳. וכשארז״ל בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחי׳ כי זה שרש הכל. וכן היראה שבא ע״י התגלות הרצון הוא ג״כ יסוד ושרש כל העבודה כמאמר סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא וכו׳. ונאמר יראת ה׳ היא אוצרו כפי מה שאמר רבינו ז״ל בהשיחות שאחר הסיפו״מ סי׳ נא המתחלת העוה״ז אינו כלום וכו׳ והשיחה הזאת היתה בליל ראשון של שבועות תקסח הנ״ל ושייך למאמר הנ״ל כאשר יבואר לקמן. ושם מבואר שאמר שעיקר פנימיות עבודתו ית׳ הוא הרצון להיות רצונו חזק ותקיף מאד ולכסוף בכיסופין גדולים ובהשתוקקות חזק מאד להתקרב אליו ית׳ ובתוך כך מתפללין ולומדין ועושין מצוות וכו׳ ע״ש ואח״כ כשאמר המאמר הזה מענין התגלות הרצון היה מובן ממילא כי זה תלוי בזה כי כשזוכין להתגלות הרצון בשלימות אזי זוכין ג״כ לעבוד את ה׳ ברצון חזק וכיסופין גדולים שזה עיקר שלימות העבודה כנ״ל ומחמת נפילת הימים הנ״ל שמשם יונק המצח הנחש חכמת הטבע הכופרים ברצון ע״כ ההתחלה של כל העבודות וכל התשובות קשה מאד וכו׳ ואפילו לאחר ההתחלה צריכין כמה יגיעות קודם שזוכין לעשות איזה עובדא שיהיה לה הידור היינו שיהיה הרצון מאיר לו בשלימות בעבודתו כנ״ל. ואפשר שזה בעצמו ג״כ בחי׳ הפתח שצריך לעשות קודם שנכנס לאיזה עבודה היינו לעשות לו רצון חזק לזה. ומחמת שעדיין לא נכנם להעבודה הזאת ע״כ אין רצונו חזק אליה עדיין כראוי ואז קשה לו ההתחלה אך התחלת הצדקה קשה וכבידה מאד כי היא ההתחלה של כל ההתחלות. היינו כי מאחר שעיקר הקישוי והכבידות של כל ההתחלות דקדושה העיקר הוא ע״י התגברות המצח הנחש שמתגבר כנגד הרצון דקדושה כנ״ל. ומחמת שעיקר יניקת מצח הנחש הוא מנפילת הימים והדעת שבא ע״י טרדת הממון ופרנסה שרוב בני אדם מבלים כל ימיהם ושנותיהם כנ״ל. ע״כ שם בעצמו עיקר התגברות האכזריות והרוגז של בחי׳ מצח הנחש. ומזה בא האכזריות של האדם כנגד מצות הצדקה. וע״כ ההתחלה של הצדקה שהוא לשבר את האכזרוות ולהפכו לרחמנות היינו לפזר ממונו שבא לו ע״י שבלה ימיו ע״ז מחמת שנתעכב השפעת החסד עד שהיה צריך לבלות ימיו על

מלאכה

מלאכה ועסק ומזה הי' יניקה למצח הנחש שהוא בחי' אכזריות ורוגז. יע"כ עכשיו שנתעורר ברחמים על העני ורוצה ליתן לו ממונו שהוא בחי' רוגז ואכזריות ולשבר האכזריות ולהפכו לרחמנות כנ"ל אז מתגבר מצח הנחש מאד כי משם עיקר יניקתו. וע"כ התחלת הצדקה הוא קשה וכבידה מאד כי הוא ההתחלה של כל ההתחלות בבחי' פתוח תפתח וכו' כמב"פ. היינו כי ע"י הצדקה שמשבר האכזריות ומהפכו לרחמנות עי"ז מכניע המצח הנחש ומתגבר הרצון דקדושה לכל העבודות דקדושה שזהו עיקר ההתחלה של כל העבודות וזה עיקר שלימותן כנ"ל וע"כ מתגבר מצח הנחש מאד על ההתחלה של מצוות הצדקה כנ"ל. אך התועלת של הצדקה גדול מאד כי בזה מתקן ומעלה פגם נפילת הימים והדעת שבא לו ע"י טרדת הפרנסה והממון ומזה היה יניקת מצח הנחש ועי"ז בא לו כ"כ התגברות האכזריות שבלבו כנגד מצוות הצדקה כי מצח הנחש הוא בחי' רוגז ואכזריות. ועכשיו כשנותן זה הממון שבלה ימיו עליו להעניים ע"י שמשבר את האכזריות שבלבו ומהפכו לרחמנות עי"ז בעצמו מכניע מצח הנחש שהוא בחי' רוגז ואכזריות ומתגבר בחי' הרצון דקדושה כי מניה וביה אבא ליזול ביה נרגא. היינו שדייקא בממון הזה שבלה ימיו עליו מחמת שנתעכב השפעת החסד מחמת שלא הי' לו כלי היראה יע"כ היה צריך לבלות ימיו על מלאכה ועסק ומזה היה יניקה לבחי' מצח הנחש. עכשיו כשמשבר האכזריות ומהפכו לרחמנות ונותן ממונו זה לצדקה אז עי"ז הממון בעצמו מכניע מצח הנחש ונתגלה בחי' מצח הרצון ונכנע בחי' חכמת הטבע ובא התגלות הרצון ועי"ז נמשך יראה ויכולין לקבל השפעת החסד ואז אין צריכין לעשות שום עסק ומלאכה ואפי' ההכרחיות נעשין ע"י אחרים בבחי' ועמדו זרים וכו' ואתם כהני ה' דייקא בחי' חסד כמב"פ. וכן ברוחניות זוכין עי"ז לבלות ימים ושנים רק על עבודת ה' שעיקר שלימות העבודה הוא הרצון החזק היינו לכסוף ולהשתוקק אליו ית' ולהתקרב אליו ית' ולעשות רצונו באהבה גדולה ורצון חזק וכו' כנ"ל שעבודה הזאת היא ג"כ בחי' חסד בחי' אהבת חסד כמובן בדברי רבינו ז"ל במ"א. (ועי' במאמר אית לן בירא סי' לא) וכשזוכין להשפעת החסד הנ"ל שאז אין צריכין לבלות ימים ושנים אפי' על ההכריחות של העוה"ז ואז ממילא אין שום יניקה למצח הנחש ונתבטל ונופל חכמת הטבע ומתגלה הרצון בכ"פ ביותר וזוכין לכלי היראה ולקבל השפעת החסד בכ"פ ביותר והכל נמשך ונעשה ע"י הצדקה כנ"ל. נמצא שתועלת הצדקה גדול מאד: (ז) שם אות יוד כשארז"ל ונוגשיך בצדקה וכו' ר"ל לא מבעיא כמו שפרשו המפרשים ז"ל כי העשירים נותנים גם בעד העניים וכו' זה בוודאי צדקה גמורה כאלו נותן ליד העני ממש וצריך גם בזה לשבר האכזריות שבלבבו ולהפכו לרחמנות ולקבל משא העני עליו ועי"ז נעשין ג"כ כל התיקונים הנ"ל. אך אפי' כשנותן ממון להעכו"ם בשביל הצלת נפשו וממונו ולחפות קצת על השנאה שיש להעכו"ם בלבו עליו מחמת שנאת הדת זה ג"כ בחי' צדקה ונעשין עי"ז ג"כ כל התיקונים הנ"ל. כי הגם כי בנתינתו זה הממון להעכו"ם א"צ לשבר האכזריות ולהפכו לרחמנות רק אדרבא וכמ"ש אצל יעקב ותעבור המנחה על פניו וארז"ל אף הוא שרוי בכעס שהיה צריך לכ"ז וכמו ששמעתי מאבי ז"ל בענין זה אעפי"כ ע"י שבממון זה משבר קצת האכזריות שבלב העכו"ם על ישראל ומהפכו לרחמנות קצת עליו עי"ז גם ברוחניות מכניע מצח הנחש ומתגבר הרצון דקדושה כנ"ל. וז"ש יעקב לעשו ולקחת מנחתי מידי בחי' צדקה וכו' כי ע"כ ראיתי פניך כראות פני אלקים היינו הימים טובים שנאמר בהם ג"פ בשנה יראה כל זכורך את פני ה' כי אז הוא התגלות הרצון שהוא ראיית פנים היפוך בחי' אם אביט אליך ואם אראך שבסוף אות ח' הנ"ל בפנים. וע"כ ביו"ט שאז זמן התגלות הרצון מצוה לראות פנים בביהמ"ק ששם הוא מקום התגלות הרצון כנ"ל. ועיקר קדושת יו"ט שהוא קול הקריאה של יו"ט שמכריז וקורא את הרצון נמשך ונתגלה ע"י צדקה כנ"ל. וע"כ מצוה לשמח לב עניים ביו"ט. וזה כי ע"י צדקה מהפכין הרוגז לרצון ומכניעין את המצח הנחש ונתגבר הרצון ונשמע קול הקריאה של יו"ט. כמו"כ אני רוצה שע"י המנחה הזאת יתהפך האכזריות שבלבך עלי לרצון בחי' ותרצני כנ"ל ואז גם ברוחניות יהיה נעשה כך כנ"ל: (ח) שם אות יא וזה בחי' מלחמת דוד וגלית וכו'. א"ה זהו שארז"ל ויגש הפלשתי השכם והערב כדי לבטלם מק"ש שחרית וערבית וכו' ויתייצב ארבעים יום כנגד ארבעים שניתנה בהם התורה. כי עיקר הק"ש שחרית וערבית הוא בחי' התגלות הרצון. וכן מם יום של מתן תורה הם בחי' התגלות הרצון. וזה שנאמר ג"כ ויבחר לו דוד חמשה חלוקי אבנים שהם כנגד החמשה תיבות שמע ישראל ה' אלקינו ה' וכו' כמובא בתיקונים היינו בחי' אמונת הרצון. וזהו שארז"ל חמשה חלוקי אבנים אחד לשמו של הקב"ה ואחד לשמו של אהרן ושלשה לשלשה אבות העולם. אמר אהרן לא אני גואל הדם (היינו על שהרג לבני עלי) עלי לפרוע ממנו: אמר הקב"ה ולא לפני חירף וגידף עלי לפרוע ממנו. היינו ג"כ כנ"ל אחד לשמו של הקב"ה כי חירף מערכות אלקים חיים וכפר ברצון השי"ת. ואחד כנגד אהרן שבו נאמר והיה על מצחו לרצון והוא אבי הכהנים בחי' ואתם כהני ה' תקראו בחי' השפעת החסד שזוכין לקבל ע"י היראה שבא ע"י התגלות הרצון שנתגלה ע"י הג' רגלים שהם כנגד האבות כידוע שזה כהי' והנה פרח מטה אהרן וכו' וגלית שכפר ברצון ממילא פגם בכ"ז. וזהו ושלשה לשלשה אבות העולם שהם עיקר יסוד אמונת ישראל בחי' התגלות הרצון שבג' רגלים הנ"ל. וזשארז"ל במדרש פ' קרח לענין דתן ואבירם שנאמר בהם יצאו נצבים יצאו מחרפין ומגדפין וכו' ובגלית נאמר ויתייצב ארבעים יום כי הם שחלקו על משה ואהרן פגמו ג"כ בבחי' הרצון הנ"ל בחי' הסתלקות משה שהוא בחי' מצח הרצון כמבפ"נ. ובזה מבואר יותר הסמיכות של והנה פרח מטה אהרן לבית לוי שנאמר אחר מחלוקת קרח וכו'. וזה שאמרו שם ג"כ ויוצא פרח ויצץ ציץ שנמצא עליו שם המפורש שהי' בציץ וכו'. היינו בחי' והיה על מצחו לרצון שנאמר בציץ וכו'. וזהו שאמרו שם ואותו המטה היה ביד כל מלך ומלך וכו'. ובילקוט תהלים ק"י מבואר שהוא המטה שהיה ביד דוד שנאמר ויקח מקלו בידו (היינו כאן במלחמת דוד עם גלית) מבואר לענינינו. ועי' מ"ר צו פ' י' ציץ מכפר על המגדפים כאן כתיב והיה על מצחו ובגלית כתיב ותטבע האבן במצחו מכוון ג"כ להנ"ל. שצריכין כאן להכניע המצח הנחש בחי' מצחת נחשת של גלית ע"י מצח הרצון שהוא בחי' הציץ שנאמר בו והיה על מצחו לרצון: שם באות הנ"ל. ונשא זה מהעדר וכו' י"ל כפשוטו ג"כ כפי הקרי ונשא שה מהעדר היינו שרצו החיות רעות לטרוף נפש אחת מישראל שנקראין שה פזורה ורצו להטות דעתו מן האמת ולכפור ברצון ח"ו (רק שהכתיב שהוא ז"ה והוא פליאה לפי פשוטו מורה ביותר על רמז זה) וזהו שנאמר ויצאתי אחריו והכתיו והצלתי מפיו ויקם עלי היינו כמבואר בסוף אות ז' שיש שנכנס המצח הנחש וכו' בתוך החכם שבקדושה וכו' והחזקתי בזקנו היינו שתפס שם בשרש יניקתו בזקני הדור והכתיו והמתיו ע"כ והיה הפלשתי כאחד מהם וכו' כמב"פ (והנה בענין זה רימז רבינו ז"ל להדיא לענין המחלוקת שהיה עליו ע"י הידוע וכו' וזה ובא הארי וכו' והחזקתי בזקנו וכו' כמבואר במ"א וכפי שהבאנו לעיל מה שארז"ל לענין דתן ואבירם יצאו נצבים וכו' מבואר ביותר) : שם באות הנ"ל. ודע וכו' אם אין התגלות הרצון חזק ותקיף דהיינו שעדיין יש ספק ברצון וכו' עדיין יש יכולת ח"ו למצח הנחש .חכמת הטבע שיחזור

ויתגבר

ויתגבר וכו'. ר"ל ג"כ כנ"ל כי מאחר שאין התגלות הרצון חזק ותקיף עדיין ממילא לא נשלם עדיין כלי היראה ואין לו עדיין כלי שלימה לקבל בתוכה השפעת החסד ואז צריך לבלות ימיי על מלאכה ועסק ומזה יש יניקה למצח הנחש כנ"ל וע"כ יכול לחזור ולהתגבר כבתחלה. וע"כ צריכין לחזור ולהשתמש עם כח הצדקה כנ"ל וכמבפ"נ: שם. אתא פושקנצא דהיינו צדקה. כי עיקר עבודת הצדקה בבחי' עורב וכו' ר"ל כנ"ל שצריך לשבר האכזריות ולהפכו לרחמנות ר"ל לרחם על העני ולהתאכזר ע"ע וב"ב לקמץ בפרנסת ביתו בכדי שיוכל לרחם על העניים שזה בחי' עורב ממש כשארז"ל שנעשה אכזרי על בניו כעורב וכו'. רק שבכאן האכזריות הזאת הוא בשביל רחמנות על העניים כנ"ל ודייקא ע"י האכזריות הזאת שהוא בחי' עורב מכניע את מצח הנחש שהוא בחי' רוגז ואכזריות כי מניה וביה אבא ליזול ביה נרגא כנ"ל. וזהו ופסקיה לרישיה שפסק לראש הנחש היינו שהכניע את מצח הנחש הנ"ל: שם. הוו ציפרי מליחי בהדן וכו' היינו נפשות ישראל שטעו אחריהם אחרי חכמי הטבע וכו' ועכשיו פרחו להו ויצאו לשלום וכו' וזה ג"כ בחי' ופרחו להו בחי' והנה פרח מטה אהרן לבית לוי היינו בחי' השפעת החסד ע"י יראה שנעשה ע"י התגלות הרצון כנ"ל. ר"ל כי שלימות פריחתם ויציאתם של נפשות ישראל ממצודת הנחש חכמת הטבע לשלום הוא כשזוכין ע"י הצדקה להמשיך בחי' התגלות הרצון חזק ותקיף עד שנעשה עי"ז כלי היראה בשלימות ואז זוכין לקבל השפעת החסד ואין צריכין לבלות ימים על שום מלאכה ועסק ואז אין למצח הנחש שום יניקה ואז נופל ונתבטל חכמת הטבע לגמרי ע"י החכם גדול שבקדושה שמקשר כל הרצונות לשרש הרצון שהוא בחי' קבורת משה בחי' כי שם חלקת מחוקק ספין (כי משרע"ה גם לאחר הסתלקותו עוסק בזה ללחום עם מצח הנחש ולהכניעו ולהמשיך בחי' התגלות הרצון בעולם. וכמובן גם בליקו"א סי' רט"ו שזה סוד קבורת משה מול בית פעור להעלות משמד לרצון ולעשות גרים. ועי' בליקוטי הלכות הל' ברכות השחר ה"ה שמקשר מאמר זה שבסי' רט"ו הנ"ל למאמר זה שאנו עוסקים בו ע"ש נפלאות. ומזה תבין נפלאות הבירורים הק' שנעשו ע"י קבורת משה בארץ מואב מול בית פעור עד אשר אחר כמה וכמה דורות היה המעשה של נעמי וכלותיה בארץ מואב ואז נפרדה ערפה ממנה וחזרה לבית אביה לבחי' שמד שהוא בחי' קליפת פעור בחי' עורף כמבואר בע"ח שער הארת המוחין פ"ה. וע"כ נק' ערפה והוא בחי' מצח הנחש מצח אשה זונה וע"כ זינתה אז הרבה כשדרז"ל ויצא ממנה גלית הפלשתי ימ"ש שמבואר ענינו במאמר זה. ורות דבקה אז בחמותה ונתגיירה ויצא ממנה דוד שלחם עם גליות והכניעו וערפה ורות שניהם יצאו מבלק מלך מואב כשארז"ל (ואי לאו דמסתפינא הוה אמינא שלכך סיפר רב יהודה הינדואה ענין זה שהלך בספינתא זה בחי' שרש הרצון ששם קבורת משה וכו'. כי רב יהודה הנ"ל היה גר כמבואר במסכת קידושין דכ"ב ע"ב והמשכת הגרים הוא מסוד קברו של משה כנ"ל) ומחמת שעיקר המשכת התיקונים הנ"ל הוא ע"י צדקה ע"כ נוהגין כשהולכין להשתטח על קברי צדיקים (וכל צדיק יש בו מבחי' משה כידוע) ליתן צדקה. וכן ציוה רבינו ז"ל בפירוש ליתן צדקה כשבאין על קברו הק' היינו כנ"ל):

(ט) שם במאמר הנ"ל אות יב. כי רפואת המכה הוא ע"י כמה בחי' וכו' לכאורה אין הדברים מובנים כלל מה תוכן ענינם למאמר זה הנ"ל. ובאמת הם דברים נפלאים מאד כמובן להמעיין אך לא נודע ענינם. ושמעתי בזה סיפור שלם היינו שקודם שבועות תקס"ט שנאמר בו המאמר הנ"ל נסעו אנשי לאדיזען להיות אצל רבינו ז"ל על חג השבועות שאז היה זמן קהלה לכל כמבואר במ"א והר"ר געציל מלאדיזין שהיה ג"כ מהמקורבים של רבינו ז"ל לא נסע עמהם כי היה מוטל על ערש דוי בסכנה גדולה עד שנתייאשו ממנו כל הרופאים והדאקטורים והחולאת שלו היה שהיה לו מכה גדולה בתוך נקב הכרכשתא בפנים ואמרו הרופאים באשר שלרפואת המכה צריכין כמה בחי' היינו לפתוח פי המכה ולהמשיך ולהוציא ממנה כל הליחות והדמים המקולקלים וכו' ואח"כ לסגור פי המכה וכו' כמב"פ ומחמת שהמכה היתה במקום שאין יד אדם מגעת שם לעסוק ברפואות הנ"ל ע"כ נתייאשו מרפואתו ואנשי לאדיזין באו וספרו ענין זה לרבינו ז"ל ואח"כ ביום א' של שבועות סמוך לערב אמר רבינו ז"ל מאמר זה הנ"ל וכלל בתוכו ענין רפואת המכה וכל הענין הנ"ל. ואח"כ כשחזרו אנשי לאדיזין לביתם מצאו שכבר נתרפא הר"ר געציל הנ"ל וספר להם שבלא שום תחבולות נפתח פתאום פי המכה ויצא ממנה ליחות הרבה וכו' עד שנתרפאה בשלימות וכפי שסיפר להם העת והזמן של פתיחת פי המכה פתאום היה במכוון ממש בעת שאמר רבינו ז"ל זה המאמר וכלל בתוכו ענין רפואת המכה הנ"ל. ותוכן הענין מה שיש לזה שייכות עם מאמר הנ"ל נלע"ד כי בזה גילה רבינו ז"ל כלל קשר כל המאמר איך מקושר ומשולב זב"ז כפי אשר ביארנו לעיל. כי כמו שענין צמיחת המכה וגודל כאבה ר"ל הוא כי מסתמא היה איזה קילקול קצת במקום ההוא וגרם שנתקבצו לשם כל הקלקולים והעכירות שהיו בהדמים שבגוף עד שעי"ז התחיל לצמות שם הנגע והמכה ובכ"פ נתגדלה ביותר והכאב היה הולך וגדול בכ"פ ביותר כידוע עד שנפתח פי המכה ונתמעט הכאב קצת אח"כ צריכין להוציא ממנה כל הליחות הרעות וכו' כמב"פ וכל הבחי' הנ"ל עובר על האדם המתחיל לעסוק בעבודת ה' כפי המבואר במאמר זה הנ"ל. כי כל ההתחלות קשות וצריך לצעוק כמה קלין וכו' וזה בא מחמת התגברות בחי' מצח הנחש וחכמת הטבע נגד הרצון דקדושה. עד שמעכרין ומבלבלין ומקלקלין מחשבותיו של אדם ורצונותיו שהם בחי' מרוצת הדמים שבנפש. כי כמו שהדמים הולכים ומסבבין את הגוף וכמב"פ כן המחשבות והרצונות הולכים ומסבבים כסדר בהנפש וכשהם זכים ונקיים בלי שום עכירות אזי הולכים ומסבבין כסדר ואז תמיד כל מחשבותיו ורצונותיו דבוקים בהשי"ת ונכסף ומשתוקק תמיד בכל לבבו ובכל נפשו וברצון חזק מאד להתקרב אליו ית' שזהו עיקר שלימות העבודה כנ"ל אבל מחמת התגברות מצח הנחש ע"י שיונק מנפילת הימים והדעת שבא ע"י טרדת המלאכה והעסק בשביל ממון ופרנסה עי"ז נתעכרין מחשבותיו ורצונותיו של האדם ומזה בא מה שקשה לו מאד להתחיל איזה עבודה מעבודת ה' בפרט התחלת הצדקה קשה וכבד מאד כי לשם מתכנסין כל העכירות מחמת שעיקר יניקת מצח הנחש הוא משם מבחי' הימים שנפלו ע"י שהיה צריך לטרוח במלאכה ועסק מחמת שנתעכב השפעת החסד ומזה יש להם איזה אחיזה וסיוע קצת להטות לב האדם לסברתם שהוא חכמת הטבע כי הלא הוא רואה שצריך לעשות דייקא איזה עסק ומלאכה עפ"י דרך הטבע בשביל פרנסתו (ובאמת הוא סיוע של הבל כי אדרבא מחמת זה בעצמו מוכרח לעשות איזה מלאכה ועסק מחמת שאין התגלות הרצון אצלו בשלימות ואין לו כלי היראה לקבל בתוכה השפעת החסד כנ"ל וע"כ לשם היינו לענין הכבידות של התחלת עבודת הצדקה שהוא לשבר את האכזריות לשם מתכנסין כל העכירות שיש בהדמים היינו כל הבלבולים והעכירות שהיו לו גם כשרצה להתחיל בעבודה אחרת מעבודות ה' אשר הכל בא ע"י התגברות מצח הנחש כנ"ל שהוא בחי' רוגז ואכזריות. וע"כ עיקר התגברותו במדת האכזריות שיהיה האדם חס על ממונו מחמת שבילה עליו ימיו ושניו עד שנתאכזר עי"ז באכזריות גדול ואין לו רחמנות על העניים כנ"ל וע"כ שם במדת האכזריות שם עיקר צמיחת המכה והנגע ולשם מתכנסין כל הקלקולים וע"כ בשזוכה

לשבר

לשבר את האכזריות ולהפכו לרחמנות ולהתחיל בעבודת הצדקה זה בחי׳ פתיחת פי המכה כי שיבר ועשה פתח לשבר את האכזריות שהוא עיקר הנגע והמכה. וזה בחי׳ פתוח תפתח שע״י הצדקה נפתח פי המכה ועי״ז ממילא נתרחבין כל הפתחים של כל ההתחלות שהתחיל בעבודת ה׳ שזה ג״כ בחי׳ פתוח תפתח כמב״פ אות ב׳. נמצא ששני הפירושים של פתוח תפתח עולים בקנה אחד ממש. וע״י הצדקה מעלה נפילת הימים והדעת שזה בחי׳ זקן זה קנה חכמה. וחכמה הוא בחי׳ כח המושך שמושכת ומוציאה גם הליחות והקלקולים ממקומות הפנימיים היינו שלא יהיה נמצא בו שום סברה ונטיה לחכמת הטבע אפי׳ בדקות וברוחניות ובהעלם גדול, ועי״ז שמוציא כל יניקותיו של מצח הנחש אזי נתגלה בחי׳ מצח הרצון ןזוכין לשמוע קול הקריאה של הרגלים שקורין ומכריזין ומגלין את הרצון, וזה בחי׳ הדחת וכיבוס הדמים שלא יהיה בהם שום קלקול ועכירות היינו שלא יהי׳ לו שום ספק בהרצון כי לפעמים אף שחכמת הטבע נכנעת (שזה בחי׳ שהוציאו כל הליחות שבגוף המכה אפי׳ הליחות הטמונות הפנימיית כנ״ל) אעפי״כ אם אין הרצון חזק ותקיף עדיין בשלימות אז יכול ח״ו להתגבר עוד מצח הנחש כנ״ל שזה בחי׳ מה שמבואר גם כאן שצריך להדיח ולכבס את הדמים שיהיו זכים ונקיים כדי שיהיו יכולים לסבב סיבובם כסדר היינו כנ״ל שיהיו כל מחשבותיו ורצונותיו דבוקים תמיד להשי״ת ברצון חזק ובאהבה גדולה (שזה ג״כ בחי׳ ואתם כהני ה׳ תקראו כנ״ל) ולא יתעכבו עוד הפעם במקום המקולקל היינו שלא יצטרך עוד למלאכה ועסק ע״י שיש לו ספק ברצון כנ״ל. ואז כשזוכה להתגלות הרצון נעשה יראה וזוכה לקבל השפעת החסד ואז אין צריכין לעשות שום מלאכה ועסק ואין להמצח הנחש שום יניקה ואז נסגר פי המכה ונתרפא בשלימות. שזה בחי׳ והסגיר הכהן את הנגע שע״י הכהן בחי׳ חסד בחי׳ ואתם כהני ה׳ תקראו נסגר פי הנגע והמכה לגמרי ונתרפא בשלימות (א״ה בזה מובן גם משארז״ל בזוה״ק בלק ד׳ רי שזרחה צרעת במצחו של גלית דכתיב היום הזה יסגרך ה׳ בידי וכתיב והסגירו הכהן. היינו מאחר שפגם בבחי׳ מצח הרצון שעי״ז זוכין לבחי׳ ואתם כהני ה׳ תקראו שזה בחי׳ רפואת הנגע והצרעת ע״כ זרחה צרעת במצחו דייקא וע״כ מצינו להבדיל גם אצל עוזיהו כשרצה לשמש בכהונה נאמר בד״ה ב׳ כו והצרעת זרחה במצחו היינו כנ״ל) וזה שסיים גם בסוף המאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו כי אין צמיכין לעשות שום מלאכה ועסק כי נתקיים העולם בחסדו בחי׳ ואתם כהני ה׳ תקראו כי זה עיקר גמר התיקון כנ״ל: שם כי חכמת הטבע וכו׳ שאוחזין בחכמת הטבע להנאתם וכו׳ נלע״ד דר״ל כי לפי״ז נמצא שהרצון שיש להם לחכמת הטבע הוא מלובש באיזה דבר שהוא להנאתם. וע״כ ע״י שהחכם מקשר כל הרצונות לשרש הרצון הוא מכניע וסותר כל חכמתם. אבל מי שהוא בחי׳ מצח הנחש הוא רשע וכופר בלי שום הנאה וכו׳ נמצא שאין הרצון שלו בחכמתו הרעה מתלבש בשום דבר להנאתו ע״כ הוא בקליפה וסט״א כנגד בחי׳ הרצון הקדום שאין בו טעם כמובא בספרים הק׳ כי אין טעם ברצון ע״כ קשה להכניעו אם לא ע״י שמוציא ממנו ע״י הצדקה כל חיותו ויניקתו כמב״פ:

(י) כבר מבואר לעיל שמאמר זה נאמר בשבועות תקס״ט שחל אז ביום א׳ ב׳ ובמוש״ק שהוא לילה ראשונה של שבועות אז סיפר רבינו ז״ל ענין השיחה הנדפסת בסמפ״ע בהשיחות סי׳ **נא** המתחלת העוה״ז אינו כלום רק למשון עצמו אל התכלית הנצחי ואין להסתכל אם יהיה לו מעות אם לאו כי ביז כך ובין כך יבלה ימיו בשוה וכו׳ ע״ש מוסר השכל. ולענ״ד זה שייך למה שנאמר במאמר זה מענין שיכולין לבלות ימים ושנים רק על ההכרחיות לבד ומענין נפילת הימים ודעת של הזקנים שאינם כראוי שעפ״י רוב העיקר הוא ע״י טרדת הממון והפרנסה כפי שביארנו לעיל.

וע״ש ג״כ מה שכתב שם ולעבוד ה׳ איני יודע וכו׳ רק העיקר הוא הרצון וכו׳ ובתוך כך מתפללין ולומדין ועושין מצוות וכו׳ זה שייך לבחי׳ התגלות הרצון שבמאמר הנ״ל כי זה תלוי בזה כנ״ל. וגם למה שכתוב שם במאמר הנ״ל שכשיש השפעת החסד אין צריכין לשום מלאכה ועסק וכו׳ שזה בחי׳ ואתם כהני ה׳ תקראו בבחי׳ ולך ה׳ החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו בשני אופנים כמב״פ. זה ג״כ שייך לענין זה. כי עיקר העבודה הוא הרצון דהיינו ההשתוקקות והכיסופין וכו׳ שזה בחי׳ אהבת חסד, וכל העבודה שעובדין בפועל ממש הוא רק בדרך כאלו וכו׳ כשזוכין להתגלות הרצון. וממילא מובן שבוודאי מחוייב האדם לעבוד את ה׳ בפועל ממש ג״כ כדי שלא יהיו מעשיו סותרין את רצונו ח״ו. אבל אעפי״כ מי שזוכה להתגלות הרצון אז אפי׳ אם עובד את ה׳ הרבה מאד כמו שעובד אינו יכול למלאות רצונו בזה כי יודע שהעבודה הזאת אינה כלום והוא כמו שחוק בעלמא ממש כנגד גדולתו ית׳ וכו׳ ע״כ העיקר הוא הרצון כמב״פ, גם אין טוב להיות זקן וכו׳ כי צריך רק להתחדש בכל יום וכו׳ זה שייך למה שמבואר במאמר הנ״ל מענין הזקנה דק׳ שהוא להוסיף אור קדושה ודעת בכל יום. וע״ש עוד בשיחה הנ״ל שסיים רק יש מה שמשביח כשהוא זקן היינו ד״א וכו׳ נלע״ד דר״ל ע״ד שארז״ל ב״ק דפ״ב ע״ב ארור האיש שיגדל חזרים וארור האיש שילמד את בנו חכמת יונית וכו׳ נראה מזה כי הם מבחי׳ אחת. שזה בחי׳ מה שמבואר במאמר זה שיניקת מצח הנחש שרש חכמת הטבע הוא מהזקנה דסט״א וכו׳ וע״כ אמרו בזה לשון ארור וכו׳ כנ״ל בחי׳ הנחש שנאמר בו ארור וכו׳. ועי׳ במאורי אור ועי׳ מסכת שבת ד׳ ע״ז ע״ב דחשיב שם ג׳ דברים שמוסיפין גבורה כשמזקינין והם דג נחש וחזיר חזיר הוא כנ״ל ונחש מבואר גם במאמר זה היינו בחי׳ מצח הנחש שיונק מהזקנים וכו׳. וענין דג עי׳ בלק״ה ה׳ דגים ה״ג שדגים הם מבחי׳ מצח הרצון זקנה דקדושה שמתחדש בכל יום להוסיף גבורה בקדושה רק שיש גם דגים טמאים שהם מבחי׳ מצח הנחש (ואפ״ל שזה הענין משארז״ל חולין קט ע״ב אסר לן חזירא שרי לן שיבוטא היינו מוח דג ששמו כן וטעמו כטעם חזיר. וכן מה שדגים נקראים תנינים. וכן הנחשים כ״ש והשלך לפני פרעה יהי לתנין, גם במאמר זה מבואר דהדר ליה תנינא) וע״כ צריכין סימני טהרה שהם קשקשת וסנפיר שמרמז על צדקה ורצון שזה בחי׳ זקנה דקדושה כמבואר שם. ועי׳ עוד נפלאות רבות ע״פ מאמר זה בלק״ה הל׳ ברכות השחר ה״ה ובהל׳ ערב ה״ג ועוד במקומות רבים מדבריו ז״ל: עוד י״ל כי ידוע כי הצדיקים והחסידים נקראים דגים כמארז״ל מה דגים אסיפתן מטהרתן אף צדיקים נאמר בהם אסיפה. וכן אצל חסידים מצינו לשון זה כ״ש ואנשי חסד נאספים וכו׳ נאסף הצדיק וכן אספו לי חסידי וכו׳. וזש״כ שם רבינו ז״ל הן חסיד זקן הן צדיק זקן. זקן אינו טוב וכו׳ היינו כשנדמה בדעתו שכבר נזקן וכלה כחו מלעסוק ביותר בעבוה״ש זה אינו טוב רק צריכין להוסיף כח בכל יום בעבוה״ש כמו הדג שמוסיף גבורה וכו׳ ובזה מכניעין קליפת נחש וחזיר שהם בחי׳ מצח הנחש וחכמת הטבע כנ״ל:

סי׳ ה מאמר תקעו אמונה נאמר בר״ה שנת תקע שחל אז ביום ב׳ ג׳ ויש בענין זה המאמר סיפורים נפלאים הרבה ומעט מזה יבואר לקמן:

(א) שם אות א׳ וצריך כ״א לחפש א״ע ולחזק א״ע באמונה וכו׳ ר״ל כי לפעמים אם האדם מחפש א״ע בענין האמונה ורואה שאין אמונתו שלימה יוכל ליפול בדעתו עי״ז ולפגום באמונתו עוד יותר ח״ו. ע״כ צריך להיות החיפוש העיקר באופן זה בכדי שיחזק א״ע באמונה שלימה ביותר: (ב) שם אות ג׳ ולדלות ולגלות המים הנ״ל וכו׳ נלע״ד דר״ל כי התיקון של בחי׳ צעק לבם אל ה׳ הנ״ל באות ב׳ בפנים. זה רק מחמת כי שם מקור העצה

בחי׳

בחי׳ מים עמוקים עצה בלב איש. ע״כ כשצועק מעומקא דליבא ששם מקור העצות שמהם גדילה האמונה ע״כ ממשיך עי״ז איזה בחי׳ תיקון משם לגדל את האמונה. אבל בחי׳ זאת הוא רק ליחיד ולפי שעה בכדי שיוכל לקבל רפואה עי״ז. וגם כי לא נתגלה עי״ז רק מקור העצות שהם בחי׳ מים עמוקים. אבל לדלות ולגלות המים הנ״ל שהם העצות. היינו בכלל ישראל ולעולם. היינו לשאוב המים עמוקים הנ״ל שהם העצות ולדלותם ולגלותם לכל העולם שיהי׳ כ״א מישראל יוכל ליתן עצה לנפשו בשלימות לזה צריכין איש תבונות וכו׳ ואפ״ל כי בינה ליבא ובה אתמר הלב מבין וע״כ האיש תבונות הוא יכול לשאוב ולגלות העצות ממקורם שהם בעומק הלב בבחי׳ מים עמוקים עצה בלב היש ואיש תבונות ידלנה וכו׳: שם, כי ע״י המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים דהיינו לתוך גופים עי״ז נכפל ונתרבה פרנסתו וכו׳. הגם כי הדברים עומדים ברום רומו ש״ע ואין לנו שום השגה בהם אעפי״כ נלע״ד כי גם זה בכלל דבריו ז״ל דהיינו ע״י שהצדיק ממשיך השגותיו ממקור עליון וקדוש מאד ושם הם רוחניות אלקות ממש והוא ממשיך אותם לתוך אותיות המחשבה ואח״כ לתוך אותיות הדיבור והאותיות אלו הם בחי׳ גופים ממש לגבי אור ההשגה במקורה ופנימיותה שהוא בחי׳ נשמה נגד בחי׳ האותיות. בפרט כשהאותיות עוברין במחשבתו של הצדיק המלובשת בגופניות שהם כלי המוחין הגופניים שלו בפרט כשממשיך אותם לתוך בחי׳ הדיבור ומדבר אותם בכלי הדיבור הגופנים שלו זה ממש בחי׳ בריאה חדשה. וע״כ באמת ארז״ל שהצדיקים בוראים עולמות חדשים בדברי תורתם וכמובא בדברי רבינו ז״ל כ״פ. כי חידושי תורתם איך שמשיגין אותם בשרשם ברוחניות גדול ונורא מאד עד ששם הם רוחניות אלקות ממש. ואח״כ מצמצמין אותם בצמצומים נפלאים וממשיכין ומורידין אותם ממדריגה למדריגה דרך אלפים ורבבות מדריגות עד שבאים לתוך אותיות ודיבורים וכו׳ זה בחי׳ חידוש מעשה בראשית ובריאת עולמות חדשים ממש ותיכף שיש בריאה תיכף השי״ת נותן פרנסה וכו׳ כמב״פ. כי גם הרוחניים כשנתצמצמין בבחי׳ צמצום שהוא בחי׳ גוף נגד פנימיות רוחניותם אזי צריכין פרנסה כמו שמצינו אצל המלאכים שהם גבוהים ורוחניים וצריכין ג״כ ג״כ פרנסה רוחניות כשדרז״ל לחם אבירים אכל איש לחם שמלאכי השרת ניזונין ממנו. וע״כ גם אלו הבריאות החדשות ועולמות החדשים שנתהוו ע״י הצדיק צריכין בחי׳ פרנסה ומחמת שכולם הם כלולים בהצדיק בעצמו מאחר שנתהוו על ידו ע״כ כופלין לו פרנסתו עי״ז בבחי׳ כל המשתתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו ע״ש ברש״י ובחא״ג. כי באמת גם בחי׳ זו של המשתתף ש״ש בצערו כפירש״י או כפי׳ חא״ג שפירוש שהוא ע״ד עמו אנכי בצרה וכו׳ ג״ז הוא בחי׳ המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצ׳אים כי בוודאי יש בענין זה כמה בחינות ולפי הנ״ל י״ל המשתתף ש״ש בצערו ר״ל שמכל צער ויסורין העוברין עליו הוא מדבק א״ע באלקותו ית׳ ועושה מזה צמצומים להשיג השגת רוחניות אלקותו ית׳ כי בוודאי לא בא הצער ויסורין רק בשביל זה וכמובן בדבריו ז״ל בליקוטי הראשון סי׳ סה במאמר ויאמר בועז וכו׳ שהצדיקים זוכין ע״י היסורים שעוברין עליהם לבא להשגות גדולות ולדברים גבוהים מאד וכו׳ ע״ש. וזה בחי׳ משתף ש״ש בצערו בחי׳ והי׳ שדי בצריך כי יודע שהיסורין אלו הם בחי׳ שדי בחי׳ התלבשות רוחניות אלקות בתוך צמצומים כי השי״ת כביכול מצמצם א״ע ומתלבש עצמו בתוך הצער והיסורין האלו שהם בכדי שהצדיק יתקרב אליו ית׳ וישיג אותו ביותר (וכל הנ״ל קרוב גם לפירש״י ולפירוש החא״ג) והמשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים הוא בחי׳ בריאה וצריכה פרנסה וע״כ כופלין לו פרנסתו. ובזה י״ל בדרך צחות על משארז״ל ואל שדי יתן לכם רחמים האומר לעולמו די יאמר לצרותי די כי ענין כלליות הבריאה הוא בחי׳ המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים שזה בחי׳ שדי, רק לפי״ז היו יכולין הצמצומים שהם כלל הבריאה להתפשט עד בלי די עד שאמר השי״ת לעולמו די היינו שיתצמצמו הצמצומים ולא יתפשטו יותר מדאי ועש״ז נק׳ כביכול שדי שאמר לעולמו די ע״כ אמר גם יעקב אבינו יודע אני שכל הצרות והיסורין שעברו עלי הם רק בחי׳ צמצומים ולבושים להשיג על ידם השגות רוחניות אלקותו ית׳ ע״י הצמצומים האלו שזה בחי׳ שדי בחי׳ והי׳ שדי בצריך כנ״ל שזה בחי׳ כלל הבריאה ג״כ כנ״ל. אך בכדי שלא יתפשטו ויתגברו עלי הצמצומים והיסורין יותר מדאי ע״כ התחנן שבבחי׳ זו עצמו שהוא בחי׳ שדי יתן גבול וצמצום להצמצומים והיסורין שלא יעברו עליו עוד כמו שע״י בחי׳ זו נתן גבול וצמצום לכלל הצמצומים של כלל הבריאה שלא יתפשטו עוד שזה בחי׳ האומר לעולמו די יאמר לצרותי די בחי׳ ואל שדי דייקא יתן לכם רחמים וכו׳ כנ״ל. וי״ל שזה עצמו הוא ג״כ בכלל המשתף ש״ש בצערו היינו כמו שפירש״י בפירוש השני שמבקש רחמים מלפניו והוא באופן הנ״ל שמבקש רחמים מלפני השי״ת ואומר יודע אני שהיסורין האלו הם לטובתי בכדי להשיג אותך ביותר ולשוב אליך באמת ולהתקרב אליך ביותר עי״ז דייקא שזה בחי׳ המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים בחי׳ שדי בחי׳ בריאה. אבל אעפי״כ מתחנן אני לפניך שבבחי׳ זו עצמה תסיר ממני היסורין בבחי׳ האומר לעולמו די יאמר לצרותי די כי ירא אנכי שלא יתפשטו הצמצומים ביותר עד שיכתירו ממנו אור רוחניות אלקותך ביותר. וכשמתפלל לפניו ית׳ באופן כזה זה ג״כ בחי׳ המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים בחי׳ המשתף ש״ש בצערו וכופלין לו פרנסתו כנ״ל. וכ״ז כתבתי להפיס דעתו של המעיין ולקרב הדברים אל השכל קצת אבל באמת ידעתי כי מאד עמקו מחשבותיו של רבינו ז״ל בכל עניניו כמבואר במ״א: (ג) שם אות ו׳. כי ע״י חרב הגאוה דקדושה מתגברים על תאוות ניאוף וכו׳. ר״ל כי כשמתגברין ח״ו המחשבות רעות של תאוה זו ר״ל אזי צריך לחגור חרב הגאוה על ירכו בבחי׳ חגור חרבך על ירך היינו להזכיר א״ע גודל מעלת יקרת נפשו ונשמתו בשרשה העליון ושהוא מבני אברהם יצחק ויעקב מזרע ישראל הקדושים אשר משרע״ה אמר להם אשריך ישראל מי כמוך וכו׳ ואשר חרב גאותך כי השי״ת בעצמו כביכול הוא מגן עזרינו וחרב גאותינו ואיך יעלה על מחשבתו לטמא את נפשו הקדושה בתאוה זו ר״ל אשר הוא מעשה בהמה ממש ושייך רק לעכו״ם אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם וכו׳ וע״י חרב הגאוה הזאת הוא מתגבר על תאוה זאת: (ד) שם אות ז׳ וזה בחי׳ ומשה היה רועה וכו׳ בחי׳ מוחין תפילין הוא רועה דקדושה היפך רועה זונות. ר״ל כי מנהיג ישראל הוא בחי׳ רועה ואלו המנהיגים שעל ידם מתגבר תאוות ניאוף הם בבחי׳ רועה זונות: שם, בחי׳ הצמצום שצריך כ״א לצמצם את מוחו שלא לצאת חוץ לגבול שיש לו וכו׳ היינו כשם שצריכין לשמור את הליחות והשמנונית שהם בחי׳ קיום המוחין שלא לצאת לחוץ ח״ו בבחי׳ החתים בשרו וכו׳ כמו״כ צריכין לצמצם את המוחין עצמן שלא לצאת חוץ לגבול שלו וכו׳: שם אות יד, כי ר״ה הוא בחי׳ תיקון האמונה בבחי׳ אף אמונתך בקהל קדושים וכו׳. וזש״כ ויודו שמים פלאך ה׳ אף אמונתך וכו׳ כי תיקון האמונה הוא ע״י בחי׳ פלא בחי׳ אודה שמך כי עשית פלא וכו׳ אמונה אומן כנ״ל באות ב׳ בפנים:. שם אות ט״ו. היפוך ארץ לא זרועה שהוא בחי׳ פגם האמונה. ר״ל כי אמונה זה סדר זרעים כנ״ל באות א׳. וזש״כ באות טז ארץ לא זרועה זה בחי׳ פגם אמונה שעי״ז נתקלקלו הזרעים היינו כנ״ל: שם, מתוקה שנת העובד וכו׳ וי״ל שמסלק כל חכמתו ועושה עבדות כעבד ממש בשביל אהבתו ית׳ כמבואר לקמן שזה בחי׳

בחי' בנו העובד וכו': שם כי אזי זוכה להשיג אפי' מה שהוא למעלה מהמוחין מה שגם משה בחייו לא השיג וכו' גלע"ד דר"ל כי בכ"א מישראל בפרט בהצדיקים הגדולים יש בוודאי בכ"א מהם בחי' משה שהוא בחי' הדעת והמוחין שלו שהם בחי' ומשה היה רועה וכו' בחי' שדי של תפלין שמבואר שם באות ז' שבחי' שדי הזה הוא לכ"א כפי ערכו ובאות ט' מבואר לענין הנעלם של שדי וכו' דהיינו כשבחי' שדי שהוא המוחין נסתלק וכו' שזה בחי' הסתלקות משה וכו'. והנה בחי' שדי הוא הצמצום של המוחין לכ"א לפי ערכו שזה עיקר תיקון המוחין שלו, וע"כ יש לכ"א לפי ערכו השגות כאלו שגם בשעת קיום המוחין שלו בשלימות שזה בחי' משה בחייו לפי בחינתו. אעפי"כ אסור לו לכנוס בהם בחי' במופלא ממך בל תדרוש וכו' כי א"א לו להשיג אותם שזה בחי' מה שכתב כאן באות טו. כי אפי' הבן שהוא מחפש בגנזיא דמלכא. אעפי"כ יש מקומות שגם הבן אסור ליכנס לשם. ועי' בזוהר בדף קי"א ע"ב שבכ"א מישראל צריך להיות עבודתו את ה' בבחי' בן ובבחי' עבד. בן היינו לחפש בגנזיא דמלכא ע"י הארת המוחין שלו שזה בחי' בן בחי' משה שיש בו. ועבד הוא לעבוד את ה' בתמימות וכו' כמבואר כאן. וכ"א לפי בחינתו יש בחי' השגות שאסור לו לכנוס בהם אפי' עם בחי' הבן שלו היינו עם הארת המוחין שלו שהם בחי' משה בחייו. כי לפי בחינתו הם בחי' במופלא ממנו. אף שהגדול ממנו במדריגה מותר לו ליכנס בהשגות אלו עם בחי הארת המוחין שלו כי בחי' משה בחייו שיש לו הוא גדול ממדריגת השני ע"כ מותר לו לחפש בגנזיא דמלכא במקום שאסור לו להשני ליכנס לשם. נמצא שכל צדיק וצדיק לפי בחינתו יש בו בחי' מה שמשה בחייו לפי בחי' המוחין שלו לא השיג שזה בעצמו בחי' שדי בחי' צמצום וגבול המוחין שיש לכ"א לפי ערכו דייקא. וכל צדיק כפי ערכו כשזוכה לסלק במכוון השגת המוחין שלו ועובד את ה' בתמימות זוכה עי"ז להשיג אפי' מה שהוא למעלה מבחי' השגת המוחין שלו שלפי בחינתו הוא בחי' מה שמשה בחייו לא השיג היינו מה שלא היה יכול להשיג עד הנה עם הארת המוחין שלו שהם בחי' משה בחייו כנ"ל. ועי"ז נמשך לפי בחינתו בחי' תיקון המשפט (ועיין בסוף המאמר מענין משפטיך תהום רבה. וע"י העבודות הפשוטות שעובד את ה' בתמימות ובפשיטות שזה בחי' השיתין שמחוללין עד התהום עי"ז מעלין את המשפט מנפילתו עד התהום וכו' ונלע"ד דר"ל עפ"י המובא בסוף מאמר לשמש שם וכו' בלקו"א סי' מט ג"כ מענין השיתין שמחוללין עד התהום. ושם מבואר תהום דא לבא וכו' וכמו"כ לענינינו מבואר לעיל אות יג טז. כי מקום המשפט הוא בלב. כמ"ש ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו. וזה ג"כ בחי' משפטיך תהום רבה תהום דא לבא. כי מאד עמקו מחשבות לבו של השי"ת ומי יוכל להשיג יושר משפטיו וע"כ הצדיק ע"י שמשליך כל חכמתו ושכלו והשגתו ועובד את ה' בתמימות ופשיטות. ובאמת העבודה הזאת הוא רק מבחי' עומקא דליבא בלי שום השגת המוחין רק בפשיטות מעומק הלב. ע"כ עי"ז זוכה להשיג מה שהוא בבחי' למעלה מהמוחין שאין המוחין יכולין להשיג שם רק כל חד כפום מה דמשער בלביה היינו שזוכה להשיג בחי' תיקון המשפט ולהעלות המשפט מן בחי' התהום הנ"ל. וזה בחי' תהום אומר לחבירו אבע מימך היינו שעבודתו שעובד את ה' מעומקא דליבא שהוא בחי' תהום פועל זאת שיגלה לו השי"ת בחי' יושר משפטיו ששרשם ג"כ בבחי' עומק מחשבות לבו ית' שזה בחי' שער החמשים של בינה שגם משה בחייו לא השיגו עד אחר הסתלקותו (ועי' בזה בכתהאריז"ל ובסידור קול יעקב בכוונת שבועות) שזה בחי' תהום רבה הנ"ל. וזה אבע מימך בחי' ויגל כמים משפט ואם שגיתי והוא רחום יכפר). נמצא כל צדיק וצדיק לפי בחי' השגתו יש לו בחי' השגות כאלו שהם אצלו לפי בחינתו מה שמשה בחייו לא השיג היינו מה שבחי' משה שלו בחייו היינו בזמן הארת המוחין שלו אינו יכול להשיג אותם כי הם בחי' במופלא ממנו והם בחי שער החמשים אצלו לפי בחינתו, וע"י שמסלק במכוון את חכמתו והשגתו ועובד את ה' בתמימות וכו'. עי"ז השי"ת מרחם עליו וזוכה להשיג גם השגות אלו. שזה בחי' וחמלתי עליהם וכו' כמב"פ. ומה מאד יומתק בזה התכת הכתוב משפטיך תהום רבה אדם ובהמה תושיע ה' ודרז"ל שערומים בדעת כאדם ומשימין עצמן כבהמה היינו כנ"ל שמסלק כל חכמתו ועובד את ה' בפשיטות ותמימות עי"ז נתתקן ועולה המשפט מבחי' משפטיך תהום רבה כנ"ל: ועיי"ש בסוף המאמר מענין כשמנסכין מים בחג תהום אומר לחבירו אבע מימיך. ורז"ל סיימו שם קול שני רעים אני שומע ר"ל נסכי יין ונסכי מים כי המים הן פשוטים בתכלית הפשיטות כידוע וזה בחי' תמימות ופשיטות. ויין הוא בחי' חכמה ודעת כידוע, והחכמה והתמימות הם שני ריעים זה לזה כי גם בתמימות אסור להיות שוטה כמבואר בהשיחות. וכן עיקר שלימות החכמה היא ע"י תמימות ועיכ"ז נתתקן המשפט והארכתי בזה קצת הגם כי דברים פשוטים המה ומבוארים בפנים אעפי"כ אמרתי לבאר קצת הענין ביותר בכדי שלא יפול לב המעיין בראותו פשטות הלשון מה שכתב שם שאזי זוכה להשיג מה שגם משה בחייו לא השיג. ע"כ הוכרחתי לבאר איך שבחי' זאת נמצאת אצל כל צדיק כפי בחינתו כנ"ל ובאמת ידעתי כי מאד עמקו מחשבותיו ז"ל. אך אעפי"כ צריכין לבאר קצת גם לפי קט שכלנו. ועי' נפלאות רבות ע"פ מאמר זה בליקוטי הלכות הל' תחומין ה"ה. ר"ח ה"ו. הפקר ונכסי הגר ה"ד. נזיקין וכו' ה"ה:

(ה) השיחה הנדפסת בסוף סיפומ"ע סי' כ"ד מעלת הזוכה ליתן מעות לצדיקי אמת וכו'. ושם מבואר שהצדיק זוכה ע"י פרנסתו ואכילתו לבחי' אורות הצחצחות בבחי' צדיק אוכל לשובע נפשו בחי' והשביע בצחצחות נפשיך וכו' זה נאמר בסוף קיץ תקס"ט סמוך לר"ה הנ"ל וכפי הנראה הוא מעין המבואר במאמר זה אות ג', גם קודם לר"ה הנ"ל סיפר שהרבה אנשים קבלו לפניו בקובלנא רבה על חסרון אמונה וכמה סובלי חולאים היו מהם שקיבלו ג"כ לפניו ז"ל על חסרון אמונה. אח"כ נכלל זאת במאמר הנ"ל אות א'. גם קודם לר"ה הנ"ל סיפר מענין מה שקרא החולק הידוע להר"ר נתן והר"ר נפתלי ז"ל בשם מגיני ארץ וכו' וג"ז נכלל במאמר זה אות ז' ואינני בקי בסיפוד זה היטב כי גם בחיי"מ כתוב זה רק ברמז. וכתב שם הר"ר נתן ז"ל ע"ו בזה"ל ואז ראיתי מרחוק נפלאות ה' אשר עדיין אני רחוק להשיגם אפס קצתם עכ"ל. וע"ש גם באות ח' במאמר הנ"ל בענין שיש נשמות שנפלו וצריכין להחיות ולהשיב אותם בכל מיני מטעמים המשיבים את הנפש. וע"י תיקון וזיכוך המוחין שנעשה ע"י המגיני ארץ עי"ז נעשין דיבורים כשרים שהם בחי' אמרות טהורות להחיות ולהשיב את הנשמות הנפולות בבחי' שבעה משיבי טעם עד שיהי' בבחי' שבע יפול צדיק וקם. וע"ש גם באות ט' שכשהמוחין זכים שעי"ז נעשין האמרות טהורות הנ"ל. אזי גם כשנסתלק המוח שהוא בחי' ומשה היה רועה וכו' ואין נשאר רק הרשימה של המוח שהוא בחי' הדיבור אז גם הרשימה זכה בבחי' חלום ע"י מלאך שזה בחי' שאחר הסתלקות משה בא שר צבא ה' ואמר עתה באתי. וזה בחי' ה' יתן אומר המבשרות צבא רב. כי אלו המאמרות טהורות הן בחי' מלאך שזה בחי' מה שנעלם של שם שדי גימ' צבאות היינו כשבחי' שדי שהוא בחי' המוחין נעלם ונסתלק ואזי נשאר רק הרשימה שהוא בחי' נעלם של שדי אזי זאת הרשימה הוא בבחי' צבאות בחי' מלאך וכו' ושזה בחי' בצלמנו כדמותינו שגם כח המדמה הוא בצלמינו בבחי' מלאך וכו'. וזה אותיות מלאך ר"ת כי לאלקים מגיני ארץ וכו'. ולענ"ד רומז בדברים אלו

דברים

דברים גבוהים ונעלמים בענין מה שעיקר השארת הרשימה הק׳ של רבינו ז״ל היה ע״י הר״ר נתן ז״ל ומה שעסק הר״ר נתן ז״ל כל ימיו לדבר עם אנשים הרבה מעבוה״ש והקים הרבה נפשות הנפולות והחיה והשיב אותם בשבעה משיבי טעם ממש כנראה קצת גם מהרשימה הק׳ שנשאר אחרי הר״ר נתן ז״ל בהחיבורים הק׳ שחיבר שהם ליקוטי תפלות וליקוטי הלכות ויותר מזה אשר הרבה לדבר עם אנשים הרבה בע״פ והשיב את נפשם ממש והכל הוא ע״י האמרות טהורות שנעשו מהרשימה הק׳ של המוחין הק׳ של רבינו ז״ל וביותר עסק בזה הר״ר נתן ז״ל אחר הסתלקותו של רבינו ז״ל. גם בר״ה הנ״ל קודם שאמר המאמר הנ״ל הלך רבינו ז״ל לומר תשליך ונפל על הרפש וכו׳. ואח״כ נכלל גם ענין זה במאמר הנ״ל בדרך נפלא ונורא מאד כמבואר שם באות טו שצריך לגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט כדי לעשות נחת רוח לאביו שבשמים וע״ש מה שזוכין עי״ז. גם לענ״ד רומז בענין זה ענין נפלא מהתיקונים הגדולים שנעשו גם אחר הסתלקותו ז״ל ע״י שבאים על קברו הק׳ וצועקים שם אל השי״ת מעומק הלב כ״א לפי בחינתו בפרט על אודות תיקון הברית תיקון הכללי כאשר פקד עלינו בחייו ז״ל על ענין זה והבטיח לנו להשתדל בטובתינו ובתיקון נפשותינו לנצח ושרק בשביל זה בחר לו להסתלק במדינתנו באומין בשביל שיוכלו אנ״ש לבא על קברו וכו׳. וזה עיקר בחי׳ העבודה של הצדיק הגדול שמבואר שם באות ט״ו שמסלק כל חכמתו והשגתו שהוא בבחי׳ בן שמחפש בגנזיא דמלכא ועובד את אביו שבשמים בעבדות פשוט ומשליך ומגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט בשביל עבודת ה׳ ולעשות איזה רצון ונחת רוח להשי״ת. והנה באמת הצדיק הגדול זוכה גם בחיים חיותו להיות בבחי׳ בן ולחפש בגנזיא דמלכא וכמבואר בליקוטי הראשון סי׳ ער״ה. וגם אז הוא משליך ומסלק כל חכמתו ועובד את ה׳ בתמימות ובפשיטות ומגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט כפשוטו כנ״ל. וגם מקבל ע״ע כל מיני מחלוקות ובזיונות והכל בשביל לעשות רצונו ית׳ וזוכה עי״ז למה שזוכה כמבואר באות טו הנ״ל. וגם מה שמוריד א״ע ממדריגתו והשגתו הגבוה והנוראה בבחי׳ בן המחפש בגנזיא דמלכא והוא מסלק עצמו מכל זאת ומוריד א״ע אל נפשות הקטנות יהנמוכות והירודות והנפולות מאד ומשתדל עמהם ביגיעות הרבה ובכל טצדקי דאפשר להעלות אותם מנפילתם וירידתם ולקרבם אל השי״ת זה בוודאי בכלל מה שמגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט בשביל לעשות רצונו ית׳ וכמו שאמר רבינו ז״ל ע״ע בפירוש כמה צלם אלקים היו מונחים ברפש וטיט וכו׳ ואני הוצאתים משם וכו׳ וכן אמר ע״ע ואני ידיי מלוכלכות בדם ובשפיר ובשליא וכו׳, וכ״ז היה בחיים חיותו. אבל באמת גם עכשיו אחר הסתלקותו כפשוטו ממש שאז בוודאי מחפש בגנזיא דמלכא אעפי״כ גילה רצונו שגם עכשיו חפץ ביותר שיבאו על קברו וכ״א כפי בחינתו יהרהר בתשובה ויתחרט על מעשיו שאינם הגונים ויצעק אל ה׳ מעומק הלב ויאמר שם העשרה קפיטיל תהלים הידועים ולא עוד אלא אפי׳ אם יאמרם כמו שיאמרם ואז יוריד א״ע כביכול מבחי׳ מדריגתו הגבוה והנפלאה והנוראה מאד מאד בפרט אחר הסתלקותו זה שנים רבות וישתדל ביותר בטובת ותיקון נפשות השפלות והירודות מאד באופן שיזכו גם המה לשוב בתשובה שלימה ולהתקרב אליו ית׳ והעבודה הזאת הוא ממש בבחי׳ שמגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט בשביל לעשות רצונו ית׳. ועי״ז זוכה גם עכשיו בכ״פ ביותר להעלות המשפט מתהום רבה ולברד בירורים נפלאים ונוראים מאד עד שעי״ז יתתקנו כולם וכשדרז״ל סוכה ד׳ יד. לענין קברו של משה. ויתן את רשעים קברו וכו׳ ואת פושעים נמנה וכו׳ תחת אשר הערה את נפשו למות וכו׳ ולפושעים יפגיע שביקש בעד פושעי ישראל שיחזרו בתשובה. וכבר נתבאר מזה קצת לעיל במה שביארנו בלק״א סי׳ רטו. ובזה תבין קצת מה שמבואר במ״א שאמר סמוך להסתלקותו כמה קדושת השם היו כאן (כי גם קדושת השם הוא בבחי׳ זו שמסרו גופם למלכות בשביל לברר בירורים וכו׳ כמבואר בכתבי האריז״ל בענין עשרה הרוגי מלוכה וכו׳) כמה משפטים יש כאן וכו׳ היינו שנפל המשפט בתהום רבה בהריגת הקדושים כאלה ותינוקת שב״ר שלא טעמו טעם חטא ע״י עכו״ם רוצחים כאלה וכו׳ שע״ז נאמר ומשפטיך תהום רבה והוא ז״ל עוסק אחרי הסתלקותו בתיקון ענין זה ובזה תלוי תיקון נפשות ישראל גם בחיים חיותם עי״ז שממשיך בחי׳ תיקון המשפט כמובן במאמר זה הנ״ל: **וכלל** הדברים האלה הוא שבכאן אות טו עוסק רבינו ז״ל לבאר מענין התיקונים הגדולים שנעשים ע״י הרבי אמתי עם התלמידים ומענין תיקון האמונה שנעשה ע״י לימוד הישיבה הק׳ הזאת ומענין הגרים ומענין תיקון המוח שנעשה עי״ז. ועיקר זמן הקיבוץ הוא בר״ה ושעי״ז נתתקן בחי׳ החותם דק׳ שזה בחי׳ תיקון הברית ותיקון המוחין בחי׳ תפילין וכו׳ ואח״כ מתחיל לדבר מענין שכשנתתקן המוח בבחי׳ משה בחי׳ תפילין אזי גם בבחי׳ ההסתלקות משה וכו׳ אזי גם הרשימה שנשאר שהוא בחי׳ שינה היא טובה ג״כ מאד בבחי׳ מתוקה שנת העובד ר״ת משה וכו׳. (וכבר ידוע משדרז״ל פסוק זה על ענין הצדיק לאחר הסתלקותו שאז הוא בבחי׳ שינה וכו׳) מתוקה דייקא בחי׳ מיין מתיקין בחי׳ תיקון הברית וכו׳ ושצריכין דייקא לסלק את המוח כי צריכין להשליך כל החכמות ולעבוד את ה׳ בפשיטות וכו׳ ועי״ז זוכה להשיג וכו׳ ולהמשיך בחי׳ תיקון המשפט וכו׳. ומסיים נמצא שע״י רבי אמת עם תלמידים נעשין ונתתקנין כל הבחי׳ הנ״ל. ולפי פשוטו ר״ל שהתיקונים אלו נעשין ע״י קיבוץ התלמידים אל הישיבה של הרבי האמתי בחיים חיותו בפרט בר״ה שאז עיקר זמן הקיבוץ וכו׳ כמב״פ ולענ״ד רומז בזה גם על ענין קיבוץ הק׳ שמתקבצין ומתאספין אליו על ר״ה גם עכשיו אחר הסתלקותו וקודם ר״ה משתטחין על קברו הק׳ ומרבין בתפלות ותחנונים כ״א כפי ענינו והעיקר לזכות לתשובה שלימה ולתיקון האמונה ולתיקון הברית ולתיקון המוחין וכו׳. ואח״כ מתפללין באגודה אחת בביהמ״ד הק׳ הנקרא על שמו ז״ל בוודאי נעשין עי״ז ג״כ כל התיקונים הק׳ המבוארים במאמר זה הנ״ל וביתר שאת כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם. ואפי׳ משרע״ה השיג אחר הסתלקותו מה שלא השיג בחייו וכשארז״ל (עי׳ בליקוטי הש״ס להאריז״ל מסכת ברכות על מארז״ל ת״ח אין להם מנוחה לא בעוה״ז ולא בעוה״ב שנאמר ילכו מחיל אל חיל. הענין כי בעולם שלאחר המיתה ת״ח עוסקין בתורה ועולין ממדריגה למדריגה ומישיבה לישיבה כי אפי׳ משרע״ה בכל יום ויום עולה ומשיג יותר כי כמו שהשי״ת אין לו סוף כך תורתו אין לה סוף וכו׳) ולא מיבעיא תיקון האמונה שבוודאי נתתקן גם עכשיו ע״י קיבוץ התלמידים. שעי״ז נתקבצין ונתלקטין חלקי האמונה כי כל הקיבוץ הוא רק ע״י נקודת האמונה המושרשת בכ״א כפי בחינתו וכמבואר בפנים שהרב האמת הוא משגיח על כל חלקי האמונה של כאו״א לקבצם ולהעלותם בבחי׳ עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי וכו׳. כי ידוע שכל עסקו של רבינו ז״ל גם בחיים חיותו היה העיקר להכניס מדת האמונה הק׳ בישראל לגדלה ולהשלימה בבחי׳ ורעה אמונה כמבואר במאסר חותם בתוך חותם בליקוטי הראשון סי׳ כ״ב ע״ש וכמובן בכמה מאמרים ממאמריו ז״ל וכאשר נשמע מפיו הק׳ בע״פ ג״כ הרבה מענין זה וכמבואר במ״א. וביותר עוסק בזה גם עכשיו אחר הסתלקותו ז״ל וכמובן בסי׳ רטו הנ״ל. ואפשר שזה בחי׳ שכן ארץ ורעה אמונה. כי הצדיק הגדול אחר ששוכן בארץ ובעפר שמרמזת על מדת האמונה בחי׳ עפר מאנא דכלהו המבואר במאמר זה אות א׳ ובאות טו אז דייקא עוסק ביותר לתקן מדת האמונה אצל כלל ישראל לגדלה ילהשלימה

ולהשלימה. נמצא שבחי' תיקון האמונה נמשך גם ע"י הקיבוץ של עכשיו. בפרט ע"י שבאין על קברו וצועקין מעומק הלב בבחי' ממעמקים קראתיך וכו' שעי"ז נתגדל האמונה בבחי' אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אומן המבואר באות ב' בפנים: כי עכשיו בוודאי אין עצה ואין חכמה ואין תבונה כ"א לצעוק אל השי"ת מעומק הלב בבחי' צעק לבם אל ה' המבואר שם. וע"י קיבוץ חלקי האמונה נעשין גרים בכח או בפועל כמו שגם בימינו אלה נתגיירו גרים הרבה הן במדינתנו והן במדינות אחרות כידוע בפרט מי יודע כמה גרים נעשו בכח כמבואר באות ד'. אף גם בחי' תיקון המוחין בוודאי נמשך גם עכשיו ביתר שאת ע"י הקיבוץ, כי כבר מבואר במאמר זה שעיקר תיקון המוחין הוא ע"י תיקון הברית היינו ע"י שמעלין מבחי' החתים בשרו וכו' לבחי' חותם דקדושה בחי' מוחין תפילין וכו' והלא עיקר הקיבוץ עכשיו הוא בשביל לבא ולהתפלל על קברו וכו' שזה בחי' תיקון הברית כאשר הבטיחנו בחייו ז"ל וזה ממש בחי' התיקון של אם תוציא יקר מזולל המבואר באות יד עד שנעשה עי"ז בחי' מוחין תפילין שנקראים יקר כמבואר באות ז' ובוודאי עי"ז נמשך בחי' התנוצצות המוחין כ"א לפי בחינתו. וזה בחי' מה שמוח התלמידים נתחדש ונתתקן ע"י הרב (גם מוח הרב נתחדש ע"י התלמידים אפשר שבחי' זו ג"כ נעשה גם עכשיו כי ע"י שמוריד א"ע אלינו לעסוק בתיקוני נפשותינו עי"ז בא גם הוא להשגה גדולה ונוראה ביותר כנ"ל ואז יכול להשלים תיקון נפשותינו ביותר וכן מבואר גם בליקוטי הלכות בכמה מקומות אך אין לנו עסק בענינים גבוהים ונוראים כאלה) וכן תיקון החמשה חושים שבמוח נעשה גם עכשיו. כי חוש הריח שנתתקן ע"י היגיעות וטירחות שיש לכ"א. וכן חוש המישוש שנתתקן ע"י ההוצאות שיש לכ"א לבא אל הרב זה בוודאי נעשה גם עכשיו. אף גם חוש הראיה והשמיעה והטעם נתתקן גם עכשיו ע"י שמסתכלין על ציונו הק' ועל כלל הקיבוץ הק' המתאספין ומתקבצין אליו והכל בכחו וזכותו הק' ז"ל ובכ"א מהקיבוץ בוודאי יש איזה בחי' הארה ונקודה הקדושה מה שקיבל ע"י התקרבותו אליו ז"ל וע"י שנכלל ג"כ בהקיבוץ הק' הזה. נמצא שזה ג"כ בכלל והיו עיניך רואות מוריך בפרט שכבר מבואר בדבריו ז"ל בליקוטי הראשון בסי' קצב ובסי' ר"ל שע"י שמקבל חכמת רבו ודברי אמת שלו עי"ז הוא מקבל בחי' פניו. ועי' גם בסי' קנג מענין קבלת פני ת"ח שתלמיד הגון כראוי זוכה לקבל פני הרב היינו שיתראה בתוכו פני הרב וכו' וכבר מבואר מזה במ"א ג"כ. וכן חוש השמיעה שנתתקן ע"י שכ"א שומע המוסר של הרב זה שייך עכשיו ג"כ ע"י ששומע ההתעוררות הגדול והקולות והצעקות והבכיות הגדולות מעומק הלב שיש אז בין כלל הקיבוץ שאין צריכין מוסר גדול מזה כי מתפעל נפש הרואה והשומע גם מרחוק כידוע. וכן חוש הטעם מה שכ"א טועם מתיקות וכו'. זה בוודאי שייך גם עכשיו כי אז כ"א טועם מתיקות טעם הזכות הק' שזכה להתקרב אליו ז"ל ולהכלל בכלל הקיבוץ הק' שלו עד שכ"א נותן הודאה על חלקו ואומר בפה מלא חבלים נפלו לי בנעימים וכו' בפרט כי כבר מבואר באות טו הנ"ל שגם אצל הצדיק הגדול הבעל מוחין ובעל השגה אמיתית אעפי"כ הוא מסלק כל חכמתו והשגתו ועובד את ה' בפשיטות וכו' ועי"ז דייקא זוכה להשגות גבוהות מאד וכו' ומזה מובן ממילא כי אדרבא דייקא עכשיו שאין אנו זוכין לראות את מורנו בעיני אדם ממש וכן לשמוע מוסר מפיו הק' ולטעום מתיקות אמרי נועם שלו בפועל ממש בשעת הקיבוץ כמו שהיה בחיים חיותו ז"ל ואעפי"כ מתקבצין אליו ונשענין על זכותו הק' וכ"א צועק מעומק לבבו בתמימות ובפשיטות גדול לזכות לשוב אל ה' ולהתקרב אליו ית' באמת. והחולקים רואים את כ"ז ותמיהים ושואלים וחורקין שיניהם מאד על ענין הקיבוץ הזה בכל שנה ושנה ביגיעות וטירחות גדולות כ"כ ומה אתם רואים ומה אתם שומעים וכו' וא"א להשיב להם שום תשובה נוצחת כלל כי ענין זה הוא רק כל חד כפום מה דמשער בלבי' יודע ומרגיש גודל קדושת הענין הזה וגודל הפעולה הק' והתועלת הגדול שמגיע עי"ז לכ"א מהקיבוץ הזה. נמצא שהעבודה הזאת היא עבודה פשוטה ותמימה שצריכין לסלק כל החכמות ולעבוד את ה' בתמימות ולעשות גם דברים הנראים כשגעון ממש בעיני העולם והכל בשביל אהבתו ועבודתו ית' בבחי' באהבתה תשגה תמיד המבואר שם באות ט"ו הנ"ל. ועי"ז דייקא זוכה כ"א לפי בחינתו להשיג מה שהוא למעלה מבחי' המוחין שלו שזה עיקר תכלית שלימות תיקון המוחין כנ"ל. נמצא שגם עכשיו זוכין ע"י הקיבוץ הנ"ל לקבל גם בחי' תיקון המוחין וכן כל התיקונים המבוארים בפנים כנ"ל: והנה רבינו ז"ל בשנת תקסט סמוך לפסח ואיני יודע אם לפניו או לאחריו גילה ענין הנורא של העשרה קפיטיל תהלים בפרטיות שהם תיקון למקרה לילה ח"ו ואז אמר שכמה וכמה צדיקים גדולים שרצו לעמוד על ענין זה וכו' וקצתם לא ידעו כלל מה הוא ענין זה וקצתם התחילו לידע קצת וכו' כמבואר בהשיחות שבסוף סיפמ"ע סי' קמ"א ואח"כ בר"ה תקע אמר רבינו ז"ל מאמר זה הנ"ל ובו מבואר הרבה מענין זה. ואולי גם זה נוגע להשיחה הזאת ר"ל של היוד קפיטיל הנ"ל ואז בשעה שגילה ענין התיקון הנ"ל אמר שגם כי ימלאו ימיו אזי אחר הסתלקותו מי שיבא על קברו ויאמר שם אלו היו"ד קפיטל תהלים ויתן פרוטה לצדקה וכו' אזי אתאמץ ואשתדל לאורך ולרוחב להושיעו ולתקנו וכו' כמבואר בהשיחה הנ"ל: **והנה** אחר ר"ה הנ"ל בין כסא לעשור סיפר רבינו ז"ל ממה שחלם לו על איש אחד וכו' שנפטר. ושאל אותו מדוע לא היה אצלו ז"ל על ר"ה והשיב לו שכבר נפטר לעולמו. ואמר לו רבינו ז"ל ואם האדם נפטר אינו רשאי לבא על ר"ה ושתק ומחמת שכמה בני אדם דברו עם רבינו ז"ל מאמונה כנ"ל דיבר עמו ג"כ רבינו ז"ל מזה וכו' והגביה עצמו האיש הנ"ל עד החמה וכו' והיה לרבינו ז"ל רחמנות גדול עליו וכו'. והכלל שצריך להתחזק מאד באמונה שלימה בהצדיק האמת עד שגם לאחר הסתלקותו יהי' חזק בהאמונה ולא יוכלו להטעותו שם בשום אופן וכו'. כמבואר כ"ז בחיי מוהר"נ ז"ל. ולענ"ד יש לסיפור זה ג"כ איזה שייכות למה שמבואר במאמר הנ"ל באות ט' מענין אדם ביקר בל ילין וכו' שצריכין לזכך המוחין כ"כ עד שגם לאחר שנסתלקין המוחין בבחי' שינה ולא נשאר רק הכח המדמה ובחי' הרשימו של המוחין יהיה ג"ז בבחי' חלום ע"י מלאך ולא חלום ע"י שד ר"ל. וכן באות טו לענין התיקונים שנעשין ע"י רבי אמתי עם תלמידים וכו'. מדבר ג"כ מזה שזה בחי' מתוקה שנת העובד וכו' והגם שכאן מדבר מבחי' הסתלקות המוחין בחייז חיותם בבחי' שינה אעפי"כ נראה מהסיפור הנ"ל שזה שייך גם לאחר הסתלקות האדם ממש כ"א אינו זוכה אזי יכולין להטעותו אח"כ ביותר בבחי' חלום ע"י שד שזה בחי' העונש של עולם התהו ר"ל כידוע. ואם הוא זוכה והמוחין שלו זכים אזי זוכה לאחר הסתלקותו להשגה יתירה ביותר כנ"ל:

סי' ז מאמר כי מרחמם ינהגם נאמר בשבת חנוכה ב' ימים לחדש טבת תקע:

(א) במאמר הנ"ל אות הא. אמנם מי שרוצה לדבר עם חבירו ביראת שמים. הוא צריך שיהי' לו י"ש כדי שיהיו דבריו נשמעין אצל חבירו וגם כדי שיתקיימו דבריו אצל חבירו וכו'. ר"ל כי מי שיש לו י"ש דבריו נשמעין לכל בנ"א כשארז"ל ולמדו הדבר ממה שכתוב סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא וכו' (עיין חא"ג שם) ר"ל שאז נשמעין דבריו לכל משא"כ מי שאין בו י"ש אז דבריו שמדבר בענין י"ש אין נשמעין רק לאיש כשר

החפץ

ביראת ה׳ באמת בוודאי זה יכול לקבל מוסר מכל אדם ע״ד קבל האמת ממי שאמרו וכו׳ היינו אפי׳ מי שאין בו י״ש כשמדבר דברי מוסר ויראת ה׳ בוודאי צריכין לקבל גם ממנו רק מחמת שאין בו י״ש ויראת חטא. ע״כ אין חכמתו מתקיימת אצל חבירו ואעפ״י שחבירו קיבל דבריו הוא רק לפי שעה. ותומ״י הולך ועובר הדיבור מלב חבירו ואינו מתקיים אצלו כלל מחמת שיצא הדיבור ממי שאין בו יראת חטא. ע״כ מי שרוצה להכניס דעת בחבירו עד שיתקיים זה הדעת אצל חבירו וכו׳ כמב״פ צריך שיהי׳ לו בעצמו ג״כ י״ש כדי שיהי׳ דבריו נשמעין וכדי שיתקיימו דבריו היינו כנ״ל: שם אות ואו. עי״ז נכנסין אורות המקיפים כו׳ עי׳ מסכת ע״ז דל״ה ע״ב: (ב) שם אות ח׳, ע״כ אם לא יהי׳ נזהר בדבריו וכו׳ עי״ז יהיה נכנס בקשיות ותירוצים שאין הזמן מספיק לבארם כי הם בחי׳ מקיפין שהם למעלה מהזמן ר״ל כי אעפי״י שכבר נתבאר למעלה באות ו׳ שהמקיפים של החכם והרבי שבדור הם בחי׳ עוה״ב שהוא יום שכולו ארוך כי שם הוא למעלה מהזמן וכו׳ ר״ל שהוא למעלה מכל בחי׳ הזמן של עוה״ז אבל אעפי״כ גם שם יש בחי׳ סדר הזמנים ברוחניות בחי׳ תקופת הימים תקופת השנים וכו׳ כמבואר שם באות ו׳ הנ״ל וע״כ זה החכם אם לא יעשה סייג לדבריו אזי יוכל ליכנס בהשגת המקיפים שהם למעלה מהזמן גם לפי בחי׳ הזמן הארוך והרוחני שלו שהוא בחי׳ סדר הזמנים של עוה״ב. וגם כי אעפ״י שהמקיפים שלו הם בחי׳ עוה״ב שהוא בחי׳ למעלה מהזמן היינו שמשיג אותם בשרשם ברוחניות בהארה גדולה ובהרחבה כ״כ עד שהם בבחי׳ למעלה מהזמן. אבל אעפי״כ עדיין הוא עצמו בבחי׳ הזמן של עוה״ז כי הלא הוא מלובש בגופניות כשאר בני אדם ומי לנו גדול ממרע״ה והיו ימיו מאה ועשרים שנה. וע״כ ההכרח לצמצם כ״כ את אור השגתו הגדולה והרחבה מאר עד שתוכל להתלבש בתוך הזמן וע״כ אם לא יעשה סייג לדבריו אזי יוכל ליכנם בהשגות מקיפים כאלו שהם למעלה מהזמן היינו שלא יוכל להלביש ולצמצם אותם כ״כ עד שיתלבשו בבחי׳ תוך הזמן כנ״ל. וגם כי הלא החכם והרבי שבדור כל עסקו הוא להאיר הדעת בבנים ותלמידים. וכל השגות שלו אעפ״י שהוא משיג אותם בבחי׳ השגת עוה״ב שהוא בחי׳ למעלה מהזמן אעפי״כ הוא מוכרח לצמצם אותם ולהלביש אותם בצמצומים ולבושים רבים עד שיוכל להמשיך הארת הדעת הזה בבנים ותלמידים שהשגתם עדיין הוא בבחי׳ תוך הזמן ואם לא יעשה סייג לדבריו אזי יוכל ליכנס בהשגות מקיפים כאלו שהם בבחי׳ למעלה מהזמן. היינו שלא יהיה יכול להלביש אותם כ״כ עד שיאיר מהם גם לבחי׳ תוך הזמן בבנים ותלמידים שזה עיקר שלימות ההשגה של הצדיק כמב״פ. וכל אלו האופנים הנ״ל שביארנו הכל עולה בקנה אחד למבין קצת ועי׳ במדרש שה״ש ע״פ האלף לך שלמה וכו׳ אין הרב נוטל שכר על תלמודו עד שישלימנו לאחרים מבואר מזה שהצדיק צריך לצמצם השגתו שהיא בבחי׳ אלף להתלמידים שהשגתם בבחי׳ מאתים ע״ש ותבין לענינינו: שם, כשעלה משה למרום מצאו להקב״ה שהיה קושר כתרים לאותיות וכו׳. ר״ל כי כל ענין מארז״ל הזה מבואר בזה. כי גם הקב״ה בעצמו מקיים ג״כ בחי׳ הסייג הנ״ל. כי באמת שלימות ביאורי התורה הוא בחי׳ א״ס. רק מחמת שאין ביכלתנו להשיג כ״כ. ע״כ צמצם הקב״ה את אור התורה ועשה סייג לדבריו ושיער בדעתו הק׳ מה לגלות בפרטיות בכתב וע״פ ומה שלא לגלות רק ברמז בעלמא וכמבואר לקמן בפנים באות יוד שגם החכם אומר לפעמים דיבורים שהם רק בחי׳ רמזים בעלמא בחי׳ ידים וכו׳ וזה ג״כ מחמת שצריך לעשות סייג לדבריו כאשר יבואר לקמן וכו׳. וזה בחי׳ מה שהי׳ הקב״ה קושר כתרים לאותיות לרמז על ידם מה שא״א לגלות בפרטיות מחמת הסייג הנ״ל. וזהו שאמרו קושר כתרים וכו׳ כתרים דייקא לרמז בהם על בחי׳ המקיפים העליונים והגדולים מאד שהם בחי׳ כתר כנ״ל. אמר לו משרע״ה רבש״ע מי מעכב על ידך כי בשלמא החכם צריך לעשות סייג לדבריו מחמת שהוא מלובש עדיין בגופניות בבחי׳ תוך הזמן ואם לא יעשה סייג לדבריו אזי יוכל ליכנס בהשגות מקיפים כאלו שהם למעלה מהזמן ככל האופנים הנ״ל אבל אצל השי״ת אין שייך זאת וא״ת שא״א לבאר הכל בפרטיות כי יהי׳ למעלה מאד מהשגת דעתינו א״כ למה לי הכתרים כיון שא״א לנו להשיג אותם. אמר לו הקב״ה עתיד אחד לעמוד וכו׳ שיהי׳ דורש על כל קוץ וקוץ וכו׳. כי רע״ק ישיג סוד הרמזים שבכתרים הללו. ואז אמר א״כ ראוי שתנתן תורה על ידו. ומסתמא היה לו למשרע״ה בשאלה זו עמקות גדול וחכמה עליונה מאד. אך תיכף כשאמר משה הקשיא נפל בשכלו תירוץ על הקשיא. כי נכנסו בו מקיפים עליונים ביותר. אך אם היה אומר גם את התירוץ היו נכנסים בו מקיפים עליונים עוד יותר והיה בא אל שאלה וקשיא חזקה ורחבה יותר מבתחלה ע״כ אמר לו שתוק על התירוץ כנ״ל כמב״פ: שם, הוו מתונים בדין וכו׳ שצריך החכם להיות לו מתינות לידע איך לדבר עם כאו״א שלפני בחי׳ דרי מעלה יגלה להם ההשגה שלימה וכו׳. ר״ל היינו כי זה עיקר לימודם. כי כבר הם בעלי השגות גדולות ותכלית הידיעה אשר לא נדע. ע״כ צריך ללמד עמם ולהאיר להם שעדיין אינם יודעים כלל מגדולתו ית׳ שזה בחי׳ משרתיו שואלים זל״ז איה מקום כבודו וכו׳ כי זה תכלית השגתם. ואם ידבר עמהם מבחי׳ הלימוד של מכה״כ ויאיר להם איך שהם סמוכים וקרובים אליו ית׳ וכבר יש להם ידיעה שלימה בהשגת אלקותו ית׳ אין הלימוד הזה להם תכלית השלימות (וכמובן ג״כ בליקוטי הראשון סי׳ ס״ג במאמר סוד כוונת המילה) כי שלימות לימודם הוא להאיר להם ביותר בכ״פ שאינם יודעים עדיין כלל מגדולתו ית׳ שזה בחי׳ מה וכמבואר בזוה״ק בהקדמה ד׳ א׳ ע״ב כיוון דשאל ב״נ ומפשפש לאסתכלא ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין כיון דמטי תמן מ״ה מה ידעת מה אסתכלת מה פשפשת הא כלא סתים כקדמיתא וכו׳ ע״ש במפרשי הזוהר כי אדרבה מאחר שהם בעלי השגות ומפשפשין למנדע מדרגא לדרגא וכו׳ כנ״ל צריך להאיר להם בכ״פ ביותר כי עדיין אינם יודעים כלל כי גדולת השי״ת א״ס וכו׳ אבל לפני הדרי מטה שהם בני אדם המונחים במדריגה התחתונה ונדמה להם שהם רחוקים מאד ממנו ית׳. ואם גם החכם ידבר עמהם ויאיר להם כפי חכמתו הגדולה וכפי מה שהוא יודע מגדולתו ית׳ עד שגם הדרי מעלה עליונים מאד כביכול הם רחוקים ממנו ית׳ ואינם יודעים ממנו כלל ואם יאיר הארה זו להדרי מטה אזי יתרחקו עי״ז ביותר ח״ו כי גם מה שנדמה להם שהם רחוקם ממנו ית׳ כפי פחיתות ושיפלות דעתם הקטנה בידיעת הבורא ית׳ גם זה מחליש דעתם מאד וגורם להם התרחקות ביותר מכ״ש אם יאיר להם החכם ידיעת ריחוקם מהשי״ת כפי מה שהוא יודע מגדולת הבורא ית׳ אזי יתרחקו עי״ז ביותר עד שיכולין ליפול עי״ז בנפילה גדולה ביותר ר״ל. ע״כ צריך החכם אדרבא לעוררם ולהקיצם בבחי׳ הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורות טליך. כי יש אצל השי״ת טל של תחיה שיוכל להחיות בו את המתים ממש שוכני עפר ממש. ולגלות להם כי אדרבא כפי מה שהוא יודע מגדולתו ית׳ הוא יודע שעדיין ה׳ עמם ואצלם וסמוך להם ואפי׳ בתוך הארץ ממש אפי׳ אם נפל לשאול תחתיות ח״ו אעפי״כ גם שם נמצא כבודו ית׳ כי מלא כה״כ וכו׳ וכמב״פ ועי״ז הוא מחיה אותם ומקים אותם מנפילתם עד שזוכין לשוב אל השי״ת ולהתקרב אליו ית׳ באמת נמצא שזה החכם העוסק להכניס הארת הדעת האמת בבני אדם לכ״א כפי בחינתו ומדריגתו צריך להיות לו מתינות גדול לידע בחינתו ומדריגתו של כ״א בכדי שיוכל לידע מה לדבר עמו שזהו בעצמו כוונת דברי רבינו ז״ל במאמר זה אות א׳ שצריך לידע איך להתנהג

עם

עם הרחמנות כי על רשעים וכו׳ אסור לרחם וכו׳ וכן מי שאינו יודע איך להתנהג עם הרחמנות יוכל לרחם על תינוק וכו׳ ליתן לו מאכל הצריך לגדול וכו׳ וכן עכאו״א צריך לרחם במה שצריך לו וכו׳ היינו כנ״ל. כי כבר מבואר שם באות ב׳, ג׳, שעיקר הרחמנות הוא להאיר להם הדעת ע״כ צריכין לידע כי על רשעים גמורים ח״ו אסור לרחם כי הם בבחי׳ ושחק ורוגז ואין נחת. כ״א יאיר להם גודל ריחוקם מהשי״ת יתרחקו ביותר כנ״ל. ואם יחזק אותם כנ״ל אפשר שיתחזקו ברשעתם ביותר ע״כ גם הצדיק צריך לרחק אותם אם יודע ומכריע בדעתו שהרשעות שלהם והרע שבהם גבר כ״כ עד שא״א להכריע אותם אל הטוב. וכמובן דבר זה גם בדברי רבותינו ז״ל במקומות הרבה. רק שגם על אלו שצריכין לרחם עליהם צריכין לידע איך להתנהג עם הרחמנות היינו שלהגדולים במעלה יאיר להם בחי׳ הדעת של בחי׳ איה מקום כבודו שזה בחי׳ מה חמית מה פשפשת כנ״ל. ולהדרי מטה שהם בחי׳ שוכני עפר ממש צריך להאיר להם הדעת של מכה״כ כנ״ל (ואי לאו דמסתפינא הוה אמינא שמה שתפס רבינו ז״ל בלשונו הק׳ לרחם על תינוק של ד׳ ימים לזונו ע״י חלב דייקא רומז בזה ע״ד שארז״ל על פסוק כי שאל נא לימים ראשונים ולמקצה השמים וכו׳ ועי׳ בזה גם בזוהר הנ״ל ובמפרשיו ז״ל. וע״כ מי שהוא במדריגה קטנה הוא בבחי׳ תינוק של ד׳ ימים שמרמזין על מדריגות התחתונות של הקדושה שהם בחי׳ נ״ה״י״מ או שהוא בבחי׳ מלכות לבד העומדת נגד נ״ה״י״ם הנ״ל או רק בבחי׳ נ״ה״י״ם שבבחי׳ מלכות לבד כידוע. ותינוק כזה צריכין לזונו במאכל דק ורוחני דייקא שהוא החלב. כי האמת שבהלימוד הזה של מכה״כ יש עמקות גדול ורוחני ביותר וצריכין להמשיכו ממקור עליון וגדול ביותר שזה ג״כ בחי׳ מה שכתב רבינו ז״ל גם באות ד׳ שמי שיודע קצת בידיעתו ית׳ הוא יודע שעיקר התענוגים והשעשועים של השי״ת הוא רק שאנחנו מעוה״ז השפל נגדל ונקדש שמו ית׳ כ״ש ואבית תהלה מגושי עפר ומקרוצי חומר וכו׳): שם. ועשו סייג לתורה וכו׳. כי באמת כל הגדרים וסייגים שגדרו חז״ל הם באמת בוודאי ג״כ רצונו ית׳ וכאשר מצווין אנחנו מפיו ית׳ לשמוע דברי חכמים ולקיימם. רק שאעפי״כ לא ציוה השי״ת בפירוש גם על עניני הגדרים וסייגים ובאופנים שגזרו החכמים עצמם כגון בספקן להקל וכל כיוצא בזה הנוהג בדברי חכמים. כי שיער השי״ת בחכמתו מה לגלות בפירוש והשאר לא ביאר בפירוש מחמת הסייג שצריך לעשות לדבריו וידע שהחכמים אמיתים ישיגו רצונו ית׳ והם יעשו הסייגים והגדרים. נמצא מבואר שהסייג לתורה שהם הגזירות שגזרו רז״ל הכל נמשך מבחי׳ סייג לחכמה שתיקה הנ״ל: שם אות ח׳. כי משה ראה באספקלריא המאירה וכו׳ וישעי׳ אמר ואראה את ה׳ וכו׳ עי׳ זוהר וארא דכ״ג ע״ב משה זכה באספקלריא דנהרא וכו׳ ורזא דעינא סתים וגליא סתים חמי אספקלריא דנהרא. אתגליא חמי אספקלריא דלא נהרא ועל דא וארא וכו׳ באספקלריא דלא נהרא דאיהו באתגליא כתיב ביה ראיה וכו׳ מבואר לעניננו: (ג) שם אות ט׳, וצריך לכלול העולמות וכו׳ כדי שיהיה להם יראה וכו׳ ר״ל כי מדת היראה אינו שייך אלא בשנים שזה ירא מפני זה. וזה צריך הרגשת שניהם דהיינו שירגיש א״ע וירגיש את חבירו שמתיירא מלפניו, משא״כ אם הוא בעצמו בטל במציאות עד שאינו מרגיש א״ע כלל מי יתיירא וכן אם אין לו הרגשה בחבירו שאינו יודע ממנו כלל אז לפני מי יתיירא וכמו״כ למעלה ברוחניות בענין יראת ה׳ צריך להאיר להבן מבחי׳ ההשגה של מכה״כ שזה בחי׳ ואראה את ה׳ שיש לו הרגשה קצת בידיעת אלקותו ית׳ בכדי שיהי׳ לו יראה. וכן להתלמיד צריכין להראות לו קצת מההשגה של בחי׳ מה בכדי שלא יתבטל במציאות לגמרי ואז יש יראה כנ״ל. ובזה תבין דבר נעלם מה שתקנו חז״ל בתפלה לומר ובכן תן פחדך ה׳ א׳ על כל מעשיך בחי׳ עשיה בחי׳ דרי מטה. ואימתך על כל מה שבראת בחי׳ עולם הבריאה בחי׳ דרי מעלה. והוא ע״ד מה שפירש״י בפ׳ בשלח תפול עליהם אימתה ופחד אימה על הרחוקים ופחד על הקרובים. כי לפי הלימוד הזה הנ״ל בדרי מעלה הם הרחוקים בחי׳ איה מקום כבודו והדרי מטה הם הקרובים בחי׳ מכה״כ שזה בחי׳ עליונים למטה ותחתונים למעלה המבואר בסוף המאמר (ובזה מיושב היטב קושית הש״ס בגמרא ברכות ד׳ לד ע״ב ע״פ שלום לרחוק ברישא והדר לקרוב והא אמר ר׳ יוחנן שגדולה מעלת הצדיקים ממעלת הבעלי תשובה ע״ש מה שתרצו לרחוק ר״ל לרחוק מעבירה וכו׳. ולפי הדברים הנ״ל מיושב על נכון. כי אדרבא הצדיקים גמורים שהם רחוקים מעבירה והם בבחי׳ דרי מעלה הם נקראים רחוקים בחי׳ עליונים למטה כי זה עיקר השגתם לידע שהם רחוקים ממנו ית׳ בחי׳ איה מקום כבודו כנ״ל) אך מחמת שעיקר היראה הוא ע״י כלליות העולמות כנ״ל שזה בחי׳ שמראין להדרי מטה גם קצת מההשגה של איה הנ״ל שהוא בחי׳ התרחקות. וכן להדרי מעלה מראין קצת מההשגה של מלא שהוא בחי׳ התקרבות. וכ״ז בשביל היראה כנ״ל. ע״כ אמר אח״כ וייראוך כל המעשים ע״ד שפירש״י סוף פ׳ עקב מורא על הרחוקים. וזה וייראוך כל המעשים כי מראים להם גם בחי׳ התרחקות בכדי שיהיה להם יראה וישתחוו לפניך כל הברואים זה בחי׳ ההתקרבות שמראין לבחי׳ הדרי מעלה כנ״ל. וזה ויעשו כולם אגודה אחת וכו׳ היינו בחי׳ כלליות העולמות הנ״ל עליון בתחתון ותחתון בעליון כמב״פ: (ד) שם אות יוד, וע״י כלליות בן ותלמיד נלע״ד דר״ל שאז נמשך ע״י הדעת הק׳ של המקיפין גם בחי׳ יראה שהוא בחי׳ מלכות בחי׳ מוראה של מלכות כמבואר לקמן בפנים באות יג. וע״כ עי״ז מי שהוא איש חיל וכו׳ היינו שיש לו קצת ממשלה ויש לו איזה שייכות עם המלכות ע״כ יכול לקבל בשעת האכילה הארת הרצון שהוא בחי׳ ה״ה בחי׳ הארת המקיפים העליונים הנ״ל שמשם מקבלת המלכות שהיא בחי׳ יראה את הפרנסה. וזה ג״כ בחי׳ לעת האוכל גשי הלום אין הלום אלא מלכות וכו׳ המבואר לקמן היינו בחי׳ היראה הבאה להאדם בעת האכילה כמבואר לקמן במאמר רצועה היתה יוצאת וכו׳ סי׳ עז ע״ש. וזה ג״כ בחי׳ אשריך ארץ שמלכך בן חורין המובא לקמן. היינו כשיש בחי׳ כלליות בן ותלמיד שהוא בחי׳ יובל בחי׳ חירות ועי״ז נמשך יראה שהוא בחי׳ מלכות והמלכות מקבלת פרנסה מן המקיפים העליונים ואז ושריך בעת יאכלו היינו שמי שהוא איש חיל ויש לו איזה שררות וממשלה זוכה לקבל בשעת האכילה הארת הרצון שהוא בחי׳ בעת יאכלו כמב״פ: שם, כי כשהחכם מגלה חכמתו לפעמים אומר איזה דיבור שמרמז בו רמזים לתלמידיו דהיינו מה שא״א לבאר בפיו בפירוש וכו׳. נלע״ד דר״ל ע״פ המבואר למעלה באות ז׳ שהחכם צריך לעשות סייג לדבריו כי יש מקיפים שאין צריך להמשיכם ע״כ יש דברים שאסור לגלותם וכו׳. רק מחמת שהחכם הנ״ל רוצה להטיב מטובו לאחרים ולהודיע לתלמידיו הארת דעתו הק׳ בשלימות ע״כ גם הדיבורים שאינו רשאי לגלותם לפני התלמידים הוא מרמז להם עכ״פ בדיבורים כאלו שאם יזכו התלמידים אז יבינו כוונת רבם גם באלו הרמזים. והרמזים האלו הם בחי׳ הידים שיש בים החכמה. וממילא מובן שבאלו הידים שהם בחי׳ הרמזים שם מאירין המקיפים ביותר. כי בהם מרומז השכל העליון של החכם שאינו רשאי לגלותם בפירוש לפני תלמידיו בכדי שלא ימשיך עי״ז מקיפים עליונים מאד שא״צ להמשיכם כנ״ל. ומחמת שהמלכות מקבלת הפרנסה מהידים הנ״ל. ע״כ מתגלה שם בתוך האכילה והפרנסה הארת המקיפים שהם בחי׳ הארת הרצון. וזה שסיים רבינו בסוף אות יוד הנ״ל וזה בחי׳ אין מסיחין בסעודה. כי אז בשעת סעודה מאיר הארת הרצון שהוא בחי׳ הארת המקיפים

שהם

שהם בחי' שתיקה בחי' שתוק כך עלה במחשבה כי בחי' הרמזים הנ"ל הוא מחמת שיש דברים שאינו רשאי לגלותם והם בבחי' סייג לחכמה שתיקה בחי' שתוק כך עלה במחשבה כמבואר לעיל באות ז' ומשם מקבלת המלכות הפרנסה כנ"ל וזה בחי' אין מסיחין בסעודה שמא יקדים קנה לושט וכו'. ר"ל שלא יבא להמשיך בעוה"ז מקיפין כאלו שא"א להמשיכם עד לעתיד לבוא בעוה"ב. כי קנה הוא בחי' עוה"ב וושט הוא בחי' עוה"ז כמבואר בזוהר פינחס דרל"ב: שם, זה הים גדול ורחב ידים וכו' היינו שהים החכמה שנתגלה ע"י החכם האמת בוודאי הוא ים גדול ורחב ידים כי יש בו דיבורים כאלה שהם בחי' רמזים בחי' ידים והם רמזים רחבים וגדולים מאד וכלולים בהם דברים עליונים וגדולים מאד. שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות כי הלימוד של ים החכמה הזה עם הרמזים שבו הוא כולל את כולם גדולים וקטנים דרי מעלה ודרי מטה וזה שם אניות יהלכון היינו ששם מאירין המקיפין שהם בחי' אניות בחי' היתה כאניות סוחר המבואר לקמן באות יג, לויתן זה יצרת לשחק בו. לויתן זה בחי' מלכות וכו' כמב"פ. כולם אליך ישברון וכו'. והמלכות מלקט ומקבץ כל אלו הבטחונות וכו' ועולה עמהם ומקבלת הפרנסה מהידים כנ"ל. וזה לתת אכלם בעתו בחי' הארת הרצון שמתגלה בתוך הפרנסה וכו' נלע"ד דר"ל כי הפרנסה הוא לכאורה רק קיום החיות של האדם וצריכין לצפות ולקוות ולייחל ע"ז ולישא עיניו למרום שישפיעו לו פרנסתו, והחיות עצמו של אדם שופע והולך כסדר כל זמן שהשי"ת רוצה שיחי' האדם אזי שופע והולך לו שפע החיים כסדר וא"צ לקוות ולייחל ע"ז כ"כ. והגם כי מסתמא ישרים דרכי ה' ואין לנו להרהר אחריהם ח"ו. מ"מ לפי דברי רבינו ז"ל הנ"ל יכולין להבין קצת רמזים בענין זה. כי באמת החיות של האדם בעצמו צריכין להאיר בו בכ"פ הארה עליונה והתחדשות חדש ממקור עליון שהוא שורש החיים. והנה ידוע כי החיים הוא בחי' החכמה כ"ש והחכמה תחי' וכו'. ושורש חיות החכמה בעצמה הוא מהרצון העליון שהוא בחי' כתר. וע"כ ע"י האכילה שמאיר בה הארת הרצון העליון הנ"ל עי"ז נתחדש חיות האדם ומאיר ביותר ומזה נשתלשל שורש הענין שצריכין לקוות ולייחל על פרנסה. שזה בעצמו בשרשו הוא בחי' הארת הרצון שזה בחי' השתוקקות וגיעגועים וקיווי ויחול אליו ית'. וזש"כ עיני כל אליך ישברו. היינו הגם שנראה שבוטחין ומייחלין ונושאין עיניהם על הפרנסה. אבל באמת אליך ישברו אליך דייקא. שבשרשו נמשך זה מבחי' הארת הרצון שצריך כ"א לכסוף ולהשתוקק ולהתגעגע אליו ית' תמיד בכל עת. וע"כ ע"י הבטחון שנמשך בשרשו מבחי' הארת הרצון עי"ז ואתה נותן להם את אכלם בעתו דייקא. בחי' הארת הרצון שבשעת האכילה. וזה פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון כמב"פ. וזה שדקדק לכל חי דייקא כי הרצון הזה מאיר בהחיות כנ"ל. ואם שגיתי בענין זה והוא רחום יכפר. ויהיה איך שיהי'. עכ"פ מחמת שבחי' הבטחון שהכל מצפין ומסתכלים ומייחלים על השפעת הפרנסה זה ג"כ בחי' רצון. ע"כ המלכות מלקט ומקבץ כל אלו הבטחונות ועולה עמהם אל בחי' הידים שבים החכמה שבהם מאירין המקיפין שהם בחי רצון ומקבלת משם הפרנסה וע"כ יכולין לקבל בשעת האכילה והפרנסה הארת הרצון כנ"ל וזהו כולם אליך ישברון לתת אכלם בעתו וכו' כמב"פ: (ה) שם אות יא. כ"א כפי מה שזוכה לפעול בקשת סלח נא וכו' כמו"כ נעשה בחי' חנוכת הבית בחי' חנוכה וכו' נלע"ד דר"ל ע"ד שארז"ל כל מי שיש בו דעת כאלו נבנה ביהמ"ק בימיו, נמצא כי הדעת הוא בחי' בנין ביהמ"ק. וע"י הדעת ניצולין מעוונות כנזכר לעיל אות ג' שזה בחי' הביהמ"ק שעל ידו היינו נקיים מעוונות וכו' כמב"פ והדעת הזה הוא כלול מבחי' בן ותלמיד ובחי' זו היה ג"כ בביהמ"ק וכו' וכן כל הבחי' הנ"ל כמב"פ: (ואו) שם אות יג. נזדעזע ר' יהושע ונגער ר' אליעזר וכו' נלע"ד שרומז בזה למה שמבואר לעיל באות ד' שצריכין לדבר אחד עם חבירו ביראת שמים ואז כשאחד מאיר לחבירו באיזה דיבור נחשב חבירו אצלו בחי' תלמיד. ולפעמים הוא להיפך דהיינו שהוא מקבל מחבירו אז הוא בבחי' תלמיד לגבי חבירו וכו'. ובאות ט' מבואר מענין כלליות בן ותלמיד והגם כי ר"ל שהחכם בעצמו צריך לכלול העולמות ולהאיר גם להדרי מעלה מבחי' הלימוד של מלא כה"כ וכן להדרי מטה גם בחי' הלימוד של איה כנ"ל אעפי"כ לפעמים נעשה זאת הכלליות גם בין התלמידים בעצמן שהם כלולים מבנים ותלמידים כי יש בהם דרי מעלה ודרי מטה ומדברים זע"ז ומקבלין דין מן דין ואז הדרי מעלה נכללין גם בבחי' הלימוד של הדרי מטה והדרי מטה נכללין גם בבחי' הלימוד של דרי מעלה ונעשה יראה. וזה מרומז גם כאן שעי"ז שנתדעזע ר' יהושע נגער ר"א ונכלל מבחי' ההשגה של התלמיד. אמר לו מה זה יהושע שר"א הביא את ר"י לבחי' ההשגה של הבן שהוא בחי' מ"ה וכו' כמב"פ: שם ויהי מקץ וכו'. ופרעה הוא בחי' יובל וכו' היינו שמבחי' המקיפים העליונים של החכם והרבי שבדור שהמקיפין שלו הם בחי' עוה"ב בחי' תקופות הימים תקופות השנים משם נמשך ונתגלה בחי' הלימוד של כלליות בן ותלמיד שהוא בחי' יובל וכו'. והנה פשוטו של מקרא מספר איך שהודיעו לפרעה בחלום אודות שנות השבע והרעב שעתידין לבא וזה מחמת שהיה מלך ע"כ הודיעו לו כשארז"ל. ולפי דברי רבינו ז"ל מבואר היטב. כי הפרנסה נמשכת דרך המלכות וכו' כנ"ל. ועיקר התיקון היה ע"י יוסף שכלול מכל הבחינות הנ"ל כי יוסף הוא בחי' הצדיק שנקרא כל והיו לו בנים ותלמידים שהם מנשה ואפרים וגם הוא בעצמו היה כלול מבחי' בן ותלמיד כ"ש כי בן זקונים הוא לו שכל חכמתו של יעקב נמסרה לו. ונאמר בו אין נבון וחכם כמוך ונאמר בו את האלקים אני ירא. ונאמר בו ויוסף הוא השליט בחי' מלכות הוא המשביר לכל עם הארץ בחי' הפרנסה שנמשך ע"י המלכות. ונאמר בו איש אשר רוח אלקים בו: שם. וזה בחי' קבורת משה וכו'. נלע"ד דר"ל כי קברו של משה כלול ג"כ מבחי' המקיפים הנ"ל שהם בחי' מה רב טובך אשר צפנת ליריאיך (ליריאיך דייקא כי מהם נעשה יראה כנ"ל) כי הם ספונים וטמונים מעין כל והם בחי' תכלית הידיעה אשר לא נדע וזה בחי' ולא ידע איש את קבורתו וכו' ודרז"ל שגם משה בעצמו לא ידע כי הוא בחי' תכלית הידיעה הנ"ל. ושם הוא בחי' הארת הרצון שהוא למעלה מכל הידיעות שזה בחי' רעוא דרעווין רצון שברצונות שנסתלק בו משה. ומאחר שקבורת משה הוא בחי' המקיפין הנ"ל וע"כ עליונים נדמה להם למטה ותחתונים נדמה להם למעלה כמב"פ: שם, וענוה גדולה מכולם וכשארז"ל וכו' עי' תו' שם במסכת ע"ז ד' כ' ע"ב. ד"ה ענוה וכו' שענוה גדולה מיראה וכן הוא בתוספות יבמות ד' קג ע"ב. ד"ה המסילים שהביאו שם מארז"ל מה שעשתה חכמה עטרה לראשה היינו יראה עשתה ענוה עקב לסוליתה וכו'. וכבר מבואר לעיל שיראה הוא בחי' מלכות. וענוה מבואר בכתבים שהיא נמשכת מבינה. וע"כ משרע"ה שזכה למ"ט שערי בינה נאמר בו עניו מאד וכו' (ועי'גם במאמר כי אקח מועד בליקוטי הראשון סי' קלה) ובינה הוא בחי' יובל הנ"ל שהוא בחי' כלליות בן ותלמיד שנמשך מהמקיפין הנ"ל שכ"ז הוא בחי' חנוכה כמבואר לעיל אות יא. או י"ל דר"ל ענוה גדולה מכולם כי ענוה הוא בחי' מ"ה בחי' ונחנו מ"ה בחי' מה הנ"ל שהוא בחי' שפע הכתר (ואי לאו דמסתפינא הוה אמינא שזה רומז רבינו ז"ל בפסוק ויהוש"ע ב"ן נו"ן מל"א רו"ח חכמ"ה כ"י סמ"ך מש"ה א"ת ידי"ו עלי"ו בס"ת יש בהם צרוף חנוכה כמב"פ ויש בהם צירוף עניו אתה עניו הוא בחי' יובל הנ"ל או בחי' שפע הכתר הנ"ל. אתה הוא בחי' יראה שהוא בחי'

גבורה

גבורה כידוע והם אלף ות"ה נבוראן שזה בחי' אתה כמבואר בכוונות אתה גבור וכו'): שם כי אלו הדברים נאמרו וכו' היינו מענין וזה בחי' קבורת משה וכו' עד כאן הם מהדברים שאמר רבינו ז"ל לפני אנשי שלש סעודות אחרים היינו לפני העליונים. כי יש אנשי שלש סעודות אחרים שאומר לפניהם ג"כ ומובן מדבריו שבשעה שאומר תורה לפני מקורביו ותלמידיו (שהם דרי מטה ממש) עומדים שם אז מי שעומדים (היינו דרי מעלה ממש) ואומר לפניהם ג"כ מעין התורה שאומר לפני התלמידים מקורביו. אבל בוודאי אותה התורה שהוא אומר לפניהם אז. היא גבוהה יותר הרבה. ומעט מעט מן אותן הדיבורים אמר לפני התלמידים אז ברמז בעלמא וכו' והן הן הדברים הנכתבים שם אחר המאמר הנ"ל. כך כתוב בס' חיי מוהר"ן ז"ל:

(ז) עיין לקמן בסי' סח עיקר שלימות הצדיק וכו'. ושם מדבר ג"כ מבנים ותלמידים וכו' ושייך ג"כ למאמר הנ"ל. וקודם שגילה הענין שבסי' ס"ח הנ"ל. אז דיבר שהיו כמה גדולים שכ"א. עשה ותיקן מה שתיקן ואח"כ נפסק. וכוונתו לענין ההארה שהאירו דעתם בתלמידיהם וקרבו כמה אנשים להשי"ת. אבל אח"כ נפסק הארתם. אבל צריכין לעשות דבר שלא יהיה נפסק לעולם. שאלו אנשים יעשו אנשים אחרים ויקרבו אותם להשי"ת והם יעשו עוד אנשים וכן לעולם. וכן נשמע מפיו הק' מכבר ג"כ שהמקורבים שלו בהכרח שיאירו בחבריהם ותלמידיהם. וכ"א מוכרח שיעשה איזה פעולה ויאיר בחבירו וחבירו בחבירו כי יש ענפים להאילן ומאותן ענפים יוצאים עוד ענפים וכן להלן יותר וכו' וכו' וכבר מבואר במ"א מה שאמר שהאש שלו תוקד לעולם ולא תכבה. ואמר בזה הלשון (מיין פייעריל וועט שוין טליען ביז משיח וועט קומען). והתחלת השיחה שבסי' סח הנ"ל התחיל ממה שהוכיח לאיש אחד שיחזיק בלימודו וכו' המבואר במ"א. ואח"כ ענה ואמר הלא גם אנכי לומד ג"כ והלימוד שלי הוא חידוש. וענה ואמר אני יכול ללמוד אני יכול להראות ללמדן הגדול שבגדולים שעדיין אינו יכול ללמוד כלל ואינו יודע כלל. וכן להיפך אני יכול להראות להקטנים במעלה שגם הם קרובים להש"י ולהתורה וכו' ונכנס משיחה זאת לתוך שיחה הנ"ל וגילה כל הענין הנאמר שם מענין בן ותלמיד מה שדרי מעלה שואלים דייקא איה מקום כבודו ולהיפוך דרי מטה אומרים מלא כל הארץ כבודו וכו' וכל הענין שם ואח"כ בשבת חנוכה הנ"ל נכלל כ"ז ג"כ במאמר הנ"ל עי' בס' חיי מוהר"נ: גם בימים האלו נאמר השיחה הנדפסת בסוף ספמ"ע סי' לב המדבר שם הרבה מחיזוק אמונה. ושע"י אמונה יכולין לבא לבחי' רצון שהוא למעלה אפי' מבחי' חכמה וכו' כמבואר שם. גם אז נאמר השיחה שנדפסת שם בסי' מם מענין גלגל החוזר שקורין דריידיל ומענין חנוכת הביהמ"ק ששם היו בחי' עליונים למטה ותחתונים למעלה וכו'. וכ"ז שייך למאמר כי מרחמם ינהגם הנ"ל כמבואר שם:

(ח) א"ה שמעתי מאבי ז"ל ששמע מגדולי המקורבים של רבינו ז"ל שהבינו מרמיזותיו הק' של רבינו ז"ל שבזה המאמר הק' סמך ידיו על הר"ר נתן ז"ל שהוא יהי' המוציא והמביא בכל עניניו הק' של רבינו ז"ל לאחר פטירתו כמו שראינו בעינינו שכן היה שכל עיקר קיום השארתו הק' של רבינו ז"ל לנצח היה רובו ככולו כמעט רק ע"י הר"ר נתן ז"ל כידוע. ולענ"ד רימז רבינו ז"ל במה שמבאר בסוף המאמר ברמז בענין קבורתו של משה ומענין ויהושע בן נון וכו' כי סמך משה את ידיו עליו לענין שקיום ההשארה הק' של הדעת הק' שלו שצריכין להאיר אותה לנצח בבנים ותלמידים. וכמו שאמר בפירוש קודם שאמר המאמר הנ"ל והנ"ל וכמבואר להדיא גם במאמר הנ"ל אות ד' שזה עיקר שלימות הצדיק שגם אחר הסתלקותו יאיר דעתו הק' בבני עוה"ז השפל בבנים ותלמידים כי הדעת הק' שלו כלול מבנים ותלמידים בחי' דרי מעלה ודרי מטה וכו' כמבפ"נ. ורימז כאן שעיקר הארת דעתו הק' לאחר פטירתו הוא ע"י קדושת קברו הק' שציוה בחיים חיותו לבא לשם ולהתפלל שם הרבה להשי"ת ולומר תהלים וכו' ומי שיקיים דבריו הבטיח לו שבוודאי ישתדל לטובתו בכל טצדקי דאפשר וכמבואר כבר כ"פ. ורימז לנו כאן שממש כמו בחיים חיותו היה מאיר דעתו הק' לכ"א ממקורביו כפי בחינתו למי שהוא מבחי' הדרי מעלה היה מאיר בו ההשגה של מה בחי' איה מקום כבודו. ולמי שהוא מבחי' הדרי מטה היה מאיר בו בחי' ההשגה של מכה"כ וכו' כמו"כ ממש גם עכשיו יש כח זה בבחי' קבורתו של משה שמקבל משם כ"א תועלת לנפשו כפי בחינתו בחי' עליונים נדמה להם למטה ותחתונים נדמת להם למעלה כמב"פ והעיקר ע"י שיקיימו כאשר פקד עליהם שיחזיקו א"ע כולם באהבה ואחדות גדול כמבואר כבר במ"א. ור"ל ע"ד שמבואר כאן במאמר זה אות ד' שצריכין ליזהר להשתדל בזה לדבר אחד עם חבירו ביראת שמים שזהו העיקר מה שהיה רצונו ז"ל שיחזיקו א"ע אנ"ש באחדות והתחברות ואהבת החבירים היינו להתוועד יחד ברוב הפעמים ולדבר אחד עם חבירו בי"ש ולחזק אחד את חבירו מאד בהאמונה הק' ולילך בתמימות וכו' כמבואר בהשיחות הנ"ל שהי' אז ולחזור ולשנות בכ"פ אחד עם חבירו מגודל נפלאות קדושת הארת הדעת הנפלא והנורא שנמשך ממקור עליון קדוש ונורא מאד שעסק רבינו ז"ל כל ימי חייו הק' להאיר בתלמידיו וציוה בפירוש שהתלמידים אלו יאירו עוד להלן בתלמידים וכן עוד להלן להלן וכו' כנ"ל וכמבואר גם במ"א מה שאמר ברתת וזיעה ורעדה גדולה את הפסוק והודעתם לבניך ולבני בניך ואמר בזה"ל אייערע קינדער זאהלט איר מודיע זיין וואש דא האט זיך גיטאהן וכו'. נמצא שכ"א מאנ"ש עד דורות עולם מחוייבים להשתדל בזה להמשיך קדושת הארת הדעת הזה מדור לדור עד עולם כנ"ל. ועי"ז נכנסין אורות המקיפין דהיינו שזוכין לידע ולהבין בכ"פ בעניניו הק' מה שלא ידעו מתחלה. אך בוודאי עיקר הכח והזכות לקיים קשר האחדות והעסק בענייניו הק' של רבינו ז"ל לדורות עולם הוא ע"י בחי' קבורתו של משה כנ"ל. ובמה שביאר עוד אח"כ בפסוק ויהושע בן נון וכו' כי סמך משה את ידיו עליו וכו' נלע"ד כי בזה רימז בחי' הסמיכה להר"ר נתן ז"ל אשר על ידו יהיה עיקר קיום ההשארה הק' של רבינו ז"ל כנ"ל כי כבר מבואר גם במ"א בביאורינו על מאמר קרא את יהושע סי' ו' בליקוטי הראשון שאמר רבינו ז"ל להר"ר נתן ז"ל אז שבכל מקום שנתוועדים יחד רבי אמיתי עם תלמידים הוא בחי' משה ויהושע וכו'. ועיין גם בביאורינו למאמר חדי ר"ש סי' סא ולסי' רטו ובביאורינו למאמר תקעו אמונה סי' הא ומבואר משם שרבינו ז"ל רימז ע"ע שיש בו מבחי' משה ועל תלמידו הר"ר נתן ז"ל שיש בו מבחי' יהושע וגם במאמר כי מרחמם הנ"ל אות ז' שמתחיל לבאר המשנה הם אמרו שלשה דברים הוו מתונים בדין וכו' נלע"ד ג"כ שרבינו קיצר בדבריו כי כן דרכו בקדש כידוע וכוונתו ג"כ על מה שנאמר שם בתחלה משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו' כי במשנה זו הורה לנו סדר שלשלת קבלת תושבע"פ איש מפי איש עד משרע"ה. כי כן העיקר שצריך החכם האמת שהוא בחי' משה שיהי' הארת דעתו הק' מאיר מדור לדור עד עולם גם אחר הסתלקותו וזהו שכשאמר הקב"ה למשה עלה אל הר העברים וכו' ביקש מלפניו ית' יפקוד אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה וכו' ר"ל ע"ד שארז"ל בששי נברא האדם שיש בו מעליונים ותחתונים וכו'. נמצא שכל אדם מאחר שיש בו גוף ונשמה הוא כלול מבחי' דרי מעלה ודרי מטה. בפרט לפי מה שפירש"י אלקי הרוחות וכו'. שיהא סובל כאו"א לפי דעתו היינו שידע להמשיך הארת הדעת לכ"א כפי בחינתו להדרי מעלה כפי בחינתם ולהדרי

מטה

מטה כפי בחינתם. וזה אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם היינו שהוא בעצמו יהיה בבחי׳ עייל ונפיק שזה בחי׳ הלימוד של בן ותלמיד והכל לטובת ישראל. וזה אשר יוציאם ואשר יביאם. היינו שיכניס בהם ג״כ זה הלימוד. וזה ולא תהיה עדת ה׳ כצאן אשר אין להם רועה. כי בוודאי צריכין ישראל רועה נאמן מנהיג אמתי שיהי׳ בבחי׳ משרע״ה שהיה רחמן אמתי ועסק בזה לרחם על ישראל ולהאיר להם הדעת וכו׳ וזשארז״ל שביקש משה שיירשו בניו את גדולתו והוא ע״ד ששמעתי מפיו הק׳ של הר״ר נתן ז״ל שיחה נפלאה ונוראה בענין זה באשר שרבינו ז״ל היה משתוקק שישאיר אחריו בן זכר ממלא מקומו. והאריך הר״ר נתן ז״ל אז בביאור דבר זה קצת עפ״י מאמרינו זה הנ״ל כי באם היה נשאר מרבינו ז״ל בן שהוא תלמיד אמיתי שיקבל הארת דעתו הק׳ של אביו חק׳ בוודאי כבר היה העולם בא לתכלית השלימות והתיקון וי״ל שבעבור זה התפלל משה ג״כ שיירשו בניו שהם בחי׳ ר׳ אליעזר שהשגתם קרובה להשגת אביהם והם יירשו את גדולתו והשי״ת השיב לו קח את יהושע בן נון איש אשר רוח בו שיוכל להלוך נגד רוחו של כ״א. כי אעפ״י שהוא תלמיד ועיקר לימודו הוא התחזקות והתקרבות בחי׳ הלימוד של מכה״כ שזה בחי׳ מה שאמר הקב״ה וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו וכן הקב״ה בעצמו אמר ג״כ ליהושע אחר פטירת משה שלשה פעמים חזק. אעפי״כ הלא התלמיד כלול גם מבחי׳ הלימוד של איה מקום כבודו בחי׳ מה הנ״ל ע״כ גם יהושע יוכל להלוך נגד רוחו של כ״א ולדבר עם כולם לכ״א כפי בחינתו. ומחמת שעיקר התענוגים שלו ית׳ הוא דייקא מהעבודה של עולם השפל הזה שזה בעצמו בחי׳ מכה״כ הנ״ל ע״כ דייקא יהושע צריך להנהיג את העולם והכל בכחו של רבו משרע״ה. וע״כ נאמר באמת ביהושע ויהי ה׳ את יהושע ושמעו הולך בכל הארץ בחי׳ מכה״כ. וגם נקרא איש אשר רוח בו ע״ש שקיבל הארת המקיפים הקדושים שהם בחי׳ רוח כמבואר באות יב וזה וסמכת את ידך עליו היינו להאיר עליו הארת הידים הק׳ שבים החכמה בכדי להבין הרמזים שבהם עיקר הארת המקיפין כנ״ל וכו׳. ונתת מהודך עליו פירש״י זה קרון אור הפנים בחי׳ המקיפין הנ״ל שהם בחי׳ אור הפנים ולפני אלעזר הכהן יעמוד וכו׳ כי הכהונה הוא בחינות כלליות בן ותלמיד כמבואר באות י״א. וזה על פיו יצאו ועל פיו יבואו שזה בעצמו בחי׳ בן ותלמיד כנ״ל. ועי׳ מג״ע אופן א׳ שפירש שביקש משה שיהיו לישראל שני מנהיגים היינו בניו ויהושע וכו׳ ע״ש לשיטתו. ולשיטת רבינו ז״ל מבואר ביותר. כי רצה שאחר פטירתו יהיה שני מנהיגים לישראל אחד שיהי׳ בבחי׳ בן שידבר עם אותן שהן בחי׳ דרי מעלה. ואחד שיהיה בחי׳ תלמיד שידבר ויעסוק עם בחי׳ הדרי מטה. והשיב לו הקב״ה כי צריך להיות רק מנהיג אחד שיהי׳ בו בחי׳ כלליות בן ותלמיד כלליות דייקא בכדי שיהי׳ הכל בבחי׳ אחדות אחד רק שהעיקר יהי׳ כלול מבחי׳ תלמיד כפי הדור שהי׳ אחרי מות משה ואז היו צריכין דייקא ליהושע (ועי׳ זוהר בראשית דכ״ב ותבין יותר) ואעפי״כ ארז״ל סנהדרין ד׳ ח׳ שאמר משה ליהושע אתה והזקנים שבדור עמהם (שזה בחי׳ מה שרבינו ז״ל לא אמר בפירוש על הר״ר נתן ז״ל) ואמר לו הקב״ה דבר אחד לדור וכו׳. והנה רמזנו לע״ל שבס״ת של פסוק ויהושע בן נון מלא רוח חכמה וכו׳ מרומז תיבת עני״ו את״ה ותיבת חנוכה כנ״ל. ובזה תבין מה שכתב בתרגום יונתן על פסוק ויקרא משה להושע בן נון יהושע וכדי חמי משה ענוותנותיה קרא משה להושע בר נון יהושע ורז״ל דרשו שהתפלל עליו י״ה יושיעך מעצת מרגלים וכן פירש״י. היינו כי משה ראה שהמרגלים יפגמו בעצתם עד שעי״ז ימותו כולם במדבר וגם הוא יהי׳ מוכרח לישאר עמהם במדבר בשביל זה ולא יכניס את ישראל לארץ וגם יהי׳ עי״ז חורבן ביהמ״ק וע״כ התפלל שעכ״פ יהושע ינצל מעצתם בכדי שיוכל הוא עכ״פ להכניס את ישראל לארץ בחי׳ וענוים ירשו ארץ. וזה יה יושיעך וכו׳. היינו פי ידבר חכמות והגות לבי תבונות שהכנסתי בך שזה בחי׳ יה שהם חכמה ובינה. זה יעמוד בעזרתך להנצל מעצת מרגלים בכדי שיהי׳ יוכל הוא עכ״פ להכניס את ישראל לארץ ושיהי׳ בחי׳ חנוכת הבית וזה י״ל בדרך צחות הרמז בתיבת עניו אתה חנוכה. כי בשביל שהיה עניו התפלל משה עליו שיהי׳ ניצול מעצת מרגלים ושיהי׳ לישראל בחי׳ חנוכה כנ״ל. וזשארז״ל על כלב שאמר יהושע בטוח שינצל בתפלתו של משה אבל אני מה אעשה הלך ונשתטח על קברי אבות היינו שהשתמש עם הכח של קברי הצדיקים שכל צדיק הוא בחי׳ משה כידוע ובפרט האבות וכמובן גם בדברי רבינו ז״ל במאמר תלת נפקין מחד סי׳ נח בליקוטי הראשון. והנה מבואר בכוונת חנוכה שחנוכה הוא בחי׳ תיקון ההוד. וכן מבואר בתיקוני תליסר ועי׳ זוהר בראשית דכ״א ע״ב יהושע אתגבי מהודו של משה דכתיב ונתת מהודך עליו וכו׳. ומבואר ג״כ בכוונת הדלקת נר חנוכה שהוא להמשיך לה הג׳ יחודים שהם בגימ׳ נר. כי בג׳ ראשונות שם יש יחוד הוי״ה אהי״ה ובחג״ת הויה אלקים ובנה״י שם היחוד הויה אדני (ועיין גם בכוונות של ברכת שים שלום וכו׳) והמלכות עומדת אז נגד נה״י דז״א ואין לה אלא היחוד התחתון הנ״ל וצריך להמשיך לה גם השני יחודים העליונים והיחוד העליון ביותר שהוא הויה אהיה הוא במילוי ע״ב קס״א גימ׳ רגל. וזה בחי׳ עד שתכלה רגל מן השוק. גם להדליק גימ׳ ע״ב ס״ג מ״ה חנוכה אותיות חנ״ה כ״ו כי המלכות יונקת מאימא שבה שם ס״ג בגימטריא חנה וכו׳ ומשם זה יוצא שני פעמים אל וכו׳ ובמילוי הם גמ׳ ש״ע ועי״ז נמתק הבחי׳ אלקים שביחוד השני שבמילויו הוא גמ׳ שין ועם האותיות הוא ש״ה וזה שעשה נסים וכו׳ ע״ש עוד. נמצא שבחי׳ נר חנוכה להמשיך להמלכות אור הג׳ יחודים שהם בחי׳ מן הראש ועד הרגל וכו׳ שזה ג״כ כלל דברי רבינו ז״ל שבמאמר זה. שהחכם והרבי שבדור הוא ממשיך אור המקיפין שלו שהם בחי׳ שפע הכתר בחי׳ מ״ה שזה בחי׳ הענוה של משה שאמר ונחנו מה כנ״ל. וגם הם בחי׳ עוה״ב שהוא בחי׳ בינה אימא עילאה כידוע שהוא ג״כ בחי׳ ענוה כנ״ל עד שמאיר אותם בבנים שהם בחי׳ חג״ת בחי׳ מה שם בנו דא תפארת וההלכות בעצמם הם בחי׳ חסד וגבורה שהיא בחי׳ יראה כמבואר שם בסוף המאמר. וגם מאיר אותם בתלמידים שהם בחי׳ לימודי ה׳ בחי׳ נצח והוד והצדיק הוא בחי׳ כל דא יסוד. וצריך לכלול העולמות וכו׳ וכלליות בן ותלמיד הוא בחי׳ יובל בחי׳ אימא עילאה בחי׳ בינה דכל נהורין אתפרען ואתגליין מינה. ועי״ז נעשה יראה שהוא בחי׳ מלכות ומשם ג״כ מקבלת המלכות פרנסה. ושם נתגלין אורות המקיפין שהם בחי׳ ש״ע נהורין של אור הפנים בחי׳ שני פעמים אל הנ״ל וזה ג״כ מרומז בהס״ת של הפסוק הנ״ל שהם אותיות עניו אתה חנוכה. כי עניו הוא בחי׳ אור היחוד העליון שבג׳ ראשונות ע״י שממשיך החכם והרבי שבדור אור המקיפין שלו שהם בחי׳ שפע הכת״ בחי׳ מ״ה בחי׳ עניו הנ״ל ומדבר מזה עם בניו ותלמידיו בבחי׳ פי ידבר חכמות והגות לבי תבונות וגם הם בחי׳ עוה״ב בחי׳ ענוה בחי׳ בינה כנ״ל. את״ה הוא בחי׳ היראה כנ״ל, כי צריך שיהי׳ לו יראה כדי שיהיו דבריו נשמעין וכדי שיתקיימו דבריו גם ע״י כלליות בן ותלמיד נעשה יראה ומשם מקבלת המלכות שהוא בחי׳ יראה את הפרנסה שזה בעצמו בחי׳ חנוכה שמרמז שהמלכות יונקת מאימא בחי׳ היראה שנתגלה ע״י כלליות בן ותלמיד שהוא בחי׳ יובל בחי׳ אימא וכן הפרנסה שמקבלת משם. וגם חנוכה מרמז על כל התיקונים הנ״ל ובו נתתקן ההוד שהוא בחינתו של יהושע שנתנבא מהודו של משה כנ״ל. ועי׳ במק״מ בפירושו על הזוהר בראשית ד׳ כא ע״ב הנ״ל ותבין ביותר

ואי

ואי לאו דמסתפינא הוה אמינא שזהו שהתפלל מרע"ה שיכנס לארץ כי רצה שיושלמו הג' יחודים כנ"ל על ידו ואז היה התיקון בוודאי בתכלית השלימות. וזה שהתפלל אדני יקוק ובניקוד אלקים ובזה רימז בחי' היחודים של הויה אדני והויה אלקים שצריך לכוון בו ג"כ עד"ז הויה בניקוד אלקים כמבואר בכוונות וזה הפסוק מתחיל בא' ומסתיים בכ'. וגם יש בו כ"א תיבות רומז לשם אהי"ה כמבואר בבעל הטורים ורומז על היחוד העליון של הויה אהיה כנ"ל. כי רצה להמשיך בעצמו הג' יחודים הנ"ל ויכניס בעצמו את ישראל לארץ והשיב לו השי"ת רב לך וכו'. וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו וכו'. ויש עוד לבאר בזה ע"ד המבואר בכוונות החילוק שבין נר שבת לנר חנוכה וכו'. ואין אנו עתה בביאורים (ונחזור לענינינו שבזה מבואר יותר ענין רמז הסמיכה שסמך להר"ר נתן ז"ל בחנוכה דייקא ומרומז בפסוק הנ"ל בהצירופים שבס"ת. כי כבר ידוע מעלת הענוה הק' שהיה להר"ר נתן ז"ל כידוע לכל יודעיו ומכיריו וכאשר רבינו ז"ל בעצמו הפליג בשבחו בענין המדה זו של ענוה וענוה גדולה מכולם כנ"ל. ע"כ היה ראוי ביותר לקבל הלימוד הזה של כלליות בן ותלמיד בחי' עליונים למטה ותחתונים למעלה שזה בחי' חנוכה כנ"ל. כי מדת הענוה שהוא בחי' מה אינו תופס מקום והוא למעלה ולמטה וכו' כנ"ל. אך בוודאי עיקר הכל הוא בכח קבורתו של משה כשארז"ל (סוטה יג ע"ב) משה לא מת אלא עדיין עומד ומשמש במרום ועוסק בזה שיתקיים השארת דעתו הק' בישראל לנצח לדורות עולם כנ"ל): עוד יש לפרש בענין הג' יחודים הנ"ל באופן אחר קצת. היינו שהדיבורים שמדבר החכם עם בניו ותלמידיו ומגלה להם הים החכמה זה בחי' היחוד שנעשה בבחי' נה"י העליונים שהם בחי השפתים והלשון כידוע. והיחוד הזה הוא בבחי' הויה אדני בחי' אדני שפתי תפתח. ועי' בליקוטי הראשון סי' לב. והדיבורים שאומר החכם ומרמז בהם רמזים לתלמידיו. והרמזים הם בחי' ידים. זה בחי' היחוד של חג"ת העליונים. ופנימיות החכמה שנשאר בדעת החכם שאינו רשאי לגלותה כלל מחמת בחי' סייג לחכמה שתיקה זה בחי' היחוד העליון שבשלש ראשונות ואם שגיתי והוא רחום יכפר. וכבר אמר רבינו ז"ל בעצמו שהמאמר הזה מדבר מכל העשר ספירות. ויש ספירות שמדבר מהם כמה פעמים כמבואר בסוף המאמר בפנים. ועי' נפלאות רבות מענין המאמר הזה בליקוטי הלכות במקומות רבים בפרט בהל' נט"י לסעודה הל"ו. ובהל' נדרים ה"ד. ובהל' פדיון בכור ה"ת ובהל' חזקת מטלטלין ה"ג ובהל' שותפין בקרקע ה"ה: נשמט שם, אות י"ג, מב"פ שר"א הוא בחי' בן וכו'. ועי' בזוה"ח סוף איכה מבואר שר"א הנ"ל הוא בחי' ראובן וכו' וזשדרז"ל ד"ז ע"ב ובמד"ר על שם ראובן ראו בן היינו בחי' בן הנ"ל. וזהו שנאמר אצלו יתר שאת ויתר עז כי היה ראוי ליטול כהונה ומלכות היינו בחי' הנני לכהונה הנני למלכות המבואר בסוף אות יא. כי תיבת ראובן עצמו מורה על בחי' כלליות בן ותלמיד שהוא בחי' כהונה ומשם מקבל המלכות הפרנסה כנ"ל. כי ראו הוא בחי השגת התלמיד שהוא בחי' ראיה בחי' ואראה את ה'. וזה ראו בן כי צריכין לכלול התלמידים גם בבחי' השגת הבן בכדי שיהיה להם יראה כנ"ל. וע"כ זכה ראובן דייקא למצוא הדודאים שעי"ז נמשך לידת יששכר וזבולון כשארז"ל. וכתיב ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים לדעת מה יעשה ישראל שזכו להעמיד תלמידים הרבה ולגלות הים החכמה שמשם מקבלת המלכות הפרנסה. שזה בחי' מה שזבולון היה עוסק בפרנסה כ"ש שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך וכשדרז"ל. וזה זבולון לחוף ימים ישכון בחי' הימים הנ"ל. ובזה יש לכוון קצת דברי המדרש פליאה הובא בספר מים יחזקאל ובשאר ספרים. הדודאים נתנו ריח זה ראובן שמצא את הדודאים וכו'. ועל פתחינו כל מגדים זה נר חנוכה. כי כל הנ"ל כלול במצות נר חנוכה כנ"ל וזה נתנו ריח דייקא כי הארת הרצון שזוכין ע"י שמקבלת המלכות הפרנסה מהידים שבים החכמה הנ"ל זה בחי' ריח כמובא בלק"ה וכן היראה שזוכין ע"י כלליות בן ותלמיד הוא ג"כ בחי' ריח כ"ש והריחו ביראת ה'. וזה חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך כי צריכין לעסוק בהמשכת הארת הדעת הזה בתמידיות הן עם התלמידים הישנים שנתקרבו כבר. גם צריכין להעמיד בכ"פ תלמידים חדשים כנ"ל. ועיכ"ז נכנסין אורות המקיפין. והחכם הדור זוכה עי"ז להמקיפין הגדולים שהם בבחי' מה רב טובך אשר צפנת וכו' וזשדרז"ל במדרש שה"ש על פסוק זה אתם צופנים לי ואני צופן לכם וכו' דכתיב מה רב טובך אשר צפנת וכו' היינו כנ"ל:

שמי שרוצה לקבל פרנסה וכו' צריך שיהי' איש חיל ולא ההיפוך וכו' בכדי שיהיו לו איזה שייכות עם בחי' המלכות שעל ידה נמשכת הפרנסה וכו'. א"ה בזה יש להבין ענין הפסוק לך אל נמלה עצל וכו' (משלי ו) היינו שהכתוב מזרז את העצל ומוכיחו שילמוד דעת מן הנמלה אשר אין לה קצין שוטר ומושל ואעפ"כ תכין בקיץ לחמה וכו' היינו אעפ"י שאין ביניהם בחי' מלכות היא מזדרזת מעצמה להכין פרנסתה מכש"כ אתה העצל שיש לך מלך שעל ידו ממשיכין הפרנסה ממילא בוודאי צריך אתה להזדרז ולהיות איש חיל ולא ההיפוך כנ"ל בכדי שיהי' לך איזה שייכות עם בחי' המלכות ותוכל לקבל פרנסה כי ע"י הזריזות יש לו שייכות עם בחי' המנהיגות והמלכות בבחי' חזית איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתיצב וכמובא במ"א ע"פ משם רועה אבן ישראל וזה רועה דייקא מלשון מנהיג ומושל ופרנס כי ממשיך להם פרנסה גשמיות ג"כ כנ"ל ובפרנסה זאת מלובש שפע רוחניות נפלאה ונוראה שהוא בחי' הארת הרצון המב"פ וזה ג"כ בחי' הנמלים עם לא עז ויכינו בקיץ לחמם (משלי ל) כי כאן מדבר בפרטיות מענין הנמלים כי מלבד שאין להם בחי' מלך בכלל הלא גם בפרטיות הן עם לא עז שהוא ההיפך מבחי' המלכות שהוא בעזות ותקיפות בחי' ויתן עוז למלכו ואעפ"כ מזדרזין בזריזות גדול בשביל פרנסתם ומזה ילמוד האדם לעצמו מוסר ודעת כנ"ל:

סי' ח מאמר תקעו תוכחה נאמר בר"ה תקעא שחל אז ביום ש"ק וביום א':

(א) שם אות א' מושכין עליו חוט של חסד וכו'. י"ל דר"ל שמושכין ופושטין עליו את החוט שנקלע ונשזר מע"ב נימין שהם גימ' חסד ועליהם יתנגן השיר שלעתיד כשיחדש את עולמו בבחי' עולם חסד יבנה וכו'. שם, מענין הקול המשקה את הגן ששם גדלים כל הריחות וכו' אפ"ל שזה סוד משארז"ל שהקול יפה לבשמים: שם אות ג', ויפלל ר"ת והשלך לפני פרעה יהי לתנין וכו' נלע"ד דר"ל כי ידוע שגלות מצרים היה על חטא עץ הדעת שהיה ע"י שינק הנחש מן הרחמנות והדעת שזה בחי' והנחש היה ערום שמזה בא ח"ו תאוות ניאוף שזה בחי' משארז"ל על אדה"ר עצמו שפגם בזה שלא המתין בזווגו עד שבת וכו' וכן אח"כ באו שדים וחממו אותו וכו' כשארז"ל ואח"כ גבר הפגם הזה מאד בפרט בדור המבול וכו'. וגלות מצרים היה לתקן את הדורות ההם כמבואר בכתבי האריז"ל, והתיקון היה ע"י בחי' התפלה בבחי' דין שזה בחי' מטה עוזו של משרע"ה. וזה שציוה עליו השי"ת להשליך המטה לפני פרעה ויהיה נעשה ממנו נחש ותנין לרמז שהנחש בלע את התפלה בבחי' דין ואח"כ נחזר הנחש למטה ויבלע מטה אהרן את מטותם לרמז שזו התפלה בבחי' דין תעמוד בצווארם עד שיהיו מוכרחים להחזיר כל הקדושות שבלעו וכו'. וכן אח"כ בקי"ס שאז היה גמר הכנעת מצרים היה ג"כ ע"י בחי' המטה עוז בחי' אתה פוררת בעזך ים וכו' וכן אצל מלחמת עמלק נאמר ומטה האלקים בידי וכו'. וזה וישמע יתרו ששמע קי"ס ומלחמת עמלק ובא ונתגייר כי עי"ז נעשין גרים כמב"פ (חסר עדיין

עדיין קצת ועי׳ מ״ש בסוף המאמר): (ב) שם אות ואו. כי ג׳ אבנים בונות ששה בתים וכו׳. ר״ל תיבה בת ג׳ אותיות כגון אשר יכולין לעשות ממנו ששה צרופים שהם אשר שאר רשא ראש שרא ארש וכיוצא בכל תיבה בת ג׳ אותיות. ד׳ אבנים בונות כ״ד בתים. היינו תיבה בת ד׳ אותיות יכולין לעשות ממנה כ״ד צירופים כי כשנתוסף האות הרביעית נתוספו הצירופים ארבעה פעמים נגד הקודמים. דהיינו שמתחלה שהיה רק ג׳ אותיות היו בונין ששה צירופים ועכשיו שנתוסף אות הרביעית ונעשו ארבע אותיות ביחד. הם בונין ד׳ פעמים ששה שהם כ״ד צירופים וג״כ כפי הנ״ל. וע״כ בשם אד״ני יש בו כ״ד צירופים כידוע. חמשה אבנים דהיינו תיבה בת חמשה אותיות בונים חמש פעמים כ״ד צירופים שהם מאה ועשרים צירופים. וע״כ בשם אלקים יש בו מאה ועשרים צירופים כידוע. ששה אבנים היינו תיבה בת ששה אותיות הם בונים ששה פעמים ק״כ שהם תש״כ צירופים שבתיבת בראשית. שבעה אבנים היינו תיבה בת שבעה אותיות בונים שבעה פעמים תש״כ צירופים. וכן עוד להלן עד שמשלשה עשר אבנים נעשו ששה אלפים ושני מאות ושבעה עשרים מיליאן ועשרים אלף ושמונה מאות צרופים. וכן עוד להלן כשנתוסף עוד אבן אחד על הי״ג הנ״ל נתוסף הצירופים י״ד פעמים ככל הנ״ל. וכן עוד להלן עד שאין הפה יכול לדבר והפה לחשוב. כ״ז מבואר בספר יצירה לענין צירופי אותיות ממש. ורבינו ז״ל ביאר ג״כ ענין זה לענין מעלת הקיבוץ הק׳ של ישראל לדבר מצוה וע״ד שארז״ל אינו דומה מרובין העושין מצוה למועטין העושין מציה (ועי׳ בזה במג״ע אופן קצז) ורבינו ז״ל ביאר ענין זה העיקר לענין תיקון התפלה. כי נפשות ישראל נקראים אבנים בחי׳ תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות. וצריכין להכניס אותם לתוך בחי׳ בית שהם בתי התפלה, בחי׳ כי ביתי בית תפלה. וע״י שנתוסף עוד שכן אחד להקיבוץ העוסקים בתיקוני התפלה עי״ז נתרבין בתי התפלה בריבוי גדול ומופלג מאד מאד כנ״ל. וע״י ריבוי התפלה עי״ז הוא סליחות עון שהוא בחי׳ רפואה וכו׳ כמב״פ. ויש לפרש דר״ל שע״י התפלה בבחי׳ דין שמתפלל הבעל כח הגדול שעי״ז מוכרחת הסט״א להקיא ולהוציא כל הקדושות שבלעה אף גם מוכרחת להקיא ולהוציא עצמות החיות שלה ממש שזה בחי׳ גרים שמתגיירין שזה בחי׳ ענני דשפכי מיא כמבואר באות ד׳ שהקליפות שהם בחי׳ עננים המעכבים את החפלה הם מחזירים מימי הדעת שבלעו וכו׳. ואפשר שזה בעצמו ג״כ ענין העננים שמבואר כאן שהם בחי׳ העוונות שהם בחי׳ חושך שמחשיכים את אור השמש שעל ידה הרפואה היינו שמונעים הארת זריחת אור כבודו ית׳ שעי״ז בא התפשטות הנבואה שהוא בחי׳ הרפואה. וע״י התפלה נתכפרין העוונות. והעיקר הוא ע״י ריבוי ושלימות הגדלת התפלה שנעשה ע״י שנתוספין ונתרבין השכנים. היינו ע״י התפלה בבחי׳ דין הנ״ל שעי״ז נעשין גרים נמצא שנתוספין שכנים על ישראל. כי גם הגרים האלו שנתקרבו אל הקדושה ע״י התפלה הנ״ל מסתמא יש בהם ג״כ מבחי׳ חלקי נפשות ישראל שהם בחי׳ אבני קדש. וכן הבעלי תשובה הם ג״כ בבח׳ גרים כמובא במדרש מעשה באשה אחת שבאת לפני ר׳ אליעזר להתגייר ופירשו שם לקבל תשובה (וכמובא כבר לעיל מענין זה) כי כבר היו משוקעים כ״כ ביד הסט״א עד שכמעט שנטמעו בין העכו״ם והיו נאבדין לגמרי ח״ו ועכשיו חזרו ונתקרבו לקדושת ישראל. וכן כל הניצוצות הקדושות היוצאות מבטן הסט״א והקליפות ע״י התפלה של הבעל כח הנ״ל כולם הם בחי׳ חלקי נפשות ישראל בחי׳ אבני קדש רק שהיו מושלכין בראש כל חוצות כי היו נטבעים ומשוקעים אצל החיצונים שהם הסט״א והקליפות ר״ל. ועכשיו יצאו משם וחזרו ונתוספו אל הקדושה בבחי׳ שכנים. ועי״ז נשלמה התפלה מאד. כי נתרבו בתי התפלה בריבוי עצום ומופלג מאד עד שעי״ז נעשה סליחת עוונות. ואז כל העננים שהם הקליפות והחיצונים שנעשו ע״י העוונות כלים והולכים לגמרי בבחי׳ מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך. ואז הוא בחי׳ זריחת השמש שמשם הרפואה כנ״ל:

שם, ובל יאמר שכן חליתי וכו׳ היינו כי ע״י שנתקרב אל הקיבוץ הנ״ל בבחי׳ שכן עי״ז הוא ניצול מיסורים וחולאת שבא ע״י עוונות כי הלא העם היושב בה נשוא עוון. ע״י שנתרבה ונתגדלה התפלה ע״י השכן הנ״ל וממילא גם השכן זוכה ביניהם לסליחת עוון וניצול מחולאת. אמנם כשאין בני הקיבוץ זכאים. אזי אין זוכין לבחי׳ נשוא עוון היינו כי בוודאי הבחירה חפשית והצדיק פועל בתפלתו שהסט״א מוכרחת להוציא מבטנה כל הקדושות שבלעה ועי״ז נתוספין שכנים ונתרבין בתי התפלה עד שכל העוונות נתכפרים וכל העננים כלים והולכין וזוכין לזריחת השמש ועי״ז בא רפואה. אעפי״כ ח״ו כשאין בני הקיבוץ זכאים. אזי נותנין כח עי״ז ח״ו לבחי׳ העננים והקליפות להתגבר. ואז היו באין עליהם יסורים וחולאת ח״ו. אך הצדיק מקבל על עצמו יסורים בשביל ישראל. ועי״ז הם ניצולין מחולאת והצדיק חולה ח״ו בשבילם בבחי׳ אכן חליינו הוא נשא וכו׳ וכתיב שם ועוונותם הוא יסבול. ובזה מיושב מה שרואין לפעמים שמתקבצין אצל הצדיק קיבוץ גדול ומתפללין ביחד שעי״ז נתרבין בתי התפלה בריבוי גדול מאד עד שזוכין עי״ז כל הקיבוץ לסליחת עוונות וגם השכן הנתוסף עליהם זוכה לזה ועי״ז בא רפואה וניצולין מחולאת. וא״כ הצדיק בעצמו שהוא הראש של כל הקיבוץ ושל כל בתי התפלה שנתרבו עי״ז בוודאי היה צריך לקבל רפואה שלימה עי״ז ולהנצל מכל מיני יסורין וחולאים ר״ל. אך זה אם היו בני הקיבוץ ותפלתם הגונה בוודאי היה גם הצדיק ניצול מחולאת. אך אם אינם זכאים אזי הצדיק בעצמו דייקא אינו ניצול מחולאת ע״י הקיבוץ כי אדרבא הוא מקבל ע״ע יסורין בשביל הצלת ישראל כך נלע״ד לפרש. אמנם מפשיטות הלשון נראה שהצדיק קורא לעצמו שכן בשעת הקיבוץ כי עושה עצמו כשירים אעפ״י שהוא עיקד הקיבוץ כי כולם נתקבצו אליו להתפלל בעבורם ולעסוק בתיקונם אעפי״כ הוא עושה עצמו כשכן בבחי׳ ושכנתי בתוכם בפרט כי באמת הוא רחוק מאד ממדריגת כולם רק שמוריד א״ע אליהם ונעשה שכן אצלם בשביל טובת הקיבוץ. וגם מחמת כי עיקר תוספת השכנים הוא רק על ידו. ע״כ נקרא הוא ג״כ שכן וא״כ ומה אם כל הקיבוץ זוכה על ידו לבחי׳ כפרת עוונות ולהנצל מחולאת ויסורין מכש״כ הצדיק בעצמו בוודאי היה ניצול מיסורין וחולאת עי״ז רק שזה תלוי באם בני הקיבוץ זכאים כנ״ל: שם אות יוד, וזה בחי׳ וירא מנוחה כי טוב וכו׳ עי׳ מד״ר ויחי פ׳ צ״ו שדרש שם יששכר חמור גרם וכו׳ פירותיו של יששכר גסין היו וכו׳ והרבה גוים היו באין ומתגיירין וכו׳ וע״י גרים בא התגלות הכבוד ועי״ז בא התפשטות הנבואה כמבואר שם באות הנ״ל ובאות ד׳ ה׳ וזה שנסמך לזה וירא מנוחה כי טוב וכו׳ כמב״פ:

(ג) המאמר הזה נאמר בר״ה תקע״א כנ״ל והוא ר״ה האחרון מימי חייו וסמוך להסתלקותו ומתחיל לדבר בו מענין תוכחה וכו׳ ואח״כ מבאר בו מארז״ל מענין מלחמת עוג ובכ״ז יש דברים נפלאים ועמוקים מאד כמובן קצת ממה שנאמר אצל משרע״ה אלה הדברים אשר דיבר משה וכו׳ אחרי הכותו את סיחון וכו׳ ואת עוג וכו׳. ורז״ל דרשו ע״ז לפי שהן דברי תוכחות מלמד שלא הוכיחן אלא סמוך למיתה וכו׳ וכן יהושע וכן שמואל וכן דוד וכו׳. ובכל ימי הקיץ הקודם לזה היה מצפה מאד על ענין הקיבוץ שיתקבצו אליו ז״ל שם על ר״ה. כי העיקר הוא אצלו ר״ה. ואמר שכל עסקו הוא ר״ה. ובימי חג השבועות נתקבצו לשם ג״כ הרבה מאנ״ש והיו סבורים שיאמר לפניהם תורה כאשר היה מנהגו בכל חג השבועות. אבל לא אמר אז שום תורה בשבועות הנ״ל. ואמר אז

דברי

דברי צחות על ענין זה כמבואר במ"א. (ולענ"ד מרומז זה ג"כ בסוף המאמר שכתב שם. וע"כ ר"ה שהוא בחי' אמונה עיקר ר"ה תלוי בסיון וכו' היינו שרימז שגמר הענין של סיון שהוא קבלת התורה שזוכין עי"ז לתיקון האמונה הוא בחי' ר"ה. וכן ענין ר"ה שהוא בחי' חידוש העולם תלוי בסיון ע"ד שדרז"ל על הא דהששי שכל העולם היה תלוי עד ששה בסיון שקבלו התורה כמבואר בפנים לעיל אות ח'. וע"כ באמת בתפלת ר"ה אומרים אתת נגלית וכו'. ומזכירין פסוקים הרבה ממתן תורה כי קשורים וכלולים זב"ז) ואח"כ בר"ה שחל אז ביום ש"ק וביום א' אמר אז מאמר תקעו תוכחה הנ"ל בלילה שאחר יום א' של ר"ה דהיינו מוש"ק ואמרו במסירת נפש בפועל ממש כי ביום א' של ר"ה הנ"ל התגבר עליו החולאת שלו מאד מאד ויצאו ממנו דמים הרבה מפיו כמו קולות מים ממש ונתמלאו כמה כלים מדמו והיו לו אז הקאות הרבה וכו' ותוקף ההתגברות החולאת אז היה בלי שיעור שכמעט שנגוע ונסתלק ונמשך כך עד כמה שעות בלילה וכמה מאות אנשים שנתקבצו אליו ז"ל על ר"ה הזה לבד מאנשי העיר הרבה מאד וכלם היו עומדים ומצפים ומייחלים שיכנוס רבינו ז"ל אליהם לומר תורה ולא היה שום אופן לזה מחמת התגברות החולאת שלו. ואח"כ שלח רבינו ז"ל לקרא להר"ר נתן ז"ל שיכנוס אליו ודיבר עמו מזה ושאל אותו מה לעשות כי א"א לו כעת לומר תורה אך שיש לו רחמנות גדול מאד על אנשי הקיבוץ שנתקבצו אליו קיבוץ גדול כ"כ ובטירחות ויגיעות כאלה וכולם עומדים ומשתוקקים מאד מאד לשמוע דברי תורה מפיו הק' והבין הר"ר נתן ז"ל שרצונו של רבינו ז"ל הוא שיחזק אותו בענין זה שיכנוס אל בית הקיבוץ ויאמר לפניהם תורה והתחיל לחזק אותו בענין זה וכו' ענה רבינו ז"ל ואמר א"כ אמסור נפשי והרים ידיו כמדבר ואומר הריני מוכן ומזומן למסור נפשי בשביל זה לומר תורה וציוה להעמיד הכסא שלו סמוך לפתח כי אולי יהיה ההכרח להוציאו כאמצע ח"ו ואח"כ נכנס בחלישות גדול מאד וישב על כסאו בשתיקה קצת כדרכו. ואח"כ אמר תורה נפלאה הנ"ל בקול נמוך וכשהתחיל לומר לא היה אפשר לו לדבר כמעט אפילו דיבור אחד מעוצם חלישותו. אך השי"ת היה בעזרו וגמר כל המאמר הנ"ל בשלימות רק סיום הפירוש על הפסוק תקעו וכו' לא אמר אז עד אחר יו"כ וכו' ואחר אמירת התורה התגבר עליו החולאת שלו ביותר וכו' כמבואר כ"ז באריכות בס' חיי מוהר"נ ובספר חיי נתן ואני רשמתי הענין בקיצור בכדי שידע המעיין איך שרבינו ז"ל מסר נפשו ממש באמירת המאמר הנ"ל והכל לטובת נפשות ישראל וג"ז מבואר במאמר הנ"ל אות יב שכתב שם. כי זה הבעל כח וכו' הוא בחי' ציר נאמן לשולחיו כי הוא מוסר נפשו בשביל ישראל וכן ענין הדמים שיצאו ממנו מרומז באות ו' בענין תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות שארז"ל שזה אמר ירמיה שהיה מתאונן על הדמים שיצאו מהצדיק יאשיהו המלך וכו' וכן פירש"י שם. ועליו אמר ג"כ רוח אפינו משיח ה' וכו' וזה מובא שם ג"כ בסוף אות יוד והכל קיבל על עצמו ז"ל בשביל תיקון נפשות ישראל הקדושים שהם בחי' אבני קדש הנ"ל לקבץ אותם מבחי' הראש כל חוצות ולהכניסם לתוך בחי' הבתים דקדושה כמבואר שם באות ו' שהוא בחי' אכן חליינו הוא נשא. ודברים כאלו א"א להאריך בהם והמבין יבין מדעתו כל חד כפום מה דמשער בלביה. גם סמוך להסתלקותו בעת התגברות החולאת עליו ז"ל מאד מאד וכמעט שנגווע בכל עת. סיפר עם אנ"ש מגודל יסוריו ובתוך כך סתם ידיו בחזקה ועשה אגרוף ונענע באגרוף ידו בכח והמובן מדבריו שגם בעוצם חלישות הגוף עדיין כחו חזק ואמיץ ועדיין כחו הולך ומתגבר לגמור הכל כרצונו בעז"ה. גם פ"א כשהיה שוכב וגונח גניחות הרבה מאד מגודל חלישותו. אח"כ אמר אין זה שייך אלי כלל רק אחד עומד ומכה והוא במקום שהוא (כאומר שהוא עוסק בחזקה בענין שלו לגמור דייקא ע"י היסורים הגדולים הנ"ל מה שרוצה לגמור) וכבר נתבאר גם במ"א שכבר הבטיח רבינו ז"ל בחייו וייחד ע"ז שני עדים כשרים שכשיסתלק ויבאו על קברו ויאמרו העשרה קפיטיל תהלים הידועים לנו בשביל תיקון למקרה לילה ח"ו אז יניח רבינו ז"ל א"ע לאורך ולרוחב ובוודאי יושיע לזה האדם ואמר שבהפיאות יוציא אותו מהגיהנם אפי' אם יהיה אותו האדם איך שיהי' אפי' אם עבר מה שעבר. רק שמעתה יקבל על עצמו שלא ישוב עוד לאוולתו ח"ו. ובלילה שקודם הסתלקותו אמר בפירוש לאנ"ש העומדים לפניו מה לכם לדאוג. מאחר שאני הולך לפניכם. ומה הנשמות שלא הכירו אותי כלל הם מצפין על תיקונים שלי. מכש"כ אתם וכו' כמבואר במ"א. וכבר גילה דעתו בפירוש וברמז שכל מה שעסק עם אנ"ש המקורבים אליו הוא את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה וכמו שפירש"י אף עם דורות העתידין לבא. ונשמע מפיו הק' שאמר באומין כצאתי את העיר אפרוש את כפי (היינו כאומר שאחר הסתלקותו אז יעסוק בשלימות תיקוני התפלה לגמור את שלו כרצונו) וקודם ר"ה האחרון הנ"ל סיפר עם אנ"ש מענין הסתלקותו ואז היו אנ"ש מתאנחים לפניו מאד כאומרים מה נעשה ועל מי יעזוב אותנו והשיב רק אתם תחזיקו עצמכם ביחד אז תהיו אנשים כשרים ולא כשרים בלבד אלא אפי' צדיקים וטובים תהיו. כי השי"ת יעזור לי בוודאי שיהיה כרצוני כאשר רציתי מכבר. כי בעזהשי"ת גמרתי ואגמור כרצונו בוודאי בעז"ה. איך האב אויס גיפירט אין וועל אויס פירין. ואמר שכל מי שיגע ויתחבר לאחד מאנ"ש בוודאי יהיה איש כשר באמת. ולא איש כשר לבד אלא אפי' צדיק גמור כמו שאני רוצה וכו'. ובער"ה האחרון הנ"ל דיבר הרבה מגודל מעלת יקרת הבאים אליו ז"ל על ר"ה ואמר בפירוש מה אומר לכם אין דבר גדול מזה דהיינו להיות אצלו על ר"ה וכו' ואמר שכל עסקו הוא רק ר"ה. והפליג אז מאד מאד בגודל האזהרה להיות אצלו בר"ה. גם בקיץ הזה נשמע ממנו הרבה פעמים שסיפר בשבח מעלת קדושת הבית חיים שבאומין כי מונחים שם קדושים הרבה אלפים ורבבות והיה שם ק"ה הרבה מאד. וכ"פ אמר בפירוש לפני אנ"ש שטוב לפניו לשכוב שם מחמת שהיה שם ק"ה הרבה מאד וכבר מבואר מזה במ"א. ופ"א בקיץ תק"ע שקודם ר"ה הנ"ל סיפר עם אחד מאנ"ש מגודל יקרת תפארת החידושים והצירופין והשיעשועין הנעשים בכל עת ובכל שעה ובכל רגע ע"י ישיבתו באומין והתפלות העולין בכ"פ עי"ז וכו'. ותוכן דבריו היו כי ישראל נקראים אבני קדש כ"ש תשתפכנה אבני קדש ומבואר בספר יצירה מענין שתי אבנים בונות שתי בתים ג' אבנים בונות ששה בתים וכו' וכו' כמבואר לעיל: והבתים הם בחי' כי ביתי בית תפלה. נמצא כשיש קיבוץ של ישראל אזי בכל פעם ופעם שנתוסף אבן אחד היינו נפש אחד מישראל נעשה ציריף אחר לגמרי ונתחדש הצירוף לגמרי וגם נעשים בתים חדשים לגמרי כי מקודם שהיה רק שתי אבנים היו בונים רק שתי בתים וכל בית רק מצירוף שתי אבנים ועכשיו שנתוסף אבן אחד אזי נעשים בתים אחרים חדשים לגמרי וכל בית מצורף מג' אבנים. וכן נתוספין ונתחדשין בתים חדשים ויקרים ונפלאים בכ"פ שנתוסף עוד אבן אחד. וכ"פ שנתוסף אבן ביותר נתרבין הבתים ביותר וכו' עד שאין הפה יכול לדבר והפה לחשוב כנ"ל. ועפי"ז ראה והבן והבט גודל השיעשועים והצירופים והחידושים והתפלות היקרים והנפלאים והנוראים הנעשים בכל עת ובכל שעה ע"י נפשות ישראל (היינו ע"י הצדיק הגדול העוסק לקבץ נפשות ישראל ולהכניסם ולקרבם אל הקדושה) ודע שיש אבנים בחי' נפשות שהם מושלכים בחוצות בחי' תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות. אבל כשנתוספין אבנים ונעשין בתים חדשים כנ"ל אזי מכניסים

בתוך

בתוך הבתים האלו את האבני קדש שהיו מושלכים בראש כל חוצות. כי נכנסין ונתאספין בתוך אלו הבתים החדשים שנעשו כנ"ל וחבן. ענה ואמר זה זמן רב שיש לי חלק בתפלות ישראל וכו' כמבואר במ"א. כ"ז הועתק מס' חיי מוהר"נ. (וכתב ע"ז הר"ר נתן ז"ל אמנם לא ביאר רבינו ז"ל סה שייכות ענין זה הנ"ל לאומין דייקא. אך כפי המבואר במ"א ממה שרימז לנו רבינו ז"ל מענין ישיבתו באומין. כי היה שם ק"ה הרבה מנפשות רבות שנהרגו שם וכו'. עפי"ז יכולין להבין קצת רמז הענין הנ"ל כי הריגת ישראל ח"ו זהו בעצמו בחי' תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות אבל עדיין הדברים סתומים וחתומים מאד מאד ואין אתנו יודע עד מה וכו' ע"ש) וגם בקיץ הנ"ל ישב באומין בשכינות. ענה ואמר מעולם לא ישבתי בשכינות עתה אני שכן ראוי שיתבטל החולאת שלי ואז אמר פסוק זה ובל יאמר שכן חליתי בדרך דברי צחות שקורין ווערטיל וכו' אח"כ בר"ה נכלל זה הפסוק במאמר תקעו תוכחה הנ"ל והוא מחובר להשיחה הנוראה של הבתים הנ"ל ע"ש באות ר והבט והתבונן היטב עד היכן היו מגיעין שיחותיו ודיבוריו הק' ובפרט דברי צחות שלו (ג"ז הועתק מס' חיי מוהר"נ) גם מבואר במ"א מה שהזהיר רבינו ז"ל מאד להר"ר נתן ז"ל בעת שעסק להעתיק המאמר הנ"ל שיזהר מאד להעתיק היטב מה שמבואר שם באות ח' שצריכין לחפש ולבקש מאד אחר מנהיג אמתי להתקרב אליו כי ע"י בחי' רוח נבואה שלו בחי' רוה"ק שלו. עי"ז כל המתקרבים אליו זוכין לבירור המדמה ולשלימות האמונה אמתיית דקדושה וכו'. ושצריכין ליזהר מאד מלהתקרב למנהיג של שקר ח"ו וכו' כמב"פ. ועי' בלק"ה הל' שלוחין ה"ה שהאריך שם לבאר שעיקר הכוונה הוא שצריכין לחפש ולבקש מאד את הרוה"ק רוח נבואה של הצדיק המנהיג האמתי ואפי' כשכבר זכה להתקרב להצדיק האמת והוא בחיים חיותו ויושב אצלו בסמוך לו ממש אעפי"כ לפעמים נחשך אצלו אור הצדיק ע"כ גם אז צריכין ליזהר מאד לחפש אחר אור קדושת הרוה"ק שלו. וכן גם אחר הסתלקות הצדיק צריכין לידע ולהאמין כי עדיין הוא חי כי צדיקים במיתתם קרויים חיים ולא מת ונסתלק כ"א מסיטרא דילן וצריכין ליזהר ולהזדרז אז ביותר לחפש ולבקש אחר הרוה"ק שלו הגנוז בתוך ספריו הק' ובין תלמידיו הק' וכו' ע"ש שהאריך בזה בדברים נפלאים:

(ד) א"ה עיין בסוף המאמר בפירוש מארז"ל מחנה ישראל כמה וכו'. שעיקר קדושת מחנה ישראל הוא ע"י שמירה מתאוות ניאוף ח"ו בחי מקרה לילה ח"ו. ועיקר השמירה מתאווה זו הוא ע"י התלת מוחין שמשם נמשך ג' מיני רחמנות שהם בחי' תג' תפלות שביום. והסט"א שיש לה יניקה מן הדעת ח"ו בחי' עוג היא רוצה לעקור ח"ו תפלת ישראל ולהמשיכם אליהם ולבולעם ח"ו ואח"כ כשיהיה לו אחיזה בתפלות ישראל אזי הוא מרוצה לחזור ולהשליכם על ישראל וכו' ע"ש. ועי' גם באות ב'. שכשהדעת נפגם ח"ו ע"י שיונקת הסט"א מן הרחמנות שעי"ז נקטן הדעת ונעשה בבחי' מוחין דקטנות. ואזי הם יונקים ח"ו מפגם הדעת שזה בחי' והנחש היה ערום ומזה בא ח"ו תאוות ניאוף. (שזה בחי' מקרה לילה ח"ו שבא ע"י בחי' עמלק כמבואר באות ג') ואזי א"א להתפלל בבחי' רחמים ותחנונים. ואז התפלה בבחי' דין ואזי הסט"א נאחזת ח"ו בתפלה זו שהיא בבחי' דין ובולעת אותה ח"ו. ועי"ש באות ג' שאז צריכין בעל כח גדול שיתפלל תפלה בבחי' דין. והסט"א רוצה לבלוע אותה. ואזי זאת התפלה עומדת בבית הבליעה שלה בבחי' בצווארו ילין עוז. ואז הסט"א מוכרחת להקיא ולהוציא כל הקדושות של הדעת והרחמנות והתפלות שבלעה בבחי' חיל בלע ויקיאנו. מבטנו יורישנו אל. כי היא מוכרחת להקיא ולהוציא גם עצמות חיותה ממש. וזה בחי' גרים שמתגיירין. ועי"ז בא התגלות הכבוד. ועי"ז בא התפשטות הנבואה ונתברר המדמה ווזכין לאמונה שלימה בחידוש העולם. ועי"ז נמשך בחי' חידוש העולם שלעתיד שאז יתנהג העולם ע"י השגחה ונפלאות ותתבטל הטבע לגמרי. ואז יתער שיר חדש והשיר הזה הוא בחי' הקול המשקה את הגן שעי"ז מכניעין העקב דסט"א שנתגדל ע"י מזונא דגופא ווזכין לבחי' הריח בחי' יראה שהוא בחי' מזונא דנשמתא וכו' בחי' משיח וכו' כמב"פ. והנה הגם כי בוודאי דברי רבינו ז"ל הנ"ל עומדים ברום רומו של עולם ומי יודע עד היכן הדברים מגיעין. אעפי"כ אמרתי לקרב אל השכל קצת גם לאנשים פשוטים כערכינו. הנה ידוע כי רבינו ז"ל עסק כל ימיו להכגיס אמונה בישראל בפרט בסוף ימיו עסק הרבה לדבר בזה והיה מתאנח וצועק מאד בקולות משונות ואנחות ווזעקות גדולות על הכפירות ואפיקורסות שעתיד להתפשט בעולם ר"ל כמבואר במ"א אשר בעוה"ד בימינו אלה פשתה הנגע המספחת הזאת גם במדינתנו. ובימי רבינו ז"ל התחילה לצמות הנגע הזאת במדינות אחרות וכבר היו אז באומין קצת אנשים קלי עולם שנלכדו ג"כ במצודה הזאת. ורבינו ז"ל היה לו קצת עסק עמהם. הגם שלא היה בדרך ויכוח ותוכחה. אך אעפי"כ קצת מהם נמשכו מאד אחר רבינו ז"ל ונתבטלו ונכנעו לפניו מאד עד שאמרו בפה מלא שאם לא היה נסתלק רבינו ז"ל בקירוב הזמן כ"כ מישיבתו באומין אזי היו גם הם חוזרים בתשובה וכו' כמבואר במ"א. גם היה עוסק רבינו ז"ל הרבה לזכות את ישראל בשמירת הברית כמבואר בדבריו ז"ל הרבה מזה. גם גילה התיקון לפגם הברית ע"י מקרה לילה ח"ו היינו העשרה קפיטיל תהלים שגילה שהם התיקון לדבר זה. ואמר שגם אחר הסתלקותו כשיבאו על קברו ויאמרו שם אלו העשרה קפיטיל תהלים אזי ישתדל בטובתם כנ"ל ואמר שהוא תיקון הכללי והנה רואין בחוש שדרך אלו האפיקורסים הרוצים להתעות את ישראל לדעתם הרעה של כפירות ואפיקורסות ח"ו אזי בתחלה אינם מגלים רשעתם כ"כ כי יודעים קדושת ישראל שהם מאמינים בני מאמינים. ע"כ תחלת דבריהם מתחילין מבחי' רחמנות שיש להם רחמנות על ישראל ורוצים להכניס בהם גם השכלה טבעיית להיות מלומדים בלשונות העכו"ם ובקיאים בטבעי העולם והנהגותיו וכו' ומכנים זאת רק בשם רחמנות שאומרים להם בפירוש שרצונם שיחזיקו באמונת ישראל בתכלית השלימות רק שיהיו מלומדים גם בעניינים אלו לטובתם. ולהבדיל כמו שבקדושה עיקר הרחמנות על האדם הוא להאיר לו הדעת האמתי שזה בחי' אשרי משכיל אל דל וכמבואר במאמר כי מרחמם ינהגם סי' ז'. כמו"כ זלע"ז מכנין הם ג"כ בשם רחמנות מה שרוצים להשכיל את ישראל. וכן כל דרכי הסט"א הכל ע"י התלבשות תחלה ברחמנות. ובאמת רחמי רשעים אכזרי. כי הם בוודאי כוונתם רק להרע ח"ו אך אפי' הרחמנות שנשאר אצל ישראל נפגם עי"ז ונעשה אכזריות ועי"ז נקטן הדעת ואז הם יונקים מפגם הדעת בבחי' והנחש היה ערום ואז מגלים קלונם ביותר שרוצים להטות את לב ישראל לדעתם הרעה ממש ח"ו שבאמת הוא רוח שטות ממש. ומזה בא ח"ו תאוות ניאוף ומקרה לילה (ועיין בהשיחות בסוף סיפמ"ע סי' קו אמונה הוא בחי' אור וכו' (ואז אין התפלה בבחי' רחמים ותחנונים רק בבחי' דין כמב"פ. ובדרך השתלשלות נמשך מזה מה שבני אדם מזלזלין בתפלה ואינם מקיימין מה שארז"ל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים והם פוגמים בזה כי תפלתם הוא רק שרוצים לפטור א"ע ממה שהדין מחייב אותם להתפלל וע"כ הם מתפללין בבחי' תפלת קבע ובלי כוונה מעומק הלב בבחי' רחמים ותחנונים. וזה נמשך ממה שגברו הפגמים כ"כ עד שאינה יכולה להיות התפלה בבחי' רחמים ותחנונים רק בבחי' דין כנ"ל ואז בולעת הסט"א כל התפלות האלו ח"ו. ואז צריכין בעל כח גדול שיתפלל תפלה בבחי' דין כפשוטו בבחי' ויעמוד פנחס ויפלל שעשה פלילות עם קונו

והסט"א

והסט״א רוצה לבלוע גם זאת התפלה אך מחמת שיצאה מבעל כח גדול היא עומדת להסט״א בבית הבליעה שלה עד שמוכרחת עי״ז להוציא כל הקדושות שבלעה כנ״ל ועי״ז נמשכים כל התיקונים הנ״ל. והנה הענין הזה הוא אצל הבעל כח מסירת נפש ממש כמובן בפנים באות יב הנ״ל ובאמת מס״נ ממש על קדושת השם הוא ג״כ בבחי׳ התפלה של הבעל כח הנ״ל וכמובן בזוה״ק ובכהאריז״ל שזה סוד הבירורים הגדולים שנעשים גם עכשיו ע״י שמזכירין זכות העשרה הרוגי מלכות שמסרו גופם למלכות דסט״א בשביל לברר בירורי ניצוצי הקדושה מהסט״א עד עולם שזה בחי׳ חיל בלע ויקיאנו הנ״ל וכמבואר ג״כ בליקוטי הלכות הל׳ עכו״ם ובהל׳ חוה״מ ה״ד. ושם מבואר שזה ג״כ סוד מיתת הצדיקים בחו״ל וכו׳ ע״ש. (ועי׳ בס׳ ויקהל משה פט״ז מענין הבירורים הגדולים שנעשה ע״י מיתת הצדיקים בפרט ע״י עשרה הרוגי מלכות וכיוצא בהם). אך לא מדריגות כל הנפשות שוין ולא בחי׳ כל המסירות נפש שוין, ויש שמסרו נפשם וכו׳ ואעפי״כ גם הם צריכין תיקון עדיין כידוע. וע״כ עיקר התיקון ע״י זה הבעל כח הגדול שיש מס״נ ממש בכל עת גם בחיים חיותו בכמה וכמה בחינות אשר א״א לבאר כלל ואינם ידועים לנו כלל כי גבהו דרכיו מדרכינו וכו׳ והוא עוסק בזה לגמור התיקון להוציא כל הקדושות מבטן הסט״א שבלעם בפרט ע״י פגם הברית ח״ו שזה בחי׳ חיל בלע ויקיאנו הנ״ל שמרומז בו השם הק׳ שמסוגל לזה כמובא בתפלת תקע בשופר וכו׳. כי הוא גומר ומשלים התיקון שנעשה ע״י המס״נ של הקדושים שבכלל ישראל שנהרגו על ק״ה ממש. והתיקונים שנעשים ע״י בחי׳ המס״נ שלו וע״י התפלה בבחי׳ דין שלו. ואז הסט״א מוכרחת להקיא כל קדושת הדעת והרחמנות והתפלות שבלעה (שזה בחי׳ איזיל ואיעקר טורא וכו׳ ואשדי עלייהו כי כיון שיש להם אחיזה ח״ו בהתפלות. אזי ממילא פגומים אף שמחזירים לישראל והיינו כנ״ל. כי נמשך מזה בלבול התפלה וזלזולה ח״ו כנ״ל) ואזי בוודאי נעשים שעשועים גדולים למעלה ע״י הנה״ק שהם בתי׳ נפשות ישראל שעולים בכ״פ ומצטרפין אל הקדושה. וכן ע״י התפלות שעולין בכ״פ ע״י שמוציאין מהסט״א כל התפלות שבלעה בפרט ע״י השכנים הק׳ שנתרבין בכ״פ ונצטרפין אל הקדושה שעי״ז נתרבין בתי התפלה בריבוי גדול מאד כנ״ל ועולים צירופים חדשים ונפלאים ובריבוי גדול מאד ותפלות יקרות וקדושות בכל עת ובכל רגע ינשלמה התפלה בכ״פ ביותר גם אצל כלל ישראל וכמובן בהשיחות הנ״ל ורימו לנו בהשיחות הנ״ל ובמאמר הנ״ל שזה עסק ישיבתו באומין והטלטולים אשר עברו עליו שם מדירה לדירה וכו׳ וגודל היסורים ומס״נ ממש שהיו לו שם בפרט באלו הימים האחרונים שהיו סמוך להסתלקותו וכמבואר קצת מזה במ״א. וכן ההסתלקות בעצמו וגניזתו הק׳ שהיה בשם. הכל היה בשביל לגמור התיקונים הנ״ל ולעסוק שם בתיקון נפשות ישראל ולזכותם לבחי׳ תיקון הברית ולשלימות האמונה הק׳ כמבפ״נ שע״י התיקונים הנ״ל זוכין לשלימות האמונה בחידוש העולם שעי״ז נמשך בחי׳ חידוש העולם שלעתיד שיהי׳ בבחי׳ א״י שיתבטל הטבע ויתנהג העולם ע״י השגחה ונפלאות שבזה תלוי עיקר הכנעת דעת האפיקורסים הנ״ל שכל חכמתם בנויה על חכמת הטבע. גם עי״ז נתבטלין כל האמונות כוזביות שכ״ז נמשך מצד זוהמת הנחש שנאמר בו והנחש היה ערום בחי׳ הדעת דסט״א הנ״ל. וגם משם נמשך בחי׳ כל המנחשים והקוסמים בחי׳ אמונות כוזביות כמבואר באות ח׳. וע״י התפשטות הנבואה שזוכין ע״י כל הנ״ל עי״ז נתברר המדמה וזוכין לאמונה שלימה וישרה ע״כ צריכין לחפש ביותר אחר המנהיג האמתי שיש לו כחי׳ רוח נבואה רוה״ק. אך עיקר זמן הקיבוץ אליו הוא בר״ה כמבואר לעיל מה שהזהיר על זה הרבה בער״ה האחרון כי אז הזמן של המשכת כל התיקונים הנ״ל ביותר כמבואר באות יא וזה ג״כ בחי׳ מה שהזכרנו לעיל שהזהיר לאנ״ש שיחזיקו עצמן ביחד וכו׳ כי אעפ״י שעיקר תיקון נפשות ישראל תלוי רק בהצדיק האמת הבעל כח הגדול הנ״ל. אעפ״כ גם עיקר כח הצדיק תלוי בקדושת הקיבוץ של ישראל כמארז״ל כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל וכמבואר גם בדברי רבינו ז״ל במאמר לשמש סי׳ מט בליקוטי הראשון ובסי׳ קסו. כשהעולם אצל הצדיק וכו׳ בפרט זה העסק שצריך לעסוק בתיקון נפשותם בעצמם שצריכין לזה איזה אתע״דלת גם מהם עצמם עכ״פ. שהוא ע״י מה שבאין אל הצדיק בכדי שישתדל בטובת נפשם והעיקר הוא ע״י מעלת הקיבוץ שמתקבצין הרבה נפשות ביחד שעי״ז נתרבין הצירופין והבתים מאד עד שגם הנפשות הנשפכין בראש כל חוצות ח״ו נכללין ג״כ בהבתים הנ״ל ומקבלין תיקון כמבואר לעיל בשיחתו הק׳. ועיקר ריבוי הצירופין הוא ע״י שמחזיקין עצמן ביחד שאז הם בחי׳ תיבה אחת של הרבה אותיות שנצטרפין ממנה צירופין הרבה מאד כנ״ל. משא״כ אם היו אלו האתיות מתחלקין לכמה תיבות קטנות שאזי לא היה ריבוי צירופים כ״כ כמו למשל שתי תיבות של שלש אותיות אזי יש ששה צירופים לכל תיבה ולא יותר אבל תיבה אחת של ששה אותיות אזי יש לה תש״ך צירופים כנ״ל. ומזה תבין מעלת האחדות של רבים מישראל. וע״כ כשיחזיקו עצמם ביחד ויהיו נקראים על שמו ז״ל. אזי בנקל לו יותר גם אחר הסתלקותו ז״ל להשתדל בתיקון נפשותם עד שיהיו אנשים כשרים וצדיקים כנ״ל וכבר מבואר במ״א שזה אנו רואין בחוש ג״כ שעיקר קיום קשר האחדות שבין כלל אנ״ש הנקראים על שמו ז״ל הוא רק ע״י הקיבוץ הק׳ שנתקבצין רובם ככולם על ר״ה באומין. ומי יודע גם עכשיו גודל התיקונים הנפלאים והשיעשועים הגדולים מאד והצירופין החדשים והנפלאים ונוראים שנעשו בכל שנה ושנה ע״י הקיבוץ הנ״ל בפרט כי אז הזמן מסוגל לכל התיקונים הנ״ל ביותר כנ״ל ועי׳ מ״ר ויקרא פ׳ ד׳ עשו שש נפשות היו לו ונקראים נפשות הרבה על שעובדין אלהות הרבה ויעקב שבעים נפש ונקראין נפש על שעובדין לאלוק אחד וע״כ הם הרוב וכו׳ עי״ש היינו כנ״ל כי עיקר מעלת הריבוי הוא כשנצטרפין ונכללין באחד וכמשל האותיות הנ״ל כ״ז כתבתי להפיס דעתו של המעיין להבין קצת רמזים מהשיחות הנ״ל וממאמר הנ״ל גם בשכל הפשוט והנמוך מאד אמנם בוודאי יש בכל ענינים הנ״ל רזין דרזין עמוקין ונוראים מאד מאד עין לא ראתה וכו׳. ועי׳ נפלאות רבות ע״פ מאמר זה בליקוטי הלכות במקומות רבים מדבריו ז״ל בפרט בהל׳ ציצית ה״ז. ובהל׳ ברכות הריח והודאה ה״ד ובהל׳ חוה״מ הנ״ל. ובהל׳ קה״ת. ובהל׳ ביהכ״נ ה״ו. ובהל׳ ס״ת ומזוזה ה״ה ובהל׳ שילוחין הנ״ל ובהל׳ פ״ו ה״ו: ודע עוד אחי המעיין שבענין השיר חדש שיתער לעתיד המבואר במאמר זה שהוא בחי׳ הקול המשקה את הגן ששם גדילים כל הריחות והיראות שזה בחי׳ קול המוכיח הראוי שזה יסוד כל המאמר הנ״ל כמו שמבאר באות א׳ מענין השיר והקול הנ״ל. ואח״כ באות ב׳ מתחיל לבאר איך זוכין לבא להקול הנ״ל. וזה הקול הוא מוסיף ונותן ריח טוב בנשמות ישראל שזה בחי׳ משיח בחי׳ ויהי למס עובד המבואר באות יוד יש בכל אלה סודות עמוקים וגבוהים מאד סתרי נסתרות רזין דרזין גבוהים ועמוקים ונוראים מאד כמובן מרמזיו הק׳ בשעה שהזכיר הפסוק ברוך ה׳ אשר לא השבית לך גואל וכו׳. ושמעתי שמתנועותיו הק׳ ז״ל אז ומנעימת הקול והניגון שאמר פסוק זה היה נראה כנותן בעצמו ג״כ שבח והודאה להשי״ת שנתן להם גואל כזה לעסוק בתיקון וגאולת נפשותם ובהמשכת רוחו של משיח ע״י המשכת תיקונים נפלאים ונוראים כאלה. ואז בר״ה הזה סיפר מענין הניגון והשיר שיהיה העוה״ב של כל הצדיקים והחסידים כמבואר במ״א: והמובן היה שזה שייך לבחי׳

השיר

השיר חדש חמבואר במאמר זה. וגם התבונן היטב בענין קברו של משה בארץ מואב מול בית פעור וכיפר על עוון פעור שהיה כלול מפגם הברית ע״י בנות מואב. ופגם אמונה ע״י עוון פעור. ומשרע״ה נקבר שם דייקא בכדי לעסוק גם אחר הסתלקותו בתיקון נפשות ישראל לברר בירורים קדושים מהסס״א ולהעלותם מבחי׳ שמד לרצון שזה בחי׳ גרים כמבואר בליקוטי הראשון סי׳ רטו. (ועיין ג״כ מה שביארנו שם בזה) עד שאחר כמה דורות באה רות בת בתו של בלק מלך מואב ונתגיירה וממנה יצא דוד שריוה להשי״ת בשירות ותשבחות וחיבר כל ס׳ תהלים וממנו יסוד התיקון של כל תפלות ישראל כשדרז״ל על פסוק הוקם על ונאמר בו אבן מאסו הבונים. כי נפשות ישראל הם בחי׳ אבנים כנ״ל. ובהאבן הק׳ הזה שהוא נפש דוד רצו הבונים למאוס בו כי רצו לפסול אותו מלבא בקהל ישראל ולהצטרף עמהם אפי׳ רק בבחי׳ שכן עכ״פ להיות מותר בבת ישראל כשאר בן גרים ושיהיו נבנין ממנו בתי ישראל הק׳ ולבסוף היתה לראש פינה. כי בו תלוי יסוד ותיקון כל נפשות ישראל ובנין כל הבתים הק׳ הנעשים ע״י נפשות ישראל ותפלתם הק׳ שזה בחי׳ מה שביארנו לעיל בענין הצדיק הק׳ שהוא יסוד כל הקיבוץ ויסוד כל בנין הבתים שנעשין ונבנין עי״ז וקורא א״ע שכן כנ״ל. ואצל דוד המלך היה כמה וכמה ספיקות ויגיעות עד שנתקבל לשכן עכ״פ לכלל קהל ישראל ואח״כ ראו ונתגלה לכל שהוא יסוד כל הבנין דקדושה וממנו יצא משיח שהוא יגמור הבנין הנ״ל בשלימות ודוד עצמו יצא מגיורת דייקא שזה בחי׳ מה שמבואר במאמר זה מענין הגרים שנעשים ע״י התפלה בבחי׳ דין של הבעל כח שעומדת להסט״א בבית הבליעה שלה עד שמוכרחת להקיא ולהוציא גם עצמות חיותה ממש. שזה בחי׳ הגרים שזה ממש בחי׳ הענין של קברו של משה מול בית פעור (כמובן בזוה״ק וכמו שמבואר לעיל) ושם עוסק לעשות גרים כנ״ל. ואח״כ מבאר שם באות וא״ו מענין ריבוי הבתים הק׳ שנבנין ע״י שנתוספין שכנים להקיבוץ. שזה בעצמו בחי׳ ענין הגרים שנתוספין על כלל ישראל כנ״ל. ועי״ז נתרבין הצרופין כל כך ונבנין בתי התפלה בריבוי גדול ובשלימות כזה שזה בחי׳ מה שהילד הראשון שנולד לרות נאמר בו ותקראנה לו השכנות שם וכו׳ השכנות דייקא כנ״ל. (וכמובא גם בליקוטי הלכות) לאמור יולד בן לנעמי (דייקא שמרמזת על מדריגה עליונה מאד בחי׳ הא עילאה בחי׳ בינה כמבואר בזוה״ק) ותקראנה שמו עובד שהוא בחי׳ בנו העובד אותו המבואר במאמר תקעו אמונה סי׳ הא שאעפ״י שהוא במדריגה גבוה כזו שהוא בבחי׳ בן לנעמי .אעפי״כ יעבוד את ה׳ במס״נ עצום כזה בכל עת ובכל רגע וע״כ על ידו יהי׳ גמר ישועת ישראל ע״י שיצא ממגו דוד ומשיח. שזה בחי׳ הוא אבי ישי אבי דוד וכו׳ ועיין במדרש רות בסופו שדרש שם הפסוק אז אמרתי הנה באתי שירה הייתי צריך לומר שבאתי. ואין אז אלא שירה שנאמר אז ישיר משה. בכלל לא יבא הייתי ובאתי היינו כנ״ל כי אז ישיר משה מרמז על השיר שישיר לעתיד כשדרז״ל שר לא נאמר אלא ישיר וזה נאמר אחר קריעת ים סוף ע״י בחי׳ מסה עוז הנ״ל שעי״ז נמשכין כל התיקונים הנ״ל עד שזוכין לבחי׳ השיר שיתער לעתיד וזהו שאמר דוד לאחר שנתבררה נשמתו ממקום רחוק כזה עד אסר היה בכלל לא יבא שלא רצו לצרף אותו גם בבחי׳ שכן אל קהל ישראל. ואח״כ הנה באתי ונתקרבתי אל הקיבוץ הק׳ של ישראל וזה נעשה רק ע״י בחי׳ התפלה של הבעל כח הנ״ל שעי״ז נמשכין כל התיקונים הנ״ל. עד בחי׳ השיר של נפלאות שהוא בחי׳ השיר שיתער לעתיד. ע״כ צריך אני ג״כ לומר שירה בבחי׳ אז ישיר. ובאמת ענין זה בעצמו של הבירורים הק׳ של בחי׳ הגרים שהם בחי׳ שכנים עד שלפעמים נתברר מהם ניצוץ הק׳ כזה שהוא בחי׳ ראש פינה כנ״ל הוא ג״כ בבחי׳ נפלאות שזה בחי׳ מה שאמר דוד אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה. מאת ה׳ היתה זאת היא נפלאת בעינינו. ועי׳ בהשיחה הנפלאה מענין נפלאות ריבוי הצירופים והבתים וכו׳ שהי׳ בקיץ תק״ע הנ״ל שמתחיל שם מענין שאמר תמה אני כמו שאין לנו שום חלק בעולם הזה כלל (שזה בחי׳ שאין לו מקום אפי׳ להיות שכן) אעפי״כ בכל מקום שאנו באים יש לנו מקום והכל שלנו:

נשמט שם בפנים אות א׳ כי עיקר יניקת הנשמה הוא מהריח וכו׳. כי יש מזונא דנשמתא ומזונא דגופא. וע״י מזונא דגופא נחלש מזונא דנשמתא וכו׳. א״ה בזה מובן דברי רז״ל בברכות ד׳ מב ע״ב והוא אומר על המוגמר אעפ״י שאין מביאין את המוגמר אלא לאחר הסעודה ופירש״י שהיו רגילין להביא אחר הסעודה עצי בשמים וכו׳ לריח טוב היינו כנ״ל כדי לחזק את הנשמה ע״י הריח ולהגביר מזונא דנשמתא על מזונא דגופא (אח״כ מצאתי כעין זה בס׳ חסד לאברהם מעין רביעי עין יעקב נהר כב עי״ש): שם אות חית, כי באמת חידוש העולם הוא ע״י בחי׳ אמונה כ״ש וכל מעשיהו באמונה וכו׳. וע״י אמונה יהיה חידוש העולם לעתיד וכו׳ עיין אותיות דרבי עקיבא אות הא. אהיה אשר אהיה אמר הקב״ה במדת אמונה בראתי את העולם ובמדת אמונה אני מנהיגו. ובמדת אמונה אני עתיד לחדשו: שם אות יוד, וירא מנוחה כי טוב. זה בחי׳ נבואה וכו׳. ואת הארץ היינו א״י וכו׳. ושם אות יא תרועה זו בחי׳ נבואה וכו׳ ותרועת מלך בו ותרגומו ושכינת מלכהון בהון וכו׳ א״ה בזה יש להבין קצת משארז״ל ויקם יונה לברוח תרשישה. לפי שאין השכינה והנבואה אלא בא״י וכו׳ היינו כנ״ל. כי מאחר שעיקר קדושת א״י נמשך ע״י בחי׳ נבואה שהוא בחי׳ השראת השכינה. ע״כ שם דייקא עיקר הנבואה. וע״כ באמת מב״פ לעיל אות הא שגלות בני ישראל הוא בחי׳ ביטול הנבואה. כי מאחר שנתגרשין וגולין מא״י לחו״ל זה בחי׳ ביטול הנבואה שעיקרה בא״י כנ״ל. ומחמת שעיקר התפשטות הנבואה בא ע״י התגלות הכבוד. שנעשה ע״י הגרים שנעשין ע״י התפלה בבחי׳ דין וכו׳ שעי״ז בא סליחת עוונות בבחי׳ ובל יאמר שכן חליתי וכו׳ כנ״ל. ע״כ עיקר שלימות התפלה הוא ג״כ בא״י כ״ש והתפללו אליך דרך ארצם וכשארז״ל. וכן עיקר הגרים וסליחת עוונות הוא ג״כ בא״י כמו שארז״ל במסכת גרים פרק רביעי חביבה א״י שמכשרת גרים וכו׳ (עיין נחלת יעקב שם) חביבה א״י שמכפרת עוונות ופשעים שנאמר ובל יאמר שכן חליתי וכו׳ היינו כנ״ל. והנה ענין יונה הנ״ל שברח תרשישה וכו׳ ויהי סער גדול בים וכו׳. ויאמר אליהם שאוני והטילוני אל הים וישתוק הים מעליכם וכו׳ וישאו את יונה ויטילוהו אל הים וכו׳ וימן ה׳ דג גדול לבלוע את יונה וכו׳ ויתפלל יונה אל ה׳ אלקיו ממעי הדגה וכו׳. מבטן שאול שועתי וכו׳ וכל התפלה שם. ויאמר ה׳ לדג ויקיא את יונה אל היבשה וכו׳ וכבר נאמר על ענין זה סודות נפלאות בזוה״ק ובתיקונים כידוע ואי לאו דמסתפינא הוה אמינא שזה סוד התפלה בבחי׳ דין שמתפלל הבעל כח הגדול. והסט״א בולעת אותה ח״ו והתפלה הזאת עומדת בבית הבליעה שלה. ואזי הוא מוכרחת ליתן הקאות בבחי׳ חיל בלע ויקיאנו מבטנו יורישנו אל שזה בחי׳ הגרים שמתגיירין עי״ז. וזה בחי׳ אתה פוררת בעזך ים וכו׳. ועי״ז בא יתרו ונתגייר וכו׳. וזהו שאמר יונה ג״כ בתפלתו משמרים הבלי שוא חסדם יעזובו ופירש״י שהמלחים של הספינה הזאת נתגיירו. ובזוהר פיקודי ד׳ רל ע״ב מבואר שכל אותן שהיו בספינה הזאת כשראו שהדג פלט את יונה ליבשה לעיניהן דכולהו אתו לגביה ואתגיירו כולהו וכו׳. הה״ד משמרים הבלי שוא חסדם יעזובו וכו׳ עיי״ש. וזה מובן ביותר ע״פ מה שאמר רבינו ז״ל באות יב שבחי׳ גרים זה בחי׳ הבל נחית הבל סליק וכו׳. ועיין זוהר ויקהל ד׳ קצ״ט שמפרש שם כל הענין על חולאת האדם ומיתתו וכו׳. ונונא דבלע ליה דא איהו קיברא וכו׳

וכו׳ וזמינא קלא חדא לאתערא בבי קברי ויימא הקיצו ורננו שוכני עפר וכו׳. אימתי יהא דא בזמנא דיתעבר מלאך המות מעלמא דכתיב בלע המות לנצח וכו׳ כדין כתיב ויאמר ה׳ לדג ויקיא את יונה וכו׳. כדין כל קבריא יקיאון לאינון מיתייא דבחון וכו׳ עיי״ש. ובזה מבואר ביותר מה שכתבנו לעיל. כי עיקר מיתת הצדיקים וגניזתם בקבר הוא בחי׳ התפלה בבחי׳ דין שבולעת אותה וכו׳ ועי״ז דייקא מוכרחת ליתן הקאות. ועיין בקרנים מאמר ג נפלאות מענין יונה בן אמתי הנ״ל. יונה במילואו (כזה יוד וו נון הה) בגימטריא נצח וכו׳ הה״ד בלע המות לנצח וכו׳. ומזה תבין ג״כ לענין המבואר לעיל מגניזתן של הצדיקים ז״ל בפרט וכו׳. ועיין זוהר ויקהל ד׳ ר״כ בהאי זמנא דאתערו מיתי עלמא וכו׳ יקומון חיילין חיילין כלהו על ארעא דגליל וכו׳ בגין דאיהו חולקיה דיוסף וכו׳ עיי״ש מרומז שם ג״כ כי עיקר הגאולה ותחה״מ יהי׳ בזכות עצמות יוסף יכו׳. בחי׳ קבר הצדיק כ״ש גם בגאולה הראשונה ויקח משה את עצמות יוסף עמו. ובתחלה כתיב אצלו ויישם בארון במצרים דייקא עד אשר אח״כ ביציאתן ממצרים העלו את עצמותיו וכו׳. כי ירידת יוסף למצרים י״ל שהיתה ג״כ בבחי׳ ההפלה של הבעל כח הנ״ל. וע״כ באמת עיקר קריעת י״ס בחי׳ אתה פוררת בעזך ים וכו׳ ארז״ל שהיה בזכות ארונו של יוסף וכו׳. ועיין זוהר פקודי ד׳ רל הנ״ל ששאלו ליונה אי מזרעא דיוסף קא אתי וכו׳ ועיין זוהר ויקהל ד׳ קצז ע״א יונה מחילא דאליהו קאתי. אליהו סליק יונה נחית וכו׳. שהביא שם במקדש מלך בשם האריז״ל שאליהו נתן ליונה החלק שהיה בו מנשמת יוסף. וכן ידוע משארז״ל על יונה בן אמתי שהוא בן הצרפית והוא עתיד להיות משיח בן יוסף. עיין תוספות בבא מציעא ד׳ קי״ד ד״ה מהו שיסדרו. ועיין קרנים מאמר ג׳ הנ״ל בפרשת אליעזר שם ובילקוט חדש ערך אליהו ואלישע אות יב לט:

בענין מה שמבואר שם באות ב׳ ג׳ שלפעמים א״א להתפלל בבחי׳ רחמים ותחנונים. ואז התפלה בבחי׳ דין וכו׳ ודייקא עי״ז נעשין תיקונים נפלאים עיין שבת ד׳ פ״ט ע״ב מה שעיקר הצלת ישראל לעתיד יהיה רק ע״י תפלתו של יצחק דייקא שהוא בבחי׳ דין כידוע זוש״כ (בישעיה סג) הבט משמים וכו׳ וכ׳ המון מעיך ורחמיך אלי התאפקו (היינו שנפגם כביכול בחי׳ הרחמנות) וזה כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו. כי אברהם וישראל הם בחי׳ חסד ורחמים ועל ידם א״א לקבל הצלה כעת רק ע״י יצחק שזה בחי׳ אתה ה׳ אבינו וכו׳. כשדרז״ל בשבת שם וזהו שאמר יצחק הא קריבת נפשי קדמך. כי מס״נ על קדה״ש עי״ז נמשך ביותר שלימות התפלה עד שנעשה עי״ז בחי׳ סליחת עוונות כמבואר לעיל. ואפשר שזהו שארז״ל להיות זהיר בתפלת המנחה דייקא. מחמת שתפלת המנחה תיקן יצחק. ועיין בפע״ח שער חג המצות פרק ז׳ על פסוק חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו. כי הגאולה שלעתיד יהיה מבחי׳ זהב בחי׳ יצחק דין קשה וכו׳ ומובא שם ג׳כ מאמר רז״ל שבגמ׳ שבת הנ״ל. ועי״ש ג״כ לעיל מזה מה שדרשו על פסוק לכו נא ונוכחה וכו׳ לכו אל אבותיכם ויוכיחו וכו׳ מובן ג״כ קצת לפי דברי רבינו ז״ל שבמאמר זה הנ״ל:

נשמט ושייך קודם אות ב׳ הנ״ל. שם באות ג׳ מבואר שקריעת י״ס הוא בחי׳ תיקון למלחמת עמלק ועי׳ שמואל א׳ טו. ויחמול שאול והעם על אגג שזה בחי׳ מה שהסט״א ינקה מבחי׳ הרחמנות עד שעי״ז נפגם הרחמנות ונעשה אכזריות (שזה בחי׳ מה שדרז״ל על ענין זה בעצמו כל המרחם על אכזרים לבסוף נתאכזר וכו׳) ועי״ז בעצמו מתגבר ביותר קליפת עמלק שיונק מבחי׳ הדעת. וזש״כ שם ויאמר שאול מעמלקי הביאום אשר חמל העם וכו׳. ויאמר שמואל הלא אם קטן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה וכו׳. וישלחך ה׳ בדרך ויאמר לך והחרמת את החטאים את עמלק וכו׳ ופירש״י בשם התרגום יונתן ראש שבטי ישראל אתה שבטא דבנימין עבר בימא בריש כל עמא וכו׳. כי ע״י קי״ס זוכין בשלימות לבחי׳ מלחמת עמלק ללחום בו עד כלותם וכו׳. ועי׳ מ״ר וירא פמ״ט זה שהוא עובד לפני התיבה אין אומרים לו וכו׳ אלא בא וקרב עשה קרבנינו ומלחמותינו מבואר ע״פ הנ״ל שלפעמים צריכין להתפלל בבחי׳ דין ותפלה זו היא בחי׳ מלחמה כמובן. ועיין עוד במ״ר ויצא פס״ח מענין התנין של נבוכדנצר שהכניעו דניאל ע״ש נטל תבן והטמין לתוכו מסמרים והשליך לפניו ובלעו ונקבו מסמרים את בני מעיו הה״ד והוצאתי את בלעו ע״ש מפיו מכוון ממש לענין התפלה בבחי׳ דין הנ״ל:

סי׳ יב במאמר איה מקום כבודו ואפי׳ כשנופל ח״ו בספיקות ר״ל שמסופק באיזה דבר אם כבוד השי״ת לעשותו או שלא לעשותו. וזה ג״כ בחי׳ נפילה כי מאחר שכבר זכינו לקבל התורה וכו׳ לא שייך שוב להסתפק בשום דבר. כי איך אפשר להסתפק בדבר מהיפך אל היפוך אם הוא כבוד השי״ת אם לאו שהוא ההיפוך ח״ו לגמרי. וזה רק מחמת ששכלו מבולבל ואינו יכול להכריע עפ״י התורה לידע אמתת הדבר. וע״כ בוודאי זה נחשב לבחי׳ נפילה גדולה. ויש שנפילתו גדולה מאד מאד ר״ל וכו׳ ואעפי״כ אם זוכה לחפש באמת אחר כבודו ית׳ אזי הירידה הוא תכלית העליה וכו׳ כמב״פ: שם, וזה בחי׳ בעשרה מאמרות וכו׳ ר״ל ע״ד שפירש בס׳ מבוא שערים חלק ב׳ פרק ב׳ די״א דפוס קארעץ. וכן הוא באוצרות חיים שער העבורים ד׳ סו ע״ב דפוס קארעץ. על ענין המשנה בעשרה מאמרות הנ״ל. כי המלכות לא יצאה וכו׳ רק חלק יוד שבה וכו׳. והענין הוא כי אין שלטת החיצונים והקליפות אלא בזו״נ וכו׳. וכשישראל חוטאין ח״ו אזי בתחלה מגיע הפגם במלכות וכו׳. ויש פגם שיכול לפגום בחלק העשירי התחתון שבה. וכתיב בו כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע וכתיב וכבודו לאחר לא אתן. ולכן לא חלק הכבוד ההוא לאחר שהיא הקליפה אלהים אחרים וכו׳. והוא יכול להתקרב שם בדין גמור מחמת עוונות ישראל. ואז מוכרח החלוקה ההיא להסתלק משם ולהתכסות מעיניהם לבל ינקו מהם וכו׳. ויש פגם יותר שעולה עד היסוד בה שהוא החלק התשיעי שבה. ואז מסתלקים ב׳ החלקים הנ״ל שהם התשיעי והעשירי וכן כיוצא בהם עד שיוכל הפגם לסלק ולהעביר טית חלקים התחתונים שבמלכות מחכמה שבה ולמטה אך חלק העליון שבה שהוא הכתר א״א להסתלק ע״ש הטעם לזה וכו׳. ונמצא חמלכות נתמעטה טית חלקים חתחתונים אשר להיותם תחתונים יכולין להתאחז בהם הקליפות ולכן מסתלקים. אמנם הכתר שבה אינו מסתלק לעולם. כי אין בה כ״כ שליטת ואחיזת הקליפות וכו׳. שגם אם יתאחזו הקליפות בה ברדתה למטה ביניהם בסוד רגליה יורדות מות אינה מתבטלת ביניהם וכו׳ ע״ש עוד. הנה העתקתי לפני המעיין קצת בדברי האריז״ל. בכדי שיבין עי״ז ביותר דברי רבינו ז״ל שבמאמר זה. ועי׳ ג״כ בשער ההקדמות דף מה עב: שם במאמר זה ואיה השה לעולה וכו׳. היינו ע״ד שארז״ל שהס״מ הלך תחלה אצל אברהם ואח״כ אצל יצחק וכו׳. עד שהביאו לזה ששאל ואיה השה לעולה. נמצא ששאלה זו היתה מבחי׳ הספיקות הנ״ל. רק שמסתמא היה בדקות גדול מאד כמובן. וע״כ בזה בעצמו מרומז התיקון לזה. שזה בחי׳ ואיה השה לעולה. כמב״פ: שם בראשית ברא תיש וכו׳. וי״ל שזהו שארז״ל שנברא בע״ש בין השמשות שאז נגה נכללת בקדושה כידוע: שם ואלו הספקות הם בחי׳ עץ הדעת וכו׳. וי״ל שזהו שאמר לו חקב״ה איכה. היינו שרימז לו התיקון הנ״ל שע״י בחי׳ איה וכו׳. ועי׳ נפלאות רבות ע״פ מאמר זה בלק״ה הלכות נפילת אפים ה״ו. ובהל׳ תחומין ה״ו. ובהל׳ גביית חוב מהיתומים ה״ג. ועוד בשאר מקומות בדבריו ז״ל:

עיקר

סי׳ יט עיקר התכלית וכו׳ כי זה כל האדם. היינו כי זה יכול כל אדם לקיים ולהשיג ע״ז את התכלית וכו׳. ר״ל אעפ״י שרז״ל דרשו ע״ז כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה וכו׳. נמצא גם זה התכלית לאו כל אדם זוכה להשיג. ומי שזוכה להשיגו אז בשבילו נברא כל העולם אבל עכ״פ כל אדם יש בבחירתו להשיג זה התכלית של האלקים ירא וכו׳. רק שלא כל אדם בוחר בזה ומי חייב לו בזה מאחר שהוא עצמו הגורם בדבר משא״כ השגת התכלית ע״י חקירות וחכמות כפי דעת המחקרים ח״ו. זה אינו תלוי בבחירת האדם כלל. כי רוב ועיקר העולם אינם מסוגלים לזה כלל. משא״כ השגת התכלית ע״י תמימות ויראת ה׳ וקיום מצוותיו בפשיטות גמור לזה מסוגל כל אדם וכו׳ כמב״פ: שם, וזהו עיקר התכלית אצלינו שתהיה התפלה נכללת באחדותו ית׳ וכו׳ נלע״ד דר״ל. כי לדעת המחקרים התכלית הוא שיהי׳ נעשה אחד מהמשכיל והמושכל והשכל וכו׳ כמב״פ בתחלת המאמר ובאמת כל חכמתם וחקירתם הולכים עפ״י הטבע. ובחי׳ טבעיות הוא בחי׳ פירוד וגבול בין דבר לחבירו בין גלגל לגלגל ובין שכל לשכל כידוע. ואיך אפשר ע״י חקירות כאלו לבא לבחי׳ אחדות מאחר שהם בעצמם בבחי׳ הטבע. וענין האחדות אפי׳ לפי דעתם הוא למעלה מהטבע. וכמובן אפי׳ בשכל הפשוט. משא״כ ע״י מצוות מעשיות שהם בחי׳ אמונה בחי׳ תפלה שמשנה הטבע. ע״ז בעצמו זוכה האדם ג״כ לצאת מבחי׳ הטבעיות לבחי׳ למעלה מהטבע. ואז זוכה להתפלל בדביקות גדול עד שבא להתפשטות הגשמיות ויוצא מבחי׳ הגבול והטבעיות לגמרי ובכלל בבחי׳ חאחדות האמתי שזה בחי׳ הוא תהלתך והוא אלקיך שהתפלה והשי״ת הם אחד ממש כביכול. וזהו עיקר התכלית באמת. אך שהמחקרים רוצים לפרש גם ענין קיום המצות מעשיות שהם רק בבחי׳ אמונה. כי הם למעלה מהשכל הטבעי שבאדם. רק בבחי׳ אמונה כ״ש כל מצותיך אמונה והם רוצים למצוא להם טעמים עפ״י שכל הטבעי. ויש שכופרין בפשוטן של המקראות וקיום מצוות מעשיות לגמרי ח״ו ואומרים שמרמזין רק על השכליות שלהם. ועיקר הכנעתם הוא ע״י אמונה. היינו לבלי לכנוס עמהם בטוען ונטען עפ״י שכל כלל. רק לרחק עצמו מהם ומסברותיהם לגמרי ולהחזיק רק באמונה שלימה ובקיום המצוות וביראת אלקים. אזי זוכין לבא עי״ז לשלימות התפלה עד שמשנה הטבע ואזי ממילא נתבטלין החכמות והחקירות שלהם ההולכין עפ״י הטבע וזוכין ליכלול באחדותו ית׳ באמת כנ״ל:

סי׳ לא על ידי הנגינה וכו׳ וסימן בכתף ישאו וכו׳. א״ה יש לפרש בזה בדרך צחות מארז״ל בסוכה ד׳ לה ע״א. מפני מה נענש דוד בעוזא וכו׳ מפני שקרא לד״ת זמירות שנאמר זמירות היו לי חוקיך עירש״י שם ובחא״ג. אמר לו הקב״ה וכו׳ הריני מכשילך בדבר שאפי׳ תשב״ר יודעין דכתיב ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו. ואיהו אייתיה בעגלה. כי באמת פירוש הפשוט של בכתף ישאו שישאו את הארון על הכתף ולא על העגלה רק שרז״ל דרשו מזה לענין שירה דאי כתיב בכתף לבד ידעינן ג״כ דישאו ע״כ דרשו אין ישאו אלא שירה שנאמר שאו זמרה וכו׳ כמבואר בש״ס שם. ומחמת שע״י נגינה אדם ניכר אם קבל עליו עול תורה ע״כ אמר דוד זמירות היו לי חוקיך והקב״ה הקפיד ע״ז כי לשון זמירות משמע אדרבא שאינם עליו עול אלא לשעשע בהם בשעת צער כפי פירש״י או שא״צ לחזור עליחם כפי פירוש חא״ג. ע״כ אמר לו הקב״ה ד״ת דכתיב בהם התעיף עיניך בו ואיננו וכו׳ היינו שצריכין להיות לעול על האדם שיהגה בהם תמיד ויחזור עליהם בכל עת ואתה קורא אותן זמירות. חייך שאני מכשילך בדבר שאפי׳ תשב״ר יודעין וכו׳ כנ״ל. כי זה הפי׳ הפשוט שצריכין לישא את הארון בכתף דייקא זה יודעין אפי׳ תשב״ר והגדולים יודעים שמרמז גם על השיר מדכתיב ישאו ולא בכתף לבד כנ״ל. אבל הפי׳ הפשוט שיודעים אפי׳ תשב״ר בוודאי צריכין לקיים. ואיהו אייתי לה בעגלה. נמצא שיש בענין זה קצת מבחי׳ מדה כדגד מדה מחמת שאמר זמירות היו לי חוקיך נענש בזה שדרש ישאו לשון זמרה ושירה דכתיב שאו זמרה ושכח הפירוש הפשוט כנ״ל

סי׳ לב יש צדיקים גנוזים. מאמר זה נאמר בשבת פרשת יתרו תקס״ט ושמעתי שנאמר ע״י שאלה ששאל הרב הצדיק וכו׳ מוה׳ יקותיאל ז״ל המגיד דק״ק טאראהאויצע ששבת אז אצל רבינו ז״ל ושאל אותו ענין זה כאשר שבוודאי הצדיקים הגדולים הקדמונים עשו ספרים הרבה והיכן הם, ועי״ז נתגלה ענין זה המבואר במאמר הנ״ל. ושמעתי שהמגיד ז״ל הפליג מאד בשבת נפלאות המאמר הזה. ואמר שדיבר מהשאלה הנ״ל עם כמה צדיקים גדולים ולא מצא בפיהם מענה ע״ז. עד ששאל את פי רבינו ז״ל כנ״ל. ואמר שבשעה שאמר רבינו ז״ל המאמר הנ״ל ראה להבות אש יוצאין מפי רביז״ל. ולא היה יכול לצייר עצמו כלל איך יהי׳ נכתב זאת בספר. ואחר שבת בא הר״ר נתן ז״ל והביא זה המאמר כתוב על הספר והתפלא המגיד הנ״ל מאד: (א) שם וכמו שמספרין מעשה מהבעש״ט עם הדרשן וכו׳ ר״ל כמבואר במ״א שדרשן אחד ישב פ״א בסעודה אצל השלחן שהיה מיסב עליו הבעש״ט. ואמר הדרשן הזה ד״ת לפני המסובין. והם שחקו ממנו על שמילא את לבו לומר תורה על השלחן שהיסב עליו הבעש״ט ז״ל וחרה להדרשן קצת ע״ז ששחקו ממנו. ונשמע להבעש״ט ז״ל. וציוה על הדרשן לומר לפניו הד״ת שאמר לפניהם. ואמר אח״כ הבעש״ט ז״ל שהדרשן הזה הוא אומר תורה מפי אליהו ז״ל: שם, או שמשקה אותה מים מאררים ואזי נבדקת וכו׳. נלע״ד דר״ל כי פרשת סוטה נקראת .ספר כ״ש וכתב את האלות האלה הכהן בספר ושם שורה ג״כ הרוח קנאה של משיח. וע״כ כשנמחק זה הספר אל המים והיא שותה המים אזי אם נטמאה נענשת תיכף ע״י הרוח קנאה הנ״ל. ואם לאו ונזרעה זרע. כי אלו הספרים הם שורש כל התולדות בחי׳ זה ספר תולדות אדם. וכמובא בזוה״ק ד׳ לז ע״ב הנ״ל מגדל עוז שם ה׳ וכו׳ דא הוא ספר תולדות אדם וכו׳ ע״ש. (ועי׳ ספרי ומ״ר נשא פ׳ ט׳ אמר המקום ספר שנכתב בקדושה ימחה על המים. ספרי מינין וכו׳ אעכ״ו וכו׳): שם, ודע שיש יחודא תתאה וכו׳. אחי המעיין ראה והתבונן גודל מעלת יקרת קדושת היחודא תתאה כשהיא בקדושה וטהרה כראוי עד שכדאי אצל הצדיקים הגדולים בני עליה שזכו לחבר ספרים יקרים וקדושים מאד מלאים רזין דרזין ויש בהם שמות הק׳ בחי׳ שמי שנכתב בקדושה. גם כלל הספר בעצמו הוא בחי׳ שם ה׳. ואם היה הספר נתפשט בעולם היה עושה שם גדול בישראל. ואעפי״כ כדאי אצלם לשרוף הספרים קדושים הנ״ל בשביל שלא יקלקל ח״ו השלום של הזוג הק׳ שיחודא תתאה שלהם בקדושה ובטהרה כראוי כמבפ״נ:

סי׳ מ מי שיודע מא״י וכו׳. כבר מבואר במ״א שענין זה המאמר נוהג גם עכשיו. כי ע״י שמסתכלין על כלל הקיבוץ שמתקבצין אליו ז״ל על ר״ה ובערב ר״ה משתטחין על קברו הק׳ ואומרים העשרה קפיטיל תהלים כפקודתו ז״ל ומתפללין שם הרבה על התשובה. ולזכות לעבוד את ה׳ כראוי כ״א כפי בחינתו. ואח״כ בר״ה מתפללין ביחד בביהמ״ד הנקרא על שמו ז״ל. ובוודאי השי״ת מקבל התפארות גדול מזה. ומי שמסתכל ע״ז בעין האמת ומתבונן בגודל כח וזכות הצדיק שזכה וזיכה את הרבים בחייו כ״כ עד שגם עכשיו זה שנים רבות אחר פטירתו ז״ל עומד ומשמש במרום ומזכה את הרבים כ״כ בספריו הק׳ ובקברו הק׳ וזה מה שנראה גם לעיני בשר הגשמיים מלבד מה שעוסק ברוחניות בתיקון נפשות ישראל להחזירם בתשובה ולקרבם להשי״ת וביותר נראה זכות ההתפארות הזאת בר״ה בזמן הקיבוץ הגדול. ומי שיש לו עינים לירְאות

ליראות הוא מתפלא מאד בכל שנה ושנה בעת וזמן הקיבוץ. כי מי פועל ועוסק זאת לקבץ בכל שנה ושנה קיבוץ גדול כזה ה׳ עליהם יחיו ורובם ככולם הם בעלי תורה. והרבה מהם גם בעלי עסק, ויש שיש להם עסקים גדולים מאד בביתם. ולפני ר״ה משליך כ״א מהם כל עסקיו שבביתו ובא ביגיעות וטירחות גדולות. ויש שבאים ממקומות רחוקים וכו׳ ואין עושים שם שום דבר. רק כ״א מבקש ומתחנן ושופך נפשו לפני ה׳ לזכות לתשובה שלימה וכו׳, ושיתתקנו כל פגמיו שפגם עד עתה ושמעתה לא יפגום עוד. ומרבים שם בתחנונים רבים ובבכיות גדולות והתעוררות גדול עד אין חקר הן על קברו הק׳ קודם ר״ה. הן בבית מדרשו הק׳ בר״ה בעצמו וכ״א מקבל הארה והתעוררות מחבירו. ובכל שנה ושנה מתחדש ומתחזק בעז״ה האהבה וההתקשרות והאחדות שבין כל הקיבוץ לשם שמים ושאינה תלויה בשום דבר כלל. וגם בעז״ה בכל שנה נתוספין נפשות חדשות אל כלל הקיבוץ. ורואין בחוש ממש הפעולה הטובה שיש לכ״א מאנשי הקיבוץ בכל השנה עי״ז ברוחניות. וכמעט שהחיות וההתחזקות של כ״א בעבודת ה׳ כל השנה כולה הוא ע״י החיות דקדושה וההארה הגדולה. שמקבלין אז בזמן הקיבוץ. וכשנתתקן ברוחניות ממילא מסתמא נתתקן גם בגשמיות ג״כ כמבואר במ״א. ומי שמסתכל על כל זה בעין האמת (וממילא מובן כי א״א לבאר בשלימות כל ענייני ההתפארות הק׳ שיש להשי״ת עי״ז) בוודאי הוא ג״כ בבחי׳ מלך ביפיו תחזינה עיניך ווזכה ג״כ לכל הבחינות המבוארים בפנים: שם. אבל יש שפע כפולה וכו׳. הקשר לענין זה עם המאמר הנ״ל עי׳ בליקוטי הלכות הל׳ ברכת המזון ה״ד אות ט״ז. מה שביאר בזה ועיי״ש נפלאות ע״פ מאמר הנ״ל:

סי׳ מג ע״י חלישות הלב וכו׳ וז״ש איש הירא ורך הלבב פירש״י וכו׳. נלע״ד דר״ל כמו שלענין מלחמה גשמיות עיקר הגבורה הוא בלב שאל ירך לבבו ולא יתפחד מאויביו. רק יבטח בהשי״ת שיעמוד בעזרתו לנצח המלחמה. כמו כן לענין מלחמת מצוה בעבודת ה׳. עיקר הגבורה הוא בלב. שיחזיק את לבו בה׳ שיהי׳ בעזרתו להתגבר על יצרו ולנצח המלחמה בשלימות. ואל ירך לבבו כלל אפי׳ מעבירות שבידו מכבר ח״ו. רק יאמין לבו בהשי״ת ויתגבר בכל כחו להתגבר על יצרו מעתה עכ״פ. ולעסוק בעבודת ה׳ בכל כחו ויכלתו. ועל העבר מה שפגם כבר יבקש סליחה ומחילה מלפני השי״ת ויתחרט על זה מעומק לבבו. ויאמין בהשי״ת כי הוא רב סליחות. ויהיה איך שיהי׳ אפי׳ אם ח״ו אינו בטוח בשלימות שלא יקבל עונש על חטאיו בעוה״ב כי יודע כי גדלו פשעיו ר״ל אעפי״כ יחזק את לבו שלא יתבלבל עי״ז מעבודת ה׳ באמת מעתת עכ״פ. כי הנפילה שנופל בדעתו עי״ז זה גורם לו שיתגבר עליו יצרו ביותר ח״ו. כי תחלת נפילה ניסה כשארז״ל. וע״כ עיקר הגבורה והנצחון בשלימות מעתה עכ״פ הוא בלב שיחזק את לבו שלא יבלבל אותו שום דבר כלל. ויהי׳ איך שיהי׳ לא יניח את מקומו מלעסוק בעבודת ה׳. ואם יהי׳ חזק בלבו באמת בזה. אזי סוף כל סוף יזכה לנצח המלחמה בשלימות כרצונו ית׳ וכמבואר מזה הרבה בדברי רבינו ז״ל ובספרי ליקוטי הלכות הקדושים:

סי׳ סא השי״ת למעלה מהזמן וכו׳. שם וע״כ אמר לו השי״ת אני ילדתיך וכו׳. כי כל הזמן שעבר אין ואפס לגמרי וכו׳. א״ה בזה מובן משארז״ל סנהדרין צח. ששאל ר׳ יהושע בן לוי למשיח אימתי יבא ואמר לו היום. ולמחר כשלא בא פירש לו אליהו דר״ל היום אם בקולו תשמעו היינו ע״י תשובה שהוא ג״כ בחי׳ למעלה מהזמן שזה בחי׳ אם בקולו תשמעו ג״כ. כמבואר לקמן בסי׳ עט ובס׳ המדות עי״ז יבא משיח. ואז יבינו כל ישראל אמתת דברי משיח שאמר שיבא היום. היום ממש כי כל הזמן שעבר אין ואפס לגמרי כנ״ל. ובזה יש לפרש ג״כ הפסוקים אתה ה׳ לעולם תשב כסאך לדור ודור. כי השי״ת בוודאי למעלה מהזמן. ואין כל הזמן של הגלות עולה אצלו כהרף עין. אך למה לנצח תשכחנו תעזבינו לאורך ימים. כי דעת שלנו קטן ואנחנו בתוך הזמן וקשה לנו לסבול אורך הזמן של הגלות השיבנו ה׳ אליך ונשובה חדש ימינו כקדם היינו כנ״ל. ועי׳ בליקו״ה הל׳ מילה והל׳ עבדים אות יז. שנשמע מפי רבינו ז״ל סמוך להסתלקותו שאמר שהוא הולך עתה רק עם זה המאמר הנ״ל שגילה על פסוק אני היום ילדתיך שהוא בחי׳ למעלה מהזמן וכו׳. והמובן מדבריו היה שאמר זאת לענין מה שהוא עושה ביגיעות גדולות כ״כ לקרב נפשות ישראל להשי״ת ועדיין לא עלתה בידו כרצונו. והמחלוקת והמניעות בגשמיות ורוחניות מתגברין ומתפשטין מאד מאד בכלליות ובפרטיות על כאו״א עד אשר כשל כח הסבל וכו׳. ולענין זה אמר שהוא מחיה א״ע. עם ענין זה של אני היום ילדתיך. היינו שהשי״ת יעזרהו לדלג על הכל. וסוף כל סוף יתגלה האמת וכולנו נשוב להשי״ת באמת. וכל הימים הראשונים יפלו כי כל הזמן יתבטל ויוכלל הכל בבחי׳ למעלה מהזמן וכו׳. ועי״ש עוד דברים נפלאים מאד עפ״י מאמר הנ״ל: שם, במאמר הנ״ל וכן אנו רואים במקום ג״כ וכו׳. הגם כי הדברים מבוארים בפנים. אעפ״כ נלע״ר כי גם זה בכלל כוונת דבריו ז״ל. כי המקום מקושר לזמן והזמן מקושר למקום. כמו למשל המעת לעת שהוא יום אחד ולילה אחת. הוא מחמת המקום כי במקום זה נראה השמש ונקרא יום ובמקום זה כבר אינו נראה ונקרא לילה. וכן כלל המעל״ע הוא מה שהגלגל מקיף כל הכדור עד שחוזר למקומו זה הוא שיעור מעל״ע. וכן שיעור החודש מה שהירח מקיף כל הכדור עד שחוזר למקומו וכו׳. וכן השנה מה שהשמש מקיף וכו׳ עד שחוזר למקומו ונקודתו. נמצא כי שיעור הזמן הוא ע״י המקום. וכן שיעור המקום הוא לפי הזמן כי ממקום זה למקום זה מהלך שעה אחת ולמקום וה מהלך שני ימים וכו׳. וכל זה כפי מהלך הבינוני ומי שכחו גדול עוד יותר יכול לילך מהלך זה בזמן עוד פחות מזה. אבל עכ״פ הכל מקושר בהזמן אבל כשזוכין לדעת כזה שהוא בחי׳ ביטול הזמן בחי׳ למעלה מהזמן אז ממילא נתבטל גם המקום והגם כי אין לנו שום תפיסה בענינים כאלה. אעפי״כ גם לפי קטנות דעתנו יכולין לפרש דר״ל כי רוב מחשבות האדם ותחבולותיו נופלין תחת בחי׳ הזמן ותחת בחי׳ המקום. אבל מי שזוכה לדעת שלם כזה אזי כל מחשבותיו ועניניו בבחי׳ למעלה מהזמן למעלה מהמקום. מאחר שדעתו גדול כ״כ עד שבחי׳ הזמן והמקום בטלים אצלו לגמרי כנ״ל. אך ג״ז א״א לבאר היטב בפרט בכתב:

סי׳ סב אלה מסעי בנ״י וכו׳. שם וזה ישראל ר״ת וכו׳. כי הרחמנות נעשה ע״י מסעי בנ״י. נלע״ד דר״ל כי שם ישראל מורה על בחי׳ זאת כשזוכין שנמסר בידינו הרחמנות אז נקראים ישראל בחי׳ כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל מאחר שכביכול הממשלה בידינו לרחם על עצמינו כפי חיוב דעתינו. ולענ״ד בא ליישב בזה קושית המפרשים מה שכתוב תחלה ויסעו מרעמסס ואח״כ כתיב ויסעו בנ״י מרעמסס ויחנו בסוכות. כי בתחלה מספר בכלל מיציאתן ממצרים שיצאו מרעמסס ואח״כ כשמתחיל לספר בפרטיות כל המסעות שלהם שעי״ז נתתקן פגם אמונה וכו׳ אז קראם בני ישראל. והנה אעפ״י שבמסעות האלה יש מסעות שהיו קודם לחטא העגל הי׳ לתקן בזה פגם אמונה שהיה מכבר מדורות הראשונים. שזה היה ג״כ כל ענין גלותם במצרים לתקן הפגמים שמכבר כידוע. ובמסעות אלה השלימו התיקון של פגם אמונה הנ״ל. אך אח״כ ע״י חטא העגל חזר הקלקול למקומו. והוצרכו למסעות הרבה לתקן הפגם של אלה אלקיך וכו׳. ויש לבאר בזה עוד. כי עיקר ענין העגל וכן הענין של כל עבודות זרות היה מחמת זה הענין המבואר כאן. כי בוודאי כל מה שעושה השי״ת להאדם אפי׳ אם מביא עליו יסורין ועניות ח״ו הכל

הוא מחמת רחמנות. אך להאדם קשה להבין את הרחמנות הזאת וע"כ עשו את העגל להמשיך ההשפעה על ידו כרצונם וכפי דעתם בעל כרחו של השי"ת כביכול. (ועי' בליקו"ת פ' כי תשא מבואר כעין זה) וזה חיה הענין של כל העבודות זרות של הקדמונים כמבואד ברמב"ם הל' ע"ז. וגם עכשיו יש בחינות כאלו שפוגמין באמונה ובטחון ואינו רוצה להשליך יהבו על ה' ולהתנהג בפשיטות ובתמימות לעשות מו"מ באמונה ושיהיה תורתו קבע ומלאכתו עראי וכשארז"ל ולסמוך על השי"ת שבוודאי יצליח אותו גם במלאכתו המועטת. וכן כל כיוצא בזה בשאר צרכי האדם וכל זה מחמת שהאדם יודע שא"א להבין רחמנותו ית'. והוא רוצה דייקא שיהיה הרחמנות כפי רצונו דייקא שיהיה לו עושר וכבוד. וכל כיוצא בזה ומחמת זה הוא טרוד אחר פרנסתו ביגיעות גדולות ומחליף בדיבודו וכן כל כיוצא בזה. אעפ"י שהוא יודע שהוא נגד רצונו ית' והוא בחי' פגם אמונה וע"ז כשארז"ל באמת כל המחליף בדיבורו כאלו עובד ע"ז. ועי' בזה במאמר צוית צדק וכו' סי' כג בליקוטי הראשון. ועי' ג"כ במאמר ויסב וכו' סי' סב. מענין שלא לעשות מהסיבות עיקר וכו'. נמצא כי כל תחבולות האדם שהם נגד האמונה הק'. הכל הוא מחמת שהוא רוצה דייקא שיהי' הרחמנות כפי רצונו וחיוב דעתו. וע"כ גילה לנו רבנו ז"ל במאמר זה כי הדבר בהיפוך ממש ח"ו. כי אדרבה עי"ז שפוגם באמונה שזה בחי' פגם ע"ז עי"ז יש חרון אף ח"ו. ואז יתנהג עמו בוודאי ההיפוך מרצונו ודעתו ח"ו. ודייקא ע"י שזוכה לתקן פגם אמונה. עי"ז זוכה שיהי' הרחמנות כפי רצונו בבחי' ואל שדי יתן לכם רחמים וכו' כמב"פ. ועי' נפלאות ע"פ מאמר זה בליקוטי הלכות הלכות תחומין ה"ג. ועי' בפ' ראה ולא ידבק בידך מאומה וכו' למען ישוב ה' מחרון אפו ונתן לך רחמים ורחמך מכוון ממש לדברי רבינו ז"ל הנ"ל:

סי' סו הצדיק מוכרח לעשות תשובה וכו שם שהצדיק **הוא** בחי' יסוד הפשוט שממנו נמשכין כל הד' יסודות בבחי' ונהר יוצא מעדן וכו' עי' זוהר בראשית דכ"ז ע"א. אי זכה לנטרא לה איהו יהא רישא על ד' יסודין ואתעביד נהר דאתשקיין על ידיה ולא על ידא אחרא ואשתמודעין ביה דאיהו רבון ושליט עלייהו וכו' עי"ש עוד: שם, ביקש משה שיעשה למען שמו הגדול וכו' עי' מ"ר כי תשא פ' מד אשר נשבעת להם בך בעבור קדושת שמך עשה וכו'. ועי' ברכות ד' לב. ועי' יהושע ז' ומה תעשה לשמך הגדול ופירש"י המשותף בשמנו וכן הוא בילקוט שם בשם הירושלמי עי"ש. וכן בירמיהו יד אם עוונגו ענו בנו ה' עשה למען שמך פירש"י ומדרש אגדה שמך המשותף בשמנו. ועי' מ"ר קהלת בפסוק ושבח אני את המתים מבואר ג"כ כיון שאמר משה אשר נשבעת להם בך למען שמך באותה שעה נתמלא הקב"ה רחמים:

סי' סז בראשית וכו'. מאמר זה נאמר בליל שבת בראשית תקע ויש בזה סיפור שלם: ותוכן הדברים הוא כי בקיץ שלפני זה היינו בקיץ תקס"ט נסע הרב הצדיק המפורסם וכו' מוה' לוי יצחק ז"ל מבארדיטשעב על המדינה והרחיק נדוד למדינת וואליחייא שקורין מאלדאווע מה שלא היה דרכו כן לנסוע לשם וסיפרו זאת לפני רבינו ו"ל וביום שלאחריו ציוה רבינו ז"ל לבדוק תפליו ונבדקו והיו כשרים ויפים מאד מאד. אח"כ ענה ואמר רבינו ז"ל מה שבדק תפליו הוא מחמת הסיפור של נסיעת הרב הק' הנ"ל על המדינה וכמבואר במ"א ביאור הענין בשלימות בדרך נפלא ונורא. ומתוך כלל דבריו נשמע שקורא להרב הנ"ל פאר ישראל (בחי' תפילין שנקראים פאר כשארז"ל) ובשנה הזאת היינו סמוך לימים טובים של שנת תקע הנ"ל היה צער גדול בעולם מחמת שלא היו אתרוגים מצויים במדינתנו כלל ואז בין יוה"כ לסוכות נאמר המאמר המבואר במ"א לפי הימים נוראים וכו' כן הוא האתרוג בבחי' והנה נער בוכה וכו' כנדפס בהשיחות שבסוף סיפמ"ע סי' פז. ועי"ש גם בסי' קכה. ואח"כ כשבאו האתרוגים והיה לו לרבינו ז"ל שמחה גדולה מזה עד אין שיעור כמבואד במ"א. ואז אמר רבינו ז"ל שהיה בטוח על הרב הנ"ל שהוא פאר הקהלה שלנו (היינו של כל המפורסמים שהיו אז) שבוודאי יפעול בתפלתו שיהיו אתרוגים וכו' כמבואר במ"א. גם בין יו"כ לסוכות הנ"ל נאמר המאמר שבסי' סו הנ"ל מענין שהצדיק מוכרח לעשות תשובה בעד ישראל שיש לו ג"כ שייכות למאמר בראשית הנ"ל כמבואר להמעיין בפנים. והר"ר נתן ז"ל לא היה אז אצל רבינו ז"ל ואחר שמחת תורה תיכף באסרו חג שהיה אז ביום ד' פ' בראשית בא הר"ר נתן ז"ל אצל רבינו ז"ל ושמע מהחברים העניינים הנ"ל שנאמרו בין יו"כ לסוכות וכתבם על הספר. ואח"כ בלילה השייך ליום ה' הביא לפני רבינו ז"ל כתיבת המאמר שבסי' סו הנ"ל ולקח רבינו ז"ל הכתב ועיין בו אז היטב והיה ניכר שהיה טרוד בצער גדול ועיניו היו מלאים דמעות קדושים ולא נודע אז כלל מה ענין הצער שלו. אח"כ בליל ש"ק פ' בראשית אז גילה הענין שבמאמר בראשית סי' סז הנ"ל. ואמרו בהתלהבות גדול וביראה גדולה כדרכו. ועיניו היו מלאים דמעות, ושום אדם לא ידע מה הענין הזה. אח"כ בלילה השייך ליום ב' פ' נח הביא הר"ר נתן ז"ל לרבינו ז"ל המאמר בראשית הנ"ל ועיין בו היטב. וגם אז ישב משתומם בצערו. אח"כ ענה ואמר התורה שלי גבוה מאד והיא כולה רוה"ק ויכולין לידע ממנה עתידות מכש"כ כשכבר הדבר נעשה בוודאי יכולין למצוא הכל בתוך תורתי וכו' כמבואר בהשיחות הנ"ל אח"כ ביום ב' נשמע בבראסלב שהצדיק הנ"ל נסתלק אך שלא היה הדבר עדיין בבירור כ"כ אך מחמת המאמר הנ"ל שמדבר שם מענין הסתלקות והעלמת הצדיק שהוא בחי' הפאר וכו' וכבר מבואר לעיל שהצדיק הנ"ל היה נקרא אצל רבינו ז"ל פאר וגם ממה שאמר רבינו ז"ל אז דייקא שמהתורה שלו יכולין לידע עתידות כנ"ל מזה נתאמת אצלם הדבר שבוודאי נסתלק הצדיק הנ"ל. אך אעפי"כ היו נשמרים מאד שלא לגלות הדבר בפירוש לפני רבינו ז"ל. אח"כ בליל שבת פ' נח אז אמר הענין המבואר במאמר הנ"ל שבראשית הוא הספד על נח היינו על סילוק הצדיק שהוא בחי' נח וכו'. ואז זלגו עיניו דמעות וכל העומדים עליו רובם הורידו דמעות מחמת שכבר ידעו כולם מענין הסתלקות הצדיק הנ"ל. ואח"כ נמשך עוד איזה זמן ולא הודיעו לו בפירוש עד שקרא רבינו ז"ל לאיש אחד שבא מבארדיטשוב וציוה עליו שיספר לו מענין הסתלקות הצדיק הנ"ל וכו'. ואח"כ נודע שבאותה הלילה שהביאו לפניו ז"ל המאמר שבסי' סו הנ"ל שהוא מקושר ומחובר למאמר בראשית הנ"ל אז נסתלק הצדיק הנ"ל ואז הבינו למפרע שמחמת זה היה טרוד אז בצער כ"כ כנ"ל. והנה במאמר הנ"ל מבואר שכשנסתלק ונתעלם זה הצדיק שהוא בחי' שם ה' ונתפרסם ח"ו מי שאין בו שם ה' כלל וכו'. אז נתגדלין בעולם בעלי שמות הטומאה וקדריים שקורין טאטערין וכו'. וגם עי"ז באים שריפות בעולם ר"ל. ואז אח"כ ראו זאת בחוש שתיכף בשנה הזאת שנת תקע הנ"ל נתפרסמו בעולם מאד בפרט במדינתנו בעלי שמות הטומאה הקדריים במקומות הרבה. וגם היו אז שריפות גדולות כמעט בכל העולם ונשרפו עייירות הרבה כמעט כל הבתים שבהם כידוע ומפורסם בעולם מענין השריפות שהיו אז בשנת תקע הנ"ל. ומחמת השריפות היו נפשות הרבה מישראל מושלכים בראש כל חוצות ממש מחמת שלא היו להם בתים ליכנס בהם. וזה מרומז ג"כ במאמר הנ"ל. גם ענין הידור האתרוג שמבואר במאמר זה שייך ג"כ לזה כפי המבואר לעיל שנשמע מפי רבינו ז"ל מקודם שהיה בטוח על זכות הרב הנ"ל שיהיו אתרוגים: ויש בזה עוד דברים בגו. כי עיקר ההספד הנ"ל נאמר על ענין

ההסתלקות

ההסתלקות של רבינו ז״ל בעצמו. (כי כבר דיבר אז הרבה מענין הסתלקותו כמבואר במ״א.) אך שנסמך על ענין הסתלקות הצדיק הנ״ל כדרכו הנפלא בכל המאמרים שלו שכולל דברים הרבה בלי שיעור במאמר אחד וכו׳. וכבר מבואר במ״א מה שסמוך לכניסתו לאומין דיבר הרבה מהתורה בראשית לעיני כל ישראל הנ״ל. ואמר אז ענין רחל מבכה על בניה זה בחי׳ עולימתא שפירתא דלית לה עיינין וכו׳ המבואר בסוף המאמר הנ״ל. ואח״כ בסמוך מאד לכניסתו לאומין סיפר המעשה מהבעש״ט ז״ל שבא לעיר אחת שהיו שם נשמות הרבה מכמה מאות שנים שהיו מצפים על ביאתו לשם לתקנם. והבעש״ט ז״ל הבין שא״א לו לתקנם בשלימות כ״א ע״י שיסתלק ח״ו וכו׳ כמבואר במ״א. ואח״כ סמוך להסתלקותו של רבינו ז״ל הזכיר זאת המעשה. ואז אמר שאלפים ורבבות רבבות. רבבות נשמות עומדים סביבו ומצפים על התיקונים שיקבלו ע״י הסתלקותו ז״ל וכמבואר במ״א שזה היה כל ענין נסיעתו וישיבתו באומין והסתלקותו בשם. וכ״ז א״א לבאר בכתב. ועיין מזה הרבה בס׳ חיי מוהר״נ ובס׳ ימי נתן. כי כל הדברים הנ״ל העתקתי משם (ועי׳ במאמר תקעו תוכחה סי׳ ח׳ שנאמר בר״ה אחרון סמוך להסתלקותו ז״ל ושם מבואר ג״כ מענין תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות שמרמז על הנשמות שצריכין תיקון כמובן מהשיחה שהיה בקיץ שלפני זה. (ועי׳ במה שבארנו שם קצת בזה) ומענין הבהים שצריכין להכניס לשם ומענין שע״י שמקרבין עצמן למפורסמים ומנהיגים של שקר עי״ז נתבלבל המדמה ובאין לאמונות כזוביות להאמין במנחשים וכוזבים שזה בחי׳ זוהמת הנחש. וע״י התקרבות למנהיג אמתי אז נתברר המדמה וזוכין לאמונה שלימה וכו׳. ולענ״ד יש לכ״ז ג״כ שייכות למאמר הנ״ל מענין הראש בית ושהוא מאיר עיני ישראל וכו׳. כי זה עיקר בחי׳ הראש בית שעוסק לבנות הבתים בחי׳ התפלה המבואר שם במאמר תקעו הנ״ל אות ו׳ ושעי״ז בא התפשטות הנבואה בעולם וכו׳ כמבואר שם. וגם במאמר זה של בראשית הנ״ל נלע״ד שרומז על ענין התנהגות שלאחר הסתלקותו ז״ל שהעיקר הוא להתרחק מהמפורסמים שאין בהם שם ה׳ שעי״ז נתעלם ביותר שם ה׳ ונכנעין המאורי אור ומתגברין המאורי אש ח״ו כמב״פ ע״כ צריכין להתרחק מאד מהם וליזהר לקום בחצות לילה ולבכות ולהתאבל מאד על חורבן ביהמ״ק ועל סילוקן של צדיקים שקשה כפליים כחורבן ביהמ״ק כמארז״ל כי הם בחי׳ שם ה׳ בחי׳ המוחין של התפילין בחי׳ תלת גוונין דעילא ובת עין המאירין לביהמ״ק שהוא בחי׳ עינים כמב״פ והש״י הבטיח לשום לאבילי ציון (ציון הוא בחי׳ הציס״ע כידוע) פאר תחת אפר היינו שעי״ז נכנעין המאורי אש שהם בחי׳ אפר ומתגברין המאורי אור שהם בחי׳ פאר בחי׳ תפילין בחי׳ מוחין בחי׳ ראש בית הנ״ל היינו שעי״ז עצמו שמתרחקין מהמנהיגים שאין בהם שם ה׳ שמתפרסמין אחר הסתלקות הצדיק הנ״ל. רק מתאבלין ומקוננים על הסתלקות הצדיק הנ״ל שהוא בחי׳ שם ה׳. עי״ז בעצמו זוכין שנמשך עליהם הארת הדעת והמוחין הק׳ של הצדיק הנ״ל שהם בחי׳ ראש בית בחי׳ הפאר הק׳ ונכנעין המאורי אש ומתגברין המאורי אור כנ״ל. ועי׳ במ״א מבואר מענין התורה שאמר באומין על פסוק ושם אלקים אחרים לא תזכירו וכו׳ ושיש צדיקי אמת שנתעלם שמם (היינו שאין להם שם ופירסום) והוא בבחי׳ זה שמי לעולם ודרז״ל לעלם כתיב. ולענ״ד יש לזה ג״כ שייכות לענין המאמר הנ״ל. ועי׳ בסי׳ לב יש צדיקים גנוזים וכו׳ מבואר שם ג״כ מענין הספרים הק׳ שהם בבחי׳ שם ה׳ בחי׳ שמי שנכתב בקדושה שלפעמים מתעלמין הספרים הנ״ל וכו׳ ע״ש ועי׳ גם במאמר זה שמדקדק ואומר וזה בחי׳ ההעלמה וכו׳ שהמשמעות מזה שלפעמים הצדיק בחיים חיותו ואעפי״כ נתעלם שמו הק׳ שאין העולם זוכין לידע שהוא היופי והפאר והחן וההידור של כל העולם

וכשנתגלה זה הצדיק וכו׳ אזי כל מי שזוכה להתקרב ולהכלל בהחן האמת שלו אזי נפתחין עיניו וכו׳ כמב״פ. וזה נוהג גם אחר הסתלקות הצדיק ע״י שמתאבלין על הסתלקותו ומדבקין עצמם בספריו הק׳ שהם בחי׳ שם ה׳ כנ״ל. ועי׳ נפלאות רבות עפ״י מאמר זה בליקוטי הלכות הל׳ תפלין ה״ז. ובהל׳ שבת ה״ה ובהל׳ חלוקת שותפים ה״ה. ובהל׳ מצרנות ה״ד ועוד בכמה מקומות מדבריו ז״ל:

סי׳ סח עיקר שלימות הצדיק וכו׳, מאמר זה איך שנאמר נתבאר למעלה במה שביארנו במאמר כי מרחמם ינהגם סימן זיין:

סי׳ עא חבלים נפלו לי בנעימים זה המאמר נאמר בליל שבת שירה לענין השיחה שהיה אז מענין המחלוקת הגדול שהיה אז בין המפורסמים אודות המעות של א״י וכו׳ וקצתם היה בהם פניות של כבוד וכו׳ וגם בא״י יש עפ״י רוב מחלוקת כעין זה כידוע. ואח״כ ענה רבינו ז״ל ואמר כל המאמר הנ״ל ושם נכלל כל ענין השיחה הנ״ל ועי׳ נפלאות רבות ע״פ מאמר זה בליקוטי הלכות הל׳ בה״פ ה״ד ובהל׳ תפלות המנחה הל״ו ובהל׳ כיבוד אב ואם ה״ב: שם במאמר הנ״ל שפרה זה בחי׳ יוסף בחי׳ נועם עי׳ זוהר תולדות קמב ע״ב לענין שופריה דיעקב: שם בסוף המאמר וזה בחי׳ השירה וכו׳ וזה שארז״ל אין אומרים שירה אלא על נס שבארץ ישראל כי שם בחי׳ נועם בחי׳ נועם זמירות ישראל:

סי׳ עב מאמר חיים נצחיים וכו׳ נאמר בשבת פ׳ יתרו (ונראה שזה היה בשנת תקע) שבא אצלו על ש״ק צדיק אחד מפורסם גדול. ורבינו ז״ל לא אמר אז שום תורה בליל ש״ק ולא ביום ש״ק. ואחר סעודת שחרית של שבת וכבר ברכו ברכת המזון נשאר רבינו ז״ל עדיין יושב על מקומו. וגם הצדיק הנ״ל עדיין נשאר יושב לפניו. בתוך כך ענה רבינו ז״ל ואמר כשרואין א״ע עם הצדיק אפי׳ כשאין שומעין תורה מפיו ג״ז טוב מאד כי עי״ז מקבל גדולה והתחיל לומר תורה חנ״ל בתוך דבריו כשנכנס באמירת התורה הנ״ל ענה ואמר הלא בתוך כך אני אומר תורה ואעפ״כ גמר כל התורה הנ״ל. ועי׳ נפלאות רבות ע״פ מאמר זה בליקוטי הלכות הל׳ תפילין ה״ו ובשאר מקומות בדבריו ז״ל ועי״ש בהל׳ תפילין הנ״ל אות כו מובן משם שכשמעיינין היטב לש״ש בספרים הק׳ של הצדיק האמת ומתבוננין היטב בנפלאות נוראות השגתו הק׳ ובנעימות אמתת דבריו ועצותיו הק׳ והתמימים וכו׳. עי״ז ממשיכין התיקונים המבוארים בפנים שזוכין ע״י ראיית פני הצדיק כי בהספרים הק׳ הנ״ל שם מאיר פניו ושכלו ונשמתו של הצדיק וכו׳: שם וזה אותיות יתרו וכו׳. נלע״ד דר״ל כי יתרו הוא מלשון שמשים עצמו כשירים בבחי׳ הנשאר בציון והנותר וכו׳. היינו בחי׳ שפלות. שם במאמר הנ״ל למרק שתי הזיונות דהיינו כפי מה שרוחצין עצמן מתאוה הזאת כמו כן ממרק ומצחצח שתי חזיונות בחי׳ ואתה תחזה וכו׳. ובחי׳ איש מהיר במלאכתו וכו׳. נלע״ד דר״ל כי התחלת המאמר הוא שהראיה לבד שזוכה לראות עצמו עם הצדיק הוא ג״כ טוב מאד כי עי״ז מקבלין גדולה וכו׳ ועי״ש מענין חזית איש מהיר במלאכתו וכו׳. ואח״כ מבאר שע״י שזה החכם הכולל רואה ומסתכל בו עי״ז מתנוצץ מוחו ועי״ז מקבל גדולה. ושזה בחי׳ ואתה תחזה וכו׳. ע״כ נלע״ד כי אעפ״י שעיקר התיקון הוא ע״י שהחכם מסתכל בו בבחי׳ ואתה תחזה שנאמר על משרע״ה כי עי״ז מאיר חכמה ומוחין. אעפי״כ צריך גם הוא להסתכל ולראות בפני החכם בבחי׳ והיו עיניך רואות מוריך בכדי שעי״ז יזכה לקבל הארת התנוצצות המוחין שרוצה החכם להאיר בו. וע״ד שארז״ל עירובין ד׳ י״ג ע״ב האי דמחדדנא טפי מחבירא׳ דחזיתיה לר״מ וכו׳ דכתיב והיו עיניך רואות את מוריך וכו׳. וזה בחי׳ השתי חזיונות הנ״ל. כי ואתה תחזה נאמר על הראיה שהחכם מסתכל

מסתכל בו. ופסוק חזית איש מהיר במלאכתו נאמר על החזיון והראיה שחוזין ומסתכלין בפני החכם שהוא איש מהיר במלאכתו. וכשדרז״ל שזה נאמר על משרע״ה. וע״י קדושה ופרישות של הצדיק והחכם שזה בחי׳ והזונות רחצו ע״ז ממרק ומצחצח שתי חזיונזת כי לא די שהחכם עצמו זוכה ע״ז לעינים זכים עד שע״י ההסתכלות של״ו לבד מאיר התנוצצות המוחין וכו׳ כנ״ל כ״א אף גם ע״ז ממרק ומצחצח העינים של תלמידיו המסתכלים עליו כי גם עליהם נמשך קדושה ופרישות ע״ז שזה בחי׳ מה שבשעת מ״ת זכו כל ישראל לקדושה ופרישות כמב״פ לקמן וע״ז יש להם ג״כ עינים זכים שיקבלו ע״ז התנוצצות המוחין שרוצה החכם להמשיך להם כנ״ל:

סי׳ עה אחר פורים וכו׳. כי פורים הוא דרך לפסח. א״ה ע׳ חסד לאברהם עין הקורא נהר נז. ששלשים יום קודם לפסח מתחיל הקב״ה להוציא נפשות ישראל מהיכלות הטומאה מעט מעט באופן שבליל ביעור חמץ כל פושעי ישראל עומדים בפתח וכו׳ ע״ש מבואר שהתחלת התיקון של פסח מתחיל מליל פורים. וזש״כ בש״ע סי׳ תכט שואלין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום. וכתבו האחרונים ע״ז ומתחילין מיום הפורים עצמו היינו כנ״ל:

סי׳ עח בענין הנהגת הפשיטות וכו׳. זה נאמר בשבת נחמו שנת תקע באומן. וכבר מבואר הענין קצת בהשיחות שבסוף ספמ״ע סי׳ קנג קנד ע״ש: שם, כי יש אוצר של מתנת חנם וכו׳. נלע״ד דר״ל וזה האוצר הוא בוודאי מבחי׳ גבוה מאד. מאחר שמשם מקבל אפי׳ מי שאין לו זכות כלל וא״כ איך אפשר לומר שזה האוצר מוכן רק בשביל הרשעים שאין להם זכות כי א״כ הרשע מקבל מבחי׳ גבוהה ממדירגת הצדיק. אך האמת כי מזה האוצר בוודאי אינו מקבל רק הצדיק לבד. אך ע״י שהוא מקבל משם ע״ז יכול להגן בזכותו ולהמשיך חיות גם למי שבאמת אין לו זכות כלל. ע״כ מוכרח הצדיק לירד וליפול לפעמים לתוך פשיטות להיות איש פשוט ממש איזה עת כי ע״ז הוא ממשיך חיות לכל הפשוטים אפי׳ אותם שרחוקים באמת מן התורה. אעפי״כ הוא ממשיך להם חיות מהתורה הנעלמת בתוך העשרה מאמרות. וכל מה שהאדם סמוך ביותר אל קדושת התורה ואל הצדיק הוא מקבל ע״ז חיות גבוה יותר מבחי׳ התורה הנעלמת הנ״ל כמב״פ: שם וזהו בחי׳ הדרך של א״י וכו׳. נלע״ד דר״ל כי באמת א״י ניתנה לישראל רק בשביל שקבלו התורה ובשביל שיקיימוה כ״ש ויתן להם ארצות גוים וכו׳ בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו. אך א״כ היו יכולין העכו״ם לטעון ליסטים אתם כי מה יש לכם אצל המקום שלנו כי לפי דעת העכו״ם נדמה שהם מקבלים חיוה שלא ע״י התורה כי באמת הם רחוקים ממנה מאד וא״כ יכולין ליטעון לישראל מה לכם ולנו. אך ע״י בחי׳ כח מעשיו וכו׳ היינו שמגלין שכל העולם אפי׳ עכו״ם מקבלים חיות רק ע״י התורה. כי אעפ״י שהם רחוקים מהתורה אעפי״כ מקבלים חיותם בכמה וכמה השתלשלות ולבושין ובדרך נעלם מאד מהתורה הנעלמת בתוך העשרה מאמרות רק שכל מה שהאדם סמוך להתורה ביותר מקבל חיות יותר גבוה משם והכל מקבלין רק ע״י הצדיק שזכה לקיים התורה בשלימות ואעפי״כ הוא מוכרח לפעמים להיות איש פשוט בכדי להמשיך חיות משם לכל הפשוטים ודייקא הוא יכול לקבל משם מחמת שהוא סמוך להתורה ביותר. ואז כשנגלה להם ענין זה שגם הם אינם הפקר לגמרי ורשות בפ״ע ח״ו רק הם מקבלים בהעלם גדול ג״כ חיות מהתורה הנעלמת ודייקא ע״י ישראל שזכו לקבל התורה בנגלה ג״כ ודייקא ע״י הצדיק הגדול שבישראל שהוא סמוך ביותר להתורה ואז כשנודע להם זאת בטלה טענת ליסטים אתם וכו׳ כי באמת כל העולם לא נברא אלא בשביל ישראל ובשביל הצדיקים שבישראל ומה שהם ישבו שם עד עכשיו היה רק ברצונו ית׳ כי התורה היתה עדיין בהעלם וקדושת א״י נעלמת ועכשיו בא העת לגלות קדושת א״י וליתנה לישראל דייקא וזש״כ לקמן שע״י כח מעשיו וכו יש לנו רשות לכבוש כל העולם ולקדשו בקדושת א״י וכו׳: שם וזה בחי׳ דרך ארץ וכו׳. א״ה בזה יש לפרש מה שארז״ל בברכות דל״ב ע״ב. ד׳ דברים צריכין חיזוק תורה ומעש״ט תפלה וד״א היינו כנ״ל כי בוודאי צריכין להתחזק ולהתאמץ מאד בלימוד התורה ובעשיית מעש״ט שזה עיקר קיום העולם וחיותו אך אעפי״כ מחמת שא״א להיות דבוק בהתורה בתמידיות וצריכין להיות איש פשוט לפעמים ואז צריכין לקבל חיות מבחי׳ האוצר מתנת חנם שזה בחי׳ ד״א והחיות שמקבלין משם הוא ע״י תפלה ותחנונים שזה בחי׳ ואתחנן המבואר לקמן וכמבואר בלק״ה ה׳ תפלה ע״כ צריכין להתחזק ולהתאמץ גם בתפלה וד״א כי שניהם הם מבחי׳ אחת כנ״ל ע״כ ואתחנן גימ׳ תפלה כמובא וכן הוא גימ׳ ד״א היינו כנ״ל. וזשארז״ל יכוון את לבו כנגד א״י שנאמר והתפללו אליך דרך ארצם דרך ארצם דייקא בחי׳ דרך ד״א הנ״ל. היה עומד וכו׳. יכוון את לבו כנגד בית קדשי קדשים ששם נקודת האבן שתיה שממנה הושתת העולם ע״י העשרה מאמרות ושם היה עומד הארון והלוחות שבהם עשרת הדברות. וזשארז״ל שם בד׳ לב הנ״ל גדולה תפלה יותר ממעש״ט מי לנו גדול במעש״ט יותר ממשה רבינו ולא נענה אלא בתפלה וכו׳ ע׳ תוספות שם היינו כנ״ל כי במעש״ט אינו נענה אלא כפי ערך המעש״ט וע״כ לפעמים גורמין לו מעשיו שלא יהא נענה אפי׳ אם הוא אדם גדול משא״כ בתפלה ממשיכין מהאוצר מתנת חנם כנ״ל: שם במאמר הנ״ל. וע״כ משרע״ה כשביקש לבא לא״י ביקש מתנת חנם כ״ש ואתחנן אל ה׳ וכו׳. י״ל שביקש ע״ד זה הלא עיקר הדרך לכבישת א״י הוא ע״י בחי׳ כח מעשיו וכו׳ היינו ע״י שמגלין שגם קודם מ״ת שנתקיים העולם רק בחסדו ית׳ בחי׳ מתנת חנם. היה ג״כ קיום העולם ע״י התורה הנעלמת בעשרה מאמרות שבשביל זה מוכרח הצדיק להיות איש פשוט לפעמים בכדי שימשיך משם חיות להחיות כל הפשוטים כנ״ל כי דייקא הצדיק הגדול שסמוך ביותר אל התורה שבנגלה הוא יכול לקבל מבחי׳ התורה הנעלמת שהוא בחי׳ אוצר מתנת חנם הנ״ל ולהחיות בזה את הכל כנ״ל וא״כ ראוי ביותר שאבא לא״י כי מ לנו גדול במעש״ט וסמוך אל התורה יותר ממשה רבינו. ואעפי״כ אמר לו השי״ת לא תעבור את הירדן הזה. נמצא שעפ״י התורה ומעש״ט שלו אינו יכול לבוא לשם. אבל אעפי״כ מי לנו סמוך ביותר אל התורה עד שע״ז יוכל לקבל גם מהתורה הנעלמת מבחי׳ האוצר מתנת חנם כנ״ל יותר ממשרע״ה. וע״כ אדרבא דייקא ע״י שאירע לו ענין מי מריבה וכיוצא עד שאפ״י התורה אינו רשאי לבא לא״י ומוכרח מחמת זה להמשיך מבחי׳ התורה הנעלמח בחי׳ אוצר מתנת חנם ואם יבא לא״י ע״ז כי זה עיקר הדרך לכבישת א״י כנ״ל ע״ז ימשיך ביותר החיות מהאוצד מתנת חנם להחיות בו כל הפשוטים. והשיב לו השי״ת שמוכרח לישאר בשם במדבר בכדי להעלות מתי מדבר (ע׳ מדרש ואתחנן) ובזה נתגלה ביותר ענין זה שהצדיק בעצמו מוכרח לירד לפעמים ממדריגתו להיות איש פשוט שזה בחי׳ מדבר (שאינו מקום ישוב כי עיקר קיום העולם וישובו הוא ע״י התורה וכנ״ל) בכדי שע״ז יחיה כל הפשוטים שהם בחי׳ מתי מדבר וזה בחי׳ ויתעבר ה׳ בי למענכם היינו כנ״ל. ויאמר אלי רב לך וכו׳. וידוע משארז״ל לא נתאוה משה לכנוס לא״י רק בכדי לקיים כל המצות הנוהגות בה. נמצא שרצה לפעול בתפלתו להמשיך בחי׳ החסד חנם בחי׳ התורה הנעלמת ולכנוס ע״ז לא״י בכדי שיקיים התורה כפשוטה בפועל ממש כי זהו העיקר באמת לקבל חיות מהתורה הנעלמת ע״י הצדיק הגדול עד שיזכה ע״ז בעצמו לקיים התורה בשלימות שזה בחי׳ מה שכתב בסוף המאמר אשרי למי שזוכה להתקרב בעודו בחיים חיותו להצדיק האמת וכו׳ היינו כנ״ל. כי אז יוכל לקבל ממנו עד שיזכה ע״ז לקיום התורה ולתשובה

ולתשובה שלימה בפועל ממש משא"כ הטובה שמקבל האדם אחר פטירתו ע"י הצדיק האמת הוא רק חסד חנם לבד ואעפי"כ אמר הקב"ה למשרע"ה שהתיקון הזה שלא בא לא"י לקיים את התורה שם בשלימות ונשאר במדבר שזה בחי' שירד לפשיטות. עי"ז ימשיך ביותר מבחי' האוצר מתנת חנם הנ"ל עד שדייקא עי"ז יוכל יהושע להכניסם לארץ ושם יקיימו כל ישראל כל המצוות בפועל ממש. נמצא שהוא יהיה לו חלק בכולם. שזה בחי' משדרז"ל (סוטה ד' יד ע"ש ותבין ביותר לענינינו) על פסוק לכן אחלק לו ברבים וכו' ואת עצומים יחלק שלל אלו האבות היינו שזכו לקיים התורה הנעלמת ג"כ כמבואר בזוהר על יעקב שפיצל את המקלות וכו' ועי' נפלאות רבות ע"פ מאמר זה בליקוטי הלכות הל' תפלה הל"ב בהכנ"ס הל"ה נדרים ושבועות ה"ב. מילה הל"ג. שומר שכר ה"ד. גזילה ה"ג ובשאר מקומות בדבריו ז"ל: ולענ"ד יש למאמר זה שייכות עם מה שמבואר במ"א שבחזירתו מהנסיעה לא"י אמר שבהדרך הזה קיים כל התורה בכל האופנים כי השיג קיום כל התורה ברוחניות שאפי' אם יהיה בין העכו"ם ח"ו ולא יהיה לו טלית ותפילין וכו' ולא שום מצוה וכו'. אעפי"כ יקיים כל התורה כולה וכו' עיי"ש היינו ע"י בחי' התורה הנעלמת הנ"ל. ועי' בשבחי הר"ן הנדפסים בנסיעתו לא"י סי' כד מבואר שם ג"כ שזכה להשיג בחי' קיום התורה של האבות וכו' היינו כנ"ל. אך שם היה בעת חזירתו משם:

סי' עט הקול קול יעקב וכו'. יצחק זמן קוף צדיק ישנים וי"א שהוא ט"ס וצ"ל קוף צדיק שנים. ר"ל הקוף צדיק שנה שהיה מלידת יצחק עד שירד יעקב למצרים. כי חשבון הגירות והגלות של כי כי גר יהיה זרעך וכו' ועבדום וכו' ארבע מאות שנה התחיל מלידת יצחק כשארז"ל וגירות וגלות הוא בחי' אחרית הימים שזה בעצמו ג"כ בחי' קץ כמבואר לקמן. יע"כ יצחק הוא מרמז לבחי' זמן. וגם נולד למאה שנים של אברהם ותשעים של שרה שזה ג"כ בחי' קוף צדיק שביצחק כשארז"ל וקץ הוא בחי' זמן כנ"ל:

סי' פב כי תצא אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפיך אל תקרי כפיך אלא כפיך היינו יוד גימ' כף וכו' נלע"ד דר"ל. כי כשהמלכות בחי' שלא כסדר נכללת בבחי' כסדר אזי נעשה עי"ז בחי' כלי וצמצום לקבל האור הגדול של החכמה בחי' מ"ה שזה בחי' ותשת עלי כפיך שזה בחי' הצמצום והכסוי שלא יזיק לו האור שזה בחי' וראית את אחורי דייקא ושכותי כפי עליך המב"פ לקמן. ועי' בע"ח בהקדמה כלל יט שם מבואר בשלימות כל ענין היוד הנ"ל וענין יוד ודוי ואדם וחוה וכו': שם במאמר הנ"ל וזה הסוד נרמז בע"ח בכלל יט (כצ"ל היינו כנ"ל) ובכונות של ר"ח אלול. עי' במאמר קרא את יהושע סי' ו' בליקוטי הראשון שם מבואר כל הכוונות של אלול שהם בחי' ס"ג וקס"א גימ' דרך. וצריך לכוון השם ס"ג בחיריק. והשם קס"א בסגול וכו' ע"ש ומזה תבין גם לכאן כי גם כאן מבואר מענין ס"ג בחי' כולו סג יחדיו וכו'. וזה בחי' חיריק וכו'. וגם מענין אם אס"ק שם אתה בחי' קס"א הנ"ל ובחי' סגול וכו' כמב"פ וס"ג וקס"א גימ' דרך היינו בחי' הדרך כבושה שעשה משה וכו'. ועי' נפלאות רבות עפ"י מאמר זה בליקוטי הלכות הל' נטילת ידים שחרית ה"ג ובהל' עדות ה"ה ובשאר מקומות בדבריו ז"ל:

סי' צב תיקון למקרה לילה ח"ו וכו'. ענין המאמר הזה איך שנאמר ומתי נאמר וכו' מבואר כבר בהשיחות שבסוף סיפמ"ע סי' קמא אך מה שכתב שם בהגה כי המעשה הזאת היתה בשבת פרשת שקלים שנת תקע לפ"ק וכו' נלע"ד שהוא ט"ס שהרי כתב שם לעיל אח"כ אחר שעברו קרוב לארבעה שנים וכו' ע"ש. וזה היה בשנת תקס"ט כי המאמר שבסי' ר"ה נאמר בשנת תקסה כמבואר לעיל. אם לא שנאמר שאז בשנת תקסט ציוה ליכתוב הרמזים לעשרה מיני נגינה שהם תיקון הנ"ל. ומה שגילה בפרטיות העשרה קפיטיל זה היה אח"כ בשנת תקע. וצריך חקירה ודרישה אצל אנ"ש בזה הגם שאין נפקא מינה בזה כ"כ: שם במאמר הנ"ל כמבואר מזה שם בספר הראשון וכו'. עי"ש בסי' ר"ה שמבואר ענין אשרי והללויה ומשכיל איך הם היפוך הקליפה והפגם הנ"ל. ובכאן מביא רמזים ואסמכתות לכל העשרה מיני נגינה שהם תיקון לפגם הנ"ל. כי הנה ידוע כי טומאה הזאת נקראת מקרה לילה וכו' כמו שכתוב בפ' כי תצא כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה וכו'. ועי' זוהר אחרי מות ד' עז שכתב מקרה לילה דייקא וכן דרז"ל איש חרבו על ירכו מפחד בלילות שהם זהירים בחטא שהוא מושל בלילה. והקליפה הזאת שממנה בא החטא נקראת לילית כידוע ווה שהביא רבינו ז"ל ברכה אברך את ה' אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי. נמצא שנאמר לילה אצל לשון ברכה (וגם כי תיקון העצות הקדושות בחי' כליות יועצות הם ג"כ בחי' שמירת הברית כמבואר בליקוטי הראשון במאמר אלה המשפטים אמונה סי' ז'): אשרי. אשרי נשוי פשע כסוי חטאה מבואר לעיל בסי' ר"ה הנ"ל. משכיל. ומה' אשה משכלת מבואר ג"כ שם ובמאמר תפלה לחבקוק סי' יט: שיר. ובלילה שירה עמי. נמצא שנאמר שיר אצל לילה: ניצוח. למנצח על תשחת. היינו כי הפגם הנ"ל הוא בחי' כי השחית כל בשר את דרכו וכו' ונאמר ושיחת ארצה וניצוח הוא היפוך מזה בבחי' למנצח אל תשחת: ניגון. אזכרה נגינתי בלילה. נמצא שנאמר ניגון אצל לילה כל תפלה היא תפל מבלי מלח וסיים שם אם יש טעם בריר חלמות כתב רש"י ויש פותרין לשון חלום וכו' או ר"ל כי ברית נקרא מלח כ"ש מלח ברית אלקיך. ופגם הברית הוא בחי תפל מבלי מלח. ותפלה הוא התיקון לזה (ועי' בתיקון שבע וארבעין תפלה איהי בגין דאיהי סוס לקוב"ה. ואיהי איתעבידת טפלה לרוכב וכו'. אית טפל בטית. ואית תפל בתיו כגון היאכל תפל מבלי מלח והאי תפלה הכי הוא בתיו. הודו. פן תתן לאחרים הודך ועי' בזוהר ויחי דר"מ ע"ב שדרש שם חגור חרבך על ירך על תיקון הברית וסיים ועל דא הודך והדריך. ועיין בזוהר בשלח דף סמ"ך ע"ב מאן דזכי בצדיק זכי בנצח והוד וכו'. ושם בד' סא דרש ג"כ הפסוק חגור חרבך וכו' הודך והדרך וכו' ועי' בפ' תצוה דקפ"ו ע"ב אע"ג דאיהו דרגא טמירא הידורא איהו דכל גופא ולא אישתכח הידורא לגופא אלא ביה וכו': מזמור. הנותן זמירות בלילה נמצא שנאמר זמירות אצל לילה. ודרש זמירות מלשון זמר. ועי' זוהר תרומה דקע"ב ע"ב שמפרש ג"כ מלשון זמר. ועי' עירובין ד' יח ע"ב: הללויה. אשה יראת ה' היא תתהלל. כי הפגם הנ"ל בא מהאשה רעה מר ממות כידוע. והלל הוא ההיפוך מזה בבחי' שקר החן והבל היופי (בחי' אל תחמוד יפיה בלבבך שנאמר על אשה זונה) אשה יראת ה' היא תתהלל. היא דייקא. (ועי' ג"כ לעיל בסי' רה מה שביאר שם בזה כי הללי הוא היפך יללה שהיא בחי' אשה רעה אשה זונה הנ"ל): והנה בענין העשרה מיני נגינה: הנ"ל יש נוסחאות שונות בדברי רז"ל בפסחים דקי"ז מבואר שנאמר בניצוח. בניגון. במשכיל במזמור. בשיר. באשרי. בתהלה. בתפלה. בהודאה. בהללויה. וכו' ע"ש. ובמדרש שוחד טוב הובא בילקוט שמואל ב' כב מבואר שנאמר בניצוח. בניגון. במזמור. בשיר. בהלל. בתפלה. בברכה. בהודאה. באשרי בהללויה. וכן הוא ברש"י בתהלים על פסוק אשרי האיש. והנה אפ"ל כי הלל ותהלה הם בחי' אחת. אך במקום משכיל שבגמרא תפס כאן לשון ברכה. ובזוהר אמור ד' קא מבואר שנאמר בניצוח. בניגון. במשכיל. במכתם. במזמור. בשיר. באשרי בתפלה. בהודאה בהללויה. (נמצא שבמקום ברכה והלל שבמדרש הנ"ל. תפס כאן משכיל ומכתם) ועיי"ש במק"מ כי משכיל הוא

היסוד

היסוד דבינה דתליא ביה סליחה חירו דחירין. ולפעמים מרמז על יסוד דזעיר אנפין וכו׳. ועי״ש ברמז כי אל אלקים. במילואם גימ׳ תהלים והשני שמות אלו הם כללי חסדים וגבורות (וזה מכוון למה שכתב רבינו ז״ל ג״כ בסי׳ רה הנ״ל) ומתחיל מן נה״י דהיינו ניצוח ניגון משכיל שמשם התחלת בנינה ואח״כ מכתם תפארת וכו׳ מלמטה למעלה עד שהללויה הוא העליונה בכתר שלה שמגיע עד אימא ולכן הללויה גימ׳ אדנ״י אהי״ה וכו׳. ושם מבואר ג״כ כי אלו עשרה מיני זמר הם תיקון לנוקבא להאיר אליה מכל קומת זעיר וכו׳. והנה תהלה הוא סוד מלכות. ולפי שאלו הן מן הזכר נק׳ תהלים ולא תהלות וכו׳. משכיל הוא יסוד זעיר מפני שממשיך האור מן הדעת ששם יסוד אימא שהוא המשכיל האמתי שמאירין בו חכמה ובינה והוא השכל השלם וכו׳. עיי״ש. ועי׳ בפרדס רימונים שער ערכי הכינויים בערך תהלה שכתב ג״כ כי יוד מיני תהלים הם בעשר ספירות בסוד המלכות וכו׳ עי״ש. ועי׳ זוהר פנחס ד׳ רכ״ג ע״ב למנצח תמן נצח וכו׳ הוד ביה הודו לה׳ יסוד צדיק ביה רננו צדיקים בה׳ תפארת ביה הללו אל הללויה וכו׳. בניגון ובזמר חסד וגבורה. בשיר וברכה חכמה ובינה. באשרי כתר בתהלה מלכות. וע״ש עוד בענין מכתם מך איהו צדיק. תם עמודא דאמצעיתא וכו׳ גוף וברית חשבינון חד וכו׳. ועי׳ בתיקונים תיקונא תליסר, אשרי איהו אקיה אשר אקיה רישא לכל רישין וכו׳ ע״ש. תנינא בשיר דא חכמה וכו׳ תליתאה בברכה ודא שכינתא עילאה וכו׳ דא בינה וכו׳. רביעאה במזמור דא דרועא ימינא וכו׳ חמשאה בניגון מסטרא דשמאלא וכו׳. שתיתאה בהללויה וכו׳ ודא עמודא דאמצעיתא וכו׳ שביעאה בניצוח דאיהו נצח ישראל וכו׳. תמינאה בהודאה וכו׳ ודא הוד ודאי וכו׳. תשיעאה ברינה ודא דרגא דצדיק חי עלמין וכו׳. והנה רבינו ז״ל תפס בענין זה נוסחת הגמ׳ בפסחים קיז הנ״ל רק שבמקום תהלה שבגמרא הביא רבינו ז״ל לשון ברכה שבנוסחת המדרש וזוהר פנחס ושבתיקונים הנ״ל. ואולי מצא רבינו ז״ל נוסחא כזו בדברי רז״ל: ויותר נראה שתפס נוסח הירושלמי הנ״ל ודילג תיבת ברינה כדי שיהי׳ עשרה עם הללו ולא אחד עשר וכאשר נדחק בזה בקרבן עדה ורצה למחוק תיבת בברכה ורבינו ז״ל קיים נוסחת בברכה מאחר שמוזכר גם בשוחד טוב והובא בליקוטים וברש״י כנ״ל: והנה ידוע כי בפגם עוון זה פוגמין בכל השיעור קומה ר״ל כמבואר בכל הסה״ק. ועי׳ בראשית חכמה שער הקדושה פי״ז. כי הטפה נמשכת מן הדעת עד היסוד. וכשיוצאת לבטלה ר״ל שאזי נתאחזין בה הקליפות ר״ל. ואזי הוא פגם גדול בכל המדות והעיקר נוגע אל המלכות שהוא בחי׳ ארץ כידוע. שזה בחי׳ וירא ה׳ את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. וכמבואר בזוה״ק פ׳ נח ד׳ סא סב ובלק״ת להאר״י ז״ל בפ׳ נח. וע״כ העשרה מיני נגיגה שהם ג״כ העשר מדות הנ״ל הם תיקון לזה. ואם שגיתי והוא רחום יכפר: והנה רבינו ז״ל רומז בפסוקים אלו הנ״ל איך שעשרה מיני נגינה הם תיקון לענין זה וכבר מבואר בהשיחה שבסי׳ קמא הנ״ל שקודם שגילה בפרטיות איזה עשרה קפיטיל תהלים שיאמרו אז אמר בפירוש שכל עשרה קפטיל תהלים איזה שהם כולם הם נגד עשרה מיני נגינה שהם תיקון לזה. אך אח״כ גילה בפרטיות איזה הם העשרה קפיטל שצריכין לומר לתיקון זה. ואמר שהוא דבר חדש לגמרי ולא נודע זאת מיום בריאת העולם וכו׳ כמבואר בהשיחה הנ״ל. וטעם הדבר מה שבחר באלו העשרה קפיטל דייקא זה עמוק עמוק מי ימצאנו עין לא ראתה וכו׳ כי הוא מפלאי פלאות גודל נוראות השגותיו הק׳ ז״ל אשר לא יכילם כל רעיון וכו׳. ואלו העשרה קפיטל כלולים ג״כ מעשרה מיני נגיגה כפי כל הנוסחאות שבדברי רז״ל. ולא עוד אלא שבכאן התחיל מלשון מכתם שהוא מכתם לדוד שלשון זה לא רימז כלל ברמז עשרה מיני נגינה שבפסוקים הנ״ל. וכבר מבואר שבזוהר אמור ד׳ קא שם חשב לשון מכתם בין העשרה מיני נגינה. ובזוהר פנחס ד׳ רכג ע״ב לא חשב אותו. אך שם מבואר שמכתם מרמז על יסוד וסמירא דאמצעיתא בחי׳ גוף ובדית חשביתן חד כנ״ל. ועי׳ גם ברש״י בתהלים שהביא בשם רז״ל שפירשו מכתם על שנולד מהול. ורש״י ז״ל בעצמו פירש שהוא מלשון כתם ועטרה (עי׳ זוהר נח ד׳ סב ע״א כל הטאי דב״נ כלהו חבלותא דיליה תליין בתשגבה וחטאה דאישיד זרעא על ארעא וכו׳ ועליה כתיב נכתם עוונך לפני וכו׳. עי״ש ועי׳ בר״ח שהאריך בזה. ועתה ראה נפלאות ד׳ איך שהתחלת התיקון לענין זה של מקרה לילה ר״ל הוא מלשון מכתם כנ״ל) ובקפיטל זה כלול בו גם לשון ברכה כאמור אברך את ה׳ אשר יעצני וכו׳. ונאמר בו שמחה שהוא ההיפוך מענין זה שבא עפ״י רוב ע״י עצבות כמבואר במ״א. וכאן נאמר לכן שמח לבי וכו׳ כי לא תעזוב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת. כי ע״י עוון זה יורדין ח״ו לשאול ולשחת. כמבואר בזוהר פקורי דרס״ג ע״ב עיי״ש וד׳ רסו ע״ב. תודיעני ארח חיים שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח הכל מרומז על תיקון עוון זה כמובן (גם נאמר בו לקדושים אשר בארץ המה וכו׳ בחי׳ קבדי הצדיקים): לדוד משכיל אשרי נשוי פשע וכו׳ מבואר בסי׳ ר״ח ובסי׳ צב הנ״ל וכלול ממשכיל ואשרי ורינה. ומרומז בו ג״כ כמה לשונות מתיקון עוון זה בפרט במה שהזהיר שם אל תהיו כסום כפרד וכו׳ כמבואר בזוה״ק פ׳ קדושים ד׳ פ׳ שמרמז על ענין זה של התאוה הזאת. וכן מבואר בכתבים כידוע ומסיים ג״כ בלשון שמחה שמחו בה׳ וגילו צדיקים והרנינו וכו׳ שהוא לשון רינה הנ״ל: למנצח מזמור לדוד אשרי וכו׳ כלול בו ג׳ לשונות ניצוח מזמור אשרי ומסיים בו בלשון ברכה ברוך ה׳ וכו׳ ויש בו ג״כ כמה לשונות שמרמזין על תיקון עוון זה כמובן: למנצח משכיל וכו׳ ניצוח ומשכיל וכו׳ ובלילה שירה עמי תפלה וכו׳ שיר ותפלה. ויש בו ג״כ לשונות מרמזין על תיקון עוון זה כמובן: למנצח אל תשחת לדוד מכתם ניצוח ומכתם ואני אשיר עוזך וארנן לבוקר חסדך וכו׳ עוזי אליך אזמרה וכו׳. שיר ורינה וזמר ויש בו ג״כ כמה לשונות מרמזין על תיקון עוון זה כמובן: למנצח על ידותון לאסף מזמור ניצוח ומזמור אזכרה נגינתי בלילה וכו׳. ניגון ויש בו ג״כ כמה לשונות שמרמזין על תיקון עוון זה כמובן. אלקים בקדש דרכך מי אל גדול כאלהים בחי׳ שני השמות הק׳ אל אלהים שבמילואם עולין כמספר תהלים וכמבואר בסי׳ ר״ה הנ״ל. וגם דרך מרמז על תיקון הברית בחי׳ הנותן בים דרך כמבואר בליקו״ת סי׳ פז. וזה בחי׳ בים דרכך וכו׳: תפלה למשה לשון תפלה. ותפלה למשה מרמז על מדריגה עליונה שבבחי׳ תפלה כמובן בתיקונא שבעה וארבעין הנ״ל ויש בו ג״כ כמה לשונות שמרמזין על תיקון עוון זה כמובן ומוזכר בו שני פעמים לשון שמחה וכן ונרננה לשון רינה הנ״ל: הודו לה׳ וכו׳. הודאה שירו לו זמרו לו וכו׳ התהללו. שיר זמר ותהלה. ישמח לב וכו׳ ענין שמחה וכו׳ בקשו פניו תמיד וכו׳ זכר לעולם בריתו וכו׳ לישראל ברית עולם וכו׳ ומבואר שם בפרטיות ענין גלות מצרים שהיה לתקן עוון זה כמובא בכתבים. ויציאתם ממצרים וירושת א״י שכ״ז הוא בחי׳ תיקון עוון זה כידוע: על נהרות בבל וכו׳. בזכרנו את ציון (שמרמז על בחי׳ ברית בחי׳ יסוד כידוע ועי׳ בכוונות תיקון חצות) שירו לנו משיר ציון איך נשיר את שיר ה׳ על אדמת נכר וכו׳ זכור ה׳ וכו׳ ערו ערו עד היסוד בה בחי׳ פגם ענין הנ״ל אשרי שישלם לך את גמולך וכו׳ בחי׳ מיתת הילדים ר״ל ע״י עוון זה כמבואר בזוה״ק אשרי שיאחז וניפץ את עולליך וכו׳ בחי׳ הזרע מרעים שלהם שנעשה ע״ז ר״ל שיכלו ויאבדו וימחו לגמרי וכו׳ עי׳ גיטין דנ״ח ובהא״ג שם: הללויה הללו

אל וכו׳. כל הנשמה תהלל וכו׳. נמצא שיש בו הללויה. והלל ותהלה ויש בו עשרה הילולים כנגד עשר מדות שבמלכות הנ״ל כשארז״ל במס׳ ר״ה דל״ב הני עשרה מלכות כנגד מי כנגד עשרה הילולים שבס׳ תהלים וכו׳ ומסיק שם דר״ל עשרה הילולים שבמזמור זה. ועי׳ בכוונות שעל מזמור זה: עי׳ זוהר בראשית ד׳ נה שמדבר שם מענין זה. ועי״ש בד׳ נז ע״א מאן דמחבל ארחוי׳ וכו׳ ולא עאל בפלטרין ולא חמי אפי שכינתא וכו׳ עי״ש. ועי״ש בפ׳ נח דס״ב ע״א כל חטאוי דב״נ וכו׳ תליין בתשובה וכו׳ ועל עוון זה כתיב נכתם עוונך לפני וכו׳ לא יגורך רע (בר בתשובה סגי) וכתיב ויהי ער וכו׳ רע בעיני ה׳ וימיתהו ה׳. ועי״ש מה שנענשו דור המבול במים דווקא וכו׳. ועי״ש בד׳ סו ע״ב ובד׳ סט ע״א מאן דמחבל ארחי׳ וכו׳ לא חזי אפי שכינתא ולא עאל בפלטרין וכו׳. ועי׳ בפ׳ וישלח ד׳ קסט ע״ב. ועי׳ בפ׳ וישב ד׳ קפח בגין דא לא עאל לפרגודא ולא חמי סבר אפי עתיק יומין וכו׳ ועי׳ בפ׳ ויחי ד׳ ריט ע״ב. ועי׳ זוהר פיקודי ד׳ רס״ג ע״ב ובד׳ רסד ובד׳ רסו ע״ב ובד׳ רסז רסח. ועי׳ זוהר אחרי מות ד׳ עו ע״ב ובד׳ עז. ועי׳ בפ׳ אמור ד׳ צ כל מאן דאפיק זרעיה לבטלה לא זכי למחמי אפי שכינתא וכו׳. ועי׳ עוד במקומות הרבה בדברי הזוהר והתיקונים מה שמבואר בענין זה. ומשם תבין באר היטב כמה וכמה ענינים ולשונות שבקפיטלך הנ״ל שמרמזין על תיקון עוון זה כנ״ל: אך כ״ז רשמתי להפיס קצת דעת המעיין מה שיש למצוא איזה רמזים קטנים גם לפי פשטות עניות דעתינו הקלושה. אך עומק פנימיות מחשבותיו הק׳ שהיה לו לרבינו ז״ל בזה איך שדיוקא אלו העשרה קפיטל הם מסוגלים לתיקון זה ושהוא תיקון גמור בוודאי וכו׳ כמבואר בסי׳ קמ״א הנ״ל. ושגם אחר הסתלקותו יבאו על קברו ויאמרו שם אלו העשרה קפיטל וכו׳. כמבואר שם ובמ״א זה בוודאי נורא ונשגב ומרומם ומופלא מאד מדעתנו כי גבהו שמים מעל הארץ וכו׳ כן גבהו וכו׳ ומחשבותיו ממחשבותינו. ועי׳ זוהר שופטים דרע״ה ע״ב. ובלילה שירה עמי וכו׳ ודא יסוד בן ישי חי על האדמה דתיקון עשר מיני תהלים בשירה ואיהו צדיק וכו׳ מובן ג״כ שעשרה מיני תהלים הם תיקון הברית שהוא בחי׳ יסוד בחי׳ צדיק וכו׳:

סי׳ קח הלא אדם בשביל תענוג קטן אחד של רבע שעה הוא יכול לאבד ולהפסיד כל העוה״ז עם העה״ב וכו׳: א״ה עי׳ מדרש תלפוות ענף חלקים של השעה מענין מה שרבע שעה הוא ר״ע חלקים מתתרף חלקים שבשעה וכתב שם רמז לדבר ויהי ער וכו׳ רע בעיני ה׳ וימיתהו ה׳ היינו ר״ע חלקים הנ״לעיי״ש:

סי׳ קיב לענין התחזקות כו׳ עי׳ דרז״ל ברכות סג ע״ב על פסוק היום הזה נהיית לעם וכו׳ שהרי אדם קורא ק״ש וכו׳ מכוון לענייננו:

סי׳ קיט מענין יסורי העוה״ז וכו. הנה הכל אומרים שיש עוה״ז ועוה״ב וכו׳ נלע״ד דר״ל כי באמת כפי מה שאנו מאמינים בוודאי שיש עוה״ב א״כ איך שייך כלל להפריד ולחלק בין עוה״ז לעוה״ב כי כל מה שעובר על האדם בעוה״ז בגוף ונפש וממון וכל מחשבה דיבור ומעשה שעובר עליו בכל יום הכל הוא רק בשביל התכלית שהוא עוה״ב וכמבואר להדיא בליקו״א במאמר ויהי מקץ זכרון וכו׳ סי׳ נד שצריך האדם להעמיק מחשבתו ולהגדיל בינתו בזה להבין הרמזים שיש בכל דבד מהעוה״ז להתקרב ע״ז לעבודתו ית׳ שזה בחי׳ לאדבקא מחשבתא בעלמא דאתי בפרטיות כי העוה״ז הוא בחי׳ רגלי הקדושה וכו׳ עיי״ש. וממילא מובן מזה כי כמו שרגלי האדם הם ג״כ בכלל קומת האדם וא״א להפריד ביניהם כלל כי הכל קומה אחת כמו״כ ברבבי דבבות קל וחומר בקומה הרוחנית כביכול כי בוודאי הכל אחדות פשוט בלי שום פירוד כלל ועיקר ח״ו. וזה מרומז גם בדברי רז״ל שאמרו העוה״ז דומה לפני עוה״ב כפרוזדור לפני טרקלין התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרלקין. נמצא שעיקר מעמד הא ם בפרוזדור עם כל הכנותיו שהוא מכין עצמו שם הכל הוא רק כדי שיכנס לטרקלין וממילא מובן כי מאחר שעיקר ביאת האדם לעוה״ז וכל מה שעובר עליו הכל הוא רק בשביל התכלית הטוב של עוה״ב. א״כ א״א להפריד ביניהם כלל. וכעין שרואין בגשמיות בענין חיבור הגוף עם הנשמה כי אף שהגוף הוא גשם עב נראה וניכר להדיא. והנשמה היא רוחניות ואינה נראית כלל. אעפי״כ עיקר עצמיות האדם הוא הנשמה והגוף הוא רק בשר אדם (ועי׳ בתיקונא תלתין וחד ד׳ עו וגופא דהאי עלמא שפלא איהו סנדל לנשמתא וכו׳) ותיכף כשהנשמה נפרדת ממנו אזי הגוף הוא כלא ממש ונעשה ממנו מה שנעשה. אך כל ומן שהנשמה מחוברת בו אזי הגוף ג״כ בכלל האדם. אבל א״א להפריד ביניהם כלל אפי׳ רגע אחת כי אז שב הגוף אל העפר כשהיה והרוח תשוב אל האלקים וכו׳. ועי׳ במאמר כי תצא סי׳ פב שצריכין לחבר בחי׳ שלא כסדר בבחי׳ כסדר ובאתר דאית דכר ונוקבא לא אידכר תמן ואז הולך לו להאדם כסדר וכו׳. וכמו״כ לענייננו העוה״ב הוא בחי׳ כסדר כי הוא עלמא דקשוט וקטן וגדול שם הוא ושם מתנהג הכל כסדר. והעוה״ז הוא בחי׳ שלא כסדר בחי׳ עולם הפוך צדיק ורע לו רשע וטוב לו עליונים למטה ותחתונים למעלה אך כ״ז הוא רק בשביל הבחירה שבשביל זה העלים השי״ת את אור הקדושה בעוה״ז והסתירה מאד בבחי׳ אכן אתה אל מסתתר וכו׳ עד שאפשר להאדם בבחירתו להפריד בין העוה״ז לעוה״ב ולעשות איזה עיקר מעוה״ז ח״ו שזה בחי׳ שמפריד בחי׳ שלא כסדר מבחי׳ כסדר ואז בוודאי הולך לו שלא כסדר והוא מלא יסורים גדולים תמיד וכל ימיו כעס ומכאובות כי העוה״ז כשאינו מחובר בבחי׳ עוה״ב ח״ו אזי הוא גיהנם ממש שהוא היפוך מעוה״ב שהוא בחי׳ גן עדן ואז אין לו בוודאי שום נחת גם בעוה״ז. ועיקר שלימות העוה״ז הוא כשהוא מחובר ומקושר היטב בבחי׳ עוה״ב. אז גם העוה״ז שלו הוא בחי׳ כסדר בחי׳ עוה״ב כי באתר דאית דכר ונוקבא לא אידכר תמן כי באמת גם העוה״ז מתנהג הכל כסדר ובהשגחה אמתיית עם כאו״א כפי בחינתו וכפי טובתו הנצחיית בעוה״ב. ומי שזוכה לידע זאת ולהאמין בזה באמונה שלימה בוודאי הוא חי חיים טובים גם בעוה״ז. וכמובן גם במאמר אנכי בליקוטי הראשון סי׳ ד׳ ובמאמר ויאמר בועז סי׳ סה ובשאר מאמרים ובזה יש לפרש כוונות דברי רבינו ז״ל במאמר זה שכתב אפשר יש עוה״ז ג״כ באיזה עולם כי בכאן נראה שהוא הגיהנם וכו׳ היינו שכל מהות ענין עוה״ז מה שאפשר לכנות אותו בשם עוה״ז לבד ובלתי מחובר בעוה״ב הוא רק על צד הספק והאפשרות לומר כך בשביל הבחירה כנ״ל ומי שפוגם בבחירתו ומפריד באמת העוה״ז מהעוה״ב ח״ו אז הוא ממש בגיהנם גם בעוה״ז ומלא יסורים וכו׳ כנ״ל. ומי שזוכה לדבק מחשבתו היטב בעוה״ב כנ״ל אז יש לו חיים טובים גם בעוה״ז רק שבאמת חיי העוה״ז שלו הם ג״כ בחי׳ חיי עוה״ב בחי׳ עולמך תראה בחייך כשארז״ל יפה שעה אחת בתשובה ומעש״ט בעוה״ז יותר מכל חיי העוה״ב. ועי׳ חגיגה ד׳ טו בענין אחר שקיצץ בנטיסות ואח״כ אמר הואיל ואיטרד מההוא עלמא ליפק ליתהני בההוא עלמא וכו׳. כי ע״ז שקיצץ בנטיעות בשרשו וכו׳ נשתבש אח״כ עד שנדמה לו שיש איזה הנאת עוה״ז בלא עוה״ב ח״ו שבאמת הוא להיפוך כנ״ל כי מט״ט שלטנותיה בימי החול שהם בחי׳ עוה״ז אבל באמת כי שמי בקרבו ועי׳ חא״ג שם ותבין. ובזה מובן היטב מארז״ל במשנה סוף ברכות כל חותמי ברכות שהיו במקדש היו אומרים מן העולם ועד העולם משקלקלו המינים וכו׳ התקינו שיהיו אומרים מן העולם ועד העולם ערש״י שם ד׳ סג ע״א בשם התוספתא להודיע שאין העוה״ז לפני העוה״ב כלום

כלום אלא כפרוזדור לפני הטרקלין וכו' היינו כנ"ל. כי בתחלה היו אומרים רק מן העולם כי שני העולמות הם אחדות אחד כנ"ל. רק משקלקלו המינים וכו' הוכרחו לברר דבריהם שאעפ"י שהם שני עולמות מ"מ העזה"ז אינו נחשב כלל נגד העוה"ב וכנ"ל. ועי' בהשיחות שבסוף סיפמ"ע סי' מ' מענין שכל הד' בחי' שהם היולי. נבדל. גלגל. שפל. הם בחי' גלגל החוזר. כי בשורש הכל שם כולו אחד. ועיקר התגלות ענין זה היה בביהמ"ק ששם היה בחי' עליונים למטה ותחתונים למעלה וכו'. ובזה מובן ביותר מה שכל חותמי ברכות שהיו במקדש היו אומרים מן העולם כנ"ל היינו כי יש שם עיקר התגלות ענין זה שבחי' עוה"ז מקושר ומחובר באחדות אחד עם בחי' עוה"ב כי השי"ת שהוא למעלה מהכל צמצם א"ע כביכול והשרה שכינתו למטה בביהמ"ק שהיה בעוה"ז הגשמי. וכן הקרבנות מדברים גשמיים עלו לריח ניחוח לה' וסילוקא דקרבנות עד א"ס כמובא בזוה"ק. נמצא מבואר להדיא כי הכל מקושר באחדות אחד. ע"כ היו אומרים מן העולם (וע"כ בביהמ"ק ניתן רשות להזכיר את השם המפורש בבחי' בכל מקום אשר אזכיר את שמי וכו' כשארז"ל ומובא בפירש"י שם) שזה בחי' עוה"ב שאז בשם שהוא נכתב הוא נקרא כשארז"ל) משקלקלו המינים ואמרו אין עולם אלא אחד שכפרו לגמרי בעוה"ב שהוא פנימי ורוחני ואמרו שאין רק גשמיות העוה"ז. ע"כ התקינו לומר מן העולם ועד העולם וכו' היינו שאעפ"י שהם נראין כשתי עולמות כ"ז בשביל כח הבחירה. אבל באמת עוה"ז אינו נחשב לכלום כנגד עוה"ב כי ממ"נ אם מפרידין אותו ח"ו לגמרי מעוה"ב אזי בוודאי אינו נחשב לכלום רק אדרבא הוא עיקר הגיהנם וכו' וא"א לכנותו בשם עולם כלל (כי טוב לו שלא נברא וכו') ועיקר שם עוה"ז באמת הוא כשהוא מקושר ומחובר בעוה"ב ואז באתר דאית דכר נוקבא לא אדכר תמן כי אז הוא כלול באחדות אחד עם העולם הבא. (ועי' בזוה"ק בהקדמה ד' א' ע"ב בענין שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה וכו'. אתחברו אתוון אלין באלין ואתעביד אלקים וכו' עיי"ש ושייך ג"כ לענינינו) ובזה מובן ג"כ סמיכות המשנה שאמרו שם תיכף והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חבירו בשם. ופירש הר"ב ולא אמרינן מזלזל הוא בכבודו של מקום בשביל כבוד הבריות להמציא ש"ש עליו וכו'. היינו כי כ"ז היה שייך לפי סברת האומרים שהעוה"ז עם כל הנבראים שבו הם דבר בפני עצמו אבל לפי האמת שגם בעוה"ז מלובש בו רגלי הקדושה והשי"ת מצמצם א"ע מא"ס עד אין תכלית ומזמין לכל אדם מדו"מ לפי האדם ולפי המקום ולפי הזמן ומלביש לו בזה רמזים להתקרב לעבודתו ית' כמבואר במאמר ויהי מקץ סי' נד הנ"ל. וצריך האדם להעמיק מחשבתו בזה להבין הדמזים הנ"ל. וזה עיקר בחי' לאדבקא מחשבתא בעלמא דאתי בפרטיות כמבואר שם במאמר הנ"ל. א"כ אדרבא כשפוגע בחבירו ושואל בשלומו. צריך דייקא להזכור שמו ית'. בכדי להודיע כי הכל מקושר בשמו ית'. ואדרבא זהו כבודו ית' כי דייקא מכה"כ. כמובן במאמר כי מרחמם ינהגם בלק"ת סי' ז' וע"כ למדו דבר זה מבועז שאמר לקוצרים ה' עמכם היינו שהודיע להם שגם העוסקים במלאכתם צריכין להיות מקושרים ודביקים בהשי"ת כי הוא עמכם ומלא כל הארץ כבודו ובדרך צחות ע"פ המאמר ויאמר בועז סי' סה כי קצירה מרמז על ענין התכלית ע"כ הודיע להם שידבקו מחשבתם בשעת קצירה בגשמיות ג"כ אל התכלית שהוא עלמא דאתי ומחמת שלשמור את הזכדון לאדבקא מחשבתא בעלמא דאתי צריכין להיות טוב עין וטוב עין הוא יבורך כמבואר שם במאמר מקץ סי' נד הנ"ל ע"כ אמרו לו הקוצרים יברכך ה' וזה ג"כ שאמרו שם ואומר ה' עמך גבור החיל וזה נאמר אצל ירובעל גידעון שהיה חובט חטים בגת שהוא עסק מעסקי העוה"ז וע"כ אמר ויש ה' עמנו ולמה מצאתנו כל זאת היינו א"כ למה ישראל בשפלות כ"כ בעוה"ז מאחר שהוא מקושר ג"כ בעוה"ב ויאמר לך בכחך זה והושעת את ישראל עירש"י גם כי גדעון היה קטן ושפל בעיניו כמבואר שם (שופטים ואו) שאמר הנה אלפי הדל במנשה ואנכי הצעיר בבית אבי. וגם רז"ל אמרו ר"ה ד' כה שקל הכתוב שלשה קלי עולם וכו' והודיע לו המלאך שדייקא ה' עמך שזה בחי' תחתונים למעלה כמבואר במאמר כי מרחמם הנ"ל. ושם בסי' סח ג"כ לשון זה עצמו ה' עמך ואתך ואצלך וכו'. וזה שאמרו שם ג"כ ואומר אל תבוז כי זקנה אמך ואומר עת לעשות לה' הפרו תורתיך ושניהם הם לימוד אחד כמבואר בגמרא ובפירוש הר"ב שם ג"כ היינו שמה שמצינו אצל בועז שהזכיר את ה' יש לו על מה לסמוך שנאמר עת לעשות לה' הפרו תורתיך היינו ע"ד המבואר במאמר פתח ר"ש סי' ס' על פסוק זה שמרמז על ענין שהצדיק מוכרח לפעמים לעסוק בסיפמ"ע בכדי לעורר בני אדם שנפלו מבחי' הפנים דקדושה לבחי' שינה ובאמת הסיפומ"ע ושיחות חולין אלו מלביש בהם הצדיק תורה גבוה דייקא וכו' כמבואר שם. ומזה יש להבין וללמוד בק"ו שגם בעולם הזה עולם העשיה בודאי הלביש בו השי"ת קדושה גבוה דייקא והוא מקושר באחדות גמור עם בחי' עלמא דאתי כנ"ל. וזה אל תבוז כי זקנה אמך כי אלו הסיפורים הם בחי' זקנה בחי' תיקוני עתיק המבואר שם במאמר פתח ר"ש הנ"ל. ועי' בליקות"נ במאמר ואתחנן סי' עח בסופו ושם מובא ג"כ הפסוק הזה לענין מה שבכל עניני עוה"ז מלובש בהם תורה הנעלמת שמזה היה קיום העולם קודם מ"ת ובשביל זה מוכרח הצדיק להיות איש פשוט לפעמים וכו' עי"ש מבואר ג"כ מזה שהעוה"ז עם כל עניניו הוא מקושר בעוה"ב ושכל חיותו הוא רק ע"י התורה ואפי' קודם מ"ת היה כל חיותו וקיומו רק ע"י התורה רק שהיה בהעלם. וזה ר' נתן אומר הפרו תורתיך משום עת לעשות לה' היינו שגם הצדיק צריך לפעמים להתבטל מתורתו ולהיות איש פשוט בכדי לגלות שכל עניני עוה"ז נעלם בהם תורה שהוא בחי' עוה"ב כנ"ל. ועי' בתיקונים בד' הנ"ל עלמא דין ועלמא דאתי אינון שמיא וארעא דקוב"ה אינון ועליהו אמר דוד השמים שמים לה'. ארעא אתהלך לפני ה' בארצות החיים עליהו אתמר עלמא דין ועלמא דאתו בשמא דהוי אתנהרן הה"ד "ישמחו "השמים "ותגל "הארץ. אימתי בזימנא דאיתמר לגבי שמים וארץ דסמא' ונחש כי שמים כעשן נמלחו והא"ץ כבגד תבלה וכו' עיי"ש. ועי' בהקדמת התיקונים ד' ב' תלת עלמין נינהו וכו'. הה"ד כי הוא חייך ואורך ימיך בעוה"ז. כי הוא חייך בעוה"ז דא גן דלתתא. ואורך ימיך דא עלמא דאתי. עלמא אריכא. על האדמה אשר ה' אלקיך נותן לך דא עלמא שפלא וכו'. ועי' בזו"ח פ' אחרי מות דנ"ו ע"ב. לרעות בגנים ג"ע דלעילא וג"ע דלתתא דאיקרי העוה"ז והעוה"ב וכו' (ועי' בשיחות שכסוף סיפמ"ע סי' קב)

סי' קכ מענין כוונות וכו'. והיה טוב יותר להתפלל בלשון לעז שמדברים בו וכו'. א"ה עי' ש"ע א"ח סי' קא סעיף ד' ובהרא"ש דברכות פרק היה קורא סי' ב'. וזה שייך גם למה שכתב לעיל בסי' כה לענין התבודדות שצריך להיות דייקא בלשון שרגילים לדבר בו וכו' ועיין במג"א סי' קא הנ"ל ס"ק הא בשם ספר חסידים ובילקוט חדש ערך מלאכים אות מא מה שהביא שם בשם בעל עשרה מאמרות:

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

ספר

באבי הנחל

בו מבוארים כמה סיפורים ועניינים השייכים להמאמרים הקדושים המבוארים בספרי ליקוטי מוהר"ן חלק ראשון ושני שיצא בקדושה ובטהרה מפי קה"ק רבינו הקדוש והנורא נחל נובע מקור חכמה רבינו נחמן מברסלב זצוק"ל זיע"א

נם מבואר בו איזה ביאורים ופירושים על כמה מאמרים מהספרים הנ"ל במקום שצריכין ביאור ויש עוד כמה עניינים מוכרחים ונחוצים מאד המבוארים בחיבור זה הקטן אשר א"א לפורטם כאן והמעיין בחיבור זה יבין מעצמו התועליות הנמצאים בו.

חברו הרב הגאון המאוה"ג החריף מוהר"ר ברוך אפרים זצ"ל

יצא לאור ע"י קרן הדפסה של חסידי ברסלב
בארץ ישראל ובחוץ לארץ
רחוב סלנט 36

עיה"ק ירושלים תובב"א

בהשתדלות אהרן ב"ר משה דוד נ"י

ברוקלין, ניו יארק
שנת תשל"ו לפ"ק

ישיבת חסידי ברסלב אור הנעלם ירושלים

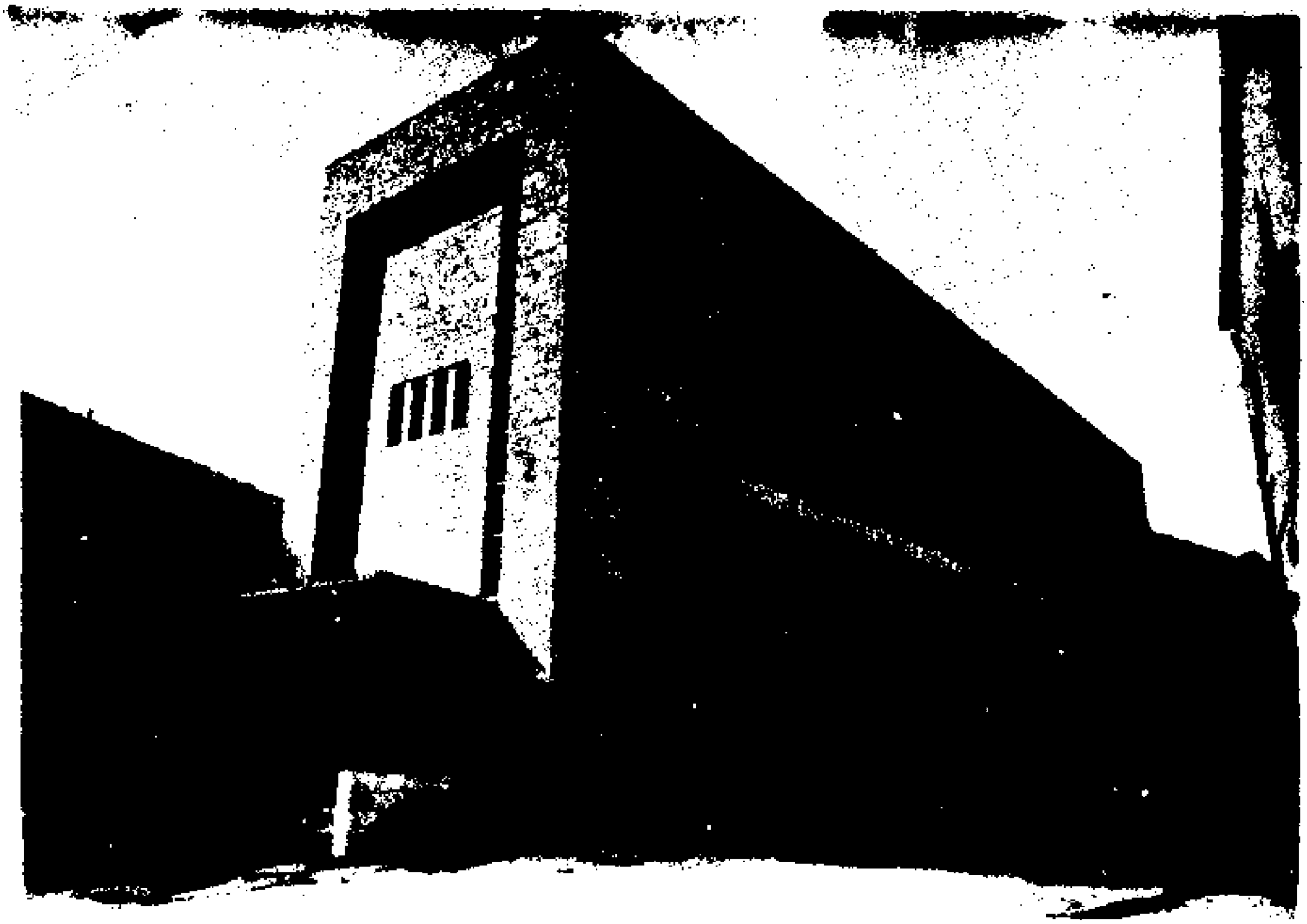

סגולה גדולה ו„תיקון הכללי"

מהצדיק הקדוש ר' נחמן מברסלב זי"ע

לומר אלו העשרה קפיטל תהלים

טז. לב. מא. מב. נט. עז. צ. קה. קלז. קנ.

(סי' א אשרי תמימי דרך בסעיף א') כי התורה נקרא אילת אהבים ויעלת חן שמעלת חן על לומדיה. פי' כי עיקר החן הוא כשמאיר חיות הרוחני בתוך הגשמי כי הגשמי לבד אין בו שום חן וְכן הרוחני לבד אין שייך לומר בו חן מאחר שאין לנו שום תפיסה ברוחני לבד רק כשמאיר הרוחני בגשמי אז יש להדבר חן כמו שאנו רואים בחוש שהעפר אין לו שום חן אבל האבנים טובות שמאירין שהוא בחי' השכל בחי' חכמת אדם תאיר פניו ע"כ יש להם חן והנה כתיב כולם בחכמה עשית שבכל דבר שבעולם מלובש בהעלם השכל הרוחני המחי' אותו רק שלפעמים הוא בהעלם גדול ע"כ אין להדבר חן אבל כשמאיר בגלוי יש להדבר חן. והתחברות הרוחני בגשמי זהו בחי' חמה ולבנה כי החמה מאיר ללבנה וע"כ יעקב אבינו שהסתכל על השכל שבכל דבר ע"כ זכה לחן כמ"ש כי חנני אלקים. וזהו ג"כ בחי' תורה ותפלה כי תורה הוא בחי' השכל דקדושה כי אורייתא מחכמה עילאה נפקת. שהוא בחי' חית כמ"ש והחכמה תחי' כו' ותפלה היא בחי' לבנה בחי' נו"ן בחי' לפני שמש ינון שמו המב"פ בחי' מה שאמר דהמע"ה ואני תפלה ע"כ ע"י התורה נתקבלין כל התפלות וכו' כי נתחברין החי"ת והנו"ן הנ"ל וזהו דברי חכמים בנחת נשמעים דברי הוא בחי' דבורי התפלה חכמים היינו העוסקים בתורה נקראים חכמים וזה דברי חכמים התפלה שהם בחי' חן הנ"ל וזהו בנחת כי ע"י התחברות החי"ת והנו"ן נעשה תי"ו היינו שעושים חקיקה בלב המתבקש ועי"ז נשמעים כי ע"י התורה נתקבלים כל התפלות והבקשות כנ"ל ואפ"ל שזהו ענין מה שהזהיר רבינו ז"ל לעשות מהתורות תפלות ואמר שנעשים מזה שעשועים גדולים כי עי"ז נתחברים החי"ת והנו"ן הנ"ל ונתקבלה בקשתו. וזה שאמר יעקב בתפלתו ה' האומר אלי כו' ואטיבה עמך כו' הצילני נא מיד אחי כו' ה' האומר אלי הוא תורה שציוה אליו לשוב אל ארץ אבותיו הצילני נא מיד אחי הוא תפלה היינו שעשה מתורה תפלה שהתפלל שיוכל להתקיים דברי התורה שאמר שוב אל ארץ אבותיך ואטיבה עמך ועי"ז זכה לחן לו ולבניו כי התפלל פן יבא והכני אם על בנים ע"כ אמר אז הילדים אשר חנן אלקים את עבדיך שע"י שחבר תורה עם תפלה שזהו בחי' חי"ת ונו"ן כנ"ל נמשך עליהם חן וע"כ מחמת שנמשך ונתגלה החן האמיתי ע"כ תיכף כשראהו עשו ויפול על צואריו וישקהו וכן אח"כ כתיב למה זה אמצא חן בעיני אדוני כי עשו ביזה את הבכורה שהוא השכל דקדושה וממילא נפגם אצלו גם הנו"ן שהוא בחי' הצמצום דקדושה וזה שאמר עשו את בכרתי לקח שהוא השכל דקדושה והנה עתה לקח ברכתי שהוא בחי' הנו"ן כי א"א לקבל הברכות כ"א ע"י הכלי והצמצום כמובן לקמן ע"פ כי תעבור במים אתך אני ועשו הי' סבור שיוכל לקבל הברכות אף בלא הבכורה שהוא השכל וע"כ השיב לו יצחק גם ברוך יהיה כדין ברכתי מאחר שזכה לבכורה שהוא שכל בחי' חי"ת הנ"ל בוודאי מגיע לו גם הברכות שהוא בחי' הנו"ן הנ"ל בחי' תפלה שהם ברכות והודאות להשי"ת ועי"ז נמשך עליו ברכה בנים ופרנסה ורפואה וכל טוב אמן וע"כ כשאמר עשו הלעיטני נא אז דייקא השיב לו יעקב מכרה בכורתך כי ע"י אכילה נתחבר ונתקשר הנפש עם הגוף שהוא בחי' חי"ת ונו"ן הנ"ל ווזכין לחן והיינו כשאוכל בקדושה וביראת שמים אז זוכה לחן דקדושה אבל עשו אמר הלעיטני נא כי לא יחפוץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו ע"כ אז דייקא השיב לו יעקב מכרה את בכורתך לי וז"ש ויאכל וישת וכו' ויבז עשו את הבכורה כי ע"י האכילה ושתיה שלו בעצמה שאכל כזולל וסובא ולא הסתכל על השכל היינו ניצוצי הקדושה שיש באכילה ושתי' עי"ז בעצמו ויבז עשו את חבכורה: (שם באות הנ"ל). וזה בחי' מלכות הרשעה בחי' לבנה דסט"א כי חמה דסט"א הוא בחי' מה שהיצה"ר מתלבש במצות שהוא בחי' צוציתא דנורא חיוורא המבואר לקמן שהוא ג"כ בחי' אור ואעפי"כ מלאך מזיק הוא (ע' פנים) ולבנה דסט"א הוא בחי' התאוה הגשמי שהוא רוח שטות ממש משוגע ממש בלי שום שכל כלל וע"כ הכנעתו של היצה"ר הוא ע"י שלומדין תורה בכח שזה בחי' חמה ולבנה דקדושה כי השכל האמתי של התורה הק' הוא בחי' חמה שמאיר לו בכל דרכיו ולא יוכל להטעות ולומר על עבירה שהוא מצוה והכח שמכנים בלימוד התורה זהו בחי' לבנה דק' צמצום השכל בחי' אמונה כמבואר בליקו"ה ועי"ז מכניע התאוה הגשמי הרוח שטות שהוא לבנה דסט"א וזהו מ"ש שם שהמשוגעים צריכים להכותם ולשום עליהם שמות וקמיעות היינו כנ"ל כי השמות של התורה הק' הוא בחי' שכל דקדושה שעי"ז מתקנין את השכל דסט"א לבל יוכל להתלבש במצות. והכאות במקלות הוא מה שלומדין תורה בכח ועי"ז מכניעין הרוח שטות ונתחברין החי"ת והנו"ן דק' ונעשה חן אילת אהבים ויעלת חן ווה שמבואר שם גלא דמטבע לספינתא הוא היצה"ר שמשפיל החן והחשיבות וכו' ע"י שמתלבש במצות וע"י העבירות בפועל ממש ומחינן לי' באלותא וכו' כנ"ל: (שם) וכשמחברין החית והנ"ן נעשה בחי' תי"ו פי' כשתחבר הנו"ן על רגל השמאלי של החי"ת נעשה עי"ז צורת תי"ו:

(סי' ב אמור אל הכהנים) אות ג', ומי שזכה לחרב הזה צריך לידע איך ללחום עם החרב שלא יטה כו' כי כשזוכה שהתפלה הוא בחי' חרב אצלו ויכול להמית ולהחיות בתפלתו ע"כ צריכין להיות קולע אל השערה ולא יחטא כי הצדיק יכול להעניש ע"י קפידתו אפי' בטעות ע"כ צריך לדקדק בזה מאד וזה זוכין ע"י משפט בחי' כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים היינו לענין להשפיל ולהרים צריכין בחי' משפט ולזה צריכין צדקה וזשארז"ל למה נתן את הבכורה ליוסף בשביל שכלכל אותו היינו מה שלקח את הבכורה מראובן ונתנה ליוסף זה בחי' משפט זה ישפיל וזה ירים שהשפיל לראובן והרים ליוסף ולמשפט הזה צריכין בחי' צדקה וע"כ ע"י שכלכל אותו יוסף שהוא בח' צדקה ויעקב ויוסף כחדא חשיבי בחי' משפט וצדקה ביעקב ע"כ זכה למשפט האמיתי הזה ליקח הבכורה מראובן וליתנה ליוסף וזהו אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי בתפלתי ובקשתי כי ע"י המשפט זוכה בתפלתו להיות קולע אל השערה ולא יחטא כי באמת מגיע הבכורה ליוסף ע"י שזכה לשמירת הברית כמבואר לעיל וראובן שפגם בזה ניטל; ממנו כמ"ש כי עלית משכבי אביך כו' כמבפ"נ:

(סי' ג אקרוקתא) אתא פושקנצא פירש"י עורב. היינו שילמוד בלילה כו' ובלעה ומגין עליו מן הנחש כו' כי לפעמים האדם רוצה ללמוד לשמה ממש רק שהיצה"ר מבלבל מחשבתו ומכניס בלבו פניות בע"כ ע"כ כשילמוד בלילה אז החוט של חסד מגין עליו שלא יזיק לו המחשבה הנ"ל שיהי' לימודו בבחי' שלא לשמה שהוא עד שמים אלא יהי' בבחי' לשמה ממש שהוא בחי' מעל שמים חסדך אבל אם ילמוד ביום אזי יוכל להיות למודו בבחי' שלא לשמה בחי' עד שמים הגם שכוונתו ללמוד לשמה אבל מאחר שלא זכה לזכך עצמו שלא יבלבלו אותו הפניות ע"כ נשאר למודו בבחי' שלא לשמה בחי' עד שמים רק כשעוסק בלילה אז החוט של חסד מגין עליו כו' כנ"ל. אבל מי שלומד שלא לשמה ממש היינו שכל עיקר כוונתו בלימודו בשביל שיתקרא רבי וכדומה אז אפי' כשילמוד בלילה לא יועיל לו כלל מאחר שעיקר כוונתו שלא לשמה וע"ז דרז"ל כי גדול עד שמים חסדך כלומד שלא לשמה וזה קאי על הקודם אעירה שחר היינו אפי' לומד בלילה הוא ג"כ רק עד שמים אבל מי שלומד לשמה ממש בלי שום פני' אז אפי' ביום הוא ג"כ בחי' מעל שמים חסדך. עוי"ל שהלמוד שלא לשמה הוא רק עד שמים כי שמים הוא בחי' קול היינו כל זמן שלא שמע נגינה ממנגן רשע שלא נפגם הקול שהוא בהי' שמים אזי חסדך

היינו

היינו החוט של חסד מגין עליו שמתוך שלא לשמה יבא לשמה אבל כששמע הנגינה מרשע ונפגם קולו שהוא בחי' שמים לא יוכל החוט של חסד לתקנו אבל כשלומד לשמה רק מחמת ששמע נגינה מהרשע באין עליו מחשבות של גאוה ע"ז כתיב כי גדול מעל שמים חסדך כנ"ל:

ס"י ד אנכי אות א' כשאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובה כו'

פי' הגם שארז"ל שחייב כל אדם לברך בשמחה דיין האמת ולומר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד ואעפ"כ מברך דיין האמת ולא הטוב והמטיב זהו כשאינו יודע ומבין במוחו הטוב שמלובש בהיסורין רק שהוא מאמין שבוודאי הם לטובתו אזי אעפ"י שמברך בשמחה ומקבל באהבה אעפ"כ מברך דיין האמת אבל כשהאדם יודע בידיעה שלימה שכל מאורעותיו חם לטובתו זאת הבחי' היא מעין עוה"ב ומברך על הכל הטוב והמטיב מאהר שיודע ומבין הטובות שמלובשין באלו היסורים ע"כ מברך הטוב והמטיב: (שם סעיף ב') וזאת הבחי' א"א להשיג אלא כשמעלה בחי' מלכות דק' מהגלות וכו' פי' כי ע"י עוונותיו הוא מכניס מלכות דקדושה לתוך הגלות ואז כל היסורים הם נמשכין דרך הקליפות בחי' תיסרך רעתך ע"כ א"א להשיג איך שכל מאורעותיו הם לטובתו רק שצריך להאמין באמונה דכל מה דעביד רחמנא לטב עביד ע"כ מברך דיין האמת ובשמחה כי מאחר שהם לטובתו אבל כשמעלה מלכות דקדושה מהגלות ע"י ווידוי דברים לפני הצדיק אזי ממילא נתכפרין כל עוונותיו כי עיקר הפגם של העוונות הוא שמכניס מלכות דק' בתוך הגלות אבל כשמעלה המלכות מהגלות ממילא נתכפרין עוונותיו ואז אפי' אם יש לו יסורים נמשכין היסורים דרך הקדושה והם יסורין של אהבה בחי'. את אשר יאהב ה' יוכיח וע"כ יוכל להשיג ולהבין כל הטובות שמלובש בהם וע"כ מברך הטוב והמטיב: (שם אות ט') בארץ מואב שדוד בא ממואב ר"ל כי ע"י חטא אדה"ר וחטאי הדורות גרמו להכניס מלכות דקדושה לתוך הקליפות ע"כ נפלה נשמת דהמע"ה שהוא כלליות מלכות דקדושה לתוך קליפת מואב וע"כ ע"י שמת משה בארץ מואב והוא תיקן מדת המלכות ע"כ ע"י גניזתו בארץ מואב הי' כח בנשמת דוד כלל המלכות דק' לצאת מקליפת מואב וזהו מול בית פעור כי קליפת מואב ופעור שייכים זל"ז כי פעור נקרא על שם שפוער פיו בצירופים רעים כמב"פ וזה בעצמו הפגם של בת לוט הבכירה שקראה שמו מואב מאב כשארז"ל וע"כ בימי בלעם שהחטיאו בנות מואב את ישראל הי' ע"י ע"ז פעור כמ"ש ויצמד ישראל לבעל פעור כי הם בחי' אחת וע"כ ע"י שמת משה בארץ מואב מול בית פעור עי"ז הכניע קליפת מואב ופעור ועי"ז נתעלה מלכות דק' ועי"ז יצאה נשמת דוד מקליפת מואב וכל עסקו הי' לצרף צירופים טובים שזה כל ספר תהלים שיסד דהמע"ה בחי מלכות פה קרינן לה:

ס"י ו קרא את יהושע סעיף א' כי מי שרודף אחר הכבוד כו'.

ר"ל כשמגיע לו איזה כבוד אינו יכול להעלות הכבוד להשי"ת רק שמקבל לעצמו הכבוד ומתגאה בזה הכבוד וזה נקרא כבוד מלכים כו' אבל מי שבורח מן הכבוד אזי כשמגיע לו איזה כבוד בעולם אזי הוא מקבל הכבוד בשביל השי"ת כדי שיתגדל כבודו ית' עי"ז הכבוד ולא בשביל עצמו כלל וזה נקרא כבוד אלקים כו וע"כ א"א לזכות לזה שיהי' כבודו כבוד אלקים כ"א כשישמע בזיונו ידום וישתוק ולא ידקדק כלל על בזיון כבודו כי הוא בעיניו נבזה ושפל באמת אזי יוכל לקבל אח"כ הכבוד בשביל השי"ת לבד ולא יהנה כלל מהכבוד אבל כ"ז שיש לו איזה קפידא בלבו כשמבזין אותו נמצא שיש לו אחיזה בהגאוה והכבוד מלכים אזי אינו יכול לזכות לכבוד אלקים כנ"ל. וזה שמבואר לקמן ע"פ בי מי יוכל לומר זכיתי לבי טהרתי מחטאתי כו' כי הא בהא תליא כי כל מה שמקפיד על בזיונו ביותר אז אפילי כשמתוודה מתגברין עליו הפניות וע"כ עיקר התשובה הוא ע"י שישמע בזיונו ידום וישתוק כי עיקר התשומה הוא הוידוי שמתבייש לפני השי"ת ומתווידה חטאתו אבל גם אז מתגברין עליו הפניות כו' ע"כ עיקר התשובה הוא כשישמע בזיונו ידום וישתוק כו' ועי"ז הוא מכניע הדם שבחלל השמאלי שהוא זביחת היצה"ר ואז יוכל להתוודות בכל לבו ועי"ז יזכה לכבוד אלקים כנ"ל: שם וזהו כאלו כבדו להקב"ה בשני עולמות כו' כי ע"י שממעט בכבוד עצמו ואינו מדקדק על בזיונו עי"ז בעצמו נתרבה כבוד המקום אבל עדיין הוא בחי' כבוד עוה"ז אבל כשזוכה לכבוד אלקי היינו שע"י כבודו נתרבה כבוד המקום זהו בחי' כבוד עוה"ב נמצא שיש כאן ג' בחי' בהכבוד היינו כ"ז שהוא רודף אחר הכבוד זהו כבוד מלכים ועי"ז באין עליו בזיונות שחוקרין עליו כו' בחי' אחורי פני אהי' ואם אינו רודף אחר הכבוד כ"כ רק כשמבזין אותו הוא מקפיד על בזיונו רק שאינו חולק ומתקוטט עמהם זהו בחי' כבוד השי"ת אבל הוא בחי' כבוד עוה"ז וע"כ גם התשובה שלו הוא בפניות בחי' בשפתיו כבדוני כו' וזהו בחי' שממעט בכבוד עצמו ומרבה בכבוד המקום כי דייקא ע"י הבזיונות שלו נתרבה כבוד המקום מה שאינו מתקוטט עמהם ועי"ז נכנע הדם שבחלל השמאלי בחי' זביחת היצה"ר אבל אם הי' חולקין לו כבוד חי' מתגאה ולא הי' נצמח מכבודו שום כבוד להשי"ת אדרבה וכו' כשארז"ל אין אני והוא יכולין לדור רק ע"י הבזיונות שלו והוא מחריש בשביל תשובה נתרבה כבוד השי"ת ע"כ נקרא כבוד עוה"ז. אבל כשזוכה לתשובה שלימה בלי שום פניות נמצא שזכה לענוה שלימה אז זוכה לכבוד אלקים היינו שדייקא ע"י כבודו שחולקין לו כבוד עי"ז נתרבה כבודו ית כי הוא עניו בתכלית ואינו נהנה מהכבוד כלל רק שמקבל הכבוד בשביל כבוד השי"ת זהו בחי' כבוד עוה"ב: שם, וז"ש אלה עשית והחרשתי כו' ביאור הדברים כי השי"ת נקרא אהי דייקא בעת ששולח יסורים על האדם בכדי לעוררו בתשובה והאדם אז בבחי אחוריים דאהי' גימ' דם ע"ש ובוזי יקלו וכשנתעורר האדם בתשובה ומקיים דום לה' אז נעשה האדם בבחי' אהי' והשי"ת נק אז בשם הוי' בחי' וידעתם כי אני ה' היינו כשאדם יודע שהכל מתנהג בהשגחתו ית' אז נק' בשם הוי' וז"ש בשעת יצי"מ ואמרו לי מה שמו והשיב השי"ת אהי' אשר אהי' היינו אנא זמין למיהוי היינו כי השי"ת רצה להתוודע בעולם כי פרעה אמר מי ה' כו' שלא הי' יודע כלל ממנו ית' ע"כ כשרצה להתוודע אצל פרעה כמ"ש למען תדע כי אני ה' וכן כ"פ ע"כ בתחלה נק' בשם אהי' ואצל פרעה הי' בחי' אחוריים דאהיה גימ' דם ע"כ הביא עליו בראשונה מכת דם אבל כשהשי"ת מחריש לאדם ומניחו לילך שובב בדרך לבו אז איננו נקרא בשם אהי' כי אינו רוצה להתוודע אליו כלל. וזהו תשב באחיך תדבר כו' היינו לא די שאין אתה שותק כשמבזין אותך אלא שאתה מבזה את אחרים וזה אלה עשית ע"כ החרשתי כי איני רוצה לעוררך בתשובה כלל וזה דמית היות אהי' כמוך כי האדם כשמחריש נעשה בחי' אהי' אנא זמין למיהוי אבל השי"ת כשמחריש אינו בשביל אהי' כו' כי זה אינו שייך אצלו ח"ו שיהי' צריך לשתוק בשביל להשיג איזה ענין ח"ו כי הכל ברשותו ית' כל אשר חפץ עשה רק מה ששותק לאדם לפעמים הוא מחמת שאינו רוצה לחתוודע אליו כלל רק אוחיכך ואערכה לעיניך שמסדרין עוונותיו ליום הדין כי כשהשי"ת מחריש לאדם זהו עונש גדול מאד כי נשאר בתוך טומאתו ח"ו וזהו זובח תודה כו' כנ"ל: שם באות ז', ולמנות מלך הוא בחי' רקיע הואו שבתוך האלף ר"ל כי הויו הוא בחי' תפארת בחי' מלך ביפיו תחזינה ועיקר היופי והפאר הוא כשכלול מגוונין סגיאין וכשפוגם בכבוד השי"ת אזי באין עליו בושת ובזיונות ונשתנה פניו לכמה גוונין שזה בחי' תפארת ממדת הנפולין

אבל

אבל כשמקבל הבזיונות באהבה בשביל תשובה עי״ז נתתקן הואו מדת התפארת שהוא בחי׳ מינוי מלך:

סי׳ ז ואלה המשפטים אות ה׳ כי עכשיו זה עיקר הציצית נ״ל לבאר כי תכלת ולבן שבציצית זה בחי׳ התחברות אמת ואמונה כי תכלת הוא בחי׳ אמונה כי תכלת דומה לים וכו׳ דומה לכסא הכבוד שהוא בחי׳ מלכות אמונה כידוע. ולבן הוא בחי׳ אמת כי כל הגוונין הם נעשים ע״י צבע אבל לבן הוא עצם הגוון שלו וזה בחי׳ אמת בחי׳ טיפי המוח לבונא דמוחא עצת הצדיקים וע״כ בזמן הבית כשהי׳ ישראל בא״י ששם הוא עיקר האמונה כמ״ש שכן ארץ ורעה אמונה ע״כ הי׳ אז תכלת בציצית בחי׳ התחברות אמת ואמונה וע״כ לא הי׳ יכולים כ״כ להתגבר עצת רשעים למנוע מלהתקרב לצדיקים אבל כשגלו ישראל מארצם וזה הי׳ ע״י פגם אמונה כמשארז״ל לא חרבה ירושלם אלא בשביל שפסקו ממנה אנשי אמנה ע״כ נתעלם החלזון ואין לנו תכלת בציצית ולא נשאר לנו כ״א הלבן שבציצית שהוא בחי׳ עצת צדיקים זרע אמת כי ע״י מצות לבן שבציצית אנו זוכין להתקרב לצדיקים ולקבל מהם עצות קדושית זרע אמת ואמונה ועי״ז תבא הגאולה ויוחזר לנו החלזון בחי׳ תכלת שבציצית:

סי׳ יז ויהי הם מריקים שקיהם. בסעיף א׳ ועי״ז שהצדיק מגלה ההתפארות כו׳ כי ע״י התגלות ההתפארות נתגלה היראה. פי׳ כי עיקר התפארות שהשי״ת מתפאר בישראל הוא מה שהם מקבלים עול מלכותו ית׳ ויראים ממנו ומקיימים מצות שזה בחי׳ יום הולדת המלך המב״פ כי אין מלך בלא עם ע״כ ע״י התגלות ההתפארות נתגלה היראה לירא מפניו ית׳ כי זהו בעצמו התפארותו ית׳ שזהו בעצמו התפלין של ישראל שכתוב בהם שמע ישראל כו׳ דהיינו קבלת עול מלכותו ית׳ שהם מתפארין שזוכין לקבל מלכותו ית׳ עי״ז נופל יראה בחי׳ ויראו ממך: שם, וע״י התגלות התפארות כו׳ עי״ז נתגלה הרצון שזה בחי׳ אהבה כי מאחר שמתפאר בהם שהם מקבלים עול מלכותו ויראים ממנו ממילא נתגלה שהוא אוהב אותם ובשבילם ברא את העולם שהרצון של הבריאה הוא בחי׳ אהבה ונתגלה האהבה של ישראל שהם יאהבו את השי״ת ג״כ ועושים רצונו ית׳ כי ע״י אתערותא דלעילא איתער לתתא וכ״ז זוכין ע״י הצדיק שהוא משיג איך שהשי״ת מתפאר בישראל ואוהב אותם ועי״ז שהוא מגלה זאת לישראל נעשה אצלם ג״כ יראה ואהבה: סעיף ב׳, וכשנחשך אצל אחד היראה והאהבה כו׳ וזה מחמת עכירת המעשים וכסילות השכל. פי׳ כי ע״י מעשים רעים שהם היפוך רצונו ית׳ עי״ז נפגם האהבה אצל האדם ועי״ז נתחשך שכלו בכסילות היינו שנדמה לו שאין להשי״ת שום התפארות ממנו מאחר שעבר על רצונו ית׳ ע״כ אינו יכול לראות ולהבין אור הצדיק שהוא משיג ומגלה שהשי״ת מתפאר אפי׳ עם פושעי ישראל אבל אצלו נחשך אור הצדיק ע״כ נחשך אצלו היראה והאהבה כי היראה הוא בחי׳ תפילין כנ״ל שהם בחי׳ מוחין דהיינו שמבין ומשיג שהשי״ת מתפאר עם כ״א מישראל בפרטיות שעי״ז נעשה יראה כנ״ל ואהבה שהוא בחי׳ רצון המב״פ זהו בחי׳ קיום המצוות במעשה שהם רצונו שזהו בחי׳ הרצונות של הבריאה שהוא בחי׳ עשי׳ שרצונו ית׳ הי׳ שהארי יהי׳ בתמונה הזאת וזהו בחי׳ המצוות בפו״מ שכל מצוה יש לה שעורים וגבולים כפי רצונו ית׳ שזה בחי׳ אהבה ע״כ ע״י עכירת המעשים שזה פגם האהבה עי״ז נפגם השכל שהוא פגם היראה ונחשך אור הצדיק שמגלה שאעפ״י שעוברים על רצונו ח״ו אעפי״כ לא זז חביבותי׳ ומתפאר בנו וע״י זוכין ליראה ואהבה אעפ״י שפגם כמו שפגם רק שע״י מעשים רעים נתחשך שכלו בכסילות ואינו יכול לראות ולהבין אור הצדיק וכו׳: שם סעיף ג׳, והתיקון לזה להכניע ולבטל כסילות השכל הוא ע״י בחי׳ מזבח כו׳ ותיקון המזבח הוא ע״י גרים כמבואר בסעיף ד׳ ולעשות גרים הוא ע״י שני דברים היינו דיבורי אמונה של הצדיק ואויר הנח שנעשה ע״י צדקה נמצא שעיקר התחלת התיקון להמעשים עכורים הוא צדקה כי הצדיק מדבר תמיד דיבורי אמונה רק כשאין האויר נח אין הולכין דיבוריו למרחוק ואין נעשים גרים ואין נשלם המזבח וכו׳ ע״כ עיקר התחלת התיקון הוא ע״י צדקה וביאור הענין הוא כי ע״י מעשים רעים הוא מוריד ניצוצי קדושה שהם חלקי נפשו ונשמתו לעמקי הקליפות לתוך העכו״ם וז״ש לקמן סעיף ו׳ שע״י שאין העכו״ם מניחים לישראל לעשות מצוות עי״ז נכבש תחת ידם חלקי נשמות ישראל ולכאורה אינו מובן מאין בא שיהי׳ נשמות ישראל תחת ידם אבל הענין הוא שע״י העבירות נופלין חלקי נשמתו לתוך הקליפות תחת יד העכו״ם וע״י מצוות מעלין ומבררין הנשמות מהם אבל ע״י שגוזרין גזירות ואין מניחין לישראל לעשות מצוות עי״ז נשאר הטוב כבוש תחת ידם ובתחלה זה הטוב הכבוש אצלם זוכר שבא ממקום קדוש ועליון מאד אך אח״כ הם מתגברין ע״ז הטוב וכובשים אותו ת״י כו׳ עד שהטוב בעצמו שוכח מעלתו כמב״פ וכ״ז תלוי בהאדם עצמו היינו בתחלה כשהאדם עושה איזה עבירה ח״ו הוא מתחרט תיכף ומצטער ע״ז מאד כי לא התייאש עצמו מלחזור להשי״ת ע״כ הניצוץ שלו שנפל להקליפות הוא זוכר עדיין שבא ממקום קדוש וכו׳ אבל כשעבר ושנה כמה פעמים אזי נתייאש מלחזור להש״י כי ע״י עכירת המעשים נתחשך שכלו בכסילות ונדמה לו שאין להשי״ת שום התפארות ממנו מאחר שחטא כ״כ ע״כ גם חלקי נשמתו שבהקליפות שוכחין ג״כ מעלתם. והתיקון לזה הוא דיבורי אמונה של הצדיק וצדקה שעי״ז נעשה אויר הנח כי דיבורי אמונה של הצדיק הוא שמגלה שהשי״ת מתפאר אפי׳ עם הפחות שבישראל אפי׳ פושעי ישראל כנ״ל זהו בחי׳ דיבורי אמונה של הצדיק כי עיקר הע״ז של דור אנוש וכו׳ היה שאמרו עזב ה׳ את הארץ כי לפי גדולתו אין נאה לו להשגיח על השפלים וכן זה שמייאש עצמו מהשי״ת מחמת ריבוי עוונותיו הוא ג״כ ע״ז כמ״ש בס׳ הא״ב הפשע מכניס כפירה באדם כי באמת השי״ת מתפאר אפי׳ עם הפושעי ישראל וע״כ התגלות ההתפארות הם בעצמם בחי׳ דיבורי אמונה שהם הכפירה בע״א דהיינו שלא כמו שהוא סבור שאין להשי״ת שום התפארות ממנו ואינו משגיח עליו כלל רק עדיין חביבותיה גבן וע״י צדקה נעשה אויר הנח וכו׳ ועי״ז נעשין גרים וכו׳ כי הדיבורי אמונה הם בחי׳ התגלות ההתפארות בחי׳ יראה בחי׳ תפילין מוחין בחי׳ תיקון השכל והצדקה הוא בחי׳ תיקון האהבה כי לוקח לעצמו ריעים ואוהבים בחי׳ תיקון העשי׳ בחי׳ מעשה הצדקה המב״פ כי אעפ״י שהצדיק הוא המגלה היראה ואהבה זהו דרך כלל אבל בפרטיות הצדיק הוא בחי׳ תפילין מוחין בחי׳ יראה ומעשה הצדקה בחי׳ אהבה בחי׳ מעשה המצוות בחי׳ רצונות של הבריאה וע״י אלו שני הבחי׳ דיבורי אמונה של הצדיק וצדקה שהם בחי׳ יראה ואהבה עי״ז נעשין גרים היינו שמעלה את חלקי נשמתו שהי׳ בעמקי הקליפות בין הגוים שהם קליפות הטמאות לגמרי הוא מעלה אותם ונעשין גרים וזה שמבואר לקמן שזה הטוב הכבוש שם מוצא בספריהם היפך אמונתם ואזי ניכר זה הטוב את מעלתו איך שבא ממקום עליון מאד וכו׳ זהו בעצמו דיבורי אמונה של הצדיק דהיינו שמודיע להטוב שהשי״ת יש לו התפארות ממנו ובשביל זה ההתפארות ברא את העולם בחי׳ יושבי נטעים עם המלך במלאכתו המב״פ ועי״ז מושך ותולש מהרע ונעשין גרים וגרים הם בחי׳ נוגה כמבואר בכתבי האריז״ל כי נוגה הוא מעורב טוב ורע וכן הגרים כי הנשמה שבו הוא טוב ומושך עמו מהרע שהוא גוף הגר וישראל בעצמם הם בחי׳ הקדושה שהוא בחי׳ מזבח בחי׳ מלכות דקדושה וע״י הגרים נשלם המזבח היינו כי אח״כ נתחתן בישראל ונעשין בניו ישראלים גמורים

ואפי׳

ואפ' כשמת בלא בנים יורשים ישראל את ממונו בחי' ונכסי עממייא יירת המב"פ עי"ז נכללין הניצוצי קדושה בקדושה בבחי' מזבח תיקון המזבח הוא אכילה בקדושה כי כל התאוות של היתר הם מקליפות נוגה שמעורב טוב ורע וכן הגרים ארז"ל עד עשרה דרי לא תבזי ארמאה באפי' כי עדיין לא פסקה זוהמא ממנו כי הוא בחי' קליפות נוגה וכן המאכלים של היתר אם אוכל כזולל וסובא נעשה טירוף הדעת אבל אם אוכל ביראת שמים אזי נתתקן השכל ויכול לראות אורו של הצדיק וכו' כי כל זמן שלא העלה חלקי נשמתו מעמקי הקליפות לבחי' גרים ע"י תיקון הצדקה אז לא יוכל לזכות לבחי' תיקון המזבח מאחר שניצוצי נפשו הם בעמקי הקליפות הטמאות לגמרי ועל המזבח א"א להקריב כ"א בהימות של היתר שהם מקליפות נוגה ומעלין אותן אל המזבח אל הקדושה אבל בהמות טמאות א"א להעלות על המזבח ע"כ דייקא כשנעשין גרים שזהו שהעלה ניצוצי נפשו אל בחי' נוגה אז יוכל להעלותם אח"כ אל הקדושה לגמרי ע"י בחי' מזבח (ע' פנים) וזהו בכתב ישראל לא יכתבו כו' ועי"ז נתתקן עכירת המעשים וכסילות השכל כי ע"י האכילה נתרומם השכל וגם נתחזק הגוף שיוכל לקיים מצוותיו וע"כ כשאוכל בכוונה נתתקן אור השכל וזוכה לראות אור תצדיק שמגלה היראה ואהבה שזהו בחי' תפילין מוחין ובחי' עשיית מצוות מעשיות וע"כ בשעת אכילה צריכין לעסוק בתורה וליתן צדקה לעני בחי' מוחין ודעת הוא כחי' תורה ובחי' עשיות מצות מעשיות בחי' אהבה הוא צדקה: וזה שמבואר לקמן לתקן עולם במלכות שדי כו' כי שדי הוא בחי' תשובה ששב בתשובה על פגם ע"ז היינו מה שייאש עצמו מהשי"ת שהי' סבור שאין להשי"ת שום התפארות ממנו שזה בחי' ע"ז שעי"ז שכח הטוב מעלתו אבל ע"י הצדקה ודיבורי אמונה של הצדיק עי"ז נעשין גרים וזוכה לשוב בתשובה על פגם ע"ז הנ"ל כמב"פ וזהו ועל כן נקוה לך ה' אלקינו לראות מהרה בתפארת עוזך היינו שאנו מקוים לראות ולהשיג את ההתפארות שהשי"ת מתפאר עם עמו ישראל שהם בחי' תפילין שהם נקראים פאר ועוז בחי' מנין שהתפלין הם עוז לישראל המב"פ וזהו בתפאר"ת עוז"ך. להעביר גלולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתון שהם הע"ז שאומרים עזב את הארץ מאחר שהם חוטאים אבל ע"י שנזכה לראות בתפארת עוזך עי"ז ממילא נזכה להעביר גלולים מן הארץ כו' כנ"ל וזהו לתקן עולם במלכות שדי כו' כמב"פ וזהו שסיים ויקבלו כולם עליהם את עול מלכותך כי זהו בעצמו ההתפארות של השי"ת שמתפאר עם ישראל שמקבלים עליהם עול מלכותו ית': והכלל כי אצל הצדיק המוחין שלו שמשיג ההתפארות של השי"ת שמתפאד עם ישראל שזה בחי' תפילין מוחין שעי"ז נעשה יראה היינו שהצדיק זוכה עי"ז ליראה עילאה ונפלאה מאד ואהבה של הצדיק הוא ע"י שמשיג הרצונות של הבריאה בפרטיות כמבפ"נ שכ"ז יעשה בשביל ישראל ועי"ז זוכה הצדיק לאהבה נפלאה להשי"ת. ואצל שאר העולם המוחין שלהם הוא מה שזוכין להבין ולראות אורו של הצדיק שזה בחי' תפילין מוחין בחי' יראה ואהבה שלהם הוא בחי' מעשה הצדקה ועיקר הוא הצדקה שנותן להצדיק ואנשיו שעי"ז נעשה אויר הנח והזך שהוא בחי' אהבה בחי' הון יוסיף רעים רבים כמבפ"נ ועי' בליקות"נ סי' מ' מבואר כעין זה:

שם באות ה' וזה בחי' וימצא כתוב אשר הגיד מרדכי. ובזה יובן ענין הנס של פורים כי אז נכשלו ישראל במעשים רעים שנשאו נשים נכריות ונהנו מסעודתו של אותו רשע והשתחוו לצלם נשאו נשים נכריות זהו בחי' עכירת המעשים והשתחוו לצלם זהו בחי' כסילות השכל שהוא ע"ז שסברו שאין השי"ת משגיח עליהם כלל כנ"ל ונהנו מסעודתו של אותו רשע זה בחי' פגם המזבח המב"פ ועי"ז נחשך אצלם אור הצדיק שהוא מרדכי שמגלה היראה ואהבה וזהו ומרדכי ידע את כל אשר נעשה היינו שידע כל הרצונות של הבריאה ע"י שידע והשיג ההתפארות שהשי"ת מתפאר אפי' עם פושעי ישראל אבל ע"י המעשים רעים נחשך אור הצדיק בבחי' אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם וזהו וילבש שק ואפר היינו שרמז להם שמה שנפלו בדעתם מחמת מעשיהם הרעים זהו מחמת שנחשך אצלם אור הצדיק בשק ועי"ז התגבר המן שהוא עצם הע"ז ואמר ישנו עם אחד אלהיהם ישן הוא היינו שאינו משגיח עליהם כלל מחמת מעשיהם הרעים וזהו ואת דתי המלך אינם עושים שאינם עושים דת מלכו של עילם וע"כ רצה לאבדם אבל ומרדכי ידע את כל אשר נעשה היינו שכל בריאות העולם הי' בשביל ההתפארות שיקבל מישראל אפי' אם הם כמו שהם ע"כ ויצא בתוך העיר ויזעק כו' היינו שצעק בתפלה וצוה לכל ישראל לבל יתייאשו עצמן מן הרחמים כי עדיין חביבותי' גבן וזה וימצא כתוב אשר הגיד מרדכי כמבפ"נ שמזה התחילה הגאולה והכניעו את המן שהוא הע"ז וזהו באחד באדר משמיעין על השקלים כי השקלים שהם בחי' צדקה. עי"ז נעשה אויר הנח ועי"ז וימצא כתוב כמב"פ וזה שאמרו במדרש שהקדים השי"ת לצוות על השקלים שיהי' מכניעין שקלי המן והשקלים היו נותנין לקרבנות המזבח כי ע"י הצדקה נעשה אויר הנח ועי"ז נעשין גרים ועי"ז נעשה תיקון המזבח כמב"פ וע"כ זכו אח"כ לבנות הביהמ"ק והמזבח. וזה בחי' ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד מרדכי עליהם זה בחי' וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך המב"פ שהוא בחי' תפילין בחי' פאר: שם אות ח' כוורי זה בחי' הטוב כו' אפיק רישיה היינו שמוציא את השכל משטיפת מים הזידונים כי ע"י שנעשין גרים ואח"כ נכללין בק' בחי' תיקון המזבח עי"ז נתתקן שכלו ואפיק רישי' ממים הזידונים ויכול לראות אור הצדיק כנ"ל: שם, קרנא זה בחי' צדקה כו' ואית לה קרנא היינו האהבה שנתגלה ע"י הצדיק היינו כי הצדקה הוא בחי' מעשה המצות רצונו של השי"ת שהוא בחי' אהבה כנ"ל: שם, ואת בנימין תקחו זה בחי' מזבח בחלקו של טורף פי' שהוא לשון בתמי' כי מאחר שאין אתם נותנים צדקה א"א לעשות גרים וא"כ איך אפשר לאכול בקדושה שהוא תיקון המזבח מאחר שנצוצי נשמתו הם עדיין בקליפות ועי"ז אינם זוכין לראות אור הצדיק ע"כ העיקר תלוי בצדקה כנ"ל וזהו אותי שכלתם כי ע"י עכירת המעשים רעים נפגם השכל ואין יכולים לראות אור הצדיק שמגלה ההתפארות של השי"ת שמתפאר אפי' עם הפושעי ישראל. והנה התיקון לזה הוא הצדקה שנותנין להצדיק וכנ"ל אבל מאחר שנחשך אצלו אור הצדיק בוודאי לא יתן לו צדקה ואפשר שיחלוק עליו וזה יוסף איננו וכו' ואת בנימין תקחו כנ"ל:

סי' יט תפלה לחבקוק באות ד' וע"י שמעלין הטוב שבתרגום ללה"ק ומפילין הרע שבו נופלין כל הע' לשון כו' ויוסף ע"י שהי' לו שלימות להק"ק עי"ז הי' יכול לפשר חלמין שבתרדמה כו'. ובזה יובן ענין דניאל שלא רצה להתגאל בפת בג המלך עי"ז זכה להיות ניזון מהתנוצצות האותיות שבמאכל שהוא בחי' וייטב לבו ל"ב אלקים שבמעשה בראשית ע"כ הי' מפשר חלמין שבתרדמה שהיא בחי' תרגום כי הי' מעלה הטוב שבתרגום ללה"ק וע"כ נאמר ספרו בלשון תרגום ופתר חלומו של נ"נ וכלל הפתרון הי' שיתבטלו כל הע' אומות שמרומזין בהצלם של נ"נ כמבואר בפפוק. כי נבוכדנצר בעצמו הי' הרע של קליפת נוגה אשר על ידה מתעוררין כל הקליפות לינק מהקדושה כמבפ"נ וע"כ הי' מדבר בלשון תרגום שהוא קליפת נוגה וע"כ הי' יכולת בידו להחריב הביהמ"ק בחי' לשון הקודש רוה"ק כי כשאין שלימות בלה"ק אזי מתגבר קליפת נוגה לשון תרגום ויונק מברית קודש וע"כ הי' שטוף בזימה כשארז"ל שהי' עושה משכב זכור עם כל

המלכים

המלכים שכיבש. ודניאל שהכניע לשון תרגום והביא שלימות בלה״ק וניזון מהתנוצצות האותיות ע״כ הכניעו ופתר לו חלומו על מפלתו וכן החלום השני שנעשה כבהמה שבע שנים שהוא בחי׳ כללות הרע של ע׳ אומות שכולם כלולין בו כי שבע שנים כ״א כלול מעשר הוא עין כי הוא הראש כמו שאמר לו דניאל רישא דדהבא אנת הוא מלכא וע״כ גם דניאל השיג החלום של נ״נ בחלומו דייקא כי הוא תיקן התרדמה עד שהחלום שלו הי׳ רוה״ק ממש שהוא בחי׳ שלימות לשון הקודש ע״י תרגום וזה שנקרא שמו בלטשצאר כי כוונת נ״נ הי׳ להמשיך עליו הטומאה מע״ז שלו שנק׳ בל כמו שאמר נ״נ כשום אלהי אבל באמת מה׳ יצא הדבר כי בל מרמז על הל״ב אלקים שבמע״ב היינו שהיתה אכילתו מהתנוצצות האותיות וע״כ נק׳ בל אותיות לב כי עי״ז מאיר לבו כמבפ״נ באות ט׳ ועי״ז מתנוצץ פניו באור הזה וע״כ הי׳ נראה פניהם של דניאל וחמ״ו יפים מכל הילדים וזהו ג״כ מה שאמר דניאל לבלשצר בעת שפתר לו הכתיבת יד שעל הכותל תקיל תקילתא והשתכחת חסיר היינו שע״י בחי׳ תקלא המב״פ היינו שלימות לה״ק ע״י לשון תרגום שמעלין הטוב שבתרגום עי״ז והשתכחת חסיר כי הרע נופל ונתבטל ע״י שלימות לה״ק. וזהו ג״כ ענין חמ״ו שניצולו משריפת הכבשן כי ע״י שלא נתגאלו בפת בג המלך זכו להתנוצצות האותיות ושלימות לה״ק שעי״ז נופל ונתבטל המדורה של שבעין ככבין ואין להם שליטה על ישראל ע״כ לא הי׳ שליטה להמדורה של נ״נ על חמ״ו ושם הי׳ כל הע׳ אומות כשארז״ל והם נשרפו כמ״ש קטל המון שביבין דנורא וזהו ענין החלום השני של נ״נ שכתב שם ואלו עיר וקדיש מן שמיא נחית ואמר גודו אילנא ומבואר בדברי רבינו ז״ל שהוא ר״ת שמעון שקאי על רשב״י היינו כי רשב״י חידש הלשון תרגום שחיבר ס׳ הזוהר ותיקונים בלשון תרגום כמובא בהשיחות ועי״ז העלה הטוב שבתרגום שהוא הטוב שבנוגה והרע שבו נפל ונתבטל ע״כ אמר גודו אילנא שהוא נ״נ שהוא הרע שבנוגה שנפל ונתבטל לגמרי. אבל אעפי״כ כתיב ברם עיקר שרשוהי שבוקו שעדיין לא נתבטל לגמרי כי צריכין להעלות גם הטוב שבשאר לשונות היינו הנה״ק שנפלו להקליפות הטמאות כי מה שמבפ״נ שהלשונות העכו״ם צריכין לכלותם לגמרי היינו שאין מעלין הלשון בעצמו אל הק׳ כמו הלשון תרגום שצריכין לקרות התורה שמו״ת נמצא שהלשון תרגום כמו שהוא נכלל בק׳ אבל שאר לשונות אינם נכללים בק׳ שיהי׳ מצוה בקריאת התורה בשאר לשונות אבל בוודאי יש גם בשאר לשונות ניצוצי קדושה שמזה אריכת הגלות עד שיתבררו כל הנה״ק ואז יכלו ויתבטלו לגמרי וזהו פי׳ המבפ״נ ושאר לשונות העמים שהם בחי׳ רע גמור צריכין לכלותם לגמרי היינו ע״י שמעלין הטוב שבהם עי״ז ממילא יכלו ויתבטלו כי הם בעצמם רע גמור רק שנפלו נ״ק ע״י חטא עה״ד וחטאי הדורות ע״כ כל זמן שלא נתבטלו עדיין שאר לשונות העכו״ם אזי ממילא גם קליפות נוגה לא נתבטלה לגמרי כי עיקר יניקתם מהקדושה הוא ע״י קליפת נוגה וע״כ כתיב ברם עיקר שרשוהי שביקו בארעא כי אח״כ חזרה ונתגברה קליפת נוגה כי חזר למלכותו כמקדם רק שלא הי׳ רע כמקדם כי שיבח להשי״ת כמבואר בדניאל וזה שסיים רבי״ז אבל עכשיו יש נחל נובע מקור חכמה כו׳ כמבואר בחיי מוהר״ן היינו שהוא העלה גם הטוב שבשאר לשונות העמים ע״י ריבוי ההתבודדות שלו בלשון אשכנז שהוא שאר לשונות העמים ועי״ז יכלו ויתבטלו הלשונות העמים וממילא גם הרע שבק״נ תפול ותתבטל לגמרי והטוב שבו יוכלל בקדושה ועי״ז תהי׳ הגאולה בבי״א: שם. ובין לומד בספר לשומע מפי החכם יש חילוק גדול ביותר כי ספר הוא רק לזכרון כמ״ש כתוב זאת זכרון בספר והזכרון הוא בכח המדמה. ר״ל כי בשומע מפי הצדיק שזכה לשלימות לה״ק ע״י לשון תרגום היינו שבירר קליפות נוגה שהוא בחי׳ המדמה בחי׳ תרדמה כנ״ל **אז** מקבל הדיבור בשלימות ביראה בבחי׳ ה׳ שמעתי שמעך יראתי המבפ״נ ועי״ז יכול השומע ממנו לברר המדמה שלו ג״כ בבחי חייהו עוררהו המבפ״נ היינו שהוא יכול להתעורר ע״י דיבוריו של הצדיק כי הצדיק מביא התעוררות בכל מעשה בראשית **ע״כ מביא** התעוררות בלב השומע ממנו דבוריו הקדושים שיתעורר לבו לעבודתו ית׳ ששרשו מל״ב אלקים שבמעש״ב שזה בחי׳ התנוצצות האותיות שבמעש״ב היינו שיתעורר לבו לצאת מתאוות גופניות שהם מבחי׳ קליפת נוגה בחי׳ המדמה ויתברר המדמה שלו בוודאי אבל כשלומד מן הספר ואינו שומע הדיבור מפי הצדיק וספר הוא רק לזכרון שהוא בכח המדמה ע״כ יכול להיות נשאר בהמדמה אם לא יתעורר מעצמו ע״י לימוד התורה של הצדיק: שם. ויש דברים בגו כי באמת זה המקרא כתוב זאת זכרון בספר הנ״ל נאמר על תורה שבכתב שצריכין דייקא לכותבה. נ״ל לפרש כי תורה שבכתב הוא בחי׳ לה״ק הבא מלמעלה שמחוסר עדיין תיקון כי בו נברא העולם וכל הדברים שבעולם נבראו מחוסר תיקון שצריכין לתקנו בזה העולם ועיקר התיקון הוא ע״י שמבררין הטוב שבנוגה כמבפ״נ שזהו בירור המדמה וע״כ תושב״כ צריכין לכותבה דייקא על עור בהמה שהוא בחי׳ מדמה כי הוא בחי׳ לה״ק הבא מלמעלה שע״י נברא העולם וכל הברואים שהם מחוסרין תיקון בחי׳ מדמה וע״כ אין אנו יודעין שום דין ומצוה מתושב״כ רק ע״י תושבע״פ שהוא בחי׳ בירור המדמה בחי׳ שלימות לה״ק ע״י לשון תרגום ע״כ הוא בע״פ דייקא לשמוע מפי החכם בעצמו שזכה לשלימות לה״ק ע״י לשון תרגום וע״י ששומעין ממנו ד״ת נתברר המדמה שלו ג״כ וע״כ אסרו לכתוב תושבע״פ כי כשכותבין על הספר א״ן כאן שלימות לה״ק ע״י לשון תרגום רק הוא בבחי׳ לה״ק הבא מלמעלה שמחוסר תיקון ואינו יכול להתעורר להתברר המדמה רק משום עת לעשות שלא תשתכח התורה ח״ו התירו לכתוב בשביל זכרון אבל אעפי״כ גם עכשיו עיקר התיקון כששומעין מפי הצ׳ כמבפ״נ. ומ״ש ויש דברים בגו היינו מה שאמר שהכתב הוא רק בשביל זכרון שהכוונה הוא שבוודאי טוב יותר בע״פ רק בשביל שלא ישתכח התורה צריכין לכתוב והביא ע״ז המקרא כתוב זאת זכרון בספר והייתי סובר שגם במקרא הזה ג״כ פירושו כך כתוב זאת זכרון בספר בשביל הזכרון דווקא התרתי לך לכתוב אבל יותר טוב בע״פ. לזה אמר ויש דברים בגו כי המקרא הזה נאמר על תושב״כ שעיקר תיקונה ושלימותה הוא בכתב כנ״ל ואסור לאומרה בע״פ כי מאחר שהוא בחי׳ לה״ק הבא מלמעלה שאין לו שלימות ע״כ אם יאמרם בע״פ אזי יוכל להתגבר הרע שבנוגה לינק ממנו שהוא בחי׳ תרגום בע״פ רק שהביא המקרא לראי׳ שכתב הוא בחי׳ זכרון בחי׳ מדמה אבל יש חילוק ביניהם כי תושב״כ צריכין דייקא לכותבה. ותושע״פ עיקר שלימותה בע״פ ומשום זכרון התירו לכותבה אבל אין זה שלימות כ״א בע״פ דייקא וכנ״ל:

סי׳ כ׳ ט׳ תיקונין אות ו׳. ועיקר היסורים הם המונעים הרשעום מוציאי דבת הארץ כו׳ וכח הזה לענוש הרשעים א״א אלא כשמקבלין הכח הזה מאדום כו׳. נלע״ד לבאר דאם הי׳ כל כל ישראל זכאים לא הי׳ צריכין כלל לחרב ולא הי׳ צריכין לקבל כח מאדום כי כל האומות היו נכנעין ונתבטלין לפני קדושת ישראל מעצמם ולא הי׳ צריכין ללחום עמהם כלל וכמו שיהי׳ לעתיד שיכבשו גם את אדום כמו שפירש״י ע״פ כי ירחיב ה׳ את גבולך שיכבשו אדום ועמון ומואב שהם קני קנזי וקדמוני שהבטיח השי״ת לאברהם אבינו לתת את ארצם לבניו וא״כ ממי יקבלו כח החרב מאחר שיכבשו את אדום שבידו החרב רק שאז לא יצטרכו לחרב כלל רק ע״י תפלה יכבשו כל העולם וכמו שמבואר בדברי רבי״ז ל בסי׳ ב׳

שעיקר

שעיקר כלי זיינו של משיח הוא התפלה רק מחמת שפגמו אז ישראל בכמה עוונות בעגל ובמרגלים עי״ז לא יכלו לכבוש את אדום ואדרבא הוצרכו לקבל כח ממנו וכמו שדרז״ל ע״פ הקול קול יעקב ואז כשיש מונעים מוציאי דבת הארץ דהיינו המרגלים עי״ז מתגברין העכו״ם על א״י וכמו״כ למעלה לב העליון יש קליפות השוכנים סביבה בבחי׳ זאת ירושלים בתוך הגוים שמתיה כמב״פ כי הכל אחד היינו ביאורי התורה שנמשכין מגב העליון וקדושת א״י הם תלוים זב״ז כי ירושלים שהיא עיקר קדושת א״י היא נקראת לב בבחי׳ דברו על לב ירושלים המב״פ ואז צריך החכם ליקח מטה עוזו כדי להכניע הרע שבעבדה ולהכניע הקליפות שסביב לב העליון ואז יוכל להתקשר עמהם ולהתפלל בתחנונים דייקא ויתוסף קדושה למעלה ואז יוכלו המלאכים שנעשו מהמשכת התורה לקבל כח מאדום להעניש הרשעים כי מאחר שנתעורר מטה עוזו של הצדיק להכניע הרע שבעבדה ע״י כח גבורתו עי״ז יש כח להמלאכים לענוש הרשעים בחרבא וקטלא וכו׳ אבל כשלא נכנע הרע ע״י מטה עוזו רק שבמטה עוזו לקח ביאורי תורה מלב העליון עי״ז הי׳ פגם בהקדושה שלמעלה כי לא הי׳ תפלת רבים וגם הי׳ פגם כבוד להשכינה כביכול עי״ז לא יכלו המלאכים לקבל כח מאדום ולא הי׳ אפשר להם לבא לא״י כי לא הי׳ אפשר להכניע העכו״ם והקליפות כ״א ע״י הסתלקות משה ואהרן שאז ניתוסף קדושה למעלה ונשלם ע״י מה שנחסר על ידם כמב״פ. והנה לכאורה יש להקשות ממה שדרז״ל ע״פ שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה ודרז״ל שכל העולם ניזונין בצדקה והם ניזונין בזרוע היינו בזכות מעשיהם הטובים כמו שפרש״י שם נמצא שמבואר כאן שהצדיקים אינם צריכים לבקש מתנת חנם וכאן מבואר שזה הי׳ החטא של משה שלא ביקש מתנת חנם רק בזכות מעשיו הטובים. אמנם באמת הכל מבואר היטב עפ״י התורה הזאת ובתחלה צריכין לבאר עפ״י התורה הזאת מפני מה ציוה השי״ת בפעם הראשון והכית בצור שהוא לפי דברי רביז״ל ליקח ע״י מעשיו הטובים אשר זה גרם לו הטעות שהי׳ סבור שגם עכשיו צריכין להכותו כשפירש״י. אך הענין הוא דבפעם הראשון הי׳ עדיין קודם חטא העגל וחטא המרגלים ואז הי׳ הולכין ע״מ ליכנוס תיכף לא״י ולא הי׳ צריכין לקבל כח החרב מאדום להכניע הרשעים כי הי׳ נופלין ומתבטלין מאליהם לפני המלאכים הק׳ שנבראו מביאורי התורה ע״כ גם הקליפות השוכנים סביב לב העליון נתבטלו ג״כ לפני המטה עוז של הצדיק ולא הי׳ צריך להמשיך ביאורי התורה ע״י תפלה רק ע״י מטה עוזו של עבודת משה רבינו נכנעו תיכף הקליפות ולקח ביאורי תורה ע״י מטה עוזו שזה בחי׳ ניזונין בזרוע הנ״ל אבל אח״כ ע״י חטא העגל והעיקר ע״י חטא המרגלים שהוציאו דבת הארץ עי״ז נתחזק כח האומות על א״י כי נגזר עליהם שישתהו ארבעים שנה במדבר ועי״ז נתגברו הקליפות שסביב לב העליון ע״י הרע שבעבדה ע״כ עיקר תיקון המשכת ביאורי התו׳ ע״י רחמים ותחנונים רק המטה עוז הוצרכו להכניע הרע שבעבדה כדי שיוכל להתקשר עם נשמותיהם שיהי׳ תפלת רבים וגם אח״כ אפי׳ אם הי׳ עושה כן עדיין הי׳ צריכין המלאכים שנתהוו מהביאורי תורה הי׳ צריכין לקבל כח מאדום דייקא לענוש את הרשעים בחרבא ובקטלא שהוא כח עשו ועל חרבך תחי׳ וכשפגם בזה ולא הכניע הרע ע״י מטה עוזו וגם היתה תפלת יחיד עי״ז הי׳ המלאכים מעוטי כח שלא הי׳ יכלו אפי׳ לקבל כח מאדום ולא היו יכולין ליכנוס לא״י כי הם בעצמם נתנו להם כח ע״י שהוציאו דבת הארץ רק ע״י הסתלקות משה ואהרן ניתוסף קדושה למעלה ונעשו המלאכים בעלי כח לקבל כח החרב מאדום וזהו שכתוב אצל יהושע וירא איש עומד לנגדו וחרבו שלופה בידו כו׳ ויאמר לא כי אני שר צבא ה׳ היינו שהיא בא להכניע האומות ע״י כח החרב שקיבל מאדום וזה שר צבא דייקא בחי׳ יתן אומר המבשרות צבא רב המב״פ שהם המלאכים שנבראו ע״י ביאורי התורה שהם מקבלין כח החרב מאדום להעניש את האומות בחרבא ובקטלא ובזה יש לתרץ קושית כל המפרשים שהק׳ למה בפ׳ משפטים כשאמר השי״ת הנה אנכי שולח מלאך לפניך לא התפלל משה ע״ז ובפ׳ תשא כשאמר לו השי״ת ושלחתי לפניך מלאך הרבה משה להתפלל ע״ז ואמר אם אין פניך הולכים וכו׳. וע״פ הנ״ל מיושב דשם בפ׳ משפטים הי׳ קודם חטא העגל והמרגלים והי׳ המלאך בק׳ נפלאה כמ״ש כי שמי בקרבו ולא הי׳ צריך לקבל כח החרב מאדום רק שכל האומות הי׳ מתבטלין ונופלין ע״י קדושת המלאך ששם ה׳ מלובש בתוכו וכמ״ש שם את אימתי אשלח לפניך והמותי את כל העם אשר תבא בהם ע״כ לא התפלל משה ע ו כי זה עיקר השלימות אבל בפ׳ תשא שהי׳ אחר חטא העגל שעי״ז נתחזקו כח האומות כי חטא העגל והמרגלים הם בבחי׳ אחת וכשארז״ל שגזי׳ של מ׳ שנה במדבר עלתה במחשבה לפניו ית׳ בחטא העגל אלא שהמתין עד שנתמלא סאתם וע״כ הי׳ המלאך נמוך מאד עד שהוצרך לקבל כח החרב מאדום וע״כ כתיב שם בפ׳ תשא כי לא אעלה בקרבך ע״כ הרבה משה להתפלל ע״ז אם אין פניך הולכים כו׳ ופעל זאת שבימיו לא הי׳ המלאך הנ״ל רק בימי יהושע ואח״כ כשפגם במי מריבה נחלש המלאך שהי׳ צריך להכניסם לא״י כ״כ עד שלא הי׳ יכול אפי׳ לקבל כח החרב מאדום רק שבימי משה לא הי׳ צריכין להמלאך הנ״ל כי ה׳ הולך עמם כמו שפעל משה ועי״ז הכניע לסיחון ועוג ואח״כ כשנסתלק משה ניתוסף קדושה למעלה ונתחזק כח המלאך לקבל כח החרב מאדום אבל אם לא היו פוגמין בעגל ובמרגלים לא היו צריכין לדבר אל הסלע רק ליקח במטה עוז כבראשונה כי לא הי׳ צריכין לקבל החרב מאדום רק ברוח פיו ימית רשע שהם המלאכים שנבראו מפיהם בחי׳ וברוח פיו כל צבאם וכנ״ל: נשמט שם אות א׳ דע שיש נשמה בעולם כו׳ והיא מסובלת ביסורין יכו׳. ובזה יובן משדרז״ל ע״פ חלאה ונערה בדברי הימים שזו מרים ונקראת חלאה שהיתה חולנית כו׳ היינו כנ״ל מחמת שעל ידה נמשכת ביאורי התורה ע״כ היא מסובלת ביסורין ע״כ היתה חולנית גדולה: א״ה ע׳ חיי מוהר״נ שכשהתחיל רביז״ל לומר את התו׳ הזאת פתח ואמר מי שרוצה להיות איש יהודי היינו לילך מדרגא לדרגא א״א כ״א ע״י א״י ולכאורה אינו מובן הלא הי׳ כמה צדיקים קדושים שזכו למדריגות גבוהות ועצומות ולא הי׳ בא״י כגון הבעש״ט וכדומה וכן רביז״ל בעצמו קודם שהי׳ בא״י זכה ג״כ למדריגה גבוה ונוראה מאד ונלענ״ד לפרש עפ״י מה שמפורש בלק״ת סי׳ נט יש זריז ונשכר וכו׳ וע״כ מי שהוא צדיק מנעוריו והולך בדרך הישר מדרגא לדרגא כמ״ש באברהם ואברהם זקן בא בימים שאברהם בא לדרגא שלו ע״י הימים כמובא בזוהר כו׳ והי׳ הולך תמיד מדרגא לדרגא ומי שהוא בבחי׳ זו הוא מפסיד ע״י הזריזות כי הוא מפסיד את הבחי׳ שבין מצוה למצוה כו׳ אבל כששוהא קצת יוכל בתוך כך להשיג גם הבחי׳ שבין המצוות כו׳ אבל בעל תשובה אינו הולך מדרגא כו׳ כי הוא צריך להתחיל מחדש כו׳ ע״ש נמצא מבואר כאן שיכולין לזכות למדריגות גבוהות ע״י התשובה אבל אינו הולך מדרגא לדרגא ואינו משיג הבחי׳ שבין המצוות רק אפי׳ צדיק מנעוריו אם הוא זריז מאד יכול לדלג על הבחי׳ שבין המצוות ע״כ צריכין להיות מתון וזהו שאמר כאן שאפי׳ צדיק מנעוריו א״א לו לילך מדרגא לדרגא ולהשיג הבחי׳ שבין המצוות כ״א ע״י שיהי׳ בא״י דייקא אבל בחו״ל אפי׳ כשיזכה למדריגות גבוהות מאד הוא כדרך הבע״ת בזריזות גדול וא״א לו לחשיג הבחי׳ שבין המצוות כי צריך להתחיל בכ״פ מחדש ולרוץ ולדלג אל הק׳ ולא לילך מדרגא לדרגא ולזה דקדק רביז״ל בלשונו שאמר

א"א להיות יהודי דהיינו לילך מדרגא לדרגא ולא אמר דהיינו לזכות למדריגות קדושות כי באמת יכולין לזכות למדריגות קדושות גם בחו"ל אבל לילך מדרגא לדרגא א"א כ"א ע"י שיהי' בא"י וכנ"ל: עוי"ל עפ"י הנ"ל כמו שביאר רביז"ל שם אצל אברהם שאברהם בא לדרגא. שלו ע"י הימים והי' הולך תמיד מדרגא לדרגא תמיד דייקא וזה א"א כ"א ע"י א"י אבל בחו"ל אפי' כשהולך לפעמים מדרגא לדרגא אבל כמה ימים הוא עומד על מדריגה אחת ע"כ לא נק' הולך מדרגא לדרגא מאחר שכמה זמנים הוא עומד על מדריגה אחת אבל לזה א"א לזכות כ"א ע"י א"י וכמו שאמר רביז"ל ע"ע קודם הסתלקותו שא"א לו לעמוד על מדריגה אחת אפי' רגע אחת ובאמת שני הפירושים הם עולים בקנה אחד כי מי שזוכה להשיג הבחי' שבין המצוות הוא הולך בכל רגע מדרגא לדרגא כי א"א לעלות מדרגא לדרגא כ"א ע"י ירידה והירידה הוא הבחי' שבין המצוות וע"כ אם זוכה להשיג גם הבחי' הזאת נמצא שגם הירידה היא עלי' ואז זוכה אח"כ תיכף לדרגא גבוה יותר וכשארז"ל שהאינו יודע שלו הוא חידוש יותר מהידיעה כי האינו יודע הוא בחי' הירידה שקודם העלי' והוא בחי' בין המצוות ע"כ כשמשיג העבודה שבין המצוות שהוא העבודה שבאינו יודע הוא חידוש יותר כמבואר בהתו' חב"ח סי' כב שהעבודה שבין המצוות הוא בחי' נשמע תפלת ה' וע"כ הוא הולך תמיד מדרגא לדרגא בין בעלי' בין בירידה וזה א"א לזכות כ"א ע"י א"י וכנ"ל וע"כ בחו"ל צריכין לקפוץ ולדלג אל הק' בבחי' זריז ונשכר כי בחו"ל הוא אויר טמא וע"כ בשעת הירידה הוא מסוכן מאד שלא יפול לגמרי ח"ו וכ"ש שא"א לו להשיג הבחי' שבין המצוות שהוא בשעת הירידה ע"כ צריך להיות זריז מאד לקפוץ ולדלג אל הק' כדי שלא יתגברו עליו המניעות של הירידה ח"ו ומכ"ש כשרוצין לנסוע אל א"י שאז מתגברין עליו המניעות מאד כי א"י הוא עיקר הק' ששם נתבטלין המניעות עד שזוכין להשיג הבחי' של בין המצוות שהוא בחי' המניעות שזוכין להשיג העבודה שמלובשין בהמניעות כי גם הם נהפכין אל הק' כמו שמבואר בדברי רביז"ל ע"פ ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים ע"כ קודם שזוכין לבא לא"י מתגברין המניעות ביותר ע"כ צריכין להתגבר מאד לשבר כל המניעות ולבא לא"י ואז נק' גבור תקיף כמב"פ כי קודם שבא לא"י אז אל יתהלל חוגר כמפתח אבל אח"כ כשנוצח אז נק' איש מלחמה היינו כי מה שמשבר המניעות זהו בחי' שמקבל כח החרב מאדום להכניע האויבים היינו המניעות המונעים מא"י ואז כשבאים לא"י אז דייקא זוכין לילך מדרגא לדרגא בנחת וזוכין להשיג הבחי' שבין המצוות שהוא בחי' הנשמע כנ"ל ובזה יובן ענין ר"ז דנקט במצרא ועבר א"ל ההוא צדוקי עמא פזיזא דקדמי פומייכו לאודנייכו היינו קודם ששמעו אם יכולין לקבל פתחו פיהם ואמרו נעשה אכתי בפחזותייכו קיימי. היינו כנ"ל כי נעשה הוא בחי' מעשה המצוה בעצמה ונשמע הוא בחי' השגת העבודה שבין המצוות וישראל הקדימו נעשה לנשמע היינו שבתחלת העבודה צריכין לדלג ולקפוץ אל הק' אל הנעשה ולבלי להשיג את הנשמע היינו העבודה שקודם המצוה ואח"כ דייקא יכולין לילך מדרגא לדרגא כסדר דהיינו להשיג הנשמע בתחלה שהוא בחי' בין המצוות ואח"כ את הנעשה אבל בתחלת העבודה צריכין לדלג על הנשמע ולהקדים הנעשה אבל הצדוקי שחק ע"ז ואמר שצריכין תמיד לילך כסדר מדרגא לדרגא היינו בנחת ובמתון בכדי שישיג הבחי' שבין המצוות שהוא הנשמע ואח"כ ישיג את הנעשה ע"כ לפי דעתו כשלא הי' המברא מצוי לר"ז הי' צריך להמתין קצת ובתוך כך הי' משיג את העבודה שבתוך ההמתנה היינו הגעגועין והכיסופין לא"י ולהתפלל להש"י שזהו בחי' נשמע וזהו דקדמיתו פומייכו כו' היינו שהקדמתם הנעשה להנשמע כנ"ל ועי"ז הי' זוכה להשיג הנשמע ועי"ז הי' זוכה ממילא לבא אח"כ לא"י בנקל והשיב לו ר"ז דוכתא דמשה ואהרן לא זכו מי יימר דזכינא היינו כנ"ל כי כשצריכין לבא לא"י מתגברין המניעות מאד וא"א להמתין כלל כי א"א להשיג הנשמע קודם שבאין לא"י כי אז מתגברין המניעות מאד וע"כ אם אמתין קצת אולי אפגום בשעת ההמתנה כחוט השערה ויתגברו המניעות ח"ו ולא אוכל לבא לא"י כלל כי הלא אף על משה ואהרן התגברו המניעות מחמת שפגמו כחוט השערה וכש"כ אני ע"כ אני מוכרח להזדרז ולקפוץ אל הק' בלי המתנה כלל בחי' הקדמת הנעשה לנשמע ועכשיו כשאני כבר בא"י אז אוכל להשיג גם הנשמע כנ"ל ויש לרמוז דנקט במצרא כי תיבת מן המיצר הוא תיקון ראשון מהט' תיקונין ותיקונא קדמאה הוא נימין על נימין מקמי פתחי דאודנין עד רישא דפומא היינו הקדמת הנעשה לנשמע כמב"פ וזהו דנקיט במצרא היינו שבזה שנקט במצרא ועבר ולא המתין על המברא בזה המשיך התיקון הראשון מהט' תיקונין שהוא תיבת מן המיצר שהוא הקדמת נעשה לנשמע כנ"ל וזהו מיצר אותיות צמר כמובא בכוונות היינו השערות בחי' שערי ציון בחי' מטה עוזך ישלח מציון המב"פ וזה רדה בקרב אויביך היינו לשבר המניעות שהם עיקר האויבים ע"י כח מטה עוזו של המעשים טובים ולא ע"י ההשגות שהוא בחי' נשמע בחי' תפלה כי גם שלימות התפלה הוא בא"י דייקא שהוא בחי' השגת הנשמע כנ"ל: וזהו דוכתא דמשה ואהרן לא זכו בי' היינו כי זה בעצמו הי' הפגם שלהם במה שלא השתמשו עם המטה עוז להכניע הרע שבעדה דהיינו להכניע הרשעים המונעים מא"י כי הכל בחי' אחת וכנ"ל ואח"כ בענין המשכת התורה השתמש עם המטה עוז וע"כ לא זכה לבא לא"י. ע"כ אני מוכרח להשתמש עם המטה עוז לשבר המניעות מלבא לא"י ושם בא"י אלך במתון ובנחת מדרגא לדרגא ע"י תפלה ותחנונים כנ"ל היוצא מזה שעבודת הבע"ת הוא הקדמת נעשה לנשמע ועבודת הצדיקים בא"י מדרגא לדרגא הוא הקדמת נשמע לנעשה רק כשרוצין לבא לא"י שהוא בהתחלה צריכין להקדים הנעשה לנשמע כנ"ל ובזה יובן משארז"ל בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה ב"ק ואמרה מי גילה רז זה לבני רז שמלאכי השרת משתמשין בו שנאמר גבורי כח עושי דברו והדר לשמוע בקול דברו. ולכאורה אינו מובן דהלא המלאכים נקראים עומדים שאינם הולכים מדרגא לדרגא ואיך שייך אצלם נעשה ונשמע שהוא בחי' מדרגא לדרגא כמבואר בהתו' חב"ח סי' כב ע"פ עד עולם לעשות שילך מדרגא לדרגא לעשות מהנשמע נעשה וכו' ע"ש ובאמת מבואר שם בהתו' הנ"ל שיש בכל עולם נעשה ונשמע ומביא שם בסוף המאמר הגמ' הנ"ל מי גילה רז זה לבני אבל עפ"י הנ"ל מבואר היטב כי המלאך בשעה שאומר שירה ומתדבק עצמו להשי"ת באימה וביראה נפלאה זהו בחי' הנשמע שלו וכשפוסק מלומר שירה נשאר בהמדריגה שמקודם שאמר השירה וכשהוא צריך לומר שירה דהיינו לעלות ממדריגתו שמקודם הוא מתגבר בגבורה וזריזות גדול לקפוץ ולדלג אל הק' הגבוה בבחי' בע"ת הנ"ל כי אינו הולך מדרגא לדרגא רק שהוא מתגבר בגבורה גדולה לקפוץ אל הק' הגבוהה בחי' גבורי כח עושי דברו כי זה ההתגברות הוא בחי' הנעשה שהוא בחי' מטה עוז הנ"ל שהוא לשון עזות וגבורה והדר לשמוע בקול דברו היינו שזוכין עי"ז לכנוס אל הק' הגבוהה שהוא בחי' נשמע של המלאך אבל האדם שהוא מהלך היינו שהוא הולך מדרגא לדרגא עיקר תכלית העבודה להקדים הנשמע לנעשה היינו שישיג העבודה שבין המצוות ולא יקפוץ בזריזות גדול אל המדריגה הגבוה רק בנחת ועי"ז הוא משיג את הנשמע אבל לכל זה א"א לזכות כ"א ע"י א"י וכנ"ל אבל ישראל שהי' קודם מ"ת וקודם א"י ע"כ הי' ההכרח להם להקדים הנעשה לנשמע ע"כ אמרה הב"ק

מי גילה רז זה לבני כי באמת הוא סוד נפלא רק שישראל מחמת גודל תשוקתם להתקרב אל השי״ת באמת הבינו אז האמת שבתחלת העבודה צריכין להתגבר בזריזות גדול ולקפוץ אל הק׳ בבחי׳ בע״ת הנ״ל ואדרבא דייקא ע״י התגברות בתחלת העבודה בגבורה גדולה ולשבר כל המניעות ולקפוץ אל הק׳ עי״ז דייקא נעשה כלי שיוכל לקבל קדושה גדולה ולילך אח״כ מדרגא לדרגא ולהשיג את הנשמע היינו הבחי׳ שבין המצוות כי כל המניעות שיש לאדם קודם שזכה לעשות הדבר שבק׳ הוא מחמת הרע שלו מחמת שחטא מקודם בשוגג או במזיד ועי״ז נעשים לבושים צואים המונעים אותו מהדבר שבק׳ ע״כ א״א לו להשיג העבודה שבין המצוות מחמת הרע שלו שחופף על הק׳ ע״כ הוא צריך בתחלת העבודה להתגבר בגבורה גדולה לשבר כל המניעות ולכנוס אל הק׳ כגון לנסוע לא״י או להתקרב לצדיק האמת וע״י שמשבר המניעות עי״ז נכנע הרע שלו החופף על הק׳ ואז אדרבא הוא זוכה להשיג הק׳ שמלובשת בתוך המניעות בבחי׳ ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלקים כמובא בדברי רביז״ל במ״א ואז הוא יכול לילך מדרגא לדרגא כנ״ל אבל אם הי׳ נכנס בתוך הק׳ בלא מניעות אז יכול להיות שלא יוכל לילך מדרגא לדרגא אף כשיבא אל הק׳ כי מאחר שלא הכניע הרע שלו ע״י שבירת המניעות ע״כ א״א לו להשיג הק׳ המלובשת בהמניעות שהוא בחי׳ העבודה שבין המצוות כנ״ל ע״כ הוא טובה גדולה מה שיש לאדם מניעות קודם שזוכה להתקרב אל הק׳ כי עי״ז זוכה אח״כ לקבל רוב קדושה בחי׳ השגת הנשמע כנ״ל כמבואר בסי׳ קפ״ה ע״ש בסופו וכן אפי׳ הצדיק כל מה שיש לו מניעות יותר מהדבר שבק׳ ומשברם זוכה אח״כ לקבל קדושה יותר היינו לחשיג הק׳ המלובשת בהמניעות שהוא בחי׳ נשמע כנ״ל. וזשארז״ל שביקשו המלאכים תנה הודך על השמים והשיב להם משה כלום יצה״ר יש ביניכם כו׳ היינו שהמלאכים בקשו לקבל את התורה שהוא בחי׳ נעשה ונשמע בכדי שיוכלו לילך מדרגא לדרגא ולהשיג את הנשמע היינו הבחי׳ שבין המצוות והשיב להם משה כלום יצה״ר יש ביניכם כו׳ היינו שא״א לילך מדרגא לדרגא כ״א ע״י שבירת המניעות בתחלה כנ״ל ואתם שאין לכם יצה״ר אין לכם מניעות כאלו ע״כ א״א לכם לקבל התורה ולילך מדרגא לדרגא ולהשיג הבחי׳ שבין המצוות מאחר שאין לכם יצה״ר והודו לו ואמרו ה׳ אדוננו מה אדיר שמך בכל הארץ דייקא שהוא מקום המניעות:

סי׳ כב חוב״ח הנה התו׳ הזאת גם הפי׳ הפשוט הוא עמוק מאד וצריכין לבאר והנה המבואר בהתורה הזאת שלזכות להתקרב להרועים בשביל תיקון האמונה הוא ע״י עזות ולעזות זוכין ע״י שמחה שהוא בחי׳ נעשה ונשמע נמצא שההתחלה לכל התיקונים הנ״ל הוא נעשה ונשמע ע״כ צריכין לבאר ענין נעשה ונשמע ואח״כ יתבאר כל התו׳ הנ״ל והנה מבפ״נ שנעשה הוא בחי׳ נגלות ונשמע הוא בחי׳ נסתרות שאינו יכול לעשות עבודה בזה כו׳ דבורי התו׳ שסביבות המצוה זהו בחי׳ נסתר בחי׳ תפלה ובלקו״ת סי׳ נט מבואר שדבורי התורה שסביבות המצוה הם בחי׳ העבודה שבין המצוות היינו כשרוצה לעשות מצוה אז ההכנעה והרצון והתשוקה ומכ״ש כשיש לו איזה מניעה והוא משבר את המניעה זהו בחי׳ שבין המצוות והוא בחי׳ העבודה שבדבורי התורה שסביבות המצוה היינו כשזוכה להשיג העבודה שבין המצוות זהו בחי׳ השגת הנשמע ונעשה אצלו מהנשמע נעשה ואז צריך לילך להלן לקיים המצוה שהי׳ רוצה לעשות בתחלה שבתחלה היתה המצוה רחוקה ממנו מאד כי אז לא השיג עדיין אפי׳ הבחי׳ שבין המצוות מכ״ש המצוה עצמה ואח״כ כשזוכה להשיג הבחי׳ שבין המצוות וממילא נתבטל המניעות ואז זוכה לקיימה נמצא שיש בהשגת הנשמע ב׳ בחי׳ היינו שמקודם ישיג הבחי׳ שבין המצוות בחי׳ דבורי התורה שסביבות המצוה ואח״כ יקיים המצוה בעצמה שהיתה מתחלה בחי׳ נסתר אצלו שלא הי׳ יכול לקיימה וכשהוא זוכה לקיימה זהו שנעשה אצלו מהנשמע נעשה ויש בכל דרגא ודרגא בחי׳ נעשה ונשמע גם באנשים פשוטים למשל במצות נתינת צדקה הנה כשנותן מעשר זהו בחי׳ נעשה נגלות כי הוא מקיים אותה המצוה של מעשר וכשרוצה להתחיל ליתן חומש לצדקה ויש לו ע״ז מניעות מחמת הפרנסה וכדומה אז המצוה של חומש היא בחי׳ נשמע בחי׳ נסתר כי אינו יכול עדיין לקיימה מחמת המניעות וצריך להרבות בתפלה שיתבטלו המניעות וכשזוכה ע״י תפלתו שיתבטלו המניעות זהו בחי׳ שזכה להשיג הבחי׳ שבין המצוות היינו דבורי התו׳ שסביבות המצוה כי המניעות לא באו כ״א בשביל החשק והרצון שזהו בחי׳ שזכה להשיג הבחי׳ שבין המצוות היינו שזכה לחשק ורצון דקדושה והתפלל הרבה להשי״ת עד שנתבטלו המניעות ואז כשזוכה ליתן חומש לצדקה זהו בחי׳ שעושה מהנשמע נעשה וכן מדרגא לדרגא יש ג״כ בחי׳ בין המצוות היינו שזוכה להשיג ממש העבודה שיש בדברי התו׳ שסביבות המציה ואח״כ הוא מקיים המצוה עצמה שבמדריגה הגבוהה וזהו שמבואר שם בסי׳ נט הנ״ל שהצדיק כשמדלג ממצוה למצוה בזריזות הוא מפסיד כי אינו זוכה להשיג הבחי׳ שבין המצוות אבל הבע״ת הוא זריז ונשכר כי מאחר שחטא מתחלה וע״י העוונות נעשה מסך מבדיל בינו לבין הק׳ ויש לו מניעות הרבה וע״י שמשבר המניעות בזריזות גדול זהו בעצמו אצלו בחי׳ השגת בין המצוות כי התגבר בחשק גדול עד ששיבר כל המניעות ונעשה מזה תיקונים גדולים למעלה אבל מי שהוא צדיק מנעוריו מסתמא אין לו מניעות כ״כ ע״כ אם יהי׳ זריז ביותר יוכל לדלג על הבחי׳ שבין חמצוות ע״כ צריך להתמהמה קצת בכדי שישיג מקודם הבחי׳ שבין המצוות ואח״כ יקיים המצוה נמצא שיש בכל בחי׳ נעשה ונשמע ג׳ בחי׳ היינו הנעשה שהוא יכול לקיים והנסתר הם ב׳ בחי׳ היינו השגת שבין המצוות ואח״כ כשזוכה לקיים המצוה שבמדריגה הגבוה זהו עיקר השגת הנשמע וצריכין לילך מדרגא לדרגא וכו׳ עד שיזכה להשיג תורת ה׳ ממש ואח״כ כשזוכה להכלל בא״ס אזי הנעשה הוא בחי׳ תורת ה׳ ממש והנשמע הוא בחי׳ תפלת ה׳ וכו׳ כמב״פ וזהו בחי׳ מוכיחי הדור המבואר בתחלת המאמר כי מה שמגלה להם השי״ת הגזר דין והדין הוא התורה זהו בחי׳ שמשיגין תורת ה׳ ממש שהיתה בחי׳ נשמע אצלם נעשה אצלם בחי׳ נעשה נגלית ואח״כ הם הולכים ומוכיחים לישראל ואח״כ הם מתפללים לפניו ית׳ וממליצים טוב על ישראל זהו בבחי׳ תפלת ה׳ שגם השי״ת מתפלל יה״ר מלפני שיכבשו רחמי את כעסי נמצא שיש בכאן ג״כ ג׳ בחי׳ היינו מה שמגלה להם השי״ת הגז״ד זהו בחי׳ נעשה אצלו ומה שהולכים להוכיח זהו בחי׳ ד״ת שסביבות המצוה כי העיקר הוא להחזירם למוטב בכדי שיוכלו להתפלל עליהם להמתיק הדין וכשמתפללין וממתיקין הדין זהו עיקר בחי׳ השגת הנשמע תפלת ה׳ וכנ״ל וכן בחותם הידין שהם המקבלים המוסר מן המוכיחים יש ג״כ ג׳ בחי׳ הנ״ל כי האמונה שבה מקבלין המוסר זהו בחי׳ נעשה בחי׳ ידין בחי׳ ויהי ידיו אמונה ומה ששומעין המוסר מהמוכיחין הוא בחי׳ נשמע ששומעין המוסר שלא ידעו מזה בתחלה זהו בחי׳ ד״ת בחי׳ בין המצוות ומה שזוכין עי״ז לשוב בתשובה זהו בחי׳ שעושין מהנשמע נעשה כנ״ל ובדרך כלל החותם החיצון שהם המון עם שהם בחי׳ אמונה הם בחי׳ נעשה חותם הידין שהוא עשי׳ והמוכיחי הדור הם בחי׳ נסתר כי הם משיגין סתרי תורה בחי׳ נשמע וע״כ הם נקראין רגלין בחי׳ אין עמידה אלא תפלה ובחי׳ בימי ר״ג היו לומדין בעמידה המבואר בסוף המאמר ומה ששומעין המוסר זהו בחי׳ השגת הד״ת שסביבות המצוה בחי׳ אלה הדברים אשר דבר משה שהי׳ דברי תוכחה וזהו בחי׳ בין המצוות כי העיקר הוא שיזכו לשוב בתשובה ע״י התוכחה שזהו בחי׳ שעושה

מהנשמע

מהנשמע נעשה היינו משמיעת המוסר עושין תשובה נמצא שהמוסר ששומעין הוא בחי' ד"ת בחי' נסתר וגם כי גם בשעת מוסר נזהרין להחתים ולהסתיר הגנ"ד ע"כ המוסר הוא בחי' ד"ת הנ"ל. וצריך לראות למלאות הידים שהיא האמונה ע"י הארה משבעה רועים וכו' הנה הז' רועים הם בעצמם המוכיחי הדור הנ"ל שזכו להשיג תורת ה' ותפלת ה' כנ"ל רק שבתחלה מדבר כשיש גנ"ד בעולם ח"ו וצריכין להמתיק הדין ע"י תורת ה' ותפלת ה' כנ"ל בהכרח שיהי' האמונה בשלימות אצל ההמון עם אבל כשאין האמונה בשלימות אינם יכולים לקבל המוסר וכמבפ"נ וכאן מדבר בשעה שאין גנ"ד בעולם אז אלו הצדיקים הנ"ל עוסקים לתקן האמונה ולהשלימה ע"י בחי' תורת ה' ממש כמו שמבואר באות י' שע"כ אמונה נקרא ירושלים ע"ש שעיקר בניינה מבראשית שהוא ירא בשת שהוא התפלה בחי' יראת ה' היא תתהלל. שהוא בחי' תורת ה' ממש וזה שמזכיר בענין מוכיחי הדור את משרע"ה שאמר למה יחרה וכן כאן לענין הרועים הוא מביא את משרע"ה שנק' רעיא מהימנא להורות כי המוכיחים והרועים הם בחי' אחת: שם באות ד' וא"א לבא לאלו הרועים כ"א ע"י עזות וכו' כי יש רועים של הס"א וכו' הנה מה שלא אמר אצל המוכיחים שא"א להתקרב אליהם כ"א ע"י עזות היינו מחמת ששם מדבר כשהאמונה אצלם בשלימות כמב"פ שם ואז ממילא נתבטלין כל האמונות כוזביות ואז אין להרועים של שקר שום ממשלה כי נתבטל ממשלתם ע"י שלימות האמונה שבישראל אבל כאן מדבר כשאין האמונה בשלימות והרועים צריכין לתקנה ולהשלימה וכשיש איזה פגם באמונה עי"ז נעשין אמונות כוזביות כנ"ל אות ב' ועי"ז נעשה שליטה וממשלה להרועים של שקר ומונעים מלהתקרב אל הרועים דק' ע"כ צריכין עזות כנגדם והנה בכאן יש ג"כ ג' בחי' הנ"ל של נעשה ונשמע הנ"ל כי מאחר שרוצה להתקרב אל הרועים בשביל תיקון האמונה נמצא שיש לו אמונה קצת רק שאינה בשלימות נמצא שזאת הבחי' אמונה שיש לו היא בחי' נעשה בחי' נגלה כי כבר השיג אותה אבל שלימות האמונה הוא בחי' נסתר אצלו בחי' נשמע וכן הרועים בעצמם שמתקנים האמונה הם נסתרים ממנו מאחר שאינו יכול להתקרב אליהם ע"י הממשלה של הרועים דסט"א וצריך לזה עזות דק' שעי"ז יתגבר על העזות דסט"א של הרועים של שקר וכשזוכה לעמוד נגד עזותם זהו בחי' השגת הד"ת שסביבות המצוה כי מלבד המצוה בעצמה דהיינו תיקון האמונה שזוכה לקבל מהרועים הק' הגה יש עבודה בהתגברות העזות דק' להכניע העזות דסט"א שזהו בחי' השגת הנשמע בחי' הקולות דק' ואח"כ כשזוכה להתקרב אל הרועים ולזכות לתיקון האמונה בשלימות זהו בחי' שעושה מהנשמע נעשה שהוא בחי' ידין בחי' ויהי ידיו אמונה כנ"ל: שם אות ה'. וצריך כל אדם לרחם מאד על בשר הגוף כו'. ומבאר בכאן ג"כ הג' בחינות הנ"ל. כי מה שמשיג בגופו איזה השגה כ"א לפי ערכו זהו בחי' נעשה כי הגוף הוא בחי' עשי' והשגת הנשמה הוא בחי' נסתר בחי' נשמע כי צריך להתפלל הרבה להשי"ת שיזכה לשבר עזות גופו עד שיזכה להשגת הנשמה וצריך לזה עזות קולות דק' בכדי להכניע עזות הגוף ואלו הקולות דק' הם בחי' ד"ת הנ"ל שסביבות המצוה שעי"ז מכניע עזות גופו שזהו בחי' השגת ד"ת שסביבות המצוה בחי' השגת בין המצוות כנ"ל ואח"כ כשזוכה עי"ז להשיג השגת הנשמה בגופו זהו בחי' שנעשה מהנשמע נעשה: שם אות ו'. וכן בכלליות בני האדם כו' ר"ל כי מתחלה דיבר בפרטיות בההמון שיש בהם ג' בחי' הנ"ל בשני האופנים היינו בענין שצריך להכניע עזות גופו בכדי שיזכה לקבל אור הנשמה וכן צריך להכניע עזות הרועים דסט"א בכדי שיוכל להתקרב להרועים יעכשיו מדבר כשכבר זכה להכניע עזות הרועים דסט"א וזכה להתקרב להרועים דק' יש שם ג"כ ג' בחי' הנ"ל היינו מה שמשמש להחכם זהו בחי' נעשה ומה ששומע קול אנחת החכם שעי"ז נכנע עזות גופו זהו בחי' שהשיג הבחי' שבין המצוות בחי' ד"ת הנ"ל לפי בחינתו ומה שהחכם מתקרב אליהם ומלמד אותם דרכי ה' ונתתקן האמונה אצלם זהו בחי' שנעשה מהנשמע נעשה נמצא היוצא מכל הנ"ל שלזכות למדריגה הגבוהה הוא ע"י בחי' נשמע הנ"ל בכמה בחי' כ"א כפי בחינתו היינו האנחה של עצמו הוא בחי' נשמע שלו וכן בכלליות האנחה של החכם הוא בחי' נשמע שהוא בחי' בין המצוות הנ"ל ועי"ז זוכין למדריגה הגבוה ביותר. שם. אך כשאינם בבחי' בשר אינם שומעין את קול האנחה כ"א קול הברה שזהו בחי' הרע שמתעורר לקטרג כנגדו ודייקא כשהוא בבחי' בשר שמשמש את החכם וכן הגוף משמש את הנשמה במצוות מעשיות אז יוכל ע"י האנחה שהוא עזות דק' להכניע עזות דסט"א שהוא קול הברה היינו כנ"ל כי השימוש הוא בחי' נעשה ואז כשמשמש להנשמה אז דייקא יוכל ע"י העזות שהוא בחי' נשמע (ששומע אנחת החכם) להשיג המדריגה הגבוה ביותר נמצא שעיקר השגת המדריגה הגבוה ביותר הוא ע"י עזות דק' שהוא קולות דק' שהוא בחי' נשמע אבל אעפי"כ צריכין להקדים מקודם את בחי' הנעשה שישמש הגוף להנשמה במצוות מעשיות שהוא בחי' הנגלות שלו ואז דייקא יוכל ע"י העזות שלו להגיע להמדריגה הגבוה ביותר אבל אם לא יקדים הנעשה אזי לא יוכל ע"י הקולות שלו שהוא בחי' עזות דק' להכניע העזות דסט"א ולא יגיע להמדריגה הגבוה כי יתגבר הקול הברה ח"ו וכנ"ל אבל אעפי"כ אין זה דבר ברור כ"כ כי לפעמים יתגבר בקולות דק' כ"כ ויצעק ע"ז בעצמו אם עוונינו ענו בנו ה' עשה למען שמך כמבפ"נ ועי"ז יתבטל ויכניע הקול הברה אף שלא זכה להיות בשר להחכם שהוא בחי' הקדמת הנעשה כנ"ל בבחי' אותן העומדים בחוץ שאינם בבחי' בשר אם קול שופר שמעו יצאו כמב"פ רק אם הוא בבחי' בשר אז בוודאי יכול להכניע העזות דסט"א ע"י הקולות דק'. אבל אפי' אם ירבה במצוות מעשיות מאד וגם ישמש להחכם הרבה מאד אבל לא יתגבר בקולות דק' לצעוק לה' שיוציאהו מפחיתות מדריגתו וכן אם לא ישמע קול אנחת החכם אז בוודאי לא יזכה לעולם למדריגה הגבוה ממנו כי עיקר הדרך לזכות למדריגה הגבוה ממנו הוא ע"י בחי' נשמע שהוא בחי' קולות דק' רק שאעפי"כ צריכין להקדים הנעשה ג"כ בכדי שיהי' בחי' בשר ואז יוכל בנקל ע"י הקולות דקדושה להכניע העזות הגוף ולהגיע להמדריגה הגבוה כנ"ל נמצא שמה שמדבר בכאן ששומע אנחת החכם שהוא בחי' נשמה נגדו זהו בחי' שמקבל הארה משבעה רועים למלאות האמונה המבואר באות ג' וכאן הוא מבאר איך הרועה מתקן האמונה אצל מקורביו היינו ע"י אנחת החכם היינו שמתאנח ומוכיחם על פחיתות מדריגתם היינו מה שאין האמונה אצלם בשלימות וכשהם בבחי' בשר להחכם כמב"פ אזי נשבר העזות גופם שהוא בעצמו בחי' העזות של הרועים דסט"א שבא ע"י פגם אמונה שנעשה מזה אמונות כוזביות שמאמינים בהרועים דסט"א כנ"ל אבל ע"י אנחת החכם נכנע עזות גופם ואז יוכל להתקרב אליהם ולהודיע להם מההשגות שלו שהם בבחי' נסתר מאצל ההמון ועי"ז מתקן האמונה אצלם בשלימות כי עיקר תיקון האמונה הוא השגת הנשמע שהוא תורת ה' נגדם ועי"ז נתתקן האמונה אצלם נמצא שתיקון האמונה הוא ע"י שני בחי' נשמע היינו מתחלה צריכין להתגבר בעזות דק' להכניע העזות דסט"א וכן לשמוע אנחת החכם להכניע עזות גופו שנמשך מפגם אמונה שזה בחי' ד"ת שסביבות המצוה בחי' בין המצוות כנ"ל ואח"כ צריכין לשמוע התגלות התו' מפי החכם שעי"ז נתתקן האמונה אצלם שזהו בחי' שעושה מהנשמע נעשה כי האמונה היא בחי' חותם הידין שהוא בחי' עשי' והוא נבנית ונתתקנת ע"י התגלות סתרי תורה ששומע

מפי

מפי החכם שהיא נגדם בחי׳ תורת ה׳ אצלם ועי״ז נשלמת האמונה אצלם ועיקר התיקון הוא ע״י שהחכם מתפלל שיזכה לתורת ה׳ ממש שהוא בחי׳ נשמע וע״י שיגלה להם אח״כ זאת התו׳ שהיא בחי׳ תורת ה׳ ממש הגם שמסתמא לא יגלה להם כמו שהוא משיגה רק ע״י לבושים רבים אעפי״כ מחמת שהיא תורת ה׳ ממש עי״ז נתתקן אצלם האמונה הק׳. ועפי״ז מבואר היטב ענין המבואר באות ט׳ ולבא לעזות דק׳ הוא ע״י שמחה שהוא בחי׳ נעשה ונשמע כו׳ כי השימוש שמשמש הגוף להנשמה וכן מה שמשמש להחכם זהו בחי׳ נעשה כנ״ל והעזות דק׳ זה נמשך מבחי׳ נשמע כנ״ל בחי׳ השגת ד״ת שסביבות המצוה היינו כי מה שיש לאדם מניעות על המצוה זהו בחי׳ הירידה שקודם העליה רק שיש בזה כמה בחי׳ שאצל הצדיק הירידה שקודם העלי׳ הוא איזה הסתלקות המוחין לפי שעה ואצל המון עם היא ירידה ממש היינו שמתגבר עזות הגוף ואין מניחין אותו להתקרב להמדריגה הגבוה ואדרבא ע״י התגברות עזות הגוף הוא נופל גם ממדריגתו הראשונה ואז צריך להתפלל הרבה להשי״ת שיזכה להכניע עזות הגוף זהו בחי׳ נשמע בחי׳ תפלה בחי׳ ביטול לא״ס לפי בחינתו וכשיהי׳ חזק בזה אז יוכל להתגבר בעזות דק׳ כנגד העזות של הרועים דסט״א ויזכה להתקרב להרועים דק׳ והם יתקנו אצלו האמונה בשלימות נמצא שבכאן מדבר שע״י נעשה ונשמע שלו הוא זוכה להתקרב להרועים והם יתקנו האמונה שלו אבל הוא בעצמו עדיין אינו יכול לזכות לשלימות אמונה ע״י נעשה ונשמע שלו כי תיקון האמונה הוא דייקא ע״י השגת בחי׳ תורת ה׳ ממש כמבואר לקמן והוא עדיין רחוק מזה מאד כי הנעשה ונשמע שלו הוא במדריגה קטנה מאד רק שזה פעל ע״י נעשה ונשמע שלו בהמדרינה קטנה שיזכה לעזות דק׳ ולהתקרב להרועים שזכו לבחי׳ תורת ה׳ באמת ועי״ז הם מתקנין אצלו האמונה וזהו בעצמו נחשב אצלו שהשיג תורת ה׳ מה שזכה להתקרב להצדיק שזכה להשיג תורת ה׳ ממש והוא מאמין בו ועי״ז נתתקן אצלו האמונה בשלימות ומ״ש רבינו באות י׳ וצריך כל אדם לילך מדרגא לדרגא כו׳ עד שיזכה להשיג תורת ה׳ באמת זהו מדריגות הצדיקים הגדולים במעלה מאד שהם בחי׳ השבעה רועים הנ״ל שע״י שמשיגין תורת ה׳ באמת עי״ז הם מתקנים את האמונה אצל ההמון עם המתקרבים אליהם וכנ״ל:

שם, ושארז״ל המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחלה נלע״ד לקשר הענין כפי מה שביארנו לעיל שהצדיקים כשרוצים לתקן האמונה אצל ההמון צריכין להמשיך בחי׳ תורת ה׳ ממש שעי״ז עיקר תיקון האמונה כמב״פ לקמן ע״כ הם מתפללין להשי״ת שיגלה להם בחי׳ תורת ה׳ בכדי שיוכלו לתקן האמונה של המתקרבים אליהם אבל בל״ז הם מתביישים לבקש גדולות כאלה להשיג תורת ה׳ ממש רק בשביל שרוצים בתקנת ישראל לתקן האמונה אצלם וזה א״א כ״א ע״י בחי׳ תו׳ ה׳ ממש ע״כ הם מבקשים מהשי״ת שיגלה להם תו׳ ה׳ ממש בשביל תקנת ישראל וזהו המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר היינו כנ״ל שמתפלל על ישראל שיתוקן האמונה אצלם ע״י שיזכה להשיג תורת ה׳ ולגלות להם מזה התו׳ עצות נפלאות לתקן האמונה. וזהו והוא צריך לאותו דבר כי בוודאי הוא צריך לאותו דבר דהיינו להשיג תו׳ ה׳ גם בשביל עצמו כי זה עיקר התכלית וכמ״ש לעיל וצריך כל אדם לילך מדרגא לדרגא כו׳ עד שיזכה להשיג תו׳ ה׳ רק מחמת קטנותו וענוותנותו הוא בוש בעיני עצמו לבקש גדולות כאלה רק מחמת תקנת ישראל הוא מבקש ע״כ הוא נענה תחלה כי מחמת שהוא עניו כ״כ ואינו חושש ע״ע הוא בבחי׳ אין שהוא בחי׳ תחלה קודם הבריאה ע״כ הוא נענה תחלה דהיינו שזוכה להשיג תו׳ ה׳ ממש שהוא בחי׳ קודם הבריאה שהוא תחלת האצי׳ ואח״כ יוכל לתקן גם האמונה של המתקרבים אליו. והנה כשתדקדק היטב תראה שבענין הנעשה ונשמע שבאות ט׳ וי׳ חושב ג״כ ג׳ בחי׳ בדרך כלל היינו בחי׳ א׳ שצריך להשיג בחי׳ הנסתר בחי׳ ד״ת שסביבות המצוה כו׳ וכן מדרגא לדרגא ויש בזה אלפים ורבבות מדריגות עד אין קץ גם בעוה״ז זהו בחי׳ א׳ ואח״כ באות י׳ מבאר שצריך לילך מדרגא לדרגא עד שיבא בראשית נקודת הבריאה שהוא תחלת האצי׳ שהוא תורת ה׳ ממש כי כל הבחי׳ ומדריגות הראשונות הם תו׳ ה׳ בשם המושאל וכו׳ אך בחי׳ הנשמע שבתחלת האצי׳ היא תו׳ ה׳ באמת כי אין גבוה משם וזהו בחי׳ ב׳ ואח״כ כשזוכה להכלל בא״ס אזי הנעשה הוא בחי׳ תורת ה׳ ממש והנשמע הוא בחי׳ תפלת ה׳ ממש זהו בחי׳ ג׳. ואלו הג׳ בחי׳ הם בחי׳ ההמון עם ובחי׳ הרועים ובחי׳ מוכיחי הדור הנ״ל כי ההמון עם זוכין ע״י בחי׳ הנעשה ונשמע שלהם לעזות דק׳ ולהתקרב להרועים לקבל מהם תיקון האמונה בשלימות והרועים זוכין ע״י הנעשה ונשמע שלהם להשיג תו׳ ה׳ ממש בכדי לתקן האמונה אצל ההמון עם אבל אין צריכין לזה עדיין תפלת ה׳ ממש רק כשיש גז״ד בעולם ח״ו והדין הוא התו׳ כמב״פ אזי השי״ת מגלה להם זה הגז״ד לאלו הצדיקים שזוכים להשיג תו׳ ה׳ ממש כי זה הגז״ד שמגלה להם זהו בחי׳ שמגלה להם תו׳ ה׳ ממש רק מחמת שהוא גז״ד על ישראל ע״כ הם מתפללים לבטל הגז״ד או להמתיקו זהו שתפלתם היא תפלת ה׳ ממש כי תפלת ה׳ הוא ג״כ שיכבשו רחמיו את כעסו שהוא למעלה מתו׳ ה׳ כי הגז״ד הי׳ ע״פ תו׳ ה׳ והתפלה ממתיק הדין וע״כ כשעשו ישראל את העגל גילה השי״ת למשה הגז״ד ואמר הניחה לי וכו׳ ואז ויחל משה שהוא בחי׳ תפלת ה׳ ואז וינחם ה׳ כו׳ רק שאז כשצריכין לבטל הגז״ד בהכרח שתהי׳ האמונה בשלימות אצל ההמון עם כדי לקבל המוסר של המוכיחים כמב״פ באות א׳ ואז יוכלו להתפלל עליהם ולעשות שלום בעולם וע״כ כשירד משה מן ההר וראה את העגל ציוה להרוג את האנשים שעבדו את העגל כי הם פגמו בהאמנה לגמרי ע״כ א״א לומר להם מוסר ולהוכיחם כי אין להם ידים במה לקבל את המוסר שהוא האמונה כי נעשה מפגם האמונה כפירות שהוא פגם הידים כמ״ש ויקח מידם כמבפ״נ ע״כ א״א להמתיק הדין מעליהם ע״כ הוצרך להרגם ואח״כ ויגוף ה׳ את העם שהם ג״כ פגמו בהאמונה כשארז״ל בעדים והתראה בסיף וכו׳ רק שאר ישראל שלא פגמו בהאמונה כלל רק שהפגם שלהם הי׳ על שלא מיחו בידים ע״כ הוכיחם ואמר להם אתם חטאתם חטאה גדולה כו׳ עד שזכה שגילה לו השי״ת י״ג מדות הרחמים כמ״ש ויעבור ה׳ על פניו ויקרא שהוא תפלת השי״ת וזהו מה שמבאר באות י״א שכשרוצים לעלות מנעשה ונשמע זה כו׳ צריך להיות ירידה קודם העלי׳ וכשארז״ל לא הי׳ דוד ראוי לאותו מעשה ולא היו ישראל ראויים לאותה מעשה אלא להורות תשובה כי הירידה היא תכלית העלי׳ היינו כנ״ל כי קודם שעשו את העגל לא השיג משה את הי״ג מדות הרחמים שהוא בחי׳ תפלת ה׳ ממש רק שע״י חטא העגל אז זכה להמשיך בחי׳ תפלת ה׳ ממש וכן הוא בכל דרגא ודרגא ע״י הירידה הוא עושה תשובה אח״כ וכח התשובה נמשך מבחי׳ הי״ג מדה״ר שהמשיך ע״י הירידה של ישראל בשביל להורות תשובה וזהו ג״כ מה שאמר דוד בתפלתו על החטא שלו לך לבדך חטאתי היינו שאתה יודע תעלומות ויודע שלא הייתי ראוי לאותו מעשה רק שנתת לפני מכשול וזהו חטאתי שהוא בחי׳ שוגג בחי׳ מכשול רק והרע בעיניך עשיתי עיני ה׳ הם בחי׳ הב״ד של מעלה שהם שבעים סנהדרין בחי׳ שבעה עיני ה׳ וכ״א כלול מעשר הם ע׳ כידוע הם פוסקין עפ״י התו׳ ובוודאי עפ״י התו׳ הוא רע שהוא מזיד וזהו למען תצדק בדברך היינו שהמכשול שלו הי׳ בכדי שיתגלה הד״ת שלך שהוא נשמע בחי׳ תפלה וזהו בדברך דייקא שהוא תפלת ה׳ ממש וע״כ תזכה בשפטיך היינו

שתזכני

שתזכני במשפט התורה כי ע"י שממשיכין תפלת ה' ממש ע"ז ממתיקין הגז"ד של התו' וכנ"ל. ונחזור לענינינו שיש ג' בחי' בענין נעשה ונשמע היינו של המון עם שהוא בחי' תורת ה' בשם המושאל שהנשמע שלהם הוא בחי' השגת הד"ת באיזה בחי' שאוחזין בה שהיא בחי' תורת ה' בשם המושאל זהו בחי' א' והשגת הנשמע של הרועים שהוא בחי' תורת ה' ממש הוא בחי' ב' והשגת הנשמע של מוכיחי הדור שהוא תפלת ה' ממש זהו בחי' ג'. אמנם לענין תיקון האמונה אין צריכין רק השני בחי' הראשונים של נעשה ונשמע היינו הנעשה ונשמע של המון עם שהוא בחי' השגת הד"ת כ"א לפי בחינתו שעי"ז זוכין לעזות דק' ולהתקרב להרועים והעיקר הוא הנשמע כמב"פ. והשגת הנשמע של הרועים שהוא תו' ה' ממש שעי"ז הם מתקנין האמונה אצל המתקרבים אליהם אבל השגת הנשמע של המוכיחים שהוא בחי' תפלת ה' ממש אין זה שייך לתיקון האמונה כי א"א להמשיך תפלת ה' כ"א ע"י המכשול ואז צריכין שתהי' האמונה בשלימות וכנ"ל אבל בלא המכשול גם הצדיקים הגדולים אינם משיגין רק תו' ה' וכנ"ל לענין משרע"ה ובזה יבואר היטב מ"ש בפנים באות י' הנ"ל וע"כ אמונה נקראת ירושלים ע"ש שעיקר בניינה מבראשית שהוא בחי' יראה ושלם כו' מאמר השלם כי אמונה מהרועים כנ"ל היינו שהרועים ממשיכין תיקון האמונה ע"י תו' ה' ממש שהוא מאמר השלם ולהרועים א"א להתקרב כ"א ע"י עזות שעיקרו ע"י תפלה בחי' השגת הד"ת שהוא בחי' יראה שהוא אצל ההמון עם בחי' נשמע בחי' מאמר השלם בשם המושאל וע"כ נקראת האמונה יראה שלם כי היא נבנית ע"י בחי' היראה של שני בחי' הנ"ל היינו ע"י בחי' יראה שהוא הנשמע של ההמון שעי"ז זוכין לשמחה ולעזות דק' ולהתקרב להרועים ואח"כ כשמתקרבין אל הרועים עיקר בניינה ותיקונה של האמונה הוא ע"י בחי' היראה של הרועים שהוא בחי' הנשמע שלהם שהוא בחי' תו' ה' ממש שהוא עיקר בחי' מאמר השלם שהוא בחי' ירא בשת שהוא תחלת האצי' כי מה שנקרא הנשמע של ההמון ג"כ בשם יראה מאמר השלם הוא רק בשם המושאל כנ"ל לענין תורת ה' אבל הנשמע של הרועים הוא מאמר השלם באמת ועל ידו נבנית האמונה ובכלליות הנשמע של ההמון הוא בחי' נעשה נגד בחי הנשמע של הרועים כמבואר לעיל שהחכם הוא בחי' נשמה נגד ההמון והם בחי' בשר אצלו והשגת הנשמה לגבי הגוף הוא בחי' נשמע והגוף הוא בחי' נעשה שהוא עשי' גשמיית ועיקר בנין האמונה הוא מבחי' הנשמע שהוא יראה מאמר השלם היינו ע"י הנשמע של הרועים שהוא תורת ה' ממש על ידם עיקר בנין האמונה אבל אעפי"כ צריכין לבחי' נעשה ג"כ היינו שיתקרבו עצמם אל הרועים וישמשו אותם וכנ"ל:

שם אות יא. אך כשרוצים לצאת ממדריגת נעשה ונשמע זה כו' צריך להיות ירידה קודם העלי' ר"ל הירידה הוא לכ"א לפי ערכו היינו אצל הצדיק הוא בחי' הסתלקות המוחין לפי שעה ועי"ז הוא מתבייש ועושה תשובה ועי"ז זוכה להשיג המדריגה הגבוה ואצל ההמון הירידה הוא מכשול באיזה חטא ממש רק שלפעמים נותנין לפני הצדיק מכשול גמור בשביל עלי' גדולה בבחי' לא הי' דוד ראוי לאותה מעשה אלא להורות תשובה כמב"פ ומבואר כאן שהד"ת שסביבות המצוה הוא בחי' הירידה שקודם העלי' וכשזוכין להתחזק בשעת הירידה נעשה מהירידה בחי' ד"ת הנ"ל שהוא בחי' תפלה היינו כי בשעת הירידה צריכין להרבות בתפלה מאד שיזכה לעלות מירידתו וכו' ועפי"ז יתבאר ביותר מה שמבואר בלק"ת סי' נט שהצדיק מנעוריו הוא מפסיד בזריזותו הבחי' שבין המצוות והבע"ת צריך לדלג בזריזות אל הק' היינו כנ"ל כי דייקא כשממתין קצת ואז יש לו ירידה קצת וכשהוא מתחזק אח"כ לעלות מירידתו עי"ז זוכה להשיג בחי' הד"ת משא"כ כשמזרז עצמו ממצוה למצוה ביותר אז הוא מדלג על הבחי' ד"ת הנ"ל וזהו פגם קצת ע"כ נותנין לפניו מכשול גמור ואז כשעושה תשובה נעשה מהמכשול ד"ת ונתתקן מה שפגם בתחלה בזריזותו שדלג על הד"ת הנ"ל וזה הי' בעצמו ענין דהמע"ה כי ראוי' היתה בת שבע לדוד אלא שאכל פגה היינו כי דוד ראה ברוח קדשו שהיא ראוי' לו וממנה יצאו מלכי בית דוד ומשיח שעל ידו יהי' תיקון העולם בשלימות ע"כ נזדרז לקחתה ולא המתין כי הי' צריך להמתין מאחר שעדיין בעלה קיים הגם שנתן לה גט כריתות אבל אעפי"כ הי' בזה קצת נידנוד איסור והי' צריך להרבות בתחנונים עד שהיתה באה אליו בהיתר גמור ומחמת גודל זריזותו בשביל תיקון העולם עי"ז דלג על הבחי' ד"ת הנ"ל ונכשל במכשול ואח"כ כשעשה תשובה הי' זה המכשול בעצמו ג"כ תיקון העולם שהוא להורות תשובה כי הבין המצוות הם כפי ערך המצוה וע"כ מחמת שהמצוה שנשא לבת שבע הי' בשביל תיקון העולם כנ"ל ע"כ גם המכשול שלו שהוא בחי' הד"ת הנ"ל הי' ג"כ לטובת העולם ועי"ז זכה דוד לבחי' תפלת ה' ממש כי חיבר חמשה ספרים תהלים כנגד חמשה חומשי תורה שהוא תו' ה' ממש והספר תהלים הוא תפלת ה' וזהו פי' לא הי' דוד ראוי לאותה מעשה היינו כי דוד עסק כל ימיו בתפלה שזהו בחי' ד"ת הנ"ל והי' הולך מדרגא לדרגא במתינות עד שהשיג הבחי' שבין המצוות כנ"ל ע"כ לא הי' ראוי לאותה מעשה שידלג כ"כ בזריזות אל המדריגה בלי הרבות בתפלה ותחנונים מקודם אלא שנתנו לפניו מכשול בשביל תיקון העולם וכן י"ל גם אצל ישראל ואכ"מ להאריך. וע"כ בע"ת צריך לדלג אל הק' בזריזות גדול והבחי' שבין המצוות יתתקן ג"כ ע"י העוונות שעשה מקודם יהי' נעשה מהם בחי' מכשלה בחי' ד"ת כמב"פ. וזהו שובה ישראל עד ה' אלקיך היינו שתקפוץ בזריזות גדול אל המדריגה הגבוה שבק' שהוא בחי' עד ה' אלקיך ממש וא"ת הלא צריכין להשיג גם הבחי' שבין המצוות שהם בחי' מכשלה כמב"פ ע"ז השיב הנביא כי כשלת בעוונך היינו שע"י העוונות שעשית כבר יהי' נעשה בחי' מכשלה בחי' ד"ת הנ"ל כי רק הצדיק שלא חטא מימיו הוא צריך להתמהמה קצת בכדי להשיג הד"ת אבל אתה אינך צריך לזה כי ממילא יתתקן הבחי' שבין המצוות ע"י העוונות שלך שיהי' נעשין מהם ד"ת כנ"ל ואדרבא אם יתמהמה קצת יוכל להכשל עוד הפעם ח"ו ע"כ צריך להזדרז ביותר בבחי' שובה ישראל עד ה' אלקיך ממש כנ"ל:

שם, יהודא בן תימא אומר וכו' ר"ל עפ"י המבואר לעיל בפנים אות ג' שהמנהיגי הדור הם בחי' שבעה רועים הנ"ל והם עוסקין לתקן האמונה אצל המתקרבים אליהם וביארנו למעלה שעיקר מה שמתקנים האמונה אצל המתקרבים אליהם הוא ע"י בחי' תו' ה' שממשיכין ע"י תפלה בשביל לתקן האמונה אצלם וביארנו למעלה על מארז"ל המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחלה שזה קאי על הרועים הנ"ל שמתביישים להתפלל שיזכו להשיג בחי' תו' ה' בשביל עצמם רק שמתפללים שיזכו להשיג בחי' תורת ה' בשביל שיוכלו לתקן עי"ז את האמונה אצל ההמון וגם מבואר למעלה שהמתקרבים צריכין לבחי' נשמע בחי' תפלה בחי' תו' ה' בכדי שיזכו לעזות דק' שיוכלו להתקרב להרועים בשביל תיקון האמונה כנ"ל ועפי"ז יבואר כל הענין הזה כי יהודא בן תימא הי' רועה ומנהיג ישראל והזהיר להמון עם הוי עז כנמר היינו שיתגברו בעזות דק' להתקרב אל המנהיגים אמתיים כי יש רועים דסט"א והם מושלים על עם דל ע"י עזות דסט"א וז"ש הוא הי' אומר עז פנים לגיהנם אבל א"כ נפל פתא בבירא כי אין יודעין איך להתנהג ולמי להתקרב כי הם אומרים שהם מהק' ע"ז התפלל יה"ר שתבנה עירך היינו שיזכו ע"י עזות שלהם שמתקרבין להרועים יזכו עי"ז לבנין האמונה שהיא בחי' ירושלים קריה נאמנה כי

אלו

אלו שמתקרבים אל הרועים דסט"א הם פוגמים באמונה ונופלים לאמונות כוזביות וכפירות כמב"פ אות ב'. אך לבא לזה לתיקון האמונה הוא ע"י ותן חלקינו בתורתך היינו שהתפלל ע"ע שיזכה לבחי' תורת ה' ממש כדי שיוכל עי"ז לתקן האמונה אצל המתקרבים אליו וגם התפלל על ההמון שיזכו לבחי' תו' ה' לפי מדריגתם שהוא בחי' נשמע כנ"ל כדי שיזכו עי"ז לעזות דק' שיוכלו להתקרב להרועים וע"י אלו השני בחי' תו 'ה' של הרועים ושל המתקרבים אליו עי"ז נבנית ירושלים קרי' נאמנה כנ"ל. וזה מדוקדק בפנים שכתב שם בתורתך היינו תו' ה' ממש היינו שיזכה להכלל באין כנ"ל. זה קאי על בחי' תו' ה' שמשיג החכם כנ"ל. ואח"כ אומר עוד הפעם שיזכה להשיג תו' ה' בחי' נשמע שעי"ז זוכין לשמחה כנ"ל כו' וכאן לא אמר תו' ה' ממש רק תו' ה' סתם (וגם הוא מיותר לכאורה כמובן) דזה קאי על ההמון שע"י בחי' תו' ה' שלהם שהוא בחי' נשמע שעי"ז זוכין לשמחה כו' שעי"ז זוכין לעזות ולהתקרב להרועים וע"י אלו שני הבחי' תו' ה' של הרועים ושל המתקרבים אליהם עי"ז נבנית האמונה בשלימות כנ"ל:

שם, וז"פ אלעזר זעירא הוה סיים מסאני אוכמא כו' מחמת שראה שנתקלקל האמונה אצל ההמון והמנהיגים של הדור אינם יכולים לתקן אצלם האמונה ע"כ סיים מסאני אוכמי להורות שנתקלקל חותם הרגלין ואוכמא להורות שנתקלקל חותם הידים שהוא האמונה ור"ל כפי מה שמבואר לעיל אות א' שע"כ נקראים מוכיחי הדור בשם רגלין מחמת שהולכין בשליחות השי"ת להוכיח את ישראל אבל א"א להוכיחם כ"א כשהאמונה אצלם בשלימות אבל כשנפגם האמונה א"א להוכיחם נמצא שנתקלקלו בחי' הרגלין מחמת הפגם אמונה כמב"פ אמר להו בעי מינאי כו' כי זה יהי נסיון אם יש לי גדלות אז ראוי שלא אוכל להשיב לכם כו' ולכאורה אינו מובן הלא אמר ג"כ או אבעי מנייכו ומה יהי' הנסיון בזה והם באמת בחרו שהוא ישאל מהם וא"כ אין מכאן ראי' אם יש לו גדלות אם לאו אך הענין שרמז להם שהם פגמו בעזות במה שחבשוהו וזהו שאמר להם בעו מינאי וכו' היינו שמב' האופנים יהיו מוכח שהם עזי פנים נגדו שאם הם ישאלו ממנו והוא ישיב להם נמצא מוכח שאין לו גדלות וא"כ הם עזי פנים נגדו שחבשוהו ואם ישאל מהם והם לא ידעו להשיבו אעפ"י שאין מכאן ראי' ברורה שהוא אין לו גדלות אבל עכ"פ הם עזי פנים נגדו מאחר שאינם יודעים להשיבו על שאלתו א"כ הם במדריגה קטנה ממנו הרבה נמצא מה שחבשוהו הוא עזות גדול וע"כ בחרו בזה שהוא ישאל מהם בכדי שכשלא ידעו להשיב יהי' להם עכ"פ לעמוד על דעתם שהוא יש לו גדלות רק שהם עשו שלא כהוגן מה שחבשוהו אבל אם היו שואלין אותו והוא ישיב להם יהי' מוכח ב' דברים שהוא אין לו גדלות וממילא הם עזי פנים אבל אח"כ כששאלם ולא ידעו להשיב והוא הי' יודע נתברר ב' העניינים שהוא אין לו גדלות והם עזי פנים כנגדו וע"כ רמז להם בשאלתו שהם עזי פנים האי מאן דקץ כופרי שפגם בעזות כמב"פ. שם, והא קא הוי תמרי כי עי"ז שפגם בעזות יכול לבא לקלקול האמונה ר"ל כי אמונה ועזות תלוים זב"ז וע"כ כמו כשכבר נפגמה האמונה זוכין לתקנה ע"י עזות דק' כמו"כ להיפוך אפי' אם האמונה בשלימות אם פוגם בעזות תוכל לפגום האמונה ע"י עזות דסט"א ויהי' נעשה כפירות ח"ו:

שם, והשיב בששים היינו גיהנם כו' ר"ל כפי המבואר בדברינו לעיל שהעזות דסט"א שמונעים את האדם מלהתקרב אל הרועים הוא בחי' הירידה שקודם העלי' וכשזוכין להתגבר כנגדם בעזות דק' עי"ז זוכין להשיג הבחי' שבין המצוות בחי' ד"ת הנ"ל בחי' נשמע הנ"ל ומבואר לעיל אות י' שהשגת הנשמע שבעוה"ז הוא בחי' נעשה כנגד עולם הגלגלים וכן מעולם לעולם ע"כ לאחר מיתה כשצריכין לעלות לג"ע שזהו בחי' השגת הנשמע כנגד עוה"ז צריך להיות לו ירידה מקודם דהיינו בחי' בין המצוות וזהו הגיהנם ונהר דינור ואח"כ זוכה להשיג הנשמע שהוא הג"ע וע"כ אפילו צדיקים צריכין לילך דרך הגיהנם כי הוא בחי' הירידה שקודם העלי' רק אותם שזכו בחייהם להתחזק בעזות דק' בשעת הירידה ולהשיג הבחי' שבין המצוות ע"כ גם כשיורדין לגיהנם הם עולין תיכף אבל אלו שפגמו בהעזות ולא די שלא זכו בעצמן להכניע העזות ולהשיג הבחי' שבין המצוות כ"א שמעיזין פניהם נגד יראי ה' ומונעים גם אותם מלהתקרב אל הק' ע"כ נשאר עונשם בגיהנם היינו שהם נשארים בהירידה שקודם העלי' עד אשר יקבלו עונשם בשלימות כי העונשים של כל הדברים החליף אברהם אבינו על שעבוד מלכיות שהיא רק אחד מששים בגיהנם היינו ג"כ כנ"ל כי ע"י כל העבירות מתגבר העזות דסט"א שהם המלכות דסט"א ומונעין את ישראל מתורה ומצוות אבל אעפי"כ מאחר שהוא בזה העולם שהוא עולם הבחירה יכולים להתגבר כנגדם בעזות דק' ולהכניעם ע"כ הוא רק אחת מששים בגיהנם כי לאחר מיתה כשנופל לגיהנם בין המלאכי חבלה שהם עזי פנים שם אין שום תחבולה להנצל מהם וצועק ווי בקולות שהוא בחי' עזות ואין מרחם כי מי שלא טרח בע"ש כו' ע"כ באמת מי שזכה בחיים חיותו להתקרב לצדיקים אמיתיים נמצא שזכה לעזות דק' לעמוד כנגד עזות דסט"א ע"כ גם לאחר מיתתו יכול ע"י צעקתו לעורר זכות הצדיקים ולצאת מן הגיהנם שהוא בחי' העזות דסט"א כנ"ל וע"כ עז פנים לגיהנם כנ"ל כי גיהנם ועזות הם בחי' אחת בחי' הירידה שקודם העלי'. ואח"כ יזכה גם הוא לג"ע לפי מעשיו וכ"ז כשלא נפל לכפירות עדיין אבל אם נפל לכפירות ממש אז לא יזכה לג"ע אב לא ע"י גלגולים וכו' נמצא שיש כאן ג' בחי' היינו העונשים של שאר העבירות הוא שעבוד מלכיות ועונש העזות הוא גיהנם שהוא יותר גרוע משעבוד מלכיות אבל אעפי"כ יזכה לג"ע ג"כ אבל עונש הכפירות הוא שלא יזכה לג"ע רק נשאר בגיהנם נמצא שעונש העזות הוא הממוצע בין העונשים שהוא חמור משעבוד מלכיות וקל מעונש הכפירות ואלו הג' מיני עבירות הם כנגד הג' בחי' הנ"ל שבק' כי זה לעו"ז היינו כי שאר העבירות הם ההיפוך מבחי' מעשה המצוות וע"כ עונשם שעבוד מלכיות בבחי' תחת אשר לא עבדת את ה' כו' ועבדת את אויביך. ועזות דסט"א הוא ההיפוך מעזות דק' שהוא בחי' בין המצוות כנ"ל ע"כ עונשו בגיהנם שהוא בין עוה"ז ועוה"ב וכפירות שהוא היפוך האמונה שזוכין ע"י עזות דק' שהוא עיקר בחי' השגת הנשמע שנעשה מהנשמע נעשה היינו שמבחי' תורת ה' של הרועים נעשה אצלו אמונה כנ"ל באריכות והכפירות שהוא היפוך אמונה שנעשית ע"י עזות דסט"א ע"כ עונשו שלא יזכה לג"ע ששם עיקר השגת הנשמע ולפי"ז דברי רביז"ל הם מכוונים עם הפי' הפשוט שבגמ' ישלם בששים שהוא חמור מדמי כופרא וקל מדמי תמרי כי אחד מששים הוא עונש הממוצע כנ"ל:

סי' כג אימא לן מילי דכדיבי. אות ה'. בסילותא דכדנייתא כי באמת יש עוד תיקון לתאוות ממון כו' ומלחא מי סריא כי באמת מי שתיקן הברית אינו נופל לתאוות ממון. פי' כי מה שנק' תאוות ממון ע"א ממש היינו כמו שמבואר בתחלת המאמר אותם בנ"א הרודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות ואינם מסתפקין בממונם ולווין מאחרים הרבה יותר מדאי זה נק' ע"א אנפין חשובין מילי דכדיבי כדנייתא כמב"פ ואח"כ שאלו מלחא כי סריא היינו שאפי' מי שתיקן בריתו רואין ממנו לפעמים איזה תאוה לממון כגון שמקמץ קצת לצדקה או שמדקדק מאד עם חבירו במו"מ עד קצה האחרון השיב להם שיסתכל על השורש ויתבטל התאוה כמב"פ ושאלו מי איכא שליא לפרידא כי הם סברו שגם זה נמשך מפרידא אל אחר הנ"ל וע"ז השיב להם ומלחא מי סריא

כי

כי באמת מי שתיקן הברית אינו נופל לתאוות ממון ממש הנק פרידא רק מה שנופל קצת להתאווה של ממון על זה מועיל התיקון שיסתכל על השרש כי מאחר שתיקן בריתו יוכל להסתכל על השרש ויתבטל התאווה הקטנה שלו של ממון:

סי׳ כט האי גברא דאזיל בעי איתתא כו׳ ע״ש רביז״ל מרמז בזה התו׳ כל סדר התפלה כי דבור הנשמע ונתקבל היינו דבורי התפלה שיהיו נשמעין ונתקבלין לפני השי״ת הוא ע״י הטוב שיש בהדבור זהו בחי׳ סמיכת גאולה לתפלה בחי׳ אם יגאלך טוב וע״י שסומכין גאולה לתפלה עי״ז ממשיכין טוב בהדבור של תפלה ועי״ז נשמע ונתקבל התפלה ואיך עושין טוב בהדבור הוא ע״י שלוקחין הדבור מהדעת זהו בחי׳ ק״ש שקורין מקודם שהם בחי׳ מוחין ודעת וזהו בחי׳ התפלין שצריכין להניחם בשעת ק״ש ותפלה כי תפלין הם בחי׳ מוחין ודעת ולהקים ולרומם את הדעת הוא ע״י שבח הצדיקים כו׳ ואפי׳ המלאכים כו׳ אזי הם משבחין את השי״ת שהוא צדיקו של עולם וזהו בחי׳ פסוד״ז זהו בחי׳ השבח שמשבחין את השי״ת שהוא צדיקו של עולם בחי׳ צדיק ה׳ בכל דרכיו המב״פ שזה הפסוק הוא באשרי שהוא עיקר פסוד״ז כמבואר בש״ע. וזה בחי׳ בגדים לבנים הוא בחי׳ טלית לבן וציצית הוא בחי׳ מלכות כמב״פ וע״י כ״ז נעשה הדבור נשמע ונתקבל כי דבור הוא ג״כ בחי׳ מלכות פה ונעשה בחי׳ יחוד קוב״ה ושכינתי׳ בחי׳ יסוד ומלכות שהוא בחי׳ צדיק בחי׳ אמרו צדיק כי טוב והטפה נמשכת מן הדעת בחי׳ זרע גד דא טפה חוורתא המב״פ היינו שנמשך שפע דק׳ לישראל ופרנסה בלי טורח אבל הרשעים בעוונותיהן גורמין אפרשותא בין קוב״ה ושכינתיה כי גורמין לה דם נדה ואז שולטת עת רעה שהוא היפך הטוב ואז אין הטוב בהדבור זהו בחי׳ שמפסיק בין גאולה לתפלה שהוא אפרשותא בין קוב״ה ושכינתיה ולא נתקבלה תפלתו וממילא נפגם דעתו ג״כ כי אין אדם עובר עבירה אא״כ נכנס בו רוח שטות שהוא ההיפוך מכל הנ״ל דהיינו תיקון הדבור ותיקון הברית שהוא בחי׳ שבח הצדיקים ותיקון הדעת והיוצא מזה הוא שהתחלת התיקון הוא ע״י שבח הצדיקים היינו התקרבות לצדיקים והם יקרים וחשובים בעיניו ומשבח ומפאר אותם תמיד זהו בעצמו בחי׳ תיקון הברית היינו אעפ״י שפגם בבריתו בפרטיות ועי״ז נפגם דעתו ודבורי התפלה אינם נתקבלין אעפי״כ ע״י שבח הצדיקים זוכה לבחי׳ תיקון הברית ועי״ז נתתקן דעתו ונתקבלה תפלתו: שם אות ד׳. ולתקן כל העבירות בפרטיות כו׳ פי׳ עכשיו מבאר תיקון כל הבחי׳ הנ״ל בפרטיות אצל כ״א וההתחלה הוא ג״כ מתיקון הברית ועי״ז מתקן הדמים ונתתקן הדעת בחי׳ על גוזליו ירחף המב״פ: שם, כי קודם התיקון אז יגלו שמים עוונו, פי׳ כי כל שאר העבירות הם פוגמין בהשכינה שגורמין לה דם נדות שזהו בחי׳ וארץ מתקוממה לו כי ארץ הוא בחי׳ מלכות כידוע אבל ע״י פגם הברית הוא פוגם בז״א שהוא בחי׳ שמים וזהו בחי׳ יגלו שמים עוונו. וע״י תיקון הברית שהוא בחי׳ זוהר הרקיע עי״ז הוא מלבין עוונותיהם של השס״ה לאווין בחי׳ בכל עת יהיו בגדיך לבנים שזהו בחי׳ טהרת השכינה מנדתה ג״כ: שם אות ה׳, וזה שביקש יעקב ונתן לי לחם לאכול כו׳ עפ״י דברי המאמר הזה יתפרש כל הנדר של יעקב כי יעקב הלך אז ללבן בשביל זיווגו והאבות הק׳ ע״י זיווגם גרמו יחוד קוב״ה ושכינתיה וזהו אם יהי׳ אלקים עמדי זה בחי׳ תיקון המלכות בחי׳ אלקים מלכי מקדם כמבואר במ״א ושמרני בדרך הזה דרך הוא בחי׳ זיווג בחי׳ אנכי בדרך נחני שהי׳ בשביל הזיווג של יצחק אבל יש דרך דסט״א שהוא דרך אשה מנאפת וזהו ושמרני בדרך שיזכה לזיווג דק׳ ונתן לי לחם לאכול כו׳ כמב״פ ושבתי בשלום אל בית אבי זה בחי׳ תיקון המוחין בחי׳ אב בחכמה היפך גוזל אביו ואמו שהם פגם המוחין כמב״פ והי׳ ה׳ לי לאלקים בחי׳ יחוד קוב״ה ושכינתיה. והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהי׳ בית אלקים זה בחי׳ תיקון התפלה בחי׳ דבור הנשמע ונתקבל המב״פ בחי׳ כי ביתי בית תפלה כמבואר בהתו׳ ואלה המשפטים סי׳ י׳ ע״ש. וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך זה בחי׳ תיקון הצדקה שהוא תיקון הכללי של המו״מ המב״פ: שם בסוף אות י׳, כסף נבחר לשון צדיק. פי׳ כסף נבחר זה בחי׳ תיקון הדעת בחי׳ מוחא חוורא ככספא לשון זה בחי׳ תיקון הדבור שיהי׳ נשמע ונתקבל צדיק זה בחי׳ שבח הצדיקים בחי׳ תיקון הברית כמב״פ. והנה בחיי מוהר״ן איתא שרביז״ל אמר שבזאת התורה נרמז מלכות צרפת וזה כסף נבחר לשון צדיק ס״ת פרנ״ק והנה הגם כי מי יוכל לעמוד על רמיזותיו הק׳ כי גם פשוטי דבריו הק׳ הם עמוקים מאד עמוק עמוק מי ימצאנו כ״ש רמיזותיו אעפי״כ כל מה שנוכל להבין בהם איזה רמז עפ״י הקדמותיו הק׳ בוודאי חובה על כל אחד להשתדל בכל כחו לחפש בחיפוש אחר חיפוש בדבריו הק׳ אולי ימצא איזה רמז בדבריו הק׳ ואם שגיתי ה׳ יכפר בעדי. והנה מבואר בהמעשה של הז׳ בעטלירס בהכת שאמרו שעיקר התכלית הוא הדבור ומצאו צרפתי משוגע שהי׳ מכיר כמה לשונות ומינו אותו למלך מבואר מזה שצרפת הוא דבור דסט״א שהוא ההיפך מכל התיקונים המבוארים בהתו׳ הנ״ל היינו תיקון הברית ותיקון הדבור ותיקון הדעת וזה שהי׳ יכול כמה לשונות הוא פגם הדבור כי לשונם לשון עלגים ומשוגע הוא פגם הדעת ועיקר השגעון הוא ע״י פגם הברית כמבואר בהתו׳ בקרוב עלי מרעים סי׳ לו ע״ש נמצא שהצרפתים הם בסט״א נגד כל התיקונים המבוארים בהתו׳ הנ״ל וע״כ נרמז בס״ת של הפסוק כסף נבחר לשון צדיק שזה מרמז על ג׳ תיקונים הנ״ל שעי״ז מכניעין אותו ובאמת הי׳ לו מפלה גדולה אז כידוע, והנה מבואר בהתו׳ הזאת שצדקה הוא בחי׳ תיקון הכללי שהוא בחי׳ תיקון הברית ע״כ תראה דבר נפלא שאצל מלכות צרפת הוא איסור גדול ליתן צדקה ויש ע״ז עונש מהממשלה רק שמוכרח למכור איזה דבר כגון מהטים וכיוצא ומי שרוצה ישלם לו הרבה יותר משווי׳ אבל צדקה הוא איסור אצלם וזה מחמת שהם שקועים בתאוות ניאוף שהוא פגם הברית שהוא היפך הצדקה ע״כ צריכין דייקא להרבות בצדקה שעי״ז זוכין לתיקון הברית שעי״ז נתתקנין כל התיקונים הנ״ל וזהו ג״כ כסף נבחר לשון צדיק כסף גבחר היינו מו״מ יהי׳ כוונתו בכל דבור שמדבר בהמו״מ בשביל שירויח ויתן צדקה כמב״פ וזה לשון היינו הדבורים שמדבר בשעת המו״מ יהי׳ בשביל צדיק שהוא בחי׳ צדקה בחי׳ צדיק חונן ונותן ועי״ז מכניעין את הפרנק המרומז בס״ת וד״ל. וזה שמבואר שם בהמעשה הנ״ל שהתיקון של הכת הנ״ל הי׳ ע״י שקבלו את המליץ למלך שהי׳ מדבר שירות ותשבחות להמלך שזהו בחי׳ שבח הצדיקים שעל ידי זה נתרומם הדעת ונעשה טוב בהדבור שיהי׳ נשמע ונתקבל ועי״ז תיקנו את הכת הנ״ל וזהו בחי׳ הבעל תפלה שקיבל כח מהגבור ועי״ז תיקנו את המדינה של תאוות ממון שעיקר התיקון שלהם הי׳ ע״י המאכלים הקדושים שזה בחי׳ לחם מן השמים בחי׳ ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש שנאמר ביעקב שהוא הי׳ הגבור שנאבק עם המלאך ויכול לו וע״י נתתקן תאוות ממון בחי׳ מטבע תיקן הנאמר ביעקב כמבואר בהתו׳ צוית צדק סי׳ כג שע״י אלו המאכלים מכניעין תאוות ממון וזוכין ליתן צדקה בחי׳ וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך ועי״ז זוכין לתפלה שיהי׳ דבור הנשמע ונתקבל בחי׳ בפיך זו צדקה המב״פ וזהו כאשר נדרת לה׳ אלקיך בפיך כי כ״ז כלול בהנדר של יעקב כנ״ל:

סי׳ ל מישרא דסכינא אות ב׳. וצריך כ״א לבקש מאד מלמד הגון כזה כו׳ פי׳ שצריך שיהי׳ בו שני דברים היינו שהצדיק יהי׳ בעל השגה גדולה בהשגת אלקות כי לפעמים יש צדיק גדול ואינו בעל השגה וזה בוודאי לא יוכל להועיל להאנשים הפשוטים

כי

כי רבי לא שנאה כו׳ אמנם אפי׳ אם הוא בעצמו בעל השגה גדול אבל אינו יכול להסביר ולהבין להקטנים במעלה לכ״א לפי ערכו ומהותו ג״כ אינו יכול להוציאם ממדריגתם הפחותה להושיעם ולתקנם רק הצדיק שהוא בעל השגה גדול ויש לו שכל התחתון ג״כ דהיינו שיכול לצמצם השגות אלקות ולהבינם לכ״א לפי ערכו זה יכול לקרב בנ״א לעבודת השי״ת וע״כ הי׳ אברהם מגייר גרים כי הי׳ בעל השגה גדול שהשיג כל התו׳ עד שלא ניתנה וגם הי׳ יכול לצמצם השגת אלקות ע״י השכל התחתון בחי׳ בת היתה לא״א המב״פ ע״כ הי׳ מגייד גרים: שם אות ג׳. וזה בחי׳ שערות שהארת המוחין יוצאין בהשערות כן השכל העליון שהוא השגת אלקות הוא מתלבש בהשכל התחתון. פי׳ ענין התלבשות הוא ע״ד המבואר במ״א שכל העוה״ז הוא ציונים וסימנים לדברים עליונים שבעולם היצירה רק שמלובש בעסקי העוה״ז עד שאין מבינים הרמזים המלובש בהם ע׳ סי׳ נ״ד רק שהצדיק מבין הרמזים המלובש בהם ומה שהצדיק מבין הרמזים המלובש בהם הנה לגבי הצדיק הוא שכל התחתון כי הוא משיג השגות אלקות השגות גבוהות מאד רק אעפי״כ יכולים להלביש ההשגות הגבוהות בהשכל התחתון דהיינו הרמזים המלובשים בזה העולם כי כמו שהגשמיות הם ציונים וסימנים להרמזים כן הרמזים בעצמם הם ציונים להשגות הגבוהות וכן אפי׳ אלו השגות הגבוהות הם נחשבים שכל התחתון נגד השגות של עולם היצירה וכן מדרגא לדרגא ע״כ הצדיק חחכם יכול להלביש השגותיו הגבוהות והנוראות מאד שהם בעולם האצילות דאצילות הוא יכול להלביש אותם בדברים של זה העולם מאחר שזה העולם הוא לבוש היצירה ויצירה לבריאה ובריאה לאצילות וכו׳ ועי״ז הוא יכול לגייר גרים ולעשות בע״ת אמנם בדרך כלל יש בכל עולם שכל עליון ושכל תחתון. דהיינו הרמזים המלובשים בעסקי עוה״ז הוא שכל תחתון והשגת אלקות שבתו׳ ומצוות הוא שכל עליון. והנה אלו השני שכליים אעפ״י שבאמת הם שייכים זל״ז כי הארות המוחין יוצאין בהשערות שהוא בחי׳ השכל העליון מתלבש בהתחתון אבל לזה אינו זוכה כ״א הצדיק הגדול במעלה נפלאה מאד כמו אברהם אבינו ומשה רבינו וכדומה שהם השיגו השני שכליים וגם השיגו איך הם מלובשים זב״ז ועי״ז הם יכולים להסביר השגת אלקות להפחותים וקטני ערך ע״י התלבשות השכל עליון בשכל התחתון. אבל יש צדיקים שאינם משיגים כ״א שכל אחד היינו או שמשיג שכל התחתון ולא שכל העליון או שמשיג שכל עליון ולא שכל תחתון כי יכולים להשיג שכל העליון דהיינו השגת אלקות בלי השגת שכל התחתון בכלליות כי ע״י שכל של האדם הוא משיג שכל העליון של השגת אלקות אבל אינו משיג השכל התחתון שהם הרמזים המלובשים בעסקי העולם וכן בכל עולם ועולם וכמו שאנו רואים גם בעוה״ז שיש שני מיני חכמים היינו חכמים החוקרים לעשות משיאן בעסקי עוה״ז או יועצי המלך שהם חכמים בהנהגת המדינה ויש חכמים בחכמת התכונה שהיא חכמה נפלאה ועמוקה יותר מחכמת הנהגת המדינה ואעפי״כ יכול להיות שאלו החכמים בעלי תכונה וחוזי כוכבים לא יוכלו להנהיג המדינה ומלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע כמו״כ בענין ההשגות שכל עליון ושכל תחתון יכולים להשיג זבל״ז וז״ש בסעיף ד׳ ולבא להשכל התחתון א״א כ״א ע״י שונא בצע היינו אעפ״י שזוכה לשכל עליון אם לא יהי׳ שונא בצע בתכלית לא ישיג השכל התחתון ושלמה זכה לזה השכל התחתון כמ״ש ותרב חכמת שלמה מכל בני קדם שזה קאי על שכל התחתון כי בני קדם הם גוים ובוודאי לא זכו להשגת אלקות רק בשכל התחתון הי׳ להם ידיעה ושלמה החכים יותר מהם כי הוא השיג איך השכל התחתון מרמז לשכל עליון והם לא ידעו מזה כלל:

סי׳ לח מרכבות פרעה אות ב׳ כ״ז אותיות כ״א כלול׳ מעשרה פי׳ כי יש עשר נקודות קמץ פתח כו׳ וע״כ כל אות כלול מעשרה וכשפוגמין הדבור הוא פוגם בכ״ז אותיות עם הנקודות כי א״א לדבר בלא נקודות אזי נעשית רוח סערה כמב״פ ועיקר הפגם הדבור הוא לשה״ר שזהו בחי׳ קץ כל בשר כמב״פ: שם אות ד׳, ותיקון הדבור הוא ע״י התורה שלומדין בצר לאדם בעניות ובדחקות זה קאי אדלעיל אות ב׳ שכתב וצריך כל אדם לראות לאכפיא סטרא דקץ כל בשר תחת הדבור דק׳ וזה נעשה ע״י שלומדין תורה בעניות ובדחקות כי ע״י דברים בטלים ולשה״ר בא עניות כמבו׳ בהתו׳ אנכי סי׳ ד׳ וזהו מדה כנגד מדה כי ע״י שדיבר לשה״ר שהוא בחי׳ קץ כל בשר עי״ז התגבר עליו שולטנותא דקץ כל בשר בחי׳ קץ שם לחשך שהוא בחי׳ עניות ודחקות שהוא בחי׳ חשך ולילה כמב״פ. וכשלומד אז התו׳ הק׳ בלילה בעת ששולט עליו הקץ כל בשר עי״ז הוא נוטל ממנו כל הדבורים שנפלו לתוכו אז יקום סערה לדממה ואז נתבטל העניות והדחקות וזהו בחי׳ חוט של חסד שנמשך עליו ביום ואז הדבור יוצא בשיר ושבח והלל להקב״ה היינו שמשבח להשי״ת על שהציל אותו מן העניות והדחקות: שם אות ה׳, וכשמעלה את הדבור לשרשו כו׳ פי׳ כי יש בזה שני בחי׳ א׳ היינו לאכפיא לסטרא כו׳ וזה נעשה ע״י שלומדין תורה בעניות ב׳ וצריך להעלות לשרשו כו׳ שהם ה׳ גבורות כנ״ל אות ג׳ וזה נעשה ע״י שמדבר בחמימות דברי אמת שבלבבו כמב״פ וזה בחי׳ תפלין שהם ביום דייקא היינו כשהשי״ת מרחם על האדם ומושיעו מצרותיו והוא נותן שבח והודאה להשי״ת ע״ז אז דייקא נתרחב דעתו ויודע ומבין גודל פחיתותו וגדולת רחמיו ית׳ ואז מתבייש מאד על רוב פשעיו כי בעת היסורין אז הוא במוחין דקטנות וע״כ יכול לחיות שיתרעם על מדותיו חלילה כשארז״ל עניות מעבירין על דעתו ודעת קונו וע״כ לילה לאו זמן תפלין רק ביום היינו כשהשי״ת מאיר לו אז ניתוסף ונתרחב דעתו ואז מתחיל להתבייש מפניו ית׳ שזהו בחי׳ תפילין כנ״ל שזהו בחי׳ שמעלה את הדבור לשרשו שהם זרוע שמאל ע״י דבור אמת שבלבבו שזהו בחי׳ תפלין של יד שהוא על יד שמאל כנגד הלב ואח״כ כשעושה תשובה ניתוסף בו דעת ונעשה הבושה בפועל על פניו זהו בחי׳ תפילין של ראש וע״כ שבת לאו זמן תפלין כי שבת בעצמו הוא בחי׳ דעת ובושה כי שבת אותיות שין בת תלת גוונין דעינא ובת עין שהם בחי׳ ד׳ פרשיות של תפלין כמב״פ אות ז׳: שם אות ז׳. כי שבת בחי׳ בושה רגלך בתחלה צריך לתקן הדבור הנקרא רגל כו׳ ולפי הק׳ שמקדש ימי החול כן נדחה זוהמת הנחש קץ כל בשר רוח סערה פי׳ דקאי אדלעיל אות ד׳ שאמר שם שתיקון הדבור ע״י התורה שלומדין בצר לאדם בעניות ובדחקות ואינו רודף אחר הפרנסה ל״ט מלאכות שהוא זוהמת הנחש עי״ז ממשיך קדושת שבת לימות החול ועי״ז מכניע הרוח סערה ועי״ז עולה הדבור כי לילה לאו זמן תפלין מחמת קטנות המוחין ושבת לאו זמן תפלין מחמת גדלות הדעת והמוחין כי קדושת שבת גבוה מקדושת תפלין ע״כ דייקא בשעת הירידה שהוא בחי׳ לילה אז צריכין להמשיך התיקון מבחי׳ הגבוה מאד שהוא בחי׳ קדושת שבת היינו ע״י שימעט בעסק בשעת עניותו ויעסוק בתו׳ שהוא קדושת שבת כי בשבת ניתנה תורה עי״ז הוא מכניע הקץ כל בשר ונוטל ממנו הדבורים ועי״ז יתבטל העניות והדחקות וזה שארז״ל שתורה הוא תיקון ללשה״ר שנאמר מרפא לשון עץ חיים היינו כנ״ל וזהו שסיים הכתוב ודבר דבר היינו כי שבת הוא עליית הדבור לשרשו וזה שסיים כי פי ה׳ דבר היינו שהדבור הוא בק׳ גדולה בבחי׳ כי פי ה׳ דבר: שם. וז״פ מרכבות פרעה וחילו היינו בחי׳ תפלין כו׳ נ״ל לבאר כי ע״י שאמר אברהם במה אדע הי׳ גלות מצרים כשארז״ל היינו כי עי״ז נפגם הדבור וינק ממנו הקץ כל בשר ועי״ז נעשה

גלות

גלות מצרים בחי' לפתח חטאת רובץ המב"פ ותיקון הדבור הוא ע"י שממשיכין קדושת שבת לששת ימי החול לקדשם מל"ט מלאכות ולעסוק בתו' אבל אז הי' קודם מתן תורה והי' התיקון ע"י קדושת שבת לבד שפעל משה אצל פרעה שישבתו ביום השבת ועי"ז נמשך תיקון הדבור אבל לא בשלימות כי העיקר התיקון הוא ע"י עסק התורה ואז הי קודם מ"ת וזה שאמר משה כי כבד פה אנכי היינו כי א"א לתקן הדבור בשלימות וע"כ הי' עיקר התיקון ע"י קדושת שבת ואח"כ נתן להם השי"ת שני מצוות דם פסח ודם מילה שזה בחי' לימוד התו' בלילה היינו במצרים בדחקות ופ' החדש שהוא בחי' כלליות התו' כשארז"ל לא הי' צריך התו' להתחיל אלא מהחדש הזה לכם וע"י כל אלו הבחי' זכו לאכפיא לסטרא דקץ כל בשר תחת הדבור של הק' ועי"ז יצאו ישראל ממצרים וזהו בחי' א' הנ"ל. אבל צריכין עוד להעלות הדבור לשרשו שהוא בחי' גבורות שהוא בחי' ודובר אמת בלבבו שהוא בחי' תפלין בחי' דעת בחי' בושה המב"פ שכל זה נמשך ע"י החוט של חסד זה התיקון נעשה בשעת קי"ס כמ"ש וישב הים לפנות בוקר דא בקר דאברהם אז נופלים כל המקטריגים השולטים על הדבור שנטבעו המצריים בים ואז הדבור יוצא בשיר ושבח זה בחי' שירת הים ואז כשמעלה הדבור לשרשו היינו לגבורות אז זוכה לבחי' תפלין בחי' וראו כל עמי הארץ כו' ויראו ממך בחי' תפול עליהם אימתה ופחד דנאמר בשירת הים וזהו בחי' מרכבות פרעה היינו בחי' תפלין כמב"פ ואז הדבור עולה ונעשה בת אברהם כי מתחלה הי' הגלות נמשך ע"י אברהם שאמר במה אדע שעי"ז נמשך הדבור לגלות מצרים ע"כ עכשיו כשעלה ממצרים נעשה בת אברהם כמקדם וזהו טובעו בי"ס כמב"פ וד"ל וזהו נטית ימינך כו' נחית בחסדך בחי' חוט של חסד הנ"ל וזהו בגדול זרועך ידמו כאבן היינו ע"י שהעלו את הדבור לשרשו שהוא בחי' זרוע שמאל עי"ז ידמו כאבן שניטל מהם הדבור וזהו שסיים ה' ימלוך לע"ו כי הדבור הוא בחי' מלכות בחי' דבר מלך שלטון וזהו כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים כי אותיות הדבור נקרא סוס כמבואר בכמה מקומות היינו שהדבור דקץ כל בשר נכנע תחת הדבור דק' שנקרא בים שהוא גימ' בכל בחי' בת אברהם כמב"פ כי דברי רבי' ז"ל הם בכלליות ובפרטיות כמובן לכל מעיין בדבריו בעין השכל:

סי' נד אות ב' אך ההגדלת השכל בזה צריך להיות במדה שלא יצא חוץ מגבול הק' וכן לא יסתכל בזה למעלה ממדריגתו פי' כי יש דרכי האמורי שהם בחי' רמזים דסט"א שיוצא חוץ מגבול הק' כגון פתו נפלה מפיו או צבי הפסיקו ע"כ צריכין ליזהר שלא יסתכל בזה כי הם דרכי האמורי כי אין בהם שום טעם עפ"י שכל אנושי רק לפי שכל אנושי שלו כן יגדיל המחשבה בזה. וכן לא יסתכל בזה למעלה ממדריגתו למשל כששומע איזה דבר רע לפשוטי אנשים צריך להבין הרמז שמרמזין לו שפגם הוא בזה הדבר רע ששומע ולהגדולים הרמז שצריך להמתיק דינים שמשם נשתלשל הדבר הרע הזה ששומע וכדומה ע"כ צריך כ"א להסתכל לפי מדריגתו וכדומה בשאר הענינים הרמזים הם בדבר אחד לגדולים ולקטנים אבל לכ"א מרמזין לפי ערכו ומדריגתו: שם. א' מחמת שזאת הק' המלובשת בעסקי העוה"ז הוא בחי' רגלין כו' ע"כ הוא מקום מסוכן וכו' ובזה יובן חטא שלמה המלך ע"ה שאמר אני ארבה ולא אסור לבבי כי שלמה הי' מבין הרמזים מכל הדברים כמ"ש וידבר על העצים ועל האבנים היינו שהי' מבין הרמזים מכל הדברים ע"כ אמר אני ארבה כו' כי הי' סומך על חכמתו שלא יטו את לבבו אבל באמת לבסוף הטו את לבבו כי הוא מקום מסוכן כמב"פ ויש לרמז שאלו הג' דברים של שלמה שהם נשים וסוסים וכסף וזהב שהזהירה תורה עליהם שלא ירבה ושלמה סמך על חכמתו והרבה ולבסוף נכשל הם בעצמם בחי' מחשבה דבור ומעשה של עסקי עוה"ז שבכולם מלובש רמזים להתקרב לעבודתו ית' והזהיר התורה שלא ירבה בזה אעפ"י שמבין הרמזים רק צריך להסתפק במועט כי לא ירבה נשים פן יסור לבבו זה בחי' מחשבה כי המחשבה היא בלב וסוסים הוא בחי' אותיות הדבור כי האותיות הם בחי' סוסים כי הם מעלין את האדם למקום גבוה אם הם בק' וכן להיפך כמובא בספרים ועי' בהתו' אני ה' סי' יא וכסף וזהב הוא בחי' מעשה בחי' ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה ובחי' כחי ועוצם ידי עשה לי החיל הזה וזה כשהתודה שלמה שפגם בזה שסמך על חכמתו והרבה להתעסק בעסקי עוה"ז להעלות הניצוצין המלובשין בהם אמר מי עלה שמים וירד כו' ודרז"ל שזה קאי על משרע"ה מי הקים כל אפסי ארץ דהיינו שא"א להעלות הרגלין המלובשין בעסקי העולם כמב"פ כ"א כשמקיימין דברי משרע"ה לבלי להרבות בהם: שם באות ה'. וכח המדמה בא ע"י לשה"ר כו' זהו בחי' פגם המחשבה דבור ומעשה כי לשה"ר הוא פגם הדבור שזהו בחי' סוסים כנ"ל ופגם הדעת הוא פגם המחשבה ונופל לאהבת הבהמיות שהוא אהבת נשים והחדושים שמכח המדמה הם מזיקים לפרנסה כמב"פ שהוא פגם המעשה בחי' כסף וזהב הנ"ל: עוד מרמז בזה ענין יוסף שהביא דבתם רעה שזה בחי' פגם לשה"ר ועי"ז נופל לאהבת הבהמיות שזה ענין של אשת פוטיפר ואלו החדושין מזיקים לפרנסה כו' ועל ידם בא רעב לעולם שזה בחי' שבע שני רעב בחי' ולא נודע כי באו אל קרבנה המב"פ וע"י הכח המדמה נפגם הזכרון ונופל לשכחה ועי"ז ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו והתיקון לזה הוא בחי' יד שהוא בחי' שמחה וזה שכתוב ביוסף ויהי איש מצליח ודרז"ל במדרש שהי' תמיד מפזז בשמחה כי עי"ז מכניעין המדמה כי יוסף תיקן כל זה בחי' אסף אלקים את חרפתי בחי' אשר לא תקחו חרפת רעב כמב"פ בחי' ויוסף ישית ידו על עיניך המב"פ כי התו' הזאת מבאר כל ענין של יוסף הפגם שלו והתיקון שתיקן והכניע המדמה שהוא בחי' פרעה לדורות עד שעל ידו דייקא יצאו ישראל ממצרים כמ"ש פקוד יפקוד כו' והעליתם את עצמותי בחי' ויקח משה את עצמות יוסף עמו: שם. וכשהדעת נסתלק ממנו נופל לאהבת הבהמיות וכו' בחי' אתה כהן בחי' וקמץ הכהן פי' כי מבואר בליקוטי הש"ס להאריז"ל וז"ל דע כי קמיצה הוא בחסד בסוד וקמץ הכהן והנה אור החסדים העליונים לא הי' להם קיום והעמדה רק בג' ראשונות שבכל פרצוף וזהו ג' אצבעות לבד עכ"ל נמצא מבואר שעיקר קיום החסד שהוא בחי' אהבה כ"א ע"י ג' ראשונות שהוא בחי' חב"ד וע"כ ממילא כשנסתלק הדעת ע"י פגם לשה"ר עי"ז נפגם החסד שהוא אהבת השי"ת ונופל לאהבת הבהמיות וזה שמביא רביז"ל הפסוק וקמץ הכהן היינו שבזה הפ' מרומז שהאהבה בחי' כהן תלוי בקמץ שהוא בחי' חב"ד שהם בחי' ג' אצבעות של קמיצה: שם באות ד'. מערה היינו בחי' דביקות כו' מתחתי היינו בחי' אמת לכאורה לא נזכר מזה לעיל כלל ונ"ל שדביקות היינו בחי' לאדבקא מחשבתא בעלמא דאתי המבואר לעיל ויש בזה כמה בחי' והוא זכה לדביקות נפלא מחמת בחי' אמת שלו י"ל שהוא מה שמבואר לעיל בענין הרמזים שההגדלת השכל צריך להיות במדה שלא יצא חוץ מגבול הקדושה וכן לא יסתכל בזה למעלה ממדריגתו ע"כ כשזוכין לכוון המדה בזה זה בחי' אמת וזה בחי' אמת מארץ תצמח המב"פ בחי' והארץ הדם רגלי שהם בחי' הרמזים כו' כשזוכין לכוון האמת איך להתנהג בזה אזי זוכין לדביקות נפלא כי מבואר לעיל שהגדלת השכל הוא בחי' תפלין ותפלין הם בחי' דביקות עי' סי' לח בהתו' מרכבות פרעה וע"כ כתיב בתפלין ולזכרון בין עיניך כמב"פ: שם באות ו'. ולהכניע הכח המדמה הוא ע"י בחי' יד כו' וז"ש אצל אבשלום ויצב לו מצבה ויקרא שמה יד אבשלום מחמת שלא

שלא הניח בן זכר כמבואר שם בפסוק כי התיקון לזה הוא בחי יד: שייך לעיל אות ה׳, וז״ש ויקרא שם יוסף צפנת פענת ותרגומו דמטמרין גלין ליה זה בחי׳ הרמזים המלובשים בעסקי חול שהם צפונים ונעלמים והוא זכה להשיג אותם ע״כ ויתן לו את אסנת בת פוטיפרע כהן און לאשה כי הוא זכה לתקן האהבה הנפולה שנקראת כהן און וזכה להעלותה אל הקדושה ע״כ לקח בתו דייקא לאשה והעמיד זרע קדש שבטי יה וזה שקרא שם הבכור מנשה כי נשני אלקים את כל עמלי שהוא היפך משכחת עלמא דאתי כי הוא זכה לאדבקא מחשבתי׳ רק בעלמא דאתי ועי״ז נשכח ממנו כל עמלו של עוה״ז ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלקים בארץ עניי היינו שזכה להגביה כל הניצוצות שבעמקי הקליפות בחי׳ מי הקים כל אפסי ארץ המב״פ שהם בחי׳ חיות אלקות בחי׳ רגלי הק׳ המלובשים בכל הדברים שבעולם כמב״פ וז״ש ותעש האו״ץ כו׳ לקמצים זהו בחי׳ תיקון הקמץ המב״פ:

סי׳ נה אות ג׳. וזאת הזכי׳ שזוכה בדין כו׳ עי״ז ניצול הצדיק כו׳ נ״ל לבאר עפ״י מה שמבואר בסי׳ **ח׳** כי כל רשע יש לו צינור היינו מדה רעה שמשם מקבל חיותו כו׳ ע״ש ע״כ, כשמלמדין זכות על הרשע שעי״ז נמתק קצת הרע שלו ממילא נחלש כחו וכהו מאור עיניו וזהו בחי׳ צל שנתכסה הצדיק כי מסתמא יש בהצדיק איזה פגם דק כי בל״ז לא הי׳ יכול הרשע לשלוט עליו כי צ״ג אינו בולע וע״כ כשמלמדין זכות על הרשע שהוא רע גמור ע״י שמוצאין בו איזה נקודה טובה ממילא נמתק עי״ז הקטרוג שיש על הצדיק על הפגם דק ועי״ז ניצול הצדיק מהארס של הרע עין שנמשך מהצינור הרע שלו ועי״ז רואה ומשיג צדקתו של הקב״ה היינו ע״י שמחפש ומוצא בהרשע איזה נקודה עי״ז רואה ומשיג שצדיק ה׳ כי אין הקב״ה מקפח שכר כל ברי׳ ומשלם לו בעוה״ז כדי להאבידו מהעוה״ב וזהו צדקתו של הקב״ה כי לא אצדיק רשע: שם אות ה׳. כי צריך להכניע הרע כו׳ צב״ר ר״ת צדיקים, בינונים, רשעים, כי המתפלל הוא בינוני וצריך להכניע גופו המגושם וצריך לבטל הרע של הפושעי ישראל שמתפלל עמהם ויעשה מהרע כסא להקדושה היינו רשע שאינו גמור ואז יוכל אח״כ ע״י תפלתו לראות במפלתם של רשעים היינו רשעים גמורים שצריכים להפילם ודייקא ע״י שמלמד זכות עליהם וכמו שמבואר בדברי רבינו ז״ל על מארז״ל הוי דן את כל אדם לכף זכות בסי׳ קלו ע״ש וזהו בחי׳ אפר שבתפלה ועפר הוא בחי׳ צדיקים גמורים שוכני עפר הנ״ל וכשמעורר נר״נ שלו הוא בבחי׳ צדיק שאינו גמור נמצא שע״י תפלה כתיקונו נכללים כל החמשה בחי׳ צדיק גמור וצדיק שאינו גמנר ובינוני ורשע גמור ורשע שאינו גמור שגם משה לא השיג זאת עד שהודיע לו הקב״ה ע״כ הוא מרומז בפרה אדומה שאמר הקב״ה לך אני מגלה טעם פרה אדומה ולאחרים חוקה שא״א להם להשיג זאת מה שהרשע זוכה בדין והצדיק נרדף ממנו רק ע״י תפלה כתקונה בבחי׳ הנ״ל שהוא בחי׳ פרה אדומה זוכין להשיג זאת כנ״ל שרואה ומשיג צדקתו של הקב״ה: שם אות ו׳. גם צריך לתקן בתפלתו שלש קולות כו׳ נלע״ד שתיקון ג׳ קולות האלו הם בעצמם אור זכות אבות המבואר לקמן אות ח׳ כי תיקון אמונות כוזביות שהוא בחי׳ הגבוהי קומה הוא בחי׳ אברהם כי הוא הי׳ ראש למאמינים בקדו׳ כמ״ש והאמין בה׳ והוא נקרא האדם הגדול בענקים וכשארז״ל שפסיעותיו של אברהם היו ד׳ מיל וע״כ תיקון האמונות כוזביות הוא אור אברהם ותיקון המחקרים שהם קטני קומה הוא בחי׳ יצחק כי יצחק הוא בחי׳ בן חכם ישמח אב שהוא צחוק עשה לי אלקים והוא הי׳ קטן מאד כשארז״ל במדרש ע״כ תיקון המחקרים הקטני קומה הוא בחי׳ יצחק ותיקון הבזיונות והחרפות משונאים שהוא בחי׳ אנכי תולעת ולא איש חרפת אדם כו׳ היא בחי׳ אור יעקב בחי׳ אל תיראי תולעת יעקב כי יעקב הי׳ לו הרבה שונאים עשו ולבן ואנשי שכם ע״כ תיקון החרפות הוא בחי׳ אור יעקב: שם אות ח׳. וע״י בחי׳ א״י לא די שניצול מרע עין של רשעים כו׳ פי׳ כי ג׳ אבות ושכינתא הם בחי׳ תלת גונין דעינא ובת עין ועי״ז ניצול מהרע עין של הרשע ורואה בהרשע מה שרצה לראות בו כי מתחלה מסתמא הי׳ איזה פגם דק אצל הצדיק שהוא בחי׳ פגם קדושת א״י שהוא בחי׳ גלות השכינה והי׳ כח להרשע להזיק אותו ע״י ראייתו כמ״ש לעיל כי בגלות המר עיניהם לטושים כי נתגבר התלת גוונין דעינא ובת עין דסט״א אבל ע״י תפלה כתקונה שמתנוצץ אור זכות בות וא״י תלת גוונין דעינא ובת עין דק׳ עי״ז הצדיק רואה בהרשע מה שרצה לראות בו:

סי׳ נו וביום הביכורים אות א׳ כי יש בכל אחד מישראל בחי׳ מלכות וכו׳ והושב שם ג׳ בחי׳ א׳ בחי׳ מלכות באתגליא על אלו האנשים ב׳ שבאתגליא אין לו ממשלה על אלו האנשים ובאתכסיא הוא מושל עליהם אבל דייקא על אלו האנשים ולא על האחרים ויכול להיות שיש שמושלים עליו ג״כ כמו שרי העשרות שהוא מושל על עשרה אנשים פשוטים והשרי מאות מושלים עליהם וכן שרי אלפים מושלים על השרי מאות דהיינו שזה שר האלף מושל על אלו שרי מאות ועשרות אבל על אחרים אין לו שום ממשלה אפי׳ על הפשוטים ושר האלף הב׳ הוא מושל על שרי מאות ועשרות אחרים וכו׳ ג׳ יש אחד שבאתגליא אין לו שום ממשלה ואעפ״כ באתכסיא ובהעלם גדול הוא מושל על כל הדור ואפי׳ על כל צדיקי הדור וכל אחד לפי בחי׳ המלכות שיש לו מוטל עליו להוכיח את האנשים שתחת ממשלתו ויש בזה ג״כ ג׳ בחינות המבוארים לקמן אות ג׳ שצריכין להוכיחם בחי׳ חצר בית הנשים וחושב ג׳ מדריגות א׳ שנשו וקפצו ממקומו של עולם שנתרחקו לגמרי ב׳ שכבר הי׳ קצת אצל השי״ת אך שכבר שכחו אותו ית׳ ג׳ שגם עתה זוכרים את השי״ת אך שנשתה גבורתם כו׳ ומרדכי שהוא בחי׳ המלכות הוא יכול להזהיר ולהוכיח אותם היינו שזה הצדיק שיש לו מלכות באתגליא הוא יכול להוכיח רק להבחי׳ הג׳ שגם עתה זוכרים את השי״ת רק שנשתה גבורתם שאינם בבחי׳ הסתרה כ״כ ע״כ הוא יכול להוכיחם ולעורר לבם שיתגברו על יצרם אבל בחי׳ הב׳ שכבר שכחו אותו ית׳ שהם בבחי׳ הסתרה עבר ושנה נעשית לו כהיתר אינו יכול להוכיחם וכ״ש הבחי׳ א׳ שנשו וקפצו ממקומו של עולם בוודאי אינו יכול להחזירם למוטב מאחר שכל הדרכים רעים דומות לו למישור רק הצדיק שבאתכסיא יש לו ממשלה עליהם הוא יכול להוכיחם ע״י עסק התו׳ שמגלה שאפי׳ בהסתרה מלובש שם תורה כמב״פ וג״ז אינו יכול להוכיח רק להבחי׳ ב׳ שהם בחי׳ הסתרה א׳ יכול להוכיחם ע״י עסק התו׳ שלו שהוא משיג בחי׳ סתרי תורה אבל אלו שנשו וקפצו שהם בחי׳ הסתרה שבתוך הסתרה אין יכול להוכיחם כ״א זה הצדיק שבאתגליא אין לו שום ממשלה ובהעלם הוא מושל על כל צדיקי הדור והוא משיג סתרי תורה תו׳ ה׳ ממש ע״כ הוא יכול לגלות התו׳ שמלובשת בהסתרה שבתוך הסתרה שהוא סתרי תורה תו׳ ה׳ בעצמה ועי״ז התו׳ תוכיח אותם בחי׳ פיה פתחה בחכמה כמב״פ וע״כ כשמהפך ההסתרה שבתוך ההסתרה לדעת נעשה ממנה תורת ה׳ ממש: שם אות ג׳, וצריך להמשיך אריכות ימים לתוך המלכות פי׳ כי מתחלה מזהיר שלא יהי׳ המלכות אצלו כעבד למלאות תאוותו אבל יכול להיות שהמלכות אצלו בן חורין דהיינו שאין משתמש בה להנאתו אבל אינו משתמש בה גם לעבודת השי״ת להוכיח את האנשים שתחת ממשלתו ואז הרבנות מקברת בעלי׳ כמב״פ ע״כ צריך להמשיך אריכת ימים להוך המלכות כו׳: שם באות הנ״ל. וע״י זה הדעת יוכל לידע כו׳ פי׳ שהצדיק צריך לעסוק בתו׳ בינו לבין עצמו ועי״ז ממשיך היות ואריכות ימים לתוך המלכות בחי׳ וקרא בו כל ימי חייו והחיות הוא החכמה כמ״ש החכמה תחי׳ ואז ע״י הדעת הוא זוכה להשיג

הסתרי תורה שמלובש בתוך העבירות בתוך ההסתרה שבתוך ההסתרה וע"י שמשיג התורה המלובשת שם בתוך העבירות זהו שנתגלין הנסתרות לדעת ואז התו' בעצמה מוכיחה אותם היינו שנופלין לו הרהורי תשובה מהסתרי תו' המלובשת בההסתרות וע"כ במקום שבע"ת עומדין אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד כי מהעבירות נעשין סתרי תו' שהוא תו' ה' ממש בחי' זדונות נעשין לו כזכיות וזה שנקראת המגילה מגלת אסתר היינו שנתגלה ההסתרה וכשארז"ל אסתר מן התו' מנין שנאמר ואנכי הסתר אסתיר בחי' הסתרה שבתוך הסתרה וזה נעשה ע"י מרדכי בחי' בשמים ראש מר דרור כמב"פ וזהו בשמים ראש דווקא בחי' ראש ומוחין בחי' הדעת שעי"ז נתגלין הנסתרות וזה בחי' שמן המשחה בחי' הכמה בחי' שמן משחת קדש כי קדש הוא חכמה כידוע: שם אות ט'. ולבא למחלוקת לש"ש צריך לזכך ולטהר את השמים כו' נ"ל לבאר כי כל המחלוקת שרשם נמשך משמים שנאמר בו יהי רקיע כו' ויהי מבדיל כו' כמבואר בזוהר ושמים הוא בחי' אש ומים כשפירש"י ודרז"ל עושה שלום במרומיו גבריאל שר של אש וכו' נמצא ששמים בעצמם הם בחי' השלום שנעשה לאחר המחלוקת בחי' והב בסופה וזהו מחלוקת לש"ש היינו שהמחלוקת דק' היא בבחי' המחלוקת של שמים שנעשה שלום אבל מחלוקת שלא נעשה שלום ביניהם היא שלא לשם שמים זהו בחי' עצבון ידים המב"פ כי ימין ושמאל הוא בחי' אש ומים שהוא בחי' שמים וע"י עצבות הוא מחלוקת גמור ע"כ התיקון ע"י אנחה שיתאנח ע"ז שנפל למחלוקת גמורה שהוא בחי' עצבון ידים ועי"ז מזכך את הידים המחלוקת של אש ומים שיהי' בבחי' שמים שהוא בחי' שלום בחי' והב בסופה ואעפי"כ הם מחולקים כמו השמים הגם ששלום בין אש ומים אעפי"כ זה אש וזה מים וכן השמים בעצמם מבדילין בין מים למים רק ששלום ביניהם כמו"כ המחלוקת דק' אז אלו ואלו דא"ח אעפ"י שההלכה כאחד מהם והנה מבואר לעיל אות ח' שהדעת של המחלוקת לש"ש הוא גדול יותר מהדעת של שלום ועיקר הדעת הוא כשזוכין לידע שבכל ההסתרות מלובש אלקותו ית' שהוא התו' כנ"ל באות ג' וע"כ כשיש עליו מחלוקת שעי"ז מכסין אותו עי' סי' פ"ח אזי הוא זוכה עי"ז להשיג סתרי תו' תורת ה' ממש ועי"ז זוכה שהלכה כמותו וע"כ הרשע המקורב להצדיק הזה הוא רשע וטוב לו ואין טוב אלא תורה כנ"ל היינו שהצדיק משיג סתרי תו' המוסתרת אצל הרשע ועי"ז נתגלה ההסתרה והתו' בעצמה מוכיחה אותו ועי"ז זוכה הצדיק שהלכה כמותו בכ"מ אבל כשאין עליו מחלוקת אינו יכול להשיג תו' ה' ממש דהיינו לגלות ההסתרות ועי"ז אין הלכה כמותו והרשע שמקורב אצלו הוא רשע ורע לו היינו שהרע שלו בשלימות נמצא היוצא מזה שכשהצדיק הוא באתכסיא הוא יכול להשיג תו' ה' ולגלות ההסתרות או אפי' כשהוא באתגליא רק שיש עליו מחלוקת עי"ז הוא זוכה ג"כ לדעת גדול ולהשיג סתרי תו' והלכה כמותו וזשארז"ל הלכה מכלל דפליגי ר"ל דאם לא היו חולקין עליו לא הי' זוכה לזה שיהי' הלכה כמותו וזהו ענין שאול ודוד ושאול חלק על דוד ורדף אותו ע"כ זכה דוד שהלכה כמותו כשדרז"ל וה' עמו שהלכה כמותו אבל שאול לא הי' יכול לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא ועי' בח"מ שמביא שם שאמר רביז"ל שיש היכלות שא"א ליכנוס לשם כ"א ע"י המחלוקת שחולקין עליו וע"כ גם על משה רבינו הי' מחלוקת הרבה כמבואר בתורה ובדרז"ל נמצא שהצדיק זוכה ע"י המחלוקת דייקא לסתרי תורה וכו' אמנם אלו החולקין עליו אם כוונתם לש"ש אזי אלו ואלו דא"ח רק שאין הלכה כמותם אבל אם אין כוונתם לש"ש אזי אעפ"י שהצדיק זוכה ע"י מחלוקתם דייקא למה שזוכה עין לא ראתה אבל הם ענוש יענשו וזשארז"ל איזהו מחלוקת לש"ש זו מחלוקת הלל ושמאי ושלא לש"ש זו מחלוקת קרח היינו כנ"ל כי אעפ"י שקרח לא הי' כוונתו לש"ש אעפי"כ זכה משה ע"י המחלוקת שלו להשיג תו' ה' ממש כמו ע"י המחלוקת של לשם שמים וזהו שתפסו הלל ושמאי דייקא כי משה הוא ר"ת מחלוקת שמאי הלל כמב"פ היינו שמשה זכה ע"י המחלוקת של קרח כמו ע"י המחלוקת של הלל ושמאי רק שקרח ועדתו נענשו מחמת שכוונתם הי' שלא לש"ש אבל אצל משה אין חילוק בין שחולקין עליו לש"ש או לא וזהו ענין נחש נחשת שעשה משה והי' כל הנשוך וראה אותו וחי וארז"ל וכי נחש ממית וכו' אלא בזמן שמשעבדין לבם לאביהם שבשמים מתרפאין וכו' והקשו המפרשים א"כ למה הוצרך להנחש הי' להם לומר שישעבדו לבם כו' ועפי' התו' הזאת מובן היטב כי החטא שלהם הי' שחלקו על משה כמ"ש וידבר העם באלקים ובמשה נמצא שמחלקותם הי' שלא לש"ש כי אדרבא דברו על ה' ועל משה כו' שזה בחי' זוהמת הנחש המב"פ בחי' עצבות רוח כי הנחש דברה ג"כ לה"ר על ה' כביכול ע"כ שלח עליהם הנחשים רק שמשה רבינו זכה להשיג התורה המלובשת בהם שהוא סתרי תורה רק שהם נענשו אבל כשמשעבדין את. לבם שזה בחי' אנחה באמת מעומק הלב בחי' נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים עי"ז נעשה מחלוקתם בחי' מחלוקת לש"ש כי ע"י אנחה מטהרין את השמים ונעשה בחי' חללה ידו נחש בריח ע"כ ע"י הסתכלותם על הנחש הי' נתרפאין כי אז הי' הנחש נכלל בק' היינו המחלוקת נעשה לש"ש כי ע"י המחלוקת דייקא זכה משה להשיג תו' ה' ממש ע"כ היו נתרפאין וכו': שם אות ה'. וכנגד מלכות דק' יש מלכות הרשעה המן עמלק. וז"ש אגג מלך עמלק אכן סר מר המות כי מלכות דק' הוא מר דרור היינו שהמרות והמלכות יש לה חירות שאינו משתמש עם המלכות רק להוכיח את אלו שהם בחי' נשים בג' בחי' המב"פ ע"י בחי' עסק התו' שמוציא בפיו בחי' כי חיים הם למוצאיהם בחי' החכמה תחי' כמב"פ ועמלק מלכות דסט"א הוא היפך מזה ע"כ הוא מר המות כי המרות שלו הוא עיקר המיתה שממית כמה נפשות ע"כ גזר השי"ת עליו והמתה מאיש ועד אשה וז"ש שמואל כאשר שכלה נשים חרבך היינו נשים הנ"ל שנשו וקפצו וכו' כי עמלק מתגבר על החלושי כח בחי' עיף ויגע וכו' עי"ז נגזר עליו מיתה וע"כ שאול שחמל עליו עי"ז פגם במלכות דק' ע"כ הוסר ממלכותו עי"ז וגם בחייו לא זכה שיהי' הלכה כמותו:

סי' נז שאלו את ר' יוסי בן קיסמא. כי עי"ז שאינו מאמין בת"ח הנק' חיים כו' צדיקים אפי' במיתתן קרויים חיים. פי' הגם שמאמין שהם צדיקים אבל כיון שאינו מאמין שגם אחר הסתלקותם נקראים חיים ויכולים להתקרב להשי"ת ע"י כמו בחייהם ויותר ה"ז פגם אמונת חכמים ויובן ע"פ מ"ש רביז"ל בסי' קמד על מארז"ל אין אדם מת וחצי תאוותו בידו כי עיקר המיתה הוא רק מי שהולך אחר תאוותיו וכשמת נתבטלים התאוות ע"כ ניכרת אצלו המיתה ונק' מת אבל מי שמקדש ומטהר עצמו בחיים חיותו מכל התאוות אזי הוא חי תמיד וכו' ע"ש וע"כ כיון שאינו מאמין בהצדיק שגם לאחר הסתלקותו נק' חי נמצא שחושדו שלא שיבר כל התאוות בחייו וע"כ הוא נק' מת נמצא שאין לו אמונת חכמים כלל ע"כ הוא נופל לחולאת שלא יאמין בחייו והוא מדה כנגד מדה כי הצדיק חי גם לאחר מיתה והוא אינו מאמין בזה ע"כ הוא מת בחייו ושום אדם לא יאמין בהייו: שם אות ה'. ולהקים אמונה הנפולה הוא ע"י נדר כו' ע"ש עי' בלקו"ה הל' שבת שמבאר כי כל הנדרים הם פרישת התאוות כשארז"ל נדרים סייג לפרישות ע"כ ע"י שמתחיל להכניע קצת התאוות שלו ומבין שעיקר התכלית הוא לפרוש עצמו לגמרי מתאוות עוה"ז ומתחיל להרגיל עצמו בדרכי הצדיקים שקדשו וטהרו עצמן מכל התאוות לגמרי וע"י שהוא מתחיל להרגיל עצמו בדרכיהם עי"ז שב ומאמין בהם

שהם

שהם קדשו עצמו לגמרי מכל התאוות בחייהם וממילא נקראים חיים גם לאחר הסתלקותם ועי"ז מקבל רפואה ונעשה חי בחייו עכ"פ כי הצדיקים לאחר מיתתם קרויים חיים והרשעים בחייהם קרויים מתים היינו כשאין לו אמונת חכמים כנ"ל אבל ע"י נדר שנתתקן האמונה ומקבל רפואה ונקרא חי בחייו עכ"פ וע"כ ארז"ל יעקב אבינו לא מת כי הוא ראש לכל הנודרים ששם עיקר החיים גם לאחר הסתלקות: שם אות ה'. ועונג שבת הזה זה בחי' אכילה בק' כו' כי אכילת שבת נעשה קדושה כו' ויכול לפעול באכילת שבת מה שפעל ע"י הצום פי' כי הצום הוא בחי' נדר ומרגיל עצמו לילך בדרכי הצדיקים ועי"ז זוכה לאמונת חכמים ונק' חי בחייו עכ"פ ומכניע השונאים ברוחניות ובגשמיות אבל השלום אין לו פה עדיין. אבל כשזוכה לאכילה בק' בחי' עונג שבת אז הוא נק' חי גם לאחר הסתלקותו ואז ע"י הצדקה שלו הוא זוכה לשלום שיש לו פה כדלקמן וכלל התו' הוא קשור ומחובר תחלתו בסופו ובאמצעיתו. היינו כי אלו הצדיקים שזכו לעונג שבת לאכילה בק' היינו לשבר כל התאוות ולקדש עצמן במותר להם הם נקראים חיים גם לאחר מותן ולהם נמסרה התו' לדרוש לכל חפציהם וכל השונאים נכנעים לפניהם ע"י אכילתם בק' וזוכין לשלום שיש לו פה בחי' מצה והמון עם שלא זכו לקדש עצמן במותר להם צריכין להאמין בהחכמים האמתיים הנ"ל וצריכין לצום בכדי להכניע השונאים ואעפי"כ הוא שלום שאין לו פה בחי' חמץ והם נקראים בחייהם חיים משא"כ לאחר מיתה אבל אלו הפוגמין באמונת חכמים הנ"ל נקראים מתים בחייהם: שם אות ו'. כי ע"י הכעס הבא מכבד כו' בזה מבואר כל הענין של יעקב שברח מעשו ואז נדר הנדר הנ"ל ויעקב הוא כלל האבות וזכה לעונג שבת הנ"ל עי"ז נכנע עשו שהוא כבד כועס אדמוני מלא דם ונעשה שלום בחי' ויפול על צואריו וישקהו אבל לרוב השלום צריך גם להרבות בצדקה וזה בחי' המנחה ששלח יעקב אל עשו בחי' מגישי מנחה בצדקה כמבואר בלק"ת סי' ד' וז"ש וילך עשו כו' מפני אחיו זה בחי' וכל שולטני רוגזין כולהו ערקין ואתעברו מינה כמב"פ: שם באות ח'. אבל כשיש להם אמונה אזי נפתחים להם שערי הקדושה וחושב כאן ג' מיני שערים. זה יובן ע"פ מה שמבואר בכהאריז"ל שספירת מלכות היא רק נקודה תחת היסוד וכל הט' ספירות נתוספים לה לפעמים כמו בשבתות ויו"ט היינו לפעמים נתוספים בה נה"י לבד ולפעמים נתוספים בה גם חג"ת ולפעמים גם חב"ד וכל מה שנשלמת האמונה ביותר שהוא בחי' ספי' מלכות עי"ז נתוספים בה הספירות ביותר. וזהו אבל כשיש להם אמונה אזי נפתחים שערי הק' זהו בחי' נה"י כי סתם שער הוא להילוך הרגלין. והקמת אמונה היא ע"י נדר כו' בחי' שאו שערים ראשיכם כו' בחי' אלה ראשי בית אבותם והאבות הוא בחי' חג"ת כידוע (עי' סי' נח סעיף ה'). וע"י הארת האבות זוכה לשבת וזוכה לשלום כו' זה בחי' חב"ד כי לעונג שבת הנ"ל זוכין ע"י בחי' נדר שהוא בחי' פליאות חכמה שהחכמים מושרשים שם וזהו בחי' שלום שיש לו פה שהוא בחי' אדם מדבר ה"א מוצאות הפה וכל זה מחמת שיש לו דעת שזה בחי' חב"ד משא"כ הבע"ח שאין לו דעת ואין לו כח המדבר, ואז כשנבנה פעם שלישי שער הק' היינו שיהי' המלכות פרצוף שלם שיתוספו שם כל הט' ספירות אז יבא בן דוד ויבנה שערי ירושלים וזה בחי' ג' בתי דינין שהיו יושבין בירושלים אחד יושב על פתח הר הבית וכו' כי ירושלים הוא בחי' אמונה בחי' קריה נאמנה והב"ד שעל פתח הר הבית הוא בחי' נה"י ופתח העזרה הוא בחי' חג"ת ולשכת הגזית הוא בחי' חב"ד שמשם תצא תורה לכל ישראל וע"כ הזקן ממרא לא היה חייב מיתה רק כשסירב על דברי הב"ד שבלשכת הגזית שהם בחי' החכמים שלהם נמסרה התו' לדרוש לכל חפציהם בי"ג מדות כמב"פ וע"כ כשמסרב על דבריהם חייב מיתה בחי' מכה אשר לא כתובה בתורה זו מיתת ת"ח המב"פ כי הוא פוגם בידים של המלאך וזהו לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל שנאמר אצל הזקן ממרא כמב"פ וזהו כי יפלא ממך דבר למשפט כי יפלא דייקא בחי' הנני יוסיף להפליא כו' המב"פ שהוא בחי' פגם אמונת חכמים וזהו בין דם לדם זה בחי' כבד כועס מלא דם. בין דין לדין זה בחי' מדנים וצרים בחי' מדנים ישבית הגורל המב"פ ובין נגע לנגע זה בחי' מכה אשר לא כתובה בתורה המב"פ. והתיקון לכ"ז וקמת ועלית היינו להקים האמונה הנפולה לא תסור כו' ימין ושמאל כי עי"ז נתתקנים הידים וזוכה לקבל רפואה ונכנעים השונאים ונעשה שלום כנ"ל ונתתקן כל הג' בחי' המבוארים בפסוק כנ"ל וזה בחי' כי יפלא ממך דבר למשפט בזה מרומז כל הג' קלקולים שהם הג' שערים של ארם כי יפלא זה בחי' הסתלקות צדיקים פגם אמונה כנ"ל. דבר זה בחי' הדבור של השי"ת שמשפיע להמלאך חיותו וע"י קלקול אמונה נפגם ידי המלאך ואינו יכול לקבל חיותו מהדבור. למשפט זה בחי' פגם המשפט שהוא מחלוקת של השונאים וזהו בין דם לדם כו' שהם הג' בחי' הנ"ל כנ"ל. וזהו דברי ריבות בשעריך בשעריך דייקא כי ע"י כ"ז נפגם השערי קדושה כנ"ל ע"כ התיקון וקמת להקים האמונה ועלית אל המקום אשר יבחר ה' ששם ג' בתי דינין בג' שערי קדושה שעי"ז נתתקן הג' קלקולים הנ"ל כנ"ל:

סי' סא חדי ר' שמעון. התו' הזאת עמוק מאד ומדברת בכלליות ובפרטיות ובכל פרט הוא כולל ג"כ כל שאר הפרטים ומקושרת ומחוברת ראשה וסופה ואמציעותה ע"כ אבאר בזה קצת כפי קט שכלי:

(א) על ידי אמונת חכמים יכולין להוציא משפטינו לאור כו'. נמצא שיש ג' בחי' היינו האמונה הוא בחי' א' והשכל הוא בחי' ב' והמשפטי הנהגות הוא בחי' ג' וכשפוגם באמונת חכמים נפגם השכל ואז אינו יכול להוציא משפטי הנהגות ונפגמין כל הג' בחי' הנ"ל כי העשנים סרוחים עולים אל המוח כו' (ע'פנים) היינו כי בהמאכל עצמו יש ג"כ ג' בחי' הנ"ל כי ע"י המאכלים נגדל בשר הגוף זהו בחי' אמונה כי עשי' גשמיות הוא בחי' אמונה כמ"ש וכל מעשהו באמונה ועי' בסי' ד' במאמר אנכי כי ישות הוא ממלכות שהוא בחי' אמונה בחי' דבר מלך שלטון בחי' לא תסור מן הדבר המב"פ שהוא בחי' אמונה. וגם ע"י המאכל נתוסף שכל ודעת באדם כשאר"נ האי דלא אמרי לך באורתא משום דלא אכלי בשרא דתורא. וגם נתוסף דמים ע"י האכילה והדם הוא הנפש כי הדם מחבר הנשמה עם הגוף זה בחי' משפטי הנהגות הנמשכין מן המוח שידע איך להנהיג הן לעצמו הן לאחרים כפי הממשלה והרבנות שיש לו והממשלה הוא בחי' מלכות אמונה כנ"ל נמצא שמשפטי הנהגות הוא בחי' שמחבר השכל אל האמונה שזהו בעצמו בחי' הדמים שמחברים הנשמה שהוא השכל בחי' ונשמת שדי תבינם. אל הגוף שהוא בחי' אמונה כנ"ל. וע"כ כשהאמונה אצלו בשלימות אזי נתבררין המאכלים ג"כ עי' סי' סב במאמר ויסב שבירור המאכלים הוא ע"י אמונה ואז נדחין הפסולת לחוץ ומהמאכל בעצמו נעשה הג' בחי' הנ"ל היינו שנתוסף בשר האדם שהוא בחי' אמונה כנ"ל וניתוסף הדמים שהוא בחי' משפט כנ"ל וניתוסף השכל ג"כ כנ"ל אבל כשפוגם באמונת חכמים אזי נפגמין המאכלים והם מעורבין טו"ר ואינם יכולים להתברר ונידון בצואה רותחת אזי עולים עשנים סרוחים אל המוח ונפגם דעתו ואינו יכול להוציא משפטי הנהגות זהו בחי' קלקול הדמים כנ"ל וז"ש אנשי דמים ומרמה דקאי על דואג ואחיתופל מחמת שלמודם הי' מבחי' המותרות כנ"ל ועי"ז נפגמו הדמים אצלם ע"כ נקראים אנשי דמים ואלו הג' בחי' הנ"ל הם כלולים בתמונת אלף כי נקודה העליונה

הוא

הוא בחי' שכל ודעת בחי' משה עי' בהתו' קרא את יהושע סי' ו' ונקודה התחתונה הוא בחי' אמונה בחי' חיריק בחי' והארץ הדם רגלי בחי' שכן ארץ ורעה אמונה והואו המחבר הוא בחי' משפט שמחבר החכמה עם האמונה כנ"ל בחי' רקיע בחי' דרך כוכב מיעקב בחי' משפט וצדקה ביעקב וזה כי יפלא ממך דבר למשפט היינו שלא תוכל להמשיך השכל אל האמונה ע"י המשפט כי האמונה נקראת דבר כנ"ל והשכל הוא בחי' אלף בחי' ואאלפך חכמה וזהו כי יפלא פגם האלף שהוא השכל דבר הוא האמונה וזהו למשפט דייקא כי עיקר החיבור הוא ע"י המשפט וזה נעשה ע"י פגם האמונה שעי"ז נפגמין כל הג' בחי' הנ"ל כנ"ל וזהו בין דם לדם זהו פגם המשפט כי הדם הוא בחי' משפט המחבר הנשמה עם הגוף כנ"ל וזהו בין דין לדין זהו בחי' פגם החכמה בעצמה בחי' הרוצה להחכים יעסוק בדיני ממונות. וזהו בין נגע לנגע זהו בחי' פגם האמונה שעי"ז נפגם בשר הגוף שהוא אמונה ונעשה בו נגעים עי' בלקת"נ סי' ה' שע"י פגם אמונה באים מכות מופלאות והתיקון לכ"ז וקמת ועלית אל המקום וכו' לא תסור מן הדבר כו' שהוא בחי' אמונת חכמים ועי"ז יתתקן הכל כמב"פ וזהו ג' בתי דינין היו שם כנגד ג' בחי' הנ"ל וזהו אחד יושב על פתח הר הבית ששם מתקבצין כל ישראל זהו בחי' אמונה כי כלל ישראל הם מאמינים וע"כ הב"ד שישבו שם הם בחי' אמונה. בחי' נקודה תחתונה שבאלף. ואחד יושב על פתח העזרה ששם היו מקריבין הקרבנות וזורקין הדמים על המזבח זהו בחי' משפט שהוא בחי' דמים כנ"ל שהוא בחי' הו' שבאלף. ואחד יושב בלשכת הגזית שמשם תורה יוצאת לכל ישראל זהו בחי' החכמה כי אורייתא מחכמה נפקת בחי' נקודה העליונה שבאלף וע"כ כשמקיים לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך נתתקנין כל הג' בחי' הנ"ל כנ"ל: שם (אות ב'). ויש מנהיגים שנקראים בשם רבי כו' וע"י שמסמיכין רבי שאינו הגון עי"ז מחלישין כתב ידינו כו' ועי"ז גוזרין ג"כ לגרש בנ"י ממקום הישוב כו'. ועי"ז נלקח ממנו חכמת תהלוכת גלגלי הרקיע כו' ע' פנים, עכשיו חוזר לבאר פגם הג' בחי' הנ"ל שנעשו בכלליות העולם ע"י פגם אמונת חכמים. כי א"י הוא בחי' אמונה כמ"ש שכן ארץ ורעה אמונה וע"י פגם אמונה מגרשין את ישראל ממקום הישוב בחי' א"י וע"י פגם האמונה נפגם השכל עי"ז נלקח ממנו חכמת תהלוכת גלגלי הרקיע שהוא ע"י שכליים שהוא סוד העיבור שנמסר רק לגדולי הדור שיש להם נשמות גדולות שהוא שכל הכולל שהוא הנשמה בחי' ונשמת שדי תבינם. וע"י פגם השכל אין יכולים להוציא משפטי הנהגות ישרות ע"כ גוזרין שלא יהי' תוקף להכתבים שלנו כ"א לכתב שלהם כי הכתב הוא בחי' משפט בחי' לעשות בהם משפט כתוב המב"פ וכ"ז נעשה ע"י שהחכמים הגדולים נותנים סמיכה לאלו המנהיגים שלמודם מבחי' מותרות וע"י הסמיכה נחלש כתב ידינו וכו' ואח"כ כשמתקרבין אל אלו המנהיגים הנ"ל ומאמינים עי"ז בהם נפגמה האמונה ביותר כי באים לאמונות כוזביות ע"כ גוזרין לגרש את ישראל מבחי' א"י ועי"ז אין יכולים להתרקם גופים זכים ואין נולדים נשמות גדולות שיודעים סוד העיבור ועי"ז נלקח ממנו חכמת תהלוכת גלגלי הרקיע. וכ"א מג' בחי' הנ"ל כלול מכל הג' בחי' הנ"ל. וזה שמבאר רביז"ל כי הסמיכה שסומכין את הרב והכתב הוא בחי' אחת (היינו כי עכשיו עיקר הסמיכה הוא בכתב שהחכם נותן לו כתב שראוי לדון ולהורות או להיות מנהיג וזהו הסמיכה שלו) כי הסמיכה בידים בחי' ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה ידיו עליו והוא בחי' הכתב בחי' יד כותבת כי הכתב הוא ג"כ מבחי' חכמה כי אותיות הכתב בהם נבראו כל העולמות כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו וכתיב כלם בחכמה עשית כו' ע' פנים. ובזה מבאר לנו איך שכל הג' בחי' הנ"ל כלולים בכתב שהוא בחי' משפט הנ"ל. כי אותיות הכתב בהם נבראו כל העולמות כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו בחי' וכל מעשהו באמונה כי ישות הוא מאותיות שהוא בחי' מלכות אמונה עי' בסי' ד' אנכי. וכתיב כולם בחכמה עשית. כי יש בכל אות ואות חכמה שחייבה חכמתו ית' שהאות הזו יהי' בתמונה זו וזהו בחי' חכמה שבבחי' כתב. ועל ידו יהי' נברא זה העולם בזאת התמונה ולהתנהג באותו דהנהגה שיש באותו העולם. זהו בחי' משפטי הנהגות שנמשך מן השכל. נמצא שבהכתב שהוא בחי' משפט בחי' הואו שבאלף כלולים כל הג' בחי' הנ"ל וכן בבחי' אמונה שהוא בחי' א"י כלול ג"כ כל הג' בחי' הנ"ל כי א"י בעצמה הוא בחי' אמונה בחי' שכן ארץ ורעה אמונה כנ"ל. וביהמ"ק הוא בחי' דעת ושכל כשארז"ל כל מי שיש בו דיעה כאילו נבנה ביהמ"ק בימיו וזהו שמביא רבינו פסוק ואהי להם למקדש מעט שדרז"ל על בתי כנסיות ובתי מדרשות שהוא בחי' החכמה בעצמה והכתב שהוא אותיות מחכימות בחי' אוירא דא"י מחכים זהו בחי' משפט שהוא בחי' הואו שבאלף שמחבר נקודה העליונה עם הנקודה התחתונה בחי' החכמה עם האמונה וע"י שפוגמין בהג' בחי' הנ"ל עי"ז נתגרשין מא"י שכלול מכל הג' בחי' אבל בדרך כלל כל הג' בחי' שבא"י הם בבחי' אמונה. וכן סוד העיבור שהם הנשמות הגדולות שהם בחי' חכמה ושכל כלול ג"כ מכל הג' בחי' הנ"ל כי הגלגלים בעצמם הם בחי' אמונה בחי' וכל מעשהו באמונה כנ"ל. והגלגלים מתנהגים ע"י שכליים שהם המלאכים. זהו בחי' משפטי הנהגות כנ"ל שהוא בחי' הואו שבאלף. והנשמה שהוא בחי' שכל הכולל זהו בחי' נקודה העליונה שהוא בחי' שכל ודעת. נמצא שבסוד העיבור בעצמו כלול ג"כ כל הג' בחי' הנ"ל. אבל בדרך כלל סוד העיבור הוא בחי' השכל נקודה העליונה ואלו החכמים הם הנותנים סמיכה למנהיגים. והמנהיגים הם בחי' אותיות הכתב בחי' משפטי הנהגות והמון עם הם בחי' אמונה כי צריכין להאמין בדברי החכמים לבלי לסור מדבריהם ימין ושמאל: שם אות ג'. ואלו הנשמות הגדולות צריכין שיהי' להם גוף בבחי' פרי הארץ כו' כי כשהאויר מתקדש בבחי' אוירא דא"י (היינו ע"י תנועת הקולמוס באויר ע"י כתיבת הספרים הק' כנ"ל אות ב') אזי כל הפירות והתבואות הגדל שם שמהם נזון האדם ומשם בא הטיפה זרעיית הכל הוא בבחי' א"י כו' ואזי הגוף בבחי' פרי הארץ ואזי ראוי לקבל נשמה גדולה כו' היינו שא"א להמשיך נשמות הגדולות שיודעים סוד העיבור בחי' נקוה"ע כ"א כשנתתקנין כל הג' בחי' הנ"ל היינו אמונה ומשפט בחי' נקודות הואו ונקוה"ת שבאלף שזהו בחי' הכתב שהוא בחי' אוירא דא"י מחכים שהוא בחי' משפט ואזי הגוף בבחי' פרי הארץ שהוא בחי' אמונה בחי' שכן ארץ ורעה אמונה אזי יכולים לקבל נשמה גדולה שהוא בחי' חכמה ושכל שהוא בחי' נקודה העליונה שבאלף ונעשה אדם א' דם כי הדם הוא המחבר הנשמה עם הגוף שהוא השכל עם האמונה כנ"ל: שם, וכ"ז ע"י המותרות כנ"ל. לכאורה אינו מובן דהלא כל אלו הקלקולים נעשין ע"י הסמיכה כמבואר לעיל אבל אם לא הי' נותנין להם סמיכה לא הי' יכולין לפגום ע"י המותרות שלהם ולמה אמר וכ"ז ע"י המותרות. אך הענין מובן למשכיל כי מתחלה באות א' מדבר בפרטיות אצל כ"א שע"י פגם האמונת שלו עולים עשנים סרוחים אל המוח ונתבלבל מוחו ועי"ז אינו יכול להוציא משפטי הנהגות ישרות ואח"כ מדבר בכלליות העולם שע"י פגם האמונה של כלליות העולם עי"ז עולים עשנים סרוחים אל המוחין היינו החכמים שהם ראשי בנ"י שהם בחי' מוחין וע"י פגם האמונה של העולם עי"ז נתבלבל המוחין ואינן יכולין להוציא משפטי הנהגות ישרות היינו ליתן סמיכה לההגונים דייקא כי ע"י פגם אמונה של העולם נתבלבל דעתם הק' וטועין ונותנים סמיכה להנהיג העולם

לאלו

לאלו שלמודם מבחי' מותרות ועי"ז נעשים כל הקלקולים הנ"ל נמצא שכ"ז נעשה ע"י המותרות היינו הטעות של חכמי העדה שנותנים סמיכה לשאינם הגונים היא ג"כ ע"י המותרות כנ"ל נמצא שיש ג' קלקולים בהמותרות הנ"ל שנעשה מפגם האמונה הנ"ל היינו א' אצל כ"א בפרטיות שנתעכר מוחו ואינו יכול להוציא משפטי הנהגות והוא כלול ג"כ מג' בחי' כנ"ל פגם אמונה ופגם השכל ופגם המשפט ובדרך כלל הוא בחי' פגם אמונה ועי"ז נתגרשין מא"י שהוא בחי' אמונה וכלול ג"כ מכל הג' בחי' כנ"ל. ב' פגם המותרות של המנהיגים שלא די שאינם יכולים להנהיג את עצמן אלא שנוטלין גדולה להנהיג את העולם והם פוגמין ג"כ בג' בחי' הנ"ל כנ"ל באריכות ועי"ז נחלש כתב ידינו וכו' וישראל מוכרחין ללמוד כתב שלהם והכתב כלול ג"כ מכל הג' בחי' כנ"ל: גם פגם החכמים שנותנים סמיכה לשאינם הגונים שלמודם בבחי' מותרות הגם שהם בעצמם לא פגמו בזה מאומה ואמונתם שלימה רק מחמת קלקול האמונה של המון עם נפגם דעתם אעפי"כ הם עתידים ליתן דין כי מאחר שרואין שיש פגם אמונה בעולם לא הי' להם להעמיד על דעתם ליתן סמיכה רק ע"י חקירה ודרישה אם הוא ראוי לזה וע"י הסמיכה שנותנים נפגמין כל הג' בחי' הנ"ל ועי"ז נלקח סוד העיבור מאתנו שכלול מכל הג' בחי' הנ"ל ובדרך כלל הוא בחי' פגם המוחין כנ"ל וזה שפירש"י ומובא בספרי ע"פ וידועים לשבטיכם (דברים א) שהם נכרים לכם שאם בא לפני מעוטף בטליתו איני יודע מי הוא כו' ואם הגון הוא אבל אתם מכירין בו שאתם גדלתם אותו לכך נאמר וידועים לשבטיכם ולכאורה הוא פליאה נשגבה לומר שמשה רבינו לא הי' מכיר את האדם אם הוא הגון הלא מצינו אצל כמה צדיקים שהי' מכירים את האדם בהפרצוף פנים ומכ"ש משה רבינו שהוא אב לנביאים ובפרט כפי מה שמבואר בדברי רביז"ל בלקות"נ ע"פ ואתה תחזה מכל העם ושמת עליהם שרי אלפים שבראייתו לבד הי' מכיר ויודע מי הוא ראוי לשר האלף וכו' ואיך אמר כאן איני יודע אם הוא הגון אך עפ"י הנ"ל מובן היטב כי מתחלה אמר איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם ופירש"י מלמד שהיו אפיקורסים. הקדים משה לצאת וכו' נמצא שהי' פגם אמונת חכמים וע"י הפגם הזה עולים עשנים סרוחים אל המוחין היינו חכמי העדה שיכולין לטעות ליתן סמיכה לשאינם הגונים ע"כ אמר משה וידועים לשבטיכם דייקא כי מאחר שפגמתם באמונת חכמים שוב אני ירא לסמוך על דעתי והשגתי כי ע"י הפגם אמונה שבכם תוכלו לגרום לי טעות ע"כ לא סמכתי על דעתי והשגתי רק וידועים לשבטיכם שאתם הכרתם וידעתם אותו שהוא ראוי והגון להיות שר ומנהיג. ע"כ אלו הנותנים סמיכה לשאינם הגונים הם עתידין ליתן את הדין כי מאחר שרואים שיש פגם אמונה בעולם לא הי' להם לעמוד על דעתם והשגתם כי יכולים לטעות כי הי' להם ללמוד ממשה רבינו שהי' אב לנביאים וחכמים ואעפי"כ לא העמיד על דעתו בשעה שראה שיש פגם אמונת חכמים כש"כ הם וע"כ הם עתידין ליתן את הדין אף שהטעות הוא מחמת העולם כנ"ל: שם אות ה', ואלו המים הם בחי' מחלוקת כו' וחושב ג' בחי' מחלוקות שהם כנגד ג' בחי' הנ"ל היינו א' מחלוקת שבא ע"י פגם אמונת חכמים שהי' מלעיג על ריבוי ספריהם וע"י המחלוקת הוא שב בתשובה על פגם אמונת חכמים וחוזר ונחשב אצלו הספרים זה בחי' אמונה, ב' המחלוקת שעל צדיק הדור שאמונתם שלימה בוודאי זהו בחי' חכמה כנ"ל וע"י המחלוקת שיש עליו מתקן אמונת הכמים אצל ההמון עם ולכאורה אינו מובן כי אדרבא ע"י המחלוקת שחולקין על הצדיק עי"ז נפגמת האמונה ביותר כי לא די שאינו מאמין בהצדיק אלא שחולק עליו. אך הכוונה הוא המחלוקת של צדיקים שיש ביניהן מחלוקת שחולקין וע"ז עי"ז מתקנין האמונת חכמים אצל ההמון והנה עצם סוד הענין הוא מדברים העומדים ברומו של עולם ואין לנו שום ידיעה בזה אך בדרך הפשוט יכולין לקרב קצת אל השכל לפי המבואר לעיל שעיקר הפגם של אמונת חכמים הוא שעי"ז עולים עשנים סרוחים אל המוח היינו שגורמין שהחכמים אמיתים יטעו ליתן סמיכה להמנהיגים שלמודם מבחי' המותרות וע"י המחלוקת שיש עליהם עי"ז הם מבינים שמרמזים להם בזה שידקדקו היטב בענין הסמיכה שלא יתנו רק להגונים נמצא שנתתקן עי"ז פגם האמונה של ההמון שעיקר הפגם הוא שגורמין שהחכמים נותנים סמיכה לשאינם הגונים שזהו בחי' חטא רבים הוא נשא היינו שהוא יכול להכשל בחטא ע"י הרבים ע"כ ועוונותם הוא יסבול היינו שצריך לסבול יסורים מן המחלוקת שהמחלוקת בא על עוונותם היינו על פגם אמונת חכמים שהוא עון מזיד והתיקון לזה הוא המחלוקת שעליהם שעי"ז הוא שב בתשובה וחוזר לאמונת חכמים כנ"ל נמצא שהתיקון לעון אמונת חכמים הוא מחלוקת, ע"כ גם הצדיק שהוא נקי מעון פגם אמונת חכמים אבל מאחר שיכול להכשל בחטא ע"י הפגם אמונת חכמים של ההמון בחי' חטא רבים נשא ע"כ עוונותם יסבול שצריך לסבול יסורי המחלוקת שבא על עוון אמונת חכמים ע"כ כשרואה הצדיק שבא עליו מחלוקת שזה נמשך מפגם אמונת חכמים של ההמון עי"ז הוא נזהר ביותר ליתן סמיכה להגונים דייקא נמצא שע"י המחלוקת הוא מתקן האמונת חכמים אצל ההמון עם וז"ש תיכף ויש שיש עליהם מחלוקת מחמת שאין להם אמונה בעצמן שבזה רמז סמיכה לתלמידו הר"ר נתן כמבואר במ"א שזה עיקר התיקון מה שנותן סמיכה להגונים שיש להם אמונת חכמים בשלימות נמצא שאלו הג' בחי' מחלוקת הם כנגד הג' בחי' הנ"ל כי מה שחוזרין ומחדשין וכותבין ספרים זהו בחי' תיקון הכתב בחי' משפטי הנהגות שבא ג"כ ע"י המחלוקת כמב"פ ובזה יובן ענין עזרא הסופר שעלה מבבל לא"י והעלה כמה אלפים מישראל עמו כי עזרא הוא בחי' חכמה בחי' סוד העיבור שנמסר רק להחכמים הגדולים כמו שארז"ל מימות עזרא ואילך לא מצינו אלול מעובר ובזה רימזו לנו רז"ל שעזרא זכה לסוד העיבור בשלימות שזהו בחי' נקודה העליונה של האלף שהוא בחי' חכמה ונק' עזרא הסופר שכתב הס"ת בכתב אשורי זהו בחי' הואו שבאלף שהוא בחי' משפט בחי' לעשות בהם משפט כתוב וזהו שנתן לו המלך רשות לעשות משפט הן לשרושי הן לעקור נכסי ועלה מבבל לא"י זה בחי' נקודה תחתונה שבאלף בחי' אמונה בחי' שכן ארץ ורעה אמונה. וזה בחי' י' בטבת שארעו בו ג' צרות שהם בחי' פגם הג' בחי' הנ"ל כי מת עזרא הסופר זה בחי' שנלקח ממנו סוד העיבור כי עזרא זכה להשיג סוד העיבור בשלימות ומימות עזרא ואילך לא מצינו אלול מעובר. ונכתבה תו' יונית זהו בחי' פגם הכתב של ישראל וכל המשפטים צריכין להעשות ע"י כ"י וכ"ז ע"י שנכתבה תו' יונית עי"ז ניתן כח בכתב ידם שכ"ז נעשה ע"י פגם הסמיכה. וסמך מלך בבל על ירושלים זהו בחי' שמגרשין את ישראל מא"י לחו"ל שהוא פגם אמונה כנ"ל והתיקון לכ"ז הוא כתיבת הסה"ק כי עי"ז נמתקין כל הצמצומין וכל הדינים וכו' כי בכל דבר שבעולם יש לו צמצום אחר במהות וכמות ואיכות כו' ע"כ הוא בחי' אמונה בחי' וכל מעשהו באמונה. והשכל הממתיק הצמצום והדין הוא בחי' משפט שנמשך מן המוח בחי' שכל הפרטי שזהו בחי' הואו שבאלף ושכל הכולל הוא בחי' ח"ע הוא בחי' נקודה העליונה של האלף וע"י כתיבת הספרים נכללת התו' בח"ע ועי"ז נמתקין כל הצמצומים וכל הדינים ונתתקנין כל הקלקולים הנ"ל וכ"ז רימז לנו הר"ר נתן קודם הסתלקותו שנסתלק בי' בטבת עי' בפרפראות ע"ז המאמר: שם אות ז'. וזה בחי' מה שנוסעין על ר"ה לצדיקים כו' ועי"ז נמתקים כל הדינים ע"י בחי' אבן שתי' כנ"ל כו' וזהו מ"ש רבינו בתחלת המאמר ע"י אמונת חכמים יכולין להוציא

להוציא משפטינו לאור פי׳ המשפט של ר״ה נמתק ע״י אמונת חכמים. כי ע״י אמונת חכמים נתרבין הסה״ק כנ״ל אות ה׳ וע״י ריבוי הספרים נשלמת התו׳ ונכלל באבן שתי׳ שמשם המתקת כל הדינים ומכ״ש כשיש לו אמונת חכמים כ״כ עד שזוכה לנסוע על ר״ה להצדיק שהוא בחי׳ אבן שתי׳ שזה בחי׳ אבני יעקב שנכללו כולם בהאבן שתי׳ אזי נמתקים ביותר כל הדינים והצמצומים כי כ״א בא עם קדושתו וצמצומיו אל הצדיק שהוא בחי׳ אבן שתי׳ עי״ז נעשה ההמתקה ביותר וע״כ יכולין להוציא משפטינו שהם הדינים לאור שהוא בחי׳ המתקת הדינים בחי׳ ומשפטיך אור יצא עי״ז נעשה שמחה בחי׳ אור צדיקים ישמח:

סי׳ סב ויסב אלקים אות ב׳. והבירור של המאכלים הוא ע״י אמונה פי׳ כי המאכלים של היתר הם מקליפת נוגה שמעורב טו״ר שמשם נמשכין הקשיות שיש עליהם תשובה שמצוה לחדד השכל להבין הדבר על בוריו שזה בחי׳ כשאוכל בק׳ עי״ז מברר הניצוצות ונתוסף בו דעת ע״י האכילה כשארז״ל והאי דלא אמרי לך באורתא משום דלא אכילנא בשרא דתורא ועי״ז מתרץ הקושיות הנמשכין משם שאלו הקושיות הם מהניצוצות שבקליפת נוגה וכשמבררם ע״י אכילה בק׳ בזה הוא מתרץ הקשיות. אבל יש קושיות שאינו באפשרי לשכל האנושי להבין תירוץ על קושיא כזו כי הם נמשכין מג׳ קליפות הטמאות לגמרי שמשם נמשכין כל המאכלות האסורות מחמת שא״א לברר הניצוצות משם ע״י הדעת ע״כ הם אסורים באכילה כי ע״י אכילה מעלה הניצוצין אל הדעת כנ״ל וא״א להשכל אנושי ליישבם ע״כ אם יאכלם יתגבר בו אפיקורסות ומי שמכניס עצמו ליישב אלו הקושיות הנמשכין לשם הוא בחי׳ פגם מאכלות אסורות כי הם בחי׳ אחת כנ״ל וע״כ עפי״ר המחקרים אוכלים טריפות וזה בא להם מהקושיות הנ״ל שרוצים ליישבם ע״י הדעת: שם, ואפי׳ הקושיות שיש עליהם תשובה, לפעמים נסתמו שבילי השכל כו׳ והתיקון לזה הוא למוד הפוסקים כו׳ פי׳ דקאי אדלעיל אות א׳ שאמר שם שע״י אכילה נעשה יחוד קוב״ה ושכינתי׳ רק האכילה צריך להיות מאכל אחר שנתברר כי ע״י מאכל שיש בו תערובות יוכל לחטוא ולכאורה אינו מובן כי הלא כל המאכלים של היו ר הם מק״נ שמעורב טו״ר וע״י אכילה הוא מברר וא״כ איך שייך לומר מאכל שנתברר לזה בא לבאר כאן כי אפילו אלו הקשיות שיש עליהם תשובה לפעמים נסתמו שבילי השכל ונזרקה בו אפיקורסות וע״כ גם המאכלים המגיעים אליו הם נכללים בג׳ קליפות הטמאות לגמרי כי נוגה לפעמים נכללת בק׳ לגמרי ולפעמים נכללת בג׳ קליפות הטמאות לגמרי ולפעמים היא מעורבת טו״ך ע״כ כשנסתמו שבילי השכל אזי המאכלים שלו נכללים בג׳ קליפות הטמאות ע״כ ע״י מאכל כזה יוכל לחטוא רק אחר שנתברר מג׳ קליפות הטמאות ונעשה בבחי׳ נוגה אז יוכל להיות ע״י אכילתו יחוד קוב״ה ושכינתי׳ שהוא בחי׳ דעת ואמונה. כי בירור המאכלים ע״י אמונה ואח״כ כשאוכל מעלה הניצוצות לבחי׳ דעת עי״ז נעשה בחי׳ יחוד קוב״ה ושכינתי׳ שהוא בחי׳ דעת ואמונה וזה נעשה ע״י למוד הפוסקים שזהו ג״כ בחי׳ אמונה כי הלימוד בפלפול הוא עיקר הדעת אבל משם נמשך בהשתלשות כח היצה״ר מהמחלוקת שבקדושה שזה אוסר וזה מתיר כי אעפ״י שאלו ואלו דברי אלקים חיים אעפי״כ זה התנא שהלכה כמותו אז גם בהשתלשלות נמשך ממנו כח היצ״ט וזה שאין הלכה כמותו נמשך ממנו בהשתלשלות כח היצה״ר אבל בלמוד הפוסקים שמכריע בין המחלוקת ומברר ההלכה עי״ז נתברר דעתו ועי״ז נתבררים גם המאכלים מהקליפות הטמאות ויוכל להיות ע״י אכילתו יחוד קוב״ה ושכינתי׳: שם אות ג׳. ועיקר שלימות וקישוטי האמונה היינו דווקא לקרב המרוחקים ר״ל כי מבואר לעיל שא״א להיות ע״י אכילתו יחוד קוב״ה ושכינתי׳ כ״א ע״י שלימות האמונה לז״א ושלימות האמונה הוא לקרב דווקא המרוחקים אפי׳ עכו״ם יקרבו לאמונת ישראל דהיינו לברר הג׳ קליפות הטמאות לגמרי ולתקן הקשיות הנמשכין משם כי מה שנסתמין לפעמים שבילי השכל ואינו יודע להשיב אפי׳ על הקשיות שיש עליהם תשובה זה מחמת שאין שלימות להאמונה מחמת שלא תיקנו הג׳ קליפות הטמאות לגמרי והם יונקים מקליפת נוגה ע״כ קליפות נוגה לפעמים נכללת בג׳ קליפות הטמאות לגמרי רק שיכולין לתקן זאת ע״י למוד הפוסקים אבל עיקר שלימות וקישוטי האמונה הוא לקרב דייקא המרוחקים ואז ממילא תתעלה קליפות נוגה והמאכלים יהיו מבוררים ויוכל להיות ע״י אכילתו יחוד קוב״ה ושכינתי׳: שם אות ד׳, ולהשלים את האמונה כו׳ צריך מתחלה להעלות נצוצי אותיות הדבור וכו׳ ושם אות ה׳, ולהעלות נצוצי הדבור צריך לתענית פי׳ כי התקרבות הרחוקים זה בחי׳ תיקון הקשיות שאין עליהם תשובה שנמשכין מג׳ קליפות הטמאות שמשם נמשכין העכו״ם ולקרב אותם הוא ע״י התענית דהיינו שלא יאכל אפי׳ מאכלים של היתר שנמשכין מקליפת נוגה כי הג׳ קליפות הטמאות יונקים מבחי׳ נוגה היינו כשאינו אוכל בק׳ שזה בחי׳ אחורי הק׳ ואז גם דבוריו של תורה ותפלה הם בחי׳ אחורי הק׳ שמשם יונק קליפת נוגה ומשם משתלשל להקליפות הטמאות אבל כשמתענה ואינו אוכל לגמרי אזי נמשך מימי החסדים כמב״פ ואזי דבוריו של תו׳ ותפלה הם בחי׳ פני הק׳ וזהו בחי׳ שמעלה ניצוצי אותיות הדבור המב״פ אזי הדבור בעצמו מלקט הניצוצי קדושה מבין הקליפות הטמאות לגמרי בחי׳ עת אשר שלט האדם באדם לרע לו המב״פ ונשארים הקליפות בלא חיות ואזי העכו״ם שיניקתם מהקליפות משליכים אמונתם ומדבקים עצמם לאמונת ישראל ואז נשלם האמונה בשלימות ונוגה עולה מביניהם ואז יוכל להיות ע״י אכילתו יחוד קוב״ה ושכינתי׳ ועי׳ בדברינו בסי׳ י״ז ותבין לכאן: שם אות ז׳, וכשהאמונה כ״כ בשלימות כו׳ אזי האמונה היא ממלצת. פי׳ שדייקא כשנכנעו הג׳ קליפות הטמאות לגמרי ונעשו גרים ואז זוכה שנעשה ע״י אכילתו יחוד קוב״ה ושכינתי׳ כי אז זוכה ע״י אכילתו להעלות נוגה לק׳ אזי האמונה ממלצת על הרחוקים היינו על ישראל הרחוקים מאמונה אמתיות כי בענין אמונה יש ג״כ ג׳ בחי׳ הנ״ל היינו ישראל הכשרים זוכים לאמונה אמיתית אמונה הק׳ ויש שחושבים שהכל עפ״י הטבע זה בחי׳ קליפת נוגה שמעורב טו״ר שמאמין בה׳ אבל חושב שהכל עפ״י הטבע או שחושבים שצריך לאמצעי ובטעיות כזה רבים נכשלים כ״ז הוא קליפת נוגה והעכו״ם והכופרים לגמרי בה׳ הם מבחי׳ ג׳ קליפות הטמאות לגמרי. ע״כ דייקא כשיקרב את העכו״ם לאמונת ישראל שזהו בחי׳ שבירת הג׳ קליפות הטמאות אז אח״כ יכולין להעלות נוגה ג״כ אל הקדושה היינו אותם שאין האמונה אצלם בשלימות שזהו בחי׳ נוגה וכנ״ל לענין הקשיות שיש עליהם תשובה שהם ג״כ בחי׳ נוגה והכל אחת כי כשנסתם אצלו שבילי השכל כו׳ זהו בחי׳ פגם אמונה ונזרקה בו אפיקורסות כמב״פ רק ששם מדבר מפגם הדעת שהוא ק״נ וכאן מדבר פגם האמונה שהוא קליפת נוגה וזהו ג״כ ענין מה שמבואר בכהאר״י שבשבת עולה נוגה אל הק׳ ואז רוצים גם הקליפות הטמאות לעלות ואז יורד שלהובא דאשא ועי״ז נופלין ואז נכלל נוגה בק׳ ונעשה יחוד קוב״ה ושכינתי׳ כמו״כ כאן כשרוצין להעלות נוגה אל הק׳ שיהי׳ נעשה ע״י אכילתו יחוד קובה״ו צריכין להכניע הקליפות הטמאות ע״י העלאת ניצוצי אותיות הדבור שנעשה ע״י התענית ואז יכול יכול נוגה ליכלל בק׳ שיהי׳ נעשה ע״י אכילתו יחוד קובה״ו ואז האמונה ממלצת על הרחוקים שיקרב אותם בצל כנפיו:

סי׳ קצ ויענו כל העם כו׳ כל אשר דבר ה׳ נעשה ע״ש כל הענין ולכאורה תיקשי דבשלמא מה שמצינו כובש נבואתו או עובר על דברי עצמו היינו משום שכל הנביאים נתנבאו באספקלריא שאינה מאירה וע״כ הי׳ להם בחירה לסרב ע״ד ה׳ וכן אפי׳ משה רבינו

רבינו שסירב בתחלת שליחותו משום שלא זכה אז עדיין למדריגת אספקלריא המאירה כשארז"ל טירון לנבואה הי' אבל בשעת מ"ת שפסקה זוהמת הנחש וזכו כולם למדריגה נפלאה בנבואה כמ"ש פנים בפנים דיבר ה' עמכם שזהו מעין מדריגת משה בחי' פה אל פה אדבר בו ע"כ אם הי' השי"ת מדבר עמהם הי' מתבטל בחירתם כמב"פ אבל עדיין תקשי דהלא אדה"ר קודם החטא שלא הי' בו זוהמת הנחש כלל והיתה מדריגתו בנבואה בתכלית מעלה העליונה כמו משה ואפשר עוד גבוה יותר כי הי' יציר כפיו של הקב"ה כמבואר בספרי הקבלה אעפי"כ הי' לו בחירה לעבור על צווי השי"ת. אבל באמת לא קשה מידי ואדרבא משם ראי' לדברי רבינו ז"ל כי עיקר הטעם שתתבטל בחירתם הוא מאחר שיצא הדיבור מפי ה' לעשות זאת המצוה הרי אין שום בחירה כלל כמב"פ אבל גבי אדה"ר כתיב ומעץ הדעת טו"ר לא תאכל כי ביום אכלך כו' נמצא שיצא הדיבור מפי השי"ת הן ולאו וע"כ הי' לו בחירה אבל אם הי' אומר לו לא תאכל סתם הי' מתבטל בחירתו והשי"ת רצה שיהי' לו בחירה כי לתכלית זה נברא האדם שי' בעל בחירה ע"כ אמר לו כי ביום אכלך לתת לו כח הבחיר'. ועפי' התו' הזאת יבואר בטוב טעם מה שארז"ל במסכ' שבועות שמאיימין על הנשבע ואומרים לו הוי יודע שכל העולם כולו נזדעזע בשעה שאמר השי"ת לא תשא ולא גילו לנו חז"ל מאין הוציאו זאת וגם יש להבין הטעם למה דייקא בדיבור לא תשא נזדעזע כל העולם ולא בשאר הדברות ; וגם יתורץ קושיו' התוס' בשבועות דלמה הוצרך משה להשביע את ישראל שיקיימו את התו' ממ"נ אם יחושו לציווי השי"ת הלא כל התו' הוא צווי השי"ת ואם לא יחושו לצווי השי"ת ח"ו לא יחושו גם לשבועה שהוא צווי השי"ת והניחו בקושיא. ועפ"י דברי התו' הזאת יתורץ הכל על נכון בס"ד כי השי"ת אמר לו הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך דייקא ולא עמהם ועי"ז יהי' להם כח הבחיר'. אבל א"כ יוכלו ישראל לומר שלא נצטוו כלל על התו' רק משה לבד כמו שבאמת טען משה כך כשעשו את העגל כדאיתא במדרש ע"כ אמר השי"ת לא תשא כו' כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא נמצא שדיבור לא תשא נאמר לכולם אך א"כ לא יהי' להם בחיר' על השבוע' כנ"ל ע"כ חזר ואמר כי לא ינקה ה' את אשר ישא נמצא שאמר להם הן ולאו כמו גבי אדה"ר כנ"ל כדי שי' להם כח הבחיר' וע"כ חזר משה והשביע את ישראל שיקיימו את התו' כי על השבועי אין יכולים לומר שלא נצטוו ע"ז כי נאמרה לכולם ומזה למדו רז"ל שכל העולם כולו נזדעזע בשעה שאמר לא תשא דייקא ודו"ק כי נכון הוא בס"ד ;

בליקוטי תנינא סי' ב דף ד בענין המבואר שם באות ו שיחיד ורבים הלכה כרבים מאחר שרבים מסכימים לדעה א' שז"ב שפעולות משתנות נעשין אחדות הפשוט וכו'. מובן מזה מה שמבואר במ"ר ויקרא פ' ד לענין שאלת אחרי רבים להטות ואו"ה מרובים מישראל והשיב שם עשו שש נפשות היו לו וקרוין נפשות הרבה ע"ש שעובדין לאלקות הרבה ויעקב שבעים נפש היו לו ונקראים נפש על שעובדין לאלוה אחד היינו כנ"ל שמחמת שמסכימים לדעת א' ע"כ הם הרוב נגד או"ה שמחולקין לדעות הרבה ובזה מבואר כוונת ריב"ק שהשיב בתחלה להגוי ששאל אותו ע"ז אמר לו יש לך בנים א"ל הזכרתני צרתי א"ל למה א"ל הרבה בנים יש לי ובשעה שהם יושבין על שולחני זה מברך לאלוק פ' וכו' ואין עומדין משם עד שמפצעין את מוחם אלו את אלו כו' א"ל עד שאתה משוה אותנו לך לך והשווה את בניך כו' היינו כנ"ל שעיקר מעלת הרבים הוא דייקא כשמסכימים לדעת א' ונכללין הפעולות משתנות באחדות הפשוט משא"כ כשהרבים בעצמן מחולקים בו בדעותי' שוב אין מעלה ברבוייהם כנ"ל ;

סי' ד ואת העורבים כו'. אות יא. ונשא זה מהעדר היינו מהעדר הגמור כו' והנה פי' הפשוט הוא מלשון עדרי צאן ולכאורי הוא שני הפכים וכן בפ' והאמת נעדרת ששם הפי' הפשוט לשון חסרון ורז"ל דרשו שנע' עדרים מל' עדרי צאן, אך הענין יובן ע"פ המאמר בסי' סד שהצמצום של חלל הפנוי א"א להבין ולהשיג כ"א לע"ל כי צ"ל בו שני הפכים יש ואין כו' ע"ש, ע"כ תיבת עדר שמרמז על חלל הפנוי יש במשמעותו ג"כ שני הפכים לשון חסרון והעדר ולשון עדרים שהם בחי' יש ואין הנ"ל. והני' הקרי' הוא שה י"ל שזה מרמז על בחי' הקו וחוט שנמשך לתוך החה"פ שעי"ז הי' בריאת כל העולמות כמבואר בע"ח בענין צאן יעקב עקודים נקודים שמרמז על בחי' הצמצומים של הקו וחוט. וז' ונשא זה מהעדר היינו שכפר בז' שגם החה"פ נמשך מהשי"ת בעצמו ובוודאי יש שם ג"כ אלקותו ית' שע"ז מרמז תיבת העדר כנ"ל והקרי' הוא שה היינו שכפר בז' שהמשיך הקו וחוט לתוך חה"פ כנ"ל וע"כ כתיב ביעקב וריוח תשימו בין עדר היינו עפ"י המב"פ שיעקב רצה לעשות רצון בעשו ע"י התיקון של צדק' שעי"ז מכניעין מצח הנחש שהוא האפיקורסות הנמשך מבחי' חה"פ מחמת שא"א למצוא שם אלקותו ית' אבל באמת גם שם בוודאי יש אלקותו ית' ואח"כ המשיך השי"ת הקו וחוט לתוך החה"פ שעי"ז הי' בריאת העולמות ע"כ שלח לו עדרים של צאן וכו' שז' מרמז על בחי' הקו וחוט שנמשך לתוך חה"פ וז' וריוח תשימו בין עדר כו' זהו מרמז על החה"פ בעצמו ועי"ז דייקא הכניע האכזריות של עשו שנמשך ממצח הנחש ששרשו נמשך מחה"פ כנ"ל כי צדקה הוא ג"כ בבחי' החה"פ והקו וחוט הנ"ל כי נעשה אכזרי על בניו כעורב ומרחם על העניים והאכזריות על בניו הוא בחי' חה"פ הנ"ל שמשם נמשך האכזריות כי הוא בחי' צמצום והעלמת האור לגמרי היינו שמונע ההשפע' מב"ב ומתאכזר עלי' כעורב אבל בז' האכזריות מלובש רחמנות גדו' כי עי"ז הוא מרחם על העניים וממשיך להם ההשפע' בשלימות שז"ב הקו וחוט שנמשך לתוך החה"פ וגם בתוך החה"פ בעצמו גם שם בוודאי נמצא אלקותו ית' שז' מה שבתוך האכזריות על ב"ב מלובש בהעלם רחמנות היינו כדי שיוכל לרחם על העניים ואח"כ כשמשפיע לעניים ז"ב הקו וחוט שנמשך בתוך החה"פ ע"כ ע"י צדקה מכניעין את המצח הנחש שנמשך מהחה"פ וכנ"ל ;

שם אות יא ואת ערובתם תקח ז"ב עורב ז"ב צדקה. והנ' רז"ל פירשו ואת ערובתם תקח דברים המעורבין בינו לבינה היינו שישלחו גט כריתות לנשותיהם כי כל היוצא למלחמ' נותן גט כריתות לאשתו ודברי רבינו ז"ל עולים בקנה א' עם דברי רז"ל כי עורב בחי' צדקה. ר"ל כנ"ל היינו שיהי' נעשה אכזר כעורב על ב"ב בכדי שיוכל ליתן צדקה בריוח וזהו בעצמו בחי' דברים המעורבין בינו לביני' שמחמת אהבת אשתו ובניו אינו יכול לרחם על העניים ע"כ הזהירו שיקח גט כריתות לנשותם היינו שלא יהי' מקושר באהבתו לאשתו ובניו רק יהי' כעורב על אשתו ועי"ז יוכל ליתן צדקה בשופי לעניים ועי"ז מכניעין מצח הנחש כנ"ל ואז נתגלה יראה ואין צריכין לעשות שום מלאכה רק ניזונין בחסדו בחי' ואתם כהני ה' תקראו כמב"פ

סי' לב יש צדיקים כו' אך העולם מקלקלין זאת וצריכין להעלימה ולשורפה כו' ולבסוף מסיק שבשביל זה צריכין הצדיקים הגדולים להעלים תורתם לשרפן ולהאבידן כדי שיהי' נסתלק הרות קנאה שלא יתקלקל ח"ו שלום הזוג הק' הנ"ל. ולכאורה הוא סתירה אך באמת היינו הך כי העולם מחמת שאינם שומרים עצמם היטב מניאוף עי"ז גורמים שיוכל להתקלק' השלום של הזוג הקדוש ע"י הרות קנאה של משיח ששורה על אנפי אורייתא כי אם היה העולם זהירים מניאוף היטב אז לא נתקלקל השלום על ידי הרות קנאה של משיח ולא היו צריכין הצדיקים להעלים תורתן וכו' ועוי"ל

ועוי"ל כי מה שבא הרוח קנאה בשביל אהבה אל תסתרי כו' זהו דייקא כשיש פגם נאוף בעולם אז הוא מקנא בה אל תסתרי בשביל אהבה ויוכל להתקלקל השלום אבל אם לא הי' פגם ניאוף בעולם לא הי' מקנא בה אפי' בשביל אהבה ולא הי' צריכין הצדיקים להעלים תורתן כו': שם. ואז נושאין ק"ו למעלה כו' ולכאורה אינו מובן א"כ כשלא הי' מקלקלין בפגם ניאוף ולא הי' נשרפין הסה"ק הי' נשארין הספרי מינין אתמהא זו תורה וזו שכרה אבל באמת הכל ניחא כי ידוע שהאפיקורסות שהוא פגם אמונה נמשך מנאוף כי הם תלוים זב"ז וכשארז"ל ע"פ אחרי לבבכם זו ע"א ואחרי עיניכם זו נאוף וכן ויקומו לצחק דרז"ל ע"א וג"ע כו' כי הם תלוים זב"ז ע"כ ממילא מובן דמה שנמצאים ספרי מינין בעולם זה נמשך ג"כ מפגם הנאוף ואם הי' העולם נזהרים מנאוף לא הי' נמצאים ספרי מינין ולא הי' צריכין הצדיקים להעלים תורתם אך שהעולם מקלקלים זאת שיהי' נמצאים ספרי מינין וכן מקלקלין שיוכל להתקלקל השלום של הזוג הק' וע"י שהצדיקים מעלימים תורתם עי"ז נתתקן הכל כי נסתלק רוחו של משיח שהוא רוח קנאה ונושאין ק"ו למעלה ונאבדין הספרי מינין וכו'. ובאמת הכל אחד כי האפיקורסות שהוא פגם אמונה זהו בעצמו בחי' נאוף כמ"ש בפסוקים רבים כשהוכיחן הנביא על שעבדו ע"ז קרא אותם נואפים כמו אשה המנאפת תחת אישה כו' וכן פסוקים רבים בהושע וביחזקאל ובשאר הנביאים, והזוג הק' שבו תלוי יחודא עילאה היינו השי"ת וכנסת ישראל וכן הצדיק וישראל הוא ג"כ בחי' יחודא עילאה כנודע והצדיק אוהב לישראל בבחי' אהבת איש ואשתו וכשיש פגם אמונה בעולם אז הצ' מוכיחן בשביל אהבה אל תסתרי עם פלוני היינו עם המינים והאפיקורסים וכ"ז מחמת אהבה שאוהב אותם אך מחמת שהוא בזה העולם יוכל להתקלקל השלום ביניהם כי כשרואה שהם פוגמין באמונה יוכל לפול שנאה עליהם כי אינו יכול לסבול אפי' ריח ניאוף ע"כ צריכים להעלים תורתם כו' כדי שיסתלק רוחו של משיח שאינו יכול לסבול פגם ניאוף שהוא פגם אמונה בכדי שלא יתקלקל השלום שבין הצדיק לישראל ואז נושאין ק"ו למעלה כו' ונשרפין ונאבדין ספרי המינין ויכולין העולם להתקרב להשי"ת. נזה ענין שבירת הלוחות שארז"ל שכיון דעתו לדעת השי"ת יישר כחך ששברת היינו בכדי שיסתלק רוחו של משיח ששורה על אנפי אורייתא ויהי' נידונין כפנוי' ולא יתקלקל השלום שבין השי"ת לישראל וזהו ג"כ מה שאמר משה ואם אין מחני נא מספרך ולא נזכר שמו בפ' תצוה כי ספר בגימ' שם כמב"פ וזה בעצמו מחיקת שם ה' על המים שבסוטה כשארז"ל שדנן כסוטות וע"י שאמר מחני נא מספרך שהוא בחי' העלמת הסה"ק כי שם בגימ' ספר עי"ז נסתלק רוחו של משיח ולא נתקלקל השלום של הזוג הק' שהוא צדיק וכנסת ישראל, ונאבדין ונשרפין ספרי המינין שזהו מה שהשיב השי"ת למשה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי שזה בחי' הק"ו הנ"ל שעי"ז נשרפין ספרי המינין וכו' וזהו בחי' כי יד על כס יה ודרז"ל אין השם שלם כו' עד שימחה זרעו של עמלק היינו הסה"ק שהם בחי' שם ה' אינם שלמים שצריכים לשורפם עד שימחה זרעו של עמלק כי עי"ז שאין השם שלם עי"ז בעצמו הוא מחיית עמלק כי נושאין ק"ו הנ"ל ובזה יובן משארז"ל בב"ק ע"ש ולא אבה דוד לשתותם ויציקום לפני ה' ודרז"ל דאמרינהו משמי' דגמ' דגמירי כל המוסר עצמו על ד"ת אין אומרים הלכה משמו ולכאורה אינו מובן זו תורה וזו שכרה אבל לפי הנ"ל מובן היטב כי מסירת נפשו למיתה הוא מחיית השם כי נפש חי' הוא שמו וא"כ בשמוסר עצמו למיתה על ד"ת מסתמא יש פגם נאוף או אפיקורסות בעולם שצריכין לבחי' מחיית השם כדי שיסתלק הרוח קנאה שהוא רוחו של משיח השורה על אנפי אורייתא ע"כ אין אומרים דבר הלכה משמו שהוא בחי' התגלות רוחו של משיח ששורה על אנפי אורייתא וכשארז"ל כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם שהוא בחי' משיח שהוא עיקר הגואל שיגאל אותנו בקרוב אמן וע"כ לא נזכר במגילה שום שם הק' בפירוש כי אז הי' פגם ע"א בעולם שהשתחוו לצלם ופגם ניאוף שנשאו נשים נכריות ועל כן הי' צריכין להעלים שם ה' ועי"ז דייקא הי' מפלת המן עמלק בבחי' ק"ו הנ"ל וזה בבחי' ובבאה לפני המלך אמר עם הספר כו' ותלו אותו ואת בניו היינו אחר שכבר הכניעו המן עמלק ותלו אותו אז נתגלה קדושת הסה"ק שהוא שם ה' בחי' רוחו של משיח שעי"ז תהי' הגאולה העתידה לבא בבי"א וע"כ ארז"ל הדר קבלוה בימי אחשורוש שנאמר קימו וקבלו כי ע"י מפלת המן עמלק נתגלה קדושת הסה"ק שהם אנפי אורייתא כי אין צריכים להעלים תורתם כי אין חשש שיתקלקל ח"ו השלום של הזוג הק' מ"חר שנאבדו ספרי המינין ונכנע עמלק כנ"ל וז"ש לקחה לו לבת וארז"ל א"ת לבת אלא לבית זו אשתו כי מרדכי ואסתר הוא בחי' הזוג הק' הנ"ל וע"י הפגם של נאוף וע"א שהי' אז בעולם נתקלקל השלום ביניהם שזה מה שנלקחה אסתר לבית אחשורוש והתיקון הי' ע"י העלמת השם בחי' אין אסתר מגדת היינו שהעלימה השם של אביה ומשפחתה ועי"ז דייקא הכניעה את המן ואח"כ כתיב ומרדכי בא לפני המלך כי הגידה אסתר מה הוא לה היינו שהגידה השם של אביה ומשפחתה ושמו ית' משותף בשם הצדיקים נמצא שזהו בחי' התגלות שמו ית' בחי' מגדול עוז שם ה' דא ספר בו ירוץ צדיק כנ"ל ומ"ש ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי ולמדו רז"ל כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה וזה הי' קודם שהכניעו את המן ולכאורה הוא סתירה להנ"ל אבל באמת הוא מדויק בדברי רביז"ל שכתב שהצדיקים הגדולים דייקא צריכין להעלים תורתם שהם אנפי אורייתא ששם שורה רוחו של משיח זה דייקא צריכין להעלים כי הוא סתרי תו' אבל תו' פשוטה בוודאי צריכין ללמדה הרבה ובפרט כשמתגברין האפיקורסים בוודאי צריכין להרבות בלמוד התו' ביותר בכדי לחזק האמונה הק' ולומר דבר הלכה שהוא תו' נגלית וזהו ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי היינו שהגידה רק המעשה של בגתן ותרש בשם מרדכי אבל לא הגידה עצם יחוסה שהוא בא משאול המלך שזהו בחי' שם הצדיק בחי' סתרי תו' זה לא הגידה עד שנכנע המן לפני מרדכי וירכב את מרדכי ברחוב העיר ויקרא לפניו ככה ואז הגידה לאחשורוש יחוסה שהוא התגלות שם הצדיק ועי"ז שנתגלה שם הצדיק תלו את המן ואת בניו היינו שעקרו את האפיקורסים לגמרי אך שנשארו קרחיהם הרעים שהם ספריהם הטמאים המלאים אפיקורסות וזה ותפול אסתר לפני רגליו ותבך ותתחנן להעביר את רעת המן ואת מחשבתו אשר כתב לאבד היהודים היינו שיכלו ויאבדו ספרי המינין והיתה התשובה ואתם כתבו על היהודים כטוב בעיניכם היינו ספרים קדושים של צדיקי אמת שהם בחי' מרדכי ואסתר שהם מחזקים את האמונה הק' כמ"ש ויהי אומן את הדסה ובה כתיב כאשר היתה באמנה אתו וע"י ספריהם הק' ממילא יתבטל הכפירות והאפיקורסות של ספריהם הטמאים שהם בחי' מחשבת המן וזה בחי' מגדול עוז שם ה' דא ספר המב"פ וזה שסיים בו ירוץ צדיק ונשגב היינו שע"י הספרים הק' של הצדיק אמת עי"ז נתגלה ונתפרסם שמם של הצדיקים בעולם ביותר בבחי' ויהי שמעו הולך בכל המדינות וכ"ז ע"י הסה"ק שכתב ועי"ז ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי הסה"ק של הצדיקי אמת הם מגלים ומחזקים האמונה הק':

סי' עד אחר פורים קורין פ' פרה שהוא הכנה לפסח כו' ובתחלה היא בחי' פור כי פורים ע"ש הפר ואח"כ נעשה פרה כו' כי בתחלה היו כל ההתחלות מפסח וע"כ כל המצוות הם זכר ליצי"מ. ועכשיו (ולא סיים) והנה לכאורה מובן כוונתו שעכשיו כל ההתחלות מפורים אבל מה שלא סיים בפירוש מפורים מזה

מובן שמרומז עוד איזה כוונה בדבריו הק׳ ואם כי מי אנכי להשיג רמיזותיו הק׳ אעפי״כ אמרתי ויהי מה ואם שגיתי ה׳ יכפר בעדי. היינו כי קדושת שמו הק׳ גימ׳ פסח במכוון ועכשיו כל ההתחלות כשבאין על ציון הק׳ על ר״ה כי ר״ה הוא לשון ראש והתחלה ופסח הוא ג״כ התחלה וזהו כי פורים ע״ש הפ״ר ואח״כ נעשה פר״ה הוא ר״ת פסח ר״ה היינו ששם נכללין כל התיקונים ביחד חהו ענין פרה אדומה שמטמא טהורים ומטהר טמאים והיינו כי כשבאים על הבית עלמין ששם נקברו הרבה מתים אזי נטמאין שם וזהו מטמא טהורים, אבל ע״י שאומרים שם תהלים ותפלות ותחנונים מעומקא דלבא ובפרט אלו העשרה קפיטליך שצוה לאומרם על קברו הק׳ שהם תיקון נפלא ונורא מאד כמבואר בהשיחות, עי״ז מטהר טמאים כי זוכין לתשובה ולתקן כל הקלקולים ע״י הצדיק הזה השוכן שם ושם עושין התחלה מחדש לכנוס בעבודת ה׳ שזה בחי׳ פסח יציאת מצרים לצאת מכל הטומאות ולזכות לקבלת התורה מחדש, וכ״ז זוכין ע״י קדושת הציון הק׳ שהוא בגימ׳ פסח. וזהו אם אין קמח אין תורה וד״ל. וזהו מה שאיתא בתיקונים (הובא בליקו״א סי׳ מ״ט) והיא נקראת קבלה כד איהי בין תרין דרועין דמלכא ותרין דרועין הם תשרי וניסן שהם פסח ור״ה ע״ש בסי׳ מ״ט הנ״ל שמחבר שם פסח ור״ה. ע״כ כשבאין על ציון קברו הק׳ על ראש השנה אז נכללין כל התיקונים בשלימות נפלא וזוכין לתשובה ולגאולה שלימה בבי״א :

סי ע״ח בענין הנהגת הפשיטות של הצדיק האמת כו׳ אך דע כי הצדיק האמת מחיה עצמו באותו הזמן שהוא איש פשוט בנ״ל מהדרך של נסיעת א״י כו׳ ובכל הדיבורים ובכל העובדות והעשיות כו׳ בכולם נעלם התורה כו׳ והצדיק בשעה שפורש מהתו׳ והוא איש פשוט מקבל חיות מבחי׳ זו של קודם מ״ת וזהו בחי׳ הדרך של א״י הנאמר למעלה כו׳ ע׳ בהשיחות שבנסיעתו מא״י אמר שזכה להשיג את העבודה של אבות העולם שהי׳ להם קודם מ״ת שקיימו כל המצוות אעפ״י שלא עשו אז המצוות כפשוטן כמו יעקב אבינו שקיים מצות תפילין ע״י המקלות כירוע, וזהו בעצמו ענין התו׳ הנעלמת המבואר כאן שהוא הדרך לארץ ישראל :

שם. כי עיקר קדושת א״י הוא ע״י כח מעשיו הגיד לעמו כמו שפירש״י ע״פ בראשית לא הי׳ צריך התו׳ להתחיל אלא מהחדש הזה לכם כו׳. ביאור הענין הוא דישראל והתורה וא״י הם בחי׳ א׳ והם שייכים זל״ז וזה בלא זה אין להם שלימות כי עיקר נתינות התו׳ לישראל הוא בשביל שיקיימו המצוות התלויים בארץ וכמ״ש ויתן להם ארצות גוים בעבור ישמרו חוקיו, וקודם מ״ת שהי׳ התו׳ בהעלם היו ישראל ג״כ בהעלם בגלות מצרים וא״י היתה בהעלם בגלות אצל הז׳ אומות, והאבות שזכו להשיג התו׳ הנעלמת בעשרה מאמרות אבל לא התורה הנגלית כמו שהיא בידינו ע״כ זכו להשיג קדושת א״י בעת שהיא נעלמת בין העכו״ם והבטיח להם השי״ת על ירושת הארץ אבל אעפי״כ לא יכלו לכבוש א״י מחמת שלא קבלו התו׳ הנגלית וזה שאמר אברהם במה אדע כי אירשנה היינו איך אוכל לגלות קדושת א״י ולכובשה מבין העכו״ם שזה תלוי בקבלת התורה הנגלית שהיא עכשיו בהעלם אפי׳ ממני כי אברהם לא השיג רק התו הנעלמת בעשרה מאמרות אבל עצם עשרת הדברות לא השיג ע״כ שאל איך יוכלו בניו להשיג זאת והשיב לו השי״ת שזה א״א להם להשיג כ״א ע״י כי גר יהי׳ זרעך ארבע מאות שנה ואז יזכו לקבלת התו׳ הנגלית שהם עשרת הדברות ואז יזכו לירש א״י כי א״י והתו׳ הם בחי׳ א׳ ובאמת אם הי׳ ישראל במצרים כל הארבע מאות שנה בשלימות אז הי׳ פרעה נכנע תיכף ולא הי׳ צריכין להביא עליו המכות והי׳ מקבלין התו׳ בשלימות נפלא והי׳ כל האומות נכנעין לפניהם כי כהמס דונג לפני אש יאבדו רשעים מפני אלקים והיו יורשין א״י בלי שום מלחמה ומשה הי׳ מכניסן לא״י ולא הי׳ נחרב הביהמ״ק. אבל מחמת שיצאו קודם הקץ ולא נתבררו בשלימות ע״כ לא רצה פרעה לשלחם כי הי׳ לו עדיין אחיזה בהם עד שהביא עליו העשר מכות וגם אח״כ הוצרך שפרעה יתן להם רשות לצאת בחי׳ בשלח פרעה את העם ולא נתבררה התו׳ בשלימות מהעלם אל הגלוי ע״כ קלקלו אח״כ בעגל ומשה לא הי׳ יכול להכניסם והוכרחו לכבוש א״י ע״י מלחמה ומחמת זה סירב משה בשליחותו ואמר שלח נא ביד תשלחי כי נשמת משה הוא מבחי׳ עשרת הדברות הנגליים דייקא וע״כ כשהוא קודם הקץ עדיין לא זכו לקבל בשלימות העשרת הדברות ואמרו דבר אתה עמנו ונשמעה ע״כ ממילא כשקלקלו בעגל לא הי׳ יכול משה להכניסם וזהו שלא יאמרו אוה״ע לסטים אתם שכבשתם ארץ שאינו שלכם היינו מאחר שאתם צריכים לכבוש במלחמה א״כ היא אינו שלכם כי עדיין לא זכיתם לקבלת התו׳ בשלימות כי אלו היתה שלכם שזכיתם מחמת קבלת התו׳ לא הייתם צריכים לכבוש במלחמה כי כל האומות היו נכנעים לכם ובטלין לפניכם ומאחר שאתם צריכין לכבוש במלחמה אתם גזלנים שכבשתם ארץ שאינו שלכם לזה הטעם פתח בבראשית שהיא התו׳ הנעלמת בעשרה מאמרות שע״י החסד חנם היינו התו׳ הנעלמת בעשרה מאמרות אנו יכולין ל׳ א״י אף שעדיין לא זכינו לקבלת התו׳ בשלימות כי אעפי״כ הלא קבלנו את העשרת הדברות שהוא קדושת א״י אלא שאינה בשלימות ע״כ ע״י החסד חנם שאנו משיגין התו׳ הנעלמת אנו יכולין ל׳ א״י מהם שהיא נעלמת אצלם בגלות כי אנו משיגין גם התו׳ הנעלמת שהיא קדו׳ א״י וזהו ויהי בשלח פרעה את העם היינו מחמת שהוצרך פרעה לשלחם כי הי׳ קודם הקץ והי׳ לו עדיין קצת אחיזה בהם עד שהוצרך לשלחם ע״כ ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי ארץ פלשתים היא א״י והיא קרובה לארץ מצרים ואין שום דרך אחרת מפסיק ביניהם ע״כ פן העם בראותם מלחמה ושבו מצרימה היינו כי בראותם מלחמה יבינו שעדיין לא זכו לקדושת א״י בשלימותכנ״ל ע״כ ושבו מצרימה כדי להשלים הזמן ואז לא יצטרכו למלוחמה כנ״ל ע״כ ויסב העם בדרך המדבר ים סוף היינו דרך של א״י שהוא אוצר מתנת חנם תו׳ הנעלמת שעי״ז יכולין לכבוש א״י מידם ולא ישובו למצרים כי בים נתגלה התו׳ הנעלמת כשארז״ל ראתה שפחה על הים וכו׳ בחי׳ ויבקעו המים מימי החסד בחי׳ חסד חנם הנ״ל ועי״ז נטבעו המצרים בים כי נתבטל האחיזה שלהם שם. וע״כ כשביקש מרע״ה לבא לא״י ביקש מתנת חנם כמ״ש ואתחנן אל ה׳ וכו׳ היינו שטען הלא מה שפתח התו׳ בבראשית שהוא האוצר מתנת חנם הוא רק בכדי שנוכל לכבוש א״י אף שלא זכינו לזה בשלימות ע״י קבלת התו׳ שהם עשרת הדברות הנגליים ע״כ אף אני אבוא לא״י ע״י בחי׳ זאת של בעת ההיא שהוא קודם קבלת התו׳ וזהו כ״ו דורות קדמה דרך ארץ לתו׳ כי התו׳ הוא בחי׳

בחי׳ שם הוי׳ שעולה כ״ו ע״כ דייקא אחר כ״ו דורות שנשלם הוי׳ אז קבלו את התו׳ אבל קודם כ״ו דורות לא נתגלה עדיין התו׳. וזהו וארא אל אברהם כו׳ ושמי ה׳ לא נודעתי כי הם לא השיגו רק התו׳ הנעלמת שהיו בתוך הכ״ו דורות וזהו וגם הקימותי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען כי ע״י שזכו להשיג התו׳ הנעלמת זכו להשיג קדושת א״י הנעלמת בתוך השבעה אומות ע״כ הבטחתי להם על ירושת הארץ וזהו לכן אמור לבני ישראל אני ה׳ היינו שעכשיו שהוא כ״ו דורות נשלם שם הוי׳ ע״כ והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשבעתי לאברהם היינו שאעפ״י שגם עכשיו הוא עדיין קודם הקץ אעפי״כ תוכלו לירש אותה ע״י ברית האבות שהוא האוצר מתנת חנם תורה נעלמת כנ״ל : שם. וע״כ מוכרח הצדיק הגדול לירד לתוך פשיטותם כו׳ כי עי״ז הוא מחי׳ כל הפשוטים היינו כי דייקא הצדיק הגדול מאד שזוכה לקבלת התו׳ בשלימות הוא מוכרח לירד לתוך פשיטות בשביל טובת העולם כדי להמשיך להם חיות אבל לא בשביל עצמו כי הוא מקבל חיות מהתו׳ הנגלית וכשדרז״ל על פ׳ אבירי לב הרחוקים מצדקה שכל העולם ניזונין בצדקה והם ניזונין בזרוע היינו כנ״ל שכל העולם מקבלין מהחסד חנם אבל הם ניזונין בזרוע שהוא התו׳ הנגלית בחי׳ תו׳ מפי הגבורה ניתנה אבל מחמת זה דייקא שאינן צריכים למתנת חנם עי״ז דייקא הם ממשיכין האוצר מתנת חנם להחיות כל העולם וע״כ מרע״ה בכל פעם שהתפלל על ישראל וביקש חסד חנם פעל בקשתו כמו במרגלים שהתפלל סלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך בחי׳ חסד חנם הנ״ל וכן ה׳ ארך אפים ורב חסד כו׳ נענע ופעל בקשתו כי מחמת שהוא בעצמו לא הי׳ צריך למתנת חנם על כן הי׳ יכול להמשיך החסד חנם לישראל ועל כן כשביקש לבא לארץ ישראל וביקש בשביל עצמו מתנת חנם בחי׳ ואתחנן כנזכר לעיל אמר לו השם ית׳ אל תוסף דבר אלי עוד וארז״ל שאמר לו השי״ת אתה תופס החבל בשני ראשין אם אתה רוצה לבא לארץ ישראל בטל סלח נא היינו כנ״ל כי מאחר שאתה רוצה להשתמש עם האוצר מתנת חנם בשביל עצמך אם כן שוב לא תוכל להמשיכו לישראל אם כן בטל סלח נא ואם אתה רוצה להמשיך לישראל האוצר מתנת חנם צריך אתה ליזהר שלא תשתמש בשביל עצמך כלום רק תהי׳ ניזון בזרוע היינו במדה״ד כפי התו׳ הנגלית ואז דייקא תוכל להחיות את כל הפשוטים שבעולם. ועפי״ז נוכל לבאר קצת הר״ם השייכים לתו׳ הזאת ואתחנן מתנת חנם עריות פגם הדעת משה דעת פרישות כו׳ היינו שעיקר האוצר מתנת חנם צריכין להמשיך לזה שהוא בבחי׳ חנם עריות כשדרז״ל על פ׳ זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם ודרז״ל עריות ומי שהוא בבחי׳ זו של חנם עריות אעפי״כ אסור לו להתיאש כי יש אוצר מתנת חנם שמי שאין לו אתן לו מזה אבל אי אפשר לקבל מזה האוצר כי אם על ידי הצדיק הקדוש בחי׳ משה שהוא פרוש וקדוש גדול ועל ידו דייקא יכולין לקבל מהאוצר מתנת חנם אפי׳ מי שהוא בבחי׳ חנם עריות כי יש ענין שיכול הכל להתהפך והירידה תהי׳ תכלית עליה היינו כנ״ל שמבחי׳ חנם עריות שהוא תכלית הירידה כי זה הי׳ בחי׳ גלות מצרים כמו שכתוב במצרים חנם יהי׳ נכלל בהאוצר מתנת חנם בחי׳ בראשית כנ״ל :

והנה התורה הזאת נאמרה בשבת נחמו שהוא פ׳ ואתחנן וזהו נחמו נחמו עמי שקורין אחר ת״ב כי אחר שנחרב הביהמ״ק וגלו ישראל לחו״ל וא״י נתעלמה בין העכו״ם אז גם התורה נתעלמה גם כן כי רוב המצות אין אנו יכולין לקיים בחו״ל כגון קרבנות ותרומותן ושמיטין וכו׳ וכו׳ נמצא שהתורה חזרה ונתעלמה על כן עכשיו כל נחמותינו ותקוותינו הוא רק בהתורה הנעלמת שהוא החסד חנם שהוא הדרך לא״י שעי״ז נזכה לשוב לא״י בקרוב וזהו נחמו נחמו עמי וכו׳ קול קורא במדבר פנו דרך ה׳ במדבר דייקא בחי׳ ויסב אלקים את העם דרך המדבר שזהו הדרך לא״י כמבואר באריכות בליקוטי הלכות יעו״ש :

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם

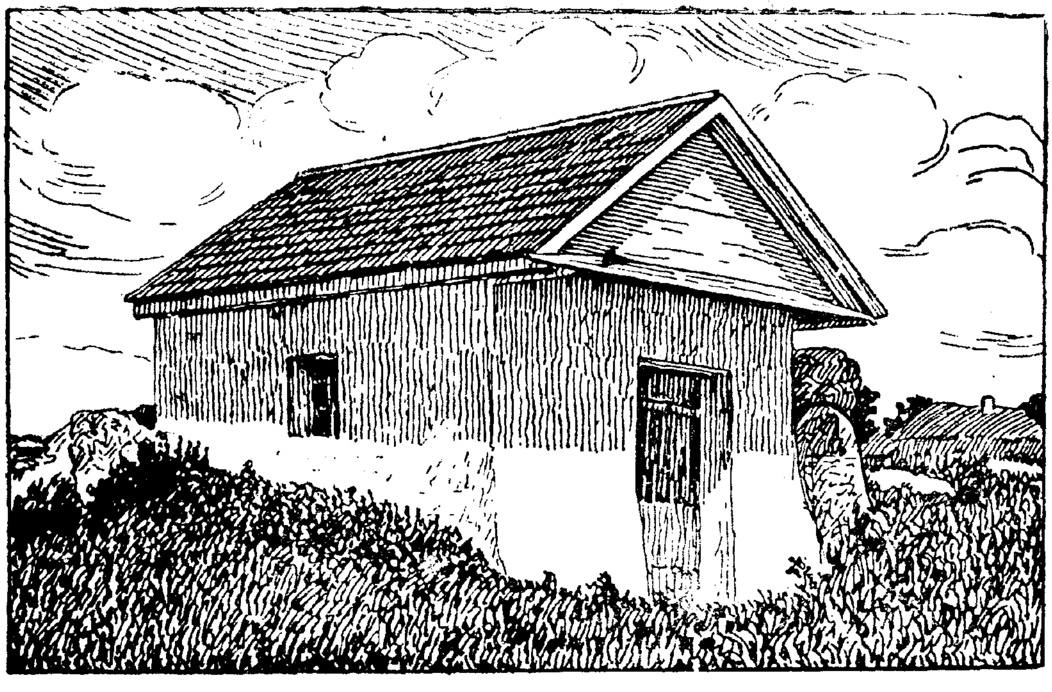

הציון שעל הקבר הצדיק הק׳ מוהר״ן זצ״ל מברסלב באומאן.

רבינו הק' מוהרן זצ"ל אמר מה אומר לכם אין דבר גדול מזה היינו כהיות אצלי על ר"ה ואמר בלא בזה"ל
ויאס יאל איך איך זאגען קיין גרעסערס דער פין איז ניט פארהאנדין. וכל זה הי' באומין ברה האחרון הקצא
לאי דבר ימנו זאת – גם הבטיח כבר רבינו זצ"ל בחיין הק' ויחד שני עדים כשרים על זה כשיבאו על קברו
ויתנו פרוטה על צדקה ויאמרו העשרה קפיטל תהלים, הנקרא תיקון הכללי הנרשמים בספר הקדוש
ליקוטי מוהרן סימן ר"ה היינו קפיטל טז לב מא מב נט עז צ קה קלז קנ בוודאי יושיע לזה האדר"ב
כל זה מובא בספר חיי מוהרן – יום הלולא של הצדיק הק' רבינו מוהרן זצ"ל חי תשרי ב' דחוהמו' סוכות

תפלה לזכות לבא להשתטח על ציון הקדוש של רבינו ז"ל באומן

רבון כל עולמים אדון כל הנשמות החושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח. אתה זכיתנו ברחמיך הרבים, להיות בכלל זרע ישראל עבדיך, וקרבת אותנו ברחמיך הרבים לצדיקי אמת, ונטעת בנו אמונתך הקדושה, להאמין בך ובתורתך הקדושה, ובצדיקיך האמתיים, להאמין בכל דבריהם הקדושים, ובכל עניינם, אשר הוא אמת ויציב ונכון וקים, על כן חוס וחמול עלינו, אבינו אב הרחמן, שומע תפלה, כי אתה שומע תפלת כל פה עמך ישראל ברחמים, ועזרנו בחסדיך הגדולים, שנזכה מהרה לשמור ולעשות ולקיים, את כל דברי הצדיקים האמתיים, את כל אשר הורו ולמדו אותנו, למען נזכה כולנו לשוב אליך במהרה, על כל חטאתינו ועונותינו ופשעינו. ונזכה כל אחד לקבל תיקונו הצריך לו, על ידי בחירי צדיקיך האמתיים:

רבונו של עולם, מלא רחמים רבים וחסדים גדולים תמיד, על כל החפצים להתקרב אליך. אתה חמלת עלינו, בדורות האחרונים האלה, בעיקבתא דמשיחא, ושלחת לנו ראש בני ישראל אמתי, ההולך לפנינו ומורה אותנו את הדרך נלך בה, ואת המעשה אשר נעשה, למען לא נישן ונאבד את ימינו ושנותינו, הלא הוא נחל נובע מקור חכמה, רבינו נחמן בן פיגא זי"ע, אשר הוא מעורר אותנו משינתנו ומלהב את לבבינו האטום, ומחזק אותנו להתחזק ולעמוד תמיד על עמדנו, כי הוא הולך לפנינו ומתפלל וממליץ טוב בעדנו, והוא יחד עדים נאמנים, אשר גם אחר הסתלקותו, כל מי שיבוא על קברו הקדוש, ויאמר שם העשרה קפטיל תהלים, הידועים והמסוגלים לתקן פגם הברית אשר הצדיק הזה הוציא הסוד הזה מתעלומות בשביל תיקון נפשות הנדחות. ויתן פרוטה לצדקה עבורו אזי אפילו אם גדלו ועצמו עונותיו וחטאיו של האיש ההוא מאד מאד ח"ו. יתאמץ וישתדל הצדיק הזה בכל כחו להושיעו ולתקנו ולהוציאו מן השאול תחתיות ומתחתיו, ובזה הלשון אמר „איך וועל זיך לייגען אין דער לענג און אין דער ברייט, איך וואל עם אטובה טוהען, ביי די פיאות וועל איך עם ארויס ציהען פון שאול תחתיות ומתחתיו" ואתה ידעת רבונו דעלמא כולה, את כל מה שעובר עלינו, על כל אחד ואחד בעתים הללו, ובפרט בענין פגם הברית, אשר הוא פגם כל התורה כולה ח"ו אוי לי וי לי מה אומר לפניך יושב מרום ומה אספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות והנגלות אתה יודע.

רבש"ע, מלא רחמים, יודע תעלומות, אתה יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל חי, אתה חופש כל חדרי בטן, ובוחן כליות ולב, לפניך נגלו כל תעלומות, איך שמתגברים המניעות והנסיונות והירידות בעת הזאת, אשר הכפירות והפריצות והתאוות מתגברים בכל פעם יותר ויותר, והפליטה האחת הנשארת לנו, אחר הסתלקות רבינו הקדוש, הוא ציונו הקדוש בקדושת ארץ ישראל, אשר בכוחו להעלות ולתקן הכל אליך, ובעונותינו הרבים גם זה נטרף מאתנו, וטרף טורף יוסף, כי התגברה מלכות הרשעה, אשר התפשטה שם, וליוצא ולבא אין שלום דרכי ציון אבלות, מבלי באי מועד. ועתה מאין יבוא עזרנו, אנה נשפוך שיחנו, אית המקום, אשר נוכל שם להתוודות על כל מה שעובר עלינו, למען יתהפכו כל ירידותינו לעליות והעונות לזכיות, ונזכה לצאת מכל זוהמתנו, וכיעור מעשינו וכסילות דעתנו, על כן יהמו ויכמרו מעיך ורחמיך עלינו, ועשה למען שמך הגדול המשותף בשם הצדיק האמתי, ועזרנו בזכותו וכוחו, שיופתחו מהרה שערי ציון הצעולים, ופתח לנו שער בעת נעילת שער, פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה, פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים, זה השער לה' צדיקים יבואו בו, שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד, ונזכה כולנו לבוא שמה ברננה, ולהשתטח על הציון הקדוש בתפלתינו, ונזכה מהרה להתעורר משינתינו העמוקה, ולקום מנפילתנו ולשוב אליך בתשובה שלימה ובלב שלם, ולהתנהג מעתה כרצונך הטוב אנחנו וכל עמך בית ישראל ולא נשוב עוד לכסלה מעתה ועד עולם, יהיו לרצון אמרי פינו והגיון לבנו לפניך ה' צורנו וגואלנו אמן ואמן.

זה השער לה׳ צדיקים יבואו בו

ספר

פרפראות לחכמה

על הש״ס

חברו הרב הגאון המאוה״נ סיני ועוקר הרים וכו׳ מוה״ר נחמן זצ״ל אב״ד דק״ק טשעהרין בעהמ״ח ס׳ לשון חסידים ודרך חסידים ולקוטי עצות החדש ארבעה חלקים, וליקוטי עצות מהד״ב. ונחת השלחן וזמרת הארץ ויקרא דשבתא. ושאר ספרים שעדיין הם בכתובים.

יצא לאור ע״י קרן הדפסה של חסידי ברסלב
בארץ ישראל ובחוץ לארץ
רחוב סלנט 36

עיה״ק ירושלים תובב״א

בהשתדלות אהרן ב״ר משה דוד נ״י

ברוקלין, ניו יארק
שנת תשל״ו לפ״ק

ברכות ד"ה ע"ב ר"א חלש עאל לגבי' ר' יוחנן חזי דהוה קא גני בבית אפל גלי' לדרעי' ונפל נהורא. ר"ל שראה שהתגבר עליו הקטנות והעצבות ומ"ש שהוא בחי' חשך כמבואר בסי' כ"ג ומבואר בסי' כ"א שהחולה הוא במוחין בקטנות · ומבואר בלקת"נ סי' וא"ו ובסי' כ"ד שרוב החטאים באים מעצבות · ועי"כ גלי לדרעי' ונפל נהורא. כי היד דקדושה הוא בחי' שמחה כמבואר בסי' כ"ד במאמר זכרון ושמחה הוא בחי' אנפין נהירין חזי' דהוה קא בכי ר"א כי עיקר שלימות הבכי' והחרטה הוא כשהוא מתוך שמחה וסימן טוב לחולה כשהוא בוכה כמו שארז"ל וגם כי ע"י בכי' יוצא מיתרות המ"ש כמבואר בסי' ל"ו במאמר בקרוב א"ל. אמאי קא בכית אי משום תורה דלא אפשית היינו כי ע"י חכמת התורה יוצאין מבחי' אנפין חשוכין לאנפין נהירין כמבואר במאמר בקרוב השני סי' ק"א ·שנינו אחד המרבה ואחד הממעיט וכו' · ואי משום מזוני היינו כמבואר בסי' כ"ד הנ"ל שהמדמה היא בחי' עצבות בחי' רוח נכאה. ועי"י חדושי תורה הבאין מהמדמה עי"ז נתמעט הפרנסה ועי"כ מחמת שרואה שמזונותיו מלימלמין חושש שמא זה בא מחמת התגברות המדמה בחי' עצבות. לא כל אדם זוכה לשתי שולחנות. כי יש צדיקים גדולים שזכו לתקן המדמה ואעפ"כ הם עניים. ואי משום בני היינו כי ע"י המדמה נפגם הזכרון ועי"ז אינו זוכה לגדל בנים ר"ל כמבואר בסי' הנ"ל. דין גרמי דעשיראה ביר. כי יש גם כמה צדיקים שאין להם בנים א"ל להאי שופרא דבלי בארעא קא בכינא. היינו שעיקר בכייתו הוא על זה בעצמו שהאדם בסכנה גדולה בזה העולם עד שיכולין לאבד ולבלות אורות גדולים ונפלאים מאד ע"י שהארץ הקטנה הזו חוצצת בפני העינים ומונע אותם מלראות אורות כאלה כמבואר בסי' קל"ג במאמר ואורח לצדיקים ובסי' כ"ד הנ"ל מבואר ג"כ איך ברגלי הק' מתגלין בעלם בזה העולם שזה בחי' הרמזים הקדושים וכו' ומתלבש בהם גם הארה ממדריגות העליונות. ואעפ"כ ע"י פגם העינים ע"י התגברות המדמה בחי' עצבות רוח בחי' עפר עי"ז פוגמין בהזכרון הק' ואובדין את כל זה עיי"ש בענין מי הקים כל אפסי ארץ. ועי"כ בכה דייקא כי הבכי' הוא ג"כ בעיניים. א"ל על דא ודאי קא בכית ובכו תרוייהו כי על זה בוודאי צריכין הכל לבכות וכמובא שם בסי' קל"ג בשם הבעש"ט ז"ל שאמר אוי ואבוי כי העולם מלא אורות וכו'. אדהכי והכי א"ל חביבין עליך יסורין. היינו כי מאחר שעסקו בענין זה של הזכרון לאדבקא מחשבתי' בעלמא דאתי ע"כ שאל אותו אם היסורין חביבין עליו מאחר שזוכין על ידם לעוה"ב כי עוה"ב הוא אחד מג' דברים שניתנו ע"י יסורין וכמו שפירש"י לעיל על ענין יסורין של אהבה שהוא כדי להרבות שכרו בעוה"ב. א"ל לא הן ולא שכרן כי יסורין אלו הי' של ביטול תורה כמבואר בחא"ג וכבר מבואר בשיחות הר"ן שכשהתורה מראה אהבה לאחד אז אינו חפץ אפי' בשכר עוה"ב בשביל למוד התורה רק הוא חפץ בהתורה בעצמה ועי"כ בכאן שהי' לו ביטול תורה ע"י היסורין ע"כ אמר לא הן ולא שכרן כי יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב ואז א"ל הב לי ידך ואוקמוה:

ד"ו ע"ב כל הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו וכו' ואם משמחו מה שכרו אריב"ל זוכה לתורה וכו'. כי השמחה הוא כלי לקבלת התורה כמבואר במאמר ויאמר בועז בסי' ס"ה וקבלת התורה היא בחי' חתונה כמאחז"ל ביום חתונתו וכו' וכמבואר בהשיחות. ר' אבהו אמר כאלו הקריב תודה וכו' כי ע"י תודה הודאה מאיר האמת ומשלים הדבור ע"י ג' שמות ואחד מהם הוא בחי' שדוכין וכו' וע"י שלימות הדבור נמשך שמחה וכו' כמבואר במאמר ימי חנוכה ליקות"נ סי' ב' ועי"כ עיקר שמחת חתונה הוא ע"י הדבור כמארז"ל אגרא דבי הלולא מילי והשמחה הוא ע"י בחי' תודה כנ"ל רנב"י אמר כאלו בנה אחת מחורבות ירושלים וכו' · כי חורבן ירושלים שהוא בחי' לב הוא ע"י ג' מדות שהם אכילה ממון משגל כמבואר בלק"ת סי' א' ותיקון הג' מדות הנ"ל הוא בבחי' שמחה שזה בחי' נתת שמחה בלבי. וזה בחי' לך אכול בשמחה לחמך בחי' תיקון האכילה ונאמר שמח זבולון בצאתך בחי' תיקון הממון שיהי' שמח בחלקו ונאמר שמח באשת נעוריך בבחי' תיקון המשגל בבחי' ישמח את אשתו בדבר מצוה · והנה בסעודת החתונה יש כל הג' מדות הנ"ל. כי החתן צריך לפזר ממון הרבה לצורך הסעודה והאכילה שהיא בשביל שמחת הזיווג והחתונה ועי"כ זה הנהנה מסעודת חתן ואינו משמחו הוא פוגם בג' מדות הנ"ל כי מאחר שנהנה מהסעודה שהיא האכילה · והנה הי' יכול לעשות לו סעודה כזו גם בתוך ביתו ומאחר שאינו משמח את החתן נראה מזה שהלך אל הסעודה רק בשביל לאכול סעודה כזו בחנם בלי הוצאות ממון נמצא שפוגם גם בממון · והנה החתן עשה הסעודה ופיזר על זה ממונו בכדי שישמחו אותו ועי"ז תהי' החתונה והזיווג שלו בבחי' תיקון המשגל ע"י שמחה כנ"ל ומי שאינו משמחו הוא פוגם בזה נמצא שפוגם במשגל ובממון כי לפעמים החתן דואג על פיזור ממונו בחנם מאחר שאין משמחין אותו וגם האכילה נפגמה בלא שמחה כנ"ל אבל זה הוא בחי' חורבן ירושלים. אבל כשמשמחו אז נתתקן הסעודה שהוא האכילה וגם הממון שפיזר החתן על הסעודה וגם המשגל כנ"ל ועי"כ הוא כאלו בנה אחת מחורבות ירושלים:

(דף ז' ע"ב) **כל** מי שיש לו ביהכ"נ בעירו ואינו נכנס לשם להתפלל נקרא שכן רע כי ע"י שנתוסף שכן טוב להקיבוץ עי"ז נתרבין בתי התפלה ונשלמת התפלה ביותר כמבואר במאמר תקעו תוכחה בלק"ת סי' ח' ועי"כ אם אינו נכנס לשם להתפלל עם הקיבוץ נקרא שכן רע · וזה שנאמר כה אמר ה' על כל שכני הרעים הנוגעים בנחלה וכו' היינו שכיני א"י שהי' מצירין לא"י וגורמין לה הזיקות כי ע"י תיקון התפלה בשלימות זוכין לבחי' א"י כמבואר שם אבל השכן רע הנ"ל פוגם בקדושת א"י ועי"כ ארז"ל עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בא"י מאחר שעל ידיהם נמשך קדושת א"י. וזה שאמר שם על השכן רע הנ"ל ולא עוד אלא שגורם גלות לו ולבניו כי בכל ישובי ישראל נמשך שם קדושת א"י כמבואר בסי' ס"א ועי"כ זה שפגם בזה גורם גלות: א"ל לר' יוחנן איכא סבי בבבל תמה ואמר למען ירבו ימיכם וכו' על האדמה כתיב. כיון דא"ל מקדמי ומחשכי לבי כנישתא אמר היינו דאהני להו. היינו ע"י שמתכנסין לבתי כנסיות בכל יום משלימין התפלה וממשיכין קדושת א"י כנ"ל(שם)לעולם יכנס אדם לביהכ"נ שיעור שני פתחים ואח"כ יתפלל היינו כמבואר בדבריו ז"ל שלפעמים צריכין כמה התחלות בתפלה אחת · ומיעוט רבים שנים ומתחלה אומר הדבורים בפשיטות. וזה בחי' פתח הראשון ואח"כ בא להתלהבות זה בחי' פתח השני ואח"כ נופל קצת ממדריגתו ונפסק ההתלהבות וצריך לחזור ולהתחיל בפשיטות ואח"כ בא עוד להתלהבות וכן כמה פעמים וזה בחי' לשקוד על דלתותי המבואר שם. או י"ל שמרמז על השני פתחים שיש להה"א המבואר במאמר צהר תעשה לתיבה. וזהו שאמרו לעולם יכנס אדם לביהכ"נ שני פתחים ויתפלל ולא אמר להדיא שיעור שני פתחים · אך מרמז על הנ"ל היינו שצריך האדם לידע בכניסתו לביהכ"נ שבוודאי יתגברו עליו המחשבות זרות שזה בחי' הבא לטמא פותחין לו בחי' פתח התחתון של הה"א שמרמז על הירידה רק שיש עוד פתח עליון להה' א שעל ידו יכול לעלות היינו ע"י שיאמר הדבור באמת כמבואר שם (שם דף ז')רב אמי ורב אסי וכו' לא הוו מצלו אלא ביני עמודי היכי דהוו גרסי עי' מאמר אמור אל הכהנים סי' ב' שהאותיות התורה שהאדם לומד באין ונכללין בתוך התפלה ומאירין אותה וגם נתחדשין שם בבחי' עבור ועי' במאמר תהומות סי' ע' שלשלימות התפלה צריך גם למוד התורה וגם עי' בלקות"נ סי' כ"ה שצריכין לעשות מהתורה תפלה ומחמת כל הנ"ל הי' מתפללין דייקא במקום שהיו לומדים ועי' גם בהשיחות מענין אם פגע בך מנוול זה אין פגיעה אלא תפלה וכו' משכיהו לביהמ"ד כי גדול כח התורה עד אשר אם ברזל הוא מתפוצץ ומזה מובן ג"כ שטוב להתפלל במקום שלומד ועי' במאמר מחאת כפים שצריכין להמשיך בשעת התפלה אוירא דא"י ועי' במאמר עי' תיקונין שלא"י זוכין לבא ע"י התורה וכו':

(דף י"ב ע"ב) **פרשת** ציצית מפני מה קבעוה בק"ש מפני שיש בה ששה דברים וכו' עי' מאמר משפטים אמונה סי' ז' · וזה בחי' הששה דברים יציאת מצרים הוא בחי' יציאה מכל הגליות שמכונים בשם מצרים עול מצות בחי' עצת הצדיקים בחי' תרי"ג מצות שהם בחי' התרי"ג עטין. אפיקורסות היינו ביטול האפיקורסות שמכסים כל הנסים בדרך הטבע. הרהורי עבירה היינו ביטול כלל עצת רשעים שהם בחי' ניאוף · הרהורי ע"ז היינו ביטול אמונות כוזביות וכל מיני ע"ז שנקראין כזב ושקר כמ"ש כי שמנו כזב מחסינו ובשקר נסתרנו עי' רש"י שם וכתיב ולא יאמר הלא שקר בימיני וכתיב שנאתי השומרים הבלי שוא. ולזכות לאמונה שלימה שהיא ע"י אמת כי אמונה אתקריאת כד אתחבר בה אמת. מצות ציצית כי כל זה זוכין ע"י מצות ציצית כמבואר בפנים · ועי"כ קבעוה בק"ש שיש בה עומ"ש בחי' אמונה ועול מצות שהם העצות הקדושות שהם בחי' אמת שמשלימין את האמונה:

(שם כד) **המשמיע** קולו בתפלתו ה"ז מקטני אמנה עי' מאמר לשמש שם אהל סי' מ"ט בענין אתחך גולא נחון ולחים שזה ענין עליות התפלה שהיא בלחש שהיא עבודה שבלב ושם מבואר ג"כ מענין שצריכין להעלות התפלה מבחי' קטנות בחי' את המאור הקטן לבחי' גדלות בחי' שני המאורות הגדולים ובזוה"ק מבואר ג"כ מענין תפלה בלחש דייקא שנוגע לסוד ביתא עלאה וכו' וכמבואר במאמר זה ועי"כ המשמיע קולו בתפלתו ועי"ז התפלה היא רק בבחי' את המאור הקטן ועי"כ נקרא המתפלל כך מקטני אמנה כי התפלה היא בחי' אמונה כמבואר בכמה מקומות בדבריו ז"ל. וזהו המגביה קולו בתפלתו ה"ז מנביאי השקר כי הקול נמשך מבחי' הכרובים שמשם נביאים יונקין כמבואר במאמר אקרוקתא סי' ג' והם בחי' בנין המלכות דקדושה שהיא בחי' התפלה ועי"כ המגביה קולו בתפלתו במקום שאינו רשאי עפ"י דין אז הקול הזה הוא מבחי' נביאי השקר ועי' בדבריו ז"ל נבואר שתיקון התפלה הוא ע"י בחי' נבואה וזה ג"כ בחי' תפלה בלחש כי הנבואה

היא בחי' סוד כמ"ש כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים ומשכת מבחי' תרין ירכי קשוט ואחז"ל מה ירך בסתר כו' :

(דף כה ע"ב) **הי'** מהלך במבואות המטונפות לא יקרא ק"ש ולא עוד אלא שאם הי' קורא ובא פוסק . לא פסק מאי וכו' · רב אדא בר אהבה אמר עליו הכתוב כי דבר ה' בזה ואם פסק מה שכרו אמר ר' אבהו עליו הכתוב אומר ובדבר הזה תאריכו ימים . ע' מאמר ואפי' השה לעולה בליקות"ל סי' י"ב וע"כ במבואות המטונפות אסור לקרות ק"ש כי אלו המקומות הם בבחי' וכבודי לאחר לא אתן וע"כ אפי' אם קרא פוסק ואם לא פסק הוא בכלל כי דבר ה' בזה כי זה הסיפך מבחי' התגלות כבודו ית' כי שם עיקר העבודה בבחי' אי' מקום כבודו וע"י בעצמו זוכה שסירידה נתהפך לעלי' גדולה כי זוכה לעלות לבחי' איה העליון שהוא סוד מאמר סתום דבראשית ושם עיקר השרש של בחי' אריכת ימים שזה סוד אריכת ימים של דורות הקדמונים כמבואר בתיקונים . וע"כ אם פסק מה שכרו עליו הכתוב אומר ובדבר הזה תאריכו ימים :

(דף כ"ז) **בעובדא** דר"ג ור' יהושע שהעבירו את ר"ג מנשיאותו בשביל כבודו של ר"י ואז ניתנה רשות לתלמידים לכנוס ונתוספו כמה מאות ספסלי בביהמ"ד וכו' ע' מאמר כי מרחמם ליקות"ל סי' ז' ויין מובן כל ענין הנ"ל כי כשנתגדל כבודו ובחינתו של ר' יהושע בחי' ההשגה של התלמיד שהוא בחי' הלימוד של מלא כל הארץ כבודו ע"י נתקרבו תלמידים הרבה וע"כ לא היתה אז הלכה בביהמ"ד שלא פירשוה כי זכו ע"י להמשיך אורות המקיפים ונתגלה להם מה שהי' נעלם מהם בתחלה ויותר אז גר עמוני לבא בקהל מחמת שבלבל סנחריב את כל האומות שזה בחי' מה שבענין התקרבות התלמידים צריכין להראות לפעמים התרחקות למקורב גדול בשביל ההתקרבות של חבירו הפחות ממנו כמובן במאמר ויאמר בועז סי' ס"ה וזה נוגע ג"כ להלמוד הנ"ל שדייקא ע"י שמודיעין לבחי' הדרי מעלה הלימוד של אי' מקום כבודו שהוא בחי' התרחקות ע"י דייקא יכולין לקרב הרחוקים ולהודיע להם כי מכה"כ וכמבואר בליקוטי הלכות באריכות . וזה שא"ל ר"י לר"ג אוי לו לדור שאתה פרנסו ואוי לה לספינה שאתה קברניטה שאי אתה יודע בצערן של ת"ח במה הם מתפרנסין וכו' היינו שהוא נשיא וחכם הדור ולא זכה להמשיך פרנסה בשלימות לת"ח ע"י המשכת אורות המקיפים שזה בחי' הנהגת הספינה כמובן בפנים על ענין שהי' באין בספינה וכו' שמשם המלכות מקבלת הפרנסה וע"כ החכם שבדור נקרא פרנס הדור וע"כ אח"כ כשנתפייס ר"י עם ר"ג שלח לבהמ"ד מאן דלביש מדא ילבש מדא וכו' היינו שהחזיר את ר"ג לנשיאותו שהוא בחי' מלכות ואח"כ אמר עוד מזה בן מזה יזה שזה כנגד בחי' כהונה ורימז בזה אדרבא שר"ג ראוי למלכות ע"י שזכה להמשיך אורות המקיפים שהם בחי' כלליות בן ותלמיד שזה בחי' כהונה בבחי' הגני לכהונה הגני למלכות המב"פ וצריכין לבאר עוד בזה הרבה לענין מקור השאלה שנשאלה אז אם תפלת ערבית רשות או חובה וסיימו שם אותו תלמיד ששאל רשב"י הי' :

(שם דף כ"ח) **אין** עומדין להתפלל וכו' אלא מתוך הלכה פסוקה וכי הא דר' זירא בנות ישראל החמירו על עצמן וכו' · היינו כי על טומאה קטנה שמבלבלת תפלתו ועבודתו צריכין לישב ז' נקיים היינו לטהר ולנקות כל השבע מדות כמובן במאמר אנכי סי' ד' וע' במאמר חותם בתוך חותם בענין ידיכם דמים מלאו ובמאמר האי גברא סי' כ"ע · רב אמר כי הא וכו' מעריס אדם על תבואתו ומכניסה במוץ שלה וכו' היינו כי לפעמים אם מתגברין עליו המחשבות זרות ואינו יכול לבטלם ולגרשם עד שיסתלקו ממנו לגמרי אעפי"כ אל יפול לב האדם עליו לגמרי ע"י ח"ו רק אדרבא יחזק עצמו במה שגילו לנו חז"ל שלפעמים באין עליו לטובה אלו המחשבות כי ע"י שמלובש תפלתו במחשבות האלו ע"י אין מתגברין עליו הקטרוגים כ"כ והתפלה עולה למעלה מאחר שבפנימיות לבבו כוונתו באמת רק לשמים ע' בהשיחות סי' ע"ב וזה כמשל המעריס על תבואתו ומכניסה בלבוש המוץ שלה ואז אין מדקדקין עלי' כ"כ בענין חיוב הפרשת המעשר · וזה ואיבע"א כי הא וכו' המקיז דם בבהמת קדשים אסור בהנאה ומועלין בהן היינו כי גם דם הקזה בבהמות קדשים הוא קדוש כמו כן היגיעות שיגע האדם על התפלה בכוונה ויש לו שפיכת דמים ממש ממה שמתגברין עליו הבלבולים ואינו יכול להתפלל בכוונה שלימה שזה בחי' כי עליך הורגנו כל היום כמבואר במ"א ולפעמים קמים עליו עזי פנים שמבזין אותו ושופכין את דמו מחמת שרוצה להתפלל בכח ובכוונה וע"כ אל ידמה האדם בנפשו שכל יגיעתו וטרחו ושפיכת דמים שלו הן לריק ח"ו רק ידע כי כל זה נכלל ג"כ בתוך קדושת התפלה שהוא בחי' קרבנות ונעשה מזה דברים גבוהים וצריכין עוד לבאר בזה וע"ש ברש"י ותוספות וכן ברמב"ם פ"ב דמעילה והכלל כי כל דמי שחיטת קדשים בין לפני כפרה בין לאחר כפרה אין מועלין בהן ודייקא דם הקזה שנשפך מתנה בחיים ולא חזייא לכפרה מועלין בו כי נחשב כגופה של בהמה ומזה מובן התחזקות גדול לענייננו כי דייקא היגיעות שמתייגע האדם להתפלל בכוונה ויש לו שפיכות דמים הרבה מזה שמבלבלין אותו ואינו יכול להתפלל בכוונה שזה בחי' דמים שלא ניתנו לכפרה כי התפלה מכפרת במקום קרבן וכל הכחות והטיפי דמים שנתמעטין ממנו ע"י שמתפלל בכוונה זה בחי' דמי שחיטת קדשים שניתנו לכפרה אבל השפיכות דמים שיש לו ממה שאינו מתפלל בכוונה זה בחי' דמים שלא ניתנו לכפרה כי הלא לכאורה הוא אדרבא להיפך כי הוא צריך כפרה על זה החטא בעצמו שאינו מתפלל בכוונה לזה גילו לנו רז"ל כי דייקא שפיכת דמים הללו נחשבין כגופן של קדשים ואסורין בהנאה ומועלין בהן .

(דף ל"ב ע"א) **כך** אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל וכו' הוא גרם שעשו את העגל וכו' משל לאדם אחד שהי' לו בן הרחיצו וסכו והאכילהו והשקהו ותלה לו כיס על צווארו והושיבו על פתח של זונות מה יעשה אותו הבן כו' ע' מאמר תקעו ממשלה לקות"ל סי' א' מענין הג' תאוות שהם תאוות ממון אכילה ומשגל · וזה בחי' הג' דברים שחשבו כאן כי שתי' בכלל אכילה וכן רחיצה וסיכה כשארז"ל ומדרז"ל ענין זה ע"פ ודי זהב מובן כי כולם כלולים בממון כי הכסף יענה את הכל וע"כ גם אצל חטא העגל שכתוב בו ויעשו להם אלקי זהב כתיב וישב העם לאכול ושתו היינו תאוות אכילה ויקומו לצחק ודרז"ל על גילוי עריות וכן הי' כלולין בחטא זה כל הג' עבודות המבואר במאמר הנ"ל שהם בחי' ע"ז וג"ע וש"ד כמו שדרז"ל על ויקומו לצחק :

(דף מ"ג ע"ב) **עתידין** בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא שיתנו ריח טוב וכו' ע' מאמר אמור אל הכהנים סי' ב' וכן במעשה של יום השני מהז' בעטלירס ששמירת הברית הוא בחי' ריח וזה שאחז"ל על אלישע שלא ראתה קרי על סדינו ונשקם ממטתו הי' ריח טוב נודף :

(דף מ"ד ע"ב) **כל** הקרוב לנפש משיב את הנפש וכו' א"ל רבא לשמעי' כי מייתית לי אומצא דבישרא טרח ואייתי לי מהיכא דמקרב לבי ברוך (פירש"י למקום שברכו שם על השחיטה) ע' מאמר דרשו סי' ל"ז שהנפש שבחי' מתלבש בשעת שחיטה בהדבור של הברכה שמברך השוחט וכו' וזה שא"ל מהיכא דמקרב לבי ברוך :

(דף מ"ו) **אורח** מברך מאי מברך יהי רצון וכו' ואל יזדקר לא לפניו ולא לפנינו שום דבר הרהור חטא ועבירה כו' ע' סי' רמ"ב שע"י צדקה בחי' ויהיו עניים בני ביתך ניצולין מהרהורי ניאוף ר"ל ובזה מובן :

(דף מ"ז) **רבין** ואביי הוו קאזלי באורחא וכו' אמר מדסליק האי מרבנן ממערבא גס לי' דעתי' וכו' ע' מאמר משפטים סי' יו"ד ואת בנימין תקחו זה מורה על גדלות כי פירש"י בנימין על שנולד בא"י וא"י גבוה מכל הארצות וכו' ומבואר במ"א כי א"י היא בחי' גדלות דקדושה וכו' והי' סבור אולי אעפי"כ נלכד ע"י בגדלות ממש ר"ל :

(דף מ"ז ע"ב) **א"ר** אמי שנים ושבת מצטרפין א"ל רב נחמן ושבת גברא הוא אלא א"ר אמי שני ת"ח המחדדין זה את זה בהלכה מצטרפין מחוי רב חסדא כגון אנא ורב ששת מחוי רב ששת כגון אנא ורב חסדא . ולכאורה קשה עכשיו ג"כ וכי הלכה גברא הוא וגם מה ענין של שני ת"ח המחדדין זה את זה דייקא בהלכה ודייקא כגון רב חסדא ורב ששת וגם מה זה שפתח ר' אמי בשבת וסיים בהלכה · ע' ערובין דס"ז רב חסדא ורב ששת כשהיו מתוועדין יחד הוויין מרתען שפוותי' דר"ח ממתנייתא דר"ש (ע' רש"י) והוה מרתע כולא גופא דר"ש מפלפולא דר"ח וכו' נמצא כשהם הי' מדברים בהלכה ומחדדין זה את זה ע"י נתבררה ההלכה לאמתתה מחמת שר"ש הי' בקי מאד במשניות ובריתות ור"ח הי' מחודד ומפולפל מאד כמו שארז"ל שבת דפ"ד שאמר ר"ה לרבה ברי' שילך ללמוד אצל ר"ח דמחדדין שמעתתי' וע' ס"י רמ"ה במאמר יש חדרי תורה שחידושי תורה אמיתיים הן בחי' אדם בהי' וזאת התורה אדם אך צריכין לזהר מאד שלא להטעות א"ע בדמיונות הבאים מהיכלי התמורות וכו' ע"ש וע"כ לא קשיא וכי הלכה גברא הוא כי הוא בוודאי בחי' אדם כנ"ל אך בת"ח אחרים יש לחוש אולי לא זכו להשיג השגה של אמת ואז אינו רק בחי' דמות אדם ולא אדם ממש כמבואר שם אבל בר"ח ור"ש אין לחוש לזה כנ"ל · וע' בלקות"ל במאמר ימי חנוכה סי' ב' שתודה הודאה הוא בחי' הלכה וע"י נתגלה אור האמת ומאיר בהדבור שהוא עיקר גדר האדם וע"י ממשיכין קדושת שבת לתוך ששת ימי החול ונתגלה אחדות הפשוט ית' מתוך פעולות משתנות שזה הדבר יקר מאד בעיניו ית' וע"כ יחיד ורבים הלכה כרבים וכו' עיי"ש ובזה אפשר לבאר כל הענין כי מה שמזמנין בשלשה דייקא ואחד מברך ושנים עונין אחריו אמן זה נלמד מפסוק גדלו לה' אתי ונרוממה שמו יחדיו וכן מפסוק כי שם ה' אקרא הבו גודל וכו' וכל זה כי כשהם שנים הם עדיין בבחי' פעולות משתנות לבד כי משונים בדיעותיהם כמארז"ל ואין עדיין מכריע ביניהם וע"כ צריכין לברך

כל אחד לבד אבל כשהם שלשה שאז יש מכריע ביניהם ואז הם בבחי' יחיד ורבים כי אין רבים פחות משנים אז עיקר המצוה שיזמינו ואחד מברך שזה בחי' תודה הודאה בחי' הלכות והשנים יענו אחריו אמן שזה בחי' שהפעולות משתנות נכללין באחד הפשוט ונתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות דייקא שזה הדבר יקר מאד אצלו ית' כנ"ל וזה בחי' ונרוממה שמו יחדיו דייקא ועי"כ למדו רז"ל מזה ג"כ שהעונה אמן לא יגביה קולו יותר מן המברך בכדי שלא יפריד קצת בחי' האחדות ומחמת שכל זה נמשך ע"י בחי' תודה הודאה בחי' הלכות כנ"ל ע"כ ארז"ל שאין מזמנין על עם הארץ ועי"ש מבואר שאפי' קרא ושנה ולא שימש ת"ח היינו שלא למד גמרא כמו שפירש"י כי אז לא זכה עדיין לידע ההלכה באמת שזה העיקר שעי"ז נתגלה אור האמת ומאיר בהדבור כנ"ל · וזה שאמר ר' אמי שנים ושבת מצטרפין וסבר ר"נ דר"ל כי בשבת גם שני אנשים מישראל אע"פ שהם אנשים פשוטים ג"כ מזמנין כי מצרפין להם הארת שבת שהוא בעצמו בחי' התגלות יחודו ואחדותו הפשוט ית' ועי"כ א"ל ר"נ ושבת גברא הוא היינו ע"ד שאמר ר' יהושע לא בשמים הוא וכו' אין משגיחין בבת קול שהרי כבר כתבת בתורה אחרי רבים להטות כי עכשיו עיקר הכרעת ההלכה ועיקר שלימות התגלות אחדותו ית' הוא דייקא ע"י שרבים מבני אדם דייקא שהם בחי' פעולות משתנות ביותר וכשהם מכריעין לדיעה אחת אזי הלכה כמותם נבחי' יחיד ורבים הלכה כרבים ועי"ז דייקא נתגלה אחדותו הפשוט גם למעלה ביותר כמבפ"נ ועי"כ תמה ר"נ ואמר ושבת גברא הוא כי לענין ברכת זימון צריכין דייקא בני אדם שהם פעולות משתנות שיוכללו באחדות פשוט ולא ע"י שבת שהוא בחי' התגלות עלם האחדות פשוט · אלא אמר ר' אמי שני ת"ח המחדדין זה את זה בהלכה שעי"ז ממשיכין השמחה והקדושה של שבת גם לימי החול שהם בחי' פעולות משתנות ע"כ מצטרפין לזימון כנ"ל ואעפי"כ מסיק בגמ' שם ולית הלכתא וכו' כי צריכין דייקא שלשה ממש בכדי שיהי' בבחי' יחיד ורבים כנ"ל ועי' במאמר מרכבות פרעה סי' ל"ח מבואר ג"כ שעי"י חידוד המוחין בתורה נתגלה קירון עור הפנים בחי' יראה ובושה בחי' תפילין ומובן שם ג"כ שזה בחי' קדושת שבת ולענין מאמר ימי חנוכה הנ"ל צריכין ג"כ לבאר בו עדיין ואיך שכל ענין המאמר שייך ג"כ בענין המסכת חידושי תורה והלכות אמיתיות ודייקא ע"י שמפלפלין עצמן בהלכה ובונים וסותרים ומקשים ומתרצים שכל זה בחי' פעולות משתנות וגם זה בחי' בשעה שהאשה כורעת לילד ירכותי' מצטננות ע"י שעולין הדמים אל הלב בשעת צרה שזה בחי' הקשיות והסתירות שנדמה לו לכאורה בההלכה שהיא בחי' הליכות עולם בחי' רגלין שזה בחי' ירכותי' מצטננות ועי"ז דייקא שהוא מעמיק בההלכה כ"כ ומפלפל בה עי"ז זוכה לגלות אור האמת שבהלכה שזה בחי' הולדת התורה ומיישב כל הסתרות של המתנייתא שסותרין זה את זה שזה לכאורה כמו בחי' פעולות משתנות ומראה ומבאר לענין כל איך שכולם מרועה אחד ניתנו והכל הולך אל מקום אחד שזה בחי' אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שהם בחי' ששת ימי המעשה בחי' ששה סדרי משנה שהם שרש כל הברייתות וההלכות כמו שארז"ל וההלכות ברורות הנ"ל שמתבררות ע"י הפלפול שהוא בחי' שימוש ת"ח הם בחי' חסדי"ם בחי' חסדי דוד שהלכה כמותו כמבפ"נ ואולי שזה רמזו רז"ל ענין זה דייקא במאמר רב חסדא ורב ששת ועת לקצר :

(א"ה עוד י"ל ע"פ המאמר ממלכת כהנים סי' ל"ד ועי' בליקוטי הלכות בהמ"ז הלכה ג' מבואר שם שהמברך הוא בחי' נקודת הצדיק שצריכין לקבל ממנו תחלה ואח"כ ומקבלין דין מן דין ועי"כ שלשה דייקא חייבין לזמן והגדול מברך כי הגדול הוא בחי' צדיק נגד השנים (ועי"כ הוא מוציאם י"ח עד ברכת הזן שתיקן משה שהוא נקודה הכללית והשני ברכות שתיקן יהושע ושלמה צריכין לאומרם כ"א בפ"ע בחי' ומקבלין דין מן דין) וזה שאמר ר' אמי שנים ושבת מצטרפין כי שבת הוא בחי' נקודת הצדיק בחי' ברית כמ"ש ברית עולם ביני ובין בנ"י אות היא והשנים הם בחי' ומקבלין דין מן דין . א"ל ר"נ ושבת גברא הוא כי עיקר ברכת הזימון הוא כשמקבלין נקודה הכללית מן גברא שהוא בחי' צדיק ולא משבת שזה נמשך לכ"א לפי מדריגתו ולא למעלה ממדריגתו אבל מן הצדיק מקבלין הנקודה ממקום גבוה ונעלה מאד ועי' מאמר בקרוב עלי מרעים סי' ל"ו . וזהו אלא אמר ר' אמי שני ת"ח המחדדין זה את זה בהלכה מצטרפין כי אז מקבלין הנקודה כללית מגברא וזהו מחוי ר"ח כגון אנא ורב ששת כו' היינו שלא תאמר שסתם שני ת"ח העוסקין בהלכה מצטרפין דזה אינו כי אעפ"י שהם מקבלין דין מן דין אבל אעפי"כ אין כאן נקודת הצדיק שהוא נקודה הכללית כי הם עוסקין רק במה ששמעו מרבם ומסבירין זה לזה ואין כאן רק בחי' ומקבלין דין מן דין ועי"כ אין מצטרפין רק כגון אנא ור"ש שר"ח הי' מרתת ממתנייתא דר"ש ור"ש מפלפולי' דר"ח נמצא שכ"א מקבל מחבירו נקודה חדשה שהיא בחי' נקודת הצדיק למשל כשר"ח שומע מר"ש תוספתא חדתא הוא בחי' נקודת הצדיק ואח"כ מסבירין זה לזה בחי' ומקבלין דין מן דין וזה שדרז"ל ע"פ לדבר אתו מלמד שהי' שומע הלכה מפי הקב"ה וחוזר ושונה עמו כי כל התורה צריכה להיות בבחי' הג' נקודות כמבפ"נ שהוא בחי' סגול בחי' והייתם לי סגולה היינו בתחלה מקבלין מהצדיק שהוא נקודה הכללית ואח"כ ומקבלין דין מן דין ואח"כ יקבל כ"א מני' ובי' היינו מה ששונה בפי בעצמו וע"כ כשעלה משה למרום לא היו שם אלא ב' בחי' נקודות דהיינו נקודה הכללית ששמע מהשי"ת ונקודת מני' ובי' שהי' חוזר ושונה בעצמו אבל בחי' ומקבלין דין מן דין לא הי' שם כי משה הי' יחידי שם ועם מי יחזור ההלכה ע"כ דרז"ל שהי' הקב"ה חוזר ושונה עמו כדי שיושלמו כל הג' נקודות כנ"ל) :

(דף נ"ה). **כשם** שא"א לבר בלא תבן כך א"א לחלום בלא דברים בטלים עי' מאמר תפלה לחבקוק וכן במאמר תקעו אמונה בלקות"כ סי' ט' :

(דף נ"ג) **שמן** מעכב את הברכה דברי ר' זילאי ר' זיואי אומר אינו מעכב ר' אחא אומר שמן טוב מעכב ר' זוהמאי אומר כשם שמזוהם פסול לעבודה כך ידים מזוהמות פסולות לברכה עי' מאמר כי מרחמם סי' ז' בלק"ת וזה בחי' השמן שהי' רגילים בסוף הסעודה לסוך בו את הידים כי השמן הוא בחי' אור הפנים בחי' להצהיל פנים משמן שזה בחי' אורות המקיפין שמאירין בהידים שבים החכמה שמשם נמשך הפרנסה ועי"ז זוכין בשעת אכילה להארת הרצון שזה בחי' ברכת המזון כמבואר בלקוטי הלכות ע"כ אמר ר' זילאי שהשמן מעכב את הברכה גם כי השמן מרמז על המוחין והדעת של החכם שעי"ז אנו נצולין מעוונות שזה בחי' מה שמעבירין בזה השמן את הזוהמא שעל הידים שזה בחי' ואי אתה בא לידי עבירה גם השמן מרמז על בחי' הכבוד דקדושה כי בו מושחין כהנים ומלכים לגדולה וכבוד וזה בחי' מה שאמר הזית החדלתי שמני אשר בו יכבדו אלקים ואנשים גם מרמז לבחי' מלכות בחי' ע"כ משחך שמן ששון מחברך ומלכות הוא מקור היראה בחי' מוראה של מלכות והיראה היא עיקר החכמה בחי' הן יראת ה' היא חכמה גם היא עיקר הכבוד בחי' ליראה את השם הנכבד מחמת שהתגלות הדעת של החכם כולל התלמיד של בן ותלמיד דרי מעלה ודרי מטה ע"כ כל אלו התנאים אמרו כל אחד כפי רמז הוראת שמו וע"כ ר' זילאי כינה עצמו לבחי' דרי מטה ששם נסתר ונעלם מאד אור כבודו ית' וע"כ עיקר הלמוד שם בחי' מלא כל הארץ כבודו והארת כבודו הוא בחי' שמן כנ"ל וע"כ אמר שמן מעכב את הברכה כי להדרי מטה אם אין מאירין להם הלמוד של מלא כל הארץ כבודו אז אין יודעין כלל למי מברכין ור' זילאי הוא מלשון זילא בי' מלתא וכן אם תוציא יקר מזולל ע"כ אמר כנ"ל ור' זיואי הוא מלשון זיו ואור אמר כפי בחי' הדרי מעלה ששם עיקר אור הכבוד בחי' על השמים כבודו והלמוד שלהם הוא דייקא בחי' אי' מקום כבודו ומברכין אותו ית' מרחוק כביטול בבחי' ברוך כבוד ה' ממקומו ע"כ אמר שאין השמן מעכב מאחר שעיקר הלמוד שלהם הוא בבחי' אי' מקום כבודו וזה בחי' זיואי מלשון זיוותני עולם שארז"ל שהם בחי' בני עלי' דרי מעלה ור' אחא אמר שמן טוב מעכב ופירש"י שמן שיש בו בשמים וכו' והוא כמו מכריע וכולל דעת שניהם שזה בחי' אחוה ושלום עם שניהם כהוראת שמו שהוא ר' אחא וע"כ אמר שמן טוב מעכב כי כלליות בן ותלמיד שזה בחי' השלום וההכרעה שבין שני הבחי' הנ"ל עי"ז זוכין לקבל בשעת אכילה הארת הרצון שהוא למעלה מכל מיני חכמות וידיעות והוא בחי' אורות המקיפים אור הפנים והוא בחי' שמן הטוב על הראש וכו' כמובן בזוה"ק ויקרא דף ז' וזה בחי' שמן שיש בו בשמים וריח שהוא בחי' הארת הרצון כמאן דארח ריחא כמבואר בליקוטי הלכות גם עי"ז זוכין ליראה ולקבל היראה הבאה להאדם בשעת האכילה כמובא בפנים ובסי' ע"ז בלק"ת וזה ג"כ בחי' שמן הטוב שיש בו בשמים וריח שמן הוא בחי' אור הכבוד דקדושה שיש בו ריח בחי' יראה בחי' ליראה את השם הנכבד ושמן זה מעכב כי הפרנסה נמשכת מבחי' אור הפנים והרצון הנ"ל ע"י בחי' מלכות שהוא בחי' יראה כנ"ל . ר' זוהמאי אומר וכו' כי עיקר המשכת הדעת ויש החכמה של החכם הוא לטהר נפשות ישראל מזוהמתן ולהציל אותם מעונות בחי' ואי אתה בא לידי עבירה שזה בחי' העבודה של הביהמ"ק לכפר על עונות ישראל ושולחן דומה למזבח ועיקר שלימות האכילה והשולחן הוא ע"י הברכה ע"כ כשם שמזוהם פסול לעבודה כי לא לרצון יהי' לפני ה' כך ידים מזוהמות פסולות לברכה ע"כ העיקר אז להמשיך הדעת של החכם שמאיר בבחי' הפרנסה והמזון שלנו בכדי לטהר עצמנו עכ"פ מזוהמת העונות ואז ממילא יבא כל אחד להשגה שלימה כפי מדרגתו גם כי כמו שר' אחא כולל שני הלמודים הנ"ל בבחי' הטוב היינו שזוכין עי"ז ליראה ולהארת הרצון שזה בחי' שמן הטוב כנ"ל כמו כן ר' זוהמאי מדבר מכלל שני הלמודים הנ"ל לענין הסור מרע בחי' בטול הזוהמא והסט"א שלא יינקו מהקדושה ח"ו ע"י בחי' מכה"כ עד שנדמה להם כי גם הם יש להם איזה חלק ונחלה בכבודו ית' ע"כ

צריכין

צריכין לדחותם ולהכניעם כי הם בבחי' מקומות המטונפים ומזוהמים שעליהם נאמר וכבודי לאחר לא אתן. גם צריכין לבטל היניקה שיש להם מבחי' העלמה והסתרה של המאמר סתום שהיא בבחי' אי' מקום כבודו וכמבואר במאמר ואי' השה לעולה סי' י"ב. ולפי פשוטו מובן ג"כ כוונת ר' זוהמאי שאין להקפיד על השמן דייקא כי העיקר שיהי' הידים נקיות מזוהמא היינו כנ"ל כי אז נמשך ממילא כל הבחי' שמן הנ"ל. והנה לענין ר' זילאי ור' זיוואי הנ"ל יש לומר ג"כ להיפוך כי ר' זילאי הוא נגד בחי' דרי מעלה שהלימוד שלהם הוא בבחי' התרחקות בחי' אי' מקום כבודו ואין אתם יודעים כלל מגדולתו ית' שזה בחי' זילאי מלשון זלזול והתרחקות וע"כ אמר ששמן מעכב כי עמהם מדקדקין ביותר על כל דבר בבחי' וסביביו נשערה מאד כמו שדרשו רז"ל ור' זיוואי שהוא מלשון זיו בחי' אור הכבוד הוא כנגד הדרי מטה שמאירין להם ומחזקין אותם כי מכה"כ ואין מדקדקין עמהם כ"כ רק אדרבא וע"כ אמר שאין שמן מעכב וזה שאמר ר"נ בר יצחק אנא לא זילאי ולא זיוואי ולא זוהמאי ידענא אלא מתניתא ידענא וכו' והתקדשתם אלו מים ראשונים וכו' היינו שהקפיד על שאמר כל אחד דעתו בזה כפי הוראת שמו וחלקו אותו לחלוקות הרבה בענין השמן ובאמת שמתניתא רימזה כי כל בחי' התיקונים הנ"ל נמשכין אצל כ"א ע"י מים ראשונים שהם כנגד בחי' מים עליונים מים דוכרין כמובן בזוה"ק פ' פקודי דף רס"ה ורפ"ג ובשאר מקומות וזה בחי' דרי מעלה ומים אחרונים הם בחי' מים תחתונים מיין נוקבין בחי' דרי מטה גם על ידם מטהרין הידים מהזוהמא ודוחין את הסט"א שלא יינקו מהקדושה ח"ו כידוע: נמצא כי כבר נמשכו כל התיקונים הנ"ל ע"י מים ראשונים ואחרונים כי קדוש זה שמן ערב אני ה' זו ברכה היינו כדעת ר' אחא הנ"ל וע' בריף ורא"ש שם וזה שפירש"י שמן טוב מעכב וכו' למי שרגיל בו היינו מי שהוא איש חיל ויש לו שייכות עם בחי' מלכות כמבואר בפנים:

ויש להמתיק שזה בחי' מה שדרז"ל יומא דף מ"ג ע"ש זה. אדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה זה כנגד בחי' תלמיד בחי' דרי מטה שקדושתן מעט אעפי"כ מחזקין אותו ומקדשין אותו הרבה כי מכה"כ. מקדש עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה זה כנגד בחי' בן בחי' דרי מעלה שבזה העולם למטה שממשיכין עליהם קדושת הדרי מעלה ממש מקדש עצמו בעוה"ז מקדשין אותו בעוה"ב זה כנגד בחי' כלליות בן ותלמיד שזה בחי' כלליות העולמות העוה"ז והעוה"ב ועי"ז זוכין להארת הרצון אורות המקיפין שהם בחי' שעשוע עוה"ב כמב"פ וזה ג"כ בחי' והתקדשתם בחי' קדושת הדרי מטה והייתם קדושים בחי' קדושת הדרי מעלה כי קדוש אני זה בחי' הארת הרצון שנכללין עי"ז בקדושתו ית' ומה שדרז"ל והתקדשתם אלו מים ראשונים וכו' כנ"ל זה מחמת שצריכין לכלול העולמות עליון בתחתון וכו' בכדי להמשיך יראה שהוא עיקר הקדושה בחי' יראו את ה' קדושיו ואין כאן מקום לבאר זה:

(דף נ"ט) **בענין** מאי גוהא בשעה שהקב"ה זוכר את בניו וכו' מוריד שני דמעות וכו' זה בחי' הפגם שנוגע בבחי' עיינין כביכול ועי' בפי' התיקונים בסוד פסיעה גסה נוטלת אחת ממאור עיניו וכו' ורב קטינא אמר כפיו סופק כנגד בחי' ידין ר' נתן אומר אנחה מתאנח וכו' זה כנגד בחי' הרוח שבלב שמשם האנחה ורבנן אמרו בועט ברקיע וכו' ורב אחא אמר דוחק רגליו וכו' זה כנגד בחי' רגלין ועי' במאמר משפטים סי' יוד וצריכין לבאר:

(דף ס"ד) **לענין** שצריך לברך גם על הרעה בשמחה מנה"מ אמר רבא אר"י א"ק בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר וכו'. ר' אבהו אמר מהכא חסד ומשפט אשירה וכו' היינו אפי' רואה שנשפטין הימנו ביסורין ממש אעפי"כ אשירה. ר' תנחום אמר מהכא כוס ישועות אשא וכו' היינו אפי' צרה ויגון ממש אעפי"כ ובשם ה' אקרא רבנן אמרי אמר קרא ה' נתן וכו' לקח וכו' אפי' לקח ממש. אעפי"כ יהי שם ה' מבורך [וכענין זה פי' בספר נתיבות עולם ע"ש) וכן תנא משמי' דר"ע לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעבדין מן שמיא לטב כי הא דר"ע הוה אזיל באורחא וכו' ע"ש שחושב ארבעה ענינים כנגד ארבעה למודים הנ"ל. וזה מטי להאי דוכתא בעא אושפיזא ולא יהבו לי' אמר כל מה דעבדין מן שמיא לטב וזה כנגד בחי' באלקים אהלל דבר כי בודאי הי' לו יסורים מזה שאין לו אושפיזא ומוכרח ללון בחוץ בשדה אעפי"כ יסורין כאלו הן רק לפי שעה ואפשר שלא יהי' לו מזה שום הפסד והיזק ושום חסרון כיס. אזיל ובת בדברא (ואפשר שהי' בדעתו אז כי הצדיקים סובלים לפעמים יסורים בשביל להקל צער השכינה שהיא בחי' מלכות והמלכות כשהי' בבחי' קטנות אז היא בבחי' מדבר ושדה כמבואר בזוה"ק וכמובן גם במאמר משפטים ריקודין וע"כ מוכרח הוא ג"כ ללון בשדה) אתא אריי' אכלי' לחמרי' ובזה הי' לו היזק ממון ממש גם אין לו עתה על מה לרכוב וזה כנגד בחי' ומשפט אשירה אתא שונרא אכלה לתרנגולא שהכין לו להקיצו משינתו וזה כנגד בחי' צרה ויגון אמלא כי מלבד הצרה שלן בשדה ואכל החמור נתוסף לו יגון ע"י שאכל התרנגול ואין מי שיקיץ אותו משינתו לעסוק בתורה שהיא שמירה גדולה בדרך כמבואר בדרז"ל אעפי"כ אם הי' עכ"פ הנר דלוק אין השינה מתגברת כ"כ גם אין הפחד והיגון גדול כ"כ כי מאור עינים ישמח לב. אתא זיקא כבא לשרגא אמר כל דעבדין מן שמיא לטב. כי מה שהארי' אכל החמור והשונרא התרנגול הוא בודאי ג"כ מן השמים אבל עכ"פ הי' בזה גם לגאותן ותאוותן אבל מה שהרוח כיבה את הנר הוא בוודאי רק מן השמים בבחי' רוח סערה עושה דברו וזה כנגד בחי' ה' נתן וה' לקח כי נראה בחוש שרק מאת ה' היתה זאת וע"כ בוודאי שהכל לטובה וכן הי' באמת כמבואר שם ועי' מאמר אנכי סי' ד' שא"א לזכות לבחי' זאת לי"ע שכל מאורעותיו הם לטובתו עד שיתקן ויעלה בחי' המלכות לשרשה וכו' ע"ש ואפשר שזה מרומז בהג' דברים הנ"ל כי המלכות היא בחי' עלם מעלמו וכשפוגמין בה ח"ו אז היא בחי' ותהי עוונותם חקוקה על עצמותם שזה בחי' עצמותיו של יהודא מגולגלין ויהודא הוא בחי' מלכות בחי' ויהודא גבר באחיו ושרש המלכות הוא אש כמבואר כל זה בפנים. וזה בחי' הגימל דברים הנ"ל כי עלם דא ארי' כמבואר בסי' נון ובא ארי' ואכל את החמור שנושך ושובר עלם כמו שארז"ל והשונרא אכל את התרנגול שנקרא גבר והרוח כיבה האש של הנר שמגל זה הי' נראה שאין המלכות בשלימות ומזה נמשכו כל הדינין האלו בבחי' דינא דמלכותא דינא רק ע"י שקיבלם ר"ע באהבה ובשמחה ואמר שהכל לטובה עי"ז ראו אח"כ בחוש שבאמת הכל הי' לטובה ועוד י"ל שג' דברים הנ"ל מרומזין לבחי' עשיר גבור וחכם שהם בחי' קומת המלכות בחי' כבוד כמבואר במ"א. כי החמור הוא בחי' עשירות כמבואר במאמר פתח ר"ש גם כי החמור הוא לרכוב עליו שזה בחי' רגלין בחי' עשירות והתרנגול שנקרא גבר הוא כנגד בחי' גבורה ואור הנר הוא כנגד בחי' חכמה שהיא עיקר האור בחי' חכמת אדם תאיר פניו וכתיב כיתרון האור וכו' וע"כ הצדיק שמקטין א"ע בכל שלשה בחי' אלו ונעשה מה הוא בחי' האירת המלכות לשרשה כמבואר שם ועוד חוץ לדרכינו י"ל ר"ע הוה אזיל באורחא היינו בחי' ואורח צדיקים וכו' הולך ואור עד נכון היום היינו שהלך להאיר אור התורה בעולם והוה בהדי' חמרא ותרנגולא ושרגא ע' מאמר פתח ר"ש הנ"ל שיש התבוננות כזה בהתורה שצריך לזה כל הון דעלמא ולזה זוכין ע"י בחי' התעוררות השינה וזה בחי' הגימל דברים הנ"ל חמרא הוא בחי' עשירות ותרנגולא הוא בחי' התעוררות השינה ושרגא הוא בחי' התבוננות הנ"ל בחי' נר ה' נשמת אדם וכתיב ונשמת שדי תבינם נמצא שהי' צריך הרחבת הדעת כ"כ עד שיהי' לו כל הון דעלמא כי באמת הי' ר"ע עשיר גדול אח"כ ועכשיו בא למקום אחד ולא רצו ליתן לו אושפיזא ונאכל החמור והתרנגול ונכבה הנר ואעפי"כ אמר שהכל לטובה וכך הי' כנ"ל.

(דף ס"ג) **חרב** אל הבדים וכו' שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה כי ע"י שעוסקין בתורה בחבורה ומוציא טעמי התורה כל אחד לפני חבירו עי"ז נכנסין מקיפים חדשים בכל פעם ביותר עד שזוכין להשגת התורה שהיא עיקר הדעת דקדושה בשלימות ע' מאמר כי מרחמם סי' זיין משא"כ כשלומדין בד בבד ועל פנס למוד התורה חרב בא ח"ו ע' שבת דנ"ג וכן במסכת אבות וזה ולא עוד אלא שמטפשין כי לא די שאינם זוכים להוסיף דעת בכל עת אלא אדרבא מטפשין ביותר וזה ולא עוד אלא שחוטאין כי אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות ועיקר ההצלה מהחטאים הוא ע"י הדעת כמבואר במאמר הנ"ל.

(שם ע"ב) **ומשה** יקח את האוהל וכו'. ודיבר ה' אל משה פנים אל פנים א"ל הקב"ה למשה משה אני ואתה נסביר פנים בהלכה. א"ד כך א"ל הקב"ה למשה כשם שאני הסברתי לך פנים כך אתה הסבר פנים לישראל והחזר האוהל למקומו. ושב אל המחנה וכו' א"ל הקב"ה למשה יאמרו הרב בכעס והתלמיד בכעס ישראל מה תהא עליהם אם אתה מחזיר האוהל למקומו מוטב ואם לאו יהושע בן נון תלמידך משרת תחתיך והיינו דכתיב ושב אל המחנה אמר רבא אעפי"כ לא יצא הדבר לבטלה שנאמר ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האוהל. ע' מאמר קרא את יהושע סימן ואו מענין משה ויהושע שהם בחי' נקודה העליונה ונקודה תחתונה של האלף. והבזיונות וש"ד שסובלין וכו' זה בחי' ואו שבתוך האלף שזה בחי' האהל שמחבר את משה ויהושע בחי' ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האוהל עיי"ש בפנים וע"כ כשלקח משה את האהל ונטה לו מחוץ למחנה ישראל שהם בכלל בחי' נקודה התחתונה הנ"ל וע"י חטא העגל נפרדו כביכול מהקדושה ולא נפרד מהם משה עם האהל כי משה אף שכנגד אור הסי"ת בעצמו הי' גם הוא רק בבחי' נקודה התחתונה בבחי' תלמיד אבל נגד ישראל הי' בחי' נקודה העליונה והאיר בהם ע"י האהל ועכשיו נפרד מהם בבחי' ומשה יקח את האוהל וכו' כי אמר מנודה לרב מנודה לתלמיד כמו שארז"ל והי' גו כנ"ל. וזה ודיבר ה' אל משה פנים אל פנים א"ל הקב"ה. משה אני

אני ואתה נסביר פנים בהלכה ר"ל כי צריכין להיות בקי בהלכה בבחי' שני בקיאות המבפ"כ בחי' בקי בעייל בקי בנפיק שזה בעצמו בחי' שתי הנקודות הנ"ל כמבפ"כ וע"כ א"ל הקב"ה אמת שעי החטא וקודם התשובה אזי בחי' אקי' בהסתרת פנים כמבפ"כ אבל עכשיו עי"ז בעצמו שנקחת את האוהל ונפרדת מהם וזה להם לביזיון גדול ויש להם מזה שפיכת דמים הרבה ואעפי"כ הם לבוטים אחריך כ"כ כמ"ש והי' כלאת משה אל האוהל יקומו כל העם וכו' והביטו אחרי משה וכו' ע"כ מזה בעצמו נעשה בחי' הוהו בחי' האוהל שמחבר בחי' הנקודות הנ"ל ע"כ אני ואתה שהם שרש בחי' שתי הנקודות הנ"ל נסביר פנים בהלכה דייקא היינו בחי' בקיאות בהלכה בשתי אופנים הנ"ל ועי"ז ושב אל המחנה כי גם הוא שהוא בחי' נקודה העליונה כנגד כלל ישראל ונתחבר עם ישראל שהם בחי' נקודה התחתונה כי הבקיאות בהלכה הנ"ל הוא בבחי' אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך וע"כ צריכין להתחבר גם עם הירודים שבישראל ולבלי להרחיקם לגמרי ח"ו וכמבואר גם בלקות"כ במאמר כי תלא סי' פ"ב ע"ש . ואיכא דאמרי א"ל הקב"ה כשם שאני הסברתי לך פנים כך אתה הסבר פנים לישראל והחזר האוהל למקומו היינו כנ"ל רק שהם ביארו דבריהם בביאור יותר · וזה ושב אל המחנה א"ל הקב"ה למשה עכשיו יאמרו הרב בכעס ותלמיד בכעס ישראל מה תהא עליהם . כי הלא עיקר קיום ישראל הוא רק ע"י בחי' חברת שתי הנקודות הנ"ל ואפי' קודם התשובה שאז בחי' אקי' בחי' נקודה העליונה בבחי' הסתרת פנים אעפי"כ מקבלין אז חיות מבחי' נקודה התחתונה עכ"פ שהוא בבחי' ואציעה שאול הנך ומשם מקבלין חיות וקדושה גם כל הנסוגים אחור ח"ו כמבפ"כ אבל כשגם התלמיד בחי' נקודה התחתונה בכעס ובהסתרת פנים ח"ו אם כן ישראל מה תהא עליהם וע"כ אם אתה מחזיר האוהל למקומו מוטב ואם לאו (מחמת שקשה לך להוריד עצמך אליהם מחמת שהם עכשיו במדריגה נמוכה כ"כ) יהושע תלמידך משרת תחתך כי יהי' בהכרח שיקבלו הארתם וקדושתם ע"י יהושע שהוא גם נגדך בבחי' נקודה תחתונה כנ"ל והיינו דכתיב ושב אל המחנה אמר רבא אעפי"כ לא יצא הדבר לבטלה שנאמר ומשרתו יהושע וכו' כי דור המדבר שהי' במדריגה גבוה נסתלקו ובאי הארץ הוכרחו לקבל הארתם ע"י יהושע דייקא כידוע :

שבת דל"א. א"ל אתה הוא הלל שקורין אותך נשיא ישראל · א"ל הן · א"ל אם אתה הוא לא ירבו כמותך בישראל א"ל בני מפני מה · א"ל מפני שאבדתי על ידך ד' מאות זוז · א"ל הוי זהיר ברוחך כדי הוא הלל שתאבד על ידו ד' מאות זוז וד' מאות זוז והלל אל יקפיד · כי הנשיא ישראל נקרא פרנס הדור (וכמובן ג"כ ממה שאמר ר' יהושע לר"ג ברכות דכ"ח) וזה כי כל השפע והפרנסה של הדור נמשך על ידו וכמ ואר במ"א · וע"כ אמר לו לא ירבו כמותך בישראל מפני שאבדתי על ידך ד' מאות זוז נמצא שאדרבא נתחסר השפע שלזה ע"י הלל שזה היפך בחי' הפרנסות והנשיאות · והלל השיב לו כדאי הוא הלל וכו' והלל לא יקפיד היינו שהשיב לו מני' ובי' כי אדרבא מטעם זה גופא צריך הנשיא ליזהר ביותר משום קפידא וכעס כי כעס מזיק לפרנסה כמבואר בסי' כ"ט ובסי' ס"ח ונמצא שע"י הקפידה וכעס של הנשיא יכול לגרום ח"ו חסרון פרנסה לכלל ישראל וע"כ בוודאי כדאי יותר שיאבד זה ד' מאות זוז וכו' והלל אל יקפיד (א"ה עפ"י מה שמבואר בסי' ס"ו הנ"ל שצריכין להמתיק החרון אף עד שיהי' נעשה מ..נו רוח אורי ועי"ז נמשך פרנסה וזה שאמר לו הלל הוי זהיר ברוחך היינו שרמז לו שמה שהפסיד הד' מאות זוז הוא מחמת שפגם ברוח ע"י הכעס שלו ע"כ הי' נדמה לו שא"א שלא יוכל להקפיד את הלל נמצא שמה שאבד הד' מאות זוז הוא ע"י הכעס שעי"ז פגם ברוח שעי"ז נפסד הפרנסה ע"כ אמר לו הוי זהיר ברוחך שלא תפגום ברוח ע"י הכעס וזהו כדאי שתאבד ד' מאות זוז וכו' כנגד בחי' שני הרוחות המבפ"כ שהם בחי' הד' אותיות שבשם הוי' וד' אותיות של א"ד וזהו ד' מאות זוז וד' מאות זוז והלל אל יקפיד שעי"ז דייקא יתוקנו ב' הרוחות שהם ד' וד' וכו' ועי"ז יהי' נמשך פרנסה וד"ל) :

(דף ל"ד). **גימל דברים** צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה עשרתם ערבתם הדליקו את הנר וכו' · ע' מאמר אשרי תמימי דרך סי' א' · וזה בחי' הג' דברים שצריכין לעשותם לכבוד שבת וא"א לעשותן בשבת עצמו רק בע"ש היינו בעוה"ז דייקא בבחי' היום לעשותם כו' בחי' מי שטרח בע"ש וכו' וזה בחי' ע"ש עם חשיכה ע"ד שארז"ל ישוב היום שמא ימות למחר וכו' נמצא שכל ימי האדם הן בחי' ע"ש עם חשיכה · וזה עשרתם כי מעשר הוא במלכות כידוע (וע"כ נתן אברהם המעשר למלכי צדק וצריכין לבאר עוד) וזה בחי' תיקון הגון המבפ"כ · ערבתם ערוב הוא בעמודא דאמצעיתא שהוא מערב בחי' חסד וגבורה שזה בחי' ע"ב רי"ו כידוע ועמודא דאמצעיתא הוא בחי' התורה כידוע והתורה כלולה ג"כ מבחי' אש ומים שהן בחי' חסד וגבורה כידוע וע"כ ע"י התורה נותנין כח למלכות דקדושה היינו ע"י החסדים שבה שעי"ז עיקר תיקון המלכות בבחי' והוכן בחסד כסא כידוע וע"י כח הגבורות שבה מתגברין על בחי' המלכות דסט"א שהיא בחי' הילס"ר ומכניעין אותו (ע' מאמר סי' נ"ט ובשאר מקומות) וזה בחי' צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם כמבפ"כ · ואפשר שזה בעצמו בחי' השמות ובחי' מקוות הכלולים בהתורה הק' כמבפ"כ · וזה הדליקו את הנר . כי ע"י כל זה זוכין להדליק את אור השכל עד שיאיר לו השכל בכל דרכיו כמבפ"כ וע"כ מבואר בכוונות שצריכין להדליק שתי נרות כנגד בינה ומלכות וכו' · היינו כי עי"ז נתחבר הגון שהוא בחי' מלכות אל חכמה ובינה שהן בחי' תרין ריעין דלא מתפרשין והן בחי' ח ת כמבפ"כ וכידוע וזה ג"כ סוד הג' יה דים שהן גימ' נר כידוע ועי"ז נעשה חן ונתקבלין דבריו · וזה בחי' דברי חכמים בנחת נשמעים כמבפ"כ וע"כ ארז"ל על הג' דברים הנ"ל וצריך למימרינהו בניחותא כי היכי דלקבלינהו מיני' היינו שיהי' בבחי' דברי חכמים בנחת נשמעים הנ"ל :

(דף מא). **ר' זירא** הוה קא משתמיט מדרב יהודא דבעא למיסק לארעא דישראל וכו' אמר איזל ואשמע מיני' מלתא ואיתי ואיסק (עיין מאמר עי"ת תיקונין סי' כ שבזכות התורה שממשיכין זוכין לא"י וכו' (וע"כ רצה ר"ז לשמוע ד"ת מרב יהודא קודם שילך לעלות לא"י) אזל אשכחי' דקאי בי באני וקאמר לי' לשמעי' הביאו לי נתר הביאו לי מסרק פתחו פומייכו ואפיקו הבלא ואשתו ממיא דבי באני אמר אלמלא באתי אלא לשמוע דבר זה די ע' מאמר ואתחנן בלק"ת סי' ע"ח שהצדיק בעת פשיטותו הוא מחי' א"ע עם הדרך לא"י שהוא בחי' התורה הנעלמת בתוך דרך ארץ שזה עיקר הדרך לא"י וכו' ע"ש וע"כ כשמצא ר"ז את רב יהודא שעומד בבית המרחץ שאסור להרהר שם בדברי תורה והי' אז רב יהודא בחי' איש פשוט ממש ודבוריו אז הי' דבורים פשוטים בח' דרך ארץ ואעפ"כ הבין ר"ז מהם דברי תורה כמפירש לקמן שזה בחי' התורה הנעלמת הנ"ל ע"כ נהנה ר"ז מאד כי זה עיקר הדרך לא"י כנ"ל ועכשיו מפרש ואזיל בשלמא הביאו נתר וכו' קמ"ל דבר"ס של חול מותר לאומרם בלה"ק פתחו פומייכו וכו' נמי כדשמואל דאמר שמואל הבלא מפיק הבלא אלא אשתו מיא דבי באני מאי מעליותא דתניא וכו' רחץ בחמין ולא שתה מהן דומה לתנור שהסיקוהו מבחוץ ולא הסיקוהו מבפנים . (פירש"י שאינו מטיב לכלום) וכו' נמצא שהבין ר"ז מדבריו דברי תורה שהי' נעלמים בדבריו כי גם הענינים שהם רק לשמור את בריאת הגוף הם ג"כ בכלל ד"ת כמובן לקמן דפ"ב וכן בכמה מקומות בדבריהם ז"ל · וזה בשלמא הביאו נתר קמ"ל דדברי חול מותר לאומרם בלה"ק כי עיקר בריאת העולם הי' ע"י התורה ואעפ"י שהתורה היתה נעלמת אז אעפ"כ הי' העשרה מאמרות בלה"ק שבו נברא העולם ויש לרמז עוד כי הצדיק ע"י שמסלק לפעמי' המוחין שלו ומעלימן שאז הוא בחי' איש פשוט עי"ז דייקא נתחדשין המוחין שלו כי זה אללו כמו בחי' שינה שעי"ז נתחדשין המוחין כמבואר במ"א וזה ג"כ בחי' שערות שהם בחי' התגלגלות המוחין בחי' מותרי מוחין של הצדיק וכו' כמובן במאמר גזולה סי' ס"ט ובמאמר תקעו אמונה סי' ה' בלקת"כ · וזה בחי' הביאו נתר בחי' אם תכבסי בנתר שמרמז על תיקון המחשבה והמוחין כמובא בשערי ציון · הביאו מסרק מרמז על תיקון השערות בחי' מותרי מוחין · והנה הצדיק ע"י שיורד לפעמים לבחי' איש פשוט בחי' שינה שעי"ז זוכה להתחדשות המוחין ומותרי מוחין שלו כנ"ל אבל גם עי"ז מחי' גם כל האנשים הנמוכים והפשוטים באמת ומקרב אותם לעבודת ה' ומזכה גם אותם לבחי' טהרת המחשבה והמוחין שזה בחי' הביאו נתר ומסרק וע"כ מדבר דבורים אלו בלה"ק בכדי לקרב גם אותם אל הקדושה ע"י קדושת הדיבורים שלו שמדבר עמהם בעת פשיטותו שאז הוא בחי' תעלומות המוחין שלו גם בזה מרמז להם שאעפ"י שהם רחוקים לגמרי מבחי' המוחין דקדושה וכמעט שירדו למקומות האלה שאסור להרהר בהם בדברי תורה אעפי"כ אם יקשרו עצמן להדבורים דקדושה שהם בחי' לשון קדש וירבו בדבורים קדושים של תפלה ותחנונים לפני השי"ת אז גם הם יכולין להתקרב להשי"ת ולזכות לתשובה שלימה ע"י הדבור דקדושה שהוא בחי' אם הבנים שהולכת עם האדם תמיד אפי' אם נפל למקום שנפל כמבואר במאמר ויתן עוז למלכו סי' ע"ח וזה בחי' קחו עמכם דברים היינו הדברים שהם עמכם תמיד בכל מקומות מושבותיכם כנ"ל ושובו אל ה' · וזה בחי' פתחו פומייכו (היינו בדבורים דקדושה ובתמימות והתלהבות דקדושה בבחי' חם לבי וכו' דברתי בלשוני עי"ז) ואפיקו הבלא היינו שתזכו להכלל עי"ז מהבלי עוה"ז הבל דס"א כי הבלא מפיק הבלא היינו ע"י שתקשרו עצמכם להבל דקדושה ע"י הדבורים דקדושה עי"ז בעצמו תוציאו ותדחו ותבטלו מעליכם כל ההבלים דס"א וכמובן במאמר יש הבל וכו' סי' ק"ע וע' גם במאמר לב טהור וכו' סי' קנ"ו · וזה ואשתו ממיא דבי באני וכו' דתניא רחץ בחמין ולא שתה מהן דומה לתנור שהסיקוהו מבחוץ ולא הסיקוהו מבפנים היינו שהעיקר שיקבלו קדושת הדבורים של הצדיק שכל דבריו כגחלי אש ועוסק עמהם לרחצם ולטהרם מלכלוכם וטינופם אבל העיקר שלא יקבלו הדבורים רק בבחי' חיצוניות שזה בחי' תורתו של דואג וכו' מן השפה ולחוץ היינו שאינו מקבל רק מתיקות השכל

של אלו הדבורים (ע' סי' קע"א) והנה שנדמה לו שהרגיש קצת חמימות והתלהבות מזה אעפ"כ הוא רק בבחי' חיצוניות ולפי שעה קצת ותיכף נתקרר והינו פועל בזה כלום וזה שפירש"י ולא הסיקוהו מבפנים שאינו מטיב לכלום ועי"כ העיקר לשתות בגמא את בחי' המים חמין הנ"ל ולהכניסם לפנים לתוך עומק לבבו ופנימיותו ועי"ז זוכה לתשובה שלימה ולא עוד אלא שיכול לזכות גם אחרים לתשובה ולחמם לבבם בחמימות דקדושה כמו התנור שמסיקין אותו מבפנים שנתחמם בעצמו הרבה עד שיכולין לאפות ולבשל בו כל מיני מעדנים שירצה ויש בזה לבאר עוד · ועי"כ נהנה ר"ז ממה ששמע דבורים אלו מרב יהודה כי כל הנ"ל כלול בקדושת א"י כי אוירה מחכים וזוכין שם לטהרת המחשבה (ע' סי' מ"ד) שזה בחי' נהר ומסרק גם הבל של א"י הוא בחי' הבל שאין בו חטא ע' סי' ל"ז ועי"כ כשזוכין לדבר שם דבורים קדושים זוכין ביותר לבחי' הבלא מפיק הבלא הנ"ל · ועי"כ העם היושב בה נשוא עון · גם א"י היא בחי' אמונה ובחי' אמת ועי' סי' קנ"ה שהם בחי' חיצוניות ופנימיות דקדושה ועי"ז זוכין שיהי' בחי' תוכו כברו בחי' הסיקוהו מבחוץ ומבפנים כנ"ל :

(דף נ"ד ע"ב) **ואין** הרחלים יוצאות חנונות יתיב ר' אחא וכו' וקאמר משעה שגוזזין אותה טומנין לה עזק בשמן ומניחין לה על פדחתה כדי שלא תצטנן היינו שרימז שורש הענין ברוחניות כי כל דבר שבעולם יש לו שורש גם ברוחניות בתורה ועבודה כי העולם רושם התורה כמובא וכשהחכם מגלה השגת המקיפין שלו כי צריך לגלות הסגולה לעם סגולה ע' מאמר עתיקא סי' כ"א ומזה נעשין לבושין לתלמידיו כשומעים תורתו בבחי' כבשים ללבושך ועי"ז גם הם מתחממים ומתלהבים בעבודת ה' בבחי' ומגז כבשי יתחמם (איוב לא) אבל מאחר שנתרוקני המוחין של החכם ע"י שגילה השגתו לתלמידיו ועי"ז הי' הוא בעצמו יכול להצטנן ח"ו אך תיכף ממשיכין לו הארה בהעלם מהמקיפין הגבוהים ועליונים ועד יותר מהם בחי' עזק מלשון ויעזקהו ויסקלהו (ישעי' ה) שפירש"י מלשון גדר סביב כמו טבעת שנקרא עזקא וזה שתרגם וקדשינון כי אלו המקיפין הם בחי' קדש וממשיכין אותם ע"י קדושת שבעת הנרות שהם בחי' הז' עננים שהקיפו את ישראל וזה שפירשו המפרשים על ויעזקהו הנ"ל דקאי על היקף עננים הנ"ל וזה בחי' עזק בשמן כי קדושת שבעת הנרות הנ"ל הם בחי' שמן כמב"פ וזה ומניחין לה על פדחתה פירש"י מצח שהם מקור המשכת המוחין כדי שלא תצטנן היינו כנ"ל · א"ל רב חסדא א"כ עשיתה מר עוקבא פירש"י שהי' עשיר ואב"ד וכו' היינו שא"ל ר"ח שמצא שרש לענין קטן כזה שעושין לפעמים לנקבות שבצאן ונקבה היא בחי' אחור כמ"ש אחור וקדם צרתני בפרט שבצאן שבכללם מרמזין על מדריגות נמוכות שבישראל והוא רימז הענין במקום גבוה כזה כי זה שייך להחכם והרב שבדור שהוא בבחי' משה · שזכה לקירון עור הפנים שהם המקיפין הנ"ל שהם בבח' פנים ובדורם זכה מר עוקבא לבחי' זאת של קירון עור הפנים כמו שארז"ל (סנהדרין לח) לדזיו כו' כבר בגי' ע' רש"י שם אלא יתיב ר"פ וכו' וקאמר בשעה שכורעת לילד טומנין לה שני עזקין של שמן ומניחין לה אחד על פדחתה ואחד על הרחם כדי שתתחמם א"ל ר"כ א"כ עשיתה ילתא כי בהמשכת המקיפין יש שני בחינות בתחלה צריכין להמשיכן מבחי' עיבור ללידה ואז גם עדיין בבחי' מקיפין ואח"כ צריכין להמשיכן לפנים בחי' פנימיות המוחין וזה בחי' מקיף ומקיף למקיף כמב"פ וזה בחי' השני עזקין של שמן הנ"ל והכל כדי שתתחמם כמב"פ ואפשר שגם כשהחכם צריך להמשיך המקיפין לתלמידיו שאז צריך לצמצם ולהלבים אותם בשכל קטן שהוא בחי' אחור בחי' נקבה אבל אעפ"כ אצל התלמידים גם אז הם בבח' קדם בבחי' פנים כידוע שמה שבמדריגה גבוה הוא בח' אחור הוא לגבי מדריגה הקטנה ממנה בחי' פנים ועי"כ גם הם צריכין לקבל אותם ע"י שני בחינות הנ"ל · א"ל ר"כ א"כ עשיתה ילתא כי אעפי"כ גם עכשיו רימז לענין גבוה ורוחני מאד לבחי' הולדת המוחין ע"י השכינה שהיא בח' אשה יראת ה' שזה בחי' ילתא שהיתה אשת ר"נ אשת חבר כחבר וילתא גימ' ז"פ ס"ג שהם שורש הז' מקיפין כידוע ועי' גם בלקו"ת במאמר כי מרחמם ס' ז' מבואר שם ג"כ מענין המשכת המקיפין שהם בחי' אור הפנים בחי' שמן בחי' להצהיל פנים משמן ולפי זה מבואר ג"כ ענין הנ"ל כי זה שאמר משעה שגוזזין אותה טומנין לה עזק בשמן ר"ל כי בשעה שעוסק החכם להמשיך המקיפין · שמהם כל ההלכות וחידושי תורה בחי' כבשים ללבושך כנ"ל צריך ליזהר גם בבחי' הסייג לחכמה שתיקה שלא ימשוך מקיפין כאלו שהם למעלה מבחי' השגתו שאז מתבטל השגתו לגמרי ח"ו כמובן בפנים וזה בחי' טומנין לה עזק בשמן עזק הוא בחי' גדר וסייג ושמן הוא בחי' חכמה כידוע היינו בח' סייג לחכמה הנ"ל וזה כדי שלא תצטנן כנ"ל · א"ל ר"ח א"כ עשיתה מר עוקבא כי זה בחי' מה שאמר למשה שתוק כך עלה במחשבה כמב"ש · וזה שאמר בשעה שכורעת לילד וכו' היינו בשעה שהחכם מגלה השגתו בשביל להעמיד בנים ותלמידים

שזה בחי' לידה אז צריך לתקן שני בחי' סייג לחכמה שתיקה היינו לעשות סייג לדבריו שלא לגלות ביותר בכדי שלא יבא עי"ז להמשיך מקיפין גבוהים ביותר וזה בחי' טומנין לה שני עזקין של שמן ומניחין לה אחד על פדחתה שהם בחי' המשכת המוחין ואחד על הרחם שהם בחי' הולדת המוחין והתגלותם · גם י"ל שמרמז על התגלות המוחין אל בחי' בנים שקרובים למוחו ממש · כי מוח הבן ממוח האב ואעפ"כ צריך לעשות סייג לדבריו זה בחי' אחד על פדחתו · ואחד על הרחם ה כנגד בחי' התגלות המוחין לתלמידים שהם מקבלים רק מבחי' מדריגה התחתונה של הרב וכל זה כדי שתתחמם ותתלהב לעבודתו ית' כי כהשכל הוא כאש עצור בלבו כמבואר במ"א א"ל ר"כ א"כ עשיתה ילתא היינו כי זה רומז אל בחי' בינה אם הבנים שמשם שרש בנים ותלמידים · אלא אמר רב הונא עץ אחד יש בכרכי הים וחנון שמו זה בחי' הצדיק הדור שנקרא עץ כידוע שעל ידו נתגלה ים החכמה והעולם נעשה מיושב מבני אדם מבעלי חכמה ודיעה וזה בחי' כרכי הים · וזה וחנון שמו כי הוא רחום וחנון בחי' כי מרחמם ינהגם ועיקר הרחמנות והחנינה שלו הוא להאיר הדעת בעולם שזה בחי' אתה חונן לאדם דעת וכמו שדרז"ל ע"פ ויחונך · וזה ומביאין קיסם היינו שמקבלין איזה נקודה והארה ממנו ומניחין לה בחוטמה שהם עיקר הרוח חיים ששרשו מבחי' המקיפין הנ"ל כמב"פ וזה כדי שתתעטש ויפלו דרני דאשה פירש"י תולעים שבראשה היינו כי העיקר בכדי לבטל מהם הרוח שטות שממנו באין כל העוונות והוא ההיפך מבחי' הרוח חיים וכנ"ל וזה שנאמר ג"כ אצל אלישע שהחי' את הילד ויזורר הנער וכו' וזה א"ה זכרים נמי ר"ל כי נקבות רומזים לתלמידים שאין דעתם שלימה עדיין וזכרים רומזים לבנים שדעתם שלימה ביותר כי קרובים למוח האב וכמבואר במ"א ובאמת גם הבנים צריכין שיאיר בהם דעתו כו' · ומשני כיון דמנגחי זכרים בהדדי ממילא נפלי כי הבנים שהשגתם גדולה ומתדדין זה את זה ומנגחין זה את זה בפלפול הלימוד שלהם שהוא בחי' אי' מקום כבודו ועי"ז ממילא נופל ונתבטל מהם הרוח שטות כי הפלפול משבר הקליפות כידוע ועי"כ עיקר הרחמנות והחנינה של הצדיק הוא ביותר על התלמידים שהם בחי' שוכני עפר וצריך להמשיכן עליהם טל של תחי' בבחי' הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורות טליך והטל אורות נמשכין מבחי' העץ הנ"ל שזה בחי' מקום שיפול העץ שם יהו כידוע וזה שמעון נזירא אמר קיסמא דרתמא היינו שממשיכין להם יראת העונש שיתייראו עכ"פ מעונשי הגיהנם שנקראים גחלי רתמים כמו שארז"ל ועי"ז נתבטל מהם הרוח שטות שהוא בחי' תולעים שבראש ופריך בשלמא לר"ה היינו דקתני חנונות כי ממשיך להם הארת הדעת שזה בחי' חנינה כנ"ל מהצדיק שנקרא חנון אלא לרבנן מאי חנונות · דעבדינן להו מילתא דמרחמינן עלייהו כי הכל רק בשביל הרחמנות שמרחמין עליהם לבטל מהם הרוח שטות ולהאיר בהם הדעת בבחי' אשרי משכיל אל דל המב"פ גם י"ל כי ריתמא מרמז על כליות בן ותלמיד כמו שפירש"י על גחלי רתמים (תהלים קכ) גחלים כבויים מבחוץ ואינם כבויים מבפנים שזה בחי' השגת בן שהוא בבחי' כבוי בחי' שכה ובחי' השגת התלמיד שהוא בחי' אם בער בחי' וארא את ה' גם (במלכים יג) נאמר וישב תחת רותם אחד ופירש"י שם שהוא עץ שפל שנחלתו חמה מאד שזה בחי' ענוה ויראה שזה ג"כ בחי' כליות בן ותלמיד כמבואר במ"א עוד לפרש עץ אחד יש בכרכי הים זה בחי' הצדיק בשעה שמוכרח להתבטל מד"ת שזה בחי' כרכי הים כמ"ש ולא מעבר לים היא וכמו שדרז"ל וזה וחנון שמו כי עוסק אז להמשיך החסד חנם ומביאין קיסם וכו' היינו כי עי"ז נתבטלין ונופלין כל המ"ז שהם בחי' תולעים שבראש הרוצים לבטל כוונת התפלה שהיא בחי' חוטם וזה ע"י שמגלה אז שהתורה נעלמת בכל הדברים שבעולם ממילא נתבטלין כל המ"ז של דברי העולם · גם כי ע"י שממשיך עי"ז קדושת א"י עי"ז נתבטלין כל המ"ז כמבואר (א"ה זכרים נמי ע' למטה) וזה שמעון נזירא אומר קיסמא דריתמא זה בחי' שאומר הדבור באמת אעפ"י שנראה כמו שהוא כבוי מבחוץ כי אומר אותו בתמימות ובפשיטות גמור ובלי התלהבות אבל אינו כבוי מבפנים כי בהפנימיות בוער לבו בקרבו ומשתוקק מאד להתפלל בכוונה באמת ועי"ז זוכה שיתבטלו ממנו כל המחשבות זרות כמבואר במאמר תהומות יכסיומו סי' ע' ובסי' קי"ב · גם ענוה ויראה הנ"ל הם עיקר תיקוני התפלה כי תפלת השפל אינה נמאסת ועי' מאמר אור הגנוז ס' ע"ו גם התפלה היא בבחי' אשה יראת ה' היא תתהלל · ועי' במאמר אלקים אל דמי סי' ל"ז ובמאמר פתח שהי' על ביתי סי' ק"ב (שייך לעיל) א"ה זכרים נמי כי גם הבעלי דיעה הקרובים אל התורה צריכין לקבל מזה חסד חנם כמב"פ בפרט לבטל עי"ז המ"ז שבתפלה שזה דבר גדול גם אצל בעלי תורה כידוע ומשני זכרים כיון דמנגחי בהדדי ממילא נפלו היינו כי הם יכולים ללחום עם המחשבות ולבטלם כמבואר במ"א . גם לפעמים ע"י המחלוקת דקדושה שיש ביניהם עי"ז בעצמו נתבטלין המ"ז שהם מבחי' מחלוקת דסט"א כמובן במאמר ויסב סי' סב :

מוכח

(דף נה). **מזבח** הנחשת מי הוה א״ל הקב״ה התחילו ממקום שאומרים שירה לפני ע׳ מאמר חקעו תוכחה בלקת״נ סי׳ חי שקול המוכיח הראוי ל״ל בבחי׳ הקול של השיר שיתער לעתיד (שממנו נמשכין כל השירות הקדושית כמבואר במ״א) וע״כ כשפגמו אז במה שלא הוכיחו את אנשי דורם אמר הקב״ה להתחיל להפרע ממקו׳ שאומרים שירה וכו׳ :

(דף ס״ז):**מעשה** בר״ע וכו׳ ועל כל כוס שהביא אמר חמרא וחיי לפום רבנן חיי וחמרא לפום רבנן ולפום תלמידיהון ע׳ מאמר אחוי לן סי׳ כ״ה שפנימיות התחתון היינו העבודה של תורה ותפלה ומצות שלו נעשה לבוש וחיצונית לחיצניות עליון היינו להעבודה של אכילה ושתי׳ וכו׳ של העליון וזה שאמר חמרא וחיי לפום רבנן היינו להרבנן בעצמן שתיית היין והחמרא הוא בחי׳ חיצוניות והעבידה של תורה ותפלה ומצות שהם עיקר החיים הוא בחי׳ פנימיות שלהם חיי וחמרא לפום רבנין ולפום תלמידהון היינו שיש עוד בחינה שהחיות שהוא בחי׳ עבודה פנימית של תורה ותפלה נעשה לבוש וחיצונית לחיצוניות עליון היינו לבחי׳ העבודה של אכילה ושתיית היין בחי׳ חמרא של העליון כנ״ל וזה שסיים לפום רבנן ולפום תלמידיהון היינו שבחי׳ הפנימית שהוא בחי׳ חיי של התלמידים נעשה לבוש לבחי׳ חמרא של הרבנן עצמן כנ״ל ועי׳ מאמר ויהי אחר סי׳ ע״ו מעניז אחר הדברים ובזה יש לומר ג״כ כי אצל הרבנן האכילה והשתי׳ והכוונה רק לשם שמים שהוא הכל ביחד בבחי׳ חמרא וחיי אך כשהם בבחי׳ קטנות וכן התלמידים שהם במדריגה קטנה כנגדם ע״כ צריכין להקדים הכוונה טובה בחי׳ חיי וחמרא .

[דף פ״ט):**מאי** דכתיב כי אתה אבינו וכו׳ ע״ש איך שאברהם ויעקב אמרו ימחו על קדושת שמך רק יצחק ימליץ ויטעון בעדם ועליו יאמרו ישראל כי אתה אבינו וכו׳ ע׳ מאמר תוכחה לוקת״נ סי׳ ח׳ וע״כ אברהם ויעקב שהם בחי׳ חסד ורחמים יאמרו ימחו וכו׳ מחמת שנפגם כביכול בחי׳ הרחמנות וא״א להתפלל בבחי׳ רחמים ותחנונים ודייקא יצחק שהוא בבחי׳ דין ימליץ עליהם ע״י בחי׳ התפלה בבחי׳ דין כמבואר שם כל טענותיו · וזה שיאמר ואם תאמר כולא עלי הא קריבת נפשי קדמך כי מסירת נפש בבחי׳ קרבן להי׳ הוא ג״כ בבחי׳ תפלה בבחי׳ דין הנ״ל כמבואר במ״א . וזה בחי׳ הבט משמים וכו׳ אי׳ קנאתך וגבורותיך המון מעיך ורחמיך אלי התאפקו וע״כ א״א להתפלל בבחי׳ רחמים ותחנונים רק בבחי׳ דין ע״כ אברהם ויעקב לא יוכלו להמליץ עלינו רק דייקא יצחק שזה בחי׳ כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וכו׳ וע״ש עוד בקפיטל הנ״ל ותבין ביותר :

(דף קי״ט):**לא** חרבה ירושלים אלא בשביל שלא הי׳ להם בשת פנים זה מזה ע׳ מאמר חותם בתוך חותם סי׳ כ״ב מענין שעיקר בנין ירושלים הוא מבחי׳ תפלה בחי׳ יראה בחי׳ בשת פנים וכו׳ וע״כ ע״י שלא הי׳ להם בשת פנים חרבה ירושלים ובזה מובן ביותר ענין יהי רצון שתבנה עירך ב״ב המובא שם :

שם אין מבטלין תינוקת של בית רבן אפי׳ לבנין ביהמ״ק ע׳ מאמר אזמרה סי׳ רפ״ב מענין שהתינוקת של בית רבן מקבלים הבל פיהם שאין בו חטא מהמשכן וכו׳ וארז״ל משכן איקרי מקדש וכו׳ וע״כ אין מבטלין אותם אפי׳ לבנין ביהמ״ק ע״ש בפנים מענין שהתינוק מתחיל מן ויקרא וכו׳ ותבין ביותר . וזהו שאמרו שם למעלה מזה לא חרבה ירושלים עד שבטלו בה תשב״ר :

עירובין (דף כ״ג) מימי לא נלחני אדם אלא אשה תינוק ותינוקת ע״ש שהאשה הוכיחה אותו על שלא השאיר פאה בקערה וכו׳ זה בחי׳ פגם האכילה והתינוקות א״ל על שהלך בדרך שהי׳ בשדה ליסטים שכמותך כבשוה זה בחי׳ פגם הממון · והתינוק א״ל דרך זו קצרה וארוכה וכו׳ זה בחי׳ פגם המשגל כמו שארז״ל משביעו רעב וע״כ אמר לו אשריכם ישראל שכולכם חכמים אתם וכו׳ כי תיקון הג׳ מדות הנ״ל הוא ע״י המוחין כמבואר בלקת״נ סי׳ א׳ תקעו מתשלה והמוחין הם בבחי׳ חכמה מוחא :

(דף נד) **כי נעים** כי תשמרם בבטנך וכו׳ אימת ד״ת נעימים כי תשמרם בבטנך היינו שיהי׳ לומד ע״מ לעשות ולקיים בפועל ממש כל מה שלומד שאז בודאי שומר בבטנו כל מה שלומד כי הזכירה מביאה לידי עשי׳ כמ״ש וזכרתם כו׳ ועשיתם כמו שאז״ל וזה אימת תשמרם בבטנך בשעה שיכוני יחדיו על שפתיך כי ע״י הדבור זוכין להוציא מכח אל הפועל כמבואר במאמר ויהי נא פי שנים סי׳ ס״ו · ר״ן אמר מהכא וכו׳ אימתי שמחה לאיש בשעה שמענה בפיו כי עיקר השמחה להאדם הוא כשמוציא כל חפצו מכח אל הפועל בשלימות וזה זוכין ע״י הדבור ר׳ יצחק אמר וכו׳ אימתי קרוב אליך הדבר מאד (היינו אפי׳ דבר גדול ומופלג מאד ע׳ ליקות״נ סי׳ ז׳) בפיך בזמן שבפיך ובלבבך לעשותו היינו ע״י דיבור פיו זוכה להוציא מחשבות לבו הטוב למעשה ולפועל רבא אמר מהכא וכו׳ אימתי תאות לבו נתת לו היינו כנ״ל בשעה שארשת שפתיו בל מנעת סלה היינו ע״י הדבור · וזה בל מנעת סלה כי עיקר שבירת המניעות שרוצין למנוע את האדם מלהוציא רצונו הטוב מכח אל הפועל הוא ע״י התגברות החשק וכיסופין דקדושה כמבואר בסי׳ ס״ו הנ״ל אך צריך להוציא עכ״פ הכיסופין בעצמן ג״כ מכח אל הפועל ע״י הדבור כמובן גם בסי׳ ל״א במאמר אית לן בירא בדברא היינו להרבות בדבורים הרבה של תחנות ובקשות לפני הסי״ת שיזכה לשבר כל המניעות ולהוציא כל חפצו ורצונו הטוב מכח אל הפועל · אך עפ״י רוב מתגברין על זה גופא המניעות ביותר היינו שמונעין ומבלבלין אותו עד שאינו יכול להרבות בדברי תחנונים לפני הסי״ת ו ינו משתדל בזה כראוי ועי״ז ממילא קשה לו להוציא מכח אל הפועל כל דבר שבקדושה שרוצה לעשות ועל זה שיבח דהמע״ה ואמר תאות לבו נתת לו שזכה להוציא כל תאותו ורצונו הטוב אל הפועל וזה ע״י שזכה וארשת שפתיו בל מנעת סלה ע״י ששיבר המניעות מזה עכ״פ שלא יוכלו למנוע אותו מלדבר דבורי׳ קדושים לפני הסי״ת והנה כפשוטו הפירוש הוא בל מנעת סלה הוא על המדוקדק שמבקש ומתפלל עליו בארשת שפתיו וזה שסיים שם אח״כ כ״מ שנאמר נלח סלה ועד אין לו הפסק עולמים וכו׳ וע״כ גם כאן · כשכתוב בל מנעת סלה הפירוש הוא לעולמים היינו כי לעולמי עולמים בלי שום הפסק כלל זוכין לשבר כל המניעות ולהוציא כל רצונו הטוב מכח אל הפועל תמיד והכל ע״י הדבור דקדושה כנ״ל :

(דף ס״ג).**המורה** הלכה בפני רבו חייב מיתה כו׳ ע׳ מאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים סי׳ ל״ד שהלדיק והרב האמת הוא בחי׳ נקודה הכללית של ישראל וע״י הנקודה נתתקן בחי׳ שבירת כלים וכו׳ ושבירת כלים הוא בחי׳ מיתה כידוע · וע״כ אם מורה הלכה בפניו שמראה בזה כאלו אין צריך לרבו ובזה נפרד ח״ו מהנקודה וע״כ חייב מיתה וע״כ אמרו שם עוד שראוי להכישו נחש כי הנחש גרם ג״כ שבירת כלים כידוע וע״כ הפוגם באמונת חכמים ישכנו נחש בבחי׳ דילמא חויא דרבנן טרקי׳ כמבואר במאמר שאלו את ריב״ק סי׳ כ״ז וזה שאמרו שם שנקרא חוטא כי כל החטאים באים מבחי׳ שבירת כלים כידוע וכן מפגם אמונת חכמים כמבואר במ״א וזה שאמרו עוד שמורידין אותו מגדולתו כי שבירת כלים הוא בסוד מיתת המלכים שנאמר בהם וימלוך וימת (ואיתא בזוהר מאן דנפל מדרגי׳ איקרי מיתה) וגם כי עיקר הממשלה והגדולה הוא אצל הלדיק שהוא בחי׳ לדיק מושל וכו׳ כמבואר במאמר הנ״ל וכ״א כפי שמקבל ממנו זוכה ג״כ לגדולה וממשלה בבחי׳ ישראל ממשלותיו אבל כשנפרד ממנו ע״י שמורה הלכה בפניו שזה בחי׳ שאומר אנא אמלוך עי״ז מורידין אותו מגדולתו וע׳ גם בסי׳ קל״ה ענין הקטנות בטל לגבי הגדלות ותבין ג״כ שמי שהוא מקושר באמת להלדיק באמונה שלימה א״א שימלא לבו לפתוח פיו ולהורות הלכה בפני רבו מאחר שנתבטל לפניו בביטול גמור וכו׳ ע״ש :

(דף ס״ד) **רבה** בר שימי ור׳ מנש׳ בר׳ ירמי׳ מדפתי הוי קא מפטרי מהדדי אמרי נימא מלתא כו׳ דאמר מר וכו׳ אל יפטר אדם מחבירו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו פתח חד מינייהו ואמר היכי דמי שתוי כו׳ שתוי כל שיכול לדבר בפני המלך וכו׳ ע׳ מאמר וביום הביכורים הסתרה וכו׳ סי׳ נ״ו מענין ההסתרות שהם בחי׳ נשים מלשון שכחה ומלשון שנשו וקפצו ממקומו של עולם ועיקר התגלית ההסתרה ע״י עסק התורה של בחי׳ מרדכי וע״כ כשנפטר אדם מחבירו ויש לחוש שע״י שנתרחקו זה מזה עי״ז תתגבר בחי׳ ההסתרה עד שישכחו זה את זה ובאמת צריך כ״א לקבל הארה מהנקודה טובה שבחבירו וכמבואר במאמר ואתם תהי׳ לי סי׳ ל״ד וזה בחי׳ טובים השנים מן האחד שאם יפולו האחד יקים את חבירו היינו שאפילו אם יפולו שניהם ותתגבר ההסתרה על שניהם אעפי״כ האחד יקים את חבירו כי ע״י מעט הארת הדעת שנשאר בכל אחד תתבטל ההסתרה של חבירו וזה ג״כ מעלת הלומדים בחבורה דייקא ולא בד בבד כמו שארז״ל וע״כ אפי׳ כשנפטרין זה מזה צריכין להפטר מתוך דבר הלכה כזו שיקבל כ״א מחבירו איזה דבר חדש בעסק התורה שעי״ז תתבטל ההסתרה והשכחה ויזכה כ״א לזיכרון בחי׳ התגלות ההסתרה ע״י הארת הדעת של חבירו אפי׳ אחר שנפטר מלפניו שזה בחי׳ שמתוך כך זוכריהו ומחמת שהתגברות ההסתרה והשכחה שבפשיעת האדם הוא בבחי׳ שתיית היין בבחי׳ פן ישתה וישכח מחוקק ויש בזה שני בחינות היינו כשהוא בבחי׳ שכחה לבד ע״י שתייתו אז נקרא רק שתוי והוא רק בבחי׳ הסתרה אחת ואז ג״כ ארז״ל שתוי אל יתפלל מאחר שנסתלק ממנו הדעת והתגברה ההסתרה ואעפי״כ אם התפלל תפלתו תפלה כי מאחר שהוא רק בבחי׳ שכחה ומרגיש עדיין קלת בחי׳ ההסתרה יוכל להתייגע ולחזור ולהרבות בתפלה כ״כ עד שימלא אותו ית׳ מאחר שיודע עדיין שהתגברה עליו ההסתרה והשכחה והשי״ת נסתר ממנו אבל כשנופל לבחי׳ הסתרה שבתוך הסתרה ואז כל הדרכים דומין עליו כמישור גמור ח״ו אז נקרא שכור שנאמר עליו כי יתן בכוס עיניו יתהלך במישרים ודרז״ל שכל הדרכים דומין עליו כמישור ואז אם התפלל תפלתו תועבה כי אז א״א לו כלל למצוא אותו ית׳ מאחר שאינו יודע כלל שהשי״ת נסתר ממנו ושצריך לבקש ולחפש אחריו ית׳ מאחר שההסתרה בעצמה נעלמה ונסתרה ממנו ואז א״א שתתגלה בחי׳ ההסתרה שלו רק ע״י

עסק

עסק התורה של הצדיק שהוא בחי' מרדכי שהוא בחי' נקודה הכללית וכן ע"י שמקבל א זה הארת הדעת מבחי' הנקודה שבחבירו כנ"ל · וזה בחי' היכי דמי שתוי כל שיכול לדבר בפני המלך שמרגיש עדיין קצת מגדולת המלך ופחדו ומוראו ואז הוא רק בבחי' שתוי בחי' הסתרה אחת כנ"ל ושיכור כל שאינו יכול לדבר בפני המלך כי אינו יודע ליזהר בכבודו ובמוראו והכל נדמה לו כמישור וכאלו מדבר עם איש פשוט כי אינו יודע ומרגיש כלל מגדולת המלך שזה בחי' הסתרה שבתוך הסתרה שזה בחי' שיכור ממש כנ"ל פתח אידך ואמר המחזיק בנכסי הגר כיצד עושה שיתקיימו בידו ילקח בהן ספר תורה כי זה הצדיק בחי' מרדכי שעוסק בזה להמשיך הדעת ולגלות ההסתרות ע"ז מגיע הארת הדעת גם להטוב הכבוש בין העכו"ם עד שנתעורר זה הטוב לשוב לשרשו כי זה הטוב הוא ג"כ מבחי' חלקי נשמות ישראל ועי"ז נעשין גרים שזה בחי' ונכסי ממיא יירת בחי' כל הקודם בנכסי הגר זכה כמבואר במאמר מריקים שקיהם סי' י"ז · והנה במאמר ביכורים הנ"ל מבואר א"ד שמלכות עמלק ימ"ש מאסף ממון כדי לתפוס עי"ז כל ניצוצות הק' שנפלו אצלו ע"י בחי' ההסתרות הנ"ל · אך יש כח להמלכות דקדושה בחי' מרדכי להוציא מתנו כל הממון וכל הניצוצות שבלע בבחי' חיל בלע ויקיאנו ועושה מזה תורה שנקראת אשת חיל וכו' וע"כ אמרו המחזיק בנכסי הגר שזה נמשך מבחי' התגלות ההסתרות ע"י מרדכי עד שעי"ז נתגייר זה והוחזרו הניצוצות שבו עם כל נכסיו וממונו לקדושת ישראל אך מה יעשה שיתקיימו בידו כי מחמת שזה הממון הי' בתחלה ברשות הסט"א ע"כ הם כרוכים אחריו מאד עד שיאבדו אותם ממנו ח"ו ע"כ העצה לזה ילקח בהן ס"ת כי בזה ממשיך על עצמו זכות וכח של מרדכי שמוציא הניצוצות והממון ועושה מזה תורה כנ"ל · רב ששת אמר אפי' הבעל בנכסי אשתו כי אעפ"י שזה הממון הי' בתחלה ג"כ ברשות ישראל מכ"מ מאחר שהם נכסי אשתו ונשים הם מבחי' ההסתרות הנ"ל ע"כ הסט"א כרוך ביותר אחר זה הממון וזה שהחמירו רז"ל מאד שלא ליקח אשה לשם ממון וע"כ צריך ג"כ לעצה הנ"ל ליקח בזה ס"ת והתורה היא בחי' אשת חיל כנ"ל · רבא אמר אפי' עבד עיסקא ורווח נ"כ יש לחוש אולי בשעת עשיית העסק הסיח דעתו מהתורה הק' והתגברו עליו ההסתרות ונדמה לו שכחו ועוצם ידו עשה לו וכו' ונפל לתאוות ממון שהוא מבחי' מלכות עמלק ע"כ מוכרח ג"כ לעצה זאת שיקח בהן ס"ת · רב פפא אמר אפי' מצא מציאה שאין לומר בזה כחי ועוצם ידי וכו' וגם לא השתדל בזה אפי' במחשבה רק בא לי הדבר פתאום אעפי"כ מאחר שזו המציאה באה לידו ע"י היסח הדעת של האחר שהי' זה הממון תחלה בידו וע"י שכחה והיסח הדעת שהוא מבחי' ההסתרות נאבד ממנו ומצאו זה ע"כ מוכרח ג"כ לעצה הנ"ל · רנב"י אמר אפי' כתב תפלין פרש"י שעי"ז נמי יתקיימו הנכסים בידו כי תפלין הם בבחי' ולזכרון בין עיניך שזה בחי' ביטול ההסתרות והשכחה והאח"ג פי' אפי' כתב תפלין והרויח בהם היינו אעפ"י שהריוח בא לו מכתיבת תפלין שזה בחי' ביטול ההסתרות אעפי"כ יש לחוש אולי התגברו עליו ההסתרות כ"כ עד שגם הכתיבת תפלין הי' כוונתו רק בשביל הריוח ואסיפת ממון ע"כ צריך גם הוא לעצה הנ"ל ליקח בהן ס"ת א"ר חנן כו' מאי קרא וידר ישראל נדר וזה נאמר במלחמת מלך ערד שהוא עמלק כמו שארז"ל ע"כ נדרו כל מה שיכבשו ושללו להקדש :

(דף ס"ה), **אמר** רב יהודה לא איברי ליליא אלא לשינתא עי' מאמר אשרי זרקא סי' ל"ה היינו כי בלילה שהיא חשך אז הנשמה שהיא השכל מתחדש בתוך האמונה שהיא בחי' ליליא בחי' ואמונתך בלילות ע"י בחי' שינה · אמר ר"ל לא איברי סיהרי אלא לגירסא היינו כי א"כ הי' צריך להיות חשך ממש בלילה ולמה נבראת הלבנה בחי' מאור הקטן להאיר בלילה רק מחמת שיש אנשים שהם במעלה גבוה ביותר ואצלם השינה והתחדשות השכל והנשמה הוא ע"י לימוד פשטי אורייתא שהם בחי' גירסא כמו שארז"ל על פסוק גרסה נפשי לתאבה וכו' · א"ל רבנן לר"ז מחדדין שמעתך א"ל דיממא ניגהו כי הלמוד של יום הוא בחידוד בחי' ויקרא כו' לאור יום והלמוד של לילה הוא בחי' גירסא כנ"ל · א"ל בנתי' דר"ח לרב חסדא לא בעי מר ניגום פורתא כי ר"ח הוא מבחי' רב חסד בחי' סיפורי מעשיות של שנים קדמוניות שעל ידם מעוררין את הכל מהשינה שהיא בחי' מוחין דקטנות כמבואר במאמר פתח ר"ש סי' ס"ך וע"כ שאלו אותו הלא צריכין ג"כ ליישן מעט עכ"פ בשביל התחדשות המוחין ושאר תיקונים נפלאים שנעשים ע"י השינה של הצדיקים כידוע א"ל השתא אתי יומי דאריכי וקטיני וניגנום טובא היינו כי עכשיו הקיצה הנעירה הוא בחי' מוחין דגדלות והשינה היא בחי' מוחין דקטנות ומחמת כי וצריכין להמשיך גם המוחין דקטנות כי שם ג"כ מוחין קדושים ע"כ צריכין הצדיקים ג"כ לשינה רק שהם ממעטין בשינה בתכלית המיעוט כי העיקר אצלם בחי' מוחין דגדלות והשינה בעצמה היא ג"כ רק בשביל התחדשות המוחין ולזכות לבחי' מוחין דגדלות אבל יש צדיקים כאלה שזוכין גם עכשיו להמשיך בחי' שרשי המוחין שהם כלולין מוחין דגדלות וקטנות כאחד כמובן בליקוטי הלכות תפלת המנחה הלכה ה' והם יכולין ליזהר מאחר שהמוחין דקטנות שלהם קדושים כ"כ עד שנכללו בבחי' מוחין דגדלות ומחמת זה דייקא אינם ישנים כלל כי השינה שלהם הוא בדקות ורוחניות גדול כ"כ עד שאינו ניכר כלל ולפעמים לומדים איזה לימוד שהוא אצלם בחי' שינה כנ"ל או שמדברים עם בני אדם או עושים איזה עסק והוא בחי' שינה אצלם וכן בדקות ורוחניות עוד יותר מה שא"א לבאר וע' במאמר תקעו אמונה סי' ה בלקת"ב בענין מתוקה שנת העובד שיש צדיקים שזוכין להשגות גדולות ומוחין גדולים מאד ואעפי"כ מסלקין כל דעתם והשגותיהם ועובדין את השי"ת בתמימות ובפשיטות שזה בחי' שינה והסתלקות המוחין ועי"ז דייקא זוכין להמשיך מוחין גדולים וגבוהים מאד וזה ג"כ בחי' יומי אריכי וקטיני וניגום טובא כי שינתם היינו בחי' התמימות ופשיטות שלהם קדוש ונורא מאד גם מחמת המוחין הגדולים שלהם יש להם כח ליישן הרבה כפשוטו ג"כ ובקדושה גדולה ואעפי"כ הם דייקא עובדין השי"ת בתמימות וממעיטין בשינה עד שכמעט אינם ישנים כלל רק ע"י זה התמימות עצמו שהוא בחי' שינה אצלם זוכין להתחדשות המוחין והשגות גדולות כנ"ל וע' ג"כ במעשה של הזיין בטעליגש מענין הזקן שהתפאר עצמו שהוא זקן מאד ואעפי"כ הוא יניק מאד וכו' שזה ג"כ בחי' אריכי וקטיני והוא דייקא הי' נראה כעיוור ובסתימו דעיינין בחי' שינה ואצלו דייקא הי' כל בחי' הזמן [שאחיזתו מבחי' מוחין דקטנות בחי' שינה כמבואר במאמר אני היום ילדתיך] אינו עולה אצלו כהרף עין וכו' וע' גם במאמר כי מרחמם בלקת"כ סי' ז"ין ויש לו שייכות לדברי ר"ח הנ"ל :

(דף פ"ה ע"ב) **מה** שאמר רבי על בן בוניים פנו מקום לבן מאה מנה וכו' ע"ש עי' מאמר איסור נגילה סי' ס"ע · וע"כ מאחר שיש לבוניים אביו מאה מנה והן בחי' הענף שעליו נתגדל הפרי שהוא בן בוניים נמצא שנתגדל על ענף יקר כזה ע"כ צריכין לכבדו בבחי' רבי מכבד עשירים המבואר בסי' ס"ח וכמובן בפנים ובמאמר היכל הקודש סימן נט :

פסחים (דף ה"א) בשכר שלשה ראשון זכו לשלשה ראשון להכרית זרעו של עשו שנאמר ויצא הראשון אדמוני ולבנין ביהמ"ק דכתיב כסא כבוד מרום מראשון ולשמו של משיח דכתיב ראשון לציון הנה הנם והנה שלשה דברים אלו הם בחי' הג' מצות שנצטוו ישראל בכניסתן לארץ שהם כנגד הג' בחינות שבאלף נקודה העליונה נקודה התחתונה והואו שבאלף ע' מאמר קרא את יהושע סי' ו' ומחמת שכולם כלולים בתמונת אלף שהיא אות ראשון ע"כ נקראים ראשון וממילא מובן כי הראשון שנאמר אצל השבתת שאור וחג הפסח הוא כנגד להכרית זרעו של עשו שנאמר בו ויצא הראשון אדמוני היינו שצריכין להכניע הדם שבחלל השמאלי שזה בחי' מתבוססת בדמיך הנאמר אצל יצ"מ כמבואר במ"א שזה בחי' נקודה התחתונה וראשון שנא' אצל חג הסוכות הוא כנגד בנין ביהמ"ק שהוא בחי' סוכת שלם ונאמר בו כסא כבוד מרום מראשון בחי' נקודה העליונה שהוא בחי' כסא כבוד כמבואר במאמר הנ"ל וראשון שנאמר אצל נטילת לולב שהוא בחי' ואו כמבואר בכוונות הוא כנגד הואו שבאלף שהוא בחי' דרך כוכב מיעקב הנאמר על משיח וזו הואו מחברת הנקודה העליונה עם הנקודה התחתונה שזה בחי' ראשון לציון הנה הנם דייקא שהנקודה העליונה שהיא בחי' משה משיח תתחבר באחדות אחד עם כלל כנס"י בחי' נקודה התחתונה ע"י בחי' הואו הנ"ל ומחמת שכל זה היא בחי' תשובה ותשובה על תשובה שזה בחי' מה שצריכין להתחיל מחדש בעבודת ה' בכל פעם באיזה מדריגה שהוא אם בעליי' אם בירידה ח"ו שזה בחי' בקי בעייל בקי בנפיק וכל זה הוא בחי' ראשון כאלו היום יום ראשון שנכנס בעבודתו וכו' ע"כ כל הבחי' הנ"ל נקראים ראשון וצריכין עוד לבאר בזה :

(דף נ"ד) **מענין** אדה"ר שבמו"ש נטל שני אבנים וטחנן זה בזה ויצא מהן אור והביא שתי בהמות והרכיב . זה על זה ויצא מהן פרד מבואר ע"פ מאיר בראשית לעיני כל ישראל סי' ס"ז כי הצדיק הוא בחי' שבת והוא בחי' נהר היוצא מעדן בחי' היסוד הפסוע ומשם יפרד וכו' והוא בחי' מאורי אור וכל התולדות וכל הדורות נמשכין ממנו ויש בח' מאורי אש וכו' ע"ש וזה רימזו רז"ל שמבחי' המאורי אש משתלשל בחי' אחיזת הסט"א שהיא בחי' פרד כידוע יהוא בחי' אל אחר א סתרס ולא עביד פירין כי פרד אינו מוליד כי הצדיק בחי' מאורי אור הוא בחי' קוצא דאות דלית דאחד כי ממנו נמשכין כל הד' יסודות והוא עביד תולדין כנ"ל והפרד היא בחי' ההיפך מזה כנ"ל וע"ש במאמר הנ"ל מבואר מענין דברים שצריכין לשמות הטומאה ח"; וזה ענין מה שהשדים נבראו בע"ש בהשמ"ש וגם הם נבראו לתיקון העולם ע' זוהר בראשית דמ"ז ע"ב וע"י שהאיר קדושת שבת שהוא בחי' יסוד בחי' מאורי אור עי"ז נשארו בלא גופין ע"ש בזוהר דף י"ד ובזוהר הרקיע שם ובסבא משפטים מענין שהסט"א שארי בחבורא וסיים בפרודא ומענין המרכבה טמאה שבלד מערב בהקרנות יש שם סוס וחמור וכל זה שייך למאמר רז"ל הנ"ל :

[דף פ"ז] : **אר"א** אפי' בשעת כעסו של הקב"ה זוכר את הרחמים וכו ע' מאמר תקעו תוכחה שלפעמים א"א להתפלל בבחי' רחמים ותחנונים

ותחנונים ואז צריכין להתפלל תפלה בבחי' דין והסט"א בולעת אותה אך כשהתפלה יוצאת מבעל כח גדול אזי עומדת בבית הבליעה של הסט"א עד שמוכרח ליתן הקאות ועי"ז נעשין גרים וכו'. וזה שאמר ר"א שצריכין לידע שאפי' בשעת כעס ח"ו אעפי"כ רחמיו ית' לא כלו מאתנו ח"ו לגמרי בבחי' אתה ה' לא תכלא רחמיך ממנו וע"כ גם אז זוכר את הרחמים וע"כ סמיך ליה ואר"א לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליה'גריסהיינו כנ"ל כי גלות ישראל הוא בבחי' התפלה בבחי' דין שהסט"א בולעת אותה ועי"ז דייקא נעשין גרים וזה ור' יוחנן אמרי מהכא ורחמתי את לא רוחמה ואמרתי ללא עמי עמי אתה היינו כנ"ל כי התעלמות בחי' הרחמים שאז הוא בח' לא רוחמה בזה בעצמו נעלם רחמים גדולים כי אז הכרח להתפלל בבחי' דין וזו התפלה הוא ג"כ רק לעורר רחמים כי מי יזכה לפניך בדין רק שדן א"ע עם הש"ת וטוען עמו כי בדין הוא שירחם וכמו שארז"ל עלוב ושאינו עלוב וכו' וכמו שטען אברהם אבינו ע"ה אתה רוצה לאחוז את החבל בשני ראשין ועוד כיוצא בזה שדרז"ל וזה בחי' לפועל רחמיו בדין היינו שהדין הוא שירחם וע"י תפלה כזו נתוספין גרים כנ"ל:

דף פ"ח. **שוב** פעם אחת נמצאת הלטאה בבית המטבחיים וביקשו לטמא כל הסעודה כולה באו ושאלו את המלך וכו' באו ושאלו את ר"ג א"ל בית המטבחיים רוחה או צונן א"ל רותח אמר להם לכו והטילו מלא כוס של צונן וכו' וריתחה וטיהר ר"ג כל הסעודה כולה נמצא מלך תלוי במלכה ומלכה תלוי' בר"ג נמצאת כל הסעודה כולה תלוי' בר"ג ע' מאמר כי מרחמם ינהגם בלקת"ב סי' ז' וע"כ כאן כשביקשו לטמא כל הסעודה כולה בטומאת שרץ א"ל ר"ג בית המטבחיים רותחת או צונן היינו אם עיקר אור הסעודה והפרנסה נמשך מבחי' הלמוד של דרי מטה בחי' מלא כל הארץ כבודו שזה בחי' רותח כי כבוד ה' כאש אוכלת או אם עיקר אור הסעודה הי' מבחי' הלמוד של דרי מעלה בחי' איה מקום כבודו שזה בחי' צונן כי הוא בחי' שיני' שיחא בחי' קרירות אמרו לו רותח ואז הבין שמשום זה נתגרה הסט"א עד שכמעט שנטמאת כל הסעודה ע"כ אמר להם לכו והטילו צונן היינו להמשיך גם האור של הלמוד השני שהוא בח' צונן ואז יהי' בחי' כלליות בן ותלמיד שעי"ז נעשה ירא' ומשם מקבל המלכות הפרנסה וכו' וריתחה כי אז רצו שיש בהארץ חיות עדיין ואינו מטמא וכמבואר במ"א שסורה החיות של אלו הוא מבחי' איה מקום כבודו וכו' וטיהר ר"ג כל הסעודה כי זה עיקר תיקון הסעודה וגם כי היראה היא עיקר הטהרה בחי' יראת ה' טהורה וע"י כלליות בן ותלמיד נעשה יראה שזה בחי' היראה הנגנזת אל האדם בשעת סעידה כמבואר במ"א נמצא מלך תלוי במלכה כי עיקר השלימות וההתגלות של כל המדות הוא ע"י בחי' המלכ'ת כידוע וכן המשכת הפרנסה הוא ע"י המלכות שהוא בחי' המלכה כידוע והמלכה תלוי בר"ג כי החכם הדור ממשיך מקיפין כאלו שמשם שרש בחי' המלך והמלכה וגם כי המלכות מקבלת הפרנסה מהדים שיש ביס החכמה שממשיך ומגלה החכם והמנהיג האמיתי שבדור שהי' אז בדור הזה ר"ג עיקר החכם והמנהיג והוא בחי' כל דאחיד בשמיא ובארעא שהם בעצמם בחי' המלך והמלכה כידוע נמצאת כל הסעודה כולה תלוי' בר"ג כי רק על ידו נמשכת כל הפרנסה והסעודה הק' של ישראל שהיא בבחי' לחם הפנים ומאיר בה הארת הרצון כמבואר בפנים וצריכין לבאר עוד גם יש לבאר באופן אחר ג"כ ע"פ מאמר הנ"ל:

דף קד **ואמאי** קרו ליה בנן של קדושים דלא אסתכל בצורתא דזוזא ע"ש בתוספות ע' מאמר צוית צדק סי' כ"ג שע"י שמירת הברית ניצולין מתאוות ממון ושם בסופו מובא מענין המטבע שיש עלי' צורה והנה ארז"ל כל מקום שאתה מוצא גדר ערוה שם אתה מוצא קדושה ומבואר בזוה"ק כי קדושת הברית של הבן הוא עפ"י רוב כפי קדושת אביו בזה וכן לענין תאוות ממון מובן ג"כ במאמר זה קצת שתלוי בטבע אביו שזה בחי' דהוה מסיק בבי אבוה וכו' וזה בחי' והניחו יתרם לעולליהם וכמובא במ"א וע"כ ר' מנחם שזכה שלא הסתכל כל ימיו על צורתא דזוזא מובן ממילא שהי' קדוש מאד בקדושת הברית ג"כ וע"כ קרו ליה בנן של קדושים כי בודאי גם אביו היה קדוש מאד בקדושת הברית ובביטול תאוות ממון כנ"ל:

דף קי"ז **אין** השכינה שורה לא מתוך כללות ולא מתוך עצבות וכו' שנאמר קחו לי מנגן וכו' ע' מאמר מקץ סי' כד שעיקר התגברות המדמה הוא ע"י עצבות וע"י ניגון של שמחה זוכין להכניע את המדמה ולקבל רוח נבואה שהוא בחי' הזכרון הק' (שהוא בחי' השראת השכינה כמ"ש בכל המקום אשר אזכיר את שמי כתרגומו) וזה שסיימו שם וכן לדבר הלכה וכן לחלום טוב כי חלום טוב הוא מבחי' תיקון המדמה ועי"ז זוכין להלכה ברורה כמובן במאמר הנ"ל.

דף קי"ח **קשין** מזונותיו של אדם כפלים כיולדה מבואר במאמר צוית צדק סי' כ"ג וזה קשין מזונותיו של אדם כקי"ס וכו' כי אלל קי"ס דרז"ל הים ראה וינס ויצא החולה ר"ל שבזכות יוסף הצדיק שעמד בנסיון ושמר את בריתו בשלימות עי"ז נקרע הים כמו כן לזכות לפרנסה דקדושה ולהנצל מתאוות ממונהוא ע"י הצדיק השומר הברית בשלימות שהוא בחי' מלח הממתיק מרירות עצבון הפרנסה וזה קשין מזונותיו של אדם יותר מן הגאולה דאלו בגאולה כתיב המלאך הגואל וכו' ואלו במזונות כתיב האלקים.הרועה אותי כי הגם שזה המלאך הוא ג"כ בבחי' מלאך פניו הושיעם ע' תא"ג אעפי"כ מחמת שעיקר אחיזת הפנים דסט"א אנפין חשוכין שוא בהפרנסה בתאוות ממון ע"כ עיקר הפרנסה דקדושה היא נמשכת מהקב"ה בעצמו ומאיר בה אור הפנים דקדושה אנפין נהירין שזה בחי' לחם הפנים כמבואר במ"א וזה שאמרו שם עוד קשין נקביו של אדם (ופירש"י כשהוא עצור) כיום המיתה וכקריעת ים סוף וכו' כי כשאין צריך להוציא ולדחות הפסולת והמותרות הנאחז בהפרנסה שזה בחי' תאות ממון שהוא בחי' צואה ממש כי הוא בחי' ע"ז שנאמר בה צא תאמר לו וכמובן בהמעשה של הבעל תפלה ואז האדם בבחי' מיתה ממש כמבואר במאמר צוית צדק הנ"ל וכשזוכין ע"י קדושת הצדיק ושמירת הברית להנצל מזה ונברר הפרנסה שתהי' בשלימות הקדושה זה בחי' הנס של קי"ס ממש שפרעה וכל חילו נטבעו בים סוף ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים בזכות ארונו של יוסף כנ"ל:

שם ע"ב **מאי** ביוםהגמל את יצחק עתיד הקב"ה לעשו'סעוד'לצדיקי'ביום שיגמול חסד עם זרעו של יצחק לאחר שאוכלין ושותין נותנין לו כוס של ברכה לאברהם וכו' אומרים לו לדוד טול אתה וברך אומר להם אני אברך ולי נאה לברך שנאמר כוס ישועות אשא וכו' ע' מאמר כי מרחמם בלקות"ב סי' ז' וע"ש ג"כ בסי' ע"ז מענין היראה הבאה אל האדם בשעת האכילה וכו'. וזה בחי' עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים ביום שגמול חסד עם זרעו של יצחק דייקא כי יצחק הוא בחי' יראה ·כידוע ועיקר השלימות הוא לשתף הגבורות בחסדים שזה עיקר שלימות הדעת (ע' מאמר בחצוצרות סי' הא) וגבורות הם בחי' היראה הנ"ל שהוא בחי' יצחק שמשם נמשך הפרנסה בחי' טרף נתן ליריאיו וע' בכוונות הסעודה · וזה בחי' היראה הבאה בשעת האכילה והחסדים הם בחי' הארת הרצון שזוכין לקבל בשעת האכילה ע"י כלליות בן ותלמידוהארת הרצון הוא בחי' אהבה והשתוקקות וכיסופין כידוע וע"כ עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים ביום שיגמול חסד עם זרעו של יצחק שזה בחי' כלליות והמתקת הגבורות בחסדים כנ"ל כי הפרנסה נמשכת מבחי' גבורות גשמים כידוע וכמו שארז"ל (בחי' שולחן בצפון) ובאמת הכל ניזונין רק בחסדו ית' בבחי' נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו וגם כי יצחק הוא הראשון שזכה לבחי' כלליות בן ותלמיד שמשם מקבלת המלכות הסעודה והפרנסה כי יצחק היה בנו של אברהם אבינו ותלמידו כי רק הוא זכה לקבל דעתו הק' בשלימות וע"כ זכה לברכת הפרנסה בבחי' ויזרע יצחק וכו' ויברכהו ה'. והנה כוס של ברכה מרמז על עליית המלכות אל בחי' בינה שזה בחי' כוס ישועות אשא כמבואר בכוונות וע"כ לאחר שאוכלין ושותין נותנין כוס של ברכה לאברהם לברך כי הוא היה הראשון שזכה להאיר הדעת האמת בבנים ותלמידים שמשם מבחי' בינה בחי' יובל הגדול שהוא בחי' כלליות בן ותלמיד מקבלת המלכות הפרנסה. והוא אומר אני לא אברך לפי שיצא ממני ישמעאל אם כן לא זכה להאיר דעתו בשלימות בכל בניו וכן יצחק יצא ממנו עשו יעקב נשא שתי אחיות שעתידה תורה לאוסרן כי שתי אחיות מרמזות ג"כ על בחי' בינה ומלכות והגם כי יעקב היה צריך דייקא ליקח שתי אחיות שמרמזין על הנ"ל כמבואר בזוהר תרומה קכ"ו אבל עכ"פ מאחר שהתורה אסרתן עלינו אח"כ נמצא כי מדתו של יעקב גבוה מבחי' הארת הדעה שצריכין להאיר בבני עוה"ז השפל שזה עיקר שעשועיו ית' ע"כ לא ירצה לברך על כוס של ברכה שהוא בחי' מלכות המקנן בעשיה דייקא. משה לא ירצה לברך מפני שלא זכה ליכנס לארץ לא בחייו ולא במותו שזה ג"כ מחמת שבחינתו היה גבוה מבחי' ארץ ישראל כמבואר בזוהר בראשית דכ"ב ויש לבאר בזה עוד אומרים ליהושע טול אתה וברך כי יהושע הכניס את ישראל לארץ והוא בחי' כתלמיד שזה עיקר הדעת שצריכין להאיר בבני עוה"ז השפל בחי' דרי מטה ולא ירצה לברך מפני שלא זכה לבן כי עיקר השלימות להמשיך הארת הדעת בבחי' בן ותלמיד כנ"ל: אומרים לו לדוד טול אתה וברך אומר להם אני אברך ולי נאה לברך שנאמר כוס ישועות אשא וכו' כי דוד הוא בחי' משיח שהוא עיקר שלימות המלכות והוא יזכה להמשיך הדעת הזה של בחי' כלליות בן ותלמיד בתכלית השלימות כמבואר במ"א. וע"כ הוא יברך על כוס של ברכה ולו נאה לברך וצריכין לבאר עוד (א"ה וזה בחי' מה שנאמר בכוס של ברכה ומקבלו בשתי ידיו כי ע"י כלליות בן ותלמיד עולה המלכות לקבל פרנסה מן הידים שיש ביס החכמה כמבפ"נ ואח"כ נותנו בימין זה בחי' הארת הרצון שהוא בחי' ימין כנ"ל וזה ונותן עיניו בו זה בחי' עיניו של צויתן ראית המבפ"נ שהוא בחי' בטחון וכו'):

יומא דף לה **עני** ועשיר ורשע באין לדין וכו' ע' מאמר תקעו ממשלה לקת"ב סי' א מענין תיקון הג' מדות שהם אכילה וממון ומשגל

וע' באוה"ח פ' ואתחנן שפי' ענין ואהבת וכו' בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך

מאודך ג"כ על ג' ענינים הנ"ל וסמך לזה תיכף מצות והיו הדברים האלה וכו' שננתם וכו' היינו ענין מצות עסק התורה וכנגד זה חושב כאן אלו הג' כי העני אמר שהי' טרוד במזונותיו בחי' אכילה והעשיר בממונו כנגד ממון הרשע טרוד ביצרו בחי' משגל ואעפי"כ החיוב לשבר את כל אלו המדות ולעסוק בתורה כמו שעש' הלל וכו':

(דף ל"ח) **של** בית גרמו לא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים וכו' עי' מאמר תקעו תוכחה בלקת"נ סי' ח' ועי"כ של בית גרמו שלא רצו ללמד על מעשה לחם הפנים פגמו בבחי' מזוגא דגופא כי צריכין לקדש האכילה שהיא בבחי' מזוגא דגופא ג"כ עד שתהי' בבחי' קדושת לחם הפנים. של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה הקטרת פגמו בבחי' מזוגא דנשמתא שהיא בחי' ריח בחי' קטרת. הוגרס בן לוי לא רצה ללמד על מעשה השיר פגם בבחי' השיר והקול המשקה את הגן שמשם גדילים כל הריחות וכו' בן קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב בזה פגם בבחי' אור הנשמה בעצמה שהיא בבחי' הכתב כמובן בסי' קנ"ג ועי' במאורי אור שהכתב הוא בחי' בינה שהוא בחי' נשמה כידוע (א"ה נלפע"ד כי בזה שלא רצה ללמד על מעשה הכתב פגם בבחי' התפלה בבחי' דין בחי' מטה עוז המבואר בהתורה הנ"ל שזה בחי' ג"כ אתה פוררת בעזך ים שעי"ז נעשין נסים ואיתא בזוה"ק שק"ם מרמז על כתיבת הספרים של התורה הק' ובגלותא בתראה בקולמוס דאיהו קנה מטה דילך בזע ימא דאורייתא. ומבואר שם שר"ה שהוא יום המשפט הוא בבחי' תפלה בבחי' דין ועי"כ בר"ה יכתבון כי הכתב הוא בבחי' דין ומשפט בחי' לעשות בהם משפט כתוב ועי"כ כולם מלאו תשובה לדבריהם שמא ילמוד אדם שאינו הגון ויעשה כן לע"ז אבל בן קמצר לא הי' יכול לומר תשובה זו כי אדרבא צריכין להשליך המטה עוז להתנין כדי שיבלע אותה בבחי' השלך לפני פרעה יהי לתנין ועל המטה של משה רבינו הי' כתוב שם המפורש כמובא ועי"ז יהיו נעשין נסים ע"כ לא היו יכול לומר תשובה זו):

(דף ס"ט) **בענין** שהתפללו שימסרו להם היצה"ר נפק אתא כי גוריא דנורא מבית קדשי קדשים וכו' ולכאורה תמוה הדבר מה מקום יש לו לזה בבית קדשי קדשים. עי' בליקו"א בסי' ע"ב להתחזק בכל פעם כנגד יצר הרע מבואר שם שיש כמה בחינות בענין היצה"ר והיצה"ר של רוב בני אדם הוא רק עכירת הדמים והוא שטות ושגעון וסכלות בעלמא ומי שיש לו איזה דעת קצת אין צריך כלל ללחום עמו כי נתבטל. וכו' רק שיש בחי' יצה"ר שהוא מלאך הקדוש וכו' שהוא בחי' גבורות ודינים והוא השרש העליון של כל היצרין רעים וכו' ע"ש. וי"ל שזה רימזו להם במה שיצא דייקא מבית ק"ק כי מסרו להם בחי' היצה"ר של הקדושים וכו' שהוא בחי' השורש של כל בחי' היצרין רעים כנ"ל שעי"ז דייקא יכולין לבטל כל בחי' היצרין רעים שבעולם. וזה בהדי דתפסוהו לי' אישתמיט ביניתא ממזיי' (פירש"י שער והשערות הן מבחי' גבורות כידוע) ורמא קלא וכו' עיי"ש וצריכין לבאר עוד.

סוכה (דף כ"ה) א"ר זירא אנא אכלי בסוכה וחדי בחופה וכל שכן דחדי ליבאי דקא עבידנא תרתי עיין מאמר עתיקא סימן כ"א מבואר שם מענין סוכה ומענין חופה ושבעת ימי המשתה שכל זה בחי' המשכת אורות המקיפין שהם בחי' אור הפנים ומבואר בסימן כ"ג ובסימן למ"ד שמשם עיקר השמחה בבחי' שובע שמחות את פניך ועי"כ כשקיים שניהם מצות סוכה וחופה בוודאי היתה השמחה בשלימות:

ובזה מובן ג"כ מה שאמר שם לעיל מצטער פטור מן הסוכה (כי בחי' סוכה הוא ההיפוך מכל מיני צער ויסורים כמובן בפנים ועי"כ אם יש לו צער ע"י הסוכה בעצמה הוא פטור מסוכה ועי"כ הוה אמינא שגם אבל פטור מסוכה כי הוא ג"כ מצטער קמ"ל הני מילי צערא דממילא (פירש"י שהסוכה מצערתו) היינו כנ"ל אבל הכא איהו דקא מצער נפשי' איבעי לי' ליתובי דעתיה (פירש"י חובה עליו ליישב דעתו למצוה) היינו כי מבואר בפנים שזה ג"כ בחי' שבעת ימי אבילות ר"ל שמתאבלין עליו על שנסתלק נשמתו כדי שיעלה נשמתו לאור הפנים ע"י זיין ימים אלו ע"ש. ועי"כ כשמגיע למצות סוכה שהוא בעצמה בחי' אור הפנים בחי' שלימות הדעת שהוא עיקר החיים נצחיים והוא עיקר הנחמה על כל מיני צער ע"כ צריך גם האבל ר"ל להמשיך עליו הארה זו עד שתתישב דעתו ואז יקיים מצות סוכה בשלימות שעי"ז בעצמו זוכין לכל הנ"ל:

(דף כ"ז) **שאל** אפיטרופוס של אגריפס המלך את רבי אליעזר כגון אני שאיני רגיל לאכול אלא סעודה אחת ביום מהו שאוכל סעודה אחת ואפטר א"ל בכל יום ויום אתה ממשיך כמה פרפראות (פי' רש"י מיני מעדנים וכו' להיות לבו מושך אחר הפת ויאכל) לכבוד עצמך ועכשיו אי אתה ממשיך פרפרת אחת לכבוד קונך:

עיין מאמר תקעו תמצ"ה סימן ח' בליקות"נ שכתב שם ע"כ צריכין ליזהר מאד בכבוד יום טוב ולקבל השלש רגלים כראוי וכו'. ועי"ז זוכין לתקן השלש מדות הנ"ל כי בפסח נתתקן וכו' בסוכות נתתקן תאוות אכילה וכו' ושם מבואר ג"כ כי שרש הנ"ל מדות אלו הם בלב וכו' אכילה בחי' ולחם לבב אנוש יסעד ועיין במאמר ויבן את הצלע סימן ס"ז כי ע"י תאוות אכילה נפגם הכבוד דקדושה ח"ו וכו'. והנה ר"א סובר ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול בסוכה אחת ביום ואחת בלילה. ואחז"ל מ"ט דר"א תשבו כעין תדורו מה דירה אחת ביום ואחת בלילה אף סוכה וכו' היינו מאחר שע"י סוכות נמשך בחי' תיקון תאוות אכילה. ע"כ צריך לקיים מצות האכילה בסוכה כמנהג רוב בני אדם בכל השנה. ורבנן סברי כדירה מה דירה אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל אף סוכה נמי. כי סברתם הוא להיפוך מאחר שע"י מצות אכילה זו ממשיכין תיקון תאוות אכילה. אי אפשר לגזור על האדם שמחויב לאכול אחת ביום ואחת בלילה אעפ"י שאינו רוצה לאכול כלל. רק עיקר התיקון הוא ע"י אכילת לחם בסוכה בעת שהוא רוצה לאכול רק אם כן היה אפשר שלא היה רוצה לאכול לחם כלל כל ימי הסוכות ולא יקיים מצות האכילה בסוכה כלל רק שדבר זה נלמד בגזירה שוה מה אכילת מצה לילה הראשון חובה וכו' אף כאן לילה הראשון חובה. וזה שהביאו התוספות בשם הירושלמי מה להלן עד שיכנס לחפה כשהוא תאוה אף כאן עד שיכנס לסוכה בתאוה וכו' מה להלן עד שיאכל כזית דגן אף כאן עד שיאכל כזית דגן בסוכה כי עיקר התיקון ע"י שיאכל כזית דגן שהוא לחם דייקא בסוכה. כי זה עיקר האכילה בחי' ולחם לבב אנוש יסעד בחי' פתא כסעדא לבא ושיאכל אותו כזית דגן בתאוה וברצון ועי"ז ממשיך בחי' תקון תאוות אכילה והנה באמת ר"א סובר ג"כ שצריך להשתדל על כל הארבע עשרה סעודות שיאכל אותם בסוכה בתאוה וברצון. ועי"כ השיב לאפטרופוס הנ"ל בכל יום אתה ממשיך כמה פרפראות (פירש"י להיות לבו מושך אחר הפת ויאכל) היינו שעושה כמה השתדלות בכדי שיתאוה לאכול פת שהוא עיקר האכילה התלוי בלב בחי' ולחם לבב אנוש יסעד הנ"ל וכל זה לכבוד עצמך כי מי יודע אם יהיה אכילתו בקדושה או ח"ו להיפך שעי"ז פוגם בכבוד דקדושה ונוטל הכבוד לעצמו ח"ו כנ"ל. ועכשיו שהגיע הזמן שע"י אכילה זו בסוכה נמשך תיקון תאוות אכילה ונתתקן בחי' הכבוד דקדושה. אי אתה ממשיך פרפרת אחת לכבוד קונך היינו שבוודאי מחויב להשתדל על ידי פרפרת בכדי שיקיים מצות אכילות כל הסעודות בסוכה בתאוה וברצון בכדי להמשיך עי"ז תיקון תאוות אכילה שעי"ז נתתקן ונשלם אור הכבוד דקדושה בחי' כבוד קונך:

שם ע"ב ת"ר מעשה בר"א ששבת בגליל העליון וכו' והגיע חמה לסוכה א"ל מהו שאפרוש עליה סדין א"ל אין לך כל שבט ושבט מישראל שלא העמיד ממנו שופט הגיע חמה לחצי הסוכה א"ל מהו שאפרוש עליה סדין א"ל אין לך כל שבט ושבט מישראל שלא יצאו ממנו נביאים שבט יהודה ובנימין העמידו מלכים ע"פ נביאים וכו' והנה יש לדקדק הלא גם משבט יהודה ובנימין יצאו נביאים כי מי לנו גדול מאליהו הנביא ואחז"ל במ"ר פ' ויצא שיצא מבנימין ואליהו עצמו אמר שהוא מבני בניה של רחל ועיין מ"ר כי תשא שנטל נחלה ביהודה ובבנימין וכן מי לנו גדול מישעיה הנביא שהפליגו רז"ל במעלת נבואתו והיה מיהודה כמו שאחז"ל אמוץ ואמציה אחים היו וא"כ על מה הוצרך לומר שהעמידו מלכים ע"פ נביאים לבד ממה שהמאמר בעצמו תמוה כמובן לכל לכן אמרתי לבאר קצת ברמז:

עיין מאמר אקרוקתא סימן גימל מענין הציפרים דקדושה שיונקים מאבר דנביאים ינקין והם בחי' בנין המלכות דקדושה ולעומת זה יש ציפרים דסט"א שהם בחי' מוחי המלכות דסט"א. ועיין בעץ חיים שער הקליפות פרק שני מבואר שם שמאחורי בחי' לאה ורחל (אשר בשרשם הם מבחי' בינה ומלכות) מבחי' הדינין מהן יצאו בחי' זלפה שפחת לאה ובלהה שפחת רחל ומהן נתפשט בחי' הציפרים הנ"ל שהם בחי' המוחין דנוקבא דקליפה וכו' עיי"ש. ועיין בתיקונים תיקון חית מענין וחפרה הלבנה בושה החמה דאינון נוקבין דס"מ ועל ידם נחרב הביהמ"ק וכו' ועיין כסא מלך שהם כנגד בחי' לאה ורחל דקדושה. ובזה אמרתי לבאר קצת מארז"ל במסכת יומא דף נ"ד בשעה שנכנסו עכו"ם להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה הוציאן לשוק ואמרו ישראל הללו שברכתן ברכה וקללתן קללה יעסקו בדברים הללו מיד הזילום שנאמר כל מכבדיה הזילוה וכו'. ומבואר ג"כ ע"פ מאמר אקרוקתא הנ"ל כי מבואר שם על ענין עשה לך רב שיתקן בחי' מלכות וזה ע"י קנה לך חבר וכו' שיתחבר השני כרובים להיות פנים בפנים כמער איש ולויות בזמן שישראל עושין רצונו של מקום. ואזי כשיתקן בחי' מלכות שלו וכו' ויוכל להמית לזה ולהחיות לזה וכו' לזה אמר הוי דן את כל אדם לכף זכות וכו' ועיי"ש ג"כ מענין כי מלך כל הארץ אלקים זמרו משכיל כי עכשיו מלכות דקדושה בגלות ועי"כ הנהגה נפגמת וכו' עיי"ש וזה שנפל בפיהם לומר ישראל הללו שברכתן ברכה וקללתן קללה היינו ע"י בחי' תיקון המלכות בזמן שעושין רצונו של מקום שאז הכרובים מעורין ומוחין של המלכות דקדושה בשלימות כנ"ל. וזה יעסקו בדברים הללו כי תמהו על זה לומר שתיקון המלכות הוא

ע"י

ע"י זו הבחי' שהכרובים מעורין בפרט כי ראו שגם עכשיו בשעת חורבן הבית ע"י המלכות דקליפה אעפ"כ הכרובים מעורין (ועיין מ"ש המפרשים בזה) וע"כ הזילוס שנאמר כל מכבדיה הזילוה כי עיקר הכבוד שהוא בחי' מלכות הוא ע"י בחי' המוחין בבחי' כבוד חכמים ינחלו ועכשיו שנפגם בחי' המלכות והיא בגלות בתכלית השפלות ואעפ"כ הכרובים שהם בחי' מוחי המלכות מעורין ע"כ הזילוה ופגמו בכבודה ביותר ונחזור לענינינו ידוע כי סוכה מרמזת לבינה שמשם בחי' לאה וכן מרמז על מלכות בחי' רחל וכן מרמזת על בחי' זעיר ונוקב"ה בחי' כו הם כידוע וע"כ כשראה רבי יוחנן שבחי' החמה שבעוה"ז בגלות הגיע לסוכה היה מתיירא אולי גם ברוחניות ח"ו תתגבר בחי' החמה דסט"א הנ"ל לפגום בחי' הסוכה דקדושה שמרמזת על כל הנ"ל · וע"כ גם הביהמ"ק נקרא סוכה כ"ש ויהי בשלם סוכו וכו' · ושאל את ר"א מהו לפרוס סדין להגן מפני החמה היינו להמשיך איזה תיקון לענין זה (ועיין הסדין אין כאן מקום לבאר) והשיב לו ר"א אין לך כל שבט ושבט מישראל שלא העמיד שופט · היינו שאתה מתיירא שלא תתגבר בחי' החמה דסט"א ע"י בחי' הליפרים דסט"א ששורש השתלשלותם מבחי' יעקב ולאה ורחל ובלהה וזלפה כנ"ל לא תתיירא מזה כי אין לך שבט אפילו אותן השבטים שילאו משתי השפחות בלהה וזלפה העמידו ג"כ שופטים ושופטים מבחי' בינה כידוע גם עיקר המשפט תלוי בבחי' שלימות המוחין בחי' כי חכמת אלקים בקרבו לעשות משפט וגם משפט בחי' עמודה דאמלעותא בחי' זעיר בחי' יעקב גם עיקר המשפט הוא ע"י תורה שבע"פ שנמסרה להשופטים מדור אל דור ומשופט לשופט כידוע וע"ז עיקר תיקון בחי' הנגינה והמלכות כמבואר בפנים במאמר אקרוקתא הנ"ל נמלא שכל השבטים שילאו מלאה ורחל בלהה וזלפה והם עיקר בנין המלכות בסוד ים של שלמה העומד על שנים עשר בקר כידוע כולם הוקים בתולדה בשרש קדושתם עד שאין להתיירא כל כך מבחי' התגברות המלכות דסט"א והליפרים דקליפה · הגיע חמה לחלי הסוכה א"ל מהו שאפרוס עליה סדין כי עכשיו נתיירא ביותר מאחר שבאתה החמה כבר עד חלי הסוכה שמרמז לבחי' מלכות שהוא בחי' החלי משתי הבחינות המרומזים בענין סוכה כנ"ל בפרט כי תיבת חלי מרמז לבחי' מלכות כמובן בפרד"ם ובכתבים ע"כ שאל אותו עוד הפעם אם לפרוס עליה סדין א"ל אין לך כל שבט ושבט נישראל שלא ילאו ממנו נביאים ועכשיו ביאר כוונתו ביותר כי בשורש קדושת תולדת שבטי ישראל יש בהן בחי' כח הנבואה שהיא מבחי' הלפרים הקדושה שהן בחי' בנין המלכות כנ"ל · וזה שביאר לו ביותר שבט יהודה ובנימין שילאו מבחי' לאה ורחל וזכו למלכות העמידו מלכיהם עפ"י נביאים וזה כי בחי' הנבואה נמשכת מבחי' הלפרים שהם בנין המלכות דקדושה כמבואר בפנים שע"כ היה העמדת מלך ע"פ נביא דייקא · הגיע חמה למרגלותיו של ר"א אז נתיירא יוחנן הנ"ל ביותר כי שם כנגד בחי' רגלין שהם נלח והוד [שמשם יונקין הליפרים דקדושה הנ"ל והנביאים] שם עיקר עמידת המלכות כידוע וע"כ אז נטל יוחנן סדין ופירש עליה הפשיל ר"א טליתו לאחוריו ויאא · אפשר כי רימז בזה כי המלכות הוא בחי' אחור בסוד אחור וקדם לרתני והטלית רומז לבחי' מקיפים שבבינה ומשם ממשיכין שמירה מעולה לבחי' המלכות שלא ישלטו בה זרים ח"ו כידוע וכמובן בדבריו ז"ל בכמה מקומות · וזה לא מפני שהפליגו בדברים אלא מפני שלא אמר דבר שלא שמע מפי רבו לעולם · ובחי' זאת הוא עיקר שלימות תורה שבע"פ שאינו אומר שום דבר מדעת עלמו רק מפי השמועה מה ששמע מרבו פה אל פה שעי"ז עיקר תיקון בחי' הנגינה והמלכות עד שיכול לתקן גם בחי' נגינה כזו שנמשכת מבחי' אחורי הקדושה בבחי' מאחר עלות הביאו המבואר בפנים · ואפשר שזה ג"כ מרומז במה שהפשיל טליתו לאחוריו ויצא · גם ידוע כי תיבת רב מרמז לבינה (עיין מאורי אור) וע"כ ע"י שאמר תורתושבע"פ רק מפי רבו בזה המשיך אור הבינה על בחי' תורה שבע"פ שהוא בחי' מלכות ושם שרש תיקון כל הנ"ל כי גם שרשי הנבואה הוא מבינה בבחי' ומבינה נביאים כידוע :

שם דכ"ז מעשה בר"א ששבת בגליל העליון בסוכתו של ר"י בן ר' אלעי וכו' הגיע חמה לסוכתו א"ל רבי מהו שאפרוס עליו סדין א"ל אין לך כל שבט מישראל שלא העמיד ממנו שופט הגיע חמה לחלי הסוכה א"ל מהו וכו' א"ל אין לך כל שבט ושבט מישראל שלא ילאו ממנו נביאים וכו' ע' סי' רפ"ו כי סוכה היא בחי' אימא דמסככא על בנין בחי' בינה וכן מובא בסי' מ"ח ומשם שורש התורה הק' ושרש נשמות ישראל הק' כידוע ומבואר במאורי אור כי חמה הוא בחי' בינה עלאה וע"כ כשנתפעל ר"י מחמת החמה ורצה לפרוס סדין ור"א לא רצה לומר לו לא איסור ולא היתר מחמת שלא שמע מרבו בזה ע"כ רימז לו כי אפי' אם מותר עפ"י הדין אעפ"כ שב ואל תעשה עדיף ואין להתפעל כ"כ מחמת החמה שבסוכה כי הלא משם שרש נשמתינו מבחי' בינה עלאה שהיא בחי' חמה וע"כ לריכין דייקא שיהי' הכוכבים נראין מתוך הסוכה ופירשו הפוסקים דר"ל זהרורי החמה ע' בית

יוסף (ומה שלריך להיות ללתה מרובה מחמתה אין כאן מקום לבאר) וזה שא"ל אין לך כל שבט שלא העמיד שופט ושופטים הם מבחי' בינה כמבואר בליקוטי תורה להאר"י ז"ל פ' שופטים וכן א"ל עוד אין לך כל שבט שלא העמיד נביאים ומבואר בתיקונים ומבינה נביאים וכו' וכן נביא גי' ס"ג וע' גכ במאורי אור :

(דף ל"ד) **אמר** הקב"ה אני אמרתי שיהיו ישראל לפני כקה על מים רבים ומאי ניהו ערבה והם שמו עלמן כלפלפה בין ההרים ע' מאמר פראסטיק בלקת"כ סי' ע"ח . וזהו אני אמרתי וכו' היינו שיהיו בבחי' אנשים פשוטים פראסטקים שזה בחי' ערבה כמארז"ל אבל זה הפשיטות בעלמו יהי' דבוק ומקושר בהתורה היינו שידעו שעיקר החיות הוא התורה שנמשלה למים ובשעה שפורש מן התורה הוא כפורש מן החיים . אך אעפי"כ לפעמים ההכרח לבטל עלמו קלת ואז הוא איש פשוט וכן יש שהם אנשים פשוטים לגמרי אבל עכ"פ כשיודעים ומאמינים שעיקר החיות הוא התורה ומשתוקקים לדברי תורה בכל לבבם אז גם הם מקבלים חיות מהתורה ע"י הלדיק ואז הם בבחי' ערבה כשרה שנכללת בתוך הד' מינים ומקושרת עם הלולב שהוא בחי' הלדיק . והם שמו עלמם כלפלפה בין ההרים שרחוקה מן המים של תורה ע' חא"ג היינו שהם אנשים פשוטים ממש הרחוקים לגמרי מהתורה ואין להם השתוקקות והתקשרות כלל לד"ת אדרבא הט חכמים בעיניהם וכו' ואז הם בבחי' לפלפה שהיא פסולה . וזה שאמרו שם ערבה עץ שלה אדום היינו שהעלמיות שלו שהוא בחי' העץ עלמו הוא אדום שהוא מכיר את מקומו ויודע שמלד עלמו הוא מלא חטאים וחסרונות ורחוק מן התורה שזה בחי' אדום בחי' אם יאדימו כתולע כו' . וזה ועלה שלה משוך היינו בחי' המדות וההנהגות שלו שהם בבחי' העלה המתפשטת מן העץ הם בבחי' פשיטות ותמימות ומושך עלמו בכל כחו להתקרב אל הקדושה ונכסף לזה מאד בחי' משכני אחריך נרולה וכן בחבלי אדם אמשכם בעבותות האהבה והוא רולה בזה מאד ונמשך אחר הקדושה שכל זה בחי' ועלה שלה משוך . וזה ופיה חלק שהדבור שלו שלם וחלק בלי פגימות כי מדבר בשפלות ובתמימות בלי שום חידודים וערמות , אבל הלפלפה עלה לבן כי אינו מרגיש בחסרונו כלל מאחר שרחוק לגמרי מהתורה הק' והוא בעיני עלמו כאלו הוא לבן ומלובן מכל כתם ושמץ חטא וחסרון ועלה שלה עגול כאלו יש לו שלימות גמור מלד עלמו ואינו לריך למשוך עלמו לשום דבר להשלימו ופיה במגל כי דיבורו מלא פגימות ודברי חידודים וערמות וליצנות עד שקשה לדבר עמו באמת ובתמימות . אך מחמת שגם האנשים הכשרים הפשוטים שהם בבחי' ערבה כשרה אעפי"כ לאו כל אדם זוכה שיהי' דיבורו שלם וחלק בלי שום פגם כי האדם מעורב טוב ורע ע"כ חילקו שם רז"ל בין כמגל או כמסר היינו אם כל הפגימות שלו נוטין רק ללד אחד ואין הפגימה הוגרת רק מלד אחד אז הוא כשר כי עכ"פ יכולין להתקרב אליו ולדבר עמו ולהביאו אל התכלית ע"י שמסבב עמו מלד הטוב שלו שאין הפגימה הוגרת שם משא"כ אם הפגימות שוות והוגרות משני הלדדין אז הוא בבחי' לפלפה פסולה כי קשה לו להתקרב ולהכלל ג"כ בתוך הקדושה כנ"ל :

(דף מ"ח ע"ב) **הנהו** תרי לדוקי וכו' א"ל ששון לשמחה אנא עדיפנא מינך דכתיב ששון ושמחה ישיגו ע' מאמר ששון ושמחה ישיגו בלקת"כ סי' כ"ג איך שלריכין להתגבר בשמחה כ"כ עד שגם היגון ואנחה שהם מלד הסט"א יהיו נעשין מרכבה לקדושה ויתהפכו ג"כ לששון ושמחה וכו' והנה ששון ושמחה הם בחי' דכר ונוק' דקדושה ויגון ואנחה הם ד"א דסט"א וכמבואר בזוה"ק · והנה אלו הלדוקים הם באמת מלד הסט"א בחי' יגון ואנחה רק מחמת שגם שם יש איזה נילולות דק' שזה חיותם ע"כ נדמו כקוף בפני אדם ונתכנו בשם ששון ושמחה וזה שא"ל ששון אנא עדיפנא מינך כי הוא בבחי' דכר והביא לו ראי' שנאמר ששון ושמחה ישיגו וכו' ופירש"י כפשוטו כי בתחלה יהי' השמחה גדולה מאד ע"כ נקרא ששון ואח"כ כשכבר הורגלו בזה יהי' רק בבחי' שמחה ועכ"פ ונסו יגון ואנחה כי זה לא יהי' אז כלל והשיב לו אנא עדיפנא דכתיב שמחה וששון ליהודים וא"כ גם שם יתפרש המקרא בדרך זה כי אדרבא בכל פעם תוסיף הקדושה והשמחה ביותר ובתחלה יהי' בבחי' ששון ואח"כ תוגדל השמחה ביותר עד שתהי' בבחי' שמחה ואח"כ תוגדל עוד ביותר עד שגם היגון ואנחה יתהפך לשמחה ויהי' נעשה מרכבה לקדושה שזה בחי' ישיגו ונסו יגון ואנחה הנ"ל וע' במאמר אמלעותא דעלמא סי' כ"ד מענין שע"י הגדלת השמחה שתהי' לעתיד בחי' כ, בשמחה תלאו יוכנעו הקליפות אז כ"כ עד שהם עלמן יחזירו כל נילולות הקדושה שיש ביניהם בבחי' חייתי אשלי ומשחו וזה בעלמו בחי' הנ"ל כי כשנכנעין כ"כ עד שנעשו מרכבה לקדושה אז מחזירין בעלמן כל נילולי השמחה שיש ביניהם ממה שינקו מהקדושה והטומאה והרע שבהם במשן תכלה כידוע הנה אף שבאמת שמחה היא בחי' נוק' דקדושה אעפי"כ היא עולה לפעמים כ"כ עד שהיא בבחי' עטרת בעלה כידוע וע"כ לפעמים שמחה קודם לששון כנ"ל

כנ"ל וגם כי לפעמים שמחה מרמז על עולם הבינה כידוע . והנה כשהבין הפי' של ששון ושמחה ישיגו כנ"ל אז א"ל ששון לשמחה חד יומא שבקוך ושווייך פרוונקא דכתיב כי בשמחה תצאו היינו שא"ל אם כן גם אתה תתהפך לעתיד להטוב והגלוגלות שבך שהם מבחי' נוק' בחי' שמחה יוחזרו ויוכללו בשרשם בבחי' שמחה ואתה ילמד תראה להם הדרך איך שיצאו מהסט"א בבחי' פייתו אשלי הנ"ל וכל זה ע"י בחי' כי בשמחה תצאו שפי' בזוה"ק על השכינה שהיא שמחתן של ישראל . א"ל שמחה לששון חד יומא שבקוך ומלו בך מיא דכתיב ושאבתם מים בששון כי גם אתה תתהפך אל הקדושה והגלגולות שבך שהם מבחי' ששון בחי' דכר יוכללו בשרשם וע"י בחי' ששון דייקא יזכו לשאוב מים ממעייני הישועה וכמבואר בזוה"ק והובא בפרדס בערך מעייני הישועה עיי"ש . והנה הגם כי מסתמא הצדוקים לא כיוונו לזה רק כל דבריהם בדרך לעג וליצנות אעפ"כ אחר שבפנימיות דבריהם יש לכוין בהם דברי טעם כנ"ל ע"כ העתיקו רז"ל דבריהם בש"ס וזהו שאמרו שם עוד א"ל ההוא צדוקי דשמי' ששון לר' אבהו עתידיתו דתמלי לי מיא לעלמא דאתי דכתיב ושאבתם מים בששון היינו כי ברוחניות הקדושה באמת כל הספירות הק' משפיעין ליסוד שהוא בחי' ששון כידוע א"ל אי הוה כתיב לששון כדקאמרת השתא דכתיב בששון משכי' דההוא גברא משווינן לי' גודא ומלינין בי' מיא היינו כי כל השפעתם אל היסוד הוא בכדי להשפיע בכנסת ישראל שהיא בחי' מלכות וגם כי מבואר בדבריו ז"ל במאמר בקרוב בסי' ל"ו בענין סילוקא דיסודא עד אבא ואימא שעיקר שלימות המוחין תלוי בתיקון הברית וע' גם בכוונות הלולב להר"ר יוסף מערבי בענין זה איך שהיסוד עולה עד הדעת . נמצא מה אתה מתפאר בזה שמך ששון שרומז על בחי' יסוד אדרבא אם לא תתקן את בחינתך נמצא אתה פוגם בכולם וע"כ פגם הברית כלול באמת מכל הפגמים וכן תיקון הברית הוא תיקון הכללי כי הוא מעורר המוחין וכו' כמבואר במאמר האי גברא סי' כ"ט וע"כ לעתיד שאז יתברר ויתעלה הטוב שבכל המדריגות כנ"ל והנה היסוד הוא בחי' רקיע שמים כמבואר בזוה"ק במובא גם בכוונות לולב הנ"ל והעור שבאדם הוא מבחי' רקיע שמים כמבואר בזוהר יתרו דע"ו ובזוהר שלח דק"ע · גם מרמז על בחי' הטוב שבאדם כי בהעור עיקר הארת פרצוף פני האדם וע' בתיקונים תיקון ג' דקי"ג איך שעלם גידין ובשר שבאדם הם כנגד ארי' שור נשר שבמרכבה ועור האדם הוא כנגד בחי' אדם שבמרכבה · וזהו שא"ל לשיטתו משכי' דההוא גברא משווינן לי' גודא ומלינין בי' מיא היינו שיפשיט את עורו שהוא מבחי' המעט דמעט הטוב שבו והגילוגלות הק' שבו יעלו לשרשן דקדושה שהוא בחי' היסוד לפי שיטתו וע"י היסוד ימשיכו מימי הדעת והחסדים מכל הקומה הקדושה אל כנס"י כנ"ל וע' במאורי אור מבואר שם כי עור הוא סוד קליפת נוגה ר"ע וגילוץ קדוש שבו וא"ו הרי עור וכו' וזה שרימז שיפשיטו את עורו שהוא בחי' המובחר שבו וגם מזה העור עצמו יבערו אותיות רע ממנו וישאר רק הואו שהוא הגילוץ הק' שבו ומחמת שהואו הוא בהמשכה עי' מאמר ואתם תהי' לי סי' ל"ד ע"כ נקראת גודא שהוא מלשון המשכה כמו גוד אסיק . או גוד אחית וכמוהו רב"ס והואו היא ג"כ בחי' יסוד כידוע בסוד הואו השניה שבמילוי אות ואו ע' במאמר ה' עוז לעמו יתן סי' פ' :

(דף מט) **מה** יפו פעמיך בנעלים מה יפו פעמותיהן של ישראל בשעה שעולין לרגל בת נדיב בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב וכו' עיין מאמר מישרא סימן למד וזה בחי' בתו של אברהם אבינו בחי' בת היתה לאברהם המבואר שם שהוא בחי' החכמה תתאה וכו' ועיקר חיותה הוא מאור הפנים המאיר בשלש רגלים ובשביל זה נצטוינו שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך וכו' כמבואר שם וזה שקורא כאן לאברהם אבינו נדיב בחי' נדיב לב כי היה שונא בצע והיה עושה צדקה וחסד שכל זה צריכין לשלימות ענין הנ"ל כמבואר בפנים ורש"י פירש שנדבו לבו להכיר את בוראו כי עי"ז זוכין להשגת אלקות :

ועיין גם במאמר אית לן בירא סימן ל"א מבואר שם ג"כ ענין ולא יראה את פני ה' ריקם האמור ברגלים כי עי"ז נתתקן הבחי' רגלין שיהיה בבחי' פנים שזוכין לזה מי שהוא במדריגת אברהם שזכה לבחי' החסד בחי' אהבה והשתוקקות דקדושה עיי"ש ועיין בסימן קמ"ב מבואר שהשתוקקות דקדושה הוא בחי' נדיבות לב ושם מבואר ג"כ מענין אברהם אבינו שהי' ראש לגרים וכו' ובזה מובן ג"כ כל מאמר רז"ל הנ"ל :

(ר"ה דף כ"ה) **א"ל** רבי לרבי חייא זיל לעין טב וקדשיה לירחא [פירש"י בגזרו שמד במקומו שלא יקדשו את החדש] ושלח לי סימנא דוד מלך ישראל חי וקיים · עיין מאמר מקץ זכרון סימן כ"ד ובליקוטי הלכות ברכת הראיה הלכה ה"א באריכות ולפי זה מבואר ממילא כי אז גבר העין הרע של מלכות עכו"ם וגזרו שלא יקדשו את החדש שעי"ז מכניעין בחי' הרע עין כמבואר שם · ומחמת שבזמן הגלות אין כח בידינו לעמוד כנגדם וצריכין גבורה ולהטמן מפניהם כמבואר שם אצל דוד וצריכין להמשיך ברוחניות כח בחי' מלכות דוד משיח שהוא בחי' טוב עין להכניע על ידו את בחי' הרע עין בשרשו ולמלאות פגימת הלבנה וע"כ א"ל לרבי חייא זיל לעין טב דייקא בחי' טוב עין וקדשיה לירחא ושלח לי סימנא דוד מלך ישראל חי וקיים כי צריכין להשתמש לזה עם בחי' מלכות דוד משיח שנאמר עליו והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים כמבואר בפנים :

(דף ל"א) **במנחתא** דשבתא מה היו אומרין אז ישיר ומי כמוך ואז ישיר (פירש"י ואז ישיר ישראל דעלי באר וכו') עיין מאמר רצילא סימן כ"ז שע"י הזדככות חכמתו וכו' שזה בחי' באורי התורה בחי' באר עי"ז הזדככות קול רינתו שזה בחי' שירת הים ועי"ז זוכין לבחי' שבת שלום וכו' · ובזה מבואר ממילא שעל כן היו הלוים אומרין בשבתות שירת הים אז ישיר ומי כמוך ושירת הבאר שמרמז על המשכת ביאורי התורה כמבואר בפנים ובמאמר עית תיקונין סימן כ' ובלקות"ב סימן ע"ב ומה שאמרו תחלה שירת הים כי הוא כנגד בחי' יסוד כמבואר בכוונות ויסוד הוא בחינת קדושת הברית שעי"ז זוכין לבחי' ביאורי התורה הנ"ל כמבואר בפנים · וזה שאמרו שם תחלה במוספי שבת היו אומרין הזיו לך [פירש"י שירת האזינו היו מ'לקין אותה לששה פרקים וכו'] כי תחלה אמרו שירת משה בעצמו שהוא זכה לכל התיקונים המבפ"נ בתכלית השלימות כי יעקב מלבר ומשה מלגאו כי היה פרוש גדול וקדוש בקדושת הברית וזכה לקירון עור הפנים בחי' הדרת פנים בשרשו העליון שזה בחי' הי"ג מדות של רחמים שהמשיך שהם בחי' תליסר תיקוני דיקנא בחי' הדרת פנים וזכה לקבל כל התורה עם כל הי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן שהם שורש כל ביאורי התורה הק' וזכה לבחי' השירה שזה בחי' אז ישיר משה בפרט השירה הזאת שאמר סמוך להסתלקותו וע"כ אמרו מוסף שירת משה בעצמו ובמנחה אמרו שירת משה ובני ישראל ובשבת השלישית אמרו במנחה שירת ישראל לבד שאמרו עלי באר וכו' שכל זה כלול בבחי' קדושת שבת שלום שזה בחי' שלמה מלך שהשלום שלו · וע"כ מזמור שיר ליום השבת ר"ת שלמה וכן ראשי תיבות למשה כמובא היינו כנ"ל · וע"כ כל התורה נקראת שירה כ"ש ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וכמו שדרז"ל כי ע"י ביאורי התורה זוכין לשירה כנ"ל וזה שנתנו הסימן על שירת המוספין הזיו לך בחי' הדרת פנים כי הדר לו תרגומו זיו לי' וכמובא גם בחא"ג שמרמז זה הסימן על קירון עור הפנים של משה היינו כנ"ל :

בילה (דף ע"ו) **הרוצה** שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנאמר אדיר במרום ה' ע' בהשיחות אדר ר"ת ראם דברך אמת

וע' בסי' כ"ג ובסי' מ"ז מענין קושטא קאי כי עיקר קיום הממון והפרנסה הוא ע"י אמת וזהו שאמר יטע בהן אדר שנאמר אדיר במרום ה' ר"ל וסמוך לי' עדותיך נאמנו מאד כי ע"י אמת ממשיך פרנסתו ממנו ית' וע"כ יש לה קיום כי ואמת ה' לעולם וזהו א"כ אדרא כשמי' וכו' דקיימא לדרי דרין כי דבר אמת יש לו קיום לעולם כמ"ש שפת אמת תיכון לעד וכתיב לדור ודור אודיע אמונתך בפי ותרגומו אהודע קושטך וכתיב ועד דור ודור אמונתו ע' פירש"י שם וכתיב אב לבנים יודיע אל אמיתך וגם כי האמת עושה פירות ויש לו תולדות בחי' זרע אמת משא"כ השקר שהוא בחי' אל אחר אסתרס ולא עביד פירין ועכו"ם אפי' בית ולד אין לה ע' מאמר לוית לדק סי' כ"ג הנ"ל :

שם מאי כי חדות ה' היא מעוזכם וכו' אמר להם הקב"ה לישראל בניי לוו עלי וכו' והאמינו בי ואני פורע ע"ש ברש"י ומבואר ע"פ מאמר חב"ת סי' כ"ב שע"י שמחה זוכין לעזות דקדושה בחי' כי חדות ה' היא מעוזכם ועי"ז זוכין לתיקון האמונה וכו' וע' בליקוטי הלכות הל' הלואה ה"ג ע"פ מאמר זה שכשפוגמין בעזות דקדושה עי"ז באין לחובות והלוואות בבחי' אין אדם מעיז פניו בפני ב"ח וכו' ע"ש וע"כ אמר כאן לוו עלי לצורך שמחת שבת ויו"ט וע"י השמחה הזאת תזכו לעזות דקדושה בחי' כי חדות ה' היא מעוזכם ועי"ז בעצמו תזכו שאעזור לכם לשלם הקפותיכם והלוואותיכם כפירש"י שם וזה והאמינו בי כי ע"י העזות דקדושה נתתקן האמונה כנ"ל :

(א"ה **עוד** י"ל ע"פ מאמר לוית לדק סי' כ"ג מבואר שתאוות ממון הוא אנפין חשיכין עצבות ומ"ש ומתים בעלי חובות · אבל העושים מ"מ באמונה הם דבקים באור הפנים דקדושה שהוא בחי' שמחה בחי' שובע שמחות את פניך וזהו בניי לוו עלי וכו' והאמינו בי ואני פורע היינו כי ע"י מו"מ באמונה שהוא שמחה וחדוה עי"ז לא תהיו בעלי חובות שהוא בחי' עצבות כי אני פורע · וזהו ואל תעצבו שהיא בחי' בע"ח כי חדות ה' שהוא בחי' שמחה שבא ע"י מו"מ באמונה בחי' והאמינו בי הוא מעוזכם בחי' ואני פורע כי כשלוין לצורך שבת ויו"ט שאז הוא עיקר אור הפנים דקדושה וזוכין עי"ז לשמוח בשמחת שבת ויו"ט עי"ז מקבלין אור הפנים דקדושה עי"ז זוכין לסלק כל החובות והלוואות בחי' ואני פורע כנ"ל כי אמונה היא אור הפנים כמבפ"נ ושבת הוא בחי' אמונה כמבואר בסי' ל"א

ויו"ט

ויו"ט הוא בחי' אור הפנים כמבואר בסי' למד :

מסכת תענית ד"ב. ולעבדו בכל לבבכם כו' זו תפלה וכתיב בתרי' ונתתי מטר עי' מאמר תקעו ממשלה מענין עבודה זו תפלה ומענין מטר וכו' (ועי' ג"כ מאמר לשמש שם אהל בהם בסי' מט) ועי' מאמר משפטים אמונה סי' ז' ומאמר תהומות יכסיומו סי' טית :

(שם) ג' **מפתחות** בידו של הקב"ה וכו' של חי' ושל גשמים ושל תחה"מ וכו' גשמים היינו נמי פרנסה עי' מאמר פתח ר"ש סי' סמך מענין פקידת עקרות ועשירות שנמשך מבחי' אוצר הגשמים והתעוררות השינה שהוא בחי' תחה"מ הכל נמשך מבחי' תיקוני עתיק בחי' שנים קדמוניות וכו' ע"ש וזה ג"כ בחי' מה שארז"ל בני חיי ומזוני במזלא תליא מזלא הוא בחי' עתיק כידוע .

(דף ח') **אמר** ר' אמי בא וראה כמה גדולים בעלי אמנה מנין מחולדה ובור כו' מה המאמין בחולדה ובור כך המאמין בהקב"ה עאכ"ו חולדה מרמז על בחי' תאוות ממון כמו שארז"ל בירושלמי שבת מה חולדה זו מכנסת וכו' כך בני אדם יצבור ולא ידע מי אוספם וכן בור מרמז על תאוות ממון כמבואר במאמר נוית צדק סי' כ"ג ותאוות ממון הוא היפך מבחי' אמת ואמונה אעפ"כ כשעשו אותם הזוג לעדות ביניהם קיימו עדותן באמת ומזה נלמוד שהמאמין בהקב"ה עאכ"ו :

(ד"ה) : **ר"נ** ור' יצחק הוו יתבי בסעודתא א"ל ר"נ לר"י לימא מר מילתא א"ל הכי אמר ר' יוחנן אין משיחין בסעודה וכו' ע"ש כל המאמר . מבואר ע"פ מאמר כי מרחמם ינהגם בלקת"ב סי' ז' ובמה שבארנו בו קצת במ"א ע"ש ומחמת שהפרנסה נמשכת מבחי' המקיפין שהם בחי' כלליות בן ותלמיד ע"כ צריכין לדבר ד"ת על השולחן כי בהתורה הק' כלולה ומאירין בה כל ההשגות והמקיפין דליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא ואעפ"כ בשעת סעודה ואכילה עצמה אסור לדבר כי המקיפין אלו הם בבחי' סיג לחכמה שתיקה כמבואר בפנים . וזה עצמו ג"כ בחי' כלליות העולמות היינו שכוללין הדבור והשתיקה ביחד שזה בחי' הרמזים שיש בים החכמה שמה שא"א לו לדבר בפירוש מחמת סיג לחכמה שתיקה הוא מרמז לתלמידיו רק באיזה דיבורים ברמז נמצא שדיבורים אלו כלולים מדבור ושתיקה ביחד . והנה אף שרצון הצדיק להאיר לתלמידיו גם השגות אלו רק מחמת שאין להם עדיין כלים ומוחין כאלו לקבל אותם ע"כ אם יגלה להם בפירוש יהי' בבחי' ריבוי האור שגורם שבירת כלים שזה בחי' עון מוצא זרע לבטלה ח"ו כידוע וכמובן בליקו"א סי' קל"ד ובמאמר בא אל פרעה סי' ס"ד וזה בעצמו ג"כ מה שמבואר שם שצריך החכם לעשות סיג לדבריו כי באם יגלה להם גם הדיבורים אלו יכנסו בו מקיפים אחרים עד שיבא להמשיך מקיפין כאלו שהם בבחי' למעלה מהזמן לגמרי וכו' כי אעפ"י שמבואר למעלה כבר שמקיפין של החכם הם בבחי' למעלה מהזמן וכו' מכל מקום זה עצמו עיקר גדולת כחו ומעלתו של החכם שיכול להמשיך מקיפין מבחי' למעלה מהזמן שהם בחי' עוה"ב בתוך כלים ולבושים כאלו שהם בבחי' זמן בחי' עוה"ז בכדי שיוכל להאיר אותם בבנים ותלמידים וזה בעצמו ג"כ בחי' כלליות העולמות שכולל הזמן והעוה"ז עם העוה"ב ובחי' למעלה מהזמן ביחד . וע"כ צריך לעשות סיג לדבריו בכדי שלא להמשיך מקיפין כאלו שהם בבחי' למעלה מהזמן לגמרי היינו שא"א לו להלבישם בבחי' כלים ולהמשיכם ולכוללם בבחי' הזמן נמצא שממשיך האור בלא כלים ויוכל לגרום בזה בחי' ביטול ושבירת כלים לגמרי ח"ו כידוע וע"כ ההכרח אלו לעשות סיג לדבריו שאפי' אלו ההשגות שיוכל להלבישן בדבורים צריך לצמצם עצמו שלא לגלות הכל בדבור ממש רק לכוללם גם עם בחי' שתיקה שזה בחי' הרמזים כנ"ל ואח"כ כשיזכו התלמידים לתקן כליהם ביותר יבינו מעצמם גם מה שרימז להם החכם ומחמת שהפרנסה נמשכת המקיפין הגבוהים שהם בבחי' שתיקה ע"כ אין משיחין בסעודה וזוכין אז להארת הרצון שהוא בבחי' למעלה מאותיות ודבורים רק רצון מופלג מעומק הלב מה שא"א לדבר מזה כלל וזה בעצמו ג"כ בחי' הרמזים הנ"ל כי מחמת שמרמז להם בדיבור אורות גדולים מה שא"א לו עדיין לגלות להם בפירוש עי"ז נתעורר בלבם חשק ורצון גדול והשתוקקות נמרץ בלי שעור להשיג גם אורות אלו אעפ"י שהם בעצמן אינם יודעים ומשיגין מה שרוצים ונכספין אליו כי אין להם עדיין שום ידיעה והשגה באורות אלו מחמת שלא גילה להם החכם בפירוש . וזה שאמר ר"נ לר"י לימא מר מילתא היינו לדבר ד"ת בסעודה א"ל הכי אמר ר"י אין משיחין בסעודה שמא יקדים קנה לושט ויבא לידי סכנה כי ושט הוא בחי' עוה"ז שיש בו אכילה ושתי' וקנה הוא בחי' עוה"ב שאין בו אכילה ושתי' וכמבואר בזוהר פנחס דרל"ב ומחמת שהסעודה והפרנסה נמשכת מבחי' המקיפין הגבוהים שהם בבחי' שתיקה בחי' סיג לחכמה שתיקה הנ"ל ע"כ אין משיחין בסעודה וזה שמא יקדים קנה לושט היינו שלא יבא להמשיך בעוה"ז שהוא בחי' ושט בחי' מקיפין כאלו שא"א להמשיכן כ"א בעוה"ב ממש שהוא בחי' קנה ואם ימשיך אורות אלו עכשיו יבא לידי סכנה ח"ו כי יגרום בחי' שבירת כלים בחי' מיתת המלכים ח"ו בתר דסעיד א"ל הכי אמר ר' יוחנן יעקב אבינו לא מת כי יעקב אבינו הוא בבחי' אחת עם משה רבינו ע"ה כמובא בזוה"ק והוא זכה לתקן הכלים בשלימות ולהאיר הדעת בבנים ותלמידים בשלימות כי היתה מטתו שלימה וזכה לכלול העולמות בבחי' כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא ובארעא כי הוא בחי' הבריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה כידוע וזה בחי' כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל כי הוא למד עם דרי מעלה ועם דרי מטה וזה בחי' ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ וכו' בחי' הפרנסה שנמשכת מבחי' כלליות העולמות וזה בחי' שופרי' דיעקב כו' בחי' המקיפין שהם בחי' אור הפנים וע"כ יעקב אבינו לא מת כי באור פני מלך חיים א"ל וכי בכדי ספדו ספדנייא וחנטו וכו' נמצא שראינו בחוש שמת ונסתלק מן העוה"ז ואם כוונתך בעוה"ב הלא שם כל הצדיקים חיים . א"ל מקרא אני דורש ואתה אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים מקיש הוא לזרעו מה זרעו בחיים אף הוא בחיים ר"ל שזה עיקר כוונתי מה שדייקא יעקב לא מת רצוני לומר שלא מת גם בעוה"ז וזה מחמת שהיתה מטתו שלימה וזכה להאיר דעתו בכל בניו והם יאירו להנן בבניהם וכו' עד סוף כל הדורות ע"כ גם הוא בחיים גם בעוה"ז וכמבואר בפנים במאמר הנ"ל . וזה אל תירא יעקב כו' כי ע"י הדעת הזה שהוא בחי' כלליות בן ותלמיד בחי' כלליות העולמות שזה בעצמו בחי' שם יעקב וישראל עי"ז נמשך יראה ונתבטלין כל היראות הנפולות כמבואר במאמר זה ובמאמר רצועה היתה יוצאת וזה כי הנני מושיעך מרחוק בחי' השגת המקיפין הגדולים שהם בבחי' תכלית הידיעה אשר לא נדע שזה בחי' מרחוק בחי' אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני כמבואר בסי' פ"ג וזה בחי' מרחוק ה' נראה לי וזה ג"כ בחי' מושיעך מרחוק בחי' כלליות תלמיד בחי' יהושע בן וזה ואת זרעך מארץ שבים בחי' הלמוד של דרי מטה שוכני עפר שזה בחי' התנערי מעפר קומי שבי ירושלים וכו' שבי' בת ציון וזה ואת זרעך דייקא בחי' כלליות בן בתלמיד מה זרעו בחיים אף הוא בחיים כי מי שזוכה להמשיך מקיפין אלו בשלימות בבחי' כלליות העולמות עי"ז מאור ההשארה שלו לדורות עולם שהם בחיים גם בעוה"ז ועי"ז גם הוא בחיים גם בעוה"ז כנ"ל . וזה בעצמו ג"כ בחי' כלליות העולמות כי החכם הזה הוא למעלה למעלה בפרט אחר הסתלקותו ואעפ"כ גם אז הוא גם למטה בעוה"ז ג"כ כמבואר בפנים וזה עיקר שם חיים שהוא חבור הגוף והנפש בחי' כלליות העולמות נמצא שהודיע בכל הנ"ל מעלת הדבור בתורה ויראת שמים שעי"ז מאיר דעתו בבניו ותלמידיו ועי"ז הוא חי לעולם גם בעוה"ז כי עיקר התגלות והארת הדעת הוא ע"י הדבור בחי' מפיו דעת ותבונה כמבואר במ"א . וזה בחי' פי ידבר חכמות וכו' שזה עיקר החליפות כמבפ"ג . עכשיו בא להודיע גם מעלת השתיקה שגם החכם צריך לעשות סייג לדבריו כנ"ל וזה שסמוך לזה תיכף אמר ר' יצחק כל האומר רחב רחב מיד נקרי א"ל ר"נ אנא אמינא ולא איכפת לי' א"ל ביודעה ומכירה קאמינא ומזה יש להבין הלא ידעה והכירה גם מקודם ואעפ"כ גם אם עלתה במחשבתו לא נקרי וגם אם אמר פעם א' רחב לא נקרי עד שאמר שני פעמים וגם כי אעפ"י שהי' במחשבתו והתחילה להתעורר הטיפה שבמוח אעפ"כ עדיין הי' כלי המוחין יכולין לסובלה ואח"כ כשהזכיר שמה בדיבור ועי"ז נכנס במוחו חשק חדש וגדול ביותר עדיין הי' כלי המוחין יכולין לסובלו ואח"כ כשאמר עוד הפעם רחב ויצא גם החשק הזה ממוחו ונכנס בו חשק גדול ביותר אז לא היו יכולין כבר המוחין לסובלן עד שנקרי ויצאה הטיפה אל החוץ בלא כלי . וע"כ גם בקדושה צריך החכם לעשות סייג לדבריו בכדי שלא ימשיך אורות כאלו שאין להם כלים עדיין בעוה"ז כנ"ל כי הוי מיפטר א"ל ליברכן מר א"ל אמשול לך משל למה"ד לאדם שהי' מהלך במדבר והי' רעב ועיף וצמא מצא אילן שפירותיו מתוקין וצלו נאה ואמת המים עוברת תחתיו וכו' וכשביקש לילך א"ל במה אברכך וכו' יהי רצון שכל נטיעות שנוטעים ממך יהיו כמותך אף אתה במה אברכך וכו' יש לך תורה ועושר ובנים אלא יהי רצון שיהיו כל צאצאי מעיך כמותך ר"ל שלא הי' רעב ללחם ולא צמא למים רק לשמוע דבר ה' שהוא הדעת הק' הכלול מבחי' בן ותלמיד בחי' שמים וארץ שהשגת התלמיד הוא בחי' לחם שהוא מגושם ומורגש ביותר בחי' להוציא לחם מן הארץ שזה בחי' מלא כל הארץ כבודו . והשגת הבן הוא בחי' מים בחי' הדעת של עתיד ומלאה הארץ דעה את ה' כמים שזה בחי' שמים שם מים כשארז"ל שזה בחי' כאיל תערוג על אפיקי וכו' צמאה נפשי מתי אבא ואראה בחי' הלמוד של איה מקום כבודו . והצל הוא בחי' הצלים והשתיקה בכדי שלא ימשיך התגלות הדעת בבחי' ריבוי אור שזה בחי' מה שמרוב אור השמש נעשה אדם עיף וכשבא למקום צל יש לו מנוחה וזה בחי' ובצל ידי כסיתך בחי' הידים שהם הרמזים הנ"ל כי הדעת דקדושה כלול' מכל בחי' הנ"ל שזה בחי' בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי וזה בחי' אורך ימים

ימים בימינה עושר וכבוד בשמאלה כי מהתגלות הדעת שהוא בחי' חסד והתפשטות בחי' ימין נמשך משם אורך ימים וחיים אמיתיים לנצח שזוכין לזה ע"י שמאיר דעתו בבניו כנ"ל ומבחי' השתיקה שהוא בחי' צמצום בחי' שמאל בחי' סיג לחכמה שתיקה משם מקבלת המלכות הפרנסה בחי' עושר וכבוד וזה בחי' בגלל החכמה בגלל הכסף בגלל החכמה דייקא כי ע"י הסיג לחכמה שתיקה שזה בחי' גל החכמה משם נמשך העשירות בחי' גל הכסף וזה הכסף דייקא בחי' הארת הרצון והכיסופין המבפ"כ וע"כ ר"נ שזכה לתורה בחי' הדעת דקדושה וזכה גם לעושר ובנים עיקר ברכתו שיהיו כל צאצאי מעיו כמותו היינו שיהי' קיום להשארת דעתו (ולכל ההשפעות הנמשכין מזה) לנצח שזה בחי' כל נטיעות שנוטעין ממך יהיו כמותך :

ולענין זה הנ"ל שייך מה שארז"ל סוף סוטה משמת רבי בטלה ענוה ויראת חטא (ומבואר במ"א שזה בחי' הצמוד של דרי מעלה ושל דרי מטה וזה בחי' עקב ענוה יראת ה' בחי' יעקב הנ"ל ורבי הי' בו ניצוץ מיעקב אבינו כידוע) א"ר נחמן לא תתני יראת חטא דאיכא אנא וארז"ל כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת · ובסנהדרין דל"ט אר"כ אי מן חייא כגון אנא שנאמר והי' אדירו ממנו כו' (ופסוק זה נאמר ג"כ לענין יעקב ובקפיטל זה עצמו של אל תירא יעקב) אמר רב אי מן מתייא כגון רבינו הק' (ורבינו ז"ל הזכיר מאמר זה של ר"נ כידוע) וארז"ל הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר וכו' אדרא כשמי' היינו שיתקיים לדורות שהוא בחי' מה שאמר רבינו ז"ל שצריכין לעשות דבר שלא יופסק לעולם · גם אמר שמן המיתה אינו מתירא כבר שזה בחי' אל תירא יעקב וכו' הנ"ל שנלמד מזה שיעקב לא מת כנ"ל · ופ"א אמר רבינו ז"ל הלכה כר"נ בדיני וכו' ·

מגילה (דף י"ג)· אמר הקב"ה יבוא כלב שמרד בעצת מרגלים וישא את בת פרעה שמרדה בגלולי בית אביה : עיין מאמר משפטים אמונה סימן זיי"ן ובזה מובן ומבואר כי המרגלים ע"י עצתם הרעה שהוא בחי' עצת רשעים עצת הנחש : עי"ז פגמו בקדושת ארץ ישראל שהוא בחי' נסים בחי' אמונה וע"כ אמרו לא נוכל לעלות כי חזק הוא ממנו וכמו שדרשו רז"ל ועי"ז גרמו חורבן ביהמ"ק וגלות של ישראל לחוץ לארץ · אבל כלב שמרד בעצתם וזכה לעצת צדיקים עי"ז זכה לנשואין דקדושה ונשא את בת פרעה שמרדה בגלולי בית אביה וזכתה לאמונה דקדושה ולגדל את משה רבינו ע"ה שהוא כלליות כל התורה הק' בחי' התרי"ג עיטין דקדושה וזהו שדרשו שם תיכף בסמוך לזה מענין שנאמר על מרדכי אשר הגלה מירושלים אמר רבא שגלה מעצמו וזה שייך לדרשה דלעיל שקרא לבת פרעה יהודיה על שום שכפרה בע"ז והתחלת הענין שם הוא ממה שנקרא מרדכי איש יהודי על שום שכפר בע"ז · וא"כ קשה מאחר שכפר בע"ז בשלימות וזכה לאמונה שלימה מאי טעמא גלה הוא ג"כ הלא עיקר הגלות הוא רק בשביל חסרון ופגם אמונה כמבואר בפנים · וע"כ אמר רבא שבאמת לא היו מגלין אותו בע"כ רק שגלה מעצמו וברצונו :

(דף י"ז ע"ב) **ובולל** גירי הצדק עם הצדיקי' שנא' מפני שיבה תקום והדרת פני זקן וסמוך לי' וכי יגור אתכם גר ע' מאמר להמשיך שלום סי' י"ד מבואר שם שעיקר עליית הכבוד הוא ע"י שמקרבין גרים ובעה"ת ועי"ז נשלמת היראה וכל זמן שהכבוד הוא בגלות כ"א לפי בחינתו הוא מזלזל ביראי ה' וכ"א לפי תיקונו את הכבוד כן הוא מכבד יראי ה' וכו' · ובזה מבואר הסמיכות הנ"ל שדרז"ל כי הכבוד וההידור שצריכין לכבד את הזקן שקנה חכמה ועיקר החכמה היא יראה כמ"ש הן יראת ה' חכמה וכו' וזה שדרז"ל זקן ויראת כו' וע"י הכבוד הזה עולה הכבוד לשרשו ונשלם היראה שזה בחי' מה שסיים הכתוב ויראת מאלקיך וכו' כל זה הוא ענין אחד עם התקרבות הגרים שזה בחי' האזהרה של לא תונו אותו באונאת דברים רק לקרבו ולכבדו מאחר שיש לו חלק בעליית הכבוד לשרשו כנ"ל · וזה שנסמך לברכת על הצדיקים וגרי הצדק ברכת בונה ירושלים שהיא בחי' שלימות היראה כידוע :

(דף כ"ה)**;ברכת** כהנים נקרא ולא מיתרגם מ"ט משום דכתיב ישא ע' רש"י לבאר בדרך צחות עפ"י המאמר תפלה לחבקוק סי' י"ט שכשמעלין הטוב שבתרגום לקה"ק עי"ז נתעוררין כ"ח אתוון שבמעשה בראשית שיש בכל דבר ואז כל אכילותיו ושתייתו ותענוגיו הכל רק מהתנוצצות האותיות שיש בכל דבר ועי"ז מאיר פניו עד שיוכל האחר לראות פניו בפניו שלו שזה בחי' פנים בפנים דיבר ה' עמכם וזה בחי' עד לא הוי מתקנא לא הוו משגיחין אפין באפין וכו' והנה ע"י שקורין שנים מקרא ואחד תרגום עי"ז מעלין הטוב שבתרגום לקה"ק כמבואר במ"א והנה ארז"ל כתיב ישא ה' פניו וכו' וכי לא אשא להם פנים לישראל שאני אמרתי ואכלת ושבעת והם מדקדקין על עצמן עד כזית ועד כביצה וזה תשובה מספקת כל זמן שהאכילה ושתי' היא עדיין מגוף הדבר שאוכל ולא הי' צריך לברך בהמ"ז עד שיהי' שבע בשלימות והוא מדקדק לברך גם בכזית וכביצה ע"כ צריכין לישא לו פנים אבל כשזוכין שיהי' כל אכילתו ושתייתו מהתנוצצות האותיות אז יכול להיות שע"י אכילת כזית וכביצה יהי' לו שביעה ממש כי דבר רוחני אין לו גבול וזה בחי' מה שמבואר בפנים ויאכל וישת וייטב לבו זה בהמ"ז שהיתה אכילתו ושתייתו מהארת האותיות שיש בהאכילה ושתי' שזה בחי' ברכת המזון כי המזון נתברך עי"ז וכו' ע"ש וזה כענין שדרז"ל ואכלתם לחמכם לשובע אוכל קימעא ומתברך בתוך מעיו · אך באמת מי שזוכה לזה מובן ממילא שהוא צדיק מופלג במעלה שזכה ליראה ולשמירת הברית בשלימות ולתקן כל השגגות וממילא אין צריך נשיאות פנים ומי שלא זכה לזה וניזון עדיין מגוף המזון בודאי נישא לו פנים מחמת שמדקדק על עצמו בכזית וכביצה כנ"ל · והנה מה שלא זכה לזה הוא מחמת שלא תיקן עדיין בשלימות את הלה"ק ע"י שיעלה לתוכו הטוב שבתרגום כנ"ל וע"כ הוא צריך עדיין לנשיאת פנים וכדאי לישא פניו כנ"ל ומחמת שע"י קריאת שמו"ת מעלין הטוב שבתרגום וענין זה של ברכת ישא הוא שייך לאלו שלא העלו עדיין בשלימות את הטוב שבתרגום ע"כ ארז"ל ברכת כהנים נקרא ולא מיתרגם מחמת הפסוק ישא הנ"ל :

או י"ל כפשוטו וכי אשא להם פנים וכו' היינו מאחר שמדקדקין לברך בכזית ובכביצה ממילא ממשיכין על עצמן קדושת הצדיק שזוכה להיות ניזון מהאותיות לבד שהם בבחי' זו"נ בחי' כזית וכביצה כידוע והצדיק הזה זכה לבחי' פנים בפנים ע"כ צריך אני לישא להם פנים וע"כ נקרא ולא מיתרגם כי כבר עלה הטוב שבתרגום ונכלל בבחי' לה"ק · וי"ל בזה פי' הפסוק ואל אצילי בני ישראל לא שלח את ידו מכלל שהי' ראוי לשלוח בהם יד אלא שנשאו להם פנים בשביל ויחזו את האלקים ויאכלו וישתו שאכלו ושתו רק מהחיות של אותיות אלקות מאלף ועד תיו שמלובש בהאכילה ושתי' (וכמובא בליקוטי יקרים ובאור המאיר בשם המגיד ז"ל) עי"ז זכו לנשיאת פנים וע' בלקוטי הלכות נ"כ הלכה א' :

(דף כ"ד ע"ב) **אמר** ר' יוסי כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה וכו' וכי מה איכפת לי' לעיוור בין אפילה לאורה עד שבא מעשה לידי וכו' ע"ש בסומא שהי' מהלך בדרך והאבוקה בידו בכדי שיהיו ב"י אדם רואין אותו ומצילין אותו מן הפחתים ומן הקוצים וכו' · ע' מאמר אנכי סי' ד' ומובן מדברי רבינו ז"ל בכאן כי מי שמקושר באמת אל הת"ח והצדיק האמת שהוא בחי' האבוקה של אור כמבואר במאמר הנ"ל · אזי אעפ"י שהוא בעצמו בבחי' עיוור לגמרי ח"ו ואינו זוכה לראות ולהבחין בעיני שכלו ממש את אור האמת של הצדיק עד שיהי' ניצול עי"ז מהמדות רעות שנמשכין מדומם צומח שהם בחי' פחתים וקוצים כמבואר שם אעפי"כ מאחר שחזק באמונת חכמים עכ"פ ומקושר באמת להצדיק אזי ג"כ יוכל להנצל מכל הנ"ל ע"י שיאיר באבוקה של אמונת חכמים שלו לבני אדם אחרים שיש להם עינים פקוחות והם יהיו רואין גם אותו ומצילין אותו מכל המדות הנ"ל וצריכין לבאר עוד (שם) ע"ב אמרי' ר"ח לר"ש ברי' דרבי אלמלא אתה לוי פסול אתה מן הדוכן משום דעבי קלך · א"ל לאבוה · א"ל זיל אימא לי' כשאתה מגיע אצל וחכיתי לה' לא נמצאת מחרף ומגדף · ע' מאמר בחצוצרות סי' ה' וע"כ כשמצא ר"ח חסרון ופגם בקולו של ר"ש מצא הוא פגם בדבורו שאינו יכול להבדיל בין חית להא · ואעפ"י שכפי המבואר במאמר הנ"ל ההא במעלה יתירה מבחי' חית אעפי"כ הראה לו שלפעמים כשמדברין החית ג"כ בהברת ההא נמצא מחרף ומגדף כי זה בחי' שאומר על חמץ ממש שהוא מצה ח"ו מאחר שאינו יכול להבדיל ביניהם · גם רימז לו שפגם זה הוא כביכול כמו שבמקום וחכיתי שהוא בחי' דביקות והתקרבות להשי"ת בכל האפשר לו ביותר כמובן בזוה"ק על פסוק נפשנו חכתה לה' · כמו כן להיפוך כשפוגמין בזה ע"י שאינו יודע להבדיל בין חמץ ומצה בין חית להא ומכניס מחשבות זרות לתוך מוחו עי"ז נתמעט קדושת שכלו שהוא חלק אלוק ממעל וכאלו דוחק רגלי השכינה ומגרש אותה ממקומה שזה בחי' והכתי ח"ו כביכול וכמובן במאמר אשרי תרקא סי' ל"ה ע"ש · וע' גם במאמר חבלים נפלו לי בלקו"ת ח"ב סי' ע"א מענין נועם העליון שהוא בחי' נעים זמירות ישראל וע"כ כשאמר לו שאין קולו נעים שזה בחי' פגם הנועם הנ"ל מצא הוא בו חסרון במה שאומר על וחכיתי (שתרגומו וצליתי שהוא בחי' שמדבר בנעימות ובתחנונים] והוא אומר על זה והכיתי שהוא בחי' חובלים בחי' חבול חבלנו לך כביכול ח"ו [ע' מאמר וירא בצר להם סי' מ"ב) והוא רימז שתפלתו בוודאי היא בשלימות כי על וחכיתי שהוא בחי' תפלה ותחנונים כמו שתרגם וצליתי ומי שתפלתו תחנונים בוודאי אינו דוחק את השעה · שיתמלא בקשתו תיכף דייקא רק הוא מחכה ומקוה ומייחל וחוזר ומקוה שזה וחכיתי בחי' אם יתמהמה חכה לו והוא אומר על זה והכיתי שתפלתו בבחי' קבע · כמו שרוצה ליקח הדבר בחזקה שזה בחי' הכאה בחי' הכה צור וכו' כביכול כמבואר במאמר טית תיקונין סי' כ' וע' במ"א על מאמר אל תעש תפלתך קבע וכו' וע' בסי' רכ"ה מענין בטחון ומענין לעשות מבחי' קול דיבורים וי"ל שיש לו שייכות ג"כ למאמר רז"ל · עכ"פ הנה שניהם היו צדיקים מופלגים במעלה מאד וזכו לתקן את הכל בשלימות אעפי"כ רמזו זה לזה איך שצריכין לשמור את הדבור ומכ"ש כנגד כבוד חבירו כי בכל דבור ודבור יש לרמז בו פנימיות גדול ובפרט בדבורים של צדיקים גבוהים כאלה :

נא"ה ע' במאמר שאלו לר"י ב"ק סי' נ"ז וזה שהשיב לו כשאתה מגיע לוחכים

לוחכיתי היינו כי החילוק בין חמץ למצה שהוא בין חית לה"א הוא משהו נוטריקון והי' מעשה הלדקה שלום היינו שהא הוא שלום שיש לו פה וחית הוא שלום שאין לו פה וע"כ רמז לר' חייא שפגם בהשלום במה שאמר לו דעבי קלך ונשאר בבחי' חית שאין לו פה ע"כ אין יכול לומר וחכיתי כי יהי' נחרף ומוכרח לשתוק שם בהחית שהוא בחי' שאין לו פה] :

(דף כ"ח) ; **בעובדא** דריש לקיש שהרכיב אותו על כתפו איש אחד שהי' שונה הלכות ומשניות של ד' סדרים · א"ל ר"ל פסלית לך ארבעה טורי ועענת בר לקישא אכיתפך וכו' א"ל ניחא לי דאשמעי' למר (פירש"י שאשמש לאדוני) אי הכי גמיר מני הא מילתא דאמר ר"ז בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו ר אות טיפת דם כחרדל יושבת עליו ז' נקיים (ערש"י) ועי' מאמר חותם בתוך חותם סי' כ"ב שכשת"ו נתקלקל חותם הידים שהוא בחי' אמונה נעשה מזה כפירות וכו' כי מחותם נעשה נדת בבחי' ידיכם דמים מלאו וכו' היינו ע"ז שמטמאה כנדה · ולריך לרחות למלאות את הידים שהיא האמונה ע"י הארה משבעה רועים וכו' בבחי' שבעת ימים תמלא ידם וכו' ואי אפשר לבא לאלו הרועים עד שישבר בחי' עזות דסט"א ולזכות לעזות דקדושה וכל הקולות הן בחי' עזות כו' שעי"ז נשבר ונתבטל בחי' העזות דסט"א וכו' אך אי אפשר לשמוע באמת את הקול דקו ושה היינו הקול של החכם האמת (עד שעי"ז יזכה לעזות דקדושה ולבא אל בחי' הרועים הנ"ל ולהשלים את האמונה הק' כנ"ל) רק כשהוא מקורב ודבוק אל החכם כמו בחי' בשר לעלם וכו' [עיי"ש בפנים מבואר הכל באר היטב] ולבא לזה הוא ע"י השימוש שמשמש להחכם שעי"ז נעשה בבחי' בשר להחכם וכו' עיי"ש ובזה מובן מה שכינו רז"ל למוד הגמרא ופירוש טעמי המשניות לאמתתן בשלימות בשם שימוש ת"ח וכמו שארז"ל איזהו ע"ה כל שקרא ושנה ולא שימש ת"ח וכו' כי ע"י השימוש דייקא זוכה לשמוע היטב את קול החכם האמת ולהבין כוונת דבריו בשלימות וע"כ מורגל הרבה פעמים בדברי רז"ל לכנות את האיש שהיה משמש לאיזה אדם גדול בשסשמעי' שמעי' דייקא כי ע"י השימוש זכה לשמוע בקולו כנ"ל וע"כ כשאמר זה האיש לר"ל ניחא לי דאשמעי' למר דאשמעי' דייקא היינו לשמש בכדי שאזכה להדבק בו ולשמוע בקולו הקדוש באמת א"ל אי הכי גמור מני הא מילתא דאר"ז בנות ישראל החמירו על עצמן שאפי' רואות טיפת דם כחרדל היינו אף שלא נפגמה אללם האמונ' לגמרי ח"ו עד שיהי' נעש'עי"ז כפירות וע"ז ממש ח"ו שזה בחי' דם נדה וזיבה ממש בבחי' ידיכם דמים מלאו כנ"ל רק שמרגישין בעצמם איזה פגם כל שהוא באמונה שזהו בחי' טיפת דם כחרדל אעפי"כ יושבות עליה שבעה נקיים היינו שמזדרזין בעצמן תיכף לטהר את עצמן מזה ומשתדלין בכל כחם להמשיך כל התקונים הנ"ל עד שיזכו לטהר את הידים שהם בבחי' אמונה ולהשלים אותה ולמלאות את הידים ע"י הארה משבעה רועים בבחי' שבעת ימים תמלא ידם הנ"ל שלזה זוכין ע"י השימוש שמשמשין דייקא להחכם כנ"ל · גם י"ל שבזה שהרכיבו לר"ל על כתיפו בשביל לשמשו בזה בעצמו מרומז שהמשיך עי"ז בחי' חותם הפנימי שהוא בחי' רגלין ותיקון חותם החילון שהוא בחי' ידין כי כשהרכיבו על כתיפיו הי' רגליו של ר"ל כנגד ידיו של האיש הזה ועי' בכתבים שתג"ת דידה הם נגד נה"י שלו וכו' :

מסכת מועד קטן דכ"ט אמר ר' לוי כל היולא מביהכ"נ לביהמ"ד ומביהמ"ד לביהכ"נ זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בליון וכו' עפ"י מאמר חותם בחוך חותם סי' כ"ב וזה היולא מביהכ"נ שהוא מקום תפלה לביהמ"ד שהוא מקום תורה היינו שעושה מבחי' תפלה תורה ומביהמ"ד לביהכ"נ היינו שזוכה לבח' תפלה גבוה ממדריגה זו ועי' ברכות דס"ד וברש"י שם גרסא אחרת והכל עולה בקנה אחד כפי הנ"ל זוכה ומקבל פני שכינה שנא' ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון היינו כי ע"י שסולך מדריגה למדריגה גבוה בכל פעם ביותר עי"ז זוכה לבנין ליון וירושלים שהוא בחי' אמונה ועי"ז זוכה לקבל פני שכינה בבחי' נפתחו השמים ואראה מראות אלקים ר"ת אמונה כמבואר במ"א · וזה יראה אל אלקים בליון יראה דומיא דיראה כשארז"ל . וזה בחי' ת"ח אין להם מנוחה אפי' בעוה"ב וכו' כי גם שם הולכין מדרגא לדרגא עד א"ס . וזה ת"ח מרבים שלום בעולם כי ע"י כ"ז נתתקנין החותמות ונמשך שלום כמבואר בפנים וליון וירושלים הן בעלמן החותמות הנ"ל כידוע · וזה אשרי אדם עוז לו בך בחי' העזות דקדושה מסילות בלבבם היינו שזוכין לזה ע"י שחושבין בלבבם בכל עת המסילות ודרכים לעלות בהן מדרגא לדרגא שזה בחי' נעשה ונשמע שעי"ז זוכין לעזות דקדושה וכן מחמת שא"א לעלות מדרגא לדרגא כ"א ע"י הירידה שקודם העלי' והירידה הזו היא תכלית העלי' ע"כ לריכין להתחזק בעזות דקדושה מאד כדי שלא יפול לגמרי ח"ו בשעת הירידה וזה עוברי בעמק הבכא היינו בגיהנם שהם הירידה התחתונה מאד כי שם עיקר התגברות עזות דסט"א בחי' עז פנים לגיהנם אבל ע"י שמתגבר עלמו בעזות דקדושה עי"ז נתהפך הירידה לעלי' שזה בחי' מעין ישיתוהו ולא עוד אלא שמעלה עי"ז נלולות הקדושה ונשמות קדושות שנפלו לבחי' מדריגת הירידה הזאת שזה בחי' מה שמעבירין הלדיקים אחר פטירתם דרך הגיהנם והנשמות שנפלו לשם מתדבקים בהם ונעשין לבושים להם ועי"ז עולין משם שזה בחי' גם ברכות יעטה מורה כמבואר כל זה בלקו"ת להאריז"ל וזהו ילכו מחיל אל חיל וכו' כנ"ל

(א"ה **עוד** י"ל ע"פ מאמר ואתחנן בלקות"כ סי' ע"ח ועי' בליקוטי הלכות ביהכ"נ הלכה הא מבואר שם שביהכ"נ הוא בחי' אולר מתנת חנם כי התפלה ל"ל בתחנונים בחי' ואתחנן שהוא הדרך לא"י וביהמ"ד שלומדין שם תורה הוא בחי' א"י כי אין תורה כתורת א"י וכמ"ש ויתן להם ארלות גוים כו' בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינלורו · וזהו ההולך מביהכ"נ לביהמ"ד כי בתחלה לריכין להקדים ביהכ"נ וכמו שאמר אבא בנימין על תפלתי שתהא סמוכה למטתי עי' רש"י שם שזה בחי' כ"ו דורות שקדמו למ"ת וזה ומביהמ"ד לביהכ"נ כי א"א להיות דבוק תמיד בהתורה בלי הפסק ולריכין להתבטל לפעמים ואז הוא איש פשוט והוא מקבל אז מבחי' חסד חנם שהוא בחי' ביהכ"נ . וזה ומביהמ"ד לביהכ"נ . זוכה ומקבל פני השכינה זה בחי' התורה הנעלמת בדרך ארץ בעשרה מאמרות המבפ"נ וזה בחי' אני ה' השוכן אתם בתוך טומאותם רק שהתורה היא שם בהעלם גדול עד שאפי' אוה"ע מקבלין חיות מהתירה הנ"ל אבל ע"י בחי' ביהכ"נ וביהמ"ד הנ"ל זוכה להשיג התורה הנעלמת שזה בחי' הקבלת פני השכינה . וזהו שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בליון יו"ה הוא בחי' המבפ"נ כל מאמר יש בו יראה בחי' הקם לעבדך אמרתך אשר ליראתך בליון הוא בחי' קדושת א"י שיש בו עשרה קדושות כמב"פ :

(שם די"ח)· **אמר** אבוטל ספרא וכו' פרעה שהי' בימי משה הוא אמה וזקנו אמה ופרמשתקו (פירש"י אמתו] אמה וזרת לקיים מה שנאמר ושפל אנשים יקים עלה ע' מאמר ואת העורבים ליקות"כ סי' ד' והנה פרעה הוא בחי' מלא הנחש כמ"ש שברת ראשי תניניס על המים וממנו שרש חכמת הטבע שאחיזתה מבחי' שם אלקים גימ' הטבע וע"כ אמר לא ידעתי את ה' כי כפר ברלון כמובא והנה עיקר הנהגת הטבע הוא רק בעולם העשי' ושרשה ממה שנברא בששת ימי בראשית כי שבת הוא בחי' רלון והשגחה למעלה מהטבע כידוע · וזה שאמרו פרעה וכו' הוא אמה · אמה הוא בחי' בת ששה טפחים בהם בחי' ששת ימי בראשית בתי' הנה טפחות נתת ימי וזה וזקנו אמה כי יונק מזקני הדור שאין בהם שלימות שהם ג"כ בבחי' ששת ימי החול כי רחוקים מקדושת שבת שבו מאיר שרש הזקנה דקדושה בחי' עתיקא קדישא גלי רלון דילי' וכמבואר במ"א · וזה ופרמשתקו אמה וזרת היינו כי כח המוליד שלו היינו מה שמוליד תולדות רעות ומכנים דעות זרות בעולם כי תלמידיו של אדם שמקבלין דעתו הן לטוב הן להיפך ח"ו הם בחי' בניו ותולדותיו כידוע · וזה אמה וזרת שהוא חלי אמה (ע' רש"י עירובין ד"ד ודכ"ו) היינו שמכנים בהם דעת חכמת הטבע שהוא בחי' אמה הנ"ל בשלימות היינו שברור אללו שהכל מתנהג רק עפ"י הטבע ח"ו וזה בחי' אמה ויש שיש בו איזה טוב עד שמחמת זה אינו יכול להכניס בו דיעה זרה הזאת בבירור אבל אעפי"כ מתגבר גם עליו להטיל לו ספק ברלון היינו שמבלבל דעתו ואמונתו במה שמכנים בו ספיקות מענין חכמת הטבע וזה בחי' זרת שה:א חלי אמה שזה בחי' ספיקות כי הספק הוא בבחי' מחלה על מחלה שנוטה בדעתו לכאן ולכאן כידוע : וזה לקיים מה שנאמר ושפל אנשים יקים עלי' כי באמת המימרא זאת הוא כפשוטו ג"כ וכמבואר גם בשל"ה הק' פ' וארא היינו כי הי' ננס מאד רק כגיבה אמה שהוא רק שליש מקומות אדם שהוא שלש אמות והם נגד ג' עולמות בריאה יצירה עשי' כידוע שזה בחי' נשמה רוח נפש שבאדם ופרעה הי' גבוה רק אמה אחת כנגד בחי' עשי' לבד ששם עיקר הנהגת הטבע . והנה הכסילים הנותנים הממשלה להטבע אז כשראו שאיש שפל ופחות כזה מושל על כל העולם התפלאו ביותר על גודל כח הללחת הטבע ובאמת אדרבא הי' להם להתבונן מדבר זה בעלמו שהכל מתנהג רק ברלונו ית' שזה בחי' מה שנאמר בנבוכדנלר כשנדחה בתוקף הללחתו ונתגרש ונעשה כבהמה וחיות השדה נאמר שם על דברת די ידעין חייא די שליט עלאה במלכות אנשא ולמאן די ילבה יתננה ושפל אנשים יקים עלה היינו כי גם מזה עלמו רואין שהכל מתנהג רק ברלונו ית' וכמו שאמר נ"כ עלמו וכמלביא עביד בחיל שמיא ודארי ארעא . וזה שאמר אבוטל וכו' פרעה שהי' בימי משה אמגושי הי' (פירש"י מכשף וחד אמר מגדף וכו' ועי' שבת דע"ה) היינו כנ"ל דתני והדר מפרש שקליפת פרעה הי' מבחי' מלא הנחש שמשם שרש כל הכשופים בחי' מעונן ומנחש ובבלעם נאמר לקראת נחשים ומשם שורש חכמת הטבע עם כל החרופים וגידופים שמחרפים מערכות אלקים חיים וכופרים ברלון ר"ל וע"כ בגלית שלא הי' מלך והתגבר ביותר לחרף מערכות אלקים חיים נאמר בו שהי' גבוה שש אמות וזרת שש אמות נגד בחי' ששה טפחים הנ"ל

וזרת

חרת הוא נגד בחי' זרת הנ"ל · וזה שנאמר בדוד אחר שהכניע את הפלשתים ויקח את מתג האמה מיד פלשתים (שמואל ב חית) היינו דייקא נגד בחי' אמה הנ"ל וע"כ במלכות דקדושה נאמר אבל שאיל משכמו ומעלה גבוה מכל העם וכן וילבש שאול את דוד מדו ודרז"ל שהיו כמדתו כי מלכותם הוא בחי' מלכות שמים ממש שגבוה ומרומם על הכל ועי' במאמר סוד כוונת המילה סי' ס"ג מבואר בזה ג"כ כי פרעה הוא בחי' הנחש בחי' קולה כנחש ילך וכידוע והוא בחי' החכם להרע וזה בחי' הוא אמה כי כמו שהחכם דקדושה היא בעל מדות טובות וישרות כמו כן להיפך החכם להרע כלול מכל המדות רעות והמדות הם בחי' ואו הצוות בחי' ששה טפחים כידוע וכולם כלולים בברית כמבואר בפנים וע"כ החכם להרע משוקע מאד בתאוות נאוף שהוא פגם הברית וזהו וזקנו אמה זקן זה קנה חכמה היינו כי החכמות רעות שלו כולם בנויים ונמשכין מהמדות רעות שעי"ז נתעכר דעתו בחכמות רעות וכמובן במאמר מריקים שקיהם וכמבואר במ"א וזהו ופרמשתקו היינו כח ההולדה שלו אמה וזרת היינו בחי' התפשטות חכמתו בעולם הוא בתחלה בבחי' אמה שלימה היינו בחי' שאדי בחבורא כי מתחיל לדבר מחכמות ושכליות שאפשר להשיגם בשלימות והיים בפרודא שהם בחי' החכמות שא"א לשכל האנושי להשיגם וזה בחי' וזרת שהוא בחי' חצי אמה כי נשאר באמצע הדבר ומהליכתו מחמת שאינו יכול להשיג בשלימות עד שכופר בכל ח"ו גם זרת הוא מלשון זירוי ופיזור בחי' ואתכם אזרה בגוים וזה בחי' והיים בפרודא הנ"ל בחי' מפוזר ומפורד וכן יש עוד שני בחי' בהתפשטות חכמתו שהן ג"כ בחי' אמה וזרת כי כשהוא בבחי' מעופף אז הוא בבחי' אמה בת ששה טפחים בחי' שש כנפים וכשהוא רק בבחי' הולך אז הוא רק בבחי' זרת כמובן בפנים · וגם כי החכמים להרע הנ"ל הם משוקעים ביותר בתאוות משגל ובתאוות ממון כידוע וזה ג"כ בחי' ופרמשתקו אמה וזרת כי כל מה שמשביע עצמו בתאוותיו ביותר שזה בחי' אמה שלימה עי"ז דייקא הוא רעב ותאב לו בכל פעם ביותר שזה בחי' זרת שהוא בחי' חצי וחסרון בחי' משביעו רעב יש לו מנה מבקש מאתיים וזה תלוי בזה כמבואר במאמר לוית לדק סי' כ"ג · וזה בחי' לקיים מה שנאמר ושפל אנשים יקים עלה כי מזה דייקא שניתנה ממשלה לאנשים כאלו מזה מובן לכל כי הוא רק בהשגחתו ורצונו ית' וכמו כן מה שהחכמים להרע משוקעים בכל המדות רעות הוא ג"כ טובת העולם כי מזה נוכל בנקל להבין פחזותם ורשעותם ולבלי להלכד ברשתם ח"ו · וזה ואמר אבוטל וכו' פרעה וכו' אמגושי הי' וכו' היינו מכשף ומגדף · היינו שהי' כלול משני מיני אפיקורסות המבואר במאמר בא אל פרעה סי' ס"ד כי הי' מכשף שזה בחי' אפיקורסות הבא מבחי' שבירת כלים שעל זה נאמר ודע מה שתשיב וכו' וע"כ ארז"ל על זה אבל אתה למד להבין ולהורות (ע' שבת דק"ו ע"ב ותבין) וגם הי' מגדף שזה מבחי' האפיקורסות הבא מבח' חלל הפנוי שעל זה נאמר כל באי' לא ישובון ולא ישיגו אורחות חיים וע"כ הלמד מן האמגושי חייב מיתה ואפשר שזה ג"כ בכלל אמה וזרת הנ"ל ועי' סנהדרין דל"ח ברש"י ד"ה בטלי אמגושי ובתא"ג שם מובן כי האמגושי הוא בחי' הרשע ירא המבואר במאמר ואת העורבים לויתי הנ"ל :

מענין אמה וזרת יש לפרש ג"כ דאמה ר"ל מה שמתגבר המלא הנחש בפועל ממש ע"י איזה חטא דסט"א וזרת ר"ל מה שנכנס לפעמים המלא הנחש בתוך המוח החכם דקדושה בעל"ו וכו' כמבואר שם כי זרת מרמז לפעמים על בחי' המוחין דבינה (עי' מאורי אור] וזה ג"כ בחי' שם אמות חרת שנאמר אצל גלית כנ"ל כי רצה להתגבר בשתי בחי' הנ"ל וע"כ נאמר בו ותטבע האבן במצחו ומבואר בלקו"ת להאריז"ל שמצחו הי' בזרת שלמעלה מהשם אמות היינו כי שם הי' עיקר המלחמה שלחם עמו דוד שהוא החכם דקדושה הנ"ל :

מסכת חגיגה (דף ה"א) ואנכי הסתר אסתיר פני וכו' אמר רבא אמר הקב"ה אעפ"י שהסתרתי פני מהם דכתיב ודבר ה' אל משה פנים אל פנים אותם הפנים אסתיר אבל בחלום אדבר בו רב יוסף אמר ידו נטוי' עלינו להגן שנאמר ובצל ידי כסיתיך וכו' · ע"פ מאמר ותקעו אמונה בלקות"כ סי' ה' שכשהמוחין זכים בבחי' ומשה הי' רועה אזי אפי' כשנסתלקו המוחין ונשאר רק הרשימה של המוח בהיא בבחי' חלום היא בבחי' חלום ע"י מלאך וע"ש שהמלאך הזה הוא בבחי' פנים בחי' ומלאך פניו הושיעם וזה שדקדק רבא אעפ"י שהסתרתי פני מהם וכו' היינו בחי' הנבואה של משה שהיתה בבחי' הארת פנים ממש אבל בחלום אדבר בו ודרז"ל שזה נאמר בחלום ע"י מלאך שהוא רק בחי' מלאך פניו כנ"ל וע"ש עוד מענין אותיות מלאך ר"ת כי לאלקים מגיני ארץ ומענין שסוכה גימ' מלאך ועי' בליקו"א סי' מ"ח שסוכה הוא בחי' ובצל ידי כסיתיך וכו' וז"ש רב יוסף ידו נטוי' עלינו להגן שנאמר ובצל ידי כסיתיך ועי' במאמר אית לן בירא שענשיו פני ה' מוסתר בדרך הטבע בהנהגת המזלות בבחי' והסתרתי פני מהם והיו לאכול ועכשיו מראה החמה עמוקה מן הצל וכו' וזה ג"כ בחי' ובצל יד כסיתיך הנ"ל כי אפי' בשעת הסתרת פנים ח"ו מגין הש"ת עלינו ע"י צל ידו שהוא בחי' המלאכים המנהיגים את הטבע ג"כ ברצונו ית' ואז נפעמים ההסתרת פנים הוא ג"כ לטובה כמובן בלקות"כ בסי' י"ז ועי' במאמר אנא שאול סי' נ"ה מבואר ג"כ מענין מה שלפעמים פני ה' מכוסה ומוסתר ומענין ובצל ידי כסיתיך הנ"ל :

מסכת יבמות (דף מ"ט) משה אמר כי לא יראני האדם וכו' וישעי' אמר ואראה את ה' וכו' · משה ראה באספקלריא המאירה וכו' · מבואר הענין במאמר כי מרחמם ינהגם ובזוה"ק וארא דכ"ג · משה אמר בכל קראינו אליו וישעי' אמר דרשו ה' בהמצאו וכו' כאן בצבור כאן ביחיד מובן ע"פ מאמר תקעו תוכחה כי תפלה בצבור עי"ז נתרבין בתי התפלה בריבוי גדול ונמשך סליחת העוונות והתפלה מקובלת · משה אמר את מספר ימיך אמלא וישעי' אמר והוספתי על ימיך וכו' ע"ש מבואר ע"פ מאמר תקעו ממשלה בענין ועבדתם ה' אלקיכם זו תפלה וכו' עי"ז זוכין לקבל רפואה והסירותי מחלה מקרבך ועי' במאמר על אשר מעלתם בלקו"א סי' מ"ח שע"י תפלה בשלימות זוכין לבנים וזה בחי' לא תהי' משכלה ועקרה בארצך ועי' במאמר אור הגנוז סי' ט"ו שע"י תפלה בשלימות זוכין להשג סתרי תורה שהן בחי' עוה"ב ששם אריכות ימים בחי' כימי העץ ימי עמי וזה בחי' את מספר ימיך אמלא ועי' גם במאמר במה הארכת ימים סי' פ"ד שכשזוכין ליכנס לטוב הגנוז אזי כל יום ארוך וגדול אצלו שזה בחי' ואברהם זקן בא בימים שהי' כל הימים שלו גדולים ושלימים וכ"ז הוא בחי' את מספר ימיך אמלא · והנה חזקי' זכה לתפלה בשלימות שזה בחי' שסמך גאולה לתפלה כמבואר במאמר תקעו הנ"ל רק מחמת שלא זכה להוליד בנים ובזה פגם בבחי' הברכה של לא תהי' משכלה ועקרה בארצך כמובן בלקו"ת להארי"ל פ' משפטים עי"ז נגזר עליו מיתה וזה לו לביתך כי מת אתה בעוה"ז ולא תחי' לעוה"ב כמו שדרז"ל היינו שלא יזכה לטעום אור הגנוז שהוא בחי' עוה"ב בחי' אריכות ימים כנ"ל ואח"כ כשסב ע"ז והתגבר בתפלה ביותר עי"ז זכה להמשיך כל הבחי' הנ"ל ביתר שאת וזכה לקבל רפואה מן דבר שהוא ההיפך ממש כמו שארז"ל וזכה להוליד בנים שילא מהם יאשיהו המלך שהי' צדיק מופלג מאד בחי' רוח אפינו משיח ה' וכו' וזכה לחיים ארוכים במעלה גדולה ביותר וזהו שנאמר לו הנני מוסיף ימים על ימיך כי ברכת את ימיך אמלא אף אם הפירוש הוא כשיטת ר"ע שאמר אלו שני דורות זכה משלימין לו וכו' היינו כנ"ל שיהיו ימיו שלימים וגדולים אבל חזקי' מאחר שהתגבר בתפלה אחר שכבר נגזר עליו מיתה וקיים בעצמו הן יקטלני לו איחל עי"ז נשלמה תפלתו ביתר שאת עד שזכה להשיג אור הגנוז ביותר ועי"ז אפי' אם רק משלו הוסיפו לו אעפי"כ הי' בבחי' הנני יוסיף ימים מחמת שכבר נגזר עליו מיתה וגם כי הימים שחי אח"כ הי' גדולים וארוכים אצלו ביותר שזה בחי' מה שמובא שהימים שהוסיפו לו הי' מבחי' עתיק ששם עיקר הזקנה והאריכות ימים כידוע · ומכ"ש לשיטת חכמים דס"ל דהפירוש של מספר ימיך אמלא ר"ל זכה מוסיפין לו ע"כ זכה חזקי' ע"י תפלתו לבחי' יוסיף ימים שזה בעצמו בחי' את מספר ימיך אמלא וככל הנ"ל · וזה בחי' ימים על ימי מלך תוסיף שנותיו כמו דור ודור היינו לקיים בו את מספר ימיך אמלא אלו שני דורות לשיטת ר"ע ואעפי"כ יהיו ימיו בבחי' והוספתי על ימיך כנ"ל ולשיטת חכמים הפירוש כפשוטו ג"כ שאפי' אם נקלבו לו רק ימים מועטים יוסיפו לו ימים עד שיהיו שנותיו שבעים שנה כמו דור ודור כמו שפירש"י וע' תרגום שפי' יומין על יומי מלכא משיחא תוסיף שנוי היך דרי עלמא הדין ודרי עלמא דאתי היינו כנ"ל שיהיו ימיו בעוה"ז ג"כ בבחי' עוה"ב ששם עיקר אריכת ימים בחי' עולם שכולו ארוך שזה בחי' מה שמבואר בסי' ס"א בלקות"כ ע"פ אני היום ילדתיך שמשיח יזכה לבחי' למעלה מהזמן וחזקי' הי' נ"כ בחי' משיח כידוע וכמו שארז"ל ביקש הקב"ה לעשות חזקי' משיח :

ובדרך חידוד קצת נראה לפרש ויבואר ג"כ מה שאמר ישעי' ידענא בי' דלא מקבל מה דאימא לי' וכו' כי שאל אותו מאחר שאתה יודע שיש השגה גדולה של משה רבינו שהוא בבחי' כי לא יראני אדם א"כ איך מלאך לבך לומר ואראה את ה' וא"ת שאתה אומר לפי מדריגתך שהיא אספקלריא שאינה מאירה ששם ההשגה בבחי' ואראה את ה' בחי' מלא כל הארץ כבודו וכמבואר במאמר כי מרחמם הנ"ל א"כ קשה משה רבך אמר בכל קראינו אליו · וכו' כי לכאורה יש לפרש מה שאמר ישעי' דרשו ה' בהמצאו ר"ל על דרך שאמר רבינו ז"ל שאין להסתפק בישועת ה' במיעוטו רק אפי' אם הש"י עוזר לו וממלא בקשתו צריכין לבקש עוד כי הש"ת רב להושיע והרבה עמו פדות ויכול להושיע להאדם ישועות גדולות והצלחות נפלאות ברו"ג עד אין שעור ואעפי"כ סיים רבינו ז"ל ואמר שסיחה זאת אינו נוגע לכם כי אתם צריכין רק להתחזק ולשמוח תמיד בחסדי ה' יהי' איך שיהי' וכו' כמבואר שיהיה

זאת

ואם במ"א והנה ענין זה מבואר ע"פ מאמר כי מרחשת הנ"ל שצריכין לכלול העולמות ולהאיר גם להדרי מטה ההשגה של אי' מקום כבודו (היינו לחפש בכל שעה להשיג ביותר איזה התגלות מבחי' תכלית הידיעה אשר לא נדע שזה בחי' אי' הנ"ל ולידע כי לא התחיל עדיין להשיג כלל והישועה האמיתיית רחוקה ממנו עדיין כנ"ל) רק אעפ"כ עיקר הלמוד של הדרי מטה הוא התחזקות ושמחה ע"י הלמוד של מלא וכו' כנ"ל וזה י"ל דרשו ה' בהמצאו היינו אפי' אם נמצא לכם כבר ונתקיים מ"ש ובקשתם משם וכו' ומצאת כי תדרשנו וכו' וכן אם תדרשנו ימצא לך אעפי"כ לא תסתפקו עצמכם בזה רק דרשו אותו עוד ועוד כי הרבה ריוח והצלה לפניו וכן קראוהו בהיותו קרוב היינו אעפ"י שנדמה לכם שכבר הוא קרוב אליכם והושיע אתכם הרבה אעפי"כ קראו אותו עוד להושיע לכם ביותר וכמבואר במאמר קרא את יהושע מענין תשובה על תשובה וכן בסי' ס"ג מענין שלום לרחוק ולקרוב ואם נפרש כן נמצא אין בזה סתירה למאמר אשר לו אלקים קרובים אליו בכל קראינו אליו רק אדרבא יש לפרש גם שם על דרך זה בכל קראינו אליו היינו אפי' אם הושיע לנו כבר ישועה גדולה ואנו קוראים אליו שיושיע לנו ישועה יותר גדולה גם אז הוא קרוב אלינו לשמוע את תפלתינו. אבל יוקשה בזה מאחר שעיקר הלימוד שלנו הוא התחזקות גם במעט הטוב וכו' א"כ למה לו ללמד אותנו הלמוד הזה שאינו שייך לנו רק לדרי מעלה הלא ראינו כי הוא בעצמו אמר וראה את ה' כי אמר לפי מדריגתו כנ"ל ומוכרח לומר שכוונתו כפשוטו לקרוא דייקא בעת שהוא נמצא א"כ יש סתירה למאמר בכל קראינו אליו ומוכרח לתרץ כאן לצבור וגם לאחר גז"ד אעפי"כ הוא קרוב לנו וכאן ביחיד וכו' וכמובא בחא"ג א"כ קשה הא חזקי' הי' יחיד וא"ל והוספתי על ימיך שהפירוש שלא נקצבו לו רק ימים אלו אעפי"כ יוסיפו לו ובוודאי מה שנגזר על האדם מתחלת התולדה גרוע יותר מגז"ד שאח"כ ואף אם נפרש שמשלו הוסיפו לו בכדי שלא יהי' סתירה לפירוש הפשוט של מספר ימיך אמלא אעפי"כ צריכין לומר עכ"פ שכבר הי' לאחר גז"ד ואעפי"כ נתבטל ע"י התפלה של חזקי' שהיתה בימי הפסח כמו שארז"ל וע"כ ידע ישעי' שלא יקבל ממנו תשובתו. אבל באמת משפטי ה' אמת צדקו יחדיו וכמו שפירשו רז"ל שם ומה שנתבטל הגז"ד כי הי' לו זכות גדול וכמובן מדברי התוספות שם וזה כעין שארז"ל במ"א אידי דנפיש זכותי' כרבים דמי בפרט שהי' מלך ורבים צריכין אליו בפרט לדברי האומר יפה צעקה לאדם בין קודם גז"ד בין לאחר גז"ד ודרשו ה' בהמצאו ר"ל שאז התפלה מקובל ביותר ששעה דניחא שפי :

(שם דס"ג) ה"ד אשה רעה אמר אביי מקשטא לי' תכא ומקשטא לי' פומא ע' מאמר צוית צדק סי' כ"ג פרנסה שהיא בעצבון היא בחי' אשה רעה וכו' וזה מקשטא לי' תכא כי נדמה לו שמרויח והנה קנא לפי שעה אבל תיכף מבזית אותו ומצערת אותו כי חסר לו ביותר אביי אמר מקשטא לי' תכא ומהדרא לי' גבא היפך מבחי' פרנסה בשמחה שהיא בחי' אנפין נהירין בחי' לב שמח ייטיב פנים ואמר רבא קשה אשה רעה כיום סגריר שנאמר דלף טורד ביום סגריר ואשת מדנים נשתוה ע"ש בחא"ג. ור"ל כי גם שנדמה לו שהרויח והכניס הריוח לביתו. אעפי"כ העצבון של תאות ממון מטרידו ומבלבל דעתו בבחי' דלף טורד ואין לו מנוחה בביתו עד שמוכרח בכל שעה לצאת אל החוץ בשביל פרנסה ושם הוא מבולבל ביותר כמו ביום סגריר ממש :

(שם) הנני מביא רעה אשר לא יוכלו לצאת ממנה זו אשה רעה וכתובתה מרובה כי כשנכנס כ"כ בעצבון הפרנסה עד שהוא כמו בע"ח ממש לתאותו כמבואר בפנים שזה בחי' אשה רעה ואינו יכול לפטור אותה ולגרשה מחמת שיש עליו החוב של כתובתה שהיא מרובה ואינו יכול לסלקו זה בחי' רעה אשר לא יוכלו לצאת ממנה כי חסר לו לעולם וגם כי מתאות ממון קשה מאוד לצאת ממנה כמבואר בסיפורי מעשיות. וזהו שאמרו שם ג"כ נתנני ה' בידי לא אוכל קום זו אשה רעה וכתובתה מרובה היינו כנ"ל. במערבא אמרי זה שמזונותיו תלויין בכספו היינו שהם ביארו הענין מפורש יותר כי מי שמזונותיו תלויין בכספו ונדמה לו שאם יתום הכסף אז ימות ברעב ח"ו ע"כ הוא אוהב כסף מאד וטרוד תמיד בעצבון הפרנסה לצבור ולאסוף ממון ובכל פעם חסר לו ביותר בבחי' אוהב כסף לא ישבע כסף והוא בבחי' בידי לא אוכל קום אבל באמת עיקר הפרנסה הוא ביד הקב"ה וממשיכין אותה רק ע"י שמחה ובטחון ואמת ואמונה כמבואר בפנים:

(שם דס"ע) וראשי האבות למטות בני ישראל וכי מה ענין ראשים אצל האבות אלא לומר לך מה האבות מנחילין בניהם כל מה שירצו אף ראשים מנחילין את העם כל מה שירצו ע"פ המבואר בסי' ר"ע שכל ההשפעות נמשכין מהצדיק וכו' ובלקוט"ת סי' ס"ז שכל הדורות נמשכין מהצדיק הראש בית בבחי' קורא הדורות מראש :

(דס"א ע"ב) קא מתעני שיבקי מאי שמחים ביום אידם וכו' כי עצבות

גיפל

הוא בחי' מיתה אנפין חשוכין בחי' ע"ז ע' מאמר צוית צדק סי' כב וקבורת מתי ישראל הוא בחי' ההיפך מזה כי תיכף אחר הקבורה בפרט אם הוא אדם כשר מתחיל להמשיך עליו בחי' שמחה שזה בחי' יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבותם וזה ג"כ בחי' מה שדרשו רז"ל (ברכות ד"ח) לעת מצוא זו קבורה אמר ר"ת מאי קרא השמחים אלי גיל ישישו כי ימצאו קבר כי תיכף אחר הקבורה מתחיל להתנוצץ בו (אם זוכה) הארה מבחי' השמחה של עתיד שיהי' אחר תחיית המתים בחי' וישוב העפר אל הארץ וכו' והרוח תשוב וכו' כידוע וע"כ כשנחשטין המתים מקבריהם ח"ו הוא עונש גדול וצרה גדולה מאד כי נתבלבל בחי' התיקונים הנ"ל ונתעורר מחדש בחי' היגון והאנחה והעצבות בחי' מיתה שקודם הקבורה ע"כ גם החיים צריכין להתאבל על זה כדין הקובר עצמות אביו וכמבואר בחא"ג ועונש זה בא ע"י ששמחים ביום אידם שעי"ז נותנין שמחה וחיות ח"ו להסט"א שהוא עיקר בחי' עצבות בחי' מיתה מה שבאמת צריך להיו' להיפך כי אדרבא צריכין לברר ולהוציא כל ניצוצי החיות דקדושה והשמחה מבין הסט"א והעצבות ולא יתבטלו לגמרי כידוע וזה שסיימו רז"ל שנאמר והיתה יד ה' בכם וכו' כי עיקר זה הבירור נעשה ע"י בחי' יד ה' ע' מאמר מקץ זכרון סי' כד וע' ג"כ מאמר אמצעיתא סי' כד וצריכין לבאר עוד:

(דנ"ג) בענין ר' ינאי שעישר מפירות ביתו בע"ש על פירות העתיד לבוא לו בכדי שיוכל לאכול מהן לכבוד עונג שבת א"ל ר"ת שפיר עבדת דתניא למען תלמד ליראה את ה' אלקיך כל הימים אלו שבתו' ויו"ט וכו' ע"פ המבואר בסי' ע"ז בלקות"כ מענין היראה הנגשת ובאה להאדם בשעת האכילה והענין מבואר יותר במאמר כי מרחשת וע"ש בענין שמא עיניו של יונתן ראית דהיינו מה שבחי' מלכות מלקט ומקבץ כל הבטחונו' וכו' ונכנס עמהם ליש החכמה לקבל משם פרנסה ועי"ז נופל יראה כי מלכות היא מקור היראה וכו' ע"ש וזה בחי' עשר תעשר וכו' ואכלת לפני ה' אלקיך כו' למען תלמד ליראה את ה' אלקיך כל הימים כי ע"י תרומה ומעשרו' מתקנין האכילה והפרנסה כמבואר במ"א ועי"ז זוכין ליראה וזה שאמרו למען תלמד ליראה את ה' אלקיך כל הימים אלו שבתות ויו"ט כי עיקר שלימו' האכילה שזוכין על ידה ליראה הוא ע"י אכילת שבת ויו"ט שאז זמן עליית המלכו' בשלימו' כידוע ואז נמשך יראה כמבואר בליקו"ת סי' קל"ה שהימים טובים הם ימי יראה ובלקות"כ סי' י"ז שע"י עונג שבת נשלמת היראה כי אז זוכין לבחי' מוחין ודעת שזה עיקר שלימות היראה כי אם אין חכמה אין יראה רק שצריכין ליזהר שתהי' האכילה בכשרות שלא יאכל דבר שאינו מעושר וע"כ צריך ללמוד ליזהר איך לתקן הטבל קודם שבת בכדי שלא יבטל עונג שבת ועי"ז זוכה ליראה עם דעת כמבואר בסי' י"ז הנ"ל א"ל והא אקרין בחלמא קנה רצוץ מאי לאו הכי קאמר לי הנה בטחת על משענת הקנה הרצוץ הזה כי האכילה והפרנסה נקראת משען בחי' כל משען לחם וכל משען מים ונמשכת ע"י הבטחון שהוא בחי' משען בחי' כי נשענו על ה' וכו' בחי' שבטך ומשענתך כו' ושלימות הבטחון הוא ע"י חכמה ושכל דקדושה כמבואר בסי' רכ"ה וכשהאכילה בקדושה זוכין עי"ז למוחין ודעת וכשאינה בקדושה יונק ממנה הכסילות כמבואר במאמר מריקים חיקהם בסי' י"ז והמוחין דקדושה הם בחי' קנה בחי' קנה חכמה קנה בינה והכסילות הוא בחי' קנה רצוץ כמובן במאמר רציצא סימן כ"ז וע"כ כשקראו לפניו בחלמו קנה רצוץ סבר שמראין לו הפסוק הנה בטחת על משענת הקנה הרצוץ היינו שהתיקון שלו לא הועיל וע"כ היתה אכילתו פגומה ואינה נמשכת מבחי' הבטחון והמוחין דקדושה שהם בחי' קנה רק הוא בבחי' משענת הקנה הרצוץ בחי' כסילות שהוא בחי' פגם היראה כנ"ל. א"ל לא הכי קאמרי לך קנה רצוץ לא ישבור וכו' ששם מדבר ממעלת מלך המשיח שלא ירצץ ולא ישבר גם את החלושי כח שדומין לקנה רצוץ ולא יכבה גם הנפשות החלושות שכהה אורם כפשתה כהה רק אדרבא יקרב את כולם ובלי צעקת קול והטלת אימה רק בטוב ובנחת יתקרבו מאילא אליו אפילו כל הגוים כ"ש משפט לגוים יוציא וכתיב ולתורתו איים ייחלו נמצא שאדרבא הראו לו בחלומו שהאכילה שלו היתה בשלימו' עד שזכה עי"ז ליראה עם דעת שזה בחי' היראה השלימה שיגלה משיח בעולם שעי"ז יקרב את כולם כי כל זמן שיש שעבוד וגלות אזי אין הדעת שלם ואז יכול להיות שהיראה תהי' עם כסילות היינו שע"י היראה יפול בדעתו ביותר כשמתבונן במעשיו ורואה איך שהוא בבחי' קנה רצוץ ופשתה כהה יוכל עי"ז לישבר ולכבות לגמרי אבל משיח ימשיך חירות בעולם ואז תהי' היראה עם דעת עד שאדרבא ע"י גודל היראה השלימה יתקרבו גם כל הנפשות החלושות הרצוצות והכהות וזאת היראה זוכין להמשיך עכשיו ע"י עונג שבת ויו"ט גם עי"ז מעלין היראות הנפולות כמבואר בלקות"כ סי' י"ז ובסי' ע"ז וזה שסיים הפסוק לאמת יוציא משפט שזה עיקר תיקון היראה והעלאות היראות הנפולות ע"י משפט אמת דקדושה כמבואר בליקו"ת סי' ע"ו. גם הראו לו

עוד

עוד בזה שהאכילה שלו בשלימות כי ע"י שנתקרבין גם העכו"ם שדביקים בקנה הרצוץ בבחי' כי אז אהפוך אל העמים וכו' כמו שפירש"י שם וכמובא במאמר דלילא סי' כ"ז הנ"ל ע"י נשלמת האמונה הק' ואז נעשה ע"י אכילתו יחוד קוב"ה ושכינתי' אפין באפין כמבואר במאמר ויסב סי' ס"ב:

(א"ה נ"ל) לבאר ע"פ המאמר פוסעים בו בלקו"א סי' פ"ו וז"ל מזה בקיצור הוא כי בשבת נתתקנין כלי ההליכה בחי' אם תשיב משבת רגליך ואעפ"כ אינו יכול לילך במרוצה וצריכין סעד לתומכו והסעד הוא בחי' אמת כי שבת הוא בחי' אמת כשארז"ל אפי' ע"ה ירא לשקר בשבת ואמת הוא רגל שלישי כי קושטא קאי אך עדיין צריכין ליתן כח בהשלש רגלים כדי שיוכלו לילך היטב בדרכי הש"ת והוא ע"י צדקה שעושה בשבת בבחי' צדק לפניו יהלך היינו שהצדקה עושה לו כלי ההליכה וגם נאמר ויזרח לו השמש ופירש"י לו לצרכו לרפאות מצלעתו ושמש הוא בחי' צדקה בבחי' שמש צדקה ומרפא וכו' וזה שעישר ר' ינאי בע"ה על הפירו' העתידין לבא בשבת זהו בחי' התיקון של צדקה שנותן כח להרגלין. א"ל ר' חייא שפיר קא עבדית דתניא למען תלמד ליראה כו' אלו שבתו' ויו"ט כי יראה הוא בחי' רגל כמ"ש סוף דבר כו' את האלקים ירא כמובא במאמר ואת העורבים בלקו"ת סי' ד' היינו שע"י צדקה של שבת וגם ע"י האכילה של שבת נתתקנין כלי ההליכה בבחי' דוק בככי ותשכח בגנרי ומתזינין להרגיל לילך בדרכי הש"ת וזה למען תלמד ליראה שפירושו למען תרגיל עצמך ליראה כל הימים אלו שבתו' ויו"ט בחי' אם תשיב משבת רגליך. א"ל והא אקרינן בחלמא קנה רצוץ כו' היינו שחשב שמרמז שהרגלין נשברו ואינן בשלימו' בחי' קנה רצוץ מסתמא נפגמה האכילה שלו כי עיקר תיקון הרגלין בשבת הוא ע"י האכילה של שבת בחי' דוק בככי ותשכח בגנרי כמובא במ"א ממילא מובן שהתיקון שלו לא הועיל ונשארו בעבלם ונפגמו הרגלין וזהו כי בטחת על משענת קנה הרצוץ היינו שבטח ליתן משען וכח להרגלין ע"י המעשר שהוא בחי' צדקה בחי' ויזרח לו השמש לרפאותו מצלעתו אבל לא הועיל כלום כי הוא קנה רצוץ היינו שסבר לגמרי כי הפירו' עדיין בעבלם וע"י נפגמו הרגלין ביותר בחי' קנה רצוץ. א"ל לא הכי קאמרי לך קנה רצוץ לא ישבור היינו שמרמזין לך שהתיקון שלך של המעשר הוא טוב שנותן כח להרגלין שאינם יכולין לילך היטב והם בבחי' קנה רצוץ עדיין אבל ע"י המעשר שהוא בחי' צדקה נותנין כח להרגלין בבחי' קנה רצוץ לא ישבר וזה הפסוק נאמר לעתיד לבא שאז נאמר ואור החמה יהי' כאור שבעת הימים שזה בחי' הצדקה של שבת שהוא מעין עוה"ב שזו הצדקה נותנת כח אפי' להרגלין הפגומין ביותר שהם בחי' קנה רצוץ גם הם נתתקנין ע"י הצדקה של שבת בחי' קנה רצוץ לא ישבר כי המעשר שנתן בע"ה בשביל הפירו' העתידין לבא בשבת נחשב ג"כ לצדקה של שבת כמובא בספורים הנ"ל שהצדקה של שבת הוא שיתן בע"ה לאדם על שבת או שמאכסן לעני על שולחנו ובכאן הי' התיקון בשלימו' כי נתן מעשר בע"ה בשביל שיוכל בעצמו ג"כ לקיים עונג שבת שזהו בחי' שמש שלעתיד בחי' אור שבעת הימים שע"י נתתקנין הרגלין הפגומים ביותר בחי' קנה רצוץ לא ישבר הנאמר לעתיד:

(דקי"ב) והא כתיב יחלץ עני בעניו בשכר עניו יחלצנו מדינה של גיהנם אלא הא דכתיב חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם בשכר יראיו יחלצם מדינה של גיהנם (עי' חא"ג דר"ל יחלץ גם אחרים מדינה של גיהנם כמו בדוד שאמר שמונה פעמים בני אבשלום ואפקי' משבעה מדורי גיהנם וכו' והרי"ף פי' ע"ד שארז"ל כביכול ליראיו לסובבים ליראיו וכו') אלא הא דכתיב ועצמותיך יחליץ וא"ר זו מצוה שבברכו' ואמר רבא זרוזי גרמי וכו' ע"ש. יש לרמז בזה מה שאמר רבינו ז"ל שזה הכח שהי' לדוד שאמר שמונה פעמים בני וכו' יש לו ג"כ ואמר שמי שיבא על קברו ויאמר תהלים בכוונת הלב יהי' לו ז"ל ע"י חילוץ עצמות בקבר. ואמר שמי שיבא על קברו ויתן פרוטה לצדקה ויאמר אלו העשרה קאפיטל תהלים ישתדל לעשו' לו טובה ובהפיאו' יוציא אותו מן השאול תחתיו'. וזה זה עני קרא בחי' קריאת התהלים בכוונת הלב מחמת שמרגיש גודל עניו ושפלותו וזה וה' שמע ומכל צרותיו הושיעו זה הגיהנם שהוא גרוע יותר מכל הצרו' כמו שארז"ל חונה מלאך ה' סביב ליראיו לסובבים ליראיו ויחלצם מדינה של גיהנם בזכות יראיו כנ"ל. בשכר שיראיו יש להם ע"י חילוץ עצמות בקבר בחי' ועצמותיך יחליץ כנ"ל:

(דקי"ס) מה שאמר ר' ישמעאל בר"י בשם אביו המתפלל צריך שיתן עיניו למטה היינו לירושלים וביהמ"ק שלמטה ולבו למעלה ר"ל כנגד בית קדשי הקדשים של מעלה עי' חא"ג מבואר ע"פ מאמר לשמש שם אהל בהם סי' מ"ט שע"י תפלה בכוונת הלב יש עלי' לשני הבתים ביתא תתאה וביתא עלאה בחי' לא אבוא בעיר עד דנקרבך קדוש אדכפי אתי רבי למתיבתא ומבואר מצינו במ"א שהצדיק הרבי עם תלמידיו הם ג"כ בחי' ביתא תתאה וביתא עלאה שזה בחי' לשמש שם אהל בהם שמבואר בפנים ע"ש מה שאמר אבדן לר"י בר"י מי הוא זה שמפסיע על ראשי עם קדוש כי אפי' הרב בעצמו אסור לו לפסוע על ראש עם קדוש אם לא לצרכם עי' חא"ג כי אסור לו להתפאר עליהם מאחר שכל אורו וזריחתו תלוי בהם בחי' כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל המבואר בפנים. א"ל אני ר"י בר"י שבאתי ללמוד תורה מפי רבי היינו כי מה שהרב מאיר דעתו לתלמידיו הוא בחי' הארת ביתא עלאה בחי' בינה לבחי' ביתא תתאה בחי' מלכו' וע"י נשלם גם אור ביתא עלאה כמובן בפנים וזה בחי' ומתלמידיי יותר מכולם כי עיקר תיקון ביתא עלאה תלוי בתיקון ביתא תתאה בחי' לא אבוא בעיר עד דנקרבך קדוש כנ"ל והוא הי' הגדול שבישיבת רבי כי הי' חבר אליו כידוע וע"כ צריך להיו' סמוך לו ביותר ללמוד תורה מפיו ממש א"ל וכי אתה הגון ללמוד תורה מפי רבי כי מאחר שחשדו שעושה זאת שמפסיע על ראשי העם מחמת גיאות וגיאות הוא בחי' מלכו' דס"א ופוגמין ע"י ביותר בבחי' ביתא תתאה בחי' מלכו' בחי' ואני תפלה וממשיכין אותה לתוך גלו' המלכו' דסט"א בחי' ואני נסיך הגולה כמבואר בלקו"ת סי' פ"ד וע"כ לפי זה אינו הגון ללמוד תורה מפי רבי שהי' עניו גדול (עי' חא"ג) שזה בחי' ביתא עלאה שהוא בחי' ענוה כידוע א"ל וכי משה הי' ראוי ללמוד תורה מפי הגבורה כי משה עם פי הגבורה הם ג"כ בחי' ביתא תתאה וביתא עלאה א"ל וכי משה אתה כי משה הי' עניו מאד ומה שהי' מתפאר כנגד ישראל קצת כמפורש בחא"ג הי' לצרכם כי היו כל ישראל צריכין אליו א"ל וכי רבך אלקים הוא כי השיב לו כפשוטו ובתוך כך רימז בדבריו שהוא הגדול שבישיבה עד שגם רבי אינו נחשב לו לרבי רק לחבר וא"כ ממילא צריכין לו העם כמו לרבי כמו שהי' באמת כי חס הקב"ה על כבודן של צדיקים והזמין שבאת יבמה לחלוץ והי' הכל צריכין להוראת ר"י בר"י בשם אבין וע"כ מותר לו לפסוע על ראשיהם מאחר שהוא לצרכם ואח"כ כשרצה אבדן לחזור והי' פוסע על ראשיהם א"ל ר"י מי שצריך לו עם קדוש יפסע על ראשי עם קדוש ומי שאין צריך לו היאך יפסע כו' ע"ש תנא באותה שעה נצטרע אבדן וטבעו שני בניו ומיאנו שתי כלותיו כי ע"י שבייש לר"י ועיקר הבושה היא בפנים ובזה פגם בבחי' אור הפנים דקדושה שהוא בחי' ביתא עלאה כידוע ע"כ נצטרע ומצורע הוא שנירו דנהורא עלאה שבשביל זה נצטרעה מרים כשפגמה בכבוד משה כמבואר במאמר עתיקא וזה ג"כ בחי' השאלה שבאה אז לפני רבי מענין יבמה וחליצה שנוגע ג"כ לסוד ענין זה כמבואר שם במאמר עתיקא הנ"ל ומחמת שפגם ע"י גם בביתא תתאה שהיא בחי' מלכות בחי' כלה כמבואר בפנים ועיקר השגלות המלכות ע"י המדות שהם בחי' תפארת וכמבואר במאמר לשמש הנ"ל ותפארת הוא בחי' בן בחי' מה שם בנו דא תפארת ע"כ טבעו בניו ומיאנו כלותיו. אר"נ בר יצחק בריך רחמנא דכספי' לאבדן בהאי עלמא שהיא כנגד בחי' ביתא תתאה כי אפי' הפגם שפגם כביכול בבחי' ביתא עלאה נתכפר לו ג"כ ע"י שנצטרע כנ"ל ומה שטבעו שני בניו ומיאנו שתי כלותיו מבואר בסוד הוא שבשם שיש בה שני ואוין ובסוד הא אחרונה שבשם ב"ן שהיא הה כפולה ומה שטבעו דייקא י"ל כי עיקר הפגם הוא בבחי' ביתא תתאה שהיא בחי' הא אחרונה שכשפוגמין בה בא מיתת חנק י"ל כידוע וזה בחי' הטביעה במים שהוא מיתת חנק כמו שארז"ל ויש לבאר עוד ואין להאריך ומה שמיאנו כלותיו הוא מחמת שפגם גם בביתא עלאה שצריכין לייחדה עם היוד ראשונה שהוא בחי' חכמה בחי' אב כידוע וע"כ מיאנו כי המיאון היא ע"י שנישאת כשהיא קטנה ולא בכח האב רק בשידוך אחיה ואמה לדעתה ומחמת שהיא בעצמה היתה קטנה גם לא הי' בהתקשרות בזיווג כח האב ע"כ יכולה ליפרד מבעלה ע"י מיאון לבד נמצא שהי' כל הנ"ל מדה כנגד מדה וישרים דרכי ה' ועי' תוספות שם שכתבו אבדן אבא יודן בירושלמי ואבדן לישנא קלילא (ובגמ' בבלי ברכות כ"ז ע"ב איתא ג"כ אמר אבידן וכו') וכאן מחמת הפגם שנוגע בפי הנ"ל עד יוד בחי' אבא ע"כ קראוהו כאן אבדן ואם שגיתי והוא רחום יכפר וכו' בפרט כי ארנב"י בריך רחמנא כנ"ל ולא לכבודי אני דורש רק בכדי להודיע איך צריכין ליזהר שלא לבייש שום אדם מישראל בפרט חכם וצדיק:

עוד יש לבאר כל המאמר הנ"ל ע"פ מאמר עתיקא הנ"ל כי שם מבואר מענין המשכת המוחין של תורה ותפלה גם מבואר שם שכשממשיכין המקיפין שהם בחי' סגולה צריך להעיב מטובו לאחרים ג"כ ונגלות הסגולה לעם סגולה. והנה מה שמגלה הוא רק המדר גה התחתונה בחי' רגלין נגד עלם אור ההשגה איך שהשיג אותה בתחלת המחשבה וכמבואר גם בסימן קנ"ב ואעפ"כ אצל העם הוא בחי' אור הפנים כי באמת בשרשה הוא בחי' אור הפנים וגם הם יכולין לזכות ע"י להמשיך מקיפין שהם בחי' אור הפנים. וזה בעצמו ג"כ ענין הולדת הבנים שצריכין להוליד בכדי שימשיכו אור הפנים וע"י נכללת נשמת האב באור הפנים שלמטה נמ.ות שכל בחי'

בחי' השכינה של עוה"ז הם בחי' רגלין נגד אור הפנים שלמעלה וכמבואר שם בפנים מענין השכינה שתהי' לעתיד לבא וכו' והנה הבנים הם בחי' רגלין בחי' ברא כרעא דאבוה וכשנפטר אחד בלא בנים ר"ל אז הוא כרוך ברגלי אחיו מן האב ברגליו דייקא כי הוא ואחיו הם בחי' רגלי האב וצריך לייבם את אשתו וממשיך נשמתו עוד הפעם בעוה"ז ואז הוא בבחי' רגלין נגד אחיו שעכשיו הוא אביו ואם אין אחיו רוצה לייבם אזי חולצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו כמבואר בפנים. והנה אעפ"י שבחי' רגלין של הרב הם גבוהים מבחי' הראש והמוח של ההמון עם אעפ"כ אסור לפסוע על ראשי עם קדוש בכדי שלא לזלזל בכבודם אשר קדושתם נמשכת מבחי' אור הפנים בבחי' כי באור פניך נתת לנו תורת חיים וכו' ונקראין עם סגולה שזה בחי' המקיפין הנ"ל והנה ע"י תפלה נמשכין מוחין חדשים כמבואר בסי' ל"ח וזה שאמר ר"י בר"י המתפלל צריך שיתן עיניו למטה היינו להאיר אור השגתו לעם סגולה בבניו ותלמידיו והם בחי' רגלין בחי' ביהמ"ק שלמטה שנקרא הדום רגליו וזה ולבו למעלה כי הוא זוכה ע"י ליכלל באור הפנים שלמעלה בחי' קדשי קדשים שלמעלה ועי' במאמר כי מרחמם ינהגם שע"י בעצמו זוכה להמשיך מקיפין גבוהים ביותר וזה ג"כ בחי' ולבו למעלה גם מבואר במאמר עתיקא הנ"ל שקדושת האזנים של ההמון הוא לשמוע דברי חכמים נמצא שנעשה מהדבור של החכם שהוא בחי' המדריגה התחתונה שלו ואצל התלמיד הוא בחי' מחשבה כי שמיעה בלבא תליא ואצל משה רבינו מבואר שם קדושת האזנים שלו הוא בח' נאמן רוח מכסה דבר כי אעפ"י שצריך לגלות הסגולה לעם סגולה ע"י הדבור אעפ"כ פנימית השגתו צריך לכסות וכל זה הוא בחי' עיניו למטה ולבו למעלה וזה בחי' המעלה הגדולה כששומע דברי תורה מפי הרב בעצמו פה אל פה ופנים אל פנים כי אז מקבל הדבור בבחי' אור הפנים ממש שזה בחי' פנים בפנים דיבר ה' עמכם וזה בחי' פה אל פה אדבר בו הנאמר אצל משה רבינו ע"ה בתמידות. וזה אדהכי אתא רבי למתיבתא לעסוק בענין זה לגלות הסגולה לעם סגולה ואז אמר אבדן מי הוא זה שמפסיע על ראשי עם קדוש היינו כנ"ל. א"ל אני ישמעאל בר"י שבאתי ללמוד תורה מפי רבי היינו כי ר' יוסי הי' רבו של רבי כידוע והאיר ברבי חכמתו ואור פניו ואח"כ נתחכם רבי מאד כמו שארז"ל ור' ישמעאל הוא בנו של ר"י ומות הבן ממות האב (וגם הי' ממלא מקום אביו כמו שארז"ל) וע"כ צריך ללמוד תורה מפי רבי נסמך לו פה אל פה וע"י זוכה לבחי' אור הפנים. א"ל וכי אתה הגון ללמוד תורה מפי רבי כי לא כל אדם כגון לזה לקבל אור הפנים של הרב ממש כמבואר בסי' קכ"ג ע"ש. א"ל וכי משה הי' ראוי ללמוד תורה מפי הגבורה היינו כנ"ל. א"ל וכי משה אתה א"ל וכי רבך אלקים הוא וכו' אדהכי אתא יבמה למיחלץ וכל הענין ומה שנלמד אבדן יבי' הכל כנ"ל ומובן ממילא עפ"י הנ"ל:

(כתובות די"ז) **מבטלין** ת"ת להוצאת המת ולהכנסת כלה. י"ל ע"פ המבואר במאמר פראסטיק בלק"ת סי' ע"ת

מענין שהצדיק מבטל עצמו לפעמים מד"ת ובזה הוא מחי' כל הפשוטים כי ממשיך אז בחי' הדרך לא"י שהוא בחי' החסד חנם שהי' מקיים העולם קודם מ"ת ע"י התורה הנעלמת בדרך ארץ וכו' ע"ש. והנה ירושת א"י הוא בחי' הוצאת המת שגרשו מתוכה העכו"ם ורס"א שהם מסט' דמותא והכניסו לתוכה כנסת ישראל שנקראת כלה וע"כ באמת נקראת ארצות החיים וכמבואר בזוה"ק וזה שדרשו רז"ל והצנע לכת זו הוצאת המת והכנסת כלה וכו' כי ממשיכין בחי' זאת ע"י התורה הנעלמת דייקא שזה בחי' והצנע לכת וזה עם ה'אלקיך זה בחי' קדושת א"י כמבואר בליקו"א סי' מ"ח:

(דס"ב) **שוא** לכם משכימי קום וכו' אוכלי לחם העצבים כן יתן לידידו שינה אמר ר' יצחק אלו נשותיהם של ת"ח שמנדדות שינה מעיניהם בעוה"ז ובאות לחיי עוה"ב. היינו כי הכתיב מוכיח את אלו שהם עצלים וטורחים ומנדדים שינה מעיניהם בשביל פרנסתם ולבסוף הם אוכלי לחם העצבים כי מתגבר עליהם העצבות והמרירות של תאות ממון וכל זה מחמת שאינם מקורבים אל הצדיק האמת שע"י נמתק המרירות הנ"ל ע' מאמר צוית צדק סי' כ"ג ואז הי' זוכה להיות שמח בחלקו ולעשות פו"מ באמונה שאז המו"מ שלו הוא רק בבחי' שינה דקדושה שזוכין ע"ז לקבל מוחין חדשים מאור הפנים ע' מאמר אשרי זרקא סי' ל"ה ואור הפנים הוא בחי' אמת היפוך של תאות ממון שהוא בחי' מילי דכדיבי בחי' שוא ושקר בחי' שוא לכם הנ"ל ולא עוד אלא אפי' מי שאינו בר הכי שיזכה ע"י המו"מ שלו להתחדשות המוחין אעפ"כ אם עושה מו"מ באמונה ובהתקשרות הצדיקים זוכה שהמוחין של חביריו הת"ח מתחדשין בתוך המו"מ שלו שהוא בחי' שינה כמבואר בסי' ל"ה הנ"ל וממילא מסתמא גם הוא מקבל טובה ע"ז וזה כן יתן לידידו שינה היינו שעמל הפרנסה כזה אם הי' זוכה להיות מקורב וידיד להצדיקים תלמידי חכמים שהם ידידי ה' הי' המלאכה וטורח הפרנסה שלו בחי' שינה והתחדשות המוחין לידידי ה' וממילא גם הוא הי' זוכה ע"י המו"מ שלו לחיי העוה"ב וזה שרמזו רז"ל אלו נשותיהם של ת"ח שמנדדות שינה מעיניהם בעוה"ז (פירש"י ומפתינות את בעליהן שהם בבית רבן ושונין פרקן) ובאות לחיי עוה"ב נמצא אנו רואין שאעפ"י שהנשים הללו אינם עושים כלום בשעת נידוד שינתם רק עוסקין במלאכה או יושבין בטל לגמרי אעפ"כ מאחר שכוונתם בשביל להמתין על בעליהן שעוסקין בתורה זוכין גם הם ע"ז לחיי עוה"ב כמו כן ההמון עם אם זוכין להתקרבות הצדיקים והם בבחי' נשותיהם של הת"ח כי הוא משפיע בהם והם מקבלים ממנו גם כי הם בבחי' עזר וסמיכה להצדיקים ע"ז זוכין שע"י עמל וטורח המו"מ באמונת שלהם בעוה"ז באים ע"ז לחיי עוה"ב כנ"ל:

(דס"ט) **בעובדא** דשלח רב ענן לרב הונא. הוי"א חבריך כי אתאי הא איתתא לקמך אגביי' עישור נכסי ע"ש שהקפיד ר"ה על שקרא לו חבירו ואמר לרב ששת זיל אימא לי' ענן ענן ממקרקעי או ממטלטלי ומאן יתיב בי מרזיחא ברישא וכו' ע"ש. מבואר קצת ע"פ מאמר כי מרחמם מענין בן ותלמיד וע"כ מחמת שהשגת ר"ה היתה גבוהה מהשגת רב ענן עד שר"ש קרא לרב ענן רבה ור"ה רבה דרבי' ע"כ הקפיד על שקורא אותו חבירו כי אעפ"י שצריכין לכלול הלמוד של בן ותלמיד ביחד והתלמיד הוא ג"כ בחי' בן וכן הבן הוא תלמיד ג"כ אעפ"כ הלמוד שלהם רחוק זה מזה כי גם בין הצדיקים יש מדריגות חלוקות כמארז"ל הביאו בני מרחוק אלו גליות שבבבל וכו' ובנותי וכו' אלו גליות שבשאר ארצות וכו' וכמובא במאמר מישרא וע"כ התלמיד אעפ"י שיונק ג"כ ממוח החכם ומקבל ממנו דעתו ומאיר בו השארת דעתו גם לאחר פטירתו של החכם אעפ"כ הוא רק בבחי' בת שנוטלת רק עישור נכסים וגובת רק ממקרקעי ולא ממטלטלי כי קרקעות הן מבחי' מלכות שהיא בחי' העשירית בחי' מעשר כידוע אבל הבן יורש את הכל כי מוחו קרוב למוח האב וכמבואר בפנים. וע"כ שלח לומר לו אם לגבות רק ממקרקעי היינו כנ"ל ומה שנדמה לכאורה אדרבא כי מדריגת התלמיד גבוה מאחר שהשגתו בחי' ואראה את ה' זה מחמת שפלותו דייקא שזה בחי' תחתונים למעלה המבואר בפנים כי מחמת שרואה שפלותו הגדולה ע"כ צריכין לחזק אותו ולהודיע לו כי מלא כל הארץ כבודו שזה בחי' יחיו מתיך נבלתי יקומון הקיצו ורננו שוכני עפר שזה בחי' מה שהאבל מיסב בראש כי מחמת שהוא בקטנות ושפלות גדול צריכין לנחם אותו ולהושיבו בראש שזה בחי' תחתונים למעלה כנ"ל וזה בחי' גלגל הוא החוזר בעולם שמנחמין בזה את האבלים כמארז"ל כי גלגל הוא החוזר זה בחי' עליונים למטה ותחתונים למעלה כמבואר בהיחוד בענין דיידיל. נמצא מבואר בזה השייכות של שתי השאלות של ר"ה לרב ענן:

(דק"ג) גמליאל בני נשיא אמר לוי צריכא למימר (פירש"י דבכור הי' וכו') אמר ר"ש ב"ר צריכא לך ולמטללתך וכו' ורבי מאי טעמא עבד הכי נהי דאינו ממלא מקום אבותיו בחכמה. ביראת חטא ממלא מקום אבותיו הוה ע' מאמר יברככו סי' ע"ה מבואר שם ענין לוי הטיח דברים כלפי מעלה ואיטלע כי מכח שהוציא הניצוצות האותיות בדברים אחרים נשאר בבחי' צולע על ירכו וע"ש עוד שעיקר שלימות התיקון הוא ע"י יראה ובמאמר תפלה לחבקוק סי' י"ע מבואר ג"כ ששלימות הדבור הוא ע"י יראה וע"כ כשאמר כאן לוי על דברי רבינו הק' צריכא למימר כאלו דבריו בזה הם שפת יתר ח"ו אמר ר"ש בר רבי צריכא לך ולמטללתך כי אדרבא דבורים אלו הם נצרכים מאד והם בבחי' שלימות הדיבור שהוא התיקון של בחי' צולע על ירכו וזה בחי' צריכא לך ולמטללתך כי השמיענו רבי בזה שהעיקר הוא מה שממלא מקום אבותיו ביראת חטא והיראה היא עיקר שלימות תיקון הדבור כנ"ל וע"י דבורים אלו שדיבר רבי הי' שלום בין בניו כי באם לאו הי' יכול להיות מחלוקת ביניהם עבור הנשיאות מחמת שר"ג בנו לא מילא מקום אבותיו בחכמה כמו שאמרו שם והשלום הוא עיקר התיקון שנמשך ע"י הדבורים קדושים כמב"פ:

(דקי"ב) ר"ז כי הוה סליק לא"י לא אשכח מברא למיעבר נקיט במצרא וקעבר א"ל ההוא צדוקי עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו אכתי בפחזותייכו קיימיתו א"ל דוכתא דמשה ואהרן לא זכו לה אנא מי יימר דזכינא לה. ע' מאמר ט' תיקונין יקירין וכו' סי' כ' ושם מבואר כל ענין הט' תיקונין על סדר המסכת ביאורי התורה שממשיך הזקן היושב בישיבה עד שזוכין ע"ז לבא לא"י וכו' וחושב שם תיקונא קדמאה נימין על נימין בחי' שערות בחי' הכח של המש"ע שי"ש לזקן שקמי שפתי דאודנין היינו קודם

קודם שטעמו אם יכולין לקבל. עד כישא דפומא פתחו פיהם ואמרו נעשה חה דקדמו פומייכו לאודנייכו וכו' ע"ש ועי' באדרא נשא דקל"ט שענין הי"ג תיקונין הנ"ל מרומזין בפסוק מן המיצר וכו' וע"כ ר"ז כד לא אשכח מברא לפיעבר והבין שמתגברין עליו מניעות למונעו מלבא לא"י נקט במצרא וקעבר הפי' כפשוטו כמו שפירש"י וכי' בזה כמו שעושה הדבר בבהלה ובמסירת נפש בחי' נעשה. ונשמע הנ"ל והרמז בזה שהשתמש בכח הט' תיקונין הנ"ל שמרומזין בפסוקי מן המיצר וזה נקט במצרא בחי' מן המיצר הנ"ל שמרמז על תיקון ראשון מהט' תיקונין הנ"ל וקעבר כי ע"י זוכין לבא לא"י ומחמת שהתיקון הראשון מהי"ג תיקונין הוא לעורר כח המעשים טובים שלו שהם בחי' נעשה ונשמע ע"כ בזה בעצמו שנקט במצרא כפשוטו המשיך בחי' תיקון הנ"ל של נעשה ונשמע. א"ל ההוא צדוקי כו"ל והשיב לו דוכתא דמשה ואהרן לא זכו לה וזה מחמת שלא המשיכו בחי' הט' תיקונין הנ"ל כסדר הראוי וזה כמבואר בפנים אנא מי יימר דזכינא לה ע"כ מוכרח אני להשתמש בכח שמית תיקונין שאמנות הדבר במסירת נפש ובבהלה גדולה שזה בחי' נעשה ונשמע בחי' התיקון הראשון מהט' תיקונין הנ"ל בכדי לזכות עי"ז לבא לא"י וע' בסי' קנ"ב ותבין ביותר וע' רש"י שפי' נקט במצרא יש מקום שאין גשר ומשליכים עץ של רוחב כגכר משפה לשפה ואינו רחב לילך עליו כ"א אוחז בידיו בחבל המתוח למעלה ממנו וכו' ע' ליקוטי הלכות ברכת הריח הלכה ד' אות ע"ה מ"ו מענין הטלטולים והיסורים העוברים על האדם קודם שבא לא"י רק העיקר לאחוז עצמו בחבל הקדושה של אמונת חכמים אז בעצמו בחי' קדושת א"י שזה עיקר שלימות האמונה הק' עי"ז לא ימוט לעולם רק כל אלו הירידות והמניעות והיסורים יתהפכו לטובות גדולות כי עי"ז יעלה עילוים הק' הרבה מאד ויוכלו ג"כ בקדושת א"י שלשם עיקר קיבוץ הנדחים וכו' ע"ש שגם עי"ז בעצמו זוכין לבא לא"י שהיא בחי' חבל נחלתם וזה בחי' נקט במצרא הנ"ל שעובר על עץ שאינו רחב לילך עליו ובודאי יש לו פחדים גדולים כי כמעט יש בזה חשש סכנה רק ע"י שאוחז עצמו בחבל המתוח למעלה ממנו היינו בחבל הקדושה של שרש קדושת ישראל שהם בחי' יעקב חבל נחלתו ונאמר עליהם בחבלי אדם אמשכם וכו' עי"ז זוכה לעבור על הכל בשלום ולבא לקדושת א"י :

נדרים (דנ"ב). כל אדם שאינו מנחש מכניסין אותו למחיצה שאפי' מלאכי השרת אינם יכולים ליכנס לה שנאמר כי לא נחש ביעקב כו' כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל: ע' ביחוס שע"י אמונה ותמימות יכולין לזכות להארת הרצון וכו' ועי' מאמר כי מרחמם ינהגם שהארת הרצון בזה הוא בחי' המחיצה שלפנים ממלאכי השרת בחי' כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל וכו' ובזה מובן הענין כל אדם שאינו מנחש רק יש לו אמונה בתמימות בחי' תמים תהי' וכו' זוכה למחיצה וכו' כנ"ל :

(דמ"ט): מעשה ששאל ר"ט (לר' יהודה) מדוע היום פניו צהובים א"ל אמש יצאו עבדיך לשדה והביאו לנו תרדים ואכלנום בלא מלח ואם אכלנום במלח כ"ש שהיו פנינו צהובים ע' מאמר לוית לצדק כי ע"י תיקון הברית שהוא בחי' מלח מאיר לעצמו אור פני מלך חיים בחי' אנפין נהירין ור' יהודה הי' עני גדול כמבואר שם ואעפי"כ הי' שמח בחלקו באכילת התרדין גם בלא מלח ולב שמח ייטיב פנים ומכ"ש אם הי' אוכלים במלח כנ"ל וע' במאמר אית לן בירא בדברא סי' נ"א מענין שצריכין להמשיך השפע והמזון מן החוץ אל הפנים שפי' אכילתו בבחי' לחם הפנים וכו' ובזה מובן ג"כ וע' במאמר כי מרחמם בלקוטי"ב סי' ז' מענין הארת הרצון שזוכין לקבל בשעת האכילה והוא בחי' אור הפנים וע' בהשיחות מבואר שהיא גבוה מבחי' חכמה וע' בלקוטי הלכות נט"י הל' ו' מבואר שמלח הוא בחי' כלליות. השולמות כלליות בן ותלמיד שעי"ז זוכין לקבל הארת הרצון בשעת האכילה וע"כ אמר ואם אכלנום במלח כש"כ שהיו פנינו צהובים וע"ש שהשיב להמטרונא כפשוטו חכמת אדם תאיר פניו כי קשה להסביר לה עניינים כאלו. ולצדוקי שאמר לו הניך דומין או כמלוי ברבית או כמגדלי חזירים השיב לו ביהודאי תרווייהו אסורין כי שניהם הם ההיפך מאנפין נהירין מלוי ברבית הם עיקר בעלי תאוות ממון בחי' אנפין חשוכין כמבואר בליקוטי הלכות ואכילה פגומה מכ"ש מאכלות אסורות ממש עי"ז אובד את הפנים דקדושה כמבואר במאמר פתח ר"ש הנא כ"ד בתי כסאות אית לי וכו' היינו ע"י שמשנה עצמו הרבה ומריק ממנו המותרות הן של תאות ממון שהיא ע"ז ממש בחי' לואה כמ"ש לא תסמר לו עי"ז זוכה לאנפין נהירין וכן ע"י שמריק ממנו המותרות של האכילה אפי' מאכילת היתר עי"ז מוחו מיושב וזוכה לבחי' חכמת אדם תאיר פניו כמובן במאמר חדי ר"ש סי' ס"א. וע"כ השיב זאת להצדוקי דייקא כי עיקר המינות נמשך מבחי' המותרות הנ"ל בבחי' המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת כמבואר שם וע"י שנשמרין מבחי' המותרות הנ"ל עי"ז זוכין לשכי' מאירות (סי' ע' מאמר תפלה לחבקוק סי' י"ט מבואר אי איכול להתעורר התנוצצות האותיות שבכל מעשה ברחמית שיש בכל דבר אזי אכילתו ושתייתו וכל תענוגיו אינו אלא מהתנוצצות האותיות שבהאכילה ושתי' וכו' ומי שאוחז במדריגה זו מזה מאיר לבו כו' וע"י התנוצצות האור שמקבל הלב מלי"ב אלקים הנ"ל עי"ז מתנוצץ פניו באור הזה בבחי' לב שמח ייטיב פנים וזה שאמר לו שע"י האכילה זכה לפנים צהובים כי אכילתו הי' מהתנוצצות האותיות ואם אכלנום במלח כש"כ שהי' פנינו צהובים כי לזכות לזה א"א כ"א ע"י תיקון הברית כמבואר שם במאמר הנ"ל שזה בחי' יוסף בחי' תיקון הברית. וזה בחי' מלח ברית עולם וזה שהשיב להמטרונא חכמת אדם תאיר פניו זה בחי' מה שמבואר שם שאפי' חכם שיודע יכול לידע ג"כ האותיות שיש בכל דבר אבל שירגיש ויענג רק מצירופי האותיות זה א"א כ"א למי שהביא שלימות בנה"ק וכו' ע"ש כמלא שצריכין להיות חכם גדול לידע האותיות שיש בכל דבר ואז יכול להתענג מהצירופי אותיות וזה שהשיב לה חכמת אדם תאיר פניו היינו שע"י החכמה הוא משיג האותיות שיש בכל דבר וע"י מאיר פניו. וזה שהשיב להצדוקי כ"ד בתי כסאות כו' היינו שדוחה כל הפסולת לחוץ ואינו ניזון רק מהאותיות שיש בכל דבר ועי"ז מאיר פניו כנ"ל :

(דנ"א) בעובדא דבר קפרא בבי הלולא דר"ש בר רבי ששאל לרבי מהו תועבה ולא רצה לפרש עד שרקד רבי לפניו ופירש לו אח"כ תועבה תועה אתה בה וכן תבל תבלין יש בה וכו' ומאי זימה א"ל עביד וכו' א"ל זו מה היא וכו' כי מי שהוא משוקע בתאוה זו נדמה לו שהוא מוכרח לכך כמו לשאר הכרחיות של צרכי הגוף ויש שמשוקע כ"כ ר"ל עד שבא לעבור עי"ז גם על עבירות חמורות ובא גם על הזכר או על הבהמה אשר גם הבהמות ממש רחוקין מזה כי אינן דבוקין אלא במינים ובנקבות דייקא רק האדם ע"י שנמשך אחר עצת יצרו הרע יוכל להיות גרוע גם מבהמה ר"ל. והנה מבואר בדברי רבינו ז"ל שעיקר שמירת הברית וביטול והכנעת תאוה זאת הוא ע"י שמחה דקדושה כי עיקר התגברות התאוה והרהורים הוא ע"י עצבות וכו' וזה רימז בר קפרא במה שלא רצה לפרש פירוש המלות האלו הנ"ל המורים על ביטול ותיקון תאוה הזאת עד שירקד רבי כי ע"י כל שמחה אמיתית דקדושה בפרט כשהשמחה מגיע עד הרגלין שבזה מעלין הקדושה מבחי' רגליה יורדות מות כמובן במאמר משפטים סי' יו"ד ומגרשין משם את החיצונים שעיקר אחיזתם שם כמובן במאמר ריקודין סי' מ"א וע' גם בסי' ל"ב ובסי' פ"ט ובסי' קס"ט ועי"ז ממשיכין ביטול ותיקון תאוה זאת עד שאדרבא אם רואין של אחד שמשוקע ביותר בזה נתעוררין מזה אל הסיפוך לעסוק בזה רק לשם שמים לקיום המין וכיוצא ולהרחיק המותרות כי הלא רואין שמי שנמשך אחר המותרות יוכל לירד למדריגה פחותה כזו שיהי' גרוע מבהמה שזה בחי' מה שנאמר אצל עון משכב זכור תועבה תועה אתה בה היינו שהכל מבינין ורואין על גודל הפחיתות הזה כי הוא תועה לגמרי מדרך כל הארץ אפי' של בהמות וכן אצל משכב בהמה נאמר תבל וכי תבלין יש בה וכו' רק שהוא מעשה יצה"ר הרוצה להשחית נפשו לגמרי עד שגם אצל הנושא נשים הרבה ביותר נאמר ג"כ זימה (ע' חא"ג) היינו שאפי' שהיא בהיתר ואי אפשר ניכנוס בזה בפוזן ותמן ולהסביר הפחיתות בזה כ"כ כמו אצל העבירות החמורות הנ"ל אעפי"כ רימזה התורה הק' הפחיתות הגדול שיש גם בזה לומר לו זו מה היא ר"ל ואם הוא היתר אבל אעפי"כ למה לך זאת ומה הוא התכלית והתועלת מזה ומי מכריח אותך לכך וכמו שאמר רבינו ז"ל לאחד הלא אתה רגיל לפגוע עצמך עם אנשי העולם ורצוי לך לשאול להם מ"ה קערפט זייא פרעגין ואם וכמבואר בהשיחות וע"כ עשה זאת בר קפרא בבי הילולא דייקא נרמז כי זה ענין השמחה והריקודין של החתונה להמתיק הדינין ולגרש החיצונים שלא יהי' להם שום אחיזה בהזווג הק' של החתן וכלה. רק שיהיה זיווגם בקדושה גדולה בבחי' שמירת הברית שזוכין לזה ע"י שמחה דקדושה כנ"ל וזה שפירש ג' תיבות אלו דייקא כי גם בזיווג של היתר צריכין ליזהר בזה כי אשה נקראת דרך כמו שארז"ל וצריכין ליזהר גם בהיתר לבלי להיות תועה מן הדרך ח"ו כי יוכל לירד ממדריגה למדריגה עד שיבא לבחי' העון שנאמר בו תועבה לגמרי גם צריכין לקדש עצמו במותר לו וליזהר לבלי להלכד בהמתיקות המדומה של התאוה זאת שזה בחי' תבל תבלין יש בה כי תבלין הם רק לאתק המאכל. גם צריכין לילך ממדריגה למדריגה בקדושת הזיווג עד שיזכה למעלת הצדיקים הקדושים שזוכין לבטל עצמן בשעת הזיווג לגמרי עד שהן בבחי' מה זאת ממש שזה בחי' זו מה היא הנ"ל ועי' בזה בליקוטי הלכות סוף הלכות שבת הלכה ו' וכן מובא בשם המגיד ז"ל בספר צוואת הריב"ש (גיטין מ"ז) ריש לקיש זבין נפשי' ללודאי כו' ע' מאמר ויסב סי' ס"ב והנה הנא לודים משוקעים מאד בתאוות אכילה כמו שארז"ל (שבת דף יו"ד) שעה ראשונה מאכל לודים ופירש"י שהם רעבתנין ואוכלין בני אדם וכן כאן פירש"י אומה שאוכלין בני אדם וזה מחמת רעבתנות ותאוות אכילה. והנה ריש לקיש שמכר עצמו להם זה בחי' מה שהצדיק מוריד עצמו לפעמים לגון המרום

רשות

רעות של הרשעים בכדי לברר ולהעלות ניצוצי הקדושה שכבושין ביניהם ולהכניע אותם בהכנעה גמורה בסוד וירד אברם מצרימה ויעל אברם ממצרים כמובא במאמר ראיתי מנורת זהב סי' ח' ומחמת שתאוות אכילה ושתיה הן ראשי התאוות והקליפות ע"כ זבן נפשי ללודאי שמשוקעים בזה ביותר והנה ע"י בירור ועליית הניצוצות מתוך הקליפות ע"ז עיקר שלימות האמונה ושלימות האמונה הוא שעל השאלות והקושיות שיש עליהם תשובה יחדד שכלו להשיב עליהם בבחי' ודע מה שתשיב לאפיקורס ועל אותן הקושיות שאין עליהם תשובה יסמוך רק על אמונה לבד וזה בחי' שקל בהדיא חייתא וגלגלתא היינו שהתקשר עצמו היטב אל השכל והחכמה והחיות דקדושה בחי' והחכמה תחי' וכמבואר בסי' א' במאמר אשרי תמימי שבשביל זה נקרא השכל דקדושה בחי' חיה. וגלגלתא פירש"י עיגול של אבן או עופרת בתוכו אבן או עופרת הם בחי' מלכות בחי' אמונה כידוע והאמונה היא בחי' עיגולים בחי' מקיפין בחי' ואמונתך סביבותיך כמבואר במאמר משפטים אמונה סי' ז' כי הצדיק בפנימית חכמתו ושכלו הקדוש הוא מקושר ודבוק מאד בהאמונה הק' בכדי לבטל ע"ז הקושיות שאין עליהם תשובה שנמשכין ממקום גבוה ביותר וגם כי אין לסמוך על השכל בעצמו בפרט כי תכלית הידיעה אשר לא נדע ועי' במאמר אמצעיתא סי' כ"ד וכל זה כלול בענין שקל בהדיי חייתא וגלגלתא בחי' שכל ואמונה שעי"ז יכול להכניע את הרשעים עם כל המדות רעות שלהם ולברר ולהעלות הטוב שכבוש ביניהם וזה בחי' ואמר גמירי דיומא בתרא כל דבעא מינייהו עבדי ליה כי היכי דליחול אדמי' פירש"י שימחל על דמו וזה נמשך מצד הטוב הכבוש ביניהם וכמבואר בהשיחות שגם בהעולה יש איזה בחי' יושר שזה בחי' שגם בספרא דשמאלא יש בחי' ימין ושמאל והצדיק כשרוצה לברר ולהוציא מהם את בחי' החיות דקדושה בכדי שישארו פגרים מתים אזי מחפש למצוא בהם איזה צד טוב וזכות כל שהוא שזה נמשך מבחי' הניצוצות הקדושות המלובשין בהם ואז מתחיל מבחי' זאת להשתדל עמהם עד שמכניעם לגמרי ע"י בבחי' כי גחלים אתה חותה על ראשו עי' סימן קל"ו ובמאמר אל תדין את חבירך ועי' במאמר אבא שאול סי' כ"ה שעיקר מפלת הרשעים דייקא ע"י שדנין אותם לכף זכות וע"כ אמר ר"ש לקיש ג"כ גמירי יומא בתרא וכו' וזה נמשך מצד הנקודת כל שהוא של איזה בחי' יושר וטוב שנמצא גם ביניהם שמחמת זה רוצים שימחול להם האדם על דמו וזה בחי' דיומא בתרא כל דבעא מינייהו עבדי ליה וכו' כי כן דרך הסט"א שאורבת על האדם ומזמנת כמה רשתות וחרמים ללכוד אותו ולפעמים כשהאדם סמוך לנפילתו הגדולה ממש אז דייקא מראית את עצמה כמרחמת עליו קצת ונותנת לו איזה נייחא ונפישא קצת לעמוד על דעתו ובחירתו ורצונו. והנה הגם שגם בזה כל כוונתה לרע היינו כדי שיפול האדם ברשת הסט"א ולעבור על רצון קונו ח"ו בבחירתו ורצונו אעפ"כ יש בענין זה גם איזה צד טוב כי אם האדם משכיל על דרכיו אזי יכול אז דייקא להתגבר ולהנצל מתחת ידה וזה נראה בחוש בענין לכידת העכביש את הזבוב ברשתו וכן עוד הרבה משלים ע"ז נראים בחוש. וזה בחי' יומא בתרא אמרי לי' מאי ניחא לך אמר להו בעינא וכו' היינו לקשור אותם ולהכות כל אחד חייתא ופלגא היינו שביקש מהם שימשיך עליהם איזה הארה מחכמתו הקדושה שהיא בחי' חייתא ופלגא כי עיקר החיות הוא החכמה בבחי' והחכמה תחי' ועיקר שלימות החכמה והדעת דקדושה הוא שידע שא"א לו להשיג כל החכמה בשלימות רק בבחי' פלגא שזה בחי' אמרתי אחכמה והיא רחוקה וע"כ אין לסמוך על שכלו לבד רק גם על האמונה הק' בחי' מלכות שהיא בחי' פלגא ומחצה בחי' חצות לילה וכן חצי השמש ועי' פרדס ומאורי אור והארת הרוחני על הגשמי הוא בבחי' הכאה כמו אור השמש שמכה על הארץ וכן אור הראות בדבר הנראה וכן ארז"ל אין לך כל עשב שאין עליו כוכב וכו' שמכה אותו וכו' וזה בחי' וכל חד מינייהו כד מחיי' חדא חייתא נפיק נשמתי' כי כשהאיר עליהם האדם מהחכמה דקדושה שהיא בחי' החיים יצאה נשמתם שהיא בחי' ניצוצי החיות דקדושה שהיו כבושים ביניהם כי כולם עלו ונתדבקו בשרשם ארקיעהו לעיני' כי אעפ"כ רצה עדיין הסט"א להתגבר ע"י הקושיות שאין עליהם תשובה כי א"א להשיג החכמה והשכל שיש שם כמבואר במאמר בא אל פרעה סי' ס"ד וזה בחי' זומם רשע לצדיק וחורק עליו שיניו כי רוצה להתגבר עליו במחשבות של קושיות כאלו שאין גם להצדיק תשובה עליהם. וזה א"ל אחוכי קא מחייכית בי אבתי פש לך גבי פלגא דחייתא היינו כי מחמת שאני יודע שאין שכלי וחכמתי בשלימות רק בבחי' פלגא דחייתא וע"כ אני סומך העיקר רק על האמונה הק' כנ"ל ע"כ אין אני מתיירא גם מקושיות אלו כי ע"י אמונה עוברין על הכל. וזהו קטלינהו כולהו נפיק ואתא יתיב קאכיל ושתי כי ע"י כל זה נתבררת האכילה ונתתקנת בשלימות כמבואר בפנים וזה שפרש"י ולא הי' מצטער להצניע למחר כי ע"י שלימות האמונה זוכין לבטחון והוא במדריגת ברוך ה' יום יום ואכילתו הוא בחי' אכילת מן שנאמר בו דבר יום ביומו וגם כי כשזוכה לאכילה דקדושה ע"י שלימות האמונה הק' אזי אכילתו ושתייתו היא בחי' עונג שבת בבחי' ורעה אמונה והתענג על ה' וכו' כמו שדרז"ל וכמובן במאמר שאלו את ריב"ק סי' כ"ז ואז אכילתו כולה קדש ואין להסט"א שום חלק בה ואז אין לו להכין ולהצניע מיום לחבירו על דרך שארז"ל (ביצה דף ב ע"ב ע"ש ברש"י ובתוספת) אין שבת מכין ליו"ט ואין יו"ט מכין לשבת וכו' אמרה ליה ברתי' לא בעית מידי למזגא עלי' פרש"י כר או כסת לישן עליו כי השינה הוא ג"כ בחי' תיקון המוחין ותיקון האמונה הק' בסוד חדשים לבקרים רבה אמונתך המבואר בפנים ועי' בליקוטי הלכות השכמת הבקר ה"ב ועי' במאמר אשרי זרקא סי' ל"ה והשיחות סי' ק"י א"ל בתי כרסי כרי כי מאחר שזכה לאכילה דקדושה אז ממילא שינתו ג"כ בקדושה גדולה ושינתו ערבה עליו אף בלא כר וכסת בבחי' מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל ועובד נקרא מי שזכה למוחין דקדוש' ואעפ"כ מסלק כל חכמתו ועובד ה' בתמימות ובפשיטות ובאמונה שלימה ואז הוא נקרא עבד נאמן לפניו ית' כמובן במאמר תקעו אמונה ליקוט"ת סי' ה' כי נח נפש' שביק קבא דמוריקא פרש"י כרכום קרא אנפשי' וזכו לאחרים חיים כי כרכום הוא מאכל שיש בו ריח טוב שזה בחי' אכילה דקדושה שהיא בבחי' מזונא דנשמתא כמבואר במאמר תקעו תוכחה סי' ח' גם הוא משמח הלב כמבואר בחק יעקב סי' תל"ד בשם הכל בו וזה עיקר תיקון האכילה בחי' לך אכול בשמחה לחמך וכו' היפוך בעצבון תאכלנה וכן אוכלי לחם העצבים ר"ל וגם כי כרכום מרמז למדת נצח כמבואר בכונת קטרת ושם שרש השפע דקדושה שהוא בבחי' מן שזה בחי' שחקים ששם שוחקין מן לצדיקים ושחקים הם נצח והוד כמבואר בזוה"ק ועי' בפרדס ומאורי אור והעיקר היא הנצח שהוא העליון ומבחי' ימין וע"כ קרא אנפשי' וזכו לאחרים חיים (עי' חא"ג כאן ובערובין דנ"ד) היינו כי מי יודע אם גם בניו יזכו לזה וכענין שמביא בקהלת כמה פעמים מענין זה: ויש להעמיק בענין זה עוד יותר ע"פ המבואר בס' גלגולי נשמות לרמ"ע הובא בספר הדורות ג"כ על מאמר זה שנ"ל כי ריש לקיש הי' משרש בחי' שאול ומרדכי (ועי' בלק"ת להאריז"ל ע"פ וגם נצח ישראל וכו' כי שאול ומרדכי עסקו לתקן מדת הנצח ועי' קרנים מאמר ג' ומאמר ח' א"ך שעיקר הכנעת הסט"א הוא ע"י מדה זו בסוד בלע המות לנצח וכו' ובזה מובן ביותר סוף המאמר כי נח נפשי' שבק קבא דמוריקא וכו' ואין לנו עסק בנסתרות:

(דנ"ו) **בעובדא** דבר קמצא אמר איזל איכול קורצא בי מלכא (פי' רש"י ידבר מלשינות) אזל א"ל לקיסר וכו' אר"י ענוותנותו של ר' זכריה וכו' מבואר ע"פ מ"ש בס' קצ"ז שע"י לשון הרע שהעולם מדברים ע"ז נפגם הענוה של הצדיקים וכו' ע"ש ותבין:

(דנ"ח) **מעשה** של ר' יהושע בן חנני' עם התינוק שנשבה בבית האסורים הלך ועמד על פתח בית האסורים ואמר מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזזים ענה אותו תינוק ואמר הלא ה' זו חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלוך ולא שמעו בתורתו אמר מובטחני בו שמורה הוראה בישראל וכו' כי יעקב הם בחי' ההמון עם וישראל הם הגדולים. וזה מי נתן למשיסה יעקב ירידה אחת וישראל לבוזזים בזוי ובזוי דבזוי (עי' חא"ג) היינו ירידה אחר ירידה והשיב הלא ה' זו חטאנו לו זו היא התשובה על מי נתן למשיסה יעקב שגם הזדונות נעשים להם כשגגות מחמת שהם ע"ה כמו שדרז"ל (בבא מציעא ל"ג) ע"ש ולבית יעקב חטאתם וע"כ אמר זו חטאנו לו דייקא ועל לישראל לבוזזים השיב ולא אבו בדרכיו הלוך היינו לילך ממדריגה למדריגה גבוה ביותר בכל פעם בבחי' תשובה על תשובה המבואר בסי' ו' וזה ולא אבו דייקא כי עכ"פ היו צריכין לכסוף ולהתגעגע למדריגה גבוה ביותר ואז עכ"פ לא היו נסוגים אחור לירד למטה יותר בבחי' אורח חיים למעלה למשכיל למען סור משאול מטה כי האדם אינו עומד במדריגה אחת ואם אינו עולה הוא יורד ח"ו כמובא. וזה ולא שמעו בתורתו היינו שלא הי' תורת ה' שהיא בחי' המדריגה הגבוה מהשגתם אפי' בבחי' נשמע אצלם מאחר שלא השתוקקו כלל לזה ולא התפללו אפי' על זה לזכות למדריגה זו וזה ולא שמעו דייקא בחי' נשמע בחי' תפלה כמבואר במאמר חותם בתוך חותם סי' כ"ב ומאחר שלא רצו לעלות בעלי' אחר עלי' ע"כ ירדו ירידה אחר ירידה כי עם הת"ח והגדולים מקפידין ביותר כידוע וע"כ אמר מובטחני בו שמורה הוראה בישראל כי למוד הזה הוא בחי' בקי בהלכה כמבואר בסי' ו' הנ"ל וגם כי ע"י תפלה ותורה הנ"ל זוכין לדון בעומקה של הלכה ולברר ההלכה על בורי' כמבואר בסי' ח' במאמר ראיתי מנורת זהב וזה שסיימו ושנו ר' ישמעאל וכו' עי' סדר הדורות דר"ל ר' ישמעאל חבירו של ר' עקיבא שנאמר עליו הרואה ר' ישמעאל בחלום יצפה לחכמה כי תורה ותפלה הם בחי' חכמה תתאה ועלאה כמבואר בסי' כ"ב ועי' גם בסי' ח' הנ"ל:

(דס"ב) **בעובדא** דגניבא עי' מאמר להמשיך שלום סי' י"ד וע"כ אמר ספקו שלגאה ניקום כי מאחר שחולק על חכמים ומציר אותם

אותנטמצ׳שאינו מקיימאת יראי ה׳יכבד ע״כ אין לחלוק לו כבוד ולקום מפני׳ו אדהכי אתא איהו לגבייהו א״ל שלמא עלייכו שלמא עלייכו מלכי וכו׳שנא׳ בי מלכים ימלוכו וכו׳ומנין שכופ״ין שלום למלך וכו׳ היינו כי עיקר הכבוד זוכין ע״י התורה כי ע״י התורה מעלין את הכבוד לשרשו בבחי׳ אין כבוד אלא תורה וע״ז זוכין לכבוד שהוא בחי׳ מלכות בחי׳ מי זה מלך הכבוד וזה בחי׳ בי מלכים ימלוכו וכו׳ וע״כ הת״ח נקראין מלכים וע״י שמעלין הכבוד לשרשו נמשך שני בחי׳ שלום היינו שלום הפרטי ושלום הכללי א״ל לטעום מר מידי כי גם אכילת ישראל היא בחי׳ עליית הכבוד לשרשו וע״כ נהגי לכבד במיני מאכל ע׳ ליקוטי הלכות בציעת הפת הלכה ה׳ ע״פ מאמר הנ״ל וע״כ ע״י אכילה נמשך שלום בחי׳ השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך וכתיב ואכלתם לחמכם לשובע ונתתי שלום בארץ גם ע״י האכילה הנפש מתיישבת בגוף האדם ונעשה שלום בין גוף ונפש כי קודם האכילה יש להאדם שתי לבבות וכו׳ כמו שארז״ל גם השלום בית תלוי בזה כמו שארז״ל אין מריבה מצוי בתוך ביתו של אדם וכו׳ גם שלום העולם בכלל תלוי בזה כמ״ש ישאו הרים שלום לעם א״ל הכי אמר וכו׳ אסור לו לאדם שיטעום כלום עד שיתן מאכל לבהמתו וכו׳ להורות כי אין שלימות בהמשכת בחי׳ שלום הפרטי לבד דהיינו בגופו ובביתו רק צריך להמשיך גם בחי׳ שלום הכללי שיהי׳ שלום גם בין בהמות וחיות בחי׳ ורחמיו על כל מעשיו המבואר בפנים וע״כ אסור לו לאכול עד שיאכיל לבהמתו בכדי שלא ישכח ליתן לה מאכל גם כי זה מורה על שפלות שצריך האדם להיות שפל כ״כ עד שיסכור בדעתו כי הוא אינו ניזון רק בזכות בהמתו כמו שארז״ל על פסוק אדם ובהמה תושיע ה׳ אדם בזכות בהמה וע״כ צריך להקדים אכילת בהמתו לפני מאכלו וע״י השפלות זוכין לתורה ולכל הנ״ל כמב״ם :

מסכת סוטה (דף ה׳) **כל** שיש בו גסות הרוח אפי׳ עשה צדקה בסתר דכתיב מתן בסתר יכפה אף וכו׳ לא ינכה מדינה של גיהנם ע׳ סי׳ פ״ג שמתן בסתר היא תיקון למקרה לילה שלא יהי׳ בבחי׳ אש אוכלתן וכו׳ ע״ש ע״כ אמרו כאן שזה אם באה לו המקרה ח״ו בסתם אבל אם יש בו גסות הרוח שזה נמשך מבחי׳ יסוד האש עצמו כידוע ע״כ אפילו אם עשה צדקה בסתר לא ינכה מדינה של גיהנם היינו מבחי׳ האש הנ״ל כי ע״י גסות הרוח יש להקליפה וכו׳ ר״ל יניקה ביותר מהסאין שבא״ב וגם מהאותיות בעצמן שגימטריא שלהן אש ושארז״ל במדרש המתגאה אינו נידון א״א באש וע״כ ע״י גסות באה הטומאה הזאת ר״ל כמובן במאמר תקעו אמונה וכמו שארז״ל כל אדם שיש בו גסות הרוח לסוף נכשל באשת איש שהיא בחי׳ הקליפה הנ״ל וכן אמרו שהוא כאלו בא על כל העריות כולם . וזה ותקח מרים את התוף בידה ומובא שזה הי׳ להכניע הקליפה הנ״ל שג״ם של שמה ת״ם וזה ותען להם מרים שירו לה׳ כי גאה גאה וכו׳ היינו כי נתבטל שרש יניקתה שהיא מבחי׳ גיאות כי אז נכנעת בשלימות קליפת מצרים ערות הארץ ששם עיקר מסוסה וזה סוס ורוכבו רמה בים כידוע וע׳ מגלה עמוקות קפ״ד ובדן ידין מאמר י״ג ובשער תיקוני עונות להאריז״ל פ״ק ז׳ והנה מה שנוסף מגוף האותיות הוא רק אכדק וכשנוסף על מספר הראשון עולה תרכ״א ומספר האותיות אלו עצמן עולים ג״כ בחשבון זה כי ך פשוטה מספרה תק כידוע ואין כאן מקום להאריך בענין זה :

(שם) ת״ח צריך שיהי׳ בו אחד משמנה שבשמינית י״ל כי מדה שמינית מטטה למעלה היא בינה והיא בחי׳ ענוה כידוע ואחד משמונה בה היא בחי׳ ענוה שבענוה היינו שיהי׳ עניו בתכלית שלימות הענוה והביטול לגמרי ואז יש לו רשות להתפאר עצמו ג״כ לפעמים כפי צורך השעה מאחר שהוא בבחי׳ בטול כל ההרגשות כולם וכמו שמצינו אצל משרע״ה שכתב על עצמו והאיש משה עניו מאד וכמובא במאמר אנכי סי׳ ד׳ וע׳ גם בסי׳ קמ״ז ובהשיחות וכשזוכה לזה אז הענוה והגדלות דקדושה נכללין אצלו כאחד בבחי׳ במקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו וכמבואר בליקוטי הלכות תפלת המנחה הלכה ה׳ :

(**א״ה** עוד י״ל ע״פ המבואר בסי׳ ס״ו לפעמים צריך האדם שיהי׳ לו גדלות וכו׳ כי כשצריך לבא להשגה ולעלות לאיזה מדריגה צריך לשכוח את חכמתו שמקודם וכמו שמצינו שר״ז התענה כדי לשכוח תלמוד בבלי וכו׳ כי ע״י הגדלות שוכח ג״כ חכמתו כמו שארז״ל כל המתגאה חכמתו מסתלקת ממנו אך צריך לזה חכמה יתירה כי בוודאי גדלות הוא איסור גדול מאד ואם יתגאה באמת בודאי חכמתו תסתלק ממנו לגמרי ולא יבא להשגה ויהי׳ נעשה שוטה אך צריך לזה אומנות יתירה איך יתנהג בזה שיהי׳ לו גדלות רק כדי לשכוח חכמתו שמקדם ואעפ״כ יהי׳ עניו באמת . וזה אחד משמנה שבשמינית כי שמינית הוא בחי׳ בינה ושמונה שבשמינית הוא בינה שבבינה היינו חכמה יתירה וגם בינה היא בחי׳ ענוה הנ״ל היינו שצריך חכמה יתירה שאעפ״כ יהי׳ עניו באמת גם בינה היא בחי׳ עוה״ב שאין בו אכילה ושתיה בחי׳ תענית כנ״ל) . וזה ומעטרא ליה כסאסאה דשבולתא פרש״י זקן השבלת היינו כי ע״י הגדלות שוכח השגה ראשונה ונמשך לו השגה גבוה מזו המסקיף לפנים וזה ומעטרא בחי׳ מקיף כסאסאה בחי׳ שערות הזקן שנמשך מהמקיפים.

(די״ב ע״ב) **לא** דיין לצדיקים שמחזירין להם אבידתם אלא שנותנין להם שכר עמה שנאמר ואני אתן את שכרך ע׳ סי׳ קס״ח מענין שהצדיק חוזר ומבקש אבידתו עד שמוצאה וכו׳ ובאמת לא די לו שמוצא את אבידתו אלא שנותנין לו שכר על זה (היינו שמוצא גם האבידות של שאר בני העולם וכו׳) וע׳ בלקת״נ סי׳ פ״ת מענין פרי שלא נתבשלה כל צרכה שאין לאוכלה כי יוכל לאבד נפשו ח״ו ועכ״ז אם מברך הברכה של הפרי בכוונה ובי״ש אז יוכל להנצל מזה וגם אם הוא חזק יותר בעבודת ה׳ יוכל ג״כ להוציא עוד חיות מהפרי ולמצוא שם אבידות . וזה לא די כו׳ אלא שנותנין להם שכר ע״ז היינו שמוצא שם עוד אבידות וע״ש עוד מענין המלאך הממונה על האבידות וכו׳ בחי׳ יתפרו ויאבדו וכו׳ ע״ש :

(די״ז) **מה** נשתנה תכלת מכל הצבעונים מפני שתכלת דומה לים (שהוא בחי׳ מלכות כידוע) וים דומה לרקיע (שהוא בחי׳ תפארת בחי׳ רקיע שמים שזה בחי׳ כלל המרות הקדושות) ורקיע דומה לכסא הכבוד שהוא בחי׳ עולם הבריאה בחי׳ בינה לבא ע׳ במאמר לשמש שם אהל סי׳ מ״ט :

(**א״ה** ע׳ מאמר ק״א את יהושע סי׳ ו׳ וזה תכלת דומה לים בחי׳ מלכות כידוע בחי׳ נקודה תחתונה שבאלף וים דומה לרקיע בחי׳ ו׳ שבאלף בחי׳ יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים שהוא הוא״ו שמבדיל בין נקודה עליונה לנקודה תחתונה כמובן שם ורקיע דומה לכסא הכבוד בחי׳ נקודה העליונה שבא״ף דמתכסא לעילא מו׳ שבאלף וזה בחי׳ תכלת דאכלי כלא ושצי כלא אבל אתם הדבקים בה׳ חיים כלכם היום היינו ע״פ המבואר שם בס״פ המאמר שזה בחי׳ הג׳ מצות שנצטוו כו׳ להכרית זרעו של עמלק ולמנות להם מלך ולבנות ביהמ״ק כי נקודה התחתונה שהוא בחי׳ יהושע זהו בחי׳ להכרית זרעו של עמלק בחי׳ צא הלחם בעמלק זהו בחי׳ תכלת דאכלי כלא ושצי כלא ובנין ביהמ״ק שהוא בחי׳ נקודה העליונה זהו בחי׳ חיים כלכם היום כי עיקר החיות של כל העולם נמשך מהביהמ״ק בחי׳ אבן שתיה שממנה הושתת העולם שהוא בחי׳ ח״ע כמבואר בסי׳ ס״א במאמר חדי ר״ש בחי׳ והחכמה תחי׳ והוא״ו שמחבר שני הנקודות שהוא בחי׳ מלך בחי׳ רקיע בחי׳ דרך כוכב מיעקב שקאי על מלך המשיח כלול משני הבחי׳ הנ״ל כי עיקר מחיית עמלק תלוי במלך וע״כ תיכף שנתמנה מלך ראשון על ישראל שהוא שאול המלך נצטווה על מחיית עמלק וכשפגם בזה נטרד ממלכותו וכן בנין ביהמ״ק תלוי ג״כ במלך ובנאו שלמה המלך כי הו׳ המחבר שני הנקודות הוא כלול משניהם ע״כ הוא בבחי׳ תכלת דאכלי כלא דומה לים ששם החלזון שצובעין בו התכלת וכלול ג״כ מבחי׳ חיים של ביהמ״ק נקודה העליונה בחי׳ דומה לכסא הכבוד כי הרקיע הוא דומה לים ולכסא הכבוד וזה שכתיב במלך וקרא בו כל ימי חייו למען יאריך ימים על ממלכתו דהיינו שצריך לחבר ימי חייו שהוא בחי׳ נקודה העליונה על ממלכתו שהוא בחי׳ נקודה תחתונה כי מלכות הוא בחי׳ תכלת דאכלי כלא בחי׳ ובנות מקברת בעלי׳ ע״כ צריך לעסוק בתורה שהוא בחי׳ אורייתא מחכמה נפקת בחי׳ והחכמה תחי׳ וקרא בו כל ימי חייו למען יאריך ימים על ממלכתו כנ״ל) :

(שם) **בשכר** שאמר אברהם אבינו אם מחוט ועד שרוך נעל זכו בניו לשתי מצות לרצועה של תפלין ולתכלת של ציצית ע׳ מאמר מישרא סי׳ למ״ד מענין אברהם שהי׳ שונא בצע כי מאס ממון סדום כמ״ש אם מחוט כו׳ וזכה לתקן המלכות בחי׳ חכמה תתאה שזה בחי׳ תכלת כנ״ל ושם מבואר מענין מה שצריכין להעלות את המלכות אל אור הפנים וכו׳ שזה בחי׳ רצועה של תפלין כמובן במאמר אשרי זיקא סי׳ ל״ה ע״ש ג״כ ותבין לענינינו .

(**א״ה** גם זה המאמר ית׳ ע״פ התו׳ קרא את יהושע הנ״ל כי מבואר שם בתחלת התורה שצריך כל אדם למעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום וע״ז זוכה לכבוד אלקים שנא׳ בו כבוד אלקים הסתר דבר . אבל מי שרודף אחר הכבוד אינו זוכה לכבוד ה׳ אלא לכבוד מלכים שנאמר בו כבוד מלכים חקור דבר שחוקרין ושואלין וחולקין עליו שאינו ראוי לכבוד וכו׳וע״ז נעשה א״ף וכו׳ וזה בשכר שאמר אברהם אם מחוט ועד שרוך נעל נמצא שמיעט בכבוד עצמו כי עיקר הכבוד היא ע״י עשירות . וזה ולא תאמר אני העשרתי את אברם ופירש״י והקב״ה הבטיחני

הבטיחני להתעשר נמצא שבשביל כבוד השי"ת מיעט בכבוד עצמו ע"כ בשכר זה זכו בניו לחוט של תכלת כו' כי תכלת דומה לים וים לרקיע ורקיע לכסא הכבוד שהוא בחי' ג' נקודות של האל"ף כנ"ל שע"י נעשה אדם לשבת על הכסא כמבואר בהתו' הנ"ל ע"ש וכן תפלין כלול ג"כ מהג' נקודות הנ"ל כי תפלין ש"י הוא בחי' מלכות שהוא נקודה התחתונה ותפלין ש"ר הוא בחי' נקודה העליונה בחי' תפלין מוחין וכל מי שיש בו דיעה כאלו נבנה ביהמ"ק בימיו שהוא בחי' נקודה העליונה והרצועות הוא בחי' ו' המחבר נקודה התחתונה עם העליונה כי רצועה כלול משני הבחי' כי מבואר בלקו"ת ס' ע"ז על מארז"ל רצועה יוצאת מחלקו של יהודא כו' מובן שם שרציעה של תפלין הוא בחי' מלכות ובסי' ל"ה אשרי זרקא מבואר שרצועה גימ' ש"ע שהוא בחי' אור הפנים העליונים הנמשכין מתיקון ואמת שזהו בחי' נקודה העליונה (וע' בסי' ל"ח בסופו מבואר שהתו' קרא את יהושע מדבית מסיד כוונת תפילין) וזה שארז"ל ויקר אלו תפלין כי תפלין הם בחי' כבוד ה' שמתעטר בכתרי דמלכא וזה בחי' ש"ן של תפלין כי הנקודה העליונה נחלקת לשלש ם פ"ן כמבואר שם במאמר הנ"ל ובזה יתבאר ג"כ מארז"ל בשכר שאמר אברהם ואנכי עפר ואפר זכו בניו לעפר סוטה ולאפר פרה אדומה היינו ג"כ כנ"ל שמיעט בכבוד עצמו ואמר ואנכי עפר ואפר בשביל להרבות בכבוד המקום כמו שפירש"י ע"פ חלילה לך שלא יאמרו כך הוא אומנתו שוטף הכל צדיקים ורשעים ע"כ הרבה להתפלל על אנשי סדום כדי שלא יתחלל שם שמים ח"ו ע"כ זכו בניו לשתי מצות עפר סוטה ואפר פרה כי עפר סוטה הוא בחי' נקודה תחתונה בחי' וצבתה ירכה שהוא בחי' להכרית זרעו של עמלק ואם כשרה היא אזי ונקתה ונזרעה זרע היא בחי' נקודה העליונה כי ההולדה נמשך מבחי' המוחין וע"כ יש בה ג' בחי' עפר ומים והכלי . עפר הוא בחי' נקודה התחתונה בחי' מלכות כידוע ומים הוא בחי' נקודה עליונה בחי' חכמה כמ"ש כי מלאה הארץ דיעה את ה' כמים לים מכסים והכלי המחברם הוא בחי' הוא"ו שבתוך האל"ף וכן פרה אדומה כלולה ג"כ משתי הנקודות בחי' מטמאה טהורים בחי' תשובה העליונה על שהתגשם רוממות אלקותו שהוא בחי' נקודה עליונה בחי' עוה"ב ומטהרת טמאים הוא בחי' תשובה הראשונה בחי' בזיונות וש"ד לכפרת עוונותיו ויש בה ג"כ ג' בחי' הנ"ל עפר ומים וכלי כנ"ל) וזהו ג"כ עץ ארז ואזוב ושני תולעת עץ ארז הוא בחי' נקודה העליונה שהוא גבוה . ואזוב הוא בחי' נקודה התחתונה שהוא נמוך כשארז"ל ישפיל עצמו כאזוב . ושני תולעת הוא בחי' ו' המחברם כשארז"ל כרכן בשירי הלשון בחי' בושה וש"ד המכפ"נ בחי' אנכי תולעת ולא איש חרפת אדם כו' :

(דס"ו) **בענין** שאמר אלישע לגחזי העת לקחת את הכסף וכו' באותה שעה הי' אלישע עוסק בשמונה שרצים וכו' א"ל רשע הגיע העת ליטול שכר שמונה שרצים וצרעת נעמן תדבק בך וכו' . עיין ירושלמי שבת פרק שמונה שרצים האזינו כל יושבי חלד מה החולדה הזאת גוררת ומנחת וכו' כך הן כל באי עולם גוררין ומניחין ואינן יודעין למי הן מניחין צבור ולא ידע מי אוספם וע' סנהדרין דף למ"ד בהאי דקרי ליה עכברא דשכ"ב אדינרי וממילא מובן כי כל המינים ובחינות שיש בענין תאוות ממון כולם מרומזים בשמונה שרצים אלו ויש להם עור על בשרם כי העור של האדם הוא מסך המסתיר האורות המאירין בבשר האדם כמובא בכתבים וכשזוכין לאנפין נהירין אזי האור מאיר גם דרך העור בבחי' כי קרן עור פניו שזה בחי' ואחרי עורי נקפו זאת ומבשרי אחזה אלוק המבואר במאמר צוית צדק (ע' בכתבים) ואנפין חשוכין בחי' תאוות ממון הוא בחי' והי' בעור בשרו לנגע צרעת כי מצורע דא סגירו דנהורא עלאה כמובא בזוה"ק וזה בחי' אשה רעה צרעת לבעלה כי אשה רעה היא בחי' תאוות ממון כמובא במאמר הנ"ל וזה שארז"ל מ"ר נשא ס' ז' וישלחו מן המחנה כל צרוע זו ע"ז שזה בחי' תאוות ממון וכן ארז"ל שצרעת בא בעון נדה היינו בחי' וזהבם לנדה המבואר בפנים וע"כ שרצים הנ"ל הם שורצים על הארץ בחי' המרה שחורה של תאוות ממון בחי' עפר בחי' עפרות זהב וזהו שאמרו שם שאלו השרצים שיש להן עורות עי"ז הדם (של החבלה שחובלין בהם) נצרר בין עור לבשר ואינו חוזר זה בחי' תאוות ממון שהמתאווים לזה נקראים אנשי דמים ומי שנוטל לתאוה זאת קשה לו לחזור כמבואר בדבריו ז"ל ונקראת חבלה כמ"ש חבול ישיב רשע גזילה ישלם ועיין במדרש תרשא מבואר ג"כ שעל חמדת העושר בא צרעת וראי' מגחזי היינו כנ"ל וע' זוהר תזריע מבואר שם שאלישע א"ל אני ששמשתי את אליהו זכיתי לפי שנים ברוחו בעבור ששמשתי לפניו באמת ואנת רשע וכו' היינו כי ע"י התקרבות לצדיקי אמת שהם בחי' מלך בריות עולם ממתיקין המרירות של תאוות ממון . אבל גיחזי מינא היתה בלבו גם בעצמו הי' רויק, משמירת הברית כמו שדרז"ל על להרפה וכו' :

(דס"ז) **משכשלו** סנהדרין במי השיר וכו' ראמר קרא זקנים משער שבתו בחורים מנגינתם מבואר ע"פ מאמר רציצא ס' כ"ז . וזה רב דיני כם זמרא קם מאה אווזי בזוזא ומאה סאה חטי בזוזי היינו ע"ד שא"ז הרואה אווז בחלום יצפה לחכמה וכן אמרו בסנהדרין דף ע' ע"ב עץ שאכל אדה"ר חטה הי' שאין התינוק יודע לקרות אבא ואימא עד שיטעום טעם דגן שזה בחי' שמע בני מוסר אביך וכו' וחטה היא בחי' כ"ב אותיות התורה כידוע היינו בחינת הזדככות חכמתו בדרושי התירה המבואר בפנים וע"כ ע"י שביטל זמרא שבזה הורה שרחוקים עכשיו מבחי' אלו עי"ז דייקא הוזלו אווזים וחטים בבחי' שארז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שמשים עצמו כאינו יודע שנאמר והחכמה מאין תמצא . וזה בחי' אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני כמובא :

(דל"ו) **בענין** יוסף באותו שעה באתה דיוקנו של אביו וכו' וא"ל יוסף יוסף עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא רועה זונות וכו' מידי אביר יעקב משם רועה אבן ישראל משם זכה יוסף ונקרא רועה ישראל וכו' . מה שיש לדקדק למה לא הזכיר לו אבני החשן ג"כ מבואר ע"פ מ"ש בזוהר פקודי דר"ל ע"ב בענין אפוד ירד בידו וכו' מה דאיהו באתגליא יתיר איהי אדכר ועיין דמ"ת שמיר למה לי לאבני אפוד ור"ל גם לאבני חשן . עוד י"ל בזה כי אבן השהם שבאבני החשן הי' כנגד יוסף כמבואר בתרגום יונתן ואבני האפוד הי' אבני שהם מרומז בזה כי יוסף כללות כולם שזה בחי' מה שזכה שנקרא רועה ישראל וכולם נקראים צאן יוסף וע"ש עוד בזוהר הנ"ל שחשן ואפוד הם בחי' תפלין וקשר של תפלין וכו' ועיין במאמר וקעו אמונה ס' ה' שע"י שמכניעין תאוות ניאוף שהיא בחי' חותם דסט"א בחי' החתים בשרו מזובו ומעלין ליחות ושמנונית הגוף אל המוח עי"ז נעשין בחי' תפלין מוחין שהם בחי' חותם דקרושה בחי' פתוחי חותם וכו' וזה בחי' ומשה היה רועה משה הוא הדעת בחי' מוחין התפלין הוא רועה דקדושה היפך רועה זונות וזה בחי' שבעת רועים דקדושה וכו' ע"ש . והנה הגם ששם מזכיר הפסוק פיתוחי חותם קודש לה' שזה נאמר גבי ציץ אבל באמת אשגרא דלישנא נקיט אבל עיקר כוונתו על תיבת פתוחי חותם שמרמז שם בתיבת ופתחינן עיי"ש כי גם גבי ציץ תיבות קודש לה' הם ענין בפ"ע כי תיבות אלו קודש לה' הי' חקוקין על הציץ בפתוחי חותם ותיבות פיתוחי חותם נאמרו בראשונה אצל אפוד וחושן שהם בחי' תפלין כנ"ל . וזהו שאמר לו עתידין אחיך שיכתבו על אבני אפוד (ור"ל גם על אבני החושן כנ"ל שהם בחי' תפלין בחי' ומשה היה רועה) רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא רועה זונות היינו כנ"ל מיד ותשב באיתן קשתו (עיין רש"י שם) ובזה העלה ליחות הגוף אל המוח ומשם זכה יוסף ונקרא רועה ישראל היינו כנ"ל פתוחי חותם הם הכ"ב אותיות שהטיפה כלולה מהם כידוע :

(קדושין דל"א) **בשעה** שאמר הקב"ה אנכי ולא יהיה לך אמרו אוה"ע לכבוד עצמו הוא דורש כיון שאמר כבד את אביך ואת אמך חזרו והודו למאמרות הראשונות . רבא אמר מהכא ראש דברך וכו' מסוף דברך ניכר שראש דברך אמת . מבואר ע"פ המאמר ואיה השה לעולה בלקו"ת ס' מ"ב ועיין בליקוטי הלכות הל' כיבוד אב הלכה ד' עפ"י מאמר זה מבואר שם שע"י מצות כיבוד אב ואם ממשיכין ומגלין בחי' הכבוד העליון המלובש במאמר סתום דבראשית שעי"ז הירידה נתהפך לעלי' וכו' וע"כ בתחלה אמרו אוה"ע לכבודו הוא דורש וע"כ רצו לכפור בזה כי הם יונקין מההעלמה וההסתרה של בחי' המאמר סתום ועי"ז רוצים להתגבר להעלים ולהסתיר אור כבודו ית' אפי' של בחי' המאמרות המתגלים כי הם כופרים בכל ח"ו אך כיון שאמר כבד את אביך וכו' בזה המשיך הארת הכבוד העליון שבמאמר סתום ועי"ז נתבטל כחם ויניקתם ואז חזרו והודו למאמרות הראשונות . וזה מסוף דברך ניכר שראש דברך אמת כי דרז"ל על שהתחילה התורה בראשית ברא וכו' על שם ראש דברך אמת ודורשי רשומות אמרו כי בראשית ברא אלקים א"ת ס"ת אמת וזה מסוף דברך דייקא ניכר שראש דברך אמת היינו כי עי"ז נתגלה ומאיר גם הכבוד העליון המלובש במאמר סתום דבראשית שזה נמשך ע"י מצות כיבוד אב ואם כנ"ל ומחמת שיניקת העכו"ם והסט"א הוא מבחי' המאמר סתום הנ"ל שזה בחי' מצות כיבוד אב ע"כ גם הם מודים במצוה זו וע"כ בסמוך לזה הביא שם המעשה דכיבוד אב של דמא בן נתינא וע"כ נתן לו הקב"ה שכרו שנולד לו פרה אדומה בעה"ז (ואע"ז על ז בממ"מא כי חנכ"ש הקב"ה משלם

משלם להם שכרם בעוה"ז וכו׳) וכאז ג"כ מפורש שאמר אין אני מבקש מכם אלא איתו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא וכו׳ כי שכר כיבוד אב של ישראל הוא למען יאריכון ימיך ודרז"ל בעולם שכולו ארוך וכו׳ שזה בחי׳ הכבוד העליון של המאמר סתום שהוא בבחי׳ מה רב טובך אשר צפנת וכו׳ וכמבואר גם בליקוטי׳ הלכות הנ"ל אבל העכו"ם יניקתם הוא רק מבחי׳ ההעלמה והסתרה של המאמר סתום שזה בחי׳ העוה"ז שעל זה נאמר גם את העולם נתן בלבם ודרז"ל מלשון העלם והסתר ועיקר העלמת והסתרת כבודו ית׳ הוא רק בעוה"ז אבל לע"ל כתיב ונגלה כבוד ה׳ וכו׳ וע"כ נתן לו שכרו בעוה"ז שנולדה פרה אדומה בעדרו כי מצות פרה אדומה נמשך ג"כ מסוד המאמר סתום וע"כ נאמר על זה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני כי כבוד הוא בחי׳ חכמה כידוע וזה כבוד חכמים ינחלו אבל הכבוד העליון של המאמר סתום הוא בבחי׳ והיא רחוקה ממני. וע"כ היא מטהרת טמאים כי משם יכולין להמשיך טהרה על כל הטמאים והירידה תהיה תכלית העלי׳ כנ"ל. וזה שפירש"י פ׳ בשלח שם שם לו חוק ומשפט שבת ודינין ופ"ה אדומה במרה נצטוו ובמכילתא וכן בסנהדרין ארז"ל שבת ודינין וכיבוד אב במרה נצטוו (והמפרשים ז"ל נתעוררו בזה וכו׳) וע"כ ארז"ל כשם שפ"ה אדומה מכפרת כך מיתת צדיקים מכפרת כי מיתת צדיקים הוא ג"כ בבחי׳ ירידה תכלית העלי׳ הנמשך מבחי׳ המאמר סתום כמבואר בליקוה"ל תחומין הלכה ו׳ וע"כ קרח שהיתה מעלתו גדולה מאד כמובא כי הי׳ גדול שבלוים שזה בחי׳ ועבד הלוי הוא בחי׳ המאמר סתום הנ"ל רק מחמת שמשם עיקר חיות של החיצונים היינו מגודל ההעלמה והסתרה שיש שם ע"כ התגרו בו החיצונים עד שנפל לספיקות והרהורים המבואר במאמר זה והרהר אחר משרע"ה וחשדו שלכבוד עצמו הוא דורש וארז"ל על זה המהרהר אחר רבו כמהרהר אחר שכינה. וע"כ חלק גם על מצות פ"ה אדומה כמובא וע"כ ירדו הוא ועדתו חיים שאולה כי מאחר שנפל למקומות אלו שהם בחי׳ מיתה ממש ולא נזדרז לחפש גם משם אחר כבודו ית׳ בבחי׳ אי׳ מקום כבודו הנ"ל שאז הי׳ זוכה שהירידה תתהפך לעלי׳ שזה סוד מיתת צדיקים מכפרת בחי׳ פ"ה אדומה וע"כ הוא שפגם בזה ירד חיים שאולה ועיין בהל׳ תחומין הנ"ל ותבין ביותר וע"כ נאמר בהם ויאבדו מתוך הקהל בחי׳ אבידה הנאבדת ולא נודע מקומה אי׳ וע"כ ארז"ל שעתידין להתבקש ולמצוא שנאמר תעיתי כשה אובד וכו׳ היינו כי ע"י הצדיקים שמכניסין דרך זה בעולם שאפילו גם בנפילה וירידה גדולה ח"ו יחפשו גם משם את השי"ת שזה בחי׳ תפלת תעיתי כשה אובד בקש עבדך ר"ל כי תעיתי למקומות כאלו שעליהם נאמר וכבודי לאחר לא אתן שאין שם הארת כבודך הק׳ וחיות אלקית שיש שם הוא בהעלם גדול בבחי׳ מאמר סתום וע"כ אני כשה אובד את מקום בעלי׳ כי נאבד ממני החיות אלקות והחיצונים שעיקר אחיזתם מבחי׳ ההעלמה שיש שם אורבים עלי מאד ללכדני במצודתם אבל אינני שומע להם רק אדרבא אני צועק אליך בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי כי אין אני נפרד ממך לגמרי ח"ו רק יודע אני שבודאי גם במקומי יש שם חיות דקדושה בחי׳ תורה ומצות רק שההעלמה התגברה עלי מאד עד שאין לי כח אפילו לחפש ולבקש ולדרוש אחריך רק אדרבא בקש אתה את עבדך כי אתה תוכל בקל לבקש ולמצוא אותי ולהחזירני אליך כי ההעלמה היא רק מצדי ולא מצידך ח"ו כי גם חשך לא יחשיך ממך וע"י תפלות ובקשות כאלה שזה בחי׳ איה מקום כבודו הנ"ל נתהפך הירידה לעלי׳ כ"כ עד שנתגלין כל ההעלמות ונתבטלין כל הסט"א עד שגם עדת קרח עתידין לעלות כנ"ל ועליהם אמרה חנה ה׳ ממית ומחיה כו׳ מוריד שאול ויעל כי גם ירידתם שירדו חיים שאולה ומשם צ"עקין משה ותורתו אמת כשארז"ל ע"ז גם ירידתם תתהפך לעלי׳ והכל בכח הצדיקי אמת שהם בחי׳ משרע"ה וע"כ סמכו רז"ל לענין הכיבוד אב של דמה בן נתינא וכו׳ תנא אבימי יש מאכיל אביו פסיוני וטורדו מן העולם ויש מטחינו ברחיים ומביאו לעוה"ב כי מבחי׳ המאמר סתים הנ"ל נמשך בחי׳ טימאה וטהרה מן הטומאה בבחי׳ מי יתן טהור מטמא לא אחד שזה בעצמו סוד כיבוד אב כי דייקא מטיפה טמאה וסרוחה שנמשך בשרשה ממקום גבוה ועליון רק מחמת גודל ההעלמה שיש שם ע"כ משם עיקר אחיזת הטומאה ואעפ"כ ע"ז דייקא נולדין בני אדם שמגדלין ומגלין כבודו ית׳ כי העיקר צריכין ליזהר שלא תתגבר עליו ההעלמה שיש שם במקומות אלו רק לחפש ולדרוש גם משם אחר כבודו ית׳ ואז ע"ז נתהפך הירידה לעלי׳ עד שזוכה להתגלות כבודו ית׳ בהארה עצומה ביותר שזה בעצמו מצות כיבוד אב כי בזה מבטלין ההעלמה רק אדרבא וכו׳ כמבואר בפנים וע"כ יש גם בזה שתי בחינות כי יש מאכילו מאכלים טובים אבל בבזיון כמבואר שם בשם הירושלמי בזה נותן כח להעלמה שתתגבר ביותר עד שנטרד מן העולם ויש מטחינו ברחיים אבל עושה זאת לכבודו כי מציל אותו מטירחות ויסורים גדולים ביותר נמצא שזאת הירידה היא תכלית העלי׳ וע"כ בא ע"ז לעוה"ב. וזה שסמוך לזה הביאו מענין הכיבוד אב של אבימי הנ"ל יומא חד א"ל אבוהי ר׳ אבהו אשקינן מיא אדאייתי לי נמנם גחין קאי עלוי׳ עד דאיתער אסתייע מילתא ודרש אבימי מזמור לאסף אלקים באו גוים בנחלתך ופירש"י שדרש קינה לאסף מיבעי לי׳ אלא שאמר שירה על שכילה הקב"ה חמתו בעצים ובאבנים שבביתו וכו׳ והתוס׳ פירשו שאמר אסף שירה על אשר טבעו בארץ שערי׳ וע"כ מי שיוציא השערים יוציא גם את קרח וב"ב שהיו בלועים וכו׳ והכל סובב והולך על ענין הנ"ל כי ע"י שהיה אבימי נזהר מאד בכבוד אביו שנוגע לסוד המאמר סתים וענין שהירידה תתהפך לעלי׳ ע"כ זכה להשיג אז הדרשות שדרז"ל על ענין מזמור לאסף וכו׳ שתוכן הכוונה שדייקא ע"י הירידה של חורבן ביהמ"ק הי׳ הקיום של כל ישראל בבחי׳ שכילה חמתו בעצים ובאבנים שבביתו וכו׳ כמו שפרש"י וכן ע"י הירידה הגדולה שטבעו בארץ שעריה ע"ז דייקא יהיה עליית בני קרח ע"כ צריכין להתחזק מאד אפי׳ בשעת הירידה הגדולה שצריכין בודאי לצעוק מאד בבחינת הצעקות שצעק אסף אלקים באו גוים בנחלתך טמאו את היכל קדשך וכו׳ אעפ"כ יאמרם בבחי׳ מזמור ויהי׳ חזק בדעתו שבודאי השי"ת ישמע צעקתו עד שיוכל להיות שהירידה זו בעצמה תתהפך לעלי׳ גדולה כנ"ל וצריכין לבאר עוד מזה שייך לענין זה גם מה שארז"ל ואמר אי אלהימו כו׳ זה טיטוס שחירף וגידף ונכנס לבית ק"ק וכו׳ וגידר את הפרוכת וכו׳ שזה עיקר בחי׳ אלקים באו גוים בנחלתך טמאו את היכל קדשך ששם עיקר הארת כבודו ית׳ בבחי׳ ובהיכלו כולו אומר כבוד. וזה בחי׳ וכבוד ה׳ מלא את הבית וכו׳. וזה למה יאמרו הגוים איה אלקיהם וכו׳ ומה שארז"ל ביום שחרב ביהמ"ק נולד משיח ונטלו ישראל אפיכו על עוונותיהם ומה שארז"ל טבעו בארץ שערי׳ לפי שחלקו כבוד לארון וכו׳ לפיכך לא שלטה בהם ברי׳ וכו׳:

(דף ע) **בעזבדא** דרב נחמן ששלח הזמנה אחר רב יהודא וכל הענין שם עיין במאמר אני ה׳ הוא שמי סי׳ י"א שכשאין משגיחין שיהיה כבוד השי"ת בשלימות. היינו ע"י גדלות ע"ז הדבורים שלו פגומים וכו׳ בבחי׳ סגרו פימו דברו בגאות וכבוד בשלימות אינו כי אם ע"י תוספת קדושה בחי׳ שמירת הברית בחי׳ כל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה וע"ז זוכה לבחי׳ טל אורות ומי שפוגם בזה בא לטל מלאכת וכו׳ וע"כ רב יהודא שהקפיד על ר"נ ששלח אחריו וחשב זאת לרמות רוחא וע"כ תיכף שבא לפניו ומצאו שעושה מעקה הוכיחו על שעושה מלאכה כי כיון שנתמנה אדם פרנס על הצבור וזכה לכבוד דקדושה הכלול מטל אורות הכלולים בואו של כבוד שהם בחי׳ טעמים שלש עם נגד כמבואר בפנים ע"כ אסור לו לעשות מלאכה בפני ג׳ כי זה מבחי׳ הטל מלאכות שהם היפך הטל אורות וגם כי בזה מזלזל בכבודו ופוגם בכבוד דקדושה ח"ו והשיב לו שהוא מלאכה של מצוה עשיית מעקה ומלאכה כזו היא מבחי׳ ל"ט מלאכות המשכן אבל מחמת שקרא אותה המלאכה פורתא דגונדריא הוכיח אותו על שמשנה לשונו ולא קרא אותו מעקה או מחיצה וכן כשאמר לו ליתיב מר אקרפיטא ולא גילה לו עדיין פנימיית כוונתו שזה בא מבחי׳ רמות רוחא בדקות גדול וע"ז אין דבוריו שלמים כנ"ל וכשאמר לו ליכול מר אתרונגא א"ל הכי אמר שמואל כל האומר אתרונגא תלתא ברמות רוחא וכו׳ ע׳ מאמר להמשיך שלום סי׳ י"ד ומשכי׳ דצאוורי׳ תלתא פרסי זה בחי׳ הדברים שדרך בני אדם להתגדל בהם הם ג׳ דברים בחי׳ חכם גבור ועשיר וכו׳ והגדלות נקרא משכא דצאוורא בחי׳ תדברו בצוואר עתק. וזה בחי׳ ג׳ דברים שנאמר אצל עץ הדעת שעיקר הפגם הי׳ ע"י רמות רוחא כמובא וע"כ נאמר בו כי טוב העץ למאכל זה כנגד בחי׳ גבורה כי ע"י המאכל ניתוסף כח וגבורה באדם בבחי׳ דוק בככי וכו׳. ותאוה הוא לעינים זה כנגד בחי׳ עשירות כמובא בס׳ נ"ס בבחי׳ ומה יתרון לבעליו כ"א ראות עיניו. וזה בחי׳ גם עינו לא תשבע עושר בחי׳ אין אדם מת וחצי תאוותו בידו ונחמד העץ להשכיל ותרגומו ומרגג אילנא וכו׳ זה כנגד בחי׳ חכמה. וזה שארז"ל שצעק אז האילן אל תבואני רגל גאוה וכו׳ ומובא כי אתרג ר"ת אל תבואני רגל גאוה כי אתרוג רומז לבחי׳ מלכות כידוע ומלכות הוא בחי׳ הכבוד הכלול מג׳ בחי׳ אלו חכמה גבורה ועשירות כמבואר במאמר תקעו תוכחה וצריכין ליזהר מאד מגאוה בכדי שלא לפגום ע"ז בהכבוד דקדושה ח"ו והנה נקרא אתרוג על שם שהוא נחמד למראה כי נחמד תרגומו מרגג כנ"ל וכמובא. וע"כ אמר שמואל כל האומר אתרונגא תלתא ברמות רוחא היינו שמזה שמשנה את דבורו ואינו קורא לאתרוג לא כלשון

חכמים

חכמים ולא כלשון סתם בני אדם מזה מובן שפגם בבחי' אל תבואני רגל גאוה ויש לו איזה בחי' רמות רוחא מאחת משלש בחי' אלו היינו מבח' חכמה שזה בחי' ונחמד העץ להשכיל שתיגימו ומיגג כנ"ל (וצריכין עוד לבאר בזה) ואח"כ כשאמר לו תיתי דוגג תשקינן וכו' א"ל כמה מימרות בשם שמואל וכולם בענין גדר ערוה שהיא עיקר הקדושה שעי"ז עיקר שלימות הכבוד כנ"ל:

(בבא קמא דט"ז) **וכבוד** עשו לו במותו מלמד שהושיבו ישיבה על קברו וכו' מבואר בליקוטי הלכות בציעת הפת הלכה הא ע"פ מאמר להמשיך שלום ע"ש ובזה מבואר גם מה שאמרו אח"כ שהניחו ס"ת על מטתו של חזקי' ואמרו קיים זה מה שכתוב בזה וכו' (ועל צדיק אחר אנוחי מנחינן קיים לא אמרינן) ארכב"ח הוה אזלינא בהדי דר"י למשאל שמעתתא כי הוה עאל לבית הכסא והוה בעינא מני' מלתא לא פשיט לן עד דמשי ידי' ומנח תפלין ומברך והדר אמר לן אפי' קיים אמרינן לימד לא אמרינן והאמר מר גדול תלמוד תורה שהתלמוד מביא לידי מעשה לא קשיא הא למיגמר הא לאגמורי' ע' רש"י ותוספות היינו כי כל זמן שנצרך ר"י ליכנס לביהכ"ס לא רצה להשיב לו כי אז העשנים של המותרות בחי' בגדים הצואים מבלבלין את המוח וע"כ לא פשיט לו עד דמשי ידי' לטהרם מאחיזת הבגדים הצואים שבביהכ"ס ומנח תפלין שהם עיקר בחי' המוחין השלמים שזה בחי' בכל עת יהיו בגדיך לבנים דא ציצית שהם בחי' בגדים נקיים כסות נקי דא כנפי מצוה והדר ושמן על ראשך אל יחסר דא תפלין בח' מוחין זכים. והדר אמר לן אפי' קיים אמרינן כי בוודאי יש גם שאר צדיקים גדולים שזכו להפשיט הבגדים הצואים בשלימות וללבוש בגדים נקיים ולבנים שזה בחי' כלל קיום התורה. אבל לימד לא אמרינן כי זה עיקר שלימות הצדיק הגדול במעלה מאד כשזוכה ללמד תורתו לאחרים היינו שע"י למוד תורתו יהיו נעשין גרים ובעלי תשובה. וזה הי' מעלת חזקי' שזכה להרביץ תורה בישראל הרבה מאד במעלה מופלגת כמו שפירשו התוס' והאמר מר גדול ת"ת שמביא לידי מעשה פירש"י אלמא מעשה עדיף היינו כי זה עיקר הכלית למוד התורה להביא לידי מעשה להפשיט הבגדים הצואים וללבוש בגדים נקיים. והתוס' פירשו וכיון שאנו אומרים קיים ממילא נכלל בזה הלמוד ג"כ כי א"א זה בלא זה ולא אסיק אדעתא השתא לחלק בין לימד ללומד ומשני הא לאגמורי דלימד ודאי לא אמרינן דהא ודאי עדיף שמביא את הרבים לידי מעשה וכו' ע"ש ולכאורה קשה איך לא אסיק אדעתי' לחלק בין לומד לל מד וכי לא ידע מעלת ת"ת דרבים דעדיף טפי אך לפי הנ"ל ניחא כי הצדיק הגדול בזה הלמוד שלומד תורה בעצמו בזה הלמוד גופא הוא מלמד גם לאחרים כי ע"י הלמוד התורה שלו מביא הארה בשורש נשמות ישראל במחשבה דקוב"ה ועי"ז בעצמו נעשין גרים ובע"ת ובכוונה זו כשאמר לו ר"י לימד לא אמרינן לא דקדק להדגיש הלמד ביותר עד שלא הבין כוונתו ושאל אותו והאמר מר וכו' ואז פירש לו כוונתו הא למיגמר היינו אלמוד שלומד בעצמו מביאו לידי מעשה ללבוש בגדים נקיים כנ"ל. הא לאגמורי היינו בחי' הלמוד של צדיק כזה בחי' חזקי' אפי' כשלומד בעצמו הוא ג"כ לאגמורי ללמד לאחרים כי ע"י למוד תורתו נעשין גרים ובעלי תשובה'

עוד י"ל מלת כי קיים סיבל שני משמעות או שקיים בעצמו דברי התורה או שגם הכנים קיום התורה בעולם ע"י שלימד תורתו לאחרים וכעין שדרז"ל על אשר לא יקים את דברי התורה וכו' וזה ע"ד שכתוב ומאמר אסתר קיים את דברי הפורים וכו' וא"כ לפי זה הי' טוב יותר לומר קיים כי זה עיקר מעלת הלמוד כשמביא למעשה בבחי' גדול ת"ת שמביא לידי מעשה והשיב לו הא למיגמר שמלת קיים יכולין לפרש שהוא בעצמו קיים את התורה וממילא מובן שלמד ג"כ דאל"כ איך קיים. הא לאגמורי היינו שבמלת לימד מבואר להדיא שלמד גם לאחרים וממילא נכלל בזה שהכנים קיום התורה בעולם כי מאחר שלמד עמהם בוודאי קיימו אותה ג"כ כי גדול ת"ת שמביא לידי מעשה וזה נוגע למה שמובא שם בליקוטי הלכות הנ"ל מה שלכאורה אינו מובן כי הלא אעפ"י שע"י למוד התורה של הצדיק מגיע הארה גדולה גם להפושעי ישראל שיחזרו בתשובה ונבראים נשמות הגרים הלא אעפ"כ מבואר שם במאמר להמשיך שלום שעדיין הם רחוקים מהקדושה מאד ויכול להיות להם מניעות רבות וכו' וא"כ קשה צדיק מה פעל אך באמת ע"י גודל ההארה הזאת שבאה עליהם שזה בחי' מה שהצדיק מלמד תורתו לאחרים עי"ז בעצמו מתגברין גם הם לעסוק בלמוד התורה עד שזוכין לשבר כל המניעות ולהפשיט הבגדים הצואים וללבוש מחלצות וכו' ע"ש וזה בחי' גדול ת"ת שמביא לידי מעשה היינו כנ"ל:

(דף נ"א) **כל** העוסק בתורה ובגמ"ח זוכה לנחלת שני שבטים וכו' זוכה לכילה כיוסף דכתיב בן פורת יוסף וכו' וזוכה לנחלת יששכר דכתיב יששכר חמור גרם פירש"י עתיר בנכסין איכא דאמרי אויביו נופלין לפניו כיוסף וכו' וזוכה לבינת כיששכר וכו' ע' מאמר אשרי תמימי דרך סי' א'. וזה בחי' כל העוסק בתורה ובגמ"ח היינו שגומל חסד עם השכינה בחי' מלכות שהיא בחי' עני' ודלה בחי' מסכן וחכם המבס"נ וע"י תורה וגמ"ח נותן כח למלכות דקדושה ומעלה אותה מעניותה ודלותה ועי"ז זוכה לחן שזה בחי' מה שזכה יוסף לחן בחי' בן פורת יוסף כמו שפירש"י שם גם זוכה לעשירות בחי' נחלת יששכר איכא דאמרי אויביו נופלין לפניו היינו שזוכה להכניע בחי' מלכות דסט"א בחי' היצה"ר שהוא עיקר השונא והאויב של האדם כמו שארז"ל ע"פ מציל עני מחזק ממנו וכו' והוא שורש כל האויבים והשונאים כמבואר בזוה"ק וזוכה לבינה וכו' היינו שזוכה לקשר עצמו אל השכל שיש בכל דבר וכו' כמבפ"נ:

(דל"ב) **מאי** ברשות איכא (היינו לרוץ בע"ש) כדרי' חנינא דאמר ר' חנינא בואו ונצא לקראת כלה מלכתא וכו' (והפירוש כפשוטו הוא ע"ד שאמרו במסכת שבת דקי"ט רנב"י מכתף ועייל מכתף ונפיק וכו' ע"ש ברש"י וזה ג"כ בואו ונצא היינו להיות עייל ונפיק להכנים ולהוציא מה שצריכין לכבוד שבת) ר' ינאי מתעטף וקאי ואמר בואי כלה בואי כלה ע' מאמר קרא את יהישע סי' ואו ששבת הוא בחי' תשובה וזה וכבדתו מעשות דרכיך בחי' שני דרכי התשובה בחי' עייל ונפיק וע' בליקוטי הלכות הל' שבת ה"ז שבחי' עייל ונפיק הוא בחי' עבודה פנימיית יחיצוניות שהוא העבודה של תורה ותפלה והעבודה של אכילה ושתיה וכו' וזהו שא' ר"ח בואו ונצא לקראת כלה בחי' עייל ונפיק הנ"ל ר' ינאי מתעטף וקאי ואמ' בואי כלה בואי כלה כי אפי' בחי' ונפיק בחי' העבודה של אכילה ושתיה של שבת הוא ג"כ בחי' עייל כי אכילת שבת כולה קודש וכו' כמבואר בדבריו ז"ל וע"ש עוד בליקוטי הלכות הנ"ל ובהל' תחומין הלכה הא שאעפ"י שקדושת שבת קביעא וקיימא ונמשך הארתה בלי אתעדל"ת כלל אעפי"כ כל אחד מקבל הארת קדושת שבת לפי הכנתו בבחי' מי שטרח בע"ש וכו'. וזה ג"כ מה שאמר ר"ח בואו ונצא לקראת כלה היינו שצריך להכין עצמו לצאת לקראתה כדי לקבל קדושתה ור' ינאי הודיע הלימוד שקדושת שבת קביעא וקיימא ונמשכת אפי' על מי שלא הכין עצמו כראוי שזה התחזקות גדול להקטנים במעלה כמבואר בהלכות הנ"ל ואעפי"כ צריך קצת הכנה עכ"פ שזה בחי' מתעטף וקאי ואמר בואי כלה בואי כלה וע"ש עוד בהלכות הנ"ל שעיקר קדושת שבת מקבלין ע"י התקרבות להצדיק הגדול שהוא בחי' משה שא"ל הקב"ה מתנה טובה יש לי בבית גנזי וכו' לך והודיעם. ובזה מובן מה שא' רנב"י הנ"ל אי הוו רב אמי ורב אסי מקלעי להכא לא מכתפינא קמיהו ר"ל כי מאחר שזוכה לשמש את רב אמי ורב אסי שהי' צדיקים גדולים וכן רב אמי ורב אסי זכו לשמש את ר' יוחנן וע"י התקרבות לצדיקים גדולים זוכין לקבל הארת שבת עד שהי' מכתפי ועיילי מכתפי ונפקי כנ"ל. וזה בחי' ומכתף ועייל וכו' היינו הן בבחי' עייל הן בבחי' נפיק ישאו עליהם עול תורה ומצות שזה בחי' קדושת שבת ששקולה ככל המצות כמו שארז"ל ועול תורה הוא בחי' משא הארון שנאמר בו בכתף ישאו:

(דנ"ד) **מפני** מה בדברות הראשונות לא נאמר בהם טוב וכו' הואיל וסופן להשתבר ח"ו פסקה טובה מישראל מבואר קצת עפ"י המבואר במאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים סי' ל"ד מענין שבירת כלי החסד שנפלו אל בינה דבריאה שמזה נמשך בחי' שברי לוחות והתיקון לזה ע"י אור החסד שנשאר ביסוד דאצי' שהוא בחי' צדיק יסוד עולם וכו' וידוע שטוב מרמז למדת צדיק יסוד עולם מצד החסד שבו ע' פרדס ומאורי אור וע"כ אם הי' בלוחות הראשונות שנשברו תיבת טוב הי' פגם השברי לוחות נוגעים גם למדה זאת ח"ו ואז הי' קשה למצוא תיקון והיתה ח"ו פסקה טובה מישראל אבל עכשיו המשיך משרע"ה תיקון לשברי לוחות ע"י אור החסד שנשאר ביסוד דאצי' שהוא בחי' טוב כנ"ל וע"כ בדברות האחרונות נאמר בהן טוב:

(דף פ') **רב** ושמואל ורב אסי אקלעו לבי שבוע הבן וכו' ע"ש הספק שהי' ביניהם תחלה מי יכנוס בראש וכו' אדהכי והכי (פירש"י דהוו מסרבי) אתא שונרא וקטע לידא דינוקא נפק רב ודרש וכו' מבואר ע"פ מאמר להמשיך שלום שע"י הכבוד שנותנין ליראי ה' שזה בחי' עליית הכבוד לשורש היראה עי"ז נמשך שלום בעולם שלום הפרטי ושלום הכללי עד שכל הבריות מרחמין זה על זה וכו' ע"ש וזה שספו רז"ל שאדהכי והכי שהיו עומדין בחוץ והיו מסרבין כל אחד

ליגנס

ליכנס לפני חבירו וחגם כי אדרבא כל זה הי׳ לכבודם אך עכ״פ הי׳ לעת עתה קצת זלזול כבודם מה שעומדים כ״כ בחוץ ואינם יכולים ליישב הענין על מכונו איך לקיים ואת יראי ה׳ יכבד ומי יכנוס בראש וע״כ אתי שונרא וקטעי וכו׳ היפך מבחי׳ הנ״ל שכל הבריות ירחמו זה על זה כי אז לא הי׳ ניזוק הילד ע״י השונרא כי היתה מרחמת עליו כמו שיהי׳ לעתיד וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי וכו׳ ושעשע יונק על חור פתן וכו׳ לא ירעו ולא ישחיתו וכו׳ שזה בחי׳ השלום הנפלא שיהי׳ בעולם לעתיד כשיעלה הכבוד לשרשו בשלימות:

(דצ״ב) **השב** אשת האיש כי נביא הוא וכו׳. אשת נביא בעי אהדורי׳ אשת אחר לא בעי אהדורי ארשב״נ אר״י השב אשת האיש מכל מקים ודקאמרת הגוי גם צדיק תהרוג וכו׳ כי נביא הוא וכבר למד (נ״א וממך למד) אכסניא שבא לעיר וכו׳ על עסקי אשתו שואלין אותו וכו׳ מבואר ע״פ מאמר תקעו תוכחה מענין התפלה בבחי׳ דין שהסט״א בולעת אותה כי עיקר יניקת הסט״א הוא מבחי׳ דינים וכו׳ וע״כ הם נאחזים ח״ו בתפלה זו שהיא בבחי׳ דין ובולעין אותה ואז צריכין בעל כח גדול שיוכל להתפלל תפלה בבחי׳ דין והתפלה הזאת עומדת בבית הבליעה של הסט״א עד שע״ז מוכרחת להקיא ולהוציא מקרבה כל התפלות וכל הקדושות שבלעה וכו׳ ע״ש וע׳ במאמר משפטים ריקדין סי׳ יו״ד מענין השב אשת האיש אש״ת ר״ת אדני שפתי תפתח וכו׳ כי נביא הוא ותפלתו שגורה בפיו וכו׳ וכן במאמר תקעו ממשלה מבואר ששלימות התפלה הוא ע״י נבואה וכו׳ וזה ששאלו רז״ל אשת נביא בעי אהדורי אשת אחר לא בעי אהדורי כי הלא ע״י התפלה שלימה של הבעל כח הנ״ל שבלעה אותה הסט״א שזה בחי׳ לקיחת שרה לבית פרעה ולבית אבימלך ע״ז מוכרחת הסט״א להחזיר כל התפלות שבלעה אפי׳ אותן תפלות שאין בהם שלימות כ״כ. ומשני השב אשת האיש מכל מקום היינו כל התפלות של שאר אנשים ג״כ כנ״ל ודקאמרת הגוי גם צדיק תהרוג הלא הוא אמר לי אחותי היא וכו׳ היינו שטען אבימלך שהוא צדיק בדין זה שלקח את שרה כי אברהם כעצמו גרם זה במה שאמר אחותי היא זה בחי׳ טענת הסט״א נגד התפלה בבחי׳ דין שמחמת שהיא בבח׳ דין ועיקר יניקת הסט״א היא מבחי׳ דינים ע״כ היא בולעת אותה על זה השיב לו נביא הוא וממך למד וכו׳ היינו כי ע״י שהוא נביא וזכה לשלימות התפלה וכשבא לכאן וראה ששואלין אותו על עסקי אשתו הבין שזה מחמת התגברות תאוות ניאוף שאז אין יכולין להתפלל בבחי׳ רחמים ותחנונים ומוכרח להתפלל תפלה בבחי׳ דין אעפ״י שבזה נתן מקום לסט״א ביותר לבלוע אותה שזה בחי׳ מה שבזה שאמר אחותי היא נתן להם מקום לטעות ולקחת אותה לבית אבימלך אעפ״כ הי׳ זה בהכרח כנ״ל ובטח בחסדי הש״ת שבוודאי יהי׳ מוכרח להחזיר אותה עם שאר הקדושות שבלע עד שע״ז ימשיך בחי׳ התפשטות הנבואה ביותר שזה נ״כ בחי׳ כי נביא הוא וכן ע״י כל זה נמשך רפואה כמבואר במאמר תוכחה הנ״ל וזה ויתפלל בעדך וחי׳ וכמ״ש אח״כ ויתפלל אברהם וכו׳ וירפא אלקים את אבימלך כי אעפ״י שמבואר שם שע״י התפלה הנ״ל הסט״א והקליפות כלין והולכין וכו׳ אעפ״כ לעת עתה צריכין עדיין ליתן להם איזה חיות בצמצום גדול כמבואר במאמר מריקים שקיהם ובמאמר מרכבות פרעה וזה בעצמו עיקר הכנעתם כמבואר במ״א:

ובדרך צחות עוד אפשר לומר ע״פ המבואר בסי׳ ר״ט על מאמר תפלות כנגד תמידין תקנום שע״י הכנסת אורח ת״ח נתתקן התפלה וכו׳ וזהו שאמר אכסנאי שבא לעיר על עסקי אכילה ושתיה שואלין איתו שזה בחי׳ תיקון התפלה או על עסקי אשתו שואלין אותו שזה בחי׳ פגם התפלה כנ״ל ע״כ הוכרח לומר אחותי היא כנ״ל:

(בבא מציעא דל״ג) **שמעו** דבר ה׳ החרדים אל דברו אלו תלמידי חכמים אמרו אחיכם אלו בעלי מקרא שונאיכם אלו בעלי משנה מנדיכם אלו עמי הארץ. שמא תאמר אבד סברם ובטל סיכויים ת״ל ונראה בשמחתכם שמא תאמר ישראל יבשו ת״ל והם יבושו וישראל ישמחו. ע״פ מאמר ואתחנן סי׳ ע״ח בליקות״נ. וזה החרדים אל דברו אלו ת״ח שדבוקים בהתורה הק׳ ובעשר קדושות שנתקדשה א״י שהם בחי׳ יראה וע״כ הם חרדים אל דברו. אמרו אחיכם וכו׳ למען שמי יכבד ה׳ כי דייקא מחמת שאינם קרובים אל התו״ה בשלימות והם בחי׳ אנשים פשוטים פראסטאקים נגד הת״ח ע״כ בהם דייקא יכבד ה׳ כי אין מדקדקין עמהם כ״כ שזה בחי׳ מה שאמרו שם למעלה שלעמי הארץ זדונות נעשין להם כשגגות שזה בחי׳ מה שלכאורה סוברין שהאוצר מתנת חנם נברא בשביל מי שאין לו שום זכות וא״כ יהי׳ האיש פשוט גדול מהת״ח אבל באמת אינו כן כמבואר בפנים וזה שמים שמא תאמר אבד סברם ובטל סיכויים היינו שאלו אנשים פשוטים הרחוקים מהתורה הם לאחר יאוש ח״ו אבל באמת אינו כן כי אסור לייאש עצמו כי אפילו איש פשוט צריך לחזק עצמו ביראת ה׳ ובעבודה פשוטה לפי בחינתו כי גם הוא מקבל חיות מהתורה ע״י הצדיק הגדול שהוא לפעמים איש פשוט ובזה הוא מחיה את כולם וכו׳ ועי״ז יכולין לבא לשמחה גדולה וכו׳ כמבואר שם בפנים וזה שאמרו ת״ל ונראה בשמחתכם (ערש״י) היינו שהנביא כלל א״ע עם אותם הפשוטים ואומר להת״ח אני ואלו הנ״ל נראה בשמחתכם כי ע״י שהנביא שהי׳ במעלה מופלגת מאד והוריד א״ע כ״כ להיות גם הוא איש פשוט לפעמים עד שכלל עצמו ג״כ עם הפשוטים עי״ז הוא ממשיך להם חיות ושמחה עד שגם עליהם נאמר ונראה בשמחתכם. שמא תאמר ישראל יבושו כי מאחר שכל חיותם של הנ״ל הוא ע״י האוצר של מתנת חנם ע״כ יבשו כי מאן דאכיל דלאו דילי׳ בהית לאסתכולי באפי׳ ת״ל והם יבושו העכו״ם יבושו כי מאחר שהם רחוקים מהתורה לגמרי ע״כ בוודאי יבושו אבל ישראל ישמחו כי מאחר שהם סמוכים להתורה הק׳ באיזה התקרבות כל שהוא אם במקרא אם במשנה אם בדרך ארץ עכ״פ וכן הם סמוכים אל הצדיק הגדול הנ״ל שממשיך גם להם חיות מהתורה הק׳ בדרך נפלא ונורא מאד ע״כ לא יבושו לעולם אלא ישמחו וכמו שאין הבן מתבייש לקבל מתנה מאביו כמו כן כל ישראל נקראים בנים למקום וכמבואר בלקו״ה מתנה ה״ה ע״ש ותבין ג״כ לפרש מאמר הגמרא הנ״ל בביאור יותר קצת, וזה בחי׳ מה שאחר שאמר רבינו ז״ל מאמר ואתחנן הנ״ל הי׳ שמח מאד בשמחה גדולה וביראה גדולה ואז אמר לאחד מאנ״ש מה אתה בוש בשבילנו נברא העולם היינו כנ״ל.

לענין הלכות מתנה הנ״ל אמרתי אעפ״כ לרשום קצת ר״פ לזכרון שמעו דבר ה׳ החרדים וכו׳ אלו ת״ח פירש״י ששמשו חכמים הרבה ללמדם טעמי משנתם היינו הת״ח הצדיקים שאינם עומדים על מדריגה אחת רק רוצים לעלות מדרגא לדרגא ולהשיג בכל פעם הנסתר מהם שהוא בחי׳ נשמע בחי׳ יראה והוא בחי׳ דבר ה׳ בחי׳ דברי תורה. אמרו אחיכם וכו׳ למען שמי יכבד ה׳ שהם אומרים שאדרבא שזה שאינם רוצים להשיג את הנסתר מהם זהו כבודו ית׳ בבחי׳ כבוד אלקים הסתר דבר (עתא״ג) אבל באמת אינו כן כי בוודאי צריך האדם לעלות בכל פעם למדריגה גבוה ביותר ולהשיג מה שהי׳ נסתר ממנו וזה עיקר כבוד התורה כמו שארז״ל אם לא במה שנאמר במופלא ממך בל תדרוש וכו׳ וזה בחי׳ מה שארז״ל משמת ר״ג בטל כבוד התורה מחמת שבימיו היו לומדין תורה בעמידה היינו כמבואר בפנים במאמר חותם בתוך חותם סי׳ כ״ב וזה שמא תאמר אבד סברם ובטל סיכויים כי מאחר שאינם רוצים להשיג את בחי׳ נשמע וכתר הנעשה ארז״ל כבר אבדו אותו ישראל במעשה העגל ת״ל ונראה בשמחתכם כי הנביא השיג כ״כ בחי׳ הנשמע במדריגה גבוה עד שזכה לשמוע דבר ה׳ שהיא נבואה ומבחי׳ הנשמע משם עיקר בחי׳ השמחה והנביא כלל עצמו עם אותם הקטנים במעלה והמשיך הארת הנשמע גם עליהם עד שגם הם יראו בשמחת הת״ח החרדים שזכו להשיג בחי׳ הנשמע. שמא תאמר ישראל יבשו כי הנשמע הוא בחי׳ יראה בחי׳ בושה וע״כ אפשר לומר שלא יזכו רק לבחי׳ הבושה אבל לא לבחי׳ השמחה ובושה כזאת היא בחי׳ בושה ממש שקשה יותר מצער של גיהנם כמבואר בפנים כי עיקר שלימות הבושה והיראה הוא כשכלולה עם בחי׳ השמחה בבחי׳ וגילו ברעדה כמבפ״נ ת״ל והם יבושו עכו״ם יבושו וישראל ישמחו היינו כנ״ל:

(דנ״ח) **במערבא** במאי זהירי א״ל באחוורי אפי׳ וכו׳ ע׳ מאמר ואכלתם סי׳ מ״ז ששפע א״י הוא הארת פני יעקב בחי׳ תפלין בחי׳ כליות הגוונין וכשפוגמין בזה אזי נעשה מכליות הגוונין בושה ובא עליו בושה ונשתנה פניו לכמה גוונין וכו׳ ע״ש וז״ש לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחוורו היינו כנ״ל וע״כ בא״י זהירין באחוורי אפי׳ כי זה ההיפוך מקדושת א״י כנ״ל:

(דס״ה) **כל** המלמד את בן ע״ה תורה אפי׳ הקב״ה גוזר גזירה מבטלה בשבילו וכו׳ מובן ע״פ מאמר דרשו בסי׳ ל״ז ע״ש בענין הזהירו בבני עמי הארץ שמהם תצא תורה וכו׳. עוד י״ל כל המלמד את בן חבירו תורה זוכה ויושב בישיבה של מעלה היינו שזוכה להשיג ע״ז אורות המקיפין שזה בחי׳ עתידין צדיקים שיהי׳ מחיצתן לפנים ממלאכי השרת ע׳ מאמר כי מרחמם בלקות״נ סי׳ ז׳ וזה בחי׳ ישיבה שלמעלה שיושבין ועוסקין בתורה לפניו ית׳ וזה שלמדו זה ממה שנאמר אם תשוב (פירש״י ישראל למוטב) ועי״ז ואשיבך כי זוכה גם הוא להשיג ע״ז מה שלא השיג תחלה. לפני תעמוד היינו שיעמוד לפניו ית׳ במחיצתי כביכול שזה בחי׳ השגת אורות המקיפים שהם בחי׳ אור הפנים וכל המלמד את בן ע״ה תורה שזה בחי׳ לאהפכא חשוכא לנהורא

לנהורא שמהפך ההסתרה שבתוך הסתרה לדעת עי"ז אפילו הקב"ה גוזר גזירה מבטלה בשבילו וכו' היינו מדה כנגד מדה. וזה אם תוציא יקר מזולל כפי תהי' כי ע"י בחי' מלכות פה נתגלין ההסתרות ונתהפכין לדעת ע' מאמר וביום הביכורים סי' נ"ו וזה עיקר תענוגו ית' בחי' ואבית תהלה מגושי עפר וכו' המבואר במאמר כי מרחמם ינהגם הנ"ל:

(בבא בתרא ד"ט) **עולא** משגש ארחתי' דאימי' וכו' ע' מאמר עתיקא ס' כ"א שהכלימה והבושה אזיל סומקא ואתא חיוורא הוא בחי' דם נעכר ונעשה חלב וע"כ כשנכלם רב ששת וחלש דעתי' על ידו וכו' אתיא אמי' וצווחא ולא אשגח בה עד שאמרה לו חזי להני תדי דמצית מינייהו היינו שיינק מהם החלב שנעשה מהדמים שלה ע"כ כדאי שיתרצה בשבילה למחול על עלבונו שהוא ג"כ כבחי' הנ"ל בחי' אזיל סומקא ואתי חיוורא כנ"ל גם כי זה בעצמו להמתיק הרוגז והכעס ע"י חסד ורחמים הוא ג"כ בחי' דם נעשה חלב וזה ג"כ בחי' אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו וע' מאמר תקעו ממשלה בלקות"נ סי' א' שהתמימות ורתיחת הדמים שבלב הוא כפי החלב שיינק בקטנותו בחי' חם לבי בקרבי ר"ת חלב וע"כ כשחרה רו לרב ששת על רב אחדבוי על שהשיב לו בבדיחותא והי' זה לדעתו כמו עזות שנמשך מרתיחת הדמים וע"כ כשצווחה אמו ולא אשגח בה הוכרחה להזכיר לו שגם הוא ינק מחלבה ותלתה החסרון בעצמה שמה שהשיב לו רב אחדבוי בנה בבדיחותא הוא מחמת שינק מחלבה וכן מה שחרה לו לרב ששת כ"כ עד שאינו משגיח כלל על הצעקות שלה זה ג"כ מחמת רתיחת הדמים שיש לו ע"י שינק מחלבה ומחמת שגרם לה להתבזות כ"כ ולתלות החסרון בהחלב. שינקו ממנה והחלב נעשה מהדמים שלה כנ"ל ע"כ נקרא משגש ארחתי' דאימי' ארחתא דייקא מלשון אורח כנשים:

(די"ד) **א"ל** רבנין לרב המנונא כתב ר' אמי תיו ספרי תורה א"ל דילמא תורה ציוה לנו משה כתב. כי ע"י התורה נתקבלין כל התפלות שזה בחי' תיו כמבואר במאמר אשרי תמימי סי' א' וע"כ ספרו לרב המנונא על ר' אמי שכתב תיו ספרי תורה והוא לא האמין להם כי הוא מספר גדול מאד. ע"כ אמר להם דילמא תורה ציוה לנו משה כתב כי בפסוק זה מרומז ג"כ ענין הנ"ל כי ע"י התור' נתחבר הנון והחית וזוכין להסתכל על השכל שיש בכל דבר שזה בחי' יעקב ועי"ז נעשה בחי' תיו ונשמעין דבריו ונתקבל בקשתו. וזה בחי' תורה ציוה לנו משה מורשה קהלת יעקב היינו שהתורה שצוה לנו היא לנו ירושת עולם ועי"ז זוכין לבחי' יעקב כנ"ל. והנה הנון חית תיו הנ"ל הוא בבחי' דברי חכמים בנח"ת נשמעים כמבואר בפנים וע"ש שפירש"י משה נפטר זה כמה שנים ועדיין גזירותיו מקובלים על ישראל שזה בעצמו בחי' מורשה קהלת יעקב שגם אחר פטירת משה התורה היא ירושה לנו:

א"ל רבא לר"ז נטע ר' ינאי תיו כרמי. היינו שתיקן המלכות שנקרא כרם ה' צבאות והעלה אותה עד החכמה שזה סוד תיו פיסה דא"י שהם כנגד ד' יודין דע"ב שזה בחי' ה' בחכמה יסד ארץ כמובא בכתבים ומובא במאמר הנ"ל שזה בחי' שנעשה אור הלבנה כאור החמה שזה בחי' את שני המאורות הגדולים כי ר' ינאי דרשו על לפני שמש ינון שמו כמבואר בפ' חלק שזה בחי' הנ"ל. א"ל דילמא שתים כנגד שתים ואחת יוצאה זנב שזה נקרא כרם קטן כמבואר בירושלמי ובש"ע יו"ד סי' רצ"ו וזה בחי' את המאור הקטן וכו' וזה ג"כ כעין מה שאמר מקודם דילמא תורה ציוה לנו וכו' שזה הפסוק נקרא ג"כ תורה שלימה אבל הוא בבחי' קטנות עדיין שזה בחי' מה שארז"ל קטן היודע לדבר אביו מלמדו תורה מאי תורה תורה ציוה לנו משה כמו שכתבו התוס' שם כי אעפ"י שר' אמי ור' ינאי בוודאי עשו תיקונים נפלאים בענין זה אבל עדיין צריכין להעלותה מבחי' קטנות לגדלות ואזי יבא משיח ויתעלה מלכותו ית' בשלימות ויתבטל היצה"ר וכל בחי' מלכות דסט"א לגמרי בביטול גמור וע' חלק דצ"ח ע"ב אמר רב לא אברי עלמא אלא לדוד (שהוא בחי' מלכות בחי' נון והוא ג"כ בחי' תפלה) ושמואל אמר למשה (שהוא בחי' החית בחי' חמה בחי' פני משה כפני חמה והוא ג"כ בחי' תורה כמ"ש זכרו תורת משה וכתיב תורה ציוה לנו משה) ור' יוחנן אמר למשיח (שהוא כלול משניהם כי נקרא משיח בן דוד וארז"ל שילה דא משה משיח) מה שמו דבי ר' שילא אמרי שילה שמו שנאמר עד כי יבא שילה (שזה בחי' משה כנ"ל דבי ר' ינאי אמרי ינון שמו שנאמר לפני שמש ינון שמו שזה נאמר על מלכות בן דוד בחי' נון הנ"ל) דבי ר' חנינא אמרי חנינה שמו (היינו כי אז יהי' בשלימות התחברות והתקשרות החית והנון ויהי' נעשה חן ואז יתעלה החן והחשיבות של ישראל בשלימות) ויש אומרים מנחם שמו היינו כשמתחברים הנון והחית זה עיקר הנחמה על הכל בבחי' ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו וכו' כי זה בחי' מה שמבואר בזוה"ק ומובא בליקות"נ ס' צ"א כי הנך המלכים גיערו עברו יחדיו כד מלכים אזדמנו תרוייהו בריעותא חדין ר"ן כל אנפין נהירין וכל חובין אתעברו יהולהו מארי דדינין אתכפיא ואתעבירו מעלמא וכו' וזה בחי' מנחם כמבואר בזהר פנחס דרל"ו מם פתוחה ומם סתומה דא מלכא עלאה ומלכא תתאה וכו' היינו כנ"ל ושארז"ל במ"א ג"כ מה שמו של משיח ה' שמו וכו' היינו בחי' יחודא עלאה ויחודא תתאה וזה שאמרו ג"כ צמח שמו צמח גימ' חקל בחי' המלכות וגימ' הוי' אקי' הוי' א"ד כמ בא בכוונות את צמח דוד וזה בחי' עליית המלכות עד הראש כמובא בכוונות חנוכה. וזהו שאמרו במדרש איכה ובירושלמי ברכות ד"א פליגי מנחם גימ' צמח הינו כנ"ל וזה ג"כ מה שאמר ר"נ אי מן חייא כגון אנא וכו' ואין להאריך:

(רכ"א) **הני** תרי מיקרי הרדקי חד גריס ולא דייק וחד דייק ולא גריס וכו' מיתבינן ההוא דדייק ולא גריס מ"ט שבשתא כיון דעאל עאל וכו' ע"ש כל הענין ע' מאמר ויהי מקץ סימן נ"ד מענין אבשלום שהי' עינו רעה ע"כ לא הנ"ח בן זכר כי פגם בהזיכרון וכו' וצריך לשמור את העין מכח המדמה שהוא בחי' אהכות הבהמיות פגם הקמץ. וזה הכח המדמה הוא מחזיר לשרות על פי שוני הלכות וכו' כדי שיהי' נברא לו גוף וכו' וע"י הכח המדמה הזה בא שכחה ונפגם הזכרון ועי"ז אין לו בן זכר וכו' ע"ש ע"כ מותבינן ההוא דדייק ולא גרים מ"ט שבשתא כיון דעאל עאל כי השיבוש בא ע"י הכח המדמה המבקש מקום לשרות על פי שוני הלכות. וזה המדמה הוא מטעה אותו ומבלבל דעתו ע"י דמיונותיו הכוזבים עד שמחליף ענין בענין ובא לידי שיבוש ועי"ז נברא לו גוף ויש לו קיום ביותר וע"כ שבשתא כיון דעאל עאל וע"כ צריך שמירה יתירה מזה. וזה שאמרו שם דכתיב כי ששת חדשים ישב שם יואב עד הכרית כל זכר באדום כי אתא לגבי דדוד א"ל מ"ט עבדת הכי א"ל דכתיב תמחה את זכר עמלק א"ל והא אנן זכר קרינן א"ל לדידי זכר אקריין שיילוה לרבי' וכו' כי עשו הוא אדום והוא מתגבר בשני בחינות לפגום בהזכרון דקדושה היינו ע"י בחי' רע עין שזה סוד הארבע מאות איש שהוליך עמו ללחום עם יעקב כי רע עין גימ' תיו כמובא. וגם מתגבר ע"י בחי' כח המדמה שהוא בח' אהבית רעות שזה בח' באנו אל אחיך אל עשו כי אחיך הוא בחי' האהבה ועשו הוא בח' הרע עין בחי' שנאה וזה שדרז"ל על וישקהו שביקש לנשכו היינו שכשראה שאין לו כח להתגבר עליו עם הרע עין רצה לנשכו ע"י בחי' הנשיקין שהם בחי' אהבה וע"ז נאמר נעתרות נשיקות שונא והנה השני בחינות הנ"ל הם בחי' דכר ונוק' דקליפה שזה בחי' בא ס"מ ורכב על נחש וכו' והנה עמלק הי' עינו רעה על ישראל מאד ורצה לפגום בהזכרון ולהתגבר עם שכחה שהוא מבחינתו כמובא. וע"כ נצטוו ישראל זכור את אשר עשה וכו' לא תשכח ומחמת שע"י שפוגמין בהזכרון עי"ז אין לו בן זכר דייקא ע"כ טעה רבו של יואב ולא דקדק ללמדו תמחה את זכר עמלק כמו שאנו קורין שאז גם הנקיבות בכלל וטעה ע"י המדמה וקריי' את זכר עמלק בקמץ כי ע"י פגם המדמה נפגם בחי' הקמץ ע"כ הי' הטעות ע"י קריאתו בקמץ וע"כ לא הכרית יואב רק כל זכר באדום ולא הנקבות שהם מבחי' המדמה דסט"א כנ"ל שקל ספסירא (היינו חרב) ובעא למיקטליה וכו' דכתיב ארור עושה מלאכת ה' רמיה כי כל הרמאות והטעיות באין ע"י כח המדמה וכשעושין מלאכת ה' רמיה בזה נותנין כח ביותר להמדמה לשרות ע"פ שוני הלכות דייקא ולברוא לו גופים וע"כ רצה להרגו בחרב דייקא כי חרב בא על עינוי הדין וכו' ועל המורים בתורה שלא כהלכה שזה בחי' שפוגמין בהתורה עצמה כביכול ע"י כח המדמה (ועיין תוי"ט שם) א"ל שבקיה להאי גברא דליקום בארור כי המדמה בא ע"י לשון הרע שהוא מבחי' הנחש שנאמר בו ארור א"ל והא כתיב ארור מונע חרבו מדם כי בזה נותן כח להמדמה שהוא מבחי' עשו אדום בחי' הנחש להתגבר וע"כ גם הוא בכלל ארור ח"ו איכא דאמרי קטליה וא"ד לא קטליה כי אעפ"כ היה שוגג בדבר:

(רצ"ח) **כתוב** בספר בן סירא הכל שקלתי בכף מאזנים ולא מצאתי קל מסובין וכו' עיין חא"ג עפ"י פשוטו י"ל כי סובין הוא הקליפה הגסה של החטה ומורסין הן הדקין עיין ש"ע של הרב הל' פסח סימן תנ"ד והנה הדקין הם ג"כ קלין ומאכל בהמה ומכ"ש כשאוכל עמהן גם הגסין בוודאי היא מאכל קל ובזוי מאד. וקל מסובין חתן הדר בבית חמיו כי דרך העולם שאחר הנשואין של האשה חל פרנסתה על הבעל וכאן לא די שהוא מוכרח לפרנס את בתו גם לאחר נישואי' אלא שגם בעלה שהוא החתן שלו דר בביתו ועל שולחנו. וקל מחתן אורח מכנים אורח כי לא די שמאכיל את האורח שהוא איש נכרי לגמרי

אלא

אלא שמכניס לו עוד אורח. וקל מאורח משיב דבר בטרם ישמע וכו' כי גם אחר שישמע אם יהיה נבהל להשיב הוא בכלל גולם כמבואר בפרקי אבות ומכ"ש כשמשיב בטרם ישמע ובזה מקושר כל הענין. ולשיטת המפרשים שסובין הן הקליפה הדקה י"ל ג"כ כי הלא עיקר הדבר החשוב שבחטה היא הסולת ואפילו הקמח נחשב פסולת לגביה כמארז"ל נפה שמוציאה הקמח וקולטת את הסולת. אך אעפ"כ גם הקמח הוא מאכל אדם אבל הסובין אף הדקים הן דבר קל ומאכל בהמה כנ"ל:

(א"ה נ"ל לבאר הגמרא הנ"ל ע"פ המאמר תפלה לחבקוק סימן י"ט ומבואר שם שצריך לזכך הפנים שיזכה לפנים מאירות וכו' וזה תלוי בשמירת הברית ושלימות לה"ק ע"י לשון תרגום וכו' וכשמעלה הטוב שבתרגום אזי נתעוררין ונתגדלין הכח של אותיות של לה"ק שיש בכל דבר שבעולם וכו' ומשם צריכין שתהיה עיקר האכילה ושתיה ושאר תענוגים וכו' ואז מאיר לבו כי היא ניזון מל"ב אלקים שבמע"ב ולב שמח ייטיב פנים וזוכה לפנים מאירות וכו'. וזה לא מצאתי קל מסובין כי הסובין הוא הקליפה ואין בה התלבשות האותיות כ"א מעט דמעט וע"כ אין בה טעם כי כל הטעמים שיש בכל דבר הוא רק מהתלבשות האותיות שיש בכל דבר ע"כ קשה לזכות ע"י אכילת סובין לפנים מאירות וקל מסובין חתן הדר בבית חמיו ופירש"י מחמת חשש זנות עם חמותו שהוא בחי' פגם הברית שעי"ז נפגם הלה"ק ואינו יכול ליזון מהאותיות שיש בהמאכל עוד י"ל כי מבואר בהתורה הנ"ל ע"פ ומציון יסעדך שיהיה סעודתך מציון האותיות וכו' וזה ישלח עוזך מקודש זה בחי' חוה אשה מקדש בחי' לה"ק כי איש הוא בחי' לה"ק הבא מלמעלה שהוא מחוסר תיקון עדיין כי נק' פלג גופא וכשארז"ל השרוי בלא אשה שרוי בלא טובה כו'. ועיקר התיקון נעשה ע"י האשה שאז נק' אדם שלם והאשה מתקנת כל הדברים כמו שארז"ל מביא אדם חטים כוסס כי היא מתקנת המאכלים והמלבושים וכל זה הוא בחי' תיקון לה"ק ע"י לשון תרגום כי האשה נבראת ע"י תרדימה שהוא בגימ' תרגום וע"כ כשנותן לה פרנסה והיא מתקנת המאכל הוא בחי' שלימות לה"ק ע"י לשון תרגום אבל כשאינו מפרנס אשתו רק דר בבית חמיו אין כאן בחי' לה"ק הבא מלמעלה רק לשון תרגום לבד ע"כ קשה לו לזכות לשלימות בחי' לה"ק שיהיה ניזון מהאותיות לבד וקל מחתן אורח מכניס אורח כי מי שהולך בדרך קשה לו לזכות לשמירת הברית בשלימות כמו שארז"ל שמא מחמת טורח הדרך אירע קרי לרבי וזה היה מעלת אלישע שאמרה השונמית איש קדוש עובר עלינו תמיד ודרז"ל שלא ראתה קרי על סדינו וח"א שלא ראתה זבוב על שולחנו והא בהא תליא כי מחמת שזכה לשלימות לה"ק בבחי' ויהי' נא פי שנים ברוחך שהוא שנים מקרא כמבואר בהתורה הנ"ל ע"כ הי' ניזון מהתנוצצות האותיות שיש בכל דבר ע"כ לא ראתה זבוב על שולחנו כי זבוב הוא בחי' קליפת עמלק כידוע ועל ידו באין לפגם הברית שהוא פגם לה"ק כמבפ"נ ומאחר שלא הי' ניזון מגשמיות המאכל שהוא הק' יפה ע"כ לא היה זבוב על שולחנו ומחמת זה בעצמו לא ראתה קרי על סדינו כי ע"י שלימות לה"ק ניצולין ממקרה לילה אבל איש פשוט כשנתארח אצל א' בדרך קשה לו לזכות לאכילה בקדושה כי מאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאסתכולי באפיה היינו שאינו זוכה לפנים מאירות ע"י אכילתו וכש"כ כשהאורח מכניס אורח שיש בזה חשש גזל ע"כ בוודאי א"א ליזון מבחי' האותיות שיש באכילה שלו ויוכל לבא לפגם הברית ח"ו. וקל מאורח משיב דבר טרם ישמע כי מבואר שם בהתורה הנ"ל ע"פ עושי דברו לשמוע בקול דברו בשרוצים הצדיקים לשמוע א"ז דיבורים מהקב"ה הם עושים תחלה את הדבור ובונים אותו ואח"כ שומעים אותו מהקב"ה נמצא שאלו הדבורים נעשו על ידם וזה בחי' שלימות לה"ק שעי"ז זוכין לפנים מאירות אבל זה המשיב בטרם ישמע הוא ההיפך מזה ממש כי לא די שאין לו הלה"ק בהדבור ששומע מפי חבירו אלא שמשיב בטרם ששמע ע"כ הוא בבח' תרגום לבד וע"כ אולת הוא לו וכל מה בח בשת הפנים היפך פנים מאירות הנ"ל כי הוא בח' פגם לה"ק כנ"ל וזהו דכל שקלתי במאזנים בח' לעשות לרוח משקל שהוא בחי' לה"ק בחי' וברוח פיו כל צבאם המובא בתורה הנ"ל בחי' עד לא הוה מתקלא לא הוה משגיחין אפין באפין שא"א לזכות לבחי' פנים בפנים דבר ה' שהוא בח' פנים מאירות כ"א ע"י בחי' מתקלא בח' שלימות לה"ק ע"י לשון תרגום וכו' כנ"ל):

(דקכ"א) **לא** היו ימים טובים לישראל כט"ו באב וכיום הכיפורים וכו' ט"ו באב מאי היא א"ר יהודה אמר שמואל יום שהותרו השבטים לבא זב"ז וכו' רבב"ח א"ר יוחנן יום שהותר שבט בנימין לבא בקהל וכו' היינו כי כשהי"ב שבטים נכללים זה בזה זה בחי' שהי"ב אבני יעקב נכללו כולם בתוך האבן שתיה ועי"ז נעשה שמחה בחי' אור צדיקים ישמח עיין מאמר חדי ר"ש סימן ס"א וע"כ נסמך ליו"כ כי אז נכנס הכה"ג לפני ולפנים למקום הארון והלוחות והאבן שתיה וממשיך משם סליחה וכפרה כי ע"ז נמתקין כל הדינים והצמצומים וע"כ ניתנו בו הלוחות האחרונות בח' לוחות האבן המבואר בפנים ע"ש ותבין. רב דימי בר יוסף א"ר נחמן יום שכלו בו מתי מדבר וכו' ומאז חזר הקב"ה לדבר עם משה ועיקר רוח הקודש רוח נבואה נמשך ע"י שמחה כמארז"ל על שמחת בית השואבה ששואבין משם רוה"ק ואמרו אין השכינה שורה וכו' אלא מתוך שמחה של מצוה וכמבואר ג"כ בסימן נ"ד במאמר מקץ זכרון ועיין מאמר בחצוצרות סימן הא ששמחה של מצוה היא בחי' נבואה ועיין מאמר ויאמר בועז סימן ס"ה ששמחה הוא כלי אל חדושי תורה שכל זה בכלל ששב הדבור לדבר עם משה וע"כ נסמך ג"כ ליו"כ שבו ניתנו הלוחות האחרונות עולא אמר יום שביטל בו הושע בן אלה פרדיסאות שהושיב ירבעם ב"נ שלא יעלו ישראל לרגל כי עליית ישראל לרגל הוא שמעלין המלכות אל אור דפנים המאיר בשלש רגלים. ועיקר אור דפנים הוא שמחה עיין מאמר מישרא דסכינא סימן למד וע"כ נסמך ליו"כ כי אז אימא וברתא סלקין כחדא כידוע וגם ארז"ל במדרש הובא בספר ברית אברהם תכלית המועדים ר"ה תכלית ר"ה יו"כ וכו' וע"כ היה בנות ישראל שמחין אז ביותר כי המלכות בחי' ח"ת היא בחי' בת. רב מתנא אמר יום שניתנו הרוגי ביתר לקבורה שזה בחי' השמחים אלי גיל ישישו כי ימצאו קבר (איוב ג) כי אז עולה הנשמה אל אור הפנים ועיין מאמר עתיקא סימן כ"א ואור הפנים הוא בחי' שמחה כנ"ל וזה שייך ג"כ לבחי' חתונה כמבואר במאמר עתיקא הנ"ל. רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו יום שפוסקין בו מכרות עצים למערכה וכו' כי אש של עצי המערכה היא בחי' ההתלהבות של השמחה דקדושה עיין מאמר ריקודין סימן מ"א וע"כ עץ שהיה בו תולעת היה פסול למזבח כי התולעים הם מבחי' תוקף העצבות והעצלות כנראה בחוש וכמובא גם בליקוטי הלכות. ומט"ו באב תשש כח החמה שהוא בח' שמחה בחי' ישיש כגבור וכו' ע"כ פסק' בו מכרות עצים למערכה ועשו אז שמחה גדולה על מה שהכינו כבר עצים למערכה שאין בהם תולעת וגם כי עיקר שלימות ההתלהבות וה שמחה הוא להפך היגון ואנחה ג"כ לשמחה ומחמת שמאז תשש כחה של חמה ורוצה היגון ואנחה להתגבר ע"כ צריכין להגדיל השמחה מאד עד שיהפכו גם היגון ואנחה לשמחה וע"כ היו אז בנות ישראל שמחות כי זה כל ענין השמחה של חתונה ג"כ כמבואר בליקוטי הלכות. וע"כ ארז"ל אעפ"י שהיה על המזבח אש של מעלה מצוה להביא מן ההדיוט כי אש של הדיוט יש בו אחיזת היגון ואנחה וצריכין להפכו ולכללו ג"כ בבח' השמחה דקדושה שהיא בחי' אש המערכה וזה שסיימו מכאן ואילך דמוסיף יוסיף ודלא מוסיף יאסף בחצי ימיו ר"ל כי מחמת שמתחיל להתגבר העצבות שמכלה חיי האדם בבח' לא יחצו ימיהם כמבואר במאמר צוית צדק וכל החולאים ר"ל באים מעצבות כמבואר בדבריו ז"ל וע"ק אחיזת העצבות בח' אנפין חשוכין הוא מבחי' החושך של הלילה וכו' וע"כ מאז שמתחילין הלילות להתגדל ותשש כח החמה צריכין אז להתגבר ביותר לעסוק בתורה בלילה ועי"ז ממתקין בחי' ההתגברות של היגון ואנחה בשרשו ע"י השמחה של למוד התורה הק' שהיא מקור השמחה כמ"ש פיקודי ה' ישרים משמחי לב ועיין מאמר מרכבות פרעה סימן ל"ח ותבין ביותר:

(דקמ"ז) **שלשה** דברים ציוה אחיתופל את בניו אל תהיו במחלוקת ואל תמרדו במלכות בית דוד ויו"ט של עצרת ברור זרעו חטים וכו' עיין מאמר וביום הביכורים סימן נ"ו. וזהו אל תהיו במחלוקת שהוא בח' פגם הדעת ואל תמרדו במלכות בית דוד בחי' פגם המלכות ויום טוב של עצרת ברור היינו כשזוכין לתיקון הדעת והמלכות בשלימות שזה בח' עצרת כמבואר בפנים והיא ברור וצח ולא מעונן אז זרעו חטים היינו שעי"ז נפתח ונתגלה הדבור שהוא בחי' חטה כמבואר במאמר תפלה לחבקוק סימן י"ט וזה בחי' השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך. וזהו בח' שתי הלחם של שבועות שהיו של חטים. גם זוכין עי"ז לקבל דיבורים מן השמים בבחי' כי מן השמים דברתי עמכם הנאמר בשבועות ולזה צריכין לטהר את השמים שזה בחי' עצרת ברור בחי' כעצם השמים לטוהר מתרגמינן לברירו כמבואר ברשב"ם שם. וזה דמסקו שם אלא אפילו בלול ורוח צפונית מנשבתו זה הוא ברור רוח צפונית הוא בחי' האנחה שמתאנח באמת מעומק הלב כמבואר במאמר מנורת זהב סימן ח' ע"ז מטהרין את השמים וזוכין לקבל דיבורים מן השמים שזה בחי' זרעו חטים:

שם

(שם) **האי** יומא קמא דר״ש שתא אי חמימא כולא שתא חמימי כו׳ עיין מאמ׳ ויסב סימן ס״ב כי כפי הכח וההתלהבות של ההתחלה בעבודת ה׳ כן הולך ומתנהג כל סדר העבודה וזה ג״כ בחי׳ מה שמבואר במ״א שכפי מה שזוכה האדם לקבל קדושת ראש השנה כמו כן מתנהג עמו כל סדר עבודת ה׳ בכל השנה כולה כי העבודה של ר״ה הוא ההתחלה של העבודה של כל השנה וזה מרומז בדברי רז״ל הנ״ל וזה שסיימו למאי נ״מ לתפלתו של כה״ג שהוא בחי׳ הצדיק הגדול שברור כ־דוע היינו כי מי שזוכה להיו׳ אצ״ו על ר״ה ולהתפלל עמו בצוות׳ ולהשען בזכותו ואז לא די שיזכה עפ״י רוב להתפלל ולעבוד ה׳ בר״ה בתמימות והתלהבות גדול כראוי אף גם אם לפעמים אינו זוכה לזה אעפ״כ הצדיק משפיע עליו מקדושת הר״ה שלו באופן שיזכה עי״ז לעבוד את ה׳ בכל השנה בשלימות כראוי :

(סנהדרין דף ז׳ ע״ב) **לעולם** יראה דיין עצמו כאלו חרב מונחת לו בין ירכותיו וגיהנם פתוחה לו מתחתיו שנאמר הנה מטתו שלשלמה וכו׳ מפחד בלילות מפחדה של גיהנם שדומה ללילה . עיין מאמר תקעו אמונה ליקות״נ סימן ה״א ע״כ צריך לראות כאלו חרב מונחת לו שזה בחי׳ חגור חרבך על ירך בחי׳ חרב הגאוה דקדושה שעל ידה מכניעין תאות ניאוף ושומרין הליחות הגוף שלא יצאו לחוץ ועי״ז נעשה תיקון המוח ותיקון המשפט וגיהנם פתוחה לו מתחתיו כי לפעמים ע״י שמעלין גם טיפת עשו וישמעאל עי״ז נתבלבל המוח ועי״ז בא עיוות המשפט ונופלין אהבות רעות ומתחמין הלב בבחי׳ גומרי דריתמא שזה בחי׳ אש של גיהנם שעי״ז באין לטומאת מקרה לילה שזה בחי׳ מפחד בלילות וע״כ נסמך לזה אפריון עשה לו וכו׳ מרכבו ארגמן שזה בחי׳ התיקון לזה שהוא ע״י קישור המרכבה . וזה שסמכו רז״ל לזה מענין דינו לבקר משפט אם ברור לך הדבר כבקר אמרהו וכו׳ וכן אם ברור לך הדבר כאחותך שהיא אסורה לך אמרהו וכו׳ שכל זה אזהרה לדיין שלא ידין ע״פ שכלו רק עפ״י חכמת התורה כמבואר בחא״ג כי ע״י שמסלק שכלו ודן דין אמת לאמיתו בתמימות ופשיטות רק עפ״י התורה הק׳ עי״ז נמשך בח׳ תיקון המשפט כמבואר בפנים שע״י שמסלק חכמתו ושכלו ועובד ה׳ בתמימות ופשיטות עי״ז זוכה להמשיך בחי׳ תיקון המשפט וצריכין לבאר עוד בזה :

(ד״ט) **עיבור** שנה מתחילין בג׳ ובחמשה נושאין ונותנין וגומרין בשבעה פליגי בה וכו׳ ח״א כנגד ברכת כהנים וח״א ג׳ כנגד שומרי הסף וחמשה רואי פני המלך ושבעה רואי פני המלך וכו׳ פירש״י עיבור שנה מסכסי מלכות שמים הוא וכו׳ כי עיבור שנה היא בכדי להשוות שנות החמה עם שנות הלבנה שזה בחי׳ כלליות בן ותלמיד שזה בחי׳ הנני לכהונה וזה בחי׳ כנגד ברכת כהנים וח״א וכו׳ כנגד בחי׳ מכסיסי מלכות כי משם מקבלת המלכות שזה בחי׳ הנני למלכות כי עיקר העיבור הוא שמעברין ומוסיפין עוד חדש אחד על השנה והחדשים הם בבחינת מלכות כמבואר בכוונות וכמו שאמרו לקמן די״ב נציב לישנא דירחא הוא וכו׳. וזה אין מעברין אלא על האביב הוא בחי׳ מוח הרב בעצמו שהוא בחי׳ אב לכל הי״ב שבטים כמ״ש אבי אבי רכב ישראל וע״כ נקרא אביב.על פירות האילן הם בחי׳ הבנים ותלמידים. ועל התקופה זה בחי׳ המשכת אורות המקיפים שהם בחי׳ תקופת הימים תקופות השנים עיין מאמר כי מרחמם ליקות״נ סי׳ ז׳ : או י״ל אביב מרמז על הלמוד של הבן שמוחו קרוב למוח האב כמבואר בפנים ופירות האילן מרמז על הלמוד של התלמיד כמו שאמרו לקמן די״ז שמ ני פירא מאירין את העינים שזה בח׳ השגת התלמיד בחי׳ ואראה את ה׳ כמבואר בפנים :

(די״ח) **מעובדא** דרועי בקר חד אמר אם בכיר ולקיש כחדא יינץ דין הוא אדר כי בכיר ולקיש היא ג״כ בחי׳ בן ותלמיד וכשנכללים כאחד זה הוא אדר האמ תי הן לחמה הן ללבנה כנ״ל וחד אמר אם הור וכו׳ היינו אם בבקר יהי׳ קור (שזה בחי׳ שינה שבא מקרירות כמבואר בס׳ ה״א ובסימן ח׳ ושינה היא בח׳ השגת הבן כמבואר בסימן ז׳ הנ״ל) ובצהרים יהי׳ חום גדול (ע״י אור השמש שזה בחי׳ השגת התלמיד בחי׳ ואראה את ה׳ . זה הוא אדר וח״א אם קידום תקיף וכו׳ היינו אם יהי׳ רוח חזק ממזיח שמביא צינה וקירות שזה בחי׳ השגת הבן כנ״ל והוא ינפח ברוח פיו (שהוא בחי׳ הרוח שבכנפי הריאה שהוא בחי׳ המקיפין הנ״ל כמבואר בפנים) ויתחמה שזה בחי׳ שיכלול גם הבן בבחי׳ השגת התלמיד זה הוא אדר נמצא שבאדר מאיר בחי׳ כלליות בן ותלמיד הן בצומח הן בחי הן במדבר עיין חא״ג וע״כ ארז״ל אין מעברין אלא אדר :

(די״ט) **כל** המלמד בן חבירו תורה מעה״כ כאלו ילדו הענ׳ מבואר במאמר כי מרחמם הנ״ל , וזה שהסמיכו לזה דרשת אל בית יעקב אשר פדה את אברהם שפדאו מצער גידול בנים כי אעפ״י שזוכין להוליד בנים עדיין הם קטנים ואין להם דעת והעיקר כשזוכין לגדלם היינו שיהי׳ גדולים ובעלי דיעה אמיתית שזה עיקר ישוב העולם כמבואר בפנים וע״כ אברהם אבינו היה לו צער גידול בנים מישמעאל שלא הי׳ כראוי ואעפ״י שעשה תשובה אבל זרעו של ישמעאל הם בהיפך לגמרי מדעתו הק׳ של אברהם וכן יצחק הי׳ לו ג״כ צער שיצא ממנו עשו כי עיקר השלימות שישאר השארת דעתו הק׳ לדורות עולם כמבואר במ״א מה שאמר רבינו ז״ל בעת שגילה זה המאמר וע״כ עיקר הנחמה והפדיון של אברהם אבינו מצער גידול בנים הי׳ ע״י יעקב כי הוא עיקר זרעו של אברהם ועל ידו מאיר ובא הארת הדעת של האבות הק׳ לדורות עולם וזה שסיימו לא עתה יבוש יעקב מאביו ולא עתה פניו יחורו מאבי אביו כי בן שאינו הגון בפרט אם אביו הי׳ צדיק קדוש אזי לעתיד יתבייש מאד בפני אבותיו כי מאחר שנולד ממוח האב ע״כ בנקל לו יותר לקבל הארת דעתו של אביו שהוא בחי׳ אור הפנים וכ שאינו הגון אזי יתבייש מאד ועיקר הבושה הוא בפנים שזה בחי׳ מלא פניהם קלון וכו׳ כמבואר בכוונות פורים אבל יעקב לא יתבייש מהם כי הוא זכה לאור הפנים בשלימות בחי׳ שופרי׳ דיעקב וכו׳ בחי׳ מבקשי פניך יעקב סלה וכמבואר בדברי רבינו ז״ל ס׳ כ״ז בליקו״א ובס ס״ז :

(דל״ט) **א״ל** האי צדוקי לר׳ אבהו אלקיכם כהן הוא כי סברי׳ למשה במאי טביל וכו׳ א״ל בנורא טביל וכו׳ ומי סליק טבילה בנורא א״ל אדרבא עיקר טבילותא בנורא הוא דכתיב כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וכו׳ וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים עיין מאמר אנכי סי׳ ד׳ וזה שהשיבו לו בנורא טביל כי משה בעצמו הוא עיקר החכם דקדושה שרש המלכות שהוא בחי׳ אש וע״כ זכה לקבל התורה שנקראת אש והתורה כולה נקראת על שמו והוא זכה ע״י שלימות הענוה שלו ליכלל בשרש המלכות שהוא בחי׳ רצון אין סוף גם בחיים חיותו ובפ״ט אחר הסתלקותו נתבטל לגבי א״ס בביטול גמור ושם עיקר קבורתו כביכול בבחי׳ ויקבור אותו בגיא וכו׳ כמבואר בפנים ושם עיקר שרש האש דקדושה ומשם נמשך עיקר ההתלהבות שנתלהב האדם לפעמים בתפלתו כמבואר בפנים וע״י בחי׳ האש והתלהבות זאת עיקר הטהרה בבחי׳ כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש ועיין גם במאמר לב טהור ברא לי סי׳ קנ״ו וזה וכל אשר לא יבא באש שאין הטומאה בלועה ואחוזה בו כ״כ תעבירו במים אבל האש דקדושה הוא שרש כל הטהרות ומטהר מכל הטומאות החמורות שהם מבחי׳ האש דסט״א וממילא הקט״א בטילה מעיקרא מאחר שמשה בעצמו הוא בבחי׳ האש דקדושה שמשם עיקר הטהרה וזה שטובא שמשה בגיסט״א איש להט היינו כנ״ל :

(שם) **כתיב** טוב ה׳ לכל וכתיב טוב ה׳ לקויו משל לאדם שיש לו פרדס כשהוא משקה משקה את כולו כשהוא עודר אינו עודר אלא לטובים שבהם . בזה יש לפרש מה שאמרו רז״ל הובא במפרשים טוב ה׳ יכול לכל ת״ל ורחמיו על כל מעשיו היינו יכול שהש״י טוב לכל ובשוה ממש הוא מתנהג עם כולם א״כ קשה מה דכתיב טוב ה׳ לקויו דייקא וזה ת״ל ורחמיו על כל מעשיו היינו שרק בפרט זה הוא טוב לכל בשוה כשהוא משקה הוא משקה את כולם בבחינת ורחמיו על כל מעשיו אבל כשהוא עודר אינו עודר אלא לטובים שבהם כנ״ל · עוד י״ל ע״פ מ״ש בחא״ג סנהדרין צ״ב על ענין מי שאין בו דיעה אסור לרחם עליו ע״ש :

(**א״ה** יש לבאר ע״פ המאמר ואתחנן בסי׳ ע״ה בלקות״נ מבואר שם כי גם העכו״ם מקבלין חיות מן התורה הנעלמת בדרך ארץ רק התורה בעצם לא ניתנה רק לישראל וכן בישראל עצמם הפשוטים העוסקים בדרך ארץ הם מקבלים חיות מהתורה הנעלמת רק הת״ת הם מקבלים חיות מעצם התורה וגם הם מוכרחים לפעמים להתבטל מהתורה ולהיות בבחי׳ איש פשוט ואז הם ג״כ מקבלים חיות מהתורה הנעלמת והתורה נקראת טוב כמ״ש לקח טוב נתתי לכם תורתי . וזה כתיב טוב ה׳ לכל שהיא בח׳ תורה שכולם מקבלים חיות מהתורה וכתיב טוב ה׳ לקויו היינו שרק הצדקים מקבלים חיות מהתורה ותירץ כשהוא משקה משקה כולם כי מימי החסד כולם מקבלים ממנו אבל כשהוא עודר בשביל גידל הפירות אינו עודר אלא לטובים היינו התורה בעצמה אינו אלא להת״ת הדבקים בה :

(דמ״א ע״ב) **וליברוך** הטוב והמטיב (היינו על מילוי הלבנה) א״ל אט. כי חסר מברכינן דיין האמת וכו׳ וליברכינהו לתרווייהו כיון דהיינו אורחי׳ לא מברכינן עיין מאמר וישב סי׳ רנ״ט בהשיחות בענין מעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה מובן שם

שבל

שכל היסורים ר"ל נמשכין מבחי' פגימת הלבנה וכן מובן במאמר אנכי סי' דל"ת ובמאמר רומה סי' ע"ד וע"כ כי פריך וליברוך הטוב והמטיב על מליאותה של לבנה השיב לו אטו כי חסר מברכינן דיין האמת היינו כנ"ל מאחר שמפגימותה וחסרונה נמשכין בחי' היסורין שצריכין לברך עליהם דיין האמת אלא כיון דהיינו אורחי' לא מברכינן היינו כי ׳עת עתה כך מנהגו של עולם שנפגמת ומתמלאת בכל חדש ואין למילואה ג"כ שלימות ודבר זה לא יתתקן עד לע"ל ואז והי' אור הלבנה כאור החמה ואז יהיה שלימות בחי' מילוי הלבנה ויתבטלו באמת כל מיני יסורין ויהי' כולו הטוב והמטיב כמו שארז"ל וצריכין לבאר בזה עוד :

(דס"ד) **בענין** הנותן מזרעו למולך וכו' מפני מה תפסה תורה לשון מולך כל שהמליכוהו עליהם וכו' אינו חייב עד שיעבירנו דרך העברה וכו' רבא אמר כנשוורתא דפוריא פירש"י כדרך שהתינוקות קופצין בימי הפורים שהיתה חפירה בארץ והאש בוער בו והוא קופץ משפה לשפה ועיין ברמב"ם פ"ו מהלכות ע"ז בכ"מ שם וכן ברדב"ז ח"א סימן ר"ג ללשונות הרמב"ם מבואר שכוונת רש"י שכך היו עושין התינוקות בפורים שהיה קיפצין על האש שבתוך החפירה וכו' עיין מאמר משפטים ריקודין סימן יו"ד והנה הע"ז של הגאוה הוא בחינת מולך בחי' מלכות דסט"א ונמשכת מיסוד האש כידוע ועי"ז חרון אף בעולם ח"ו בחי' עלה עשן באפו בחי' כי אש קדחה באפי ועיקר אחיזת הגאוה הוא בבחי' רגלין כמבואר בפנים וזה שנסמך לפסוק ואשת איש נפש יקרה תצוד (שדרז"ל על ענין הגאוה וכו') היחתה איש אש בחיקו וכו' אם יהלך איש על הגחלים ורגליו לא תכוינה וכו' וע"כ נסמך ענין המולך לענין אשת איש ג"כ וע"כ בפורים שאז מכניעין הסט"א ומבטלין הגאוה והע"ז ועולין הרגלין אל הקדושה ודורכין ורומסין על הסט"א בבחי' ואתה על במתימו תדרוך בחינת פורה דרכתי לבדי כמבואר בפנים ע"כ הי' המנהג אז שהתינוקות שהם בחי' רגלי הקדושה כידוע הי' קופצין בפורים על האש להורות שאין אז שום אחיזה להגאוה שהיא מבחינת אש דסט"א ברגלי הקדושה רק אדרבא קופצין עלי' ומכניעין ע"י ההתלהבות והאש דקדושה של שמחת פורים שזה בחי' הריקודין של פורים ועיין גם במאמר ריקודין סי' מ"א והנה מחמת שענין המולך הי' שבזה נתן כח להע"ז לינק מרגלי הקדושה שזה בחינת ומזרעך דייקא לא תתן להעביר למולך ולמדו רז"ל מזה על כל יוצאי ירכו כי הם בחינת רגלין שלו בחי' ברא כרעא דאבוה ע"כ דקדק הרמב"ם ז"ל בלשונו ומעבירו בשלהבת ברגליו ואולי גם שיטת רש"י כן ועיין כ"מ שם ותבין בפרט לשיטת הרדב"ז שרצה לפרש כי משוורתא דפוריא אבל לא משוורתא ממש וכו' ע"ש והכלל שעבודת המולך היא ליתן כח להאש לינק מהרגלין לשם ע"ז ר"ל ומשוורתא דפוריא הוא בהיפך ממש שהתינוקות קופצין על האש להורות שרגליהם שהם בחינת רגלי הקדושה הם למעלה מבחי' האש כנ"ל . והנה רש"י ז"ל דקדק לפרש שהיתה חפירה בארץ והאש בוער בה והוא קופץ משפה לשפה והנה הגם כי לפי פשוטו עושין זאת שיהי' האש נמוך ביותר מחמת שהוא בתוך החפירה ועי"ז יכולין לקפוץ עליו . אך כפי הנ"ל יש לבאר בזה עוד כי ענין הגאוה נמשך מיסוד האש כנ"ל ע"כ ארז"ל שדינו באש בבחי' כי מהאש יצאו והאש תאכלם אך הנה מצינו אצל בלועי קרח שנכשלו ג"כ בעון הגאוה ונבלעו בארץ וכמבואר במאמר הנ"ל . וזה כי השי"ת משפיל גאים עדי ארץ ולא עוד אלא שנבלעו בעומק הארץ ושם עצמו הי' פתחו של גהינם כמו שארז"ל וגיהנם הוא מאש וע"כ ארז"ל על קרח עצמו שהי' מן הבלועין ומן הנשרפים . וע"כ מדת הענוה והשפלות הוא בחי' עפר ואפר כמו שאמר אברהם אבינו ע"ה וזה בחי' עפר ואפר הנאמר בפרה אדומה שמרמזת על ענין תיקון הגאוה כמובא בשם הבעש"ט ז"ל ועיין בלק"ת להאריז"ל פ' חוקת וע"כ משוורתא דפוריא הי' שעשו חפירה והאש בוער בה והם קפצו עלי' להורות שתיקנו מדת הגאוה וע"כ הם יכולים לקפוץ ולדלג על חפירת העפר ועל האש . וזה שאחר פורים קורין פ' פרה עיין ליקות"נ סי' ע"ד וצריכין לבאר בזה עוד :

(דף ע) **אל** למלכים למואל אמרה לו בני מה לך אצל מלכים ששותים יין ומשתכרין ואומרין למה לנו אל ולרוזנים אי שכר מי שכל רזי עולם גלויין לו ישתה יין וישתכר . א"ד מי שכל רוזני עולם משכימין לפתחו ישתה יין וישתכר אמר ר' יצחק מנין שחזר שלמה והודה לאמו דכתיב כי בער אנכי מאיש ולא בינת אדם לי וכו' עיין מאמר לשמש סי' מ"ט ובסיפו מענין ימלא גרונם של ת"ח יין כי היין כש.ז.בין לשתותו במדה כראוי אזי משמח את הלב ומפקחו וממשיך ג תוכו הארת החכמה העליונה בבחי' ובלב כל חכם לב נתתי חכמה ונתגלה האלקות שבלב בבחי' מדות ועולמות ונשלם מלכות שמים כביכול ונעשה ע"ז עליית ביתא תתאה וביתא עילאה שהם בחי' מלכות ובינה אבל ע"י שכרות נאטם הלב ביותר בבחי' ערלת לב ונסתר ונעלם אור אלקות לגמרי ופוגמין כביכול בשני הבתים הנ"ל · וזה שאמרה לו מה לך אצל מלכים ששותין יין ואומרים למה לנו אל היינו שנתעלם עי"ז ביותר אור האלקות עד שאומרים למה לנו אל והרוזנים וכו' מי שכל רזי עולם גלויין לו וזה נמשך ע"י תיקון עליית המלכות בשלימות שעי"ז נתעלה גם אור בחי' ביתא עילאה עד שזוכין להשיג עי"ז רזי עולם שהם סודות הקבלה שהם בבחי' כסא הכבוד כמבואר בפנים בחי' וישב שלמה על כסא ה' ואיש כזה היתכן שישתה יין וישתכר שעי"ז פוגמין בכל ענין הנ"ל . א"ד מי שכל רוזני עולם משכימין לפתחו וזה מחמת שזכה להעלות המלכות בחי' ביתא תתאה בשלימות עד שעי"ז כל מלכי עולם משכימין לפתחו והיא ישתה יין וכו' וע"כ כשחזר והודה לאמו אמר כי בער אנכי מאיש זה כנגד בחי' ביתא תתאה שהיא בחי' חכמה תתאה כידוע ובער הוא היפך לגמרי מחכמה בבחי' ואני בער ולא אדע כו' ולא בינת אדם לי זה כנגד בחי' ביתא עילאה בחי' בינה וזה שדרשו רז"ל כי בער אנכי מאיש זה נח דכתיב ויחל נח איש האדמה היינו כמבואר בזוה"ק שנקרא איש האדמה על שתיקן בחי' המלכות ביתא תתאה ועי"ז הוציא האדמה מקללתה וע"י ששתה נעשה חולין וכו' ולא בינת אדם לי זה אדה"ר שמרמז על הארת ביתא עילאה וכו' כמבואר במאירי אור שזה בחי' עליית ביתא עילאה כידוע :

(דס"א) **וענין** לא נשא אל גילולי בית ישראל שלא הלך בקיסה זקיפה היינו שנזהר מגיאות) ואת אשת רעהו לא טימא שלא ירד לאומנות חבירו שזה מרמז שלא פגם בשפלות חבירו כמבואר בסי' ע"ט ועיין בסי' ס"ט מבואר כפשוטו כי היורד לאומנות חבירו עי"ז בא להרהורי אשתו ח"ו . וזה שנסמך לענין הגיאות ע"ד מאה"כ ואשת איש נפש יקרה תצוד וכמו שארז"ל מזה ואל אשה נדה לא קרב שלא נהנה מקיפה של צדקה עיין סי' כ"ט שתאוות ממון בפרט אם באין עי"ז לאיזה בחי' גזילה ח"ו הוא גורם בזה דם נדה וכו' והתיקון של תאות ממון הוא ע"י צדקה שהוא בחי' טיפה חיוורתא וע"כ צריך ליזהר בכל יכולתו שלא ליהנות מקיפה של צדקה כי אולי יהי' עי"ז בכלל גוזל את העניים ח"ו ויעורר בזה טומאת נדה ח"ו ולא עוד שיפגום עי"ז בהממון של צדקה שעי"ז עיקר התיקון והטהרה מבחי' נדה שבא ע"י תאוות ממון ח"ו ע"כ אף שנדמה לו שנהגה בהיתר כי הוא ג"כ נצרך לצדקה אף על פי כן צריך לחשוש אולי שאר העניים נצרכים לזה יותר ממנו וא"כ יפגום עי"ז ביותר ח"ו וכנ"ל וע"כ סיים על הנזהר בזה צדיק הוא חיי יחי' כי ביטול הגיאות ושלימות הענוה והשפלות של כל אחד הכל נמשך ע"י הצדיק כמבואר בסי' יו"ד ושם מבואר שעי"ז זוכין לחיים ואריכות ימים וכן עיקר ביטול תאוות ממון בשלימות הוא ע"י הצדיק כמבואר בסי' כ"ג וזה בחי' וצדיק חונן ונותן המבואר בסי' כ"ט הנ"ל ועי"ז זוכין לאנפין נהירין שהם עיקר החיות בחי' באור פני מלך חיים :

(דצ"ו) **אע"ג** דשלח ריב"ב מנצבין הזהרו בזקן ששכח תלמודו וכו' והזהרו בוורידין וכו' והזהרו בבני ע"ה שמהם תצא תורה כי הא מילתא מודעינן להו וכו' ע"ש עיין מאמר דרשו וכו' סי' ל"ז שכל הג' הזהרות הנ"ל רומזים להתעלות הנפש והשכל והתורה וכו' ושם מבואר שעיקר המשכת תיקונים אלו ע"י התגלות אור האבות בעולם שעי"ז נדחה הדין והחושך והשכחה וסכלות מן העולם וכו' וע"כ כי הא מילתא מודעינן להו היינו מה שדרשו שם שהשי"ת השיב לירמי' ומה בשכר ד' פסיעות ששלמתי לנבוכדנצר שרץ אחר כבודי אתה מתמיה כשאני משלם שכר לאברהם יצחק ויעקב שרצו לפני כסוסים עאכ"ו כי האבות השתדלו כ"כ להגדיל כבודו ית' שזה עיקר שורש התורה ושרש הכל עד שבזכותם יש כח לדחות בחי' דינים ולהמתיקם שיהי' בבחי' וורידין שהם בחי' אותיות א"ד שמרמז שהדינים נמתקין ע"י אור האבות כמבואר בפע"ח בכוונת שמ"ע ולבטל השכחה מהזקן ששכח תלמודו ע"י שנזהרין לכבדו וכן לבטל תוקף אחיזת הגשמיות והסכלות הנאחז בהנפשות של בני ע"ה ולגלות אור נפשם ותורתם ע"י שנזהרין לכבדם אבל הכל רק בזכות שממשיכין אור האבות בעולם ע"י הלמוד שהוא בבחי' הבל שאין בו חטא וע"כ צריכין להודיע להם זאת בכדי שלא יפגמו בהכבוד דקדושה ח"ו ע"י שיהי' להם איזה בחי' התפארות וגיאות ע"י תורתם רק ידעו שכ"ז רק ע"י זכות האבות הק' וגם בכדי שיהיו נזהרין שיהי' למודם בבחי' הבל שאין בו חטא וזהו שהביאו אח"כ מה שמבני בניו של סיסרא וכן של סנחריב וכן של המן למדו תורה . וזה כי באמת הכל נברא לכבודו ית' ואין כבוד אלא תורה רק מחמת שהבריאה הוא בבחי' גוף ונפש אדם ובהמה חכמה וסכלות אור וחושך חיים ומיתה ע"כ גובר

החשך

החשך והסכלות כ"כ עד שהיו רשעי עכו"ם שחרפו וגידפו כלפי מעלה כגון סיסרא וסנחריב והמן. ואעפ"כ ע"י שהשי"ת ברוב רחמיו היפר עצתם ומאז נתקדש שם שמים ונתגדל כבודו ית' ונדחה הדין והחושך עי"ז יצאו מהם עצמם ג"כ בנים שלמדו תורה וע"כ אף מבני בניו של נבוכדנצר ביקש הקב"ה להכניסן תחת כנפי השכינה אמרו מלאכי השרת רבש"ע מי שהח"יב את ביתך וכו' ששם הוא יסוד כל הבריאה כולה ושם עיקר משכן כבודו ית' ועיקר מקום התורה ועיקר מקום הכל שאין בן חטא והוא החריב אותו ע"כ אין להכנים את בניו תחת כנפי השכינ':

(נשמט) דף כ"ו בחא"ג ד"ה מספר מחשבות וכו' שלא תבא התורה לידי מעשה כי אם בדיבור. עיין מאמר פי שנים ברוחך סי' ס' שע"י הדבור ייצא הדבר מכח אל הפועל ונגמר המעשה וכו'.

(דק"ד) **מעשה** בשני בני אדם שנשבו בהר הכרמל וכו' ע"ש עיין מאמר עתיקא סי' כ"א וזה שאמר א' לחבירו גמל שהוא מהלך לפנינו (היינו הסיבה שהולכת לפנינו וגרמה לנו את השבי והגלות הזה שנמשך מבחי' תוקף השתלשלות הדינים שהוא בחי' גמל כמובא בזה"ק ובפרדס) סימא באחד מעיניו היינו ע"י שפגמנו בבחי' אור הפנים שהם עיקר שלימות הדעת והמוחין ועי"ז באנו לזה הגלות והשבי בבחי' גלה עמי מבלי הדעת המב"פ וזה בחי' סומא באחד מעיניו היינו ע"ד שארז"ל (חגיגה ד"ב) סומא באחד מעיניו פטור מן הראי' היינו שאינו זוכה לקבל אור הפנים המאיר ברגלים שזה עיקר מצות ראי' כמובא במ"א וזה שאמרו עוד וטעונה שתי נודות אחד של יין ואחד של שמן טעונה הוא בלשון רז"ל לפעמים לשון צריכה כמו טעונה ברכה לפניו וכיוצא היינו שאמרו שצריכין לתקן זה ע"י שני בחינות שאחד הוא בחי' יין היינו לצעוק בקולות בכדי להמשיך המוחין מהעלם אל הגילוי שזה בחי' יין לארמא קלא והשני הוא בחי' שמן בחשאי היינו בחי' קדושת שבעת הנרות כמב"פ וזה שני בני אדם המנהיגין אותה אחד פרסי ואחד ישראל היינו שעיקר זמן המשכת המקיפין הנ"ל הוא בחיים חיותו בזה העולם שכל זמן שיש לו בחירה ושני בני אדם מוליכין אותו היינו היצ"ט בחי' אדם דקדושה והיצה"ר שהוא בחי' אדם הבליעל בידוע וכמובן כ"ז גם בפנים. גם רימזו שמטעם זה יש מקיפין שהם בחי' שכר הצדיקים לע"ל וא"א להמשיכן בזה העולם בכדי שלא תתבטל דבחירה לגמרי וכמבואר גם בפנים אמר להם שבאי מאין אתם יודעים והשיב לו כפשוטו כמבואר שם אך גם בזה רימזו דברי חכמה וזה שאמרו מצד שרואה אוכלת ומצד שאינה רואה אינו אוכלת ואוכלת הוא מלשון ותאכל האש וכן אש אוכלה כי גם אכילה כפשוטו היא ג"כ מצד האש היסודי שבאדם כידוע היינו שכל זמן שהאדם אינו זוכה להמשיך המקיפין בחי' אור הפנים שאז הוא בחי' סימא באחד מעיניו כנ"ל אז מצד שרואה אוכלת היינו מצד שזוכה אעפ"כ לפעמים להשיג איזה שכל דקדושה ואז הוא מתלהב בעבודתו ית' בבחי' אש אוכלה ומצד שאינו רואה היינו שנסתמין לפעמים שבילי שכלו ואינו רואה ואז אינה אוכלת היינו שאינו מתלהב בעבודתו אבל מי שזוכה להמשיך אור הפנים אז הוא מתלהב בעבודתו תמיד בבחי' שתהא שלהבת הלב עולה תמיד מאלי' המבפ"נ. שתי נודות וכו' של יין מטפטף ושוקע היינו כי ע"י הצעקות וקולות אעפ"י שזוכין להוליד המוחין ולהמשיכן מהעלם אל הגילוי שזה בחי' היין שמטפטף ונתגלה מן הנוד שזה בחי' הזריחה והתנוצצית שזוכין לקבל אז כי אעפ"י דאיהו לא חזי מזלי' חזי אבל אעפי"כ מחמת שא"א עדיין לגלותו לאחרים ע"כ תיכף שוקע כי נשקע האור מחמת שהוא עדיין בבחי' מקיף שלא זכה עדיין להמשיך אותו לבחי' פנימיות המוחין ושל שמן מטפטף וצף כשזוכה להמשיך המקיף לפנים אז אור השכל צף ובולט ונגלה לעיני כל בבחי' אתה הראית לדעת וכו' ושני בני אדם מנהיגין אותו וכו' פרסי נפנה לדרך כי הוא מזוהם ושוטה ואין לו בשת פנים שזה בחי' וגם בדרך כשהסכל הולך וכו' בחי' לא יחפוץ כסיל בתבונה כ"א בהתגלות לבו שזה עיקר בחי' היצה"ר כמבואר במאמר אשרי תמימי סי' א' ישראל נפנה לצדדין בדרך צניעות שזה בחי' ואת צנועים חכמה שזה בחי' היצ"ט להסתכל רק על החכמה והשכל וכו' וזה שסיימו שם ופטרן והלכו לבתיהם לשלום כי עי"ז שעסקו אז בלמוד הזה של המשכת המוחין והמקיפין עי"ז בעצמו נפטרו מן הגלות והלכו לבתיהם לשלום. וזה שאמרו שם בא ונשקם על ראשם ששם בחי' הארת המקיפין בחי' על ראשיהם המבפ"נ והביאם לביתו ועשה להם סעודה גדולה והי' מרקד לפניהם כי מבחי' אורות המקיפין אור הפנים משם שרש הפרנסה והסעודה שזה בחי' לחם הפנים כמובן בזוה"ק וכמבואר בליקות"נ במאמר כי מרחמם סי' ז' וכן אור הפנים הוא בחי' שמחה בחי' שובע שמחות את פניך וכן לב שמח ייטיב פנים ועיקר שלימות השמחה הוא שגם היגון ואנחה יתהפך לשמחה והסט"א יהי' נעשה מרכבה אל דקדושה כמבואר במ"א וע"כ השבאי עצמו הי' מרקד לפניהם ואמר ברוך שבחר בזרעו של אברהם ונתן להם מחכמתו כי אברהם זכה להמשיך בחי' אור הפנים הנ"ל וזה שמובא בזוה"ק בשלח דנ"ג ויוציאך בפניו דא אברהם כי אורות המקיפין אור הפנים הם בחי' השם אל"ף למ"ד גימ' היקף כידוע וכמבואר בפנים ג"כ ושם זה הוא בחסד מדתו של אברהם וגם הוא נהירו דחכמתא כמבואר במ"א. וזה בכל מקום שהולכים נעשים שרים לאדוניהם כי מאורות אלו נעשה בחי' חשמל שממנו בורחין כל מעיק ומשחית כמבפ"נ וע"כ נכנעין הכל לפניהם וזה ופטרן והלכו לבתיהם לשלום היינו כנ"ל ויתכן שהמעשה הי' ממש כפשוטו ורז"ל רימזו והלבישו בזה דברי חכמה כנ"ל:

(דק"ו ע"ב) **שלשה** מלאכי חבלה נזדמנו לדואג אחד ששכח תלמודו ואחד ששרף נשמתו ואחד שפיזר עפ"ז בבתי כנסיות ובבתי מדרשות עיין מאמר חדי ר"ש סי' ס"א מבואר שם מענין דואג. וזה אחד ששכח תלמודו היינו בכדי שלא תקבל נשמתו ושכלו האור מבחי' השכל העליון חכמה עלאה ע"י למוד התורה הק' ואז הי' הפגם גדול ביותר מאחר שלמודו הי' מבחי' מותרות וזה וא' ששרף נשמתו שהוא בחי' השכל הפרטי של עצמו וזה וא' שפיזר עפרו וכו' שהוא בחי' תוקף הצמצומים והדינים שהם בחי' עפר ואפר (בחי' פ"ר דינים) כידוע שהי' אחוזים בנשמתו עד שנפל עי"ז לבחי' מיתרות מחמת שלא הי' לו כח להמתיקם מחמת שפגם באמונת חכמים וע"כ פיזר עפרו בבתי כנסיות ובבמ"ד ששם מקום הקיבוץ הק' של נפשות ישראל לתורה ולתפלה ועי"ז נמתקין הצמצומים והדינים כמובן בפנים:

מסכת ע"ז (דל"ה ע"ב) **שמן** תורק שמך וכו' ת"ח דומה לצלוחית של פלייטון מגולה ריחו נודף וכו' (היינו אם מלמד תורתו לתלמידים) ולא עוד אלא דברים שמכוסין ממנו מגלין לו היינו שזוכה עי"ז להשיג אורות המקיפין ולא עוד אלא שמלאך המות אוהבו כי הוא חי גם לאחר הסתלקותו. ולא עוד אלא שנוחל שני עולמים עוה"ז ועוה"ב כי בתחלה זוכה להשיג המקיפין שהם בחי' השגות של עוה"ז ואח"כ זוכה להשיג מקיפין כאלו שהם בחי' שעשוע עוה"ב וגם היא בשני העולמים כאחד כי גם לאחר פטירתו שנשמתו היא בעוה"ב אעפ"כ מאיר השארת דעתו גם בבני עוה"ז. וגם כי הארת ליסוד דעתו הק' הוא בבחי' כלליות העולמות עיין מאמר כי מרחמם בליקות"נ סי' ז' ועיין בליקו"א במאמר עתיקא סי' כ"א ועפ"י המבואר שם מבואר ג"כ מאמר הנ"ל:

(**א"ה** עיין מאמר קרא את יהושע סי' ו' וזה ת"ח דומה לצלוחית של פלייטון שהוא שמן טוב זה בחי' כבוד אלקי שהוא בח' שמן כמבואר שם כמ"ש אהבת צדק ותשנא רשע ע"כ משחך וזה בחי' מלך הכבוד. מגולה ריחו נודף היינו שהחכם מאיר לתלמידיו שזה בחי' שמשה מאיר ליהושע. ולא עוד אלא שדברים שמכוסין ממנו מגלין לו זה בחי' נקודה עליונה דמתכסיא לעילא מואו שבאלף המבואר שם. ולא עוד אלא שמה"מ אוהבו זה בחי' נקודה התחתונה שהוא בחי' זביחת היצה"ר ואיתא בכתבי האריז"ל על מארז"ל שלע"ל ישחוט הקב"ה למה"מ היינו שיהי' נעשה מלאך ק' וכן בכ"א בפ"ט זביחת היצה"ר הוא שיהי' נכלל בקדושה כי ע"י התשובה נעשין מהעוונות זכיות וכמ"ש ואהבת בכל לבבך בשני יצריך נמצא שגם היצה"ר נכלל בקדושה וע"כ המה"מ אוהבו כי הוא המכית וכו' כי היצה"ר הוא המה"מ וע"כ אוהבו כשזוכה ליכלל בקדושה על ידו ולא עוד אלא שנוחל שני עולמים עוה"ז ועוה"ב זהו בחי' תשובה על תשובה בחי' כל הזובח יצרו ומתודה עליו כאלו כבדו להקב"ה בשני עולמות המבפ"נ שהוא הואו שבתוך האל"ף שכלול משני הנקודות שהם בחי' עוה"ז ועוה"ב כי נקודה התחתונה הוא בחי' כבוד מלכים בחי' עוה"ז ונקודה עליונה היא בחי' כבוד אלקים הסתר דבר:

(זבחים דס"ב) **בני** אחתי' דר"ט הוו יתבי קמיה דר"ט (פירש"י ולא אמרי מידי) פתח ואמר ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה יוחני א"ל קטורה כתיב קרא עליהם בני קטורה (פירש"י אינם יודעים לדבר הלכה) ע' ליקות"נ סימן ט"ז הקשו וכו' וע"כ כשישבו ולא אמרו לפניו איזה דברי תורה שהם בחי' אמרי שפר פתח הוא ואמר ויוסף אברהם וכו' כי אברהם הי' מלך כמ"ש נשיא אלקים וכו' וכשארז"ל וכשנמשך המזון ע"י המלך נעשה בירורים וכו' עד שנעשין מזה אמרי שפר וכו' ואלו האמרי שפר מתחברין עם המלך שזה בחי' תחונה בחי' חן שפתיו רעהו מלך וזה ויקח אשה בחי' תחונה הנ"ל וזה אש"ה ר"ת הנותן אמרי שפר כמובא בל"קו"א סימן מ"ז וזהו ושמה יוחני בחי' חן שפתיו רעהו מלך כנ"ל והיינו שרימז להם ר"ט מאחר שגם הם מקבלים וניזונים

וניזונים מבחי' המזון הנ"ל למה לא זכו לבחי' אמרי שפר הנ"ל והם לא הבינו כוונתו ע"כ א"ל והוא קטורה כתיב כי באמת כתיב ויקח אשה ושמה קטורה כי הבירורים שמהם ניזונין אמרי שפר הנ"ל הם בחי' קטורת קרא עליהם בני קטורה כי מחמת שהם עדיין בבחי' הבירורים הנ"ל ולא זכו עדיין לבחי' אמרי שפר ע"כ הם עדיין רק בבחי' בני קטורה שהי' מבני אברהם ובוודאי הי' בהם טוב וסוף כל סוף יתבררו ויהיו עבדים לישראל ועיין בליקו"ת להאר"י ז"ל אבל עדיין לא נתבררו בשלימות והם רחוקים מקדושות ישראל שנתבררו בתכלית הבירור ומהם עולין עיקר בחי' אמרי שפר הנ"ל . וגם כי קט"ת הוא בחי' בירורי ניצוצי הקדושה מתוך הקליפות ומחמת שהיו שרויים עד עכשיו בין הקליפות ע"כ אפילו כשמעלין אותם משם הם בבחי' גר שנתגייר כקטן שנולד דמי שאינו יכול לדבר עדיין בחי' אמרי שפר הנ"ל עד שנתגדל ועולה מקטנות לגדלות עוד י"ל שרימז ויקח אשה ושמה יוהני על בחי' חסד חנם שממשיך הצדיק להחיות בו את כל האנשים הפשוטים א"ל והא כתיב קטורה שמרמז על עסק התורה כמו שדרז"ל מנחות דקט"ו ע"ש כי מחמת שאין יודעים לדבר בהלכה צריכים להחיות אותם ע"י החסד חנם שהוא בחי' תורה הנעלמת שזה בחי' קטורת כמובן בכוונות וזה בחי' בכל מקום מוקטר ומוגש לשמי שדרז"ל בגמרא מנחות הנ"ל ע"ש היטב :

(**א"ה** ע' מאמר ואתחנן בליקו"ת סימן ע"ח ומבואר שם שהצדיק בעת שבטל מד"ת הוא מקבל מהאוצר מתנת חנם המלובש בכל עסקי חול כו' ועי"ז הוא מחי' כל הפשוטים וכו' אפילו אוה"ע כו' וכ"א כפי קירובו יותר אל הקדושה ואל הצדיק כן הוא מקבל ממנו חיות גבוה יותר . וזה כשישבו לפניו ולא עסקו בתורה פתח ואמר ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה יוחני לרמז על האוצר מתנת חנם שצריכין להחיות א"ע בעת שבטלין מהתורה כי לקיחת אברהם את קטורה זהו בחי' מה שהצדיק מוכרח לירד ולפול לתוך פשיטות כי אברהם הי' איש החסד שזהו האוצר של מתנת חנם אבל הוא זכה להשיג ולגלות התורה הנעלמת שם וע"כ קיים אברהם כל התורה והתורה היא בחי' גבורה בחי' תורה מפי הגבורה ניתנה וזה מימינו אש דת למו כי ימין הוא בחי' חסד מתנת חנם משם זוכין להשיג התורה שהיא בחי' גבורה בח' אש ואש הוא בחי' מלכות כמובא במאמר אנכי סימן ד' וזה בחי' שרה ששרה על כל העולם וילדה את יצחק בחי' גבורה שהוא בחי' התורה כי ביצחק יקרא לך זרע כי עיקר בריאות העולם הי' בשביל התורה דייקא ולא בשביל מתנת חנם וע"כ קודם שנולד יצחק לקח אברהם את הגר וילדה את ישמעאל זהו בחי' אוצר מתנת חנם שעי"ז מחיין כל הפשוטים ואפי' אוה"ע וכ"א כפי קרובו יותר אל הצדיק מקבל חיות גבוה יותר ע"כ ישמעאל עשה אח"כ תשובה ואח"כ נולד יצחק שהוא התגלות התורה שהיא בחי' גבורה וע"כ אחר מיתת שרה ויקח אשה ושמה קטורה היינו שחזר והוריד עצמו לתוך פשיטות בכדי להחיות כל הפשוטים מהאוצר מתנת חנם וזה שכתוב אצל בני קטורה ויתן להם מתנות היינו שהמשיך להם חיות מהאוצר מתנת חנם וזה שדרז"ל שם טומאה מסר להם כי מהאוצר מתנת חנם משם מקבלים חיות כל הטמאים ואפילו אוה"ע וע' במאמר ואיה השה לעולה סימן י"ב וע"כ פתח ר"ט ואמר ויקח אשה ושמה יותני בכדי לרמז להם שמה שהצדיק בטל מד"ת לפעמים בכדי להמשיך האוצר מתנת חנם וע"כ הם צריכין להשתדל מאד לעסוק בתורה בכדי לקבל חיות גבוה יותר מהאוצר מתנת חנם והם לא הבינו כוונתו א"ל קטורה כתי' קרי עלייהו בני קטירה היינו שבוודאי גם הם מקבלים חיות מאוצר מתנת חנם אבל הוא חיות נמוך כמו בחי' בני קטורה שהיו בני אברהם וזה שדרז"ל קטורה זו הגר היינו שהכל הי' בשביל להמשיך האוצר מתנת חנם וזה שארז"ל למה נקרא שמה קטירה שנאים מעשיה כקטרת כי ע"י קטירת מעלין ניצוצי הק' מעמקי הקליפות ועי"ז נמחלין כל העוונות היינו שנתגלה האוצר מתנת חנם וע"כ הכה"ג שהוא בחי' חסד הי' נכנס ביוה"כ לבית ק"ק עם הקטרת דייקא ועי"ז נתכפרין כל העוונות כי נתגלה האוצר מתנת חנם שהוא בחי' חסד בחי' כהן ולקיחת אברהם את הגר הי' ג"כ בשביל זה ע"כ נקראת קטורה) :

(מסכת מנחות דמ"ג) **וראיתם** אותו וזכרתם ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת התלוי' בה ואיזו זו ק"ש דתנן מאימתי קורין וכו' היינו כי ע"י ציצית זוכין לאמונה שזה עיקר ענין ק"ש תניא אידך וראיתם אותו וכו' ראה מצוה זו וזכור מצוה אחרת הסמוכה לה ואיזה זו כלאים דכתיב לא תלבש שעטנז וכו' גדילים תעשה לך כי דלבושין הן בחי' צדק בחי' צרק לבשתי ואמונה אתקריאת כד אתחבר בה אמת שהוא בחי' אור הציצית שהם בחי' כולה זרע אמת ואמונה הוא בחי' עוז התאזר ע' מאמר תקעו אמונה לקות"נ סימן ה' ופגם אמונה ואמת הוא בחי' שעטנז אותיות שטן עז בחי' עזות דסט"א שנמשך מעצת הנחש וזוהמתה עיין מאמר מרכבות פרעה סימן ל"ח (ואין כאן מקום להאריך בזה) ותניא אידך שקולה מצוה זו כנגד כל המצות כולן כי כל מציתיך אמינה וכתיב וכל מצותיך אמת ותניא אידך וכו' ראיה מביא לידי זכירה וכו' כי ע"י אמונה ותפלה זוכין לזיכרון וכו' רשב"י אומר כל הזריז במצוה זו זוכה ומקבל פני השכינה וכו' כי אמונה ר"ת נפתחו השמים ואראה מראות אלקים כמבואר במ"א ועיין מאמר משפטים סימן ז' ותבין כל זה :

(**א"ה** נ"ל לבאר כל הגמ' ע"פ המאמר משפטים הנ"ל בתוספת ביאור וזה וזכור מצוה אחרת זו ק"ש שהוא בחי' אמונה כי ע"י ציצית זוכין להתקרב לצריקים ולקבל עצתם ונחקק בו אמת וע"י אמת באים לאמונה כמבואר בהתורה הנ"ל . וזה תניא אידך וכו' וזכור מצוה הסמוכה זו כלאים כי כלאים הוא כשמקבלין עצת רשעים זוהמת הנחש נישואין דסט"א וע"כ כשבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא ואח"כ נולד קין והבל הביא קין קרבן מפשתים כמובא והבל הביא מבכורות צאנו שהוא בחי' צמר שזה בחי' כלאים ויקם קין ויהרגהו אבל ע"י מצות ציצית שזוכין לעצת צדיקים ונשמרים מעצת רשעים זה בחי' וזכור מצוה הסמוכה לה זו כלאים וע"כ בציצית הותר כלאים כי ע"י עצת צדיקים שהוא כולה זרע אמת עי"ז מכניעין זוהמת הנחש עצת רשעים בחי' ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן ע"כ הותר כלאים בציצית ודייקא כשיש תכלת בציצית כי תכלת ולבן הם בעצמם בחי' אמת ואמונה כי תכלת כורסיא דדינא שהיא מלכות אמונה בחי' דינא דמלכותא ולבן הוא בחי' טיפי השכל טיפה חוורתא בחי' כולה זרע אמת ועצת רשעים הוא בחי' ילדי שקר כי הם מכסים כל הנסים בדרך הטבע שהוא שקר וכשמקבל מהם עצה עי"ז נפגם האמונה ונכנס בו אפיקורסית שהוא היפך אמת ואמונה וע"כ ע"י תכלת ולבן שבציצית מתקנין זוהמת הנחש בחי' עצת רשעים בחי' כלאים הנ"ל וע"כ הותר כלאים בציצית וזה שמובא בהתורה הנ"ל על מאמר רבב"ח וקיימי כי חמרא חיוורתי' שהוא בחי' לבן שבציצית כי עכשיו זה עיקר הציצית היינו כי עכשיו בגלות שאין האמונה בשלימות ע"כ אין לנו תכלת שהוא בחי' אמונה רק חוטי לבן שהוא בחי' עצת צדיקים בחי' טיפ השכל של הצדיקים ועי"ז נחקק בו אמת ועי"ז יכולין לבא לאמונה ע"כ עכשיו בגלות צריכין להתרחק מאד מעצת רשעים שהם בחי' כלאים זוהמת הנחש כי אין אנו יכולין להכניעם מאחר שגם אצלינו אין האמונה בשלימות שזה בחי' כשאין תכלת אסור כלאים אפי' בציצית וזה תניא אידך שקולה מצוה זו כנגד כל המצות כולן כי ע"י שזוכין ע"י ציצית לעצת צדיקים זה בחי' מעמד הר סיני שקבלו תרי"ג עימין שהם תרי"ג מצות ע"כ שקולה כנגד כל המצות. וזה תניא אידך ראי' מביאה לידי זכירה זה מה שמבואר בהתורה הנ"ל ע"פ בן פורת עלי עין כי ציצית הוא לשון מציץ מן החרכים עי"ז זוכה לבן פורת לשון פרו ורבו וזהו בן זכר בחי' זרע אמת וזה ראי' מביא לידי זכירה בחי' בן זכר כי ע"י הבנים נשאר זכרו לדורי דורות וזהו וזכירה מביאה לידי עשי' כי עכשיו בגלות אין אנו יכולין לקיים רוב המצות כגון המצוות התלויות בארץ וקרבנות וכן בציצית עצמה אין לנו תכלת אבל כשישאר זכרו ע"י בניו עד ביאת הגואל ואז יקיימו כל המצות בשלימות וזהו זכירה מביא לידי עשי' וזה רשב"י אומר כל הזריז במצות ציצית זוכה ומקבל פני השכינה זהו מה שמבואר במאמר הנ"ל סגולה לחולה להסתכל על הציצית והסוד מרומז בפסוק הנה בנך יוסף בא אליך ועי"ז ויתחזק ישראל כי מקודם כתיב וישתחו ישראל על ראש המטה ודרז"ל מכאן ששכינה למעלה מראשותיו של חולה וזה על ראש המטה היינו שאינו יכול עדיין לקבל פני השכינה אבל ע"י שאמרו לו הנה בנך יוסף בא אליך שהוא בחי' ציצית כנ"ל עי"ז ויתחזק ישראל וישב על המטה היינו שקיבל פני השכינה) וזה ר"נ אומר כו' שתכלת דומה לים וכו' וים דומה לכסא הכבוד שהיא בחי' מלכות אמונה בחי' מלך הכבוד וזה ר"מ אומר וכו' איזה עונשו גדול כו' כי תכלת שהוא בחי' שלימות אמונה הוא בחי' חותם של זהב כי זהב עושין מעפר כמ"ש עפרות זהב שמצרפין ומבררין אותה כ"פ עד שנעשה זהב ע"כ הוא יקר המציאות וכן לזכות לשלימות האמונה שהוא בחי' תכלת צריכין לברר ולזכך המדמה מאד עד שיזכה לשלימות האמונה ע"כ אין עונשו גדול כ"כ אם לא זכה לזה בשלימות אבל חוטי לבן הוא בחי' חותם של ט"ט היינו שעדיין לא נתבררה האמונה אצלו בשלימות רק שמתקרב לצדיקים ומקבל עצתם ועי"ז נחקק בו אמת שהוא בחי' חותם של טיט בחי' חותמו של הקב"ה אמת ע"כ עונשו גדול אם לא רצה להתקרב לצדיקים

מדיקים כי עיקר הגאולה תלויה בזה:

(דס"א) **בענין** הביתוסין שהיו אומרים עצ"ת אחר שבת נמ"ל להם ריב"ז וכו' היינו כי פרעה הוא בחי' התגברות המדמה בחי' אהבות הבהמיות שע"ז סומכין בהזכרון בעלמא דאתי עיין מאמר סקץ זכרון סימן נ"ד וע"כ אחרי יצי"מ סופרין שבעה שבועות לעומר כי קרבן העומר שעורים שהוא מאכל בהמה הוא בחי' בירור. ותיקון המדמה שהוא בחי' חלום פרעה מענין שבע פרות רעות והטיבות כמבואר בפנים. וע"כ סופרין שבעה שבועות עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום שהם כנגד חמשים שערי בינה בחי' עלמא דאתי אשר זה היה עיקר יצי"מ בחי' וחמשים עלו בני ישראל וכו' כמ"בא בזוה"ק וע"כ עצ"ת הוא רק יום אחד שזה בחי' עוה"ב שנאמר בו והיה יום אחד יוודע לה' וגם כי בעצרת שנשלם בו בחי' בירור המדמה אז זוכין לאהבה הקדושה שהיא בח' אחד כמבואר בפנים ואז ניתנה התורה הק' שמלובש בה מדת האהבה הק' כמבואר בסימן ל"ג. וע"כ הצדוקים והביתוסים שנתבלבל אצלם המדמה כ"כ עד שכופ"רין בעוה"ב לגמרי ואומרים אין עולם אלא אחד ע"כ הם רוצים להלביש מעשי התורה הק' ג"כ בבחי' הרע שבמדמה שהוא בחי' אהבות רעות אהבת תענוגי עוה"ז אהבות הבהמיות ע"כ אומרים הטעם לעצרת שהוא אחר השבת דייקא לדעתם. כי משה רבינו אוהב ישראל היה ויודע שעצ"ת יום אחד הוא עמד ותיקנה אחר שבת כדי שיהיו ישראל מתענגין שני ימים וג"כ אמר לו ריב"ז וכו' ואם משה רבינו אוהב ישראל היה למה איחרן במדבר ארבעים שנה וזה היה על שדברו לה"ר על א"י ופגמו בהאהבה הק' שהיא בחי' קמץ וגזר עליהם יום לשנה יום לשנה כמבפ"נ. וזה שנאמר בפ' דברים בעון המרגלים ותאמרו בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים כו' שנאה הוא היפך האהבה הק' ובאמת הוא להיפך כמ"ש בפ' ואתחנן כי מאהבת ה' אתכם וכו' הוציא ה' אתכם וכו' רק שעיקר אהבתו ית' אלינו הוא לזכותינו בעוה"ב ג"כ אבל לא לענג אותנו רק בתענוגי עוה"ז שהם מבחי' הסט"א בחי' המדמה. א"ל רבי בכך אתה ס מ"ני. א"ל שוטה ולא תהא תורה שלימה שלנו כשיחה בטילה שלכם וכו' כי בלבול המדמה הוא בחי' שטות וכסילות גמור וכל הלמודים הבאים משם הם בחי' שיחה בטילה כי הם בחי' חלום פרעה בחי' כח בטל בחי' אין חלום בלא דברים בטלים בפרט המדמה שלהם שהוא כולו רע כולו שיחה בטילה אבל התורה הק' שלנו הוא כולו טוב ואין בה שום אחיזה מבחי' בלבול המדמה ח"ו וע"כ נקראת תורת ה' תמימה בחי' תורה שלימה כי בלבול המדמה שהוא בח' פגם האהבה בחי' ואמסך מכהן כי הוא כבחי' מום בחי' כל איש אשר יהיה בו מום מזרע אהרן הכהן לא יגש להקריב וכו' וזה בחי' ואחר עיני הלך לבי (בחי' תאוות הניאוף ואהבת הבהמיות בלבול המדמה) ובכפי דבק מאום ופירש"י מלשון מום אבל התורה הק' שלנו שנמשכת מרוח נבואה אמיתית בירור המדמה הוא בחי' כולך יפה רעייתי ומום אין בך כי היא תמימה ושלימה כנ"ל. וזה שהשיב לו ריב"ז כתוב אחד אומר תספרו חמשים יום היינו כנגד המ"ט שערי בינה עד שמגיעין לשער החמשים שמאיר בשבועות עצמו וקודם שנכנסין לאיזה שער דקדושה יש כנגד זה בחי' מרמה שמתפשט ואינו מניח ליכנס בבחי' פשוטו ולא עייל לתרעא כמבואר בסימן כ"ה וצריך להתגבר עליו ולשבר אותו בבחי' ומלתם את ערלת לבבכם שהוא בחי' המדמה הנ"ל שהוא בחי' שרירות לב ערלת לב ואז זוכה לתמימות ושלימות בחי' מה שנאמר באברהם אבינו כשנצטוה על המילה התהלך לפני והיה תמים וזה וכתוב אחד אומר שבע שבתות תמימות תהיינה וכו' היינו כנ"ל:

(מסכת חולין דק"א) א"ל לרבי יהודה וכי נאמר על כן לא יאכלו בני יעקב והלא לא נאמר אלא בני ישראל ולא נקראו בני ישראל עד סיני וכו' ר"ל ע"פ המבואר במאמר עתיקא סימן כ"א שיעקב הוא כשהמוחין הן בבחי' עיבור עדיין וישראל רומז כשמכניסין המקיפין לפנים וכו' ע"ש. והנה אף שיעקב אבינו עצמו ע"ה נק' ישראל גם מקודם כי הוא זכה גם אז להכנת המקיפין והמוחין בשלימות אבל כלל ישראל לא זכו לזה עד מעמד הר סיני וע"כ מאז נקראין בני ישראל וזה רימז להם יעקב בעצמו קודם הסתלקותו שאמר להם שמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם ר"ל הגם שכבר הוא זכה לבחי' ישראל אבל אתם נקראין עדיין בני יעקב רק מחמת שישראל הוא אביכם ומות הבן ממות האב ע"כ אם תשמעון לדברי אביכם היטב תזכו להקרא בשם בני ישראל וזהו שאמרו שם מסיב רבא וישאו בני ישראל את יעקב אביהם. ולכאורה יש לדקדק מה שהשמיט פסוק זה דייקא וגם אח"כ הקשו מהאי שמעתא ליתסר והא גם קודם כתיב כ"ש בני ישראל והנה ע"ש לפני מלך מלך לבני ישראל שבא וישלח י"א מלאכים על שם שהעיד כי מלכות ישראל שיהיה אחר מעמד הר סיני אך גם בחי' מקץ כתיב ויבאו בני ישראל לשביר וכו' וכן בפ' ויגש כתיב מקודם ויעשו כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות וכו' ורז"ל עזבו אלו הפסוקים ותפסו פסוק וישאו בני ישראל את יעקב אביהם שזה היה התחלת ירידתם למצרים. אך עפ"י הנ"ל מבואר כי מכ"נו שבס' שמות ואילך בכל משך גלות מצרים נקראו ישראל בשם בני ישראל. וזה כי גלות מצרים היה הכנה למעמד הר סיני שפתח מאמר הראשון של עשרת הדברות אנכי וכו' אשר הוצאתיך מארץ מצרים כי גלות מצרים היה רק לצירוף וזיכוך לנשמות ישראל בכדי שעי"ז יזכו למתן תורה וע"כ נקרא כור הברזל שמצרפין בו את הזהב וכידוע וע"כ מאז נקראו בני ישראל כי כל הצירוף הזה בכדי לקבל התורה ולבא למדריגת שם זה להוציא מכח אל הפועל ממש ולהשיג מה שבכחם להשיג ע"י שהם בניו של ישראל שזכה לבחי' זאת שעל שם זה נקרא ישראל כנ"ל וע"כ ירד יעקב ג"כ עמהם למצרים בכדי להשרים בהם כח זה שיעמדו על עמדם בניסיון ול צרוף מצרים עד שיזכו עי"ז לקבלת התורה שזה היה עיקר עבודתו של יעקב אבינו וע"כ שם דייקא היה מבחר ימי חייו כמו שארז"ל כי השגת מקיפיי אלו הם עיקר החיים כמבפ"נ. אך צריכין לעסוק בזה באופן שלא יופסק לעולם ולהשאיר אחריו ברכה שגם אחר הסתלקותו יעסקו בניו בזה כמבפ"נ וע"כ לא נפטר יעקב אבינו עד שראה מבניו ששים רבוא כמארז"ל כי מספר זה הוא הסכום המיועד ונבחר לקבלת התורה כמו שארז"ל וע"כ הקשו רז"ל מפסוק זה דייקא שזה הי' התחלת ירידתן למצרים עם יעקב אביהם בשביל לזכות לקבלת התורה וע"כ נקראו מאז ג"כ בני ישראל וממילא מובן שגם מה שקראם בני ישראל בפסוקים הנ"ל הכל סובב על ענין זה כי כל זה היה סיבובים לירידתם למצרים עם יעקב אביהם וע"כ תירצו שם רז"ל על קושיא זו לאחר מעשה פירש"י לאחר שנאבק עמו וכו' והקב"ה קראו ישראל וכו' היינו כי זה היה הסימן גם לבניו שכמה שזכה הוא לעמוד בניסיון של צרת עשו ולבן ולהאבק עם המלאך ונצח אותו עד שזכה להכניס אורות המקיפין לפנים עד שקראו הקב"ה ישראל כמו כן יזכו בניו לעמוד בניסיון ולצירוף של גלות מצרים ולקבל התורה ולהקרא בשם בני ישראל וע"כ מתחלת ירידתן למצרים נקראין בשם בני ישראל והקשו א"כ מהאי שמעתא ליתסר ע"ש מה שתירצו על זה וכי תורה פעמים ניתנה וכו' ור"ל מאחר שמה שנקראו בני ישראל גם אז הכל הי' רק על שם סופן שעתידין לקבל התורה וכו' כנ"ל ע"כ גם ענין המצוה של לא יאכלו בני ישראל וכו' מתחיל ג"כ רק מזמן זה שהוציאו שם זה מכח אל הפועל ממש שזכו לעמוד על הר סיני ולקבל כל התורה והמצות ולהמשיך בשלימו' אור הפנים בעולם שזה בחי' פנים בפנים דיבר ה' עמכם שנאמר על מעמד זה וצריכין לבאר עוד ועי' ליקות"ה סימן ס"ב מענין אלה מסעי בני ישראל שע"י הנסיעות של בני ישראל נתכפר עון ע"ז ופגם אמונה ועי"ז זוכין לבחי' אל שדי יתן לכם רחמים ר"ת ישראל ע"ש ובזה מובן ג"כ מאמר הנ"ל מה שלא נקראו בני ישראל עד מעמד הר סיני שאז פסקה זוהמת הנחש ונשלמה האמונה הק' וכמבואר במאמר תקעו תוכחה וכן מובן במאמר מתפיס אמונה ומחמת שגלות מצרים היה בשביל לתקן פגם זה כמבואר במאמר הנ"ל ע"כ גם מאז נקראין בני ישראל על שם סופן כנ"ל:

(נשמע) שם דף מ"ו ההוא פולמוסא (פירש"י חיל השלטון) דאתא לפומבדיתא ערקו רבה ורב יוסף פגע בהו ר' זירא אמר להו ערוקאי כוית שאמרו במקום מרה וכו' (פירש"י ערוקאי גמירי מינאי הא מילתא כוית שאמרו במקום מרה יהא) עיין מאמר שאו סימן כ"ז. והנה ידוע כי רבה ורב יוסף היה גדולי ישראל מאוד כמו שארז"ל עליהם סיני ועוקר הרים וכו' נמצא שהם הי' אז בחי' המוחין של ישראל וכשהוכרחו לברוח מפני הפולמא שהיה מבני אדום שאחיזתו בכבד זה בחי' שח"ו היה בחי' המות נכנס לפני הכבד ע"כ אמר להם ר"ז שיקבלו ממנו דבר זה שכוית שאמרו שצריך שיהיה נשאר מן הכבד כוית ע"פ כי אם לאו טריפה (כי לע"ע צריכין לבחי' הכבד ג"כ כידוע וכמבואר באמר מרכבות סימן ל"ח שזה בחי' והמרה בזרוע של הקב"ה וכו') צריכין שיהיה כזית הזה של הכבד במקום מרה דווקא שזה בחי' המתקת הכעס הבא מהכבד כמו שארז"ל (ברכות דף ס"א) כבד כועס ומרה זורקת בו טפה ומניחתו היינו כי מחמת שראה ר"ז שהוכרחו לברוח מפני הפולמא הנ"ל והיו אז בבחי' מוחין דקטנות שמשם עיקר אחיזת הכעס כמבואר במאמר עתיקא סימן כ"א ע"כ הזהיר עליהם אז ביותר ליזהר להמתיק הכעס בכדי שלא ליתן עי"ז ביותר אחיזה וכח לאדום שאחיזתו בבחי' כבד כועס: גם י"ל כי מרה רומזת לבחי' הגיהנם ולבחי' חרבו של מלאך המות כמבואר בזוה"ק וארז"ל (נדרים דף כ"ב) על הכועס שחייו אינם חיים וכל מיני גיהנם שולטין בו שזה בחי' מה שארז"ל על עשו שהוא אדום שנכנס עמו גהינם וע"כ צריך שיהי' הכזית של הכבד במקום מרה בכדי שימתיק הכעס ע"י הפחד של הגיהנם שהוא בחי' מרה כנ"ל וזה רב הוא גבר דהגם אמר במקום שהוא חיים

חיה (פירש״י שריא מעורה ודבוקה אחת הכליות וכו׳) עיין זוהר פרשה פנחס דף רי״ח כוליין מסה לקביל יצחק וכו׳ ומשם שרש החיות של מעו להים כידוע ושם שורש בחי׳ הפחדו והכנעתו ע״י היראה בחי׳ ופחד יצחק כמבואר במקום אחר:

(מ כח בכורות דמ״ד) אריב״ל לא יהיה בך עקר שלא יהיה ביתך עקור מן התלמידים ועקרה שלא תהא תפלתך עקורה לפני המקום ואימתי בזמן שאתה משים עצמך כבהמה ע׳ מאמר להמשיך שלום סימן י״ד שצריך כל אדם ובפרט ת״ח להאיר בלמוד תורתו בשרש הנשמות וע״י מוחין גרים ובעלי תשובה וזה בחי׳ לומד תורה ע״מ ללמד ע״ש. וזה בחי׳ שלא יהא ביתך עקור מן התלמידים כי אעפ״י שלומד בביתו בינו לבין עצמו הוא ג״כ בחי׳ למוד עם התלמידים. וע״י למוד כזה זוכין לתפלה בשלימות וזה בחי׳ שלא תהא תפלתך עקורה לפני המקום ולתורה כזאת זוכין ע״י שפלות וזה ואימתי בזמן שאתה עושה עצמך כבהמה היינו שהוא שפל ונדכא כמו שפירש״י בחולין דף ה׳ א׳ על ענין אדם ובהמה כו׳ ומשימין עצמן כבהמה פירש״י דכפי רוח וע׳ גם בסימן ע״ו במאמר אור הגנוז מבואר ג״כ מענין תורה ותפלה ושפלות:

(א״ה ע׳ לקוט״ב סימן ע״ח מבואר שם שא״א להיות דבוק בהתורה תמיד ובהכרח לבטל איזה שעות ואז הוא איש פשוט. והצדיק בשעה שהוא איש פשוט הוא מחי׳ עצמו בהתורה הנעלמת והוא בחי׳ אוצר מתנת חנם ואז הוא מחי׳ כל הפשוטים שבעולם הן הלמדן בשעה שהוא בטל כו׳ וע״ש בסוף המאמר כי חכמות אין צריכין כלל רק תמימות ופשיטות כו׳ וצריכין לבקש מהש״י שיזכה להתקרב לצדיק כזה וכו׳ ע״ש וזה שלא יהא ביתך עקור מן התלמידים הנה שזהו דבר שא״א כי בהכרח צריכין לבטל איזה שעות הן הרב הן התלמידים ע״ז אמר ואימתי יכול להיות זאת בזמן שאתה משים עצמך כבהמה דהיינו לסלק חכמתו ושכלו בחי׳ ואני בער ולא אדע בהמות כו׳ דהיינו פשיטות ותמימות עי״ז הוא מחי׳ עצמו והתלמידים בהתורה הנעלמת נמצא שאין ביתו עקורה מהתלמידים אפילו שעה אחת. וזה שלא תהא תפלתך עקורה לפני המקום היינו שהתפלה תהיה רחמים ותחנונים בחי׳ ואתחנן אוצר מתנת חנם ועיקר תפלתו תהיה שיזכה להתקרב להצדיק שמקבל מאוצר מתנת חנם וכן הצדיק בעצמו יבקש מתנת חנם ועי״ז בוודאי לא תהיה תפלתו עקורה כי מאוצר מתנת חנם מקבלין כולם חיות אבל לזכות לזה א״א כ״א ע״י ובבהמתך כנ״ל וזה שפירש״י ע״פ ואתחנן כו׳ לאמר אמר לו השיבני על דברי כו׳ היינו כי מאחר שתפלתו הי׳ מאוצר מתנת חנם שעי״ז אין תפלתו עקורה ע״כ אמר לו השיבני כו׳):

(מסכת תמורה דע״ז) ויתן לה את גולות עילית ואת גולות תחתית אמר לה מי שכל רזי עולם עליונים ותחתונים שלו יבקש ממני מזונות ע׳ מאמר כי מרחמם בליקוט״ב סימן ז׳ שמהלמוד שלומד החכם עם דרי מעלה ומטה שזה בחי׳ רזי עליונים ותחתונים ומבחי׳ כלליות בן ותלמיד משם מקבל המלכות פרנסה וכו׳ ובזה מובן הענין הנ״ל וזה שפירש״י יבקש ממני מזונות דהרי ודאי לא יצטרך דכתיב בה היתה כאניות סוחר וכו׳ ושם במאמר הנ״ל מובא ג״כ הפסוק הנ״ל וזה בחי׳ זה הים גדול וכו׳ שם אניות יהלכון לויתן זה יצרת לשחק בו שחקים ששם שוחקין מן וכו׳ כמבפ״נ:

(ד״ה מסכת נדה דנ״א ע״ב מתני׳ כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר כו׳ ושם בגמ׳ כל שיש לו קשקשת דג טהור יש שיש לו סנפיר ואין לו קשקשת דג טמא כו׳ ע׳ מאמר בירא בדברא בליקו״ת סי׳ ל״א מבואר שם שיש שני בחי׳ ברית ברית עלאה הוא שמירת הברית קדש וברית תתאה הוא שמירת איסור והיתר בחי׳ צדיק ולמדן ובכל מקום שמוזכר צדיק גם ברית תתאה נכלל בו כי התחתון נכלל בעליון. ומי שהוא בבחי׳ ברית אזי חסד מתגלה כו׳ היינו האהבה וההשתוקקות כו׳ אזי עושה נקודות לאותיות התורה בחי׳ נקודות הכסף מלשון נכספה וגם כלתה נפשי כו׳ ע״ש. וזה כל שיש לו קשקשת היינו השתוקקות וכיסופין בחי׳ התקוששו וקושו הגוי לא נכסף היינו שאין להם כיסופין דקדושה התקוששו שתזכו להשתוקקות וכיסופין דקדושה בחי׳ ברית עלאה שהוא בחי׳ אברהם וזהו שאמר אליעזר לשם רבא הוה רמינן גילי והוה חזי וזהו קשקשת שמקשקש כעשה קשת וזה ע״י בחי׳ אהבה והשתוקקות בחי׳ שב לימיני בחי׳ אהבה עד אשית אויבך הדום כו׳ כי עיקר ההתגברות על השונאים הוא ע״י אהבה דקדושה וע׳ מאמר בחצוצרות סי׳ ה׳ כי שדי פרשא גירא מבואר שבחי׳ חסד הוא בחי׳ חצים. וזה כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר. סנפיר הוא בחי׳ למדן כמו שאמרו בגמ׳ סנפירין ששט בהם היינו ששט בים התלמוד בחריפות ובקיאות. וע״כ מאחר שיש לו קשקשת בחי׳ אהבה והשתוקקות ממילא יש לו בחי׳ סנפיר ג״כ כי בכל מקום שמוזכר צדיק גם ברית תתאה נכלל בו כי לא ע״ה חסיד. ויש יש לו סנפיר ואין לו קשקשת דג טמא כי למדן בלא צדיק אינו כלום כי לא זכה כו׳. וזה מנלן דקשקשת לבושא הוא היינו כמבואר שם שע״י שמירת הברית מאירין הכוכבים והמזלות ולא יהי׳ לו צער בדרך ע״ש ושלימות הגלגלים הוא ע״י צדקה כמבואר במאמר הנ״ל נמצא שבחי׳ אהבה וחסד הוא בחי׳ צדקה בחי׳ אברהם אבינו שזכה לבחי׳ חסד ע״י הצדקה וצדקה הוא בחי׳ לבוש כמ״ש וילבש צדקה כשריון. וזה מנלן דקשקשת לבושא הוא היינו בחי׳ צדקה וחסד שנאמר ושריון קשקשים הוא לבוש הי״ג. כי גלית הי׳ מבחי׳ מלח הנחש ועיקר הכנעתו ע״י צדקה כמבואר במאמר ואת העורבים סי׳ ד׳ בלקוט״ב ע״כ רצה לפגום הצדקה של ישראל ע״י הצדקה שלו בחי׳ חסד לאומים חטאת וזה ושריון קשקשים הוא לבוש היינו שעיקר גבורתו הי׳ ע״י שינק מהצדקה ומאהבה דקדושה שהוא בחי׳ קשקשים אבל דוד הכניעו ע״י ה׳ אבנים שלקח מהנחל בחי׳ וצדקה כנחל איתן וזה ה׳ חלוקי אבנים כנגד ה׳ פעמים צדקה שנזכר בתורה בחי׳ ואת ערובתם תקח שהוא שלימות הצדקה ע״ש. וזה ולכתוב רחמנא קשקשת ולא בעי סנפיר כי התחתון נכלל בעליון כנ״ל ומשני משום יגדיל תורה ויאדיר היינו דלהכי כתב סנפיר בפירוש להזהיר על הצדיק שיראה להגדיל התורה ולהאדירה בתוספות עוז בחי׳ סלסלה ותרוממך):

עוד יש לבאר כל הגמ׳ הנ״ל ע״פ התורה ואת העורבים הנ״ל. כי קשקשת הוא בחי׳ צדקה בחי׳ וילבש צדקה כשריון וכתיב ושריון קשקשים הוא לבוש וסנפיר הוא בחי׳ הזקנים שאין בהם שלימות שמשם יניקת מלח הנחש בחי׳ ביום ההוא יגלח וכו׳ וגם הזקן תספה שנאמר בסנחריב וכמו שדרז״ל וכתיב ביה די כגלי שמו אספר רבא שהוא סנחרב וזה רבא בחי׳ ברוב הימים המבפ״נ נמצא שסנפיר הוא בחי׳ הזקנים שאין בהם שלימות וע״י הצדקה שהוא בחי׳ קשקשת מעלין ומתקנים שגם הזקנים שאינם כראוי ונכללין בקדושה בחי׳ זקן זה קנה חכמה בחי׳ חכם שבקדושה שמקשר כל הרצונות לשרש הרצון כמבפ״נ וזה כל שיש לו קשקשת יש לו סנפיר היינו ע״י הצדקה נכללין הזקנים ג״כ בקדושה והוא דג טהור ויש שיש לו סנפיר ולא קשקשת והוא דג טמא כי בלא בחי׳ הצדקה אז יונק מלח הנחש מהזקנים שאינם כראוי וכל שאר הענין מבואר לעיל. וזה איזה קשקשים הקבועים בו כי ע״י צדקה הוא קבוע תמיד בקדושה ואין למלח הנחש אחיזה בו וזה סנפירין ששט בהם זה בחי׳ פרחו להו המבפ״נ כי ע״י שמעלין הדעת של הזקנים אל הקדושה עי״ז אותן הנפשות שעפו אל הכפירות פורחין ויוצאין לשלום וזה וכי מאחר דכתב רחמנא קשקשת ל״ל סנפיר משום יגדיל תורה ויאדיר היינו שיראה להוסיף קדושה ודעת בכל יום יותר ויותר בכדי שלא יתגדל משם יניקה למלח הנחש כמבפ״נ וע״כ מבני בניו של סנחרב למדו תורה ברבים כי ע״י הצדקה הכניעו מלח הנחש והעלו התורה והדעת שנפל להמלח הנחש אל הקדושה וע״כ למדו תורה ברבים וזה וגם הזקן תספה היינו שהעלה הדעת שהוא בחי׳ זקן זה קנה חכמה העלה אותו מקליפה אל הקדושה וזה ביום ההוא יגלח בתער זה בחי׳ חרב בחי׳ חרב נוקמת בחי׳ חזה נקם פעמיו ירחץ המבפ״נ שהוא בחי׳ ה׳ מגלות הרצון שמאיר בשלש רגלים וזה שארז״ל דתלי לי׳ נורא בדיקני׳ זה בחי׳ באש ה׳ נשפט ובחרבו את כל בשר. וזה שארז״ל אתלי לארמאי נורא בדיקני׳ ולא פסקת חוכא מפומך זה בחי׳ שמחת יו״ט שנעשה ע״י בחי׳ חזה נקם שהוא בחי׳ חרב בחי׳ אש כנ״ל וגם אש הוא בחי׳ יראה כמ״ש כי יראתם מפני האש כי ע״י התגלות הרצון המאיר בשלש רגלים עי״ז נעשה יראה כמבפ״נ וזה ארמאי דייקא כי ארמי הוא לשון תרגום שממוצע בין הקדושה ובין הקליפה וזה בדיקני׳ שהוא בחי׳ הזקנים שאינם כראוי שמשם יניקת מלח הנחש וע״י נורא שבדיקני׳ היינו כשמכלין הדיקנא שלא יהי׳ משם יניקה לקליפות עי״ז נתגלה קול הקריאה של יו״ט ונעשה שמחת יו״ט וזה ולא פסקת חוכא מפומך וע׳ סי׳ רל״ה שהשחוק שצוחקין על מי שהחליק ונפל הוא משמחות הנפולות שפגם בשמחת יו״ט ולפעמים הוא לו לכפרה וממילא נתעלה השמחה של יו״ט. וזהו יגלח בתער השכירה את הראש בחי׳ החיות רעות ששם חכמי הטבע ואת הרגלים בחי׳ ומלחת נחשת על רגליו וגם הזקן תספה בחי׳ שרש יניקתן ששם זקני סדום. שהיא הזקני׳ שאינ׳ כראוי וע״כ הזקנים שאינם כראוי הם עוסקין עפ״י רוב בצדקה כי הם רוצים לפגום הצדקה דקדושה בחי׳ ושריון קשקשים הוא לבוש אבל ע״י צדקה דקדושה מכניעים אותם כנ״ל):

(בסוף המסכת) תד״א כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה״ב שנאמר הליכות עולם לו אל תיקרי הליכות אלא הלכות עיין מאמר קרא את יהושע סי׳ ואו מענין בקי בהלכה וצריך להיות לו שני בקיאות וכו׳. וזה בחי׳ כל השונה הלכות בכל יום כי ארז״ל שם היום מאפיל ומאיר וכו׳ נמצא שבכל יום צריכין להיות בקי בשני מיני הלכות בחי׳ בקי ברצוא בקי בשוב וזה בחי׳ שני הדרכים הבקי של תשובה שזה בחי׳ הליכות עולם לו בחי׳ שני מיני הליכות ודרכים והן בחי׳ הליכות עולם כי באלו הדרכים צריך האדם לילך לעולם היינו להחזיק ידו בס׳ הן בעלי׳

בן נירידה שזה בחי' תשובה ותשובה על תשובה שהן בחי' תשובת עוה"ז ועוה"ב כי אז יהי' יום שכולו שבת כולו תשיבה וע"כ כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עוה"ב . וי"ל בדרך לחות שזה בחי' אל תיקרי הליכות היינו שהלמד נקודה בחירק שהוא בחי' למוד ההלכה של בחי' בקי בנסיק בחי' נקודה התחתונה שהיא בחי' חירק שזה בחי' התשובה הראשונה בחי' תשובה עוה"ז . וזה אלא הלכות שהלמד נקודה בקמץ שהוא בחי' הלמוד שכולל ג"כ בחי' תשובה על תשובה שהוא בחי' תשובת עוה"ב שהיא בחי' כתר בחי' קמץ כידוע וצריכין לבאר עוד בזה . ועיין בסי' רפ"ו מבואר שע"י לימוד הלכות ופוסקים זוכין ליכנס להג"ע שהוא ג"כ בכלל עוה"ב כידוע שהוא השגת חכמת אלקותו וכו' וזה עיקר שעשוע עוה"ב כמבואר בלקוט"ב סי' ב' במאמר ימי חנוכה ועיין גם במאמר ראיתי מנורת זהב סי' ח' מבואר ג"כ ענין לימוד הלכות נמשך מבחי' גן ועדן ועיין גם בסי' ע"ו שע"י תורה שבנגלה שהוא בחי' למוד הלכות זוכין להשיג אור הגנוז ועיין בסי' לע"ד שע"י סיפורא דאתוון דאורייתא זוכין להשגת אלקות :

(א"ה עיין במאמר ימי חנוכה סי' ב' בלקוט"ב שם מובא המאמר כל השונה הלכות וכו' וע"כ סיים מסכת נדה בזה המאמר כי מסכת נדה מדבר מענין הדמים ויולדות היינו כי בשעת הלדה הדמים שוטפין על הלב וכו' ואח"כ נעשה תהלוכות הדמים שהוא בחי' תודה הלכות וכן בשעה שאשה כורעת לילד ירכותי' מלמנכין ואינה יכולה לילך כמו שארז"ל משנכנסה בקבר אין רגלי' נסלוך ואח"כ חוזרין הדמים אל הרגלין וכ"ז זוכין ע"י למוד הלכות וזה א"ת הליכות היינו תיקון הרגלין אלא הלכות היינו כשלומדין הלכות אז אח"כ יכולין לקרות הליכות כי נתתקנין הרגלין ע"י הלכות . וזה מובטח לו שהוא בן עוה"ב כי כל ענין דם נדות ולער הלידה הוא ע"י חטא עה"ד כמ"ש הרבה ארבה עלבונך וכו' ודרז"ל על דם נדות ולער הלידה שזה בחי' זוהמת הנחש קלקול הדמים והנחש אמרה מעץ הזה אכל וברא את העולם שזה בחי' מה שארז"ל משקלקלו המינים ואמרו אין עולם אלא אחד וע"כ נקללו רגליו כמ"ש על גחונך תלך שזה בחינות כפירות כמ"ש ואני כמעט נטיו רגלי על שהסיאו לבו למינות וע"כ ע"י למוד ההלכות שעי"ז נתתקנין הדמים ונתבררין ונתתקנין הרגלין ע"כ מובטח לו שהוא בן עוה"ב ובזה מקושר סיים הש"ס עם התחלה מאימתי וכו' כי מבואר במאמר הנ"ל שע"י למוד הלכות וכו' עי"ז נתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות וע"כ יחיד ורבים הלכה כרבים. וע"כ מתחיל מאימתי קורין את שמע וכו' שזה בחי' התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות כשארז"ל תמליכהו בשמים ובארץ ובד' רוחות שהם פעולות משתנות כמובן וזה בעצמו בחי' הלכות פסוקות כי בתחלה יש מחלוקה שהם בחי' פעולות משתנות שזה אוסר וזה מתיר כו' ואח"כ מבררין ההלכה ומסכימים לדעת אחת נמצא שהפעולות משתנות נכללין באחדות הפשוט וע"כ תיכף בתחלת הש"ס חולק ר"א דייקא ואמר עד סוף האשמורה הראשונה כי ר"א זכה לשלימות לה"ק ויליה ב"ק שהלכה כמותו בכ"מ ואעפ"כ יחיד ורבים הלכה כרבים מחמת שהפעולות משתנות נכללין באחדות הפשוט וע"כ בק"ש שהוא ג"כ בחי' התגלות אחדות הפשוט וכו' ע"כ שם חלק ר"א והלכה כחכמים מחמת שהם רבים כנ"ל וזה אלו ואלו דברי אלקים חיים ר"ת אחד כמובא היינו שנכללין הפעולות משתנות באחדות הפשוט כנ"ל וזה אל יעמוד אדם להתפלל אלא מתוך הלכה פסוקה כי עמידה הוא בחי' תיקון הרגלין וזה א"א כ"א ע"י הלכה פסוקה שעי"ז נתתקנין הרגלין כנ"ל וזה להתפלל דייקא כי תפלה הוא בחי' הודה בבחי' מה שארז"ל לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל שזה ג' ברכות ראשונות שבתפלה . וזה כי הא דר"ז בנות ישראל החמירו על עצמן כו' כי תיקון ההלכה הוא בירור וזיכוך הדמים ע"י שנזהרין מדם נדות . וזה וכי הא דר' ינאי מערים אדם על תבואתו ומכניסה במוץ שלה כדי שתהא פטורה מן המעשר כי בירור החטה מן התבן ומוץ הוא בחי' בירור ההלכה מן הקושיות שהוא מלשון קש ותבן וצריכין לברר החטה תחלה מן הקש והמוץ ואז דייקא נתחייבת בתרומה ומעשר שזה שנכללת בבחי' אחדות פשוט ודייקא כשמכניסין אותה לחצר כי רה"ר הוא בחי' פעולות משתנות ורשות היחיד הוא מלשון אחדות וע"כ אז דייקא נתחייבת במעשר היינו שיכולה להכלל באחדות פשוט אבל כשמכניס אותה עם המוץ לחצר אינה יכולה להכלל באחדות פשוט וע"כ פטורה ממעשר . וזה בחי' סמיכות גאולה לתפלה כי ע"י שנגאלין מצרה נתתקנין הרגלין שהם בחי' הודה בחי' תפלה וע"כ צריכין ללמוד שתי הלכות בכל יום כדי לתקן שני הרגלין שזה בחי' מה שקדשו חומת ירושלים בשתי תודות מהלכות וזה שסיימו במשנה אריב"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות כי יש תרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן ס"ה תר"כ וכשלומד שתי הלכות נעשה עולם א' בחי' הלכות עולם לו ע"כ כשלומד תר"כ הלכות נעשה ש"י עולמות וע"כ צריכין ללמוד שתי הלכות בכל יום דייקא כי יש שס"ה ימים בשנה לא מהם נ"ב שבתות ויו"כ שהוא ג"כ נקרא שבת שהם בעצמם בחי' אחדות פשוט ע"כ אין החיוב בהם כ"כ ללמוד הלכות נשארו שי"ב ימים וכשלומד ב' הלכות של ב' מצות בכל יום נגמרין הש"י עולמות בשנה ואח"כ בשנה האחרת חוזר ועוסק בבנין הש"י עולמות וזה שסיים אר"ש בן חלפתא לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום כי מחלוקת הוא בחי' פעולות המשתנות כמובן וכשנעשה שלום ביניהם זהו בחי' שהפעולות משתנות נכללין באחדות הפשוט שזה בעצמו בחי' ההלכות וכנ"ל) :

בסיום המשניות **אריב"ל** עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות כו'. ע"פ מאמר להמשיך שלום סי' י"ד וזה בחי' סדר התפלה. קרבנות הוא לטהר עולם העשיה ויש בהם פרשיות התורה ומימרות דגמרא ופרק איזהו ובריתא דר' ישמעאל שכל זה הוא להמשיך התיקון של תורת חסד שעי"ז נעשין גרים ובעלי תשובה ומפשיטין מעליהם הבגדים הצואים ומלבישין אותן בכסות נקי בחי' ציצית כנפי מצוה שזה בחי' התיקון של יפנה ויטול ידיו ואח"כ לובש ציצית ותפלין ציצית הם בחי' הגרים ובע"ת כמארז"ל שלעתיד יאחזו עצמן שבע מאות גרים בכנף אחת וכן ארז"ל על אחד שרצה לחטוא עם זונה אחת וע"י ציצית נמנע מזה ועשה תשובה וע"י כל זה נתרבה כבודו ית' כי זה עיקר כבודו לקרב הרחוקים שזה בחי' תיקון עולם העשיה שהוא מגושם ורחוק מאד ומלבישין אותם בכנפי מצוה שזה בחי' שכוללין עשיה ביצירה שהוא בחי' ציצית כמובא בכוונות ואח"כ מניחין תפלין שהם בחי' יראה כמארז"ל כי עי"ז נשלם היראה ועי"ז זוכין לתפלה שלימה נמצא שקרבנות הם בחי' התקרבות הרחוקים שזה בעצמן בחי' הקרבנות וקטורת שמעלין החיות דקדושה מבין הקליפות ואח"כ אומרים פסד"ז והללויות שהם בחי' יראה בחי' יראת ה' היא תתהלל וגם כי הם מסט"א דלואי שהם בחי' יראה כידוע ועי"ז זוכין לשלום בית שהוא בחי' אור יום בחי' נר עדיף מפני שלום בית כמובא במאמר הנ"ל . וזה בחי' ברכת המאורות וגם כי כשמעלין הכבוד מגלותא דגלותא הוא בחי' אור בחי' והארץ האירה מכבודו וזה בחי' ברכת ק"ש שהוא כמו בחי' ברכת התורה כי כל התיקונים הנ"ל נמשכין ע"י עסק התורה והעיקר ע"י תורת חסד וע"כ מתחילין ומסיימין ברכה שקודם ק"ש באהבה בחי' אהבת חסד ואח"כ קורין ק"ש שזה בחי' התיקון של שלום בית היינו שנעשה שלום בין גוף ונפש שהגוף מבטל רצונו נגד הנפש ועי"ז אין בו שום מום ועי"ז זוכה לעבוד עבודה תמה בחי' עבודת התפלה וזה בחי' ק"ש כי שמע ישראל אמונת היחוד בחי' וידעת היום וכו' ועל הארץ מתחת אין עוד אין עוד ממש שאין שום דבר בעולם רק הוא ית"ש כי כל העולמות וכל הנבראים הכל בטלין אליו בתכלית הביטול כלא וכאין ממש וזה בחי' שלום הכללי כי זה הוא שלימות כל העולמות רק שצריכין להמשיך הארה מבחי' שלום הכללי הזה כ"א לתוך ביתו היינו לתוך גופו ונפשו שכמו ששלימות כל העולמות הוא שיבטלו עצמן אליו ית' בתכלית הביטול כאין ממש ועי"ז מקבלין חיותן בשלימות עד שזה עיקר קיומם ויציאתם מכח אל הפועל בחי' מאין ליש כמו כן בפרטיות צריך הגוף לבטל רצונו לגמרי נגד רצון הנפש שזה בחי' המס"נ שמקבלין על עצמן בשעת אמירת שמע וברוך שם ואח"כ אומרין זאת בפירוש ואהבת וכו' בכל לבבך ובכל נפשך וכו' היינו בחי' שלום בית שיעבוד את השי"ת בגוף ונפש בלי שום מונע ועיכוב כלל וע"כ יש רמ"ח תיבין בק"ש כנגד רמ"ח איברים כי אז כל איבריו בשלימות בלי שום מום כי באמת בק"ש כלולים כל התיקונים הנ"ל כי כבר נתבאר שברכה שקודם ק"ש הוא בחי' ברכת התורה תחלה ובמאמר הנ"ל מבואר על מארז"ל שלא ברכו בתורה תחלה היינו שלא ברכו בלמוד תורתן את בחי' שרשי נשמות ישראל במחשבה תחלה ובאמת פירוש הפשוט הוא שלא ברכו ברכת התורה אבל באמת שניהם אחד כי ע"י שמברכין בה"ת היינו שנותנין הודאה לשמו ית' על שנתן לנו את תורתו כי הם חיינו ואורך ימינו עי"ז נשלם ביותר הלמוד התורה שלומדין אח"כ עד שיש לו כח לעורר ולהאיר שרשי נשמות ישראל במחשבה תחלה ושם במאמר הנ"ל מבואר שע"י הת"ח ממשיכין נשמות קדושות לבניהם וגם בניהם ת"ח עי"ז וגם עי"ז נעשין גרים ובע"ת והנשמות שממשיכין לבניהם הם בבחי' שלימות והגרים ובע"ת הם בבחי' פלגא כי צריכין עדיין להשליך מעליהם הבגדים הצואים ע"ש . וזה בחי' שמע וברוך שם שמע הוא בחי' הנשמות של בני הת"ח שהם בשלימות וזוכין לקבל

אמונת

אמונת היחוד בשלימות ובאתגליא בלי שום מונע כלל וברוך שם וכו' הוא בחי' התקרבות הרחוקים גרים ובע"ת שזה בחי' מה שארז"ל משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה וכו' וזה עיקר כבודו שזה בחי' ברוך שם כבוד וכו' ועי"כ צריך לקבל על עצמו אז עול מלכות שמים ביראה גדולה כי עי"ז נשלמת היראה עד שזוכין לשלום בית שהוא בחי' מס"נ וזה שאומרין אח"כ בכל לבבך וכו' כנ"ל וזה ושננתם לבניך וארז"ל אלו התלמידים זה בחי' תורת חסד הנ"ל וזה ודברת בם וכו' ובשכבך ובקומך וארז"ל זמן שכיבה וזמן קימה כי יום ולילה הוא בחי' עוה"ב ועוה"ז וכמו דברישא חשוכא והדר נהורא כמו"כ מי שטרח בע"ש בחי' עוה"ז שהוא בחי' חושך וצלמות זוכה אח"כ לאור יום בחי' עוה"ב שאז יאיר העולם כולו מאור כבודו ית' שיתגלה אז עד אשר יאמרו בנו מלכו ונלכה באור ה' כמבואר שם אך באמת עיקר מעלת התקרבות הרחוקים הוא דייקא בזמן הזה בזמן דגלות והחושך ואז כשמתקרבין זוכין להיות בכלל ישראל ממש אבל לא לעתיד כי אין מקבלין גרים לימות המשיח כי אף שאז יהפך אל כל העמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' היינו שגם הם יכירו וידעו את כבודו ית' אבל לזכות להכלל בקדושת ישראל זה א"א לזם רק בעוה"ז כי כמו שעיקר כבודו ית' הוא לקרב הרחוקים כמו"כ עיקר כבודו הוא דייקא ע"י מי שנתקרב לעבודתו ית' בזמן השפלות והגלות דייקא בעת התגברות החושך שכבודו ית' בזילותא דגלותא אז כשמתקרב אחד אליו ית' זה יקר בעיניו מאד וע"כ עיקר השעשועים של השי"ת הוא דייקא מעבודת עולם השפל הזה מחמת שהוא רחוק מאד מקדושתו ית' וגבר בו החשך ודגשמיות ע"כ מי שזוכה לעבוד אותו ית' בזה העולם השפל יקר בעיניו מעבודת כל העולמות אדרבא זה עיקר תיקון ושלימות כל העולמות וזה בחי' מעלת הלומד תורה בלילה כי מחמת שאז זמן החושך והשינה וניברים בו הדינים והגרדיני נמוסין ע"כ מי שמתגבר אז לקום משינתו ולעסוק בתורה יקר בעיניו ית' מאד עד שזוכה עי"ז לעורר נשמות כל דצדיקים שבג"ע דציתין לקי' כמבואר בזהר ועיין בהל' בציעת דפת הלכה ה"א וע"כ התורה שלומד בלילה הוא בחי' תורת חסד כמארז"ל מושכין עליו חוט של חסד כי ע"י הלמוד הזה מעורר כל הנשמות בשרשן ועי"ז נעשין גרים ובע"ת שזה עיקר בחי' תורת חסד כנ"ל וזה בעצמו בחי' השלום בית הנ"ל כי כשמבטל דגוף רצונו לגבי הנפש וזוכה לעבוד את השי"ת במס"נ זה בעצמו בחי' התקרבות הרחוקים כי גשמיות הגוף רחוק מאד מקדושתו ית' ע"כ כשזוכה לעבוד את ה' בכל רמ"ח איברי הגוף זה בחי' תכלית העבודה בחי' התקרבות הרחוקים שזה יקר אצלו ית' מאד וזה בחי' מצות ק"ש שבזה יוצאין כל העולם חובת למוד התורה כמארז"ל הקרא ק"ש שחרית וערבית כו' וע"כ עיקר זמנה הוא רק בכל זמן שכיבה זמן ק"ש דלילה הוא כל הלילה וזמן ק"ש דשחרית הוא עד ג' שעות שכן דרך בני מלכים לעמוד בג' שעות כי צריכין לקרות ק"ש תמיד היינו לקבל ע"ע עומ"ש במס"נ הן בשעת שכיבה שהוא בחי' התרחקות וירידה הן בשעת קימה שמתגבר ומזרזו לקום ממטתו ושינתו והתחזקות שמחזק א"ע בחי' מבטחו בלילה וחושך בעת התגברות הבלבולי הדעת והמוחין נסתלקין שזה בחי' שכיבה ושינה ואז כשמחזק לקבל עליו עומ"ש בשלימות זה יקר אצלו ית' מאד ועי"ז בעצמו זוכה אח"כ לקום משינתו ואז בודאי צריך לקבל עליו עומ"ש נמצא שק"ש וברכותי' הוא בחי' שלום בית ואח"כ מתפללין כי עי"ז זוכין לתפלה שלימה כמבואר שם והנה מבואר שם שע"י למוד התורה מעורר שרשי נשמות וכו' כי יש ששים רבוא אותיות לתורה וכו'. וזה בחי' תורה שבכתב ותורה שבע"פ כי עיקר הששים רבוא אותיות הם בתושב"כ וכנגד זה יש ששים רבוא נשמות ישראל רק עיקר שלימות התושב"כ הוא ע"י התושבע"פ כי בלתי התושבע"פ א"א להבין כלל פירוש האמיתי של כל מצות התורה כידוע נמצא שעיקר התעוררות והתנוצצית נשמות ישראל הוא ע"י תושבע"פ כי למוד התושבע"פ בעצמה הוא בחי' זיווג האותיות התורה שלמדין אות מאות וענין מענין וגורעין ומוסיפין ודורשין עד שנעשין עי"ז למודים חדשים ונפלאים ע"י י"ג מדות שהתורה נדרשת שבשרשם הם י"ג מדות של רחמים בחי' י"ג פעמים חסר גימ' שלום במס רבתי היינו במספר שהמם הוא שש מאות שזה סוד הנב"ע הנמצא באמתחת בנימין בחי' י"ג פעמים ע"ב שנאמר בו ואתם עלו לשלום וכו' ויצתה ב"ק ואמרה שלום רב וכו' כמבואר במגלה עמוקות אופן קע"ב כי ע"י למוד התורה שבע"פ ודרשותיה עי"ז מתנוצצין נשמות ישראל ונעשין נשמות חדשות בחי' נשמות הגרים ונעשין בצ"ת שזה בחי' תורת חסד שע"י כל זה נמשך שלום בעולם. וזה בחי' ת"ח מרבים שלום בעולם ותורה שבע"פ הוא בחי' לילה כידוע כי אז עיקר זמן מעלת התקרבות הרחוקים כנ"ל וזה בחי' וכצדיקי הרבים ככוכבים מה כוכבים אין אור שלהם ניכר ביום רק בלילה וחושך כמו כן עיקר מעלת מצדיקי הרבים ומקרבים הרחוקים הוא רק כשמתקרבים בזמן החושך ודגלות וע"כ גם מצות נר חנוכה הוא משנת צאת דכ בבית דייקא והנה כבר נתבאר במאמר הנ"ל ששלום הוא בחי' אור נמצא היפך מובן ממילא שלילה וחושך הוא בחי' קלקול השלום בחי' מחלוקת ואז עיקר זמן התקרבות הגרים שזה בחי' המחלוקת שיש בכל דור על גדולי הצדיקים העוסקים לקרב הרחוקים כמבואר בסי' רכ"ח ועי' זה המחלוקת דייקא נעשין גרים ונתרבה כבודו ית' ונמשך שלום העו"ם כנ"ל שזה בחי' ברישא חשוכא והדר נהורא כי באמת עיקר מעלת יקרת השלום הוא מחמת שיכול להיות מחלוקת היינו מחמת השינוי דעות שבין אדם לחבירו כטבע כמארז"ל וע"כ יקר מאד בעיניו ית' השלום שבין ישראל היינו כי דייקא מחמת שיש ביניהם שינוי דעות כ"כ וכ"א משונה מחבירו בדעתו ואעפ"כ מסכימין כולם לדיעה אחת אמיתות זה יקר מאד וע"כ באמת קשר רשעים ח"ו אינו קשר מאחר שאינם מכוונים בקשרם לשם שמים רק לכבוד עצמם או לשם פני' אחרת זה לא נקרא שלום וקשר ועיקר הקשר והשלום הוא כשהשינוי דעות מכוונין כולם לשם שמים ואז כשמתקשרין יחד איזה קיבוץ ומסכימין לדעת אחת זה יקר מאד שזה בחי' יחיד ורבים הלכה כרבים וע"כ באמת מחלוקת לש"ש כגון מחלוקת התנאים וכדומה אינו מחלוקת כלל רק אדרבא זה תכלית השלום מאחר שביסוד הדבר שניהם כוונה אחת להם היינו שדעתו של זה מסכים שכך רצונו ית' בקיום מצוה זו ודעת השני שכך רצונו ית' אבל שניהם מודים כי התכלית הוא רק לקיים מצותיו ורצונו ית' נמצא שאין ביניהם מחלוקת כלל רק שינוי דעות שאדרבא עי"ז דייקא נתברר האמת עד שנעשה שלום והכרעה ביניהם על דרך הכללים שמסרו לנו חז"ל וע"כ דייקא ע"י המחלוקת והשינוי דעות שכוונתם לש"ש אח"כ כשנעשה ההכרעה והשלום דייקא עי"ז נעשה למעלה ג"כ התנוצצות הנשמות עד שנולדין נשמות חדשות בחי' גרים כמו בגשמיות שא"א להוליד כ"א ע"י חבור איש ואשה שהם בטבע הפכים כמרומז בלקיתי"נ סי' ס"ט. גם ע"י שזה אוסר וזה מתיר וכשמחלקותם לש"ש אז אלו ואלו דא"ח כידוע נמצא אף אם אין הלכה כהמתיר אעפ"כ יש גם לדעתי שורש במקום עליון מאד כידוע וע"כ עי"ז יכולין לדתקרב הגרים והרחוקים שנעשה אצלם מאיסור היתר ח"ו וזה שארז"ל בתורתו של ר"מ מצאו כתיב כתנות אור כי ר"מ הי' יכול לומר על כל דבר מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא ומטמא כולם הי' להם שורש בקדושה ועי"ז נתקרבין הרחוקים ונתרבה כבודו ית' שזה עיקר האור בחי' והארץ האירה מכבודו שעי"ז נמשך שלום שהוא בחי' אור וזה בחי' ה' עוז לעמו יתן היינו שכ"א עוז וחזק בדעתו בחי' החכמה תעוז לחכם וא"כ ע"י השינוי דעות הי' יכול להיות מחלוקת ח"ו וע"כ סיים ה' יברך את עמו בשלום כי דייקא ע"י שכ"א חזק בדעתו ומכוין לש"ש עי"ז דייקא ניכר מעלת השלום. וזה שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול לאוהבי תורתך דייקא היינו שתורתם הוא תורת חסד בחי' אהבת חסד היינו ע"מ ללמד ולקרב הרחוקים ע"י הלמוד שנדרש בי"ג מדות שהם בחי' י"ג פעמים חסר בגימ' שלום כנ"ל ועי"ז סיים ואין למו מכשול כי לפעמים ע"י שמקרבין הרחוקים יכולין לבא לידי מכשול כידוע שזה סוד הפגם שקירב משה את הער"ר שעי"ז אמר לו השי"ת לך רד כידוע ועי"ז מבטיחו הכתוב שלא יבא לידי מכשול ח"ו גם אפשר לפ"ש הכתוב בדרך זה כי ידוע שגם אצל הצדיק צריך לפעמים להיות לו ירידה ועי"ז דייקא בא לעלי' שזה בחי' והמכשלה הזאת תחת ידך כמבואר במאמר חב"ת סימן כ"ב אבל עי"ז שעוסק לקרב הרחוקים שזה בעצמו בחי' ירידה אצלו שצריך לקרב עצמו למדריגתם עי"ז בעצמו זוכה אח"כ לעליה גדולה ואין צריך לו עוד לבא בעצמו לידי מכשול ח"ו וזה ואין למו מכשול. והנה אהרן דכהן הי' רודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה היינו בחי' הנ"ל שהיה תורתו תורת חסד ולמד ע"מ ללמד וע"כ באמת זכה להיות שושבינא דמטרוניתא היינו שזכה להעלות דכבוד שהוא בחי' מלכות בחי' מטרוניתא לשרשה וע"כ זכה ליראה כמ"ש ואתנם לו מורא וייראני ועי"ז זכה לשלום בית וזכה לעבוד עבודתו תמיד עבודת ביהמ"ק בחי' עבודת התפלה עבודת הקרבנות שעי"ז מקרב כל העולמות לשלימותן שזה בחי' שלום הכללי וע"כ היה הנס של חנוכה ג"כ ע"י הכהנים בני אהרן וזה בחי' תרומה שצריכין ליתנה לכהנים כי

כבר

כבר נתבאר בליקוטי הלכות בציעת הפת שבשעת אכילה ג"כ עוסקים בתיקונים הנ"ל היינו לברר הניה"ק שנתערבו מאכילת עה"ד ולהעלותם אל הקדושה שזה בחי' גרים ובע"ת וע"כ יש הרבה טירחות ויגיעות קודם שזוכין לברר הלחם שיהיה ראוי לאכילת אדם כי זה בחי' הטרחות ויגיעות שצריכין הגרים ובע"ת קודם שזוכין להפשיט מעליהם הבגדים הצואים ע"ש באריכות. וזה בחי' מצות תרומה שצריכין ליתן ראשית דגנך אל הכהן כי ע"י שניתנין תרומה לכהנים ע"ז נתתקנה כל התבואה שיתעלו כל הניה"ק שבה אל הקדושה ע"י קדושת הכהנים שעוסקין בתיקונים אלו שזה בחי' כל מעשה הקרבנות וקטורת כנ"ל. אך אעפי"כ יש עתים שאין הכהנים בעצמן רשאים לאכול בתרומתן היינו כשהם טמאים ח"ו ועיקר הטומאה נמשך מבחי' הבגדים הצואים הנ"ל כי מחמת שעוסקים לקרב גרים ובע"ת ולהפשיט מעליהם הבגדים הצואים. ע"כ לפעמים נתאחז גם בהכהנים עצמם בחי' הטומאה מהבגדים הצואים כנ"ל ואז צריכין ליטהר מטמאתן ע"י טבילה במים היינו שמבטלים עצמם אל תחלת המחשבה שהוא בחי' מים בחי' כי מלאה הארץ דעה כמים וכו' שזה בחי' מה שארז"ל מתחלה היה העולם מים במים גם מים הוא בחי' התורה בחי' הוי כל צמא לכו למים שאז כשהצדיק שהוא בחי' כהן מרגיש איזה פגם בעצמו שנאחז בו מחמת שעוסק לקרב הרחוקים שעדיין לא נזדככו בשלימות מהבגדים הצואים אז הוא מבטל עצמו בשלימות אל התורה ומתחזק ביותר בעסק התורה עד שע"ז ממשיך התעוררות והתנוצצות חדש בשרשי הנשמות עד שע"ז מפשיט מעליהם הבגדים הצואים כמרומז כ"ז בה' בציעת הפת הנ"ל. ומחמת שעיקר אחיזת הבגדים הצואים שהם היפך הכבוד דקדושה הוא רק בזמן הזה זמן דגלות והחשך כנ"ל בחי' לילה ע"כ גם הכהן אינו נטהר מטומאתו בשלימות עד שיהיה לו הערב שמש ואז כשרואה שלא אירע לו עוד שום טומאה אז ידע בבירור שנטהר מטומאתו וע"כ באמת הוה אמינא שטהרתו תלויה בזריחת השמש של יום המחרת שאז זמן הבאת קרבנותיו כפירש"י כי לכאורה הוה אמינא שצריך להמתין עד שיעבור עליו כל הלילה בטהרה עד שיזרח השמש שהוא בחי' שלום בית ואז זמן הבאת קרבנותיו היינו זמן עבודת התפלה שהוא במקום קרבן שאז נגמר כל התיקונים המבוארים במאמר הנ"ל היינו שזוכין להמשיך שלום הכללי ולקרב כל העולמות לשלימותן שזה עיקר הטהרה בחי' מה קנים מטהרים וכו' אף תיבתך מטהרתך המבואר במאמר הנ"ל וכן להיפך ה"א שתיכף כשמתחיל השמש להעריב ביום טומאתו נטהר מיד כפי' התוספות כי מאחר שכבר התחיל השמש שהוא בחי' אור השלום הנמשך ע"י אור כבודו ית' להעריב ולשקוע ולא אירע לו שום טומאה ממילא נטהר מטומאתו ע"כ צריך התנא לאשמועינן שסימן לדבר צאת הכוכבים היינו שאינו צריך להמתין עד זריחת השמש והבאת קרבנותיו של יום המחר כי זה יוגמר ממילא וכן אין טהרתו נגמר בתחלת הערב שמש מאחר שעדיין לא שקעה האור לגמרי עדיין אין ניכר בו סימני טהרה כ"כ עד שישקע השמש לגמרי שאז עיקר היכר מעלת התקרבות הרחוקים שזה בחי' צאת הכוכבים בחי' ומצדיקי הרבים ככוכבים ואז נגמר זמן טהרתו ומותר לאכול בתרומה שהוא בחי' קודש שע"י אכילת הכהן תרומה נתתקן כל אכילת ישראל שיעלו הניה"ק למקומן ולברר ולהעלות אותן מהבגדים הצואים שזה בחי' התיקון שנעשה ע"י גרים ובע"ת שע"ז נתרבה כבודו ית' ונשלם היראה עד שזוכין לכל התיקונים הנ"ל שכל זה כלול במצות ק"ש שזמנה ג"כ בשעת שכיבה ושינה וקימה משינה שהוא בחי' חושך ולילה כנ"ל וזה שפתח התנא מאימתי קורין את שמע בערבית משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן ומפרש בגמ' דאגב אורחא קמ"ל שזמן אכילת תרומה הוא משעת צאת הכוכבים היינו כנ"ל וע"כ גם שאר תנאים נתנו ג"כ הסימן לק"ש בזמן האכילה בשעה שעני אוכל פתו בשעה שבני אדם נכנסין לאכול פתן וכו' כי האכילה הוא ג"כ בחי' התקרבות הרחוקים כנ"ל. וזה בחי' מה שארז"ל בסוף מסכת נדה א"ל רב שמעי' אימא ביממא הוה זבה ובליליא נדה כי עיקר הטומאה בפ"ס טומאת זיבה ונדה הוא מזוהמת הנחש שהוא בחי' הבגדים הצואים וע"כ מאחר שעיקר אחיזת הבגדים הצואים הוא בלילה וחשך ע"כ ה"א שאין טומאה זיבה אז תמורת כ"כ רק כנדה מאחר שבטבע אז התגברות החיצונים וסטרא דמסאבא והשיב לו עליך אמר קרא וכו' היינו שמוכח מהפסוק שאפילו בלילה טמאה ג"כ בטומאה זיבה ומלפפיל זה מחובר ג"כ למה שמפלפל בתחלת מסכת ברכות במה דאשמעינן שזמן טהרת הכהנים לאכול בתרומה וכן זמן ק"ש דערבית הוא משעת צאת הכוכבים שאז עיקר התגברות החשך אז עיקר גמר טהרת הטמאים וזמן מצות ק"ש שבו"ן הוא בחי' מעלת התקרבות הרחוקים כנ"ל. וזה שסמכו אח"כ תר"א כל השונה הלכות בכל יום מובטח כו' ופירש"י ברייתא ותוספתא והל"מ שכ"ז הוא תושבע"פ שע"ז נשלם אור התורה שבכתב ונתברכין נשמות ישראל בשרשן בבחי' מחשבה תחלה שזה בחי' עוה"ב בחי' עולם הנשמות עולם המחשבה בחי' יום שכולו שבת וע"כ מובטח לו שהוא בן עוה"ב וזה מחובר ג"כ למה שסיים סוף ברכות ת"ח מרבים שלום בעולם כנ"ל כי השלום הכללי שנמשך ע"י למוד התורה של הת"ח היא ג"כ בחי' עוה"ב בחי' שבת שלום וזה שסיים התנא בסוף ששה סדרי משנה אריב"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות וכו'. וזה שייך לבחי' המחלוקת שבין התנאים אעפ"י שלפעמים אין הלכה כאחד אעפ"כ גם הוא יזכה לעוה"ב ע"י למוד הלכות שלו כי אדרבא דייקא ע"ז המחלוקת שבהלכות וההכרעה שביניהם ע"ז מתנוצצים הנשמות שבמחשבה עד שנעשין גרים ובע"ת שבשביל זה היה בריאת כל העולמות ויציאתם מאין ליש שדייקא מבחי' הישות שזה שורש כל ההתנגדות ומחלוקת כי בבחי' אין אין שייך שום שינוי ומחלוקת ונגדיות רק בבחי' הישות ואז כשזוכין להמשיך שלום הכללי לקרב כל העולמות לשלימותן היינו שיבטלו עצמן בשלימות לגבי אור האין סוף שהוא בחי' אין זה עיקר שלימותן וקיומן בבחי' הישות בשלימות כי האין והיש אף שלכאורה הם הפכיים זה מזה אעפ"כ מחוברים ומתאחדים באחדות אחד וכמובן בזהר על הפגם שפגמו בהניסיון של היש ה' בקרבנו אם אין שהפרידו בין יש לאין וזה בחי' העוה"ב של הצדיקים כי קודם שהיו בזה העולם אז לא היה אפשר לכנות השגתם בשם עולם וגבול רק מאחר שהיו בזה העולם בתכלית הישות והגשמיות ומשם זכו לבטל עצמן אל האין וכל עסק התורה שלהם בזה העולם שהוא בבחי' ישות בפרט המחלוקת והשינויי דעות שכל זה שייך רק בבחי' ישות אבל באמת בפנימיות מחשבתם היה בטלים ומבוטלין בכל עת אל בחי' האין עד שזכו שע"י עסק התורה שלהם נתקרבו הרחוקים לגמרי שהיה בתכלית הישות וההתרחקות מאין אעפ"כ זכו ג"כ להתקרב אל השי"ת שע"ז נתרבה כבודו ומלכותו ית' שזה בחי' שלימות הישות כי כל הישות הוא רק בבחי' מלכות כמובן במאמר אנכי סימן ד' ע"ז יזכו בעוה"ב לקבל השגתם בבחי' עולמות בבחי' ש"י עולמות שהוא בחי' הארבע עולמות אבי"ע כפי סי' התוי"ם ומרומז במקובלים שהש"י עולמות נמשכין מחכמה שנקרא יש כידוע שזה בחי' עולם המחשבה בחי' מחשבה תחלה הנ"ל. וזה שמובא בלקו"ת להאר"י ז"ל שהש"י עולמות הוא בעבור שלא פגמו בעון קרי ר"ל היינו ג"כ כנ"ל כי ע"י שמקרבין הרחוקים שזה בחי' אם תוציא יקר מזולל וכו' בזה מתקנין עון קרי כמובא במאמר הנ"ל וזה עתיד דקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק היינו אף למי שאין הלכה כמותו אעפ"כ יזכה לש"י עולמות כי דייקא ע"ז מתקרבין הרחוקים כנ"ל וזה שמובא במקובלים כי הש"י עולמות הם מבחי' חסד וגבורה ותפארת המכריע ביניהם וע"כ הם ר"ז עולמות בגימ' אור מצד ימין ק"נ מצד שמאל שזה בחי' הנ"ל היינו בחי' המחלוקת שבין התנאים שנמשך עפ"י רוב מחמת השינויים שבין חסד וגבורה כידוע רק שת"ח הוא המכריע וע"ז נעשה שלום ונגמר ההלכה ומזה נעשה בנין הש"י עולמות וזה מרומז קצת במאמר בא אל פרעה כי אם לא היה מחלוקת אזי לא היה מקום לבריאה נמצא עיקר הישות הוא ע"י בחי' השינוי והמחלוקת שבקדושה שהוא בחי' חלל הפנוי שבו נתהוו העולמות וזה שסיים להנחיל אוהבי יש היינו אוהבי דייקא בחי' אוהבי תורתך אותם שהם אנשי אהבה וחסד ותורתם הוא תורת חסד לקרב הרחוקים שהם בתכלית הישות בוודאי יש שכר הרבה לפעולתם וזה שק"א הש"י עולמות בשם יש דייקא כי זה רצונו ית' שתצא הבריאה מאין ליש שע"ז יתגלה כבודו ית' וע"כ כל מה שמקרבין הרחוקים ביותר שהם בתכלית הישות אז נתגלה כבודו ומלכותו ית' ביותר כי עיקר התגלות מלכותו ע"י הישות כי אין מ"ד בלא עם וע"י בודאי להנחיל אוהבי יש יש דייקא וע"י שמקרבין הרחוקים ונתגלה כבודו ית' ועולה לשרשו ונתמלאין פנמי היראה וזה ואוצרותיהם אמלא כי אוצר הוא בחי' יראה בחי' יראת ה' היא אוצרו נתמלא ע"י עליית הכבוד לשרשו וע"ז נמשך שלום בעולם וזה שסיים אר"ש בן חלפתא לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום שנאמר ה' עוז לעמו יתן זה בחי' יראה כמאז"ל מניין שהתפלין הם עוז לישראל שנאמר וראו כל עמי הארץ וכו' ויראו ממך וע"י היראה זוכין לשלום הה"ד ה' יברך את עמו בשלום וכ"ז כלול במצות ק"ש וזמן ק"ש וכן באכילת תרומה לכהנים שנטהרו ובזה מחובר סיום המשניות להתחלת מסכת ברכות מאימתי קורין את שמע בערבית כנ"ל:

וזה שאז"ל הדודאים נתנו ריח אלו הדודאים שעל ידם נולד יששכר

ועל

ועל פתחינו כל מגדים זה נר חנוכה היינו כי יששכר היה עוסק בתורה בקביעות ועי"ז נתקרבין הרחוקים ובע"ת שעי"ז זוכין הצדיקים לש"י עולמות כנ"ל וע"כ נקרא יששכר כי יש שכר לפעולת הצדיקים העוסקים בתורה יש דייקא כנ"ל. וזה בחי' הדודאים נתנו ריח שדרז"ל שני דודאים גם הדודאים הרעים נתנו ריח שזה בחי' הבע"ת וגרים שנעשין ע"י עסק התורה של הצדיק בחי' יששכר ועי"ז נתעלה כבודו ית' לשרשו שהוא בחי' יראה שזה סוד הדלקת נר חנוכה סמוך לפתח כמובא במאמר הנ"ל. וזה שדרז"ל ג"כ הדודאים וכו' על הגוף והנשמה היינו כנ"ל וצריכין לבאר עוד:

(ירושלמי דברכות פ' הי' קורא) הובא במדרש תלפיות אות כ' דקנ"ד ע"ב ובקרבן עדה. א"ר חייא אנא מן יומי לא כוונתי (פירוש בתפלתי) אלא חד זמן בעי מכוונה והרהרית בלבי מאן עייל קמי מלכא ברישא ארקפטא (פי' שר גדול ונכבד יותר מריש גלותא) או ריש גלותא שמואל אמר אנא מניתי אפרוחי (פי' עופות) ר' בון בר' חייא אמר אנא מניתי דימוסיא (פי' שורות האבנים של הבנין) א"ר מתניה אנא מחזיק טיבו לראשי דכד הוה מטי למודים כורע מגרמי' עכ"ל והוא פלא מאד כמובן והעיקר למה להם להודיע זאת כלא ארז"ל חליף עלי כו' בפרט שעי"ז יבאו אנשים פשוטים בודאי לזלזל ולהקל ח"ו בכוונת התפלה:

ונלע"ד בדרך אפשר שמה שאמר מן יומא לא כוונתי היינו שלא דחו א"ע כ"כ על הכוונה כי עי"ז יכולין הבלבולים להתגבר ביותר רק שקשר מחשבתו בקשר אמיץ אל תיבות התפלה והתפלל כסדר בחשק גדול ולא השגיח לאחריו על הבלבולים כלל כמבואר בדברי רבינו ז"ל כ"פ אלא חד זמן בעי מכוונית כי כל הנ"ל הוא רק עצה לפי שעה אבל באמת צריכין לזכות לתפלה בכוונה שלימה בלי שום בלבול כלל וכמרומז בסי' ע"ב והרהרית בלבי מאן עייל וכו' ע' מאמר אמור אל הכהנים סי' ב' ארקפטא הוא בחי' שמירת הברית ארקפטא בגי' ברית וע"י ברית מכניעין ס"מ ונו"ק ס"מ בגי' קלא ונו"ק תפ"א היא עם מתנותי' ימ"ש (עיין מגלה עמוקות אופן קל"ב קפ"ד) וזה ארקפטא בחי' ברית או ריש גלותא בחי' משפט כי עיקר קביעות הריש גלותא לעשות משפט כי שני בחי' אלו הם תיקוני התפלה וזה אנא מניתי אפרוחי בחי' אותיות התורה בחי' הנשמות שמתחדשין ומתגדלין בתוך התפלה (עיין בהקדמת התיקונים) או שמרמז על בחי' משיח היושב בהיכל קן צפור וכל חיותו מקבל מן התפלה בחי' נוקבא דפרדסא היינו שע"י כל זה נזדרז לכוין בתפלתו כראוי. וזה אנא מניתי דימוסיא שורות הבנין ששם לבו שכל תפלה הוא בחי' אבר מאברי המשכן והשכינה כמבואר שם וזה שמנה וסיפר שורות הבנין כמה וכמה שורות שנבנו כבר מקומת המשכן ע"י תפלות ישראל ועי"ז נזדרז בתפלתו. וזה אנא מחזיק טיבותא לראשי היינו שלא החזיק טובה לעצמו על גודל כוונתו בתפלתו (כי גם זה הוא בחי' מחשבה זרה בתפלה כמרומז שם) רק שהחזיק טובה להשי"ת שהוא מתנשא לכל לראש כי הכל מאתו ית' והכוונה בעצמה היא ג"כ רק בחסדי השי"ת שהוא המניע לכל המניעים וזה דכי מטא למודים כורע מגרמי' היינו שגם ההודאה על חסדי ה' בחי' הודו לה' כי' כל"ח כורע מגרמי' כאלו גם זה בלתי בחירה ורצון רק בחסדי ה' ונפלאותיו. או דר"ל מחזיק טיבו לראשי בחי' הצדיק שהוא ראש בני ישראל בחי' התקשרות לצדיק המבואר שם וזה דכי מטי למודים כו' כי הצדיק יש לו חלק בכל תפלות ישראל ובכל הנענועים והכריעות שלהם בתפלתם כמבואר בדבריו ז"ל ועי"ז שמקשר עצמו לצדיק בהתקשרות וביטול כזה כאלו אין לו שום תנועה וחיות מעצמו רק מה שהצדיק מחי' ומניע אותו עי"ז זוכה לכוין בתפלתו ועיין בסי' ר"א שם מבואר שעיקר זיכוך המוחין והמחשבה הוא ע"י התקשרות לצדיקים בבחי' ויקח משה את עצמות יוסף עמו:

או יאמר מאן עייל כו' כי כמו שהארקפטא הוא הממונה על ריש גלותא (פי' שבועות ואו ובערוך) כן המחשבה מושלת על הדבור ואיך שייך שיכנס הדבור לפני המלך קודם המחשבה (עיין מאמר ויהי אחר סי' ע"ו) ועי"ז נזדרז לכוון בתפלתו וזה קרוב לפי' העשרה מאמרות (הובא במדרש תלפיות הנ"ל) וזה אמר אנא מניתי אפרוחי כי כל המחשבות הם מבחי' הרפ"ח ניצוצין שנפלו משבירת כלים וע"כ הם באים בתוך התפלה בכדי שיתתקנו וידוע בכתבים כי אפרוח מרמז על הרפ"ח הנ"ל (עיין רגל ישרה) וזה אנא מניתי אפרוחי היינו ששם לבו לזה לתקן המחשבה זרה בעצמה ולהעלותה ולתקנה בבחי' תיקון הניצוצין הנ"ל כידוע מהבעש"ט זלה"ל. או יאמר אנא מניתי אפרוחי כי הדבור אף שהוא בלא כוונה שלימה והתלהבות כראוי שזה בחי' מוחין אעפי"כ כשמקשר מחשבתו להדבור ומדבר אותו באמת וביראה הנה בחי' גדפין כידוע אזי הדבור ג"כ פורח למעלה ועושה רושם גדול כידוע בדבריו ז"ל והדבור הזה אף שאינו בגדר אדם מדבר בחי' מוחין הוא בחי' חי בקדושה שזה ג"כ יקר אצלו ית' והדבור הזה הוא בחי' אפרוח בלי מוחין (עיין רגל ישרה הנ"ל) היינו שהי' חביב אצלו מאד הדבור אף שהוא בלי מוחין השלמים אעפי"כ דיבר אותו באמת באהבה ויראה ועי"ז נתחזק וזכה לכוין בשלימות בתפלתו וזה מרומז במאמר תהומות ובמאמר נהר תעשה כו' ובמאמר אזמרה כו'. וזה אמר אנא מניתי דימוסיא היינו אף שנדמה לו שאין הדבור שלו בבחי' חי בחי' אפרוח כנ"ל אעפי"כ נתחזק לדבר הדבור באמת כי כל דבור הוא בחי' אבן משורות הבנין דקדושה שזה בחי' אבנים שלימות תבנה ע' מאמר קרעליתא יח) ועי"ז נתחזק לכוין בתפלתו או יאמר אנא מניתי דימוסי' כי הנפשו' הם בחי' אבנים וכשניתוסף אבן א' עי"ז נתרבין בתי התפלה בריבוי גדול ע' כ"ז במאמר תוכחה ליקות"ג ח' וכשנזכר כ"ז נתלהב לבו מאד שיכוין בתפלתו בכדי שתוכלל נפשו ג"כ בין הקיבוץ הק' המתפללים בכוונה שהם בחי' אבני קדש כי עי"ז יתוספו הבניינים והבתים בריבוי גדול מאד. וזה אמר מחזיק אנא טיבו כו' כי רוב הבלבולים שבתפלה באים מבחי' הקליפות שבעולם העשי' שרובו רע כידוע ומחמת שהנפש מקושרות בגוף בחי' עשי' עי"ז מתגבר גם בשעת התפלה הבלבולים שהם בחי' גופניות אבל הוא זכה לבטל עצמו בתפלתו עד שזכה להתפשטות הגשמיות כמו חסידים הראשונים וכמרומז בדבריו כ"פ במאמר אנכי ובמאמר אבא שאול וכיולא ועי"ז שהפשיט וסילק מעצמו כל הגופניות זכה לכוין בתפלתו כראוי רק שיש מקומות בתפלה שצריכין להשתמש עם הגוף וכלי מעשה ג"כ כגון לכרוע במודים ע"ז החזיק טובה לגופו שאעפ"י שנפשטה נפשו מגופו ועי"ז אין שלימה ויכולת להגוף לבלבל את כוונתו. אעפי"כ הגוף להוט ומקושר ונכנע להנפש בקדושה שבמקומות שצריכין להשתמש בכלי המעשה והגוף לשלימות תיקוני התפלה אזי הגוף כורע מעצמו כי נכנע ונתבטל לגבי הארת נפשו (ועיין מאמר להמשיך שלום) או יאמר כי הנה שידוע כי כל הנהגת עולם השפל הוא ע"י הכוכבים והמלאכים הממונים עליהם כמארז"ל אין לך כל עשב כו' מ"מ הכל נמשך רק ע"י תפלות ישראל כי הם בתפלתם נותנים כח וחיות לכולם כמבואר במאמר תהומות וזה בחי' ארקפטא וכו'. ריש גלותא הם בחי' המלאכים הממונים על הכל בפרט בזמן הגלות שהשגחת השי"ת מלובש בבחי' מלאך כידוע (עיין מאמר אני ה' ומאמר אית לן בירא) וע"כ נקרא ריש גלותא. אך אעפי"כ ישראל בתפלת' מושלי' על כולם והם בחי' ארקפטא ועי"ז שנזכר גודל מעל' ישראל אשר בתפלתם משפיעים כח לכל חלקי העולם אפי' להמלאכים עי"ז נזדרז לכוין בתפלתו וזה אמר אנא מניתי אפרוחי פי' עופות הם בחי' המלאכים הממונים על תפלות ישראל כי המלאכים הם בחי' עופות כמאמר הזוה"ק ועוף יעופף ועי"ז שנזכר בזה כמה וכמה מלאכים עומדים וממתינים ומצפים על תפלות ישראל כמארז"ל ברן יחד כו' והדר ויריעו כל בני וכו' עי"ז נזדרז בתפלתו (עיין בסי' רל"ב לקי"א) וזה אמר אנא מניתי דמוסיא ר"ל כמה בניינים נבנים בקדש מצירופי אותיות התפלה ועי"ז נזדרז. או ר"ל כי רוב בלבולי התפלה הוא מחמת שקשה לו לכוין בכל התפלה ע"כ נתן לנו רבינו זלה"ל עצה ע"ז בלקות"ב בסי' קכ"א שבתחלה יחשוב שמוטל עליו לכוין רק עד ברוך שאמר ואח"כ יחשוב כן להלן ע"ש וזה אנא מניתי דמוסיא היינו שלא קיבל עליו בתחלת התפלה רק לבנות שורה אחת מבנין חומת התפלה ועי"ז נתחזק לכוין בכדי שתהא השורה כזאת בשלימות הבנין אח"כ נתחזק לבנות עוד שורה אחת עד שנגמר כל בנין קומת התפלה וזה פי' שהי' מונה השורות. וזה אמר מחזיק אני טיבה כו' ע"ש בסי' קכ"א הנ"ל כמה הוא זכי' אצל הגר כשזוכה לומר תיבות התפלה לבד אף בלי כוונה אף זה החזיק טובה לראשו שכורע מאליו במודים אף בלי כוונה וע"י זה התחזקות בעצמו שהי' חביב בעיניו גם זאת עי"ז בעצמו זכה לכוין בתפלתו כראוי כי רוב הבלבולים הם מבחי' עצבות וכבידות לב והעמקות שמעמיק בדעתו בשעת התפלה על גודל המרירות שלו שאינו זוכה לכוין אף שנדמה לו שזה טוב אבל באמת כ"פ זה בעצמו מעשי בע"ד כי עי"ז נתבלבלו עוד יותר ובין כך ובין כך עובר כל התפלה אצלו במחשבות ובלבולים כאלו אבל אם זוכה להתחזק ולהחיות עצמו בהנקודה טובה ושלא עשני גוי ושזכה עכ"פ לומר תיבת התפלה עי"ז בעצמו בא לשמחה וזוכה להתפלל בחשק גדול ובכוונה גדולה עיין כ"ז במאמר אזמרה ובכמה מקומות בדברי רז"ל ובליקוטי הלכות ובאגה"ק להרב ר' מענדיל מוויטעפסק בסוף פרי הארץ:

או יאמר מן יומי לא כוונתי ר"ל כוונת השמות כמו כוונת האריז"ל (כי הלא אז הי' מדברים בלה"ק ולא הי' צריכין לכוין פירוש המלות עיין בלקו"ה בסי' ק"כ) וזה חד זמן בעי מכוונת שהי' רוצה לכוין הכוונות באיזה פעם והרהרית בלבי כו' ארקפטא או ריש גלותא כי באמת לכאורה קשה בזה להכריע כי הלא אם כיוון כל כוונת השמות ולא כיוון הכוונה הפשוטה של פירוש המלות כפשוטן בודאי לא יצא חובת התפלה כמובן לכל משכיל ונמצא לפי זה שכוונת פירוש המלות הוא חיוב יותר מכוונת השמות ובאמת כוונת השמות

הנשמות גולפי מרומם והגג למעלה למעלה מהכוונה הפשוטה ולא כל מוחא סביל דא. וזה שחקר בשכלו מאן עייל ברישא אי אלקפתא בחי' הגוונו' הק' של צירופי שמות או ריש גלותא הוא בחי' פירוש המלות כפשוטן שהוא בחי' ריש גלותא שהוא בחי' מלך על ישראל בגולה והוא המוליך והמביא בכל ישראל כמו כן הכוונה הפשוטה היא נוהגת בכל ישראל והכל דוחקין עצמן לכוין בה ועל ידה ממשיכין כל ההשפעות הגם שהתפלה היא בגלות בחי' ואני בתוך הגולה (עיין לקוט"ה ס' פ"ד) וע"כ נק' ריש גלותא וזה כענין מאחז"ל סיני ועוקר הרים כו' סיני עדיף כי הכל צריכין למרי חיטיא (ע' מאמר אור הגנוז ס' ע"ו ליקו"א) וע"כ אם רוצין לכוין הכוונות הגדולות והק' יש ספק אם יכוון הכוונות מקודם מגודל קדושתן ומעלתן או יכוון מקודם הכוונה הפשוטה מחמת שהכל צריכין לה והיא עיקר חיוב התפלה אם לא אצל הצדיקים הגדולים שאופנים שאצלם כל הכוונות נכללין בקשר א' עם פירוש המלות והיו לאחדים בידו ע' ליקוט"ג ס' ק"כ הנ"ל וזה שהודיע לנו ר' חייא ז"ל הספק שיש בזה וכענין שהזהיר רבינו ז"ל על כמה אנשים ע' בסי' ק"כ הנ"ל. וזה אמר אנא מניתי אפרוחי בחי' המדות של ו"ק עיין בפרדס וברגל ישרה הנ"ל. אנא מניתי דימוסיא בחי' הליכות יפי אותיות של התיבות שהם בחי' אבני הבנין כנ"ל ובאמת כל זמן שהכוונו' הם בבחי' מספר ומנין יש אחריות גדול מהבלבולים שמתגברין במקום מספר ומנין ובכל זה יש עמקות גדול מחכמת הבעש"ט ותלמידיו הק' ז"ל ועיקר שלימות התפלה שתהא בבחי' ביטול גמור ובדביקות עלום למעלה מהמספר בבחי' אחדות גמור כמרומז במאמר ויאמר בועז סי' ס"ה ע"ש והבן ונגלה שגם הם הודיעו לנו הספק שיש בענין הכוונות. וזה אמר מחזיק אני טובה כו' היינו שאפי' כשהגיע למודים שצריכין לכרוע בגוף ובמעשה שאז בקל יותר לכוין כוונת הכריעה ולכרוע במעשה ג"כ כי לכוין ב' מיני כוונות הסוד והפשוט ביחד קשה קצת כי א"א לחשוב שתי מחשבות כיחד ויש ספק איזה קודם כנ"ל אבל בצלות מעשיות בנקל לכוון הכוונה ולעשות המעשה ג"כ ע"כ אמר שגם בזה לא כיוון בכל פעם רק מאליו הי' כורע ר"ל מחמת גודל הביטול והדביקות ובפרט במודים ממילא נתבטל הגוף ג"כ בכריעה והשתחוואה לגבי אין סוף שזה כלל כוונת התפלה לאנשים כערכינו :

(שייך לדרך הראשון) **באור** המאמר אלקפתא הוא בחי' יוסף בחי' שמירות הברית עיין בתרגום יונתן ע"פ אני פרעה כו' אנא פרעה מלכא ואנת אלקפתא וכו' לא יסור זין כו' (עיין ערוך שורש פירוש אלקפת' הוא מתרגום זה) נמצא שבחי' יוסף הוא בחי' אלקפתא והוא ממונה על הכלי זיין שהוא בחי' חרב התפלה וריש גלותא הוא בחי' יעקב (בחי' משפט) שהוא ראש הגולים בחי' ויעקב ובניו ירדו מצרימה :

או יאמר ע"פ המאמר תקעו ממשלה ליקוט"ג א' אלקפתא בחי' נשמות ישראל וריש גלותא הם המלאכים כפי' הע"פ הנ"ל וארז"ל עתידין צדיקים שיהי' מחיצתם לפנים ממה"ש וע"כ צריך לשמור מקנאת המלאכים וכ"ז תלוי בשלימות התפלה כמבואר שם במאמר הנ"ל ועי"ז נזדרז בתפלתו אנא מניתי אפרוחי בחי' הצדיקים (עיין מאמר וציצא כ"ו) היינו שקשר עצמו עם הצדיקים והמנהיגים וכ"ז תלוי בשלימות התפלה. אנא מניתי דימוסיא בחי' בנין ירושלים. מחזיק אנא טיבה וכו' ידוע מקדמונים שבאדם נכללו שלשה חלקי עולם והראש נגד עולם המלאכים עיין מדרש תלפיות הנ"ל נמצא כשהראש כורע במודים הוא בחי' וצבא השמים לך משתחוים ע"ש במאמר הנ"ל ותבין וכפי' הנ"ל כשאדם כורע ברגליו וכופף ראשו עד שנתפקקו כל חוליות השדרה כמארז"ל בזה מורה שכל השלשה חלקי עולם נכנעין אליו ית' כי הרגלין הם נגד עולם השפל והראש נגד עולם המלאכים והגוף נגד עולם התיכון של הכוכבים ומזלות וע"כ דקדקו חז"ל עד שיתפקקו וכו'. היינו שכל הגוף יכרע ג"כ כי זה העיקר להורות שיסוד הטבע שהיא מערכת השמים הכל יכרעון לפניו ית' ומתנהגין בהשגחתו: וע"כ ארז"ל כל שאינו כורע במודים שדרתו נעשה נחש כי עיקר הסתת הנחש הי' ע"י עץ הדעת טו"ר בחי' הנהגת הטבע והוא כפר בזה שגם הטבע נכנעת להשגחתו ית' שזה מרומז במה שכופפין כל חוליות השדרה במודים כנ"ל. או יאמר מניתי דמוסיא כפשוטו כי כל סדר התפלה הוא כמו בנין נפלא ונורא ואם חסר שורה אחת בהבנין בודאי נופל הפגם והחסרון בכל הבנין ולפעמים ע"י חסרון אבן אחד יש פגם גדול בכל הבנין כפי מקום החסרון אם בהיסוד או באמצע או בעליי' או בקרן זוית כמו כן ממש אם חסר ענין א' או אפילו תיבה אחת מהתפלה שלא כיון כראוי וע"י שנזכר בכל זה נזדרז לכוין :

ולמדת הדין **אמר** ר"י וצרת הכסף בידך ובלבד בידך ירושלמי פ' שני דברכות הלכה ה"א ע"ש במפרשים היינו כמבואר בליקו"א ס' פ"א ובסי' ק"ח שע"י שהצדיק מניח ידיו על המעות נמתקין הדינין ונמשכין חסדים שהם בחי' כסף ע"ש ואז ניצולין מכל ההיזיקות והצרות (אותיות וצרת) וזוכין לשמירה טובה ומעולה מלמעלה ועיין בגמרא ב"מ מ"ב צ"ך והמפילן לאחוריו כו' חייב ומפ"ש מצאו בגמ' אמר ר' יצחק אמר קרא וצרת הכסף בידך אעפ"י שצרורין יהיו בידך וכו' היינו ג"כ כנ"ל כי צרות נמשכין מבחי' אחורים (בחי' דינים) כמבואר במגלה עמוקות אופן קמ"ח הובא בס' רגל ישרה וע"כ צררן והמפילן לאחוריו חייב וההמתקה הוא ע"י בחי' ידים הנ"ל. וע"ש בירושלמי הנ"ל לא יעמוד אדם ויתפלל ומין מטבע בידו (היינו מחמת שדעתו על המטבע ומסיח דעתו מהתפלה) לפניו אסור לאחריו מותר (מובן כי כשהמטבע לאחריו ממילא אין דעתו כ"כ עליה ויוכל לכוין בתפלה) ר' ייסא הוי צוררן ותופסן בידו (מובן כי כשהם צרורים אין דעתו ג"כ כ"כ עליהם כי הם בחזקת שמירה ויוכל לכוין בתפלה) וזה שסיים ולמדת הדין אמר ר' יצחק וצרת הכסף בידך ובלבד בידך וכו' שאעפ"י שהם צרורין יהיו בידך כי עיקר ההמתקה ע"י הידים שעי"ז נמשך עליהם הארת עולם הבינה שזה בחי' מה שנזכר לעיל שכשהם בידו אז דעתו עליהם ולענין המתקת הדין זהו עיקר הפעולה שע"י שדעתו עליהם עי"ז נמתקין כי כולא במחשבה אתבְּרירו ועי"ז הם בחזקת שמירה כנ"ל :

(ב) **מפני** מה מורשין מציאתו וממיטי רגליו (של קטן שיכול לאכול כזית דגן) ארבע אמות מפני שמחשבותיו רעות וכו' כי יצר לב האדם רע מנעוריו משנגער (ממעי אמו) ויוצא לעולם מבואר קצת עפ"י מ"ש רבינו ז"ל במאמר חדי ר"ש סי' ס"א מענין העשנים סריחים שעולים אל המוח וכו' ע"ש וע"כ כמו שרואין שהמחשבות רעות של האדם ויצרו הרע קשה יותר משל בהמה כמו שדרז"ל על וייצר כו' ורוב המחשבות רעות נמשכין מבחי' העשנים סריחים שעולים מאכילתו של אדם אל המוח כמו כן הפסולת של האכילה שנדחה לגמרי אל החוץ ונעשה צואה ממש מסריחה ג"כ יותר בשל אדם משל בהמה ע"כ צריכין להרחיק כו' :

(ג) **ג' דברים** נאמרו בכוס של ברכה מלא עיטור ומודח ושלשתן בפסוק אחד נפתלי שבע רצון ומלא ברכת ה'. שבע עיטור רצון מודח מלא כמשמעו וכו' שם בירושלמי פרק ז' הלכה ה' רמז למה שמבואר בלקוט"נ סי' ד' רגל שהוא התגלות הרצון עי"ז נעשה בחי' הדחת וכיבוס הדמים וכו' ע"ש וזה בחי' רצון מודח הנ"ל. ואפשר שג' דברים הנ"ל מרמזין למה שמבואר שם בפנים שע"י התגלות הרצון נעשה יראה ועי"ז זוכין לקבל השפעת החסד ואז אין צריכין לעשות שום מלאכה ועסק בשביל פרנסה וכו' ע"ש וזה בחי' מודח הוא בחי' התגלות הרצון כנ"ל מלא הוא בחי' יראה בחי' באתר דאית יראה אישתכח שלימותא כמ"ש כי אין מחסור ליריאיו וכמבואר במ"א. עיטור הוא בחי' השפעת החסד כמ"ש המעטריכי חסד ורחמים המשביע בטוב עדייך כי ע"י החסד זוכין לשובע ופרנסה וזה שדרז"ל שבע זה עיטור כנ"ל וע"כ מרמזין זה בכוס של ברכה היינו של בהמ"ז כי ג' ברכות של בהמ"ז שהם דאורייתא הם ג"כ בבחי' הנ"ל. ברכת הזן הוא כנגד בח' השפעת החסד בחי' הזן את העולם כולו בטובו בחן ובחסד וברחמים הוא נותן לחם לכל בשר כל"ת. ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו זה כנגד בחי' היראה בחי' כי אין מחסור ליריאיו. בעבור שמו הגדול הוא בחי' רצון ג"ם שמרכידוע וסיים כאמור פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון כי כל בחי' מאלו הנ"ל כלולה מכולם רק שעיקר ברכה זו היא כנגד בחי' החסד כנ"ל. נודה לך שהיא ברכת הארץ היא כנגד בחי' התגלות הרצון שהעיקר הוא בארץ ישראל שמתנהגת רק בהשגחתו וברצונו ית' ושם עיקר בחי' התגלות הרצון בחי' רצית ה' ארצך בחי' וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו וכמבואר במ"א ברכת בונה ירושלים והמקדש הוא כנגד בח' היראה שהיא בחי' ירושלים יראה שלם כידוע וכמבואר בליקות"נ סי' א' וכתיב ומקדשי תיראו וכן נורא אלקים ממקדשיך וכמובא שם בירושלמי פרק הנ"ל הלכה ניטל וכן מלכות דוד משיח הוא בחי' יראה כי המלכות היא מקור היראה בחי' מוראה של מלכות וכתיב אצל מלכות משיח והריחו ביראת ה' וכמבואר במ"א וע"כ סיים שם בירושלמי הלכה הנ"ל אם עשית כן (היינו שנזהר בג' דברים של כוס של ברכה הנ"ל) זוכה לירש העוה"ז והעוה"ב היינו שזוכה ע"י השפעת החסד הנ"ל שכל מלאכתו נעשית ע"י אחרים ואז יש לו כל צרכי העוה"ז בשלימות בלי שום עמל ויגיעה וטירדא כלל והוא עוסק כל ימיו רק בחיי עולם בבחי' ואתם כהני ה' תקראו ועי"ז זוכה בשלימות לחיי העוה"ב :

(א"ה עיין בלקו"ת סי' י"ז הקשו וכו' וזה שבע עיטור זה בחי' העטרה שנעשה מהאמרי שפר שנתבררים מהמעדני מלך שהם בחי' המשביע בטוב עדייך המכס"ג . וזה רצון מודה היינו בחי' מלך ביפיו תחזינה כי בתחלה כשהם אזי עדין פניו אינם בצחות ואח"כ מייפה עצמו זה בחי' מודה שהוא בחי' רצון בחי' ומשביע לכל חי רצון המכס"ג שהוא בחי' מלך ביפיו תחזינה עיניך כמובן עיין וזה בחי' מלא כמשמעו היינו כי הכוס של ברכה הוא בחי' מלכות כידוע שמשם נמשך השפע בחי' ומזין לכולא בי' אנת הוא מלכא וזה בחי' מלא כמשמעו היינו שהשפע הוא בשלימות ובמלואה וזה שמרומז בפסוק נפתלי דייקא כל הבחי' הנ"ל כי בנפתלי כתיב הנותן אמרי שפר המכס"נ וע"ש היטב) :

(ד) **אבא** בגבורות ה' אלקים כתיב אלה בני היצהר העומדים על אדון כל הארץ ר' אבהו אמר איתפלגין ר' יוחנן ורשב"ל חד אמר אלו שהן באין בטרוניא לפני הקב"ה (ר"ל כביכול בעלילה וקנטור) ותרנא אמר אלו שהן באין מכח המצות ומע"ט לפני הקב"ה וכו' ע"ש עוד מעשר שני פרק ה' מובן ע"פ מאמר תקעו תוכחה שלפעמים יש שצריכין להתפלל תפלה בבחי' דין (שזה בחי' באין בטרוניא וכו') ולזה צריכין בעל כח גדול (שזה בחי' שבאין מכח המצות ומע"ט וכו') :

(ביכורים פרק ג) **בענין** ר' אבהו ששלח מכתב לר"ש בר אבא ויהיב לי' מן סיבתי' בגוה ואמר בגין אלין סיבתא קים אתה לך לארעא דישראל (ר"ל ששם שערות לבנות משערותיו בתוך מכתבו ואמר לו שיחוס על זקנתו ויפלא בקשתו לעלות לא"י להיות שם לראש ישיבה וזקן וכו') מבואר ע"פ מאמר מ"ת תיקונין סי' כ' שע"י הס"ת תיקונין יקירין דאתמסרן לדיקנא זוכין לא"י ושם מבואר שדיקנא היא בחי' הזקן היושב בישיבה. ור"ל שע"י שזכה הוא לבחי' התיקוני דיקנא ע"כ יכולין גם גדולי ישראל אחרים לעלות לא"י . או שר"ל מאחר שזכה היא מבחי' התיקוני דיקנא שלו להיות זקן ויושב בישיבה בא"י א"כ ר"ש בר אבא שהחזיק אותו ר' אבהו לגדול ממנו כמובן שם בודאי ראוי לו לעלות לא"י ולהיות שם זקן יושב בישיבה :

(שבת פט"ו) **ר' חגי** בשם ר"ש ב"נ לא ניתנו שבתות ויו"ט אלא לאכילה ולשתי' ע"י שהפה זו הסריח התירו לו לעסוק בהן בדברי תורה וכו' כי אכילת שבת גדולה מעלת קדושת' מאד כמבואר במאמר שאלו את ריב"ק סי' נ"ז ובשאר מקומות ואז בודאי הסעודות הן בבחי' מזונא דנשמתא בחי' ריח המבואר במאמר תקעו תוכחה ליקו"ת ס' ח' וגם הפה נשלם באור גדול ע"י אכילת שבת כמבואר במאמר שאלו הנ"ל. אך ע"י שהפה זה מסריח כי כשאינם שומרים את פיהם ודבורם עי"ז פוגמין בקדושת שבת ונכשלין בגאוה כמבואר במאמר תלת נפקין ס' נ"ח והגאוה היא בחי' סירחון כנבלה כשארז"ל ואז גם האכילה ושתי' יכולה להיות בבחי' גאוה ח"ו בבחי' פן תאכל ושבעת וכו' ורם לבבך ושכחת וכו' שזה ההיפך ממש מקדושת שבת ויו"ט שהן בבחי' ענוה ושפלות דקדושה כמבואר במ"א וע"כ התירו לעסוק בהן בד"ת שעי"ז מתקנין פגם הדבור בבחי' ומרפא לשון עץ חיים כמו שדרשו רז"ל :

(סנהדרין פ"ק ואו) **בעובדא** דר' אבהו שנפטר אצלו תינוק וכו' ע"ש איך שלמד קל וחומר שחייבים אנו לקבל מדת הדין ואומר ונתן לך רחמים ורחמך וכו' מבואר ע"פ מ"ש רבינו ז"ל בליקו"ת סי' ס"ב כי בודאי אפי' כשמביא השי"ת יסורין על האדם הכל הוא רק רחמנות והעיקר הוא שהשי"ת ימסור בידינו את הרחמנות לרחם עלינו כפי רצונינו כפי מה שאנו מבינים וזה בחי' ואל שדי יתן לכם רחמים וכו' ע"ש ובזה מדוקדק היטב לשון הפסוק למען ישוב ה' מחרון אפו היינו ע"י ביטול ע"ז ותיקון האמונה הק' עי"ז נמתק החרון אף כמבואר שם ואז ונתן לך רחמים ורחמך היינו שיתן לך הרחמנות וירחם עליך כפי מה שאתה רוצה נמצא מובן מלשון הכתוב שכל מה שעושה הקב"ה עם האדם אפי' כשנפרע ממנו במדה"ד הוא ג"כ רחמנות רק כשנמתק הדין והחרון אף אז הרחמנות כפי רצונינו וזה תלוי בתיקון האמונה הק' וע"כ אנו חייבים לקבל מדה"ד מאחר שהוא בעצמו ג"כ בחי' רחמנות וגם כי אם יהרהר ח"ו אחר מדותיו ית' זה בחי' פגם אמונה ועי"ז יתגרה בו הדין והחרון אף ביותר ח"ו משא"כ אם מקבל מדה"ד באהבה ומאמין שזה בעצמו ג"כ רחמנות עי"ז בעצמו נמתק הדין ונמשך רחמנות כזה עד שמוסרין בידו הרחמנות לרחם עליו כפי רצונו כנ"ל :

בראשית רבה

ב"ר פרשה ואו וידום השמש וירח עמד וכו' הלא היא כתובה על ספר הישר וכו' ר' חנין וכו' מייתי לה מסיפא דאורייתא בכור שורו הדר לו וכו' זה יהושע שהוא עומד ממנו שהוא מעמיד גלגל חמה ולבנה כו' היינו ע"פ המבואר בליקו"א סימן א' שפסוק זה מרמז שצריכין להסתכל על השכל שיש בכל דבר וכו' ושם מבואר שיש בזה בחי' חמה ולבנה ושזוכין לזה ע"י עסק התורה וע"כ יהושע שהיה מבני בניו זכה למשול על החמה ולבנה וזה שסיימו שם ספר משנה תורה הי' סגנון ליהושע וכו' כי זוכין לזה ע"י עסק התורה :

שם פרשה י"ג לענין הגשמים שהוא מרצה כקרבנות וכו' ע"פ המבואר שם סימן ז' שגשמים הם בחי' נסים בחי' אמונה וכבר מבואר בשיחותיו הק' שע"י אמונה זוכין להארת הרצון שזה בחי' רצית ה' ארצך דייקא הנאמר לענין גשמים כי גם א"י היא מבחי' זו כמבואר בפנים שם וכן בקרבנות נאמר לרצון על מזבחי בחי' הרצון הנ"ל . וזה ר' סימון אומר אף מכנסת את הגליו' כי קיבוץ גליו' תלוי רק באמונה כמבואר שם . וזה ומוספת את העברה כי כל זמן שיש ע"ז בעולם חרון אף בעולם אבל ע"י האמונה נמתק החרון אף ומוספת את העברה כמבואר במ"א וזה ומכפרת על החטאים היינו כמבואר בס' המדו' אמונה אות ל"ג ע"י אמונה הקב"ה יסלח לך על עונותיך וכמ"ש (ירמיה ה) אם יש עושה משפט מבקש אמונה ואסלח לה . וזה ושקולה כנגד תחיית המתים . כי תחיית המתים הוא בבחי' חדשים לבקרים רבה אמונתך כשארז"ל זה בחי' ומקיים אמונתו לישיני עפר :

שם בפרשה הנ"ל ה' שמות נקראו לו (היינו לענן) וכו' חז"ז וכו' ומשרה רוה"ק על הבריו' היינו ע"פ המבואר שם בהנ"ל בסי' כ"א במאמר עתיקא שע"י בחי' עננים שהם בחי' קדושת שבעת הנרו' שזה בחי' ואד יעלה מן הארץ זוכין לשפע אלקי שהוא בחי' רוה"ק . וזה בחי' בעמוד ענן ידבר אליהם :

וירא פרשה מ"ט זה שהוא עובר לפני התיבה אין אומרים לו וכו' אלא בא וקרב עשה קרבנינו ומלחמותינו היינו כפי המבואר בליקו"ת במאמר תקעו תוכחה סימן ה' שלפעמים צריכין להתפלל תפלה בבחי' דין וכו' כמבואר שם ותפלה זו היא בחי' מלחמה כמובן :

(א"ה ע' בליקו"א סימן ב' במאמר אמור אל הכהנים מבואר שעיקר כלי זיינו של משיח וכל המלחמות שיכבוש הוא ע"י התפלה ע"ש) :

ויצא פ' ס"ח מעשין התנין שהי' לנבוכד נצר שהי' בולע כל מה שמשליכין לפניו וכו' נטל דניאל תבן והטמין לתוכו מסמרים השליך לפניו ונקבו מסמרים את בני מעיו וכו' הדא הוא דכתיב והוצאתי את בלעו מפיו וכו' ע"ש מכוון ממש לענין התפלה בבחי' דין המבואר במאמר הנ"ל :

שמות פרשה א' אכן נודע הדבר וכו' כיון ששמע דבריו אמר לשון הרע יש ביניהם וכו' עתה ידעתי באיזה דבר הן משתעבדין היינו ע"פ המבואר בליקו"א סימן כ"ד ויהי מקץ זכרון שע"י לשה"ר מתגבר המדמה שהוא בחי' פרעה וכו' ע"ש :

וארא פ' ט' ממכת דם העשירו ישראל וכו' ישראל שותה מים ומצרי דם וכשהי' לוקח מישראל בדמים הי' שותה מים מכאן העשירו ישראל י"ל בדרך צחות המורגל בפי ההמון ומובא גם בליקו"ת סי' ב' כי דמים תרתי משמע היינו ממון ודמים ממש וע"כ ממכת דם של מצרים העשירו ישראל בממון שנק' ג"כ דמים וזה שדקדקו רז"ל בלשונם הק' וכשהי' לוקח מישראל בדמים דייקא הי' שותה מים כי ע"י הדמים שנתנו לישראל נמתקו המים ממכת דם ונעשו מים כי דמים תרתי משמע כנ"ל :

בא פ' י"ד וימש חשך כמה הי' אותו החשך רבותינו אמרו עבה כדינר הי' שנאמר וימש חשך שהיה בו ממש י"ל בדרך צחות ע"פ המבואר במאמר לוית לדק סימן כ"ג בליקו"א שעיקר החשך הוא תאוות ממון ומובא שם מאמר הזוהר קץ שם לחשך דא זוהמא דדהבא וזה שאמרו כאן שהחשך הי' עבה כדינר היינו דינר זהב בחי' תאווי' ממון וזה וימש שהי' בו ממש כי זהו עיקר החשכו' שגורמה לבעלי תאווי' ממון שיש בממונם ממש ובכל פעם מרויחין ביותר ובאמת הי' ניהו מילי דכדיבי ואין בו ממש כלל כמבואר בפנים וזהו ג"כ שארז"ל כאן שבשלשת ימי אפילה מתו הפושעי ישראל שהי' להם עושר וכבוד ולא הי' רוצים לצאת היינו כנ"ל . וזה שמובא שם ג"כ הפסוק

הפסוק כי הנה החשך יכסה ארץ המובא ג"כ בפנים במאמר הנ"ל: וזה שארז"ל ג"כ בפי' זו כאן שע"י מכת חשך השאילו להם המצריים אח"כ כלי כסף וכלי זהב וכו' ונתקיים ואחרי כן יצאו ברכוש גדול כי זה עיקר שלימו' התיקון כשהוזר הממון אח"כ להצדיקים והכשרים בבחי' ולהוציא כתן ענין לאסוף ולכנוס לתת לטוב לפני האלקים וכמובן היטב במאמר וביום הביכורים סי' כ"ו והכשרים הללו אין להם שום תאוה כלל לזה ומוכרחין לקבל העשירו' בעל כרחם בבחי' שדרז"ל וישאילום בעל כרחם דישראל וכמובא בליקות"ב במאמר תקעו משלה סי' א'. ועי"ש מבואר עוד שהחשך הזה הי' מחשך של גיהנם וכו' אוי לו לבית שחלונותיו פתוחין לתוך חושך שנאמר ותופע כמו אופל אור שלה מתוך חשך וכו' והכל מבואר ע"פ הנ"ל: והם אותו חושך כפול ומכופל הי' בחי' בוזי ובזוזי דבזוזי המבואר בסי' כ"ע שמרמז על תאוו' ממון שכל מה שיש לו יותר חסר לו ביותר. ועי"כ מבואר שם שגם בים הי' חושך למצרים ואור לישראל וכו' נמצא שביזת מצרים וביזת הים הכל נמשך ע"י הנ"ל שזה בחי' כי הנה החשך יכסה ארץ ועליך יזרח ה' המבואר בפנים ועיי"ש עוד בפרשה הנ"ל. וזה ג"כ שאחר מכת חושך אמר פרעה רק צאנכם ובקרכם יוצג ומשה אמר לו גם אתה תתן בידינו זבחים ועולו' וכו' וגם מקננו ילך עמנו כו' כי ממנו נקח לעבוד את ה' (כי עשירו' דקדושה של ישראל הוא רק בשביל עבודת ה') ויחזק ה' כו' ולא אבה לשלחם ותיכף כתיב אח"כ עוד נגע אחד אביא על פרעה וכו' דבר נא וכו' וישאלו כו' כלי כסף וכו' וזה שארז"ל אין נא אלא לשון בקשה וכו' כי הכשרים אין להם חפץ בזה כלל כנ"ל:

בשלח פ' כ"ג נאים אנו לומר שירה לפניך וכו' והרי המילה מעידה עלינו שאנו טהורים לכך נאמר את השירה הזאת ואין זאת אלא מילה שנאמר זאת בריתי וכו' ע"פ המבואר במאמר רצוא סי' כ"ז שע"י תיקון הברית זוכין להדרת פנים ועי"ז זוכין להזדככו' קול רנתו שזה בחי' השירה שאמרו על הים כמבואר שם וזה מדוקדק בלשונם נאים אנו לומר שירה לפניך וכו' נאים דייקא:

יתרו פ' כ"ז א"ל הקב"ה למשה אני הוא שאמרתי והי' העולם וכו' אני הוא שאני מקרב אני הוא שאני מרחק שנאמר האלקי מקרוב אני נאום ה' ולא אלקי מרחוק אני הוא שקרבתי ליתרו ולא רחקתיו אדם זה שבא להתגייר אצלי וכו' אף אתה קרבהו ואל תרחיקהו מיד ויצא משה לקראת חותנו וכו' לכך נאמר כבוד חכמים ינחלו. היינו עפ"י המבואר בדבריו ז"ל בכמה מקומו' שלפעמים ההתרחקו' הוא תכלית ההתקרבו' וכו'. וזהו שאמר אני הוא שאני מקרב אני הוא שאני מרחק היינו שגם ההרחקה היא ג"כ ממני ובה עצמה מלובש ג"כ אלקותו ית' כי גם ההרחקה היא רק בשביל ההתקרבו' וזה שלמד דבר זה ממה שנאמר האלקי מקרוב אני ולא אלקי מרחוק היינו כנ"ל. וזה שסיים אני הוא שקרבתי ליתרו ולא רחקתיו וכו' אף אתה קרבהו ואל תרחיקהו כי בוודאי יש בענין זה לימוד גדול כי גם הצדיק מראה לפעמים איזה התרחקו' למקורביו ובאמת הוא רק בשביל התקרבו' וכמבואר בדבריו ז"ל אך אעפי"כ צריכין ליזהר במי שבא להתקרב לשם שמים שלא להראות לו מיד איזה התרחקו' כי יוכל להתרחק לגמרי ח"ו עי"ז מאחר שהוא עדיין בהתחלת ההתקרבו' ומחמ' שעי"י התקרבו' הגרים והרחוקים נתגלה כבודו ית' כמבואר במאמר להמשיך שלום סי' י"ד ובמאמר תקעו תוכחה סי' ח' בלקית"ב ע"כ זכה יתרו לכבוד גדול בחי' כבוד חכמים ינחלו ומחמ' שעי"י התגלו' הכבוד בא התפשטו' הנבואה ועי"ז נתגלה אמונת חידוש העולם כמבואר במאמר תקעו תוכחה הנ"ל ע"כ יצאו לקראתו אהרן ומשה ונדב ואביהוא ושבעים זקנים שכל אלו זכו לנבואה ורוה"ק ויש אומרים אף הארון יצא עמהם שממנו שורש התפשטו' הנבואה כמבואר ושם הי' מונחים הלוחו' שבהם עשרת הדברו' שהם בחי' עשרה מדריגו' של נבואה ועי"ז נתגלה אמונת חידוש העולם ע"י עשרה מאמרו' כנ"ל וע"כ א"ל הקב"ה אני הוא שאמרתי והי' העולם אני הוא שאני מקרב וכו' כי ע"י התקרבו' הגרים והרחוקים נתגלה אמונת חידוש העולם שע"י העשרה מאמרו' כנ"ל:

וכפי פשוטו אתי נמי שפיר כי ידוע שהבריאה היתה ע"י הצמצום שהוא בחי' דין והתרחקו' וכל זה הי' בשביל התהוו' הבריאה שהוא בחי' התקרבו' ועוד יש להעמיק בזה יותר כמובן וידוע ולפי גרסת אני הוא המקרב ולא מרחק בוודאי אתי שפיר כפשוטו אני הוא שאמרתי והי' העולם ומזה מובן שהקב"ה חפץ להטיב ולקרב את השפלים הרחוקים כי הלא כל הבריאה כולה כאין נגדו ית':

משפטים פ' ל"ו הקב"ה נתן לו ממון של אמת ועושה אותו שקר כו' היינו ע"פ המבואר במאמר צוית צדק סי' כ"ג שעיקר השפע הממון והפרנסה בא מחמת בחי' קושטא קאי וע"י תאוו' ממון שמאסף ממון שלא עפ"י התורה הק' רק ע"י רבית וגזל וכיוצא הוא עושה הממון שקר בבחי' שקר בבחי' ש"ו ניכסו מילי דכדיבי המבואר במאמר הנ"ל:

שם בתחלת הפרשה מנין שאם שב אדם ועשה תשובה וכו' י"ל שמרמז על ענין תשובה על תשובה כמבואר בסי' ואו הנ"ל:

ויקרא פרשה ב' אמר הקב"ה ליחזקאל בן אדם וכו' בן שמבזין א"ע על כבודו של מקום וכו' יובן ע"פ המבואר במאמר ק"א את יהושע סי' וא"ו שע"י שמקבלין ע"ע בזיונות בשביל כבוד המקום נעשה בחי' אדם וכו' וזה ג"כ בן גומלי חסדים כי ע"י גמ"ח וצדקה נעשה בבחי' אדם כמבואר במאמר דרשו סימן ל"ז ובלקות"ג סימן ב' ועיין תדא"ר פרק ואו:

שם פרשה ג' ט"ב מלא כף נחת זה העוה"ב ממלא חפנים עמל זה העוה"ז אלא ורעות רוח רעותא דרשיעייא וכו' ר"ל ע"ד שפירשו המפרשים ז"ל שאעפ"י שאין ערך להעוה"ז כלל נגד העוה"ב כי יפה שעה א' של קורת רוח בעוה"ב וכו' אעפי"כ משלם לרשעים שכר מעשיהם הטובים בעוה"ז מאחר שהם בחרו מרצונם העוה"ז ועושין אותו לעיקר נגד העוה"ב:

שם פ"ב בכל מקום שנאמר לי אינו זז לעולם לא בעוה"ז ולא בעוה"ב ע' ליקות"נ סימן צ"א שאותיות לי מרמזין על עלמא תתאה ועלמא עלאה:

פרשה ד' לענין השאלה כתיב אחרי רבים להטות והלא אוה"ע עכו"ם מרובים והשיב עשו שש נפשות הי' לו וכתיב נפשות (הרבה) על שהיו עובדין לאלוהות הרבה. יעקב הי' לו שבעים נפש וכתיב בו נפש על שעובדין לאלוק אחד. מובן ע"פ המבואר במאמר ימי חנוכה ליקות"נ סי' ב' שעיקר ענין הלכה כרבים מחמת שרבים מסכימים לדעת אחת שזה בחי' התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות נמצא נפשות ישראל שעובדין לאלוק אחד הם הרבים נגד העכו"ם שעובדין לאלהות הרבה וכל אומה פונה לאלוה אחר וגם בכל אומה בעצמה יש בה שינויים הרבה בעבודתם בין כת לכת כידוע:

עוד יבואר ע"פ מה שמבואר במאמר תקעו תוכחה סי' ח' בליקו"ת מענין ריבוי הבתים שנעשין ע"י שניתוסף שכן להקיבוץ וכו' עיי"ש וע"כ ישראל שהם באחדות אחד ע"כ נתרבין על ידם הבתים והצירופים לאין מספר משא"כ העכו"ם שהם מחולקים בדיעותיהם ואינם מצטרפין באחדות אחד וע"כ נקראים נפשות הרבה כי כל אחד ענין אחר בפ"ע ואינו מצטרף לחבירו ע"כ הם בטלים במעוטן נגד ריבוי הבתים והצירופים שנעשה ע"י כל קהל ישראל אעפ"י שהם המעט מכל העמים ודבר זה מובן מעצמו לאשל תיבה בת שתי אותיות יכולין לעשות ממנה שתי צירופים וכשניתוסף עוד שתי אותיות יכולין לעשות ממנה כ"ד צירופין וכן להלן עד שאין הפה יכול לדבר וזה רק ע"י שאלו השתי אותיות שניתוספו נצטרפו ונתחברו ונתאחדו עם השתי אותיות ראשונות ונעשו תיבה אחת בת ד' אותיות משא"כ אם הי' עומדין בפ"ע והי' נחלקין לשתי תיבות לא הי' נעשה מהם כי אם ארבעה צירופים שתי צירופים מכל תיבה וכל צירוף רק משתי אותיות ועכשיו שכל הארבע אותיות נכללו בצירוף אחד ונעשו תיבה אחת אזי יכולין לעשות מהן כ"ד צירופים וכל צירוף מארבע אותיות וכמבואר כבר במ"א באריכות וע"כ מעלת קדושת נפשות ישראל שעובדין לאלוק אחד ונקראין נפש אחת מכרעת לגמרי נגד ריבוי העמים אוה"ע שנקראין נפשות הרבה כמובן מהנ"ל שמתיבה אחת בת ארבע אותיות נעשין מסנה צירופים יתרים ומעולים ביותר מעשרים אותיות שנחלקים לעשרה תיבות וכל תיבה בת שתי אותיות כי אז לא נעשה מכל העשרים אותיות רק עשרים צירופים וכל צירוף הוא רק משתי אותיות ומארבעה אותיות שנעשו תיבה אחת נעשין כ"ד צירופין וכל צירוף של ארבע אותיות כנ"ל:

צו פרשה ז"ין כל המתגאה אינו נידון אלא באש וכו' ע"פ המבואר במאמר אנכי סי' ד' נאוה ותולדותיה נמשכין ממדבר שהוא נגד יסוד האש כידוע וע"כ סיים אבל ישראל שהם נבזים ושפלים בעוה"ז אין מתנחמין אלא באש וכו' כי שם מבואר ששורש המלכות הוא בחי' אש והוא בחי' ענוה ושפלות בחי' אין כמבואר שם:

מצורע פ' ט"ז בענין שאמר רבי לאנטנינוס תשתזיב מן צנתא א"ל יתיר חרא כסו וצנתא אזלית ע"פ המבואר במאמר עתיקא סי' כ"א שצריכין להמשיך מקיפין חדשים בכל פעם ועי"ז נולד חמימות בלב והמקיפין הם בחי' לבושים וכו' עיי"ש וע"כ א"ל שימשיך עוד מקיף חדש שהוא בחי' עוד לבוש א' ועי"ז צנתא אזלת ואז א"ל רבי תשתזיב מן שרבא כי אנטנינוס הי' צדיק כשארז"ל אם באין גרי צדק לעוה"ב

לעוה"ב אנטוניגוס בראש כולם וע"כ התפלל רבי עליו תחלה שינצל מן הצ נה היינו שלא יפול ממדריגתו ויצטנן ח"ו אור ההתלהבות שבלבו והוא השיב לרבי איך שייך זאת הלא אדרבה האדם צריך לעלות ממדריגה למדריגה בכל פעם ולהמשיך בכל פעם מקיפין חדשים עד שעי"ז שלהבת הלב עולה תמיד מאליה ואז א"א להצטנן ח"ו וכשראה רבי שלבו בוער כ"כ אז התפלל עליו שינצל מן שרבא היינו שלא יהי' לבו בוער חוץ מהמדה כי צריכין ליזהר מזה ג"כ כמבואר בדבריו ז"ל בכמה מקומות :

קדושים פ' כ"ה משל למלך וכו' מה עשה אביו נטל מקל וחקקו ונתן בו קמיע ונתנה לבנו וא"ל יהי המקל הזה בידך ואי אתה מתיירא משום ברי' אף כך אמר הקב"ה עסקו בתורה ואי אתם מתייראין משום אומה וכו'. ר"ל ע"פ המבואר במאמ' אשרי תמימי סי' א' שהתורה היא בחי' מקל וגם היא בחי' השבעת של שמות הק' שזה בחי' המקל שנתן בו קמיע ועי"ז מכניעין את היצה"ר בחי' המלכות דסט"א ואז בוודאי אין מתייראין משום אומה ולשון :

שם. כל מי שיוצא לדרך ואינו מכוון לבו למלחמה סוף שהוא נופל במלחמה אבל שבטו של זבולון בין מתכוין בין שאינו מתכוין יוצאין למלחמה ונוצחין וכו' ע"פ המבואר במאמר אמור אל הכהנים סי' ב' שצריכין לידע איך ללחום עם חרב התפלה וכו' ושיהא קולע אל השערה ולא יחטא וכו' וזה זוכין ע"י צדקה וכו' שזה בחי' ויכלכל יוסף את אביו וכו' לחם לפי הטף וכו' עיי"ש וע"כ זבולון ע"י שכלכל את יששכר זכה לנצח המלחמה בין מתכוין בין שאינו מתכוין כי תמיד הי' קולע אל השערה וכו' ע"י בחי' צדקה הנ"ל :

שם מתחלת ברייתו של עולם לא נתעסק הקב"ה אלא במטע תחלה אף אתם כשתכנסו לא"י לא תתעסקו אלא במטע תחלה הה"ד כי תבאו אל הארץ ונטעתם היינו ע"פ הידוע כי ארץ ישראל הוא מבחי' הגן עדן :

אמור פ' כ"ח מי דחק בממונו של נמרוד אברהם וכל המצימתין לו מי דחק בממונו של פרעה משה וכל המצומתין לו ועיי"ש עוד יובן ע"פ המבואר במאמר ראיתי מנורת זהב סי' ח' שגם אלו המקושרין ומקורבין להצדיק האמת יכולין להשפיל את הרשעים וכו' :

במדבר פרשה ב' והיה מספר בני ישראל כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וכו' דבר אחר והי' מספר בני ישראל אמר ר' ברכי' הכהן ברבי והי' מספר הסיפר כמספר התורה נתבקש להם שכך אמר להם ע"י משה ברוך תהי' מכל העמים וכו'. ע"פ המבואר במאמר תקעו תוכחה שכשנתוסף איזה שכן אל הקיבוץ עי"ז נתוספין הכתי' התפלה הק' ביותר ע"ד המבואר בס' יצירה ב' אבנים בונות ששה בתים וכו' וכו' עד שאין הפה יכול לדבר והלב לחשוב וכו' ומבואר אצלינו בס"א שזה דייקא ע"י שנכללין בני הקבוץ באחדות אחד וכמשל האבנים שהם אותיות התורה אזי כל זמן שהאותיות מפוזרין וכל אות הוא בפ"ע אזי יש להאותיות מספר משא"כ אם נכללין אותיות הרבה ביחד ונעשה מהן צירוף אחד ותיבה אחת אזי יכולין לצרף מתיבה זו צירופים ובתים הרבה עד אין מספר וזה מעלת ישראל על שאר העמים וכמו שארז"ל ועשו שש נפשות הי' לו וקוראן נפשות ויעקב שבעים נפש היו לו קוראן נפש וכמבואר מזה בס"א וארז"ל במדרש שה"ש ישראל יש להם כנין ויש להם סכום וכו' מי מנה עפר יעקב זה המנין ומספר את רובע ישראל זה הסכום ופי' המ"כ מנין זה היחידות ומספר הוא סכום המאות והאלפים וכו' עיי"ש וע' בספר תשואות חן בשם הבעש"ט ז"ל איך שמשיח ידרוש כל הצירופים שיש בכל תיבה מאותיות התורה ואח"כ יצרף כל אותיות התורה לתיבה א' וידרוש כל הצירופין שיש בתיבה גדולה כזאת וזה שאמרו כאן ג"כ והי' מספר הסיפר כמספר התורה נתבקש שכך אמר להם וכו' ברוך תהי' מכל העמים היינו כנ"ל :

שם פרשה ב' צפון משם החושך יוצא לעולם וכנגדו שבט דן למה שהחשיך בעולם בע"ז שעשה ירבעם וכו' לאחרונה יסעו שכל מי שעובד ע"ז הולך לאחור ולא לפנים ע"פ המבואר בסימן כ"ג במאמר צוית צדק שהע"ז היא בחי' אנפין חשוכין ההיפך מבחי' הפנים דקדושה אנפין נהירין והעיקר הוא ע"ז של תאוות ממון וכו' וע' בסי' נ"ט ובסי' ס"ח שהממון נמשך מבחי' צפון כמ"ש מצפון זהב יאתה וזה שסיים שם. ועליו שבט אשר מאיר על החושך ועליו נפתלי שהוא מלא ברכה כדי לפרנס כמה דכתיב נפתלי שבע רצון. היינו כי ע"י הע"ז של תאוות ממון שהיא בחי' חשך אינו יכול לשביע רצונו לעולם כי כל מה שיש לו יותר חסר לו ביותר וע"כ אין בממונו ופרנסתו סימן ברכה כי הוא החושך מבחי' ברכת הי' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה. וזה בחי' הסימא אין לו שובע. וע"כ הי' ההמתקה של צד צפון ע"י אשר שמאיר על החושך ונפתלי שהוא מלא ברכה ונאמר בו שבע רצון וזה שסיים שם אח"כ שהם לאך של צד צפון הוא אוריאל על שם כי אשב בחושך ה' אור לי עי"ש גע' ס' י"ג במאמר השגחה שלימה נוריא' דא נור דליק בחמימות תאוות ממון (וביארנו בזה במ"א) וידוע מסוד אוריאל ונוריאל בסוד מרכבו אינסן שמרומז בו מלאכי המרכבה כידוע ובזה מובן הענין ביותר ויש לבאר עוד בזה כי נוריאל גימ' רצוא כמבואר שם וכבר נתבאר שרצון הוא בחי' תיקון תאוות ממון שזה בחי' משה עם הכולל גימ' רצון והוא מעלה משמד לרצון כמבואר במ"א אך בכאן חסר הנון וכתיב במקומה אלף שזה ג"כ ההבדל בין אותיות אוריאל כנוריאל ואין לנו עסק בנסתרות :

ועיי"ש עוד בפרשה ג' מבואר שמשפחת מררי הי' לרוח צפון והיתה עבודתם העצים של המשכן כמא דתימא מוסר הבלים עץ הוא ולכך נקרא שמו מררי על שם מירוד מכון לדברי רבז"ל כי הם ממתיקים הע"ז שעלי' נאמר האומרים לעץ אבי אתה המבואר במאמר הנ"ל ועל ידם נמתק המרירות של תאוות ממון המבואר בפנים במאמר זה :

נשא פ' י"א כבוד חכמים ינחלו לפי שהיו הנזירים יראים מן החטא נקראו חכמים וכו' נוחלים כבוד שהקב"ה משיב להם שלום שבשעה שהאדם יושב בשלום בביתו הוא כבודו וכו' מבואר ע"פ מאמר להמשיך שלום סי' י"ד שע"י שמשלימין את היראה ע"י שמעלין הכבוד לשרשו וכו' ועי"ז זוכין לשלום וכו' עיי"ש וכפי הנ"ל הוא מדה כנגד מדה כי זה שזוכין לשלום בית הוא כבודו כנ"ל :

שם פ' י"ג לפי ששמעון קנא על זנות והרג כל אנשי שכם על שעינו דינה אחתו וכו' לפיכך הקריב נשיא שבט שמעון קרבנו כנגד סדר מעשה המשכן שכן המשכן הי' הורג בנואפים ובסוטות כמה דתימא ומן העפר אשר יהי' בקרקע המשכן וכו' מבואר ע"פ מאמר אמור אל הכהנים סי' ב' שקומת המשכן נבנה מתפולות ישראל ועיקר שלימות התפלה תלוי בתיקון הברית בחי' לנפש לא יטמא בעמיו בחי' חגור חרבך על ירך כמבואר שם וזה ואת חמור ואת שכם בנו הרגו לפי חרב ויעקב אמר על שכם אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי וזה בחי' העפר אשר בקרקע המשכן בחי' יתן כעפר חרבו כמובא במאמר תהומות סימן ט' :

בלק פרשה כ' לפי שנתעצל משה (בענין זמרי עם המדינית כו') ולא ידע איש את קבורתו ע"פ המבואר בלקו"ת סימן ק"ם שקבר הצדיק הוא תיקון לפגם הברית ומבואר במ"א שגם להצדיק יש נחת גדול כשבאין על קברו ללמוד ולהתפלל שם כו' :

דברים פרשה א' כיון שבאו לעשות מלחמה עם סיחון ועוג הי' האמורים שואלים אלו לאלו אומה זו כו' גבורים הם או לא כמה אומות הן והם אומרים בני שלש אומות הן עמ"כ דר"ל בני אברהם יצחק יעקב (נ"א בני שלש אבות הן) ר"ל ע"פ המבואר במאמר אבא שאול סי' נ"ה שעיקר ירושת הארץ זוכין ע"י זכות אבות שזה בחי' חלה זכות אבות בחי' מצות חלה שהיא בחי' ירושת א"י וכו' ועי"ז נמשך בחי' מפלת הרשעים וניצולין מעין הרע שלהם ונעשה לבם בבחי' תוחלת ממושכה מחלה לב ועיי"ש מבואר ג"כ מענין עוג וכו' וזה שכתוב אצל מלחמת סיחון ועוג ראה החלותי תת לפניך וכו' החילותי דייקא מלשון חלה בחי' חלה זכות אבות וז"ש שם במדרש ראה החילותי זש"ה תוחלת ממושכה מחלת לב היינו כנ"ל וזה שסיים שם ועץ חיים תאוה באה זה מלחמת סיחון ועוג שא"ל הקב"ה מיד ראה החילותי וכו' כי לא די שהם לא ראו בישראל מה שרצו לראות בהם וכו' וכמבואר בסוף הפרשה שע"ג הי' מכנים עין רעה ביעקב ובניו וכו' וכן ארז"ל שכל השבע עממין של א"י הי' בוטחין בגבורתן של סיחון ועוג יעכשיו ותהי תוחלתם נכזבה כי אם אדרבא ישראל זכו מיד לראות במפלת סיחון ועוג שזה בחי' ראה החילותי תת לפניך וכו' ראה דייקא. וז"ש אצל עוג אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו בידך דייקא בחי' התגלות היד המבואר בפנים. וזה שדרז"ל שם אתננו לא כתיב אלא נתתי כבר פסקתי דינו מימות אברהם וכו' מימות יצחק וכו' מימות יעקב וכו' היינו כי עיקר הכנעתם ע"י זכות אבות כנ"ל :

ואתחנן פ' ב' יענך ה' ביום צרה ישגבך וכו' לאשה שישבה על המשבר לילד וכו' כך אמר דוד לישראל מי שענה ליעקב הוא יענה אתכם וכו' ע"פ המבואר במאמר עתיקא סי' כ"א שכשהמוחין הם עדיין בבחי' עבור שזה בחי' יעקב אז צריכין לצעוק שבעין קלין כמו תיולדת קודם הלידה שצועקת שבעים קולות כנגד שבעים תיבות שבמזמור יענך וכו' ע"ש ומובן ממילא :

עקב פרשה ג' את סב"ר שמא לרעתך נתתי לך את השבת לא נתתי לך אלא למ"כתך כיצד וכו' את מקדש את השבת במאכל ובמשתה ובכסות נקי' ומהנה את נפשך ואני נותן לך שכר מנין וקראת לשבת עונג מה כתיב אחריו אז תתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך.

ע"פ המבואר בס' רע"ז שקשה מאד לזהר מחלול שבת בשלימות וכו' והתיקון הוא ע"י האכילה של שבת וכו' עיי"ש. וזה את סבור שמא לרעתך נתתי לך את השבת היינו מאחר שקשה כ"כ ליזהר מחלול שבת בשלימות (ועי' שם בידי משה) לא נתתי לך אלא לטובתך את מקדש את השבת במאכל וכו' היינו כי האכילה של שבת לא די שהוא מכלל כבוד שבת אף גם הוא תיקון לחלול שבת וזה את מקדש את השבת במאכל ובמשתה (שעי"ז נותנין כח ותוקף לרגלי המצות שיהיו יכולין לילך בבחי' צדק לפניו יהלך כמבפ"נ) ובכסות נקי' כי המצות שהם נקראין צדק הן בחי' לבושין כידוע וכמ"ש צדק לבשתי וכמבואר במ"א ובחול שיש אחיזה לחיצונים בבחי' הרגלין אז יש להם אחיזה גם בבחי' הלבושים שזה בחי' מה שארז"ל הני ברכי דרבנן דשלהי מינייהו הני מאני דרבנן דבלו וכו' וע"כ הקפידו רז"ל ביותר שיהי' לו מנעלים וכו' אבל בשבת אז עולין הרגלין ונשלמין לבושי המצות וזה בחי' בגדים של שבת ועי' יבמות דס"ד אעשה לו עזר במה עוזרתו אדם מביא חטים חטים כוסס פשתן פשתן לובש נמצא מאירתו עיניו ומעמידתו על רגליו וע"כ שבת שהיא בחי' בת זוגן של ישראל אז מצ"ה לכבדו במאכל ומשתה ובכסות נקי' והאכילה היא בחי' מעמידתו על רגליו בחי' דוק בככי ותשכח בנגרי וכן עי"ז מאירין עיניו כמבואר במ"א (בחי' פסיעה גסה נוטלת א' מת"ק ממאור עיניו ומהדר לי' בקדושא דבי שמשא) בחי' ותארנה עיניו והלבושין וכסות נקי' הם בחי' כסות עינים. וזה שכ"ים ואת מקבל שכר שנא' וקראת לשבת עונג וכו' אז תתענג על ה' היינו שנכנס כביכול בתוך בחי' העונג והשעשועים שיש להשי"ת ממה שהמצות התחילו כבר להלוך שעי"ז השי"ת מרחיב הענין ונעשה מזה דרך כבושה ומאחר שע"י אכילת שבת מקבלין הרגלין כח וזוכין לבחי' פסיעות רחבות נמצא שנכנס ומשתתף כביכול בעונג שבת שלו עם העונג והשעשועים שיש אז להשי"ת ועי"ז נותנין לו כל משאלות לבו בבח' והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך וכמו שדרז"ל כמשל האב שמקבל תענוג ממעשי בני הקטן שעי"ז נותן לו כל משאלות לבו:

שה"ש בפסוק הנך יפה. בשעה שהזקן יושב ודורש הרבה גרים מתגיירים באותה שעה ע"פ המבואר בסי' י"ד להמשיך שלום שהצדיק בלמוד תורתו מאיר בשרשי הנשמות ועי"י זיווגי התנוצצות הנשמות זה לזה נבראים נשמות הגרים ועי' בס"י י"ז מבואר שהדבורי אמונה שמדבר הצדיק נכתבין ונחקקין בספריהם וכשמוצא הטוב הכבוש ביניהם הדבורים האלו אזי נזכר את מעלתו ורוצה להמשיך ולחזור למקומו ועי"ז נעשים גרים וכו' ועי' בלקות"נ סי' ה' במאמר תקעו אמונה מבואר שע"י למוד הישיבה שלומד הרב עם התלמידים עי"ז נעשין גרים וזה שדייק שהזקן יושב ודורש יושב דייקא בחי' למוד הישיבה הנ"ל ועי' בסי' סמך פר"ש שהצדיק עוסק לעורר בני אדם משינתם (שזה ג"כ בחי' התקרבות הגרים ובע"ת) ולפעמים מעורר אותן ע"י ד"ת ולפעמים ע"י סיפורי מעשיות. וזה שנסמך לזה רבי הי' יושב ודורש ונתנמנם הצבור וביקש לעוררן אמר ילדה אשה אחת במצרים ששים רבוא בכרס אחד וכו' ופירש אח"כ דזו יוכבד שילדה את משה ששקול כששים רבוא מישראל היינו כנ"ל שהוכרח לעוררן ע"י שהלביש להם ד"ת בסיפורי מעשיות ומבואר שם שזה בחי' החרשים שמעו שזה בחי' להתיר פה אלמים ועי"ז נעשה בחי' להתיר פה עקרות בחי' הולדה וכו'. וזה בחי' בשעה שהזקן יושב ודורש זקן דייקא בחי' תיקוני עתיק המבפ"נ עי"ז נעשין גרים שזה בחי' להתיר פה אלמים ע"י בחי' החרשים שמעו וזה שכ"ים יתרו שמע ואתא שמע דייקא בחי' וישמע יתרו וזה שכ"ים אח"כ מעוברא דרבי כנ"ל שדרש להם שילדה אשה אחת במצרים וכו' כי במצרים הי' בחי' מוחין דקטנות בחי' שינה וזה בחי' ולא שמעו אל משה עד שכביכול משה בעצמו הי' בבחי' כבד פה כי הי' הדבור בגלות אבל עיקר הגלות בפרט עוצם קושי השעבוד הי' רק בשביל התקרבות הגאולה שזה בחי' התעוררות השינה בחי' קבלת התורה שזכו אחר זה. וזה וכאשר יענו אותו כן ירבה וכו' כי כל מה שהתגברה בחי' השינה ביותר עי"ז נעלם בתוך זה עצמו בחי' התעוררות השינה שעי"ז בא הולדה בחי' פקידת עקרות וכמובן בפנים שכל מה שהכבוד מצומצם ביותר ע"י בחי' התגברות השינה עי"ז אח"כ כשנפתח הדבור הוא יוצא בכח גדול ונעשה עי"ז בחי' פקידת עקרות ביותר עד שנמשך במצרים בחי' פקידת עקרות כ"כ עד שילדה אשה אחת ששים רבוא וכו' ומנו בשרע"ה וע"כ מבואר במדרש וזאת הברכה שאמר משה על עצמו ביום שנולדתי מצאתי פתחון פה וכו' ודברתי עם אבי ואמי וכו' כי נמשך אז ביותר בחי' להתיר פה אלמים אבל מחמת שלא הגיע עדיין זמן הגאולה ע"כ נתעלם הדבר עד שהי' בן שמונים ודגיע זמן הגאולה בשלמות:

גם ענין רבי הי' יושב ודורש שייך לכל הנ"ל כי כשהנשמה אינה מאירה אזי הוא בבחי' אני ישנה כמבואר בסי' י"ד הנ"ל וע"כ כשהי' יושב ודורש ונתנמנם הצבור וביקש לעוררן ולהאיר בשרש נשמתם דרש להם ענין הנ"ל ורימז להם שמשה שהוא בחי' הרבי האמת שקול כנגד ששים רבוא ישראל כי הוא בחי' הדעת שהוא שרש נשמת כולם וע"כ יכול בלמוד תורתו להאיר ולעורר כל נשמות ישראל בשרשן גם מחמת שהצדיק הוא כלול מכל הנשמות ע"כ ע"י דבורי אמונה שלו יכול לעורר גם הט"ב דכבוש בין העכו"ם כי הטוב הזה הוא ג"כ מבחי' נשמות ישראל כמבואר בסי' י"ז הנ"ל. גם עי"ז יכול הרבי האמת לקבץ וללקט ולתקן כל חלקי האמונה של בני הישיבה שלו שעי"ז נעשין גרים כמבואר בליקות"נ סי' הא הנ"ל כי הוא בחי' רעיא מהימנא בחי' ורעה אמונה כי עוסק בזה לתקן ולגדל האמונה הק' כמבואר במאמר חב"ח סי' כ"ב ועי' בסי' ל"ה מבואר שהתחדשות הנשמה הוא ע"י בחי' שינה כי בשעת שינה הנשמה באה בתוך אמונה וכו' ועי' גם בלקות"נ סי' חית וע"כ כשהי' רבי יושב ודורש ועסק לקבץ חלקי אמונה של בני הישיבה ונתנמנם הצבור בחי' שינה בחי' ואמונתך בלילות ביקש לעוררן כי עיקר התיקון הוא שעי"ז זוכין אח"כ כשמתעורר מהשינה לבחי' התחדשות הנשמה בחי' מוחין חדשים וזה זוכין ג"כ ע"י קיבוץ הרב עם התלמידים כמבואר בסי' הא הנ"ל וע"כ דרש להם ענין הנ"ל כי הרבי האמת הוא בחי' משה שהוא שרש כל הנשמות וכל המוחין וע"כ זוכין לקבל על ידו התנוצצות המוחין וכמבואר גם במ"א ובלקות"נ סי' ע"ב במאמר חיים נצחים:

בפסוק זאת קומתך דמתה לתמר אימתי נעקר יצר ע"ז ר' בני' אמר אלו מרדכי ואסתר וכו' ע"ש ע"פ המבואר במאמר משפטים סי' יו"ד שפורים הוא בחי' בטול ע"ז וכו' וע"י הארת מרדכי ואסתר נתבטלו הכפירות ונתרבה אמונה בעולם על ידיהם ועי"ש במאמר הנ"ל מבואר שעיקר הארת מרדכי ואסתר הוא בחי' הרוח שזה בחי' אסתר ברוח הק' נאמרה והרוח הזה הוא בח' מארבע רוחות בואי הרוח וזה בחי' בתרועה דאיהו רוחא אתעבר אל אחר וכו' עיי"ש וזה בחי' מה שמבואר שם במ"ר בסמוך בפסוק אמרתי אעלה בתמר על ענין מארבע רוחות בואי הרוח שנאמר במתים שהחי' יחזקאל א"ר פנחס אותה הרוח שהפילה את הצלם (של נבוכדנצר) הרוח ההוא החי' המתים ושם מבואר שאז נמשך בחי' בטול ע"ז גם אצל אוה"ע כי אז מכירין אפילו אלו שהם מסטרא דמותא את גדולת הבורא ית"ש כמבואר במאמר הנ"ל עי"ש:

(רות פרשה ד) א"ר חסא אשר באת לחסות בצל כנפיו עיין יבמות דמ"ח ע"ב וברש"י וחא"ג (א"ה עיין מאמר להמשיך שלום סי' י"ד מבואר שהגרים באים תחת כנפי השכינה וזה שפי' ר' חסא ותהי משכורתך שלמה מהו השכר אשר באת לחסות בצל כנפיו היינו שזה בעצמו הוא שלמות השכר שתזכה לחסות תחת כנפי השכינה וע"פ פשוטו י"ל שו' חסא בא לפרש תיבות לחסות מלשון דחס רחמנא עלן כשמו כי חסא הוא לשון דחס כו' וזה א"ר חסא אשר באת לחסות לזכות לרחמנות לרחם על עצמך כמבואר במאמר ויהי הם מריקים ס"י י"ז שהטוב זוכר מעלתו וכו' ועי"ז מרחמת על עצמה כו' ועי"ז נעשין גרים וזה שארז"ל שאלימלך הי' קמצן וע"כ כשהי' הרעב כו' יצא לחו"ל היינו כי אלימלך הי' גדול הדור וכשהי' הרעב הבין ברוח קדשו שזה מחמת שהגיע העת לברר נשמה יקרה מעמקי הקליפות שממנה הושתת מלכות דוד ומשיח והתיקון לזה הוא צדקה הרבה לעניים הרבה שעי"ז נעשה בחי' כתב בחי' וימצא כתוב כו' ועי"ז מוצא הטוב הכבוש ביניהם הוא מ"צא בספריהם ה פך אמונתם ומתחיל לרחם על עצמו ונעשין גרים וע"כ הביא הקב"ה את הרעב בכדי שיוכלו לקיים מצות צדקה בשלימות אבל אלימלך לא רצה ליתן כ"כ צדקה ואמר מוטב שאלך בעצמי ואדבר דיבורי אמונה עם האיש הנ"ל שהטוב אצלו כי ידע ברוח קדשו שהנשמה היא אצל נכדי ענלון מלך מואב ואברר הנשמה לגיירה ועי"ז וימת אלימלך כו' אבל אעפי"כ לא היתה יגיעתו לריק כי כיון האמת ונתגיירה רות על ידו שממנה הושתלה מלכות דוד ומשיח וזה שארז"ל שנקרא אלימלך שאמר אלי תבא מלכות היינו שזה הטעם שהלך בעצמו לחו"ל ולא רצה לעשות התיקון ע"י צדקת כנ"ל כי אמר מי יודע אם תבא הנשמה לידי ע"כ אלך בעצמי לשם ואתתן עמה

ועיין

ועי"ז תבא אלי מלכות ועי"כ נקרא אלימלך אבל באמת לא נגמרה מחשבתו בזה כי וימת אלימלך ויצאה המלכות מבועז ע"י דבורי אמונה שהגיד והצדקה שנתן וזה כשבאת רות לבועז אמרה ופרשת כנפיך על אמתך כי גיאל אתה היינו שרמזה לו שמה שאמר לה בועז אשר באת לחסות בצל כנפיו שהוא כנפי השכינה א"א לה לזכות לזה כ"א על ידו וזה ופרשת כנפיך על אמתך כנפיך דייקא כי גואל אתה היינו שע"י ידך דייקא נגאלתי מבין הקליפות ע"י דבורי אמונה והצדקה שלך ע"כ ופרשת כנפיך על אמתך ודו"ל :

בפתיחה דאיכה אמר הקב"ה חייכם שאני עושה מסונכם חביב על נבוכדנצר כמו בשמים שהן עולין בסעודה ר"ל כמו שאעפ"י שעיקר השביעה והסעודה הוא רק ממזונות גשמיים אעפ"כ אין הסעודה בשלימות עד שמברך על המוגמר שהוא על הריח של בשמים שהוא מזון רוחני וחיות הנשמה כמו כן ענין הממון אעפ"י שבגשמיות יש להעכו"ם ממון רב ביותר אעפ"כ מחמת שהרוחניות והחיות דקדושה שהם בחי' הגוונין נהירין המלובשים בהם אינם מאירין אלא בהממון של ישראל ע"כ הן מתאוין מאד לממון של ישראל כמבואר במאמר אהוי כן סי' כ"ה :

(שם קפיטל א) השכח חנות אל השכח חנותו אל על פי ה' יתנו השכח כי אל רחום וחנון ע"פ המבואר בליקות"נ סי' ס"ב במאמר אלה מסעי שע"י הנסיעות נתתקנו מה שפגמו באמונה ונמתק החרון אף ונמשך רחמנות בבחי' ואל שדי יתן לכם רחמים ומזה מובן כי כשזוכין לבחי' רחמים כאלו אז אין צריכין שוב לנסיעות שזה בחי' על פי ה' יתנו וכן כי אל רחום וחנון וזה בעצמו בחי' ואל שדי יתן לכם רחמים וכו' ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין היינו שיחזור וישלחם לחנות בביתם וכמדומה לי שדרז"ל פסוק זה על קיבוץ גליות היינו כנ"ל :

(שם קפיטל ב) ריב"ל אמר מי ירפא לך נביאיך כי ע"י נבואה נגאלת התפלה ועי"ז בא רפואה כמבואר בליקות"נ סי' א' וע"ש גם בסי' ח' :

(קהלת סדר ב') בפסוק כאשר נתתי את לבי וכו' שני דברים טובים קרובים לך ורחוקים ממך רחוקים ממך וקרובים לך. תשובה קרובה לך ורחוקה ממך. רחוקה ממך וקרובה לך מיתה קרובה לך ורחוקה ממך רחוקה ממך וקרובה לך ע"ש במפרשים שנדחקו בזה מאד ובפשיטות י"ל ע"פ המבואר בסי' ס"ג על פסוק שלום לרחוק ולקרוב שבעבודת ה' כל מה שנתקרב יותר להשי"ת אז יודע ומרגיש יותר התרחקותו ממנו ית' וכן לענין תשובה ע' בסי' ל"ח שאחר התשובה ניתוסף בו שכל וידיעה יתירה ועי"ז הוא מתבייש ביותר לפני השי"ת וכו' ועיין גם בסי' ואו מענין תשובה על תשובה וכו'. וזה שארז"ל גם באן תשובה קרובה לך ורחוקה ממך היינו כשסובר בדעתו שהתשובה קרובה לו וכבר עשה תשובה שלימה ותיקן מעשיו בשלימות אזי התשובה רחוקה ממנו כי אין זה תשובה שלימה כי הלא דהמע"ה אמר וחטאתי נגדי תמיד וכמבואר בסי' וא"ו הנ"ל שצריך לאחוז תמיד במדת התשובה כי מי יאמר זכיתי לבי טהרתי מחטאתי וכו' ע"ש. וזה שאמרו ג"כ רחוקה ממך וקרובה לך היינו כשעושה תשובה יתירה בכל פעם ומכיר ביותר איך שדרכי התשובה נעלמו ממנו והוא רחוק עדיין מתשובה שלימה אז דייקא התשובה קרובה אליו כנ"ל. או י"ל בפשיטות עוד יותר ע"פ המבואר בסי' ואו הנ"ל שצריכין להיות בקי בדרכי התשובה בשני בחי' בקיאות היינו בקי ברצוא בקי בשוב וכו' עיי"ש. וזה בחי' תשובה קרובה לך היינו כשהוא בעל תשובה שלימה בחי' עייל אזי צריך לידע שעדיין היא רחוקה ממך שזה בחי' אם אסק שמים שם אתה כי צריכין לעלות למדריגה גבוה עוד יותר ולעשות תשובה על תשובה רחוקה ממך היינו כל זמן שהוא רחוק עדיין מדרכי התשובה אזי אדרבא צריך להתחזק עצמו בבחי' בקי בשוב ולידע כי אעפ"כ תשובה קרובה אליו שזה בחי' ואציעה שאול הנך וכמבואר גם בליקות"נ סי' ז' לענין הלמוד של דרי מעלה ודרי מטה ועיין בלקות"נ סי' פ"ב במאמר כי תצא שם מבואר ג"כ מענין הדרך של תשובה שהוא בבחי' כולו סג יחדיו ובבחי' אם אסק שמים שם אתה וכו' ומבואר עפי"ז ג"כ מארז"ל הנ"ל. או י"ל עוד בפשיטות יותר ע"פ מה שארז"ל שוב יום אחד לפני מיתתך וכו' ישוב היום שמא ימות למחר נמצא כי התשובה והמיתה כרוכים זה בזה שזה בחי' והנה טוב מאד זה מלאך המות כי לפני המיתה בודאי רוצה כל אחד לשוב בתשובה שלימה כי אם לא עכשיו אימתי ומה שרחוקים מתשובה הוא מחמת שנדמה לכל אחד כי המיתה רחוקה ממנו ויש לו פנאי עדיין לשוב עי"ז הוא מדחה א"ע מיום ליום (וע' בסדר ג' בפסוק בכל עת יהיו בגדיך לבנים) וזה שאמרו שני דברים טובים קרובים לך ורחוקים ממך וכו' תשובה קרובה לך ורחוקה ממך היינו ע"י שנדמה לו שהתשובה קרובה אליו ויש לו פנאי עוד לעשות תשובה כל אימת שירצה מאחר שהיא דבר קל וקרוב אזי היא רחוקה ממך כי עי"ז הוא מדחה א"ע מיום אל יום עד שיוכל למות ח"ו בלא תשובה רחוקה ממך וקרובה לך היינו כשידע שתשובתו רחוקה וצריך השתדלות בתשובה זמן זמנים הרבה עד שיתחיל לתקן איזה פגם מפגמיו המרובים בפרט כי לא ידע האדם את עתו ואולי כבר קרב קיצו ח"ו ואם לא עכשיו אימתי עי"ז התשובה קרובה אליו בבחי' ישוב היום שמא ימות למחר ונמצא כל ימיו בתשובה כמו שארז"ל. וזה שאמרו ג"כ מיתה קרובה לך ורחוקה ממך ע"ד שארז"ל הרוצה שיחי' ימות א"ע היינו כשיודע שהמיתה קרובה ועי"ז הוא משתדל כל ימיו בתשובה ומע"מ עי"ז המיתה רחוקה ממנו בבחי' שובו וחיו וארז"ל צדיקים במיתתן קרויים חיים נמצא שאז באמת המיתה רחוקה ממנו רחוקה ממך וקרובה לך היינו כשהמיתה רחוקה ממנו ואינו משים לבו לזה והולך בדרכי לבו ח"ו אזי המיתה קרובה אליו בבחי' רשעים בחייהם קרויים מתים כי באמת הלא האדם מת בכל יום ובכל רגע מאחר שמתקרב בכל פעם אל המות ר"ל רק הצדיקים שגם במיתתם קרויין חיים הם אדרבא מתקרבין בכל פעם ביותר אל החיים האמיתיים ובזה מובן ביותר מה שדרשו שם בסמוך על פסוק כי החיים יודעים וכו' :

(א"ת ע' בלוקות"נ סי' ע"ב מבואר שם שע"י מנהיג אמתי זוכין לבושה כו' ואזי כל אחד רואה את ריחוקו מהשי"י איך הוא רחוק מאד מהשי"ת כו' וע"י הבושה עושין תשובה ותשובה היא בחי' חיים בחי' השיבו וחיו כו' ועיקר החיים הוא להשפלות של כ"א וכו' שמקודם הי' מונח ושוכב זאת השפלות בהעלם ובאתכסיא בבחי' מיתה ועכשיו חוזר וניעור ונחי' אותו השפלות ע"י התשובה שהיא בחי' חיים נצחיים של עוה"ב כו' בחי' הקיצו ורננו שוכני עפר ודרז"ל מי שנעשה שכן לעפר בחיין כו'ע"ש ועפי"ז יתבאר דברי המדרש הנ"ל תשובה קרוב'ורחוק' ממך היינו אימתי התשובה קרובה לך כשרחוקה ממך היינו כשרואה ריחוקו מהשי"י שהיא בחי' בושה עי"ז התשובה קרובה לך וכן להיפך תשובה רחוקה ממך כשנדמה לך שהיא קרובה ואין לו בושה וזה מיתה קרובה לך ורחוקה ממך היינו כשזוכר יום המיתה תמיד בחי' שנעשה שכן לעפר בחייו שזהו בחי' שפלות שנחי' אצלו השפלות עי"ז המיתה רחוקה ממך כי נחי' אצלו השפלות שהוא בחי' חיים מיתה רחוקה היינו כששוכח יום המיתה ואז הוא מתגאה עי"ז המיתה קרובה לך כי השפלות הוא בבח' מיתה אצלו וזה שאמרו שני דברים טובים מיתה ותשובה כו' כי ע"י תשובה זוכין לשפלות בחי' שנעשה שכן לעפר היינו שזוכר תמיד כי לעפר ישוב ועי"ז הוא בבחי' ונפשי כעפר ונחי' השפלות שהוא בחי' תחיית המתים כמבס"נ וע"כ הם תלויים זה בזה וכנ"ל) :

(שם סדר ג) הבל הבלים תני החזיק עשיר בדבר טוב תחלתו רעב הוא לו המתיישן בו עשאו למרמס גם עני כי דל חלקו גם עני גבוה ממנו (נ"א גם עיניו לגבוה ממנו) חלק שמעיז בו עשיר לזה תאוה ולזה תאוה שניהם שווים לקבר הכל הבל ונדחקו המפרשים בזה. ונ"ל שכלל כוונתם ז"ל הוא ע"ד שאמרו למעלה בסדר א' אין אדם מת וחצי תאוותו בידו יש לו מנה מבקש מאתים וכו' וכאן ביזיו הדבר ביותר לפרש בזה לשון הבל הבלים היינו שיש כמה מיני הבלים בעולם וסוף דבר הכל הבל וזה שאמרו שהעשיר בתחילתו כשמחזיק ומשיג את עשרו אז בודאי רעב הוא ואז נראה לו בודאי שהוא דבר טוב בעצם ואי אפשר להסביר לו אז שגם זה הבל ואח"כ כשמתיישן והורגל בו אז ממאס בו בסך שהשיג ועשה אותו למרמס ואינו נחשב אצלו כלל ונדמה לו בודאי שסך עשירות כזה הוא הבל ידבר שאין בו ממש כי ההוצאה מרובה על ההכנסה ונדמה לו אז שלהעני טוב לו ממנו כי הוצאתו מועטת וכו' וכידוע מה שרגיל בפי הבריות נמצא שבודה אז שמה שהי' תחלה רעב ומתאוה לסך כזה ונדמה לו אז שבזה הי' ממלא כבר את תאוותו ועכשיו רואה שזה שטות והבל כי הלא כבר השיג סך כזה ואין מספיק לו כלל רק אדרבא חסר לו ביותר. אך אעפ"כ יש לו גם אז תאוה להשיג לו יך גדול ביותר ונדמה לו כי אז ימלא תאוותו ואח"כ רואה שגם זה אין מספיק לו וגם זה הבל. ועכשיו מתחיל לבאר ההבל של תאוות עניים לממון. וזהו שאמרו גם עני כי דל חלקו היינו שיש לו חלק קטן ודל (ותיבת גם עני שאח"כ נ"ל שהוא מיותר או שצ"ל גם עיניו כנ"ל) גבוה ממנו חלק שמעיז בו עשיר היינו שזה החלק שהעשיר מעיז בו וממאס ועשאו למרמס וצועק בפה מלא שסך כזה הוא הבל אבל העני מאחר שלא השיג גם סך כזה וגם הוא גבוה ומופלא ממנו ע"כ יש לו תאוה עכ"פ לסך כזה ונדמה לו שבזה הי' ממלא את תאוותו (או י"ל המתיישן בו עשאו למרמס גם

עני

עני כי דל חלקו היינו כשהורגל ומתיישן בעשרו אזי עשאו למרמס ונדמה לו שחלקו עדיין עני ודל ואח"כ מתחיל לבאר ענין העניים הנ"ל חה שסיים לזה תאוה ולזה תאוה שניהם שווין לקבר היינו בין העני ובין העשיר יש להם תאוה ושניהם אינם יכולין למלאות את תאוותם ושניהם שווין לקבר בבחי' אין אדם מת וחצי תאוותו בידו וגם כפשוטו כי רק בעוה"ז יש תאוה לכל אחד להשיג ביותר ממה שיש לו ומקנא לחבירו שהשיג עושר ביותר אבל לקבר בודאי שניהם שווין כי אין מלווין לו לאדם לא כסף ולא זהב וכו' וע"כ הכל הבל:

(מגלת אסתר פרשה ה) איש יהודי מלמד שהי' מרדכי שקול בדורו כמשה בדורו דכתי' בי' והאיש משה עניו מאד

מה משה עמד בפרץ דכתיב ויאמר להשמידם לולי משה בחירו וכו' אף מרדכי כן ע"פ המבואר במאמר משפטים ס' יו"ד מענין מרדכי ואסתר שהם בחי' הרוח הקידש של הצדיק דנשיב בידין ורגלין שהם בחי' כלל התורה בנגלה ונסתר ועי"ז נתבטל הגאות והע"ז ונמתק החרון אף שנעשה ע"י גאוה וע"ז (ושם מבואר שמשה מבטל זה החרון אף וכו') ועי"ז גם הגוים מכירין גדולת הבורא ית' וכו' עי"ש וזה בחי' מה שמרדכי שקול כמשה שנאמר בו והאיש משה עניו היפך הגאוה ועומד בפרץ לבטל החרון אף הנ"ל שזה בחי' לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית וזה שאמרו לו מה משה לימד תורה לישראל וכו' אף מרדכי כן כי זה בחי' התורה שבנגלה ובנסתר וזה למה נקרא שמו יהודי לפי שמייחד שמו של הקב"ה (כי הוא בחי' קוצא דאות דלת דאחד) עיי"ש מענין שהמן חקק ע"ז על לבו וע"כ לא רצה מרדכי להשתחוות לו וא"ל יש אדון המתגאה על כל גאים היאך אני מניחו ואשתחוה לע"ז מבואר כנ"ל כי הוא מבטל הגאוה והע"ז. וזהו ויש אומרים שהי' שקול כאברהם בדורו מה אברהם אבינו מסר עצמו לכבשן האש והחזיר והכיר לבריות גדולתו של הקב"ה וכו' אף מרדכי וכו' היינו כי עי"ז מכירין כל הבריות גדולת הבורא ית' כנ"ל. וזהו שאמרו שקול כאברהם וכו' זה בחי' אברהם קראו הר המבפ"נ ומבואר בזוהר יתרו דס"ט שמזה נמשך בחי' התקרבות הגרים וע' בדברינו על מאמר זה במ"א:

(שם בפרשה הנ"ל) ויהי באמרם אליו וכו' עי"ש ג"כ מה שהשיב להם מרדכי באשר שהמן עושה עצמו ע"ז ולא עוד

אלא שכל השבטים נולדו בחוצה לארץ וזקני בנימין נולד בא"י וכו' מבואר ג"כ ע"פ המבפ"נ בענין ואת בנימין תקחו ומבואר במ"א:

(במדרש משלי פ' יח) בענין אברהם שזכה ונזדמנה לו שרה וכן יצחק נזדמנה לו רבקה ויעקב נזדמנו לו רחל ולאה

בלהה וזלפה וכל כך למה בשביל הצדקה שהיו עושין עם העניים בתום וכו' עיין סי' רס"ד שע"י הצדקה נעשה בחי' זיווג דקדושה בחי' ויבאו האנשים על הנשים הנאמר בנדבת המשכן וע' סי' רנ"א שעיקר שלימות הצדקה ע"י בחי' אמת וע"כ ע"י שעשו צדקה עם העניים בתום היינו באמת בלי שום פניות ומחשבות חוץ ח"ו עי"ז זכו לזיווגים קדושים:

(שם פרשה כ) דוד אמר לב טהור ברא לי אלקים וכו' כיון שראה שלמה כך אף הוא אמר מי יאמר זכיתי לבי וכו' מה

שכר נטל על כך וישב שלמה על כסא ה' למלך ע' סי' מ"ט במאמר לשמש שם שע"י טהרת הלב שממשיכין מחשבות קרושות לתוך הלב וכן ע"י תשובה בלב שלם נתתקן בחי' המלכות ושם מבואר מענין גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד וע' במאמר קרא את יהושע סי' וא"ז מובא ג"כ פסוק זה מי יאמר זכיתי לבי מענין תשובה על תשובה ושם מבואר שעי"ז נעשה אדם לשבת על הכסא וע' עוד במאמר הנ"ל ותבין ביותר:

(במדרש תהלים פד) א"ר יוחנן מלמד שקילוסו של הקב"ה עולה מגיהנם יותר מג"ע שכל מי שרואה א"ע למעלה מחבירו

מקלס להקב"ה ואומר אשרני שאני למעלה מזה: ולכאורה אינו מובן כי הלא בג"ע הי' צריך בודאי כל צדיק לקלס על שהוא למעלה מחבירו ובאמת ארז"ל להיפך שכל צדיק נכוה מחופתו של חבירו אך הענין מובן ע"פ המאמר כי מרחמם בליקות"נ סי' ז' שלהדרי מעלה צריכין להראות הלמוד של איה מקום כבודו ולהדרי מטה הלמוד של מלא כל הארץ כבודו. היינו כי הדרי מעלה שהם קרובים אליו כביכול ית' צריכין ללמוד איה מקום כבודו בכדי שישתדלו להתקרב בכל פעם ביותר והדרי מטה שהם רחוקים ממנו ית' צריכין להראות להם כי מכה"כ בכדי שלא יתרחקו ח"ו ביותר וע"כ הצדיקים שבג"ע הגם שבודאי כל אחד שמח בחלקו אעפי"כ הוא מתבייש מאד על שלא זכה לבחי' ההתקרבות של חבירו הגדול ממנו כי זהו עיקר העונג שבג"ע להשיג אותו ית' ולהתקרב אליו בבחי' והתענג על ה'. אבל הרשעים שבגיהנם שרחוקים מאד ממנו ית' אך מאחר שגם הם יודעים שעיקר התכלית הוא להתקרב אליו ית' ע"כ כל אחד מקלס על שהוא למעלה מחבירו עכ"פ כנ"ל:

פסיקתא פרשה עשר תעשר כבד ה' מהונך שאם היית בעל נוי שלא תטעה אחר הזנות וכו' כבד ה' בקולך וכו' נבות הי' קולו נאה

הי' עולה לירושלים והיו כל ישראל מתכנסים לשמוע קולו פעם אחת לא עלה והעידו עליו וכו' ואבד מן העולם מי גרם לו על שלא עלה לירושלים לכבד את ה' ממה שחננו שכבר אמרה תורה לא יחמוד איש את ארצך אימתי בעלותך לראות כו'. עיין מאמ' רציצא סימן כ"ז שע"י הדרת פנים זוכין להזדככות קול רנתו שזה בחי' הראיני את מראיך השמיעני את קולך ועי"ז זוכין לשלום בגופו ובתורתו ובממונו. ולהדרת פנים זוכין ע"י תיקון הברית וכו' וזה שהסמיכו רז"ל כאן כבד ה' מהונך שאם היית בעל נוי בחי' הדרת פנים שלא תטעה אחר הזנות שעי"ז סוגמין ח"ו בהדרת פנים כבד ה' בקולך וכו' כי ע"י הדרת פנים נזדכך הקול וזה שהביאו ענין נבות שהיה קולו נאה והיה עולה לירושלים וכו' כי כתיב שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך וכו' ודרשו בזוה"ק זכורך דייקא וכו' בחי' תיקון הברית ועי"ז זוכין להדרת פנים עד שכביכול הקב"ה משתוקק לראות פניו ולשמוע קולו בבחי' הראיני את מראיך וכו' כנ"ל שזה בחי' יראה כל זכורך את פני וכו' ודרז"ל כדרך שבא לראות כך בא ליראות ועי"ז זוכין לשלום בכל הבחינות וזה בחי' ולא יחמוד איש את ארצך היינו שיהיה שלום אפילו בממונם וכ"ש בגופם ובתורתם ונבות פגם בזה וע"כ נענש. וז"ש צמאה נפשי וכו' מתי אבא ואראה פני אלקים וכו' אלה אזכרה וכו' כי אעבור בסך וכו' שזה קאי על מה שהיו עולין ברגלים ליראות את פני ה' כנ"ל וזה שסיים אדדם עד בית אלקים בקול רנה ותודה כי אז היה משמיעים גם את קול רנתם בבחי' הראיני את מראיך השמיעני את קולך כנ"ל:

בפרשת זכור זכרוניכם משלי אפר אם קיימתם מצות זכירת עמלק הרי אתם בניו של אברהם שאמר ואנכי עפר ואפר ואם

לאו לגבי חומר גביכם התקינו עצמיכם לשעבוד מצרים כו' עיין ילקוט פ' כי תצא. עיין ליקו"ת סימן ע"ד אחר פורים קורין פ' פרה וכו' כי גם פורים הוא בוודאי הילוך ודרך לפסח וכו' וזה אם קיימתם מצות זכירת עמלק שזה בחי' פורים הרי אתם בניו של אברהם שאמר ואנכי עפר ואפר שבשכר זה האפר זכו ישראל לאפר פרה כמו שדרז"ל כי אחר פורים נעשה פרה כנ"ל ואם לאו התקינו עצמכם לשעבוד מצרים כי פורים ופרה הם בחי' הדרך ליצי"מ כנ"ל ועיין במאמר משפטים ריקידין סימן יוד מבואר שקליפת המן עמלק הם בחי' גאוה וע"כ אם מקיימין מצות זכירת עמלק (שהוא להכניע הגאוה) הרי הם בניו של אברהם שאמר ואנכי עפר ואפר בחי' ענוה ושפלות כמו שדרז"ל ועיי"ש בפסיקתא בפרשיות של ר"ה הריעו לאלקי יעקב על שם שיעקב ק"א למקום המקדש בית היינו עפ"י המבואר במאמר הנ"ל בתרועה דא"הו, רוחא אתעביר אל אחר וכו' ועי"ז מעלין התפלה מהר ושדה לבחי' בית וכו' ע"ש:

(**א"ה** עוד יש לבאר ע"פ המאמר משפטים אמונה סימן ז' מבואר שם כשפוגמין באמונה נפגם התפלה ונופלין לגלות מצרים וזה אין

בן דוד בא עד שיכלה פרוטה מן הכיס היינו האפיקורסים המכסים כל הנסים בדרך הטבע וכו' ע"ש וזה ידוע שקליפת עמלק הוא אפיקורסית כמבואר בליקות"נ סימן י"ט וזה אם קיימתם מצות זכירת עמלק היינו להכניע האפיקורסות הרי אתם בניו של אברהם שהיה ראש למאמינים. וזהו שאמר ואנכי עפר ואפר שעי"ז זכו בניו לאפר פרה שהיא בחי' תפלה כמבואר במאמר אבא שאול סימן נ"ה כי אמונה ותפלה הם בחי' אחת כמבפ"נ. וזה ואם לאו כו' התקינו עצמכם לשעבוד מצרים כי כשפוגמין באמונה ובתפלה נופלין לגלות מצרים כמבפ"נ ואפשר לרמז לגבי חומר הוא ההיפוך מבחי' ציצית שנק' חומר חותם של טיט בחי' חמרי חוורתא כי ע"י ציצית זוכין לאמונה כמבפ"נ ע"כ כשפוגמין באמונה נופלין לגלות מצרים שהוא חומר וטיט):

במדרש תנחומא פ' משפטים מה שאמר עקילס אם אין אדם נימול אינו יכול ללמוד תורה וכו' מובן ע"פ המבואר במאמר בקרוב

סימן ל"ו שאין לשום אדם תפיסה בדבורו של הצדיק באופן שיהיה נעשה אצלו מדיבוריו סם חיים (ומובן שם שזה ג"כ לענין כלל למוד התורה וכו') אם לא שתיקן תחלה אות ברית קודש כראוי בבחי' סלוקא דיסודא עד אבא ואימא ומזה מובן ממילא כי מי שלא נימול בוודאי אין לו שום תפיסא בדברי תורה וזה שמובא כי אותיות מילה מל יה וכן פריעה היינו בחי' סילוקא דיסורא עד אבא ואימא שהם אותיות יה בחי' שפ:

מעיר

מעיד עליהם המבואר במאמר הנ"ל :

בפרשה ואתחנן א"ל משה יהושע עליך נשענים ובטוחים שתנחיל את הארץ ואין אתה יודע להפריש בין קול לקול אין קול ענות גבורה וכו' קול ענות אנכי שומע כו' ע' מאמר אבא שאול סימן נ"ה שלזכות לירושת הארץ צריכין להכניע השלש קולות וכו' ובזה מובן קצת (א"ה ע' במאמר תקעו תוכחה בלקות"נ סי' ע"ח) :

שם ואתחנן אל ה' למה כדי שיכנס לארץ ע' בלקות"נ סי' ע"ח במאמר פראסט ק שהדרך לא"י הוא ע"י חסד חנם שזה בחי' ואתחנן אל ה' וע' גם במאמר ס"ת תיקונין סי' כ' ותבין ג"כ. וע"פ פשוטו יש לפרש דר"ל שאעפ"י שידע שכבר גזר עליו השי"ת שלא יכנס לארץ לא תאמר שהיתה תפלתו בכדי לגלות רצונו ודעתו שמשתוקק מאד לא"י ויקבל שכר על התפלות עכ"פ ע"ד חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה כו' אלא תפלתו היתה כפשוטו בתמימות ובפשיטות כי האמין וידע שגדול כח התפלה שתוכל לבטל הגזירה ויזכה ליכנס לארץ באמת ע"י ריבוי תפלותיו ותחנוניו וכן משמע ממה שמבואר שם לפני זה :

באגדת בראשית פ"ק נון כיון שתלה דוד עיניו וראה פלשתים עומדים אל ההר מזה וכו' התחיל מתיירא וכו' א"ל הקב"ה מתיירא את ואומר מאין יבא עזרי ראה מה אצלך והגיא ביניהם זה משה שנאמר ויקבור אותו בגיא כבר כתבתי ידיו רב לו ועזר מצריו תהיה עזרי מעם ה' עושה שמים ע' מאמר אנכי סימן ד'. וזהו שאמר דוד אשא עיני אל ההרים היינו בחי' התגברות המלכיות דסט"א שנקראו הרים נגד המלכות דקדושה שהיא ג"כ בחי' הר וע"כ כשראה פלשתים עומדים אל ההר מזה היינו שיונקים מפגם המלכ ת ע"י עון העגל בחי' א"קים אח"ים כמבואר שם בפרק הנ"ל אמר אשא עיני אל ההרים כו' כנ"ל מאין יבא עזרי היינו איך זוכין להעלות המלכות לשרשה בחי' רצון אין סוף שהוא בחי' אין א"ל הקב"ה ראה מה אצלך והגיא ביניהם זה משה שנאמר ויקבור אותו בגיא שמרמז שנסתלק לבחי' רצון אין סוף הנ"ל ושם עוסק להכניע דמלכיות דסט"א ולתקן ולהעלות בחי' המלכות דקדושה כמובן שם במאמר הנ"ל וע"כ גם בחיו ע"י שהזכיר הוידוי של יהודה עי"ז נתתקנו עצמותיו שזה בחי' תיקון המלכות שזה בחי' מה שאמר שמע ה' קול יהודה בחי' הזכרת הוידוי הנ"ל וע"כ סיים ועזר מצריו תהיה בחי' הכנעת המלכות דסט"א שנקראת מצרים על שם שהם מצירים לישראל כמובן כל זה בפנים וזהו שאמרו כבר כתבתי ועזר מצריו תהיה עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ היינו שורש הרצון שמלובש בכל הרצונות של הבריאה וכו' ועיין גם בלקות"נ סימן ד' ועפי"ז מובן ג"כ מה שא"ל הקב"ה לדוד שאין לו להתיירא מגלית בזכותו של משה שזכה להסתלק ברצון שברצונות שעי"ז יכולין לקשר כל הרצונות לשורש הרצון ולהכניע את גלית :

שם בפרק ס"ז המשיח בא לגאול את ישראל והקב"ה אומר לו נשבע אני שאין בני נגאלין עד שיבא משה רבן וכו' כל גיא ינשא מנשא אני את משה שנקבר בגיא וכל הר וגבעה ישפלו אלו המלכיות וכו' מבואר ג"כ עפ"י מאמר אנכי הנ"ל :

במכילתא בשלח פ' הא בשאלות ששאלו את ר"ט ענין הכתוב וגמליהם נושאים נכאת וכו' והשיב להודיע זכותן של צדיקים כמה מסייעתן וכו' זימן לו הקב"ה שקים מלאים בשמים וכל ריחנין טובים וכו' א"ל למדתנו רבינו שעל זכות יוסף הי' למדנו רבינו השותה מים לצמאו כיצד הוא מברך א"ל בורא נפשות רבות וחסרונן מובן עפ"י המאמר ויאמר בועז סימן ס"ה כי זה הי' חסד גדול ליוסף שהצילו הקב"ה מריח רע שמחליש כח הנשמה כידוע וממילא מובן כי עי"ז קשה מאד לבטל עצמו אל התכלית שהוא בחי' עוה"ב עולם הנשמות וע"כ אסור להתפלל במקום שיש ריח רע אבל ע"י שזימן לו הקב"ה ריחנין טובים והריח היא בחי' מזונא דנשמתא עי"ז הי' יוסף יכול לברוח אז מתוקף היסורים של מכירתו וביטל עצמו אל התכלית ששם כולו אחד כולו טוב כי הקב"ה מסייע לצדיקים גם בשעת היסורים שיזכו לבחי' הביטול הנ"ל אבל מחמת שאח"כ כשחוזר מהביטול אז מתגברין היסורים ביותר שזה בחי' צמאון הנפש ואז מכבין הצמאון ע"י חדושי תורה שהם בחי' מים כמבואר בפנים וע"כ שאלו אותו תיכף השותה מים לצמאו כיצד מברך והשיב להם בורא נפשות בחי' הנפש הנ"ל שהיא בת השכל וחסרונן היינו כשאין השכל והדעת בש"ת שזה עיקר החסרון בחי' בעת חסרת וכו' אז מתגברין היסורין והנפש הוא בבחי' צמאון אך ע"י חידושי תורה מקררין הצמאון ומחיין ומשיבין בהם נפש כל חי בחי' תורת ה' תמימה משיבת נפש ושאלו אותו עוד מפני מה זכה יהודה למלכות מבואר במ"א עפ"י מאמר אנכי סימן ד' ומקושר ג"כ לענין זה כי גם שם מדבר מענין שצריכין לידע שכל מאורעותיו הם לטובתו והידיעה הזאת הוא מעין עוה"ב שכולו טוב כולו אחד ומבואר שם ג"כ מענין הביטול אל אין סוף וכו'. עוד יש לרמז במאמר זה ענין המבואר במאמר תקעו תוכחה והנה ענין ירידת יוסף למצרים מובן שהיא בבחי' התפלה בבחי' דין של הבעל כח הגדול ובזה מובן מה שארז"ל שקי"ם היה בזכות ארונו של יוסף וע"י תפלה זו זוכין להכניע מזונא דגופא ולהמשיך בחי' מזונא דנשמתא בחי' ריח וע"כ הי' חסד וזכות גדול מה שהציל הקב"ה אז את יוסף מריח רע שמחליש כח הנשמה וזימן לו ריחות טובות וע"י התפלה הנ"ל נתרבין מימי הדעת והתפלת ואז באין הכל לשתות בצמא מבחי' מים הנ"ל ונתרבין גרים ובע"ג שהם בחי' שכנים המבפ"נ וע"כ שאלו השותה מים לצמאו כיצד מברך והשיב בורא נפשות רבות בחי' הנשמות והנפשות הנ"ל ששלימותן ע"י הדעת וכשהסט"א יונק מהדעת אז הם בוודאי חסרים שזה בחי' וחסרונם אך מחמת שהסט"א בולעת לפעמים נפש גדולה ג"כ שהיא בחי' התפלה של הבעל כח בחי' יוסף הצדיק עי"ז מסבב השי"ת שמוכרחת להקיא ולהחזיר הכל עד שעי"ז מחיין נפש כל חי גם כי עי"ז נתגלה הכבוד שהוא שורש כל הנפשות וזוכין לבחי' חדוש העולם שזה בעצמו ג"כ בחי' ברכת בורא נפשות וכו' על כל מה שבראת וכו' חי העולמים דייקא בחי' עוה"ז ועולם שלעת"ד וע"כ שאלו אח"כ מפני מה זכה יהודא למלכות היינו שיצא ממנו משיח שאז יהיה גמר התיקון של בחי' המשכת מזונא דנשמתא בחי' ריח הנ"ל וע"כ משיח הוא בחי' ריח וכמבפ"נ והשיבו תחלה שזה מחמת שהציל את יוסף ממיתה ואלו הי' מת ח"ו על ידם הי' בטלין כל התיקונים הנ"ל והי' העולם חרב לגמרי ח"ו. והשיב להם די' להצלה שתכפר על המכירה כי הלא לכתחלה הי' המכירה ג"כ פגם גדול וכמאמר הכתוב על מכרם בכסף צדיק והשיבו עוד שזכה לזה מחמת הוידוי והוידוי הוא ג"כ בבחי' התפלה בבחי' דין וכמבואר במ"א בפרט שהוידוי זו היה עם מס"נ לשרוף אותו כמארז"ל ומס"נ היא ג"כ בחי' התפלה הנ"ל כמבואר במ"א והשיב להם די' להודוי שתכפר על הביאה כי עכ"ם היה בזה איזה בחי' פגם מתאוה זו והשיבו עוד מחמת שאמר ישב נא עבדך תחת הנער שזה ג"כ בחי' מס"נ של בחי' התפלה הנ"ל בכדי להציל את בנימין שהוא כח' הדעת כידוע והשיב להם הלא הי' ערב נמצא שהיה מחוייב בדבר מתחלתו וע"כ השיב הוא שזה על שירד נחשון לים תחלה שזה באמת הי' בחי' מס"נ של בחי' התפלה הנ"ל ובטח בה' כי לא יהיה נטבע ח"ו רק אדרבא אז הי' קי"ס שזה בעצמו בחי' התפלה הנ"ל שעי"ז נגמרין כל התיקונים עד שזוכין לבחי' משיח :

שם בפרשת וכל העם רואים כו' ומשה נגש אל הערפל וכו' מי גרם לו ענוותנותו מגיד הכתוב שכל מי שהוא עניו סופו להשרות שכינה עם האדם בארץ ע"פ המבואר בסימן קט"ז ומשה נגש אל הערפל וכו' היינו שזכה למצוא האלקות המלובש בתוך המניעה בעצמה שעי"ז משברין המניעה וע' במאמר ויהי ביום השמיני סימן עין מבואר שהמניעות הם מבחי' כח המכריח וענוה ושפלות הוא בחי' כח המושך ויכול להמשיך אלקותו אל מקום שהוא עומד שם שזה בחי' משכן וע"כ ויקם משה את המשכן וזהו שאמרו גם כאן ומשה נגש אל הערפל וכו' בחי' שבירת המניעות וכח המכריח ומצא אלקותו ית' גם שם מי גרם לו ענותנותו שעי"ז הי' לו כח המושך כנ"ל מגיד הכתוב שכל מי שהוא עניו סופו להשרות שכינה וכו' היינו כנ"ל כי יוכל עי"ז להמשיך אלקות והשראת השכינה שזה בחי' המשכן כנ"ל :

שם בפרשה הנ"ל כיצד ניתנו עשרת הדברות לישראל חמשה על לוח זה וחמשה על לוח זה אנכי וכו' וכנגדו לא תרצח וכו' וכן הוא בזוה"ק יתרו ד"צ. ע' המעשה של הבעל תפלה וכו'. וזה אנכי הוא כנגד מלך הכבוד בעצמו וזה אשר ה צאתיך מאמ"צ וכו' כי אז הי' הכבוד דקדושה בגלות גדול שזה בחי' מה שהכת של כבוד בררו להם איש מצרי למלך כמבואר שם ובאמת גם כשהמלך הי' בשדה לבדו ישב שם ג"כ מוכתר בכתר מלכות שזה בחי' אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה. וע"כ דייקא ע"י יצי"מ הי' עיקר התחלת התגלות כבודו ית' בבחי' ואכבדה בפרעה ובכל חילו וזה בחי' מה שאמר יוסף והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים וכו'. וכנגד זה דבור לא תרצח כנגד המלכה שמלכה על כת של רציחה. לא יהיה לך וכו' כנגד כת שאמרו שהתכלית הוא אצל מי שיש לו שפע מזונות הרבה וניזון ממזונות דקים שמזה נמשך שרש הטעות של עובדי ע"ז הקדמונים שעבדו לכוכבים

לכוכבים ומזלות ולשכליים אעפ"י שהודו במציאותו ית' וכשארז"ל דקרו
לי' אלקא דאלקייא וידעו שכולם מקבלים שפעם ממחוייב המציאות
ת' ואעפי"כ נכנעו לפניהם ועבדו אותם מחמת שמקבלים שפע שלהם
בריוח וגם שפעם הוא ענין דק ורוחני ואח"כ זכו הכת הנ"ל שמלך עליהם
בן הבת מלכה. וכנגד זה הדבור של לא תנאף שהוא כנגד הבת מלכה
שמלכה על הכת של יפת תואר. לא תשא את שם וכו' זה כנגד בחי'
החכם וכמובא בזוה"ק מה שמו דא חכמה ונאמר טוב שם משמן טוב
ישמן הוא בחי' חכמה כידוע ואותם החוטאים בחכמות חיצוניות הן עוברין
על לא תשא וכו' לשוא וכנגד זה הדבור של לא תגנוב שהוא כנגד ממונה
על האוצרות זכור את יום השבת כנגד בחי' האוהב נאמן בחי' מה יפית
וכו' אהבה בתענוגים בחי' עונג שבת כי אז כולא אהבה בחי' ושבת
קדשך באהבה וברצון הנחלתנו. וזה בחי' זכירהו מאחר בשבת בחי' הצרות
שהי' להם להמלך והאוהב נאמן שהי' משתעשעין בהם גם כשנפרדו זה
מזה והוא ישב בתוך הים של יין ומלך על הכת של שמחה שזה בחי'
זכרהו על היין וארז"ל וביום שמחתכם זה שבת וכמבואר בזוה"ק מגודל
השמחה של שבת בכל העולמות. וכנגד זה הדבור של לא תענה וכו'
נגד בחי' המליץ ומלך אח"כ על הכת שבחרו לתכלית את הדבור (וזה
שארז"ל שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול) כנגד בחי' הגבור
שמלך על הכת של גדול האיברים וגידול האיברים נמשך מכח היולדה
של אב ואם וכמארז"ל שלשה שותפין באדם וכו' וכנגד זה הדבור של
לא תחמוד שכולל את כל הדברות כמבואר בזוהר חדש פ' כי תשא זה
כנגד בחי' הבעל תפלה ששלחו אותו לתקן את כולם והוא התחיל להשתדל
בתיקון הכת של תאוות ממון שזה עיקר ענין הדבור של לא תחמוד וכן
כל הענין של אסיפת הקיבוץ הק' של המלך וכו' הכל הי' בזכות הבע"ת
הק' וע"כ נעוץ סופן בתחלתן היינו הדבור של אנכי עם הדבור של לא
תחמוד כמו שארז"ל כי כלל התיקונים הי' ע"י המלך והבעל תפלה עוד
י"ל כי לא תשא הוא כנגד בחי' האוהב נאמן כמו שארז"ל בירושלמי
ברכות פרק א' לא תשא כנגד ואהבת מאן דרחים למלכא לא משתבע
בשמי' ומשקר וכן כמבע האדם נשבע במה שחביב עליו ביותר וכמובן
ג"כ מכמה מקראות ודבור לא תגנוב הוא כנגד המליץ כי המליץ דרכו
לדבר ע"י רוב בלשון מליצה וחידה שהוא דבר נסתר בחי' גניבה ועיין
זוהר חדש שדבור לא תגנוב הוא כנגד בינה. וזה בחי' להבין משל
ומליצה. וזה שדרז"ל בגונב נפשות הכתוב מדבר כי המליצים הפושעים
הם גונבי נפשות ממש ע"י מליצתם ומוכרים ומוסרים אותם לרשות הסמ"א
והם בחי' מצודדים נפשות לפורחות עי' יחזקאל י"ג ותבין לענייננו
וכנראה בחוש בזמנינו זה בעוה"ר זכור את יום השבת הוא כנגד הממונה
על האוצרות כי כל ההשפעות נמשכין משבת והוא בחי' יוסף שנאמר
בו ויצבור בר תאסר וילקט יוסף את כל הכסף כו' ודבור לא תענה הוא
כנגד החכם וכמובא בזוהר הנ"ל שדבור זה הוא כנגד חכמה ואפשר לכוין
אל ענין הנ"ל מה שדרז"ל ע"פ מי זאת עולה מן המדבר נתעלו מן המדבר
שהי' להם מן ושליו באר ותורה משכן שכינה כהונה לוי' ומלכות וענני
כבוד במדבר נמצא שחשבו כאן עשרה דברים שזכו ישראל במדבר שזה
בחי' שנעשה מדבר ישוב וכן נעשה אז מים יבשה ומיבשה ים כידוע.
מן הוא מזון רוחני שמלאכי השרת ניזונין בו וזה בחי' תיקון הכת של
מזונות דקים. שליו הראשון הוא בחי' תיקון הכת של גידול האיברים
ע"י האכילה כו' שעיקר הוא ע"י אכילת בשר בחי' אבר מחזיק אבר. באר
הוא בחי' תיקון הכת של שמחה ושתיית יין והם אמרו שירה על הבאר
של מים בחי' ושאבתם מים בששון. תורה הוא תיקון הכת של חכמה וכמו
שדרז"ל ימותו ולא בחכמה זו חכמת התורה כי כל החכמות בטילות נגד
חכמת התורה. משכן זה בחי' תיקון הכת של רציחה שזה בחי' מה שאמרו
כל הקרב הקרב אל משכן ה' ימות ובאמת עשה השי"ת כמה משמרת
למשכן בכדי שלא ימותו ואדרבא משם עיקר החיים בחי' ואתם הדבקים
וכו' וזה בחי' וחיו ולא ימותו וזה בחי' מה שנאמר אצל ש"ד ולא תטמאו
את הארץ וכו' כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל וזה בחי' ונקיתי דמם
לא נקיתי וה' שוכן בציון. שכינה היא כנגד בחי' מלך הכבוד בעצמו
בחי' וכבוד ה' מלא את המשכן בחי' ויבא מלך הכבוד. כהונה היא כנגד
הכת של הפלה ועבודה שזה בחי' קרבנות וקטורת שנעשין ע"י הכהנים
בחי' תפלת הכה"ג ביוה"כ לפני ולפנים. לוי' הוא כנגד בחי' המליץ
שאמר שירות ותשבחות להמלך בחי' לוים לשירים ולזמרים. מלכות הוא
בחי' תיקון הכת של יפת תואר בחי' מאן דנפל בריה זכה למלכות.
ענני כבוד הם כנגד בחי' ממונה על האוצרות בחי' יפתח ה' לך את
אוצרו הטוב לתת מטר ארצך בעתו והמטר בא ע"י עננים וארז"ל אפילו
פרוטה שבכיס מתברכת וכן ארז"ל אף פרגמטיא מרויחין אף אבן טובה
מרגשת וכו' וכן ארז"ל והנשאים הביאו את אבני השהם הנשאים אלו
העננים וכו' שזה בחי' המקל והכובע של הממונה על האוצרות שהי' בהם
אבנים טובות הרבה. והכת של תאוות ממון שהיא עיקר הענן והחשך
דמחשיך אנפי ברייתא כשראו את העשירות הגדול של הממונה הנ"ל
נתכפלו לפניו ומינוהו עליהם למלך עד שאח"כ נתתקנו לגמרי:

(הגהה) (מועד קטן דף כ"ז ע"ב) אל תבכו ואל תנודו למת וכו' ע"ש בכו
בכו להולך אמר ר' יהודה להולך בלא בנים. ריב"ל לא אזל לבי
אבלא אלא למאן דאזיל בלא בני וכו'. מבואר עפ"י מאמר מתיקא הי' כ"א
כי כשמניח ברכה אחריו היינו בנים אזי אין להרבות עליו באבילות כל כך
מאחר שבניו אחריו עוסקין להמשיך שכל הפנים בעולם כמובן שם:

(הגהה) (חגיגה דף ג' ע"ב) מעשה בר' יוסי בר דורמסקית שהלך להקביל
פני ר"א בלוד. א"ל מה חידוש היה בביהמ"ד היום אמר לו נמנו
וגמרו עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית א"ל יוסי פשוט ידיך וקבל
עיניך (פרש"י הוקשה בעיניו שנתן עטרה לאותו דורש והלא מימות אנשי כנה"ג
היתה תקנה זו) בכה ר"א ואמר סוד ה' ליראיו וכו' כך מקובלני מריב"ז
ששמע מרבו ורבו מרבו הלכה למ"מ עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית
וכו' ע"ש: מבואר ע"פ המאמר מקץ זכרון הי' כ"ד במה שכתב שם בענין
ויוסף ישית ידו על עיניך שע"י היד נשמר העין מכח המדמה וע"כ כשהוקשה
בעיני ר"א שנתן עטרה לאותו דורש היינו כי על הדורש יש לחוש אולי דרשה
זו ותקנה זאת הוא מבחי' המדמה שאינו מבורר שהוא בחי' פגם העינים
בחי' שכחה בחי' מיתת הלב כמבואר שם. ובאמת תקנה זאת הוא מאנשי
כנה"ג שקיבלו מהנביאים כ"ש וגם מסרוה לאנשי כנה"ג וגם ביניהם היו
כמה נביאים כמו שאמרו רז"ל וע"י נבואה מתקנים המדמה ע"י בחי' היד
הנ"ל בבחי' וביד הנביאים אדמה שזה בחי' תיקון העינים בחי' ויוסף ישית
ידו על עיניך כנ"ל. ומחמת שהרפת ר"א פגם ר' יוסי בזה ע"כ הענישו
דייקא בעינים זה שאמר לו פשוט ידיך וקבל עיניך. ועיין חידושי אגדות
מהרש"א שהקפיד על שלא אמר לו תלמידך אני ומימיך אני שותה והיה בעיניו
כמורה הלכה בפני רבו וכו' עיי"ש. ומבואר ג"כ ע"פ הנ"ל כי פגם של
המורה הלכה בפני רבו הוא ג"כ בבחי' זאת כי כל מה שההלכה יורדת
ומשתלשלת ביותר ממדריגה למדריגה מפי הרב לפי התלמיד ומתרחקת ביותר
משרשה העליון והראשון שהוא הלכה למשה מסיני שהיה אב לכל החכמים
והנביאים וזכה בשלימות היותר עליון לבחי' היד הנ"ל שזה בחי' כאשר דיבר
ה' ביד משה וכמבואר במ"א. ע"כ יש לחוש ביותר לבחי' בלבול המדמה
שהוא בחי' שכחה בחי' מיתת הלב וע"כ המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה
רק בכאן מחמת שלא היה כמורה הלכה ממש רק שפגם בזה שהיה לו לומר
תלמידך אני ומימיך אני שותה מימיך דייקא בחי' מי לרר מים בשמלה שמרמז
על תיקון ושמירת הלב שהוא בחי' מים שלא ישלוט עליו המדמה כמבואר
בפנים ע"כ הענישו בעונש זה שנעשה סומא לפי שעה וסומא חשוב כמת
היינו ג"כ כנ"ל כי פגם העינים הוא בחי' מיתה כנ"ל. וזה שבכה ר"א ואמר
סוד ה' ליראיו וכו' כי אעפ"י שעיקר הסוד ובירור המדמה בשלימות הוא
אצל הנביאים בבחי' כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים. אעפי"כ גם שאר
יראים וצדיקים הקב"ה עמהם ומסייע להם לברר המדמה ולכוון ההלכה
בשלימות וע"כ אמר לו לך אמור להם אל תחושו למנייניכם (פרש"י וכו'
שהרי הסכמתם להלכה) וע"כ דיקדק ואמר כך מקובלני מריב"ז כו' ורבו מרבו
הלכה למשה מסיני וכו'. ויש לבאר עוד כי עמון ומואב פרש"י מישראל
הדרין בעבר הירדן וכו' (ועיין תוספת) ועבר הירדן הוא מבחי' תרגום
בחי' מדמה וכמבואר במ"א וע"כ בענין הלכות אלו צריכין לדקדק ביותר
שלא לטעות ח"ו ע"י פגם המדמה וע"כ כיבוש ארץ סיחון ועוג היה ע"י
משה בעצמו (ועיין תוספת שם ואין כאן מקום לבאר) וזה שסיימו מגלה
לאחר שנתיישבה דעתו אמר יהי רצון שיחזרו עיני יוסי למקומן וחזרו כי
מאחר שהפגם הזה בדקות גדול ע"כ הענישו רק לפי שעה ותיכף אח"כ
התפלל עליו ונתרפא:

(שייך לדף ג' ע"ד שורה ואו שנתבלבלו איזה שירות שם והפתקנום כאן)
ואחד על הרחם זה כנגד בחי' הסגלות המוחין לתלמידים שהם מקבלים רק
מבחי' המדריגה התחתונה של הרב וכל זה כדי שתתחמם ותתלהב לעבודתו
ית' כי השכל הוא כמים עומד בלבו כמבואר במ"א אי"ל ר"ג א"כ עשיתם ילדה

היינו כי זה רומז אל בחי' בינה אם הבנים שמשם שרש בנים ותלמידים אלא
אמר ר"ה עץ אחד יש בברכי הים והנון שמו זה בחי' הצדיק הדור שנקרי'
עץ כידוע שעל ידו מתגלה יש חכמה והעולם נעשה מיושב מבני אדם
מבעלי חכמה ודיעה. וזה בחי' ברכי הים וכו'

הוספות תורות מכת״י רבינו ז״ל

(זה היום עשה ה׳ יום ד׳ כ״ד אדר שנת תקפ״ד הפליא ה׳ עמנו שפתאום הביא לי איש אחד מעיר הסמוכה תכריך של כתבים מכתיבת יד רבינו ז״ל והם כמה דפין קטנים מהא״ב הראשון וכמה דפין מהתורות שכבר נדפסו בספר ליקוטי מוהר״ן הראשון אך יש בהם כמה דברים נוספים וכמה ענינים בשינוי לשון ובסגנון אחר קצת ע״כ אעתיקם הנה).

כשרואה אדם שהקליפות והתאות גוברים עליו אזי יתענה וע״י התענית נזדווגו קוב״ה ושכינתי׳ אחור׳ באחור כדי שלא יאחזו באחוריים וזהו ר׳ע׳ב׳ שמו עיב א״ע בתענית, אותיות ריש ע״ב, רי״ש אחוריים דשכינתיה שהיא אלקים, ע״ב אחוריים של שם העצם. שע״י הרעב שע״י התענית מזווגם אחור באחור שלא ינקו החצונים כנ״ל וע״י התענית נמשך הדיבור כי חלח הגרון מנגיבה דילה ויוצא מבחי׳ ניחר גרוני לבחי׳ קרא בגרון ואל תחשוך וזהו ויהי רעב בארץ נו ע״י התענית וירד אברם מצרימה אברם בחי׳ מים החסדים המלחלחים מיצר הגרון בבחי׳ הלוך ונסוע הנגבה שהחסדים הולכים ללחלח נגיבה דילה, והקליפות שהם בחי׳ פרעה עורף שעיקר יניקתם מאחוריים יש להם שלש שרים שר המשקים והאופים וטבחים שהם עיקר התאוות שהם קנה ושט וורידין שהם תאוות אכילה ושתיה שהם ראשי התאוות כלם והם להדיבור היוצא מהגרון סמוכים: אבל אין להם כח לינק ממנה כי מאחוריים אי אפשר להם לינק כי נתדבקו אחוריים כנ״ל ע״י התענית ומפנים אי אפשר להם לינק מגודל הארה אבל הקב״ה בגודל חכמתו נותן להם כח להשיג מהארת פניה כדי שיתגברו לינק ממנה ועי״ז תוציא מהם נצוצות הקדושה שיש בהם מכבר בבחי׳ עת)(שליט האדם באדם לרע לו וזה ויראו אותה שרי פרעה עי״ז ויהללו אותה)(אל פרעה וכו׳ עי״ז וינגע ה׳ בית פרעה היינו הוצאות ניצוצות הקדושה וע״י הניצוצות נתוסף לחלוחית על לחלוחית וזה ולאברם היטב בעבורה כנ״ל וזה שקר החן והבל היופי שהם הקליפות אשה יראת ה׳ היא תתהלל: **שהם מהללים את השכינה** בבחי׳ ויהללו אותה (שרי) אל פרעה כנ״ל בשביל תנו לה מפרי ידיה כדי להוציא ניצוצות הקדושה כנ״ל ועי״ז נתוסף בה הארה גדולה עד שנתבטל הקליפות ונכנעים תחת הקדושה בבחי׳ אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לעובדו שכם וזהו ויהללוה בשערים מעשיה מעשיה דייקא אפילו מעולם עשיה ששם רוב הקליפות יתהפכו לעבדו שכם אחד וכשנתעלין כל ניצוצותיה עד שיתקיים לעובדו שכם אחד אזי נשלם האמונה בבחי׳ עולימתא שפירתא דלית לה עיינין כנ״ל כי עיקר שלימות וקישוט של אמונה אינו אלא ע״י שגם אחרים מקרבים א״ע תחת כנפיה בבחי׳ ואתקשטת בקישוטין דלא הוו כנ״ל וכשאמונה בשלימות אזי אין צריך לתענית ומותר לו לאכול בבחי׳ ורעה אמונה ורעה בחי׳ אכילה ואכילה הזאת מעורר זווג פב״פ בבחי׳ והי׳ האוכל לפקדון לארץ פקדון בחי׳ זווג ארץ בחי׳ אמונה שכינה בחי׳ שכן ארץ כי אז אין הקליפות יכולין לינק ממנה אפי׳ מאחוריים כי אז נתבטל הקליפות: וזה בחי׳ ויאמר בועז אל רות לעת האוכל גשו הלם היינו בחי׳ זווג פב״פ ע״י אכילה וכל אחד ואחד לפי בחי׳ תיקונו את מדת האמונה בשלימות כן מיחד את השכינה שהיא אמונה עם הקב״ה פב״פ והאמונה מתקנת בעצמה כל הכפירות שהיה בו מקודם והיא מתחננת (וממליץ) וממלצת טוב עליו לפני הקב״ה שימחול לו השי״ת ועיקר המליצה כי אין יודעים את השי״ת אלא מן הגלוי על הסתום היינו מן המדות המגולות אנו מכירים גדולתו ועי״ז יש בני אדם שכופרים בו ואומרים עולם כמנהגו נוהג ויש שמודים במציאות אבל אומרים שגם העולם קדמון והעולם מחויב המציאות כמו חיוב האור מן השמש ועי״ז כופרים במצוות כי אומרים שלא ישונה דבר ממנהגו ע״י מצוות ויש מודים במצוות ובעבודות אבל עובדים את כחות וצורות עליונות ועושים את הצורות שיהיו אמצעים בינם לבין הבורא וכל הכפירות נעשים מחמת שרואים שמערכת השמים לא נשתנים ממעמדם ורואים צדיק ורע לו רשע וטוב לו אבל כשהקב״ה משדד המערכה בשביל תפילת צדיק אזי מודים שהוא המחדש והמהוה את העולם כרצונו ומנהיג את העולם כרצונו וזהו ויגש אליו יהודה איתא בזוהר תקרובתא מלכא במלכא היינו יחוד קוב״ה ושכינתיה כנ״ל אזי ויאמר אליו בי אדוני היינו שהשכינה שהיא האמונה מבקשת רחמים ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני שהיא מבקשת את השי״ת שיקרב את האיש הזה שתיקן אותה והעלה אותה לבחי׳ פב״פ באזני אדוני היינו שהיא ממלצת על האיש הזה שלא יעשה עוד אמצעי בינו לבין השי״ת וכל ההצטרכות שלו ידבר באזני [* אדוני] שלא ישמע אחר אמצעי ואל יחר אפך עליו שהיה מלא פניות וע״ז עד עכשיו כי כמוך כפרעה לשון התגלות היינו לפי התגלות כן מכירין אותך כנ״ל ועי״ז נפל בטעות כנ״ל שראה במערכת השמים המנהיגים את העולם עי״ז כל אחד נפל בטעות לפי טעותו כנ״ל אבל ע״י שידוד המערכות יודו הכל בבורא ומשגיח, ולעתיד יתבטל מערכת השמים כ״ש כי שמים כעשן נמלחו ואז יכירו כל יושבי תבל כי יש בורא ומנהיג וכן עכשיו כשרואים כשהצדיק בתפילתו משדד המערכה והטבע אז מודים שלד׳ הארץ ומלואה וזה כמוך כפרעה מה פרעה גוזר ואינו מקיים היינו כשרואים שידוד מערכת השמים הגלוים לכל טבעם וגזירתם ורואים שגזירתם נתבטל מזה יודעים שאף אתה גוזר ואין מקיים מחמת הצדיק שהקב״ה גוזר והצדיק מבטל היינו שיודעים עי״ז שגם הטבע של מערכת השמים היא ברצון השי״ת היתה עד עכשיו ועכשיו בטל הקב״ה גזירתו ורצונו מחמת תפילת הצדיק מחמת [*זה] נתבטל טבע של מערכת השמים הגלוים לכל אבל כל זמן שאין רואים ביטול הטבע בגלוי אין יודעין שיש בורא ועי״ז טועה כל אחד לפי שכלו העכור כי אינם יודעין אלא מן הגלוי אל הסתום בשביל זה לעתיד שיתבטלו כל האמונות כוזביות ויאמינו הכל בה׳ אחד עי״ז יתקרא שבת כי אמונה בשלימות נקרא שבת

[ההוספות המצוינים עם כוכב * הם מהמו״ל מהדורא זו].

כי שבת מורה על מחדש את עולמו בששת ימים וביום השביעי שבת וינפש בשביל זה אמרו חז"ל כל השומר שבת אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו כי שבת עיקר אמונה והשבתת עבודות זרות וזהו אם תשיב משבת רגליך רגל זה בחי' אמונה כי הכפירות מכונים בשם כמעט נטוי רגלי ואמונה מכונה בשם רגלי עמדה במישור כי אמונות כוזביות יונקים מבחי' רגלין דקדושה בבחי' הני ברכי דרבנן וכו' היינו אמונה קדושה בחי' איש אמונות רב ברכות ברכות היינו ברכי דרבנן:

אודך ביושר לבב וכו' כל המחלוקות שרשם מהתורה היינו מהמחלוקות התנאים נשתלשל למטה ומהסיגים נעשה מחלוקות שלא לשם שמים וצריך לראות להשלים את לבו שלא יהי' לבו חלק עליו היינו שיעבוד את השם בשני יצרין כמאמר בכל לבבך וכו' שלא יהי' בבחי' חלק לבם והמחלוקת של היצר שבלב האדם הן הן הכפירות שמטיל על האדם ומונע מן האדם שבילי אמונה ומחשיך את שכלו מלהבין תשובות על הכפירות ועצה ע"ז ללמוד פוסקים ועי"ז ישלים מחלוקת היצר שבלב ששרשו מהתורה כנ"ל כי הפוסקים הם בחי' השלום של מחלוקת התנאים שבגמרא וכשיעשה שלום בהשורש היינו בהתורה אזי נעשה שלום גם למטה ואז גם אויביו ישלים אתו ואותיות ש'ל'ו'ם' מרמזין על זה נוטריקון ו'דע מ'ה ש'תשיב ל'אפיקורס כי זה עיקר השלום שנזדכך שכלו ויודע תשובות על הכפירות וזהו אודך ביושר לבב היינו בשני יצרין אימתי כד בלמדי משפטי צדקך היינו ע"י לימוד פוסקים שהם שלום שבבחי' תורה וע"י שלום שבתורה נשלם הכל ונפתח לו תשובות [*ל]אפיקורסין כנ"ל:

(אלו השני מאמרים הנ"ל כלולים בתורה אחת בספ' ס"ב, וה' יודע נסתרות למה חלקן כאן לשנים. גם יש הרבה דברים שמבוארין שם מה שלא נכתבו כאן וכן יש כמה דברים שמבוארין כאן ביותר. ודע שגם שם בספ' ס"ב הנ"ל הוא לשון רבינו ז"ל בעצמו. רק ששם הוא לשונו הקודש שאמר בע"פ לפני א' מאנשיו בלשון הקודש והאיש כתב לפניו וכאן הוא לשונו וכתיבתו של רבינו ז"ל בעצמו. ומחמת זה נמצא ביניהם כמה שינויים. כי כן הי' דרכו שלעוצם קדושת רהיטת מוחו הנורא היו משתנים כמה ענינים מהאמירה להכתיבה וכן בין כתיבה לכתיבה ועוד יש בזה נסתרות שנעלמו ממני כי מאד עמקו מחשבותיו)

בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וכו': כי כשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולמות כדי להיטב לזולתו כי מדתו להיטב והיה אורו מתפשט לאין סוף וצמצם את אורו לצדדין ונשאר חלל פנוי ובתוך החלל ברא כל העולמות בדבורו ובחכמתו כ"ש בדבר ד' שמים נעשו וכו' וכ"ש כולם בחכמה עשית והחלל הפנוי מכונה בשם פרעה כי שם גילה אורותיו אח"כ וקודם הבריאה היה להשי"ת כל המדות הן רחמים הן חכמה אבל היו בבחי' אין סוף כי לא היו מוגבלים וע"י הצמצום עשה אח"כ גבול לכל המדות עד שאנחנו בני אדם יכולין להבחין מדת טובו ורחמנותו וההבחנה היא מהשכל

והחכמה שהגביל בנו ובכל העולמות ודע שיש חכמות ש רחוקים מהקדושה ואעפ"כ יש בהם מעט אלקות קדושה מאותיות שנפלו בהם בשעת בריאת עולמות שנשברו הכלים מחמת רבוי אור שלא יכלו לסבול את האור ונשברו ונפלו ונתהוה מהם הקליפות וחיותם מנצוצי)(כאן חסר הרבה כי חצי הדף נחתך ונאבד)(החכמה היה מן הצמצום היינו מהחלל הפנוי הנ"ל ועל החכמות כאלו נאמר כל באיה לא ישובון וכו' כמו החלל הפנוי שפינה משם אור אלקותו כן החכמות הללו לא תוכל למצוא שם שיש אלקי' ואדרבא שמורין להיפך כמו החלל הפנוי וזאת החכמה אסור לספר ממנה כי אין לה כח הדיבור כי החלל הפנוי היא קודם הבריאה קודם אותיות הדיבור ואין כח במדבר לדבר בה ואין כח בשכל להבינו כי צמצם חכמתו שישאר חלל פנוי ועל זה נאמר שתוק כך עלה במח כי על הדברים שקשים להבינם נאמר שתוק וכו' שכן שצריך לברוח מאלו החכמות אבל מחמת ש נפלו כמה וכמה מבני עמינו הותר לצדיק הדור שה בחי' משה ואדרבא מצוה לעיין בחכמות אלו כדי להעלו את עמינו משוחה עמוקה ולא תחשוב שע"י עיון של הצדיק בחכמות הללו יוכל להבין בהם היפך הדבר היינו שיוכל אפשר להביא מופת חותך על חידוש העולם והוא הדין על חכמות כמו זה ויוכל למצוא שם אלקותו ולהראות מעותם דע כי זה לא אפשר אלא עד לעתיד לבא שאז יתקיים ולא יכנף עוד מוריך שיבינו הכל אפי' במקום חלל הפנוי היינו בבחי' הצמצום שהוא בחי' הסתרת אלקותו אעפ"כ יתגלה לעתיד שכל וידיעה גדולה שימצאו אלקות אפי' בבחי' אלו אבל עכשיו העיון של הצדיק שהוא בחי' משה בחכמות הללו הוא תועלת להכניע כח של החכמות הללו מחמת רוב קדושתו של הצדיק ולהוציא את בני ישראל משם כי כל דבר הושק לשרשו וכשהצדיק עוסק באלו החכמות אזי כל הנשמות שנפלו באלו המבוכות חושקים ונתלהבים לדבק בנשמת הצדיק והוא מוציא אותם משם: וזהו)(

וזה פי' בא אל פרעה שצוה הקב"ה להצדיק שהוא בחי' משה שיבא לבחי' פרעה בחי' החלל הפנוי הנ"ל: **כי אני הכבדתי לשון לבוש והסתרה**: את לבו ולב עבדיו למען שתי אותותי בקרבו היינו שהסתיר וצמצם הקב"ה את אלקותו את האור אין סוף לצדדין כדי לברוא אח"כ הבריאה כולה וזה למען שיתי אותותי היינו בריאת העולמות שהיה ע"י אותיות ולמען תספר באזני בנך ובן בנך פי' רש"י [במקום אחר] עד כאן רחמי האב היינו כי ע"י הבריאה תוכל לספר בהרחמנות שתבחון בהבחנת שכלך. באזני, זה בחי' הבחנה, כמו אוזן מלין תבחן כי הסיפור בא מכח אותיות הדיבור שנברא בהן העולמות והבחנה באה מחכמתו ית"ש שברא בה העולמות ועבדי פרעה הן ההקדמות של אלו החכמות שהן עוזרין להחכמות האלו כמו שאין מלך בלא עבדים כן אין חכמה בלתי הקדמות ופרעה הוא בחי' הצמצום והחלל הפנוי ולב זה בחי' תוכו של החכמה: והצמצום הי' גם כן בחכמה אבל א"א להבין כי איך סילק משם

אור חכמתו שלא יהי' בבחי' אין סוף הלא גם הצמצום גם כן ע"י חכמתו נמצא שאין כאן חלל פנוי מחכמתו וזה כי אני הכבדתי היינו הלבשתי והסתרתי את לב ותוכו של החלל הפנוי של החכמות הנ"ל והלבשתי את תוך ולבן של הקדמותיהם שלא יוכל שום אדם להבין זאת וזה שאין אדם יכול להבין זאת החלל הפנוי כל
ק כדי שבתוכו אשים בתוכו כל העולמות וזה למען
תי אותותי וכו' אבל אלו החכמות שיש בהם מעט
שה מאותיות השבורים והם בחי' אדם דקליפה שהוא
ף בפני אדם כשאדם נופל לשם יוכל לידע משם את
י"ת ע"י האותיות הקדושה שנפלו לשם וזהו: את
ור התעללתי במצרים פי' שחקתי ואת אותותי אשר
)([היינו] אדם הבליעל שהוא כקוף בפני אדם)(
ו שחוק שמשתקין שקורין נאך גשפעט)(
ליעל הוא כמו קוף שעושה מה שאדם)(.
עושה ואת אותותי אשר שמתי בם)([וידעתם]
אני ה' היינו (שם מי) [*שמי] שנופל לשם)([יוכל] לידע כי אני ה' כנ"ל וכשבא משה לפרעה)(כה אמר ד' אלקי העברים שלח עמי ויעבדוני אלקי העברים דיינו אלקותו ואורו שצמצם לצדדין וזה לשון עברים לשון עבר הנהר ועל שם זה אנו נקראים עברים שאנו משליכים כל החכמות ודבקים בהש"י לבד באמונה לבד ומשה בא לפרעה כדי להכניע אותו כנ"ל וזהו עד מתי מאנת לענות מפני ועיקר הדבר שלח עמי כנ"ל כי אם מאן אתה לשלח וכו' מביא מחר ארבה בגבוליך ארבה זה בחי' הצמצום כמו ארבה דלבושי' מני' וביה כן הצמצום והסתרת והלבשת אורו הוא מיניה וביה היינו כי אפילו הה)([ההלבשה] הי' בחכמה נמצא כי הכל אחד הוא)([דגם הצמצום של] החלל הפנוי הכל אלקותו אבל עכשיו אין)([יכולת] בידינו להבינו כי תיכף כשאנו אומ)([אומרים] שסילק אורו זה מורה כי אינו הוא שם ותיכף)(כשאנו אומרים שיש שם חכמתו קשה להבין הצמצום והחלל כי אין כאן חלל אבל לעתיד יתקיים ולא יכנף עוד מוריך שיתגלה שכל של חידוש העולם שכל ההסתרה והצמצום וזה מחר היינו לעתיד כמו ולמחר לקבל שכרם וזה מביא מחר היינו לעתיד ארבה בגבוליך היינו גבוליך שהוא בחי' חלל הפנוי יתגלה שם לעתיד הארבה היינו ה)(דם דלבושי' מני' וביה וזה וענתה בי צדקתי ביום מחר כי תבא על שכרי היינו לעתיד יענה)(ר [ויסביר] לי תרוצים על כל הספיקות וזה צדקתי היינו לבושין והסתרה וצמצום כמו צדק לבשתי וזה וענתה כמו ענה כסיל שתען ותשיב לי תירוץ על כל הספיקות צדקתי שהן לבושין שלי הן ישיבו לי על לבושין והצמצום של השי"ת

וזהו שלפעמים נעשה כל זה בין הצדיקים כי הם בוראים עולמות כמובא לאמר לציון עמי אתה וכו' והצדיקים הם נמשכים כל אחד ואחד לצד אחד זה מושך לכאן וזה לכאן וזה בחי' צמצום האור לצדדין כדי שיתהווה בתוך החלל הנשאר בין החכמים איזהו התהוות וזה שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה בין החכמים דייקא שאינם באחדות וכל אחד נמשך לצד אחר וטוב לזה שתיקה כנ"ל היינו בחי' משה שהוא כבד פה כנ"ל שעל ידו נכנעים אפיקורסית שנזרקה על בני אדם מחמת שרואים מחלוקת בין החכמים וזה הפירוד שביניהם זה בחי' חלל הפנוי הנ"ל ולא המדרש עיקר אלא המעשה היינו אעפ"י שאם היו החכמים באחדות היו מחדשים חדושי דרשות אבל דע שאז היו בבחי' התפשטות אור אין [סוף] ובהתפשטות אור אין סוף אי אפשר להתהוות שום התהוות וזה לא המדרש עיקר אלא המעשה היינו שיעשה איזהו התהוות בתוך הצמצום וכל המרבה דברים מביא חטא כי אחר הצמצום נעשה ע"י דיבוריהם איזהו התהוות ואפי' ע"י שיחת חולין שלהם ואפילו מאלו שכל [אחד] דיבר על חבירו החכם נעשה איזהו התהוות ומרבוי דיבורם מזה בא התהוות הקליפות כמו שנתהווה הקליפות מריבוי אור שלא יכלו הכלים לסבול ונפלו ונשברו כן מריבוי דבורם של החכמים מביא חטא היינו בחי' חכמות שיש בהם מעט קדושה כנ"ל וזהו שמעון בנו אומר, אומר זה בחי' ולמען תספר. בנו, זה בחי' רחמנות הנ"ל. שמעון, זה בחי' באזני היינו בחי' הבחנה)([כנ"ל:]

(ע"כ מצאתי מכת"י רבינו ז"ל מהתורה בא אל פרעה שנדפסה בספר בסי' ס"ד והדפין היו קרועים ושרופים מהצדדין ובאיזה מקום לא נמצא כ"א חצי דף והעתקתים אות באות ובמקום החסר רשמתי סימן כזה)(ובקצת מקומות שניכר החסרון הצגתיו בתוך שני חצאי לבינה כנ"ל):

זה מצאתי מכתיבת ידו הקדושה מהתורה אר"ע כשתגיעו לאבני שיש טהור הנדפס בסי' נ"א — אך לא מצאתי ההתחלה ומה שמצאתי העתקתי וזהו.

)(כי אם אין טומאה אין צריך טהרה כי אל טומאה שייך טהרה כ"ש וטהרתם מכל טומאותיכם ודרך הטהרה יכולה לתקן את עצמה והטומאה שהיא השקר היא מחמת הריחוק מאחד כי עיקר הרע הוא מחמת הריחוק מאחד כי הרע הוא נגדיות הוא נגד רצונו של אדם ונגדיות אין שייך באחד אלא בשנים שאחד מתנגד לשני אבל באחד אין שייך נגדיות נמצא שאחד הוא טוב וזה שאמרו חז"ל ביום ההוא יהי' ה' אחד אטו האידנא לאו הוא אחד אלא לעתיד (כולא) [*כולו] הטוב עיין שם ואחד הוא אמת כי אמת הוא אחד למשל כשאומרים על כסף שהוא כסף הוא אמת והשקר הם רבים כי כשאומרים על כסף שהוא זהב הוא שקר גם כשאומרים שהוא נחושת הוא שקר גם כשאומרים עליו שאר דברים זה כולו שקר נמצא שהאמת הוא אחד והוא טוב ובשביל זה שפת אמת תכון לעתיד כי אז יהי' ה' אחד ואז יתבטל הרע היינו ההתנגדיות כ"ש לא ירעו ולא ישחיתו וכו' וגר זאב עם (גדי) [כבש] וזה בחי' מי יתן טהור מטמא (הלא) [*לא] אחד כי יומתק הטומאה בשורשה שהיא הטהרה וקודם הבריאה כשהיו ישראל בבכה אצל הקב"ה באחדות עם הקב"ה כביכול כמו הבן שהוא בבכה אצל

הוספות תורות מכת״י רבינו ז״ל

האב קודם ההזרעה והוא באחדות עם אביו ואז בוודאי אין רע ואין שקר ואין טומאה ואז כולא טוב וכולא אמת וכולא אחד וכולא קודש כי אפילו טהרה אין שייך כי לשון טהרה שייך כשיש טומאה וכשהוציא את ישראל מכח אל הפועל אזי יצאו מבחי׳ אחד כי נתפסים במנין כי שייך לומר שם שניים והם נחשבים במספר בפני עצמם ומפעולה הזאת שהוא הוציא אל הפועל נעשה הבחירה כי הבחירה שייך בשני דברים ועכשיו שהם שניים אב ובן שייך בחירה וזה בחי׳ טהור כי הטהרה היא בין הקדושה ובין הטומאה ויכולין לעלות ע״י הטהרה מטומאה לקדושה ע״י שהוא בוחר בטוב וגם ח״ו להיפך להיפך וזה בחי׳ כעצם השמים לטוהר כי הטהרה היא בחי׳ שנעשה מספר בפני עצמו שהוציא אותנו מכח אל הפועל

ודע שע״י השגחה שהקב״ה משגיח עלינו עי״ז אנחנו באחדות עמו בבחי׳ כח אבל כשמסיר השגחתו ח״ו היינו ע״י שקר כ״ש דובר שקרים לא יכון לנגד עיני עי״ז האדם יורד לתוך הרע הגמור הרחוק מאמת הרחוק מאחד בתכלית הריחוק וזה בחי׳ אבני שיש טהור אבן זה בחי׳ כח אב ובן כחדא כתרגומו משם רועה אבן ישראל ושיש טהור הוא בחי׳ ישות בחי׳ פועל ומשם הטהרה שהיא הבחירה ומי שרוצה להגיע ולהמשיך האחדות לתוך הישות שיהי׳ עכשיו [*אחר] הפעולה כמו קודם הפעולה עצה על זה שישמור עצמו משקר שהוא בחי׳ מים מים כנ״ל כי ע״י השקר מסיר השגחתו ואז הוא רחוק מאחד ואז הוא בעצמו בחי׳ פועל וזה שמא תסכנו בעצמיכם בעצמיכם דייקא וזה מה רב טובך אשר צפנת ליראיך מחמת זה זוכים לטוב הגנוז מחמת פעלת לחוסים בך שהוא הוציא אותם מכח אל הפועל ומחמת הפעולה נתהווה ונשתלשל הנגדיית כנ״ל וזה נגד בני אדם ואלו היראים בחרו בטוב ולא ברע מחמת זה נכללו באחד בטוב וזוכים לרב טוב הצפון הצפון דייקא כי באחד שהוא הטוב אין שני שישיג אותו.

זאת התורה נדפסה בסגנון אחר קצת בסי׳ י״ג וגם שם הוא לשון רבינו ז״ל כפי מה ששמעתי מפיו הק׳ בלה״ק שהי׳ יושב על ספרו הנכתב ואמר לי מלה במלה בלה״ק אפס איזה דברים מעוטים אמר לי בלשון אשכנז ואני כתבתים בלה״ק וזאת התורה שמצאתי עתה היא כתיבת ידו בעצמו ויש ביניהם קצת שינויים וכנ״ל. ע״כ העתקתיהו. וזהו.

איתא בזוהר רוחא נחית לשכך חימום הלב זה בחי׳ צדקה שהוא רוח נדיבה ע״י מקררין חמימות תאוות ממון וזה בחי׳ יבצור רוח נגידים שהרוח ממעט תאוות הנגידות ועשירות וכד נחית רוחא הלב מקבל ליה בחדוה דנגונא דליואי זה בחי׳ משא ומתן באמונה ששמח בחלקו ואין אץ להעשיר כי נגונה זה משא ומתן כ״ש שאו זמרה ותנו תוף והדוה זה ששמח בחלקו וזה בחי׳ קטורת: לשון קשר שמקשר חימום הלב עם הרוח [וזה] שמן וקטורת ישמח לב וזה בחי׳ ישימו קטרה באפך שע״י בחי׳ קטרת הנ״ל נתבטל בחי׳ בזעת אפך תאכל וזה בחי׳ התגלות משיח שאז יתבטל חמדת הממון כ״ש והשליכו איש אלילי כספו ואלילי זהבו וזה בחי׳ רוח אפינו משיח ד׳ וכל זמן שיש עבודה הזרה הזאת של ממון בעולם חרון אף בעולם וכפי הביטול של ע״ז הזאת כן יתמשך חסד בעולם וזה בחי׳ ועושה חס[ד] למשיחו וכשיתגלה חסד הזה יתמשך הדעת שהוא ב[ית] הבית כ״ש בזוהר וימינא זמין למיבנא בי מקדשא בו ואני ברוב חסדך אבוא ביתיך כי הדעת הוא בחי׳ כמאמר חז״ל מי שיש בו דיעה כאלו נבנה בית המ[קדש] בימיו כי דעת ניתנה בין שתי אותיות ומקדש בין [שתי] אותיות וזה בחי׳ התגלות התורה שלעתיד לבא כמ[ו] בזוהר שלעתיד יתגלה אורייתא דעתיקא סתימאה עיקר קבלת התורה ע״י השכל כ״ש עיר גבורים ע[לה] חכם שהוא משה משיח ומי שהוא בבחי׳ משה מש[יח] כנ״ל יוכל לקבל תורה גם מי שהוא במדריגה הז[את] של בחי׳ משה משיח בחי׳ חכם כנ״ל יכול להמ[שיך] הארת התורה ללמד לשאר בני אדם כי התגלות התורה בא מיחודא דאבא ואמא כ״ש שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך ויחודם מהעלאות נפשות ישראל בבחי׳ מיין נוקבין והחכם יכול ליקח הנפשות בבחי׳ ולוקח נפשות חכם ועי״ז היחוד נולד התורה שהיא עץ החיים וזה בחי׳ פרי צדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם וכשעול[ה] החכם עם אלו הנפשות בבחי׳ עיר גבורים עלה חכם ואז ויורד עוז מבטחה ונפש זה בחי׳ רצון שכל אלו בני אדם הבאים לחכם הדור כל אחד ואחד יש לו איזהו רצון והצדיק לוקח כל הרצונות ועולה עמהם ואח״כ ויורד עוז מבטחה בבחי׳ והחיות רצוא ושוב רצוא בעליות הנפשות ושוב בחזרת הנפשות עם התגלות התורה וזה שמובא בזוהר רצוא דא גוריאל ושוב דא מ׳ט״ט ש׳ר ה׳פנים דאיהו רשים בשם מ׳ש׳ה׳ דאידו משיח שהוא רוח אפינו שעל ידו נשתכך החמימות וז[ה] ש׳כ׳כ׳ה׳ גי׳ משה שהוא משכך אלילי כסף וזהב רצוא דא רצון שהוא הנפש ושוב דא משה שמקבל התורה וזהו פי׳ הכתוב אלקים צבאות שוב נא הבט משמים וראה והלשון כפול לכאורה הבט וראה אבל דע כי עיקר הראיה מחמת שכח הראות מכה בדבר הנראה וחוזר הכח הראות מחמת ההכאה לעינים ונצטייר הדבר הנראה בעינים ואז העינים רואים את הדבר הנראה כי הראות מביא את הדבר לתוך העינים אבל כשהדבר הנראה הוא רחוק ואז קודם שיגיע כח הראות להדבר הנראה נתפזר בתוך האויר ונעכר ואין מגיע בהכאה על הדבר ועי״ז אין חוזר הראות לעינים ואז אין העינים רואים כי עיקר הראות מחמת ההכאה וזה שוב נא הבט משמים שישיב ההבטה שמביט משמים עלינו ישיב ע״י ההכאה ישיב הראות לעיניו ואז וראה כי הראיה ע״י השבת הבטה וזה בחי׳ והחיות רצוא ושוב היינו התורה שהיא החיים רצוא בבחי׳ הבטה מעילא לתתא ושוב בבחי׳ הכאת הראות בדבר הנראה ונחזר לעינים ונצטייר בעינים כי

הוספות תורות מכת״י רבינו ז״ל

העינים הם כמראה לטושה שנתראה בהם כל דבר שעומד כנגדם והתורה היא ט'נ'ת'א' שהם תלת גווני דעינא ובת עין וזה שהתורה נקראת בראשית תמן ראשי תמן בת ראשי אלה ראשי בית אבותם שהאבות הם תלת גווני דעינא תמן בת עין נמצא כשחכם מביא תורה כמובא לעיל נמצא שמביא כח הראות של השגחת השי״ת עלינו כנ״ל וע״י שאנחנו קרובים אל התורה נמצא שאנחנו קרובים אל כח הראות ועי״ז כח הראות נחזר לעיניו ונתראים ונצטיירים אנחנו בעיניו שהם כמראות הצובאות כביכול אבל אומות העולם מחמת שהם רחוקים מהתורה הם רחוקים מהשגחה והשגחתו אין מגיע אליהם בהכאה נמצא שאין נחזר הראות לעיניו ואין נצטיירים בעיניו נמצא השגחתו על האומות בחצי הראות בבחי' רצוא ואין בבחי' שוב כי השבת הראות מחמת הכאה והכאה אינו אלא על דבר קרוב ולא על רחוק וזה שמביא בתענית מעשה דר' יונה כד הוי מצטרך עלמא [*למיטרא] היינו לתורה כ״ש יערוף כמטר לקחי הוי אמר איזיל ואייתי בזוזי עבורא עיבור זה בחי' עב ריו. עב)(זה קירירות רי״ו זה בחי' חמימות כידוע בזוזי זה בחי' תאוות ממון היינו דאזיל לשכך תאוות ממון כנ״ל והוי קאי באתרא עמיקא באתרא צניעא היינו ע״י ששיכך תאוות ממון זכה לאתרא עמיקא שהוא בחי' חסד כמראה חמה עמוקה מן הצל וחסד הוא אור יום כ״ש יומם יצוה ה' חסדו וע״י החסד זכה לבנין הבית לבחי' שכל כנ״ל וזה אתרא צניעא שהוא בית המקדש שהוא השכל כ״ש ואת צנועים חכמה והוי מיכסא שקא זה בחי' לקיחת הנפשות להעלות אותם כנ״ל לוקח נפשות חכם וכלליות הנפשות הם מכונים בשם שק כי הם מתעדנים משקיא דנחלא בבחי' והשביע בצחצחות נפשך ועי״ז אתי מטרא שהמשיך תורה לתתא כנ״ל בבחי' ויורד עוז מבטחה

ויש ארבע חיות בבחי' נפש וארבע חיות בתורה)(
נושאין הכסא אריה שור נשר אדם, אריה)(
[שבבחי'] נפש זה בחי' אריתי מורי עם בשמי מורי זה בחי' מרת נפש בחי' ונפשה מרה לה זה בחי' פגם הנפש פגם הרצון כשרוצה דבר תאוה זה הרצון הוא פגם ומרה לנפש ועכשיו כשבא זה האדם לחכם הדור עם רצון טוב עם נפש טוב והצדיק לוקח כל הרצונות ולוקט אותם אחד לאחד כדי להעלות אותם כנ״ל ואז מלקט גם הרצונות הנפשות שנפלו וזה בחי' אריה לשון לקט שמלקט מורי מרת נפש עם בשמי עם הרצון הטוב שמעלה ריח טוב ובחי' שור בשנפש זה האור המצוחצח שנתוסף)([בנפש מחמת] הקיבוץ שנתקבץ פיזורי הנפש ואז מאיר)([הנפש ביותר] כי כשהרצון אין מאיר אזי הנפש בבחי' ונפש רעבה כי עיקר הרעב מחמת העדר האור כ״ש חז״ל ויענך וירעיבך ויאכילך את המן מכאן [*ש]הסומא אין שבע כי עיקר השובע מחמת האו[ר] שיראה בעיניו וע״י שאין רואה אין נתמלא נפשו היינו רצונו כי טוב מראה עינים מהלך נפש וכשמצחצח נפשו בצחצחות האור אזי ונפש רעבה מלא טוב בבחי' והשביע בצחצחות [נפשך] וזה בחי' שור לשון הסתכלות בחי' טוב מראה עינים מהלך נפש נשר שבבחי' נפש זה החידוש שנתחדש הנפש בעלייתה בבחי' עיבור זה בחי' נשר תתחדש כנשר נעוריכי אדם שבנפש זה בחי' ויהי האדם לנפש חיה כי האדם בחי' מסכני ועתירי כ״ש נעשה אדם בצלמינו עתירי כדמותינו מסכני וכשנתלקטו הנפשות אזי הם בבחי' אדם נפשות גדולות וקטנות בבחי' מסכני ועתירי כי לא כל הרצונות שוות כי יש מי שרוצה דבר גדול ויש מי שרוצה דבר קטן

וארי' שבתורה, התורה נקרא עוז מה עז מארי ושור זה בחי' שרים ישורו ונשר זה בחי' התחדשות התורה בבחי' תתחדש כנשר ואדם זה בחי' זאת התורה אדם כי בה קלות וחמורות ויש בה קומה שלימה רמ״ח אברים ושס״ה גידים וכסא של החיות של הנפש היא נפש החכם שנתכסה נפש החכם בנפשות ההם בבחי' ומיכסי שקא כי יקרה היא מפנינים כי מחמת שהיא יקרה, היא מלפני ולפנים וכל הנפשות נעשין לבושין אצלה וכסא של החיות של התורה הם דברים עתיקין שכיסה עתיק יומין בבחי' ולמכסה עתיק והם מכסים א״ע בספורי התורה ואדם היושב על הכסא זה החכם שהוא בעל הנפש בבחי' אם בעל נפש אתה ואדם שעל הכסא של התורה הוא עתיק יומין בבחי' ועתיק יומין יתיב והאופנים הן הגופין כי עיקר פעולותיהם של הגופים אינה אלא מן החיות שבנפש שהנפש מראה פעולותיה ע״י אברי הגוף ואין לגוף שום תנועה עצמיית אלא הכל ע״י הנפש ע״י כחות הנפש ואופנים שבתורה הן הן גופי הלכות וזה בלכתם ילכו ובעמדם יעמודו וארבע אופנים שבגוף הן ארבע יסודות וארבע אופנים שבתורה הן ארבע מדות בתלמידים ספוג ומשפך משמרת ונפה.

וזה פי' אמר רבה בר בר חנה אישתעו לי נחותי ימא:
היינו ממשיכי התורה לזה העולם בין גלא לגלא תלתא מאה פרסה, תלתא מאה פרסה אלו חכמי הדור שהם בבחי' מה בשלש דברים כ״ש אל יתהלל בחכמתו ובגבורתו ובעשרו כי אם בזאת וכו' וכתיב אל תקרי מה אלא מאה ואלו החכמים הם בין גלא לגלא היינו מחברים כל הנפשות בבחי' ולוקח נפשות חכם כנ״ל ונפשות הם גלגלים בבחי' עגולים כידוע: זימנא חדא אזלינן באורחא: היינו שהלכנו ונכנסנו לעורר זווג הנקרא אורח כ״ש ארחי ורבעי: ודלינן גלא: היינו שדלינן הנפשות למעלה בבחי' עיר גבורים עלה חכם כי עיקר עליית הנפשות ע״י החכם כנ״ל כי ורומא דגלא תלת מאה פרסה היינו התרוממות הנפשות למעלה אינה אלא ע״י החכם שהוא בחי' תלת מאה פרסה: עד דחזינן (כי) [*בי] מרבעתיה דכוכבא זוטא: היינו שגרמנו זווגא עילאה וזה (כי) [*בי] מרבעתיה בחי' זווג כ״ש ארחי ורבעי ושכינה נקראת בשעת זווג כוכבי זוטא כמובא בזוהר פ' פינחס: דאתעבידת נקודה זעירא מגו רחימותא כדין אתחבר בה בעלה עיין שם: דהוי כמבזר ארבעין גריוי ביזרא דחרדלא כמובא בפרשת פנחס והאי חיה כד אתעברת אסתתמת ולא יכילת לאולדא עד דאתי נחש ונשיך לה כדין אתפתחת ונפיק מינה דמא והוא שתית לדמא וזה

בחי' ביזרא דחרדלא היינו בחי' טפת דם כחרדל דנפיק מינה מחמת הנשיכה בבית הזרע ביזרא בית זרע ואח"כ אולידת והולדה הזאת היא התורה כנ"ל והתורה הזאת היא הולכת דרך ארבעים יום היינו בחי' שאר חיותא שהם ארבעים, לכל סטר עשרה כמובא בפ' פנחס ובחודש הראשון וכו': וזה בחי' ארבעין גריוי בחי' ארבעין חיותא: ואי דלינן טפי הוא מקלינין מהבלא: כי יש הבל אשר יש צדיקים שמגיעים להם כמעשה רשעים והוא הדין להיפך וע"י הבל הזה רבים נתפקרו שרואים צדיק ורע לו רשע וטוב לו אבל זה מחמת שהעולם נידון אחר רובו ואז צדיקים נתפסים בעון הדור והוא הדין להיפך ואי דלינן הרבה נפשות אזי בוודאי הוי מקלינין לשון קולא מהבלא היינו שע"י שהיה רוב העולם טוב עי"ז היה טוב לצדיקים ולא היה הבל הזה כל כך קשה על הצדיקים: ורמיא גלא קלא לחברתה מי שבקית מידי בעלמא דלא שטפתיה וניתי אנא וניחרביה היינו אח"כ כשכל אלו הנפשות חוזרות מעיבור הנ"ל ואז מעוררים אלו לאלו ואומרים זה לזה ומזכירים זה את זה אחי שמא שבקת איזהו דבר בעולם הזה שעדיין היא מושלת עליך ואין אתה יכול להתגבר עליה וניתי אנא וניחרביה היינו אכלה את הדבר הזה ממך והשיב לו פוק חזי גבורתיה דמרך שהוא החכם הנ"ל ראה כמה כחו גדול דאפילו כמלא חוטא דחלא לית דעבר פי' ר"ש אפי' כמלא רוחב החוט אין יכולתי לצאת חוץ מן החול פי' אתה שואלת אותי שמא שבקתי מידי בעלמא שעדיין לא תקנתי אותה תדע חברתי שעדיין אני משוקע בכל התאוות ועדיין לא יצאתי מן החול אל הקודש אפי' כמלא חוט וזה ידוע לך שמי שהוא בחול אזי הוא בבחי' אין יכול לבא אל הקודש וזה בחי' כמלא חוטא דחלא לית דעבר היינו מי שהוא בחול אפי' כמלא חוט עי"ז לית דעבר אין יכול לבא בבחי' עיבור כ"ש אני שאני משוקע בחול שלא יכולתי לצאת מן החול אל הקודש אפי' כמלא רוחב החוט כ"ש שאין אני ראוי לבא אל הקודש בבחי' עיבור אבל פוק חזי גבורתיה דמרך היינו כח החכם שכל כך כוחו חזק שאפילו נפש שלי העלה בעיבור וזהו ונגלה כבוד ה' זה בחי' חכמה כ"ש כבוד חכמים ינחלו בחי' בית המקדש כ"ש כסא כבוד מרום מראשון עי"ז וראו כל בשר יחדיו וראו זה בחי' המשכת התורה שהיא בחי' ראיה טנת"א כנ"ל כל בשר יחדיו זה בחי' לקיטת הנפשות כולם בבחי' לוקח נפשות חכם כנ"ל כי פי ד' דיבר כל זה נעשה ע"י רוח נדיבה כנ"ל שהוא פי ה' כ"ש חז"ל בפיך זו צדקה.

רב לכם סוב את ההר פנו לכם צפונה

הנה הגדלות מפיל את האדם ומשפילו הן בגשמיות והן ברוחניות כי איש ישראל אם הוא דבוק בהשי"ת ובאמונתו הק' אזי אינו יכול לשלוט עליו שום דין ולא יהי' לו שום נפילה כי מי יוכל ליגע בו באשר הוא קרוב אל המלך ובאיזה מקום אשר הוא חונה שם הר אלקים וממשלת הקב"ה עליו, אבל אם הוא נופל מאמונה היינו שנפל בגדלות ואזי הוא מובדל מהקב"ה ואז אין אני והוא יכולין לדור במקום אחד ואז כל הדינין שורין עליו ומאין בא לו הגדלות מחמת שהוא לומד או מתפלל בפניה ומחמת זה בא לידי גדלות. ואיתא בזוה"ק כד בר נש נפיל מאמונה כדין כל דינין מתנוצצין ומתלהטין ביה כי הם תמיד מצפים מתי יפול מאמונה כי תיכף ומיד שנפל מאמונה בא לידי כפירה. וזה נקרא בחי' ערב שמערבב האמונה ואזי דינין שורין עליו. וזהו אוי לנו כי פנה יום כי נטו צללי ערב, וכבר נודע שההר נקרא אמונה כי ההר נקרא ירושלים כ"ש ההר הטוב הזה והלבנון ופירש"י ההר הטוב זה ירושלים והלבנון זה ביהמ"ק וירושלים נקרא אמונה כ"ש קריה נאמנה, וע"כ כשנפל מאמונה הנקרא ירושלים ובא לידי כפירה זה נקרא מחריבי ירושלים וכמ"ש שוטטו בחוצות ירושלים ובקשו איש אמונה א"כ כשנופל מהאמונה נקרא מחריבי ירושלים מחמת הפרדתו מהשי"ת ובאים ישראל בגלות כי השי"ת נתן מתנה לישראל שנקראו עליון וכ"ש ולתתך עליון על כל גויי הארץ וכשחרבה ירושלים אזי בחי' עליון בגוים. וזהו שכתוב בהנחל עליון גוים דהיינו שבחי' עליון בגוים מחמת שנתפרדו מהקב"ה. זהו בהפרידו בני אדם. שבני אדם הנפרדים מהשי"ת מחמת הגדלות והפניה שלמד בה ועי"ז חרבה ירושלים אזי אותו בחי' עליון בגוים. כי האמונה האמיתי אם הוא באמת אזי משפעת שפע ברכה וכל טוב מהשי"ת על ישראל. וגם אם הוא מאמין באמונה שלימה בהשי"ת אזי ירא מהשי"ת יראה ואז אינו יכול ליפול מהאמונה כי האמונה היא למטה וכשהיא בשלימותה אזי נשפעים ממנה כל ההשפעות והברכות כ"ש איש אמונה רב ברכות וג"כ נקרא שדה כי כמו השדה שגדילה בה כל התבואות ונלקטין בה כל הפירות כן ע"י האמונה הזאת כל הטוב, ויעקב נקרא ג"כ שדה כ"ש ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' ויתן לך וכו' וכל הדינין מתבטלין, אבל כשהוא נופל מהאמונה ובא לידי כפירה נקרא מחריבי ירושלים וכל הדינין שורין עליו וזהו ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב יצחק הוא בחי' דין היינו אימתי דינין שורין באותה בחי' הנקרא שדה, לפנות ערב, דהיינו כשמערבב האמונה ובא לכפירה אז הוא נקרא מחריבי ירושלים ובמה יוכל לתקן זאת ע"י בינה דהיינו כשההתבוננות בגדלות הבורא ית'. וזהו חדשים לבקרים רבה אמונתיך דהיינו כשעומד בזריזות בבוקר לעבודת בוראו ביראה ופחד לשמו הגדול ית' אשר בהיותו מתבונן בבוקר שהחזיר לו במדת טובו את נשמתו הנמסרת תמיד בכל יום אזי נופל עליו היראה ופחד משמו הגדול ית' ואז נתרחבה ונתרבה האמונה. וזה חדשים לבקרים רבה אמונתיך שנתרחבה ונתרבה האמונה. וזהו הנקרא סוד העיבור כעצמים בבטן המליאה ואז אינו יכול ליפול ולבא לידי גדלות כי אז נתרבה ונתרחבה האמונה הק' הנקרא ירושלים. ואז ע"י ההתבוננות הזה נעשה ממחריבי ירושלים בנין ירושלים ולעתיד לבוא בב"א אז ימלא הארץ דיעה ואז יהי' בנין

ירושלים בכולו ולע"ע בהתבוננות זה נעשה בנין בחי' ירושלים של כאו"א מזאת הבחינה הנקרא אחד, וזאת הבחי' נקרא עוה"ב כי לעתיד לבא ב"ב אז יהי' דיעה שלימה, וגם כי זה נקרא סוד העיבור דבר אשר לא הי' מקודם, ועוה"ב נקרא שבת, וגם בשבת נפתחין שערי בינה להתבונן האדם בעצמו היכן המקום אשר הוא עומד כי בחול משוקע בטרדות ואינו יכול להתבונן היטב הדק אבל אם יש לו בחי' שבת דהיינו בחי' עוה"ב דהיינו בחי' התבוננות היכן המקום שעומד שם שלא יהי' עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס דהיינו שאינו מבין המקום שהוא עומד כי לפעמים עומד במדריגה הפחותה שבכולם ונדמה לו שעומד במקום גדול אבל כשיש לו בחי' שבת היינו שיתבונן בעצמו היכן הוא עומד אזי אינו נופל בגדלות ואינו מבקש שכר פנחס ובשביל זה נקרא בחי' שבת כי בשבת יכול להתבונן בעצמו. וגם איתא בזוה"ק שבת שין בת תלת גוונין דעינא ובת עין בחי' עיני השכל נמצא שבת נקרא עין לראות. וזה שאמר משה ראו כי ה' נתן לכם את השבת דהיינו כשיש לכם בחי' שבת אז תראו ותתבוננו היטב היכן המקום שאתם שם שלא תהיו עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס על כן שבו איש תחתיו היינו כאו"א יחשב בעיני עצמו ללא כלום היינו שיחשוב בעיני עצמו במדריגה הפחותה שהוא תחת מדריגתו ואם אין אתה יכול לבא לידי ענוה זו עכ"פ אל יצא איש ממקומו היינו שלא יהא עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפנחס, וזה רב לכם סוב את ההר, דהיינו הגדלות שבכם הסובב את האמונה הנקרא הר כנ"ל ובשביל זה שורין דינין עליכם ומה תקנתו, פנו לכם צפונה, היינו שתפנו לכם אל לבבכם בחי' צפונה דבר הצפון בחי' שבת בחי' עוה"ב דהיינו התבוננות, ואז יהי' נקרא בנין ירושלים אמן ואמן:

(שמעתי מהרב וכו' יום ב' עקב תקס"ו לפ"ק).

כי איש הישראלי אם צריך לעצה אזי ישאל עצה מבנים קטנים או מבני הצדיקים וכו' הן בגשמי והן ברוחני כי שם גמר העצה ועל פיהם יהי' כל דבר שבעולם ועל ידם נמתקו הדינים, דהנה ידוע כי מקור העצה הוא בהחכמה המתפשט ומתהווה ע"י הדעת ונגמר ע"י הכליות כ"ש שהכליות יועצות כי הכליות הם כלי ההולדה להוציא מכח אל הפועל. וע"כ ישאל להצדיק בעצמו או לתלמידי הצדיקים זולת לתלמידים של צדיקי אמת כי האדם אינו שואל בעצה אא"כ צר לו דהיינו כשהוא שרוי בצער ואינו יודע מה לעשות אם כך ואם כך ופעם הוא במקום דחוק יותר אשר אין יכול לנטות ימין ושמאל, וכשהוא שואל בעצה להצדיק אז הצדיק יתן לו עצה, אז ישאל לבני הצדיקים כי שם נמתקה העצה כי הדינים הם למטה ונקראים צמצומים וזה הוא מקום צר, והצדיק נותן לו עצה וממשיך חסד אל לאברהם להכליות היועצות והם נקראים בני הצדיקים כ"ש וכל בניך לימודי ה' ונאמר ה' צבאות יעץ וממתיק לו הדין ההוא ומרחיב לו המקום צר, ואפי' מבני הצדיקים. וזהו שמובא בזוה"ק כי חסד אל היא נהירו דחכמתא היינו שהצדיק או בני הצדיקים על ידם נגמר העצה ונמתק הדין ומרחיבין לו המקום צר ויודע באיזה דרך להלוך, ואפי' כשנותן לו עצה ואחר כך אינה טובה העצה הזאת אעפי"כ ישאל כי כבר נודע כי היסורים אשר המה צמצומים גדולים ודינים והם שורין למטה בבחי' רגלין הנקראים בחי' ארץ כ"ש הארץ הדום רגלי והיסורים הם התגלות אלקותו כ"ש יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו וארץ היינו דינא דמלכותא נוקמת ממנו נקם ברית וזהו והארץ הדום רגלי. אך יש שני מיני המתקת היסורים, המתקה אחת קודם ביאת היסורין עליו להמתיק הדין שלא יבוא עליו והמתקה שניה להגביהם ולקבלם בשמחה בכדי שלא יצאו לריק. וזה אם שואל בעצה להצדיק ואעפי"כ באו עליו היסורים ידע שמהשי"ת הם היסורים ויקבלם ויגביהם למעלה. ואם אינו שואל בעצה להצדיק אזי יוכל להיות מאותם שכתוב בהם אוולת אדם תסלף דרכו ועל ה' יזעף לבו. ועיקר הגבהת היסורים לקבלם ברוב שמחה וזהו המתקתם כי היסורים הם טובה גדולה ומתוקים מאד אחר אשר כבר עברו ובאו עליו כי השי"ת מצמצם שכינתו בתוך היסורים כי השי"ת אוהב כל נפש ונפש מישראל באהבה רבה ובאהבה עזה כשבאו יסורים על נפש ישראל אזי נפש שלו אינו עריבה לו וכאלו נטלו היסורים את נפשו והשי"ת מצמצם א"ע בתוך היסורים האלה ונותן לו כח לקבל היסורים באהבה ובחיבה כדי שיגיע לו לרוב טוב ולדבר גדול מתוק מדבש. וכן יחשוב בדעתו כי הלא כל היסורים שלי הם כלולים ותלויים בהבלי עולם וזמניהם אשר לע"ע הוא חסר מהם ואין זה חשוב לכלום אם חושב בשכלו תכלית כל הדברים האלו מה המה ומה תכליתם ובפרט אשר יש בהיסורים ההם התגלות אלקותו ושהשי"ת מצמצם א"ע בהם כנ"ל ובשביל אלקותו מקבלם בשמחה ומגביה היסורים ממתיק הדין בבחי' רגלין והוא כמו העלאת ריקודין היינו ע"י שמקבלם בשמחה אזי יבא שמחה ליסורין שלו אשר הם שורין ברגלין כמ"ש והארץ הדום רגלי וכשמכנים שמחה ליסורין אזי מגביה הרגלין, וזהו ריקודין, שמעלה רגלין מתוך שמחה היינו אעפ"י שכבר בא הדין ח"ו הוא מסלק אותו, וזהו בחי' ריקודין היינו שהרגלין ישמעו השמחה ויקבלו בשמחה ויגביהו א"ע וירקידון ואז יגיע להתגלות אלקותו, וזה פירוש, והי' עקב תשמעון את המשפטים האלה כל מקום שנאמר והי' אינו אלא שמחה היינו שבחי' עקב בחי' דין בחי' ארץ בחי' רגלין ישמעו שמחה מאת המשפטים האלה היינו מאת הדינים האלה מאת היסורים ואז ע"י השמחה יזכה להיות צדיק כי צדיק נקרא מאן דנטר ברית כמ"ש בזוה"ק ומאן דנטר ברית זכי למלכות ואז אין צריך לשמור א"ע בשמירת הברית כי השי"ת ישמור אותו כי פגם הברית ח"ו במקרה הוא עפ"י רוב ע"י מרה שחורה אשר נמשך מטחול לילית הרשעה מיסוד העפר אשר שם שורש המרה שחורה

וכשמקבל היסורים בשמחה אזי הוא תמיד בשמחה. זהו ושמר ה' אלקיך לך את הברית היינו שהשי"ת בעצמו ינטור ברית שלו ואת החסד שיתגלה אלקותו שינהיר חסד אל כל היום כמ"ש בזוה"ק כי טפת חסד מתגלה בפומא דאמה, וע"י עצה של הצדיק יכולין לבא לשמחה זו ואז יומתק הדין מקודם * בואו היסורין עליו עיין להצדיק ליתן שמחה לרגלין:

מכאן הוספנו השלמת התורות השייכים לליקו"מ שנדפסו כבר בחיי מוהר"ן ושיחות הר"ן.

שייך להתורה ק"ט בליקוטי קמא המתחלת יש הבל וכו'.

מי שרוצה לשוב להשי"ת בוודאי צריך לעשות עצמו ברי' חדשה ותדע שבאנחה שנאנח עושה א"ע ברי' חדשה. כי האדם אינו נח מהנשימה כי בכל עת הוא מנשים היינו שמוציא הבל ומכניס הבל וזה עיקר חיותו והבל הזה יש לו שורש למעל'. יש הבל טוב של הצדיק ויש הבל רע של הרשע והצדיק ממשיך בכל עת הבל מהקדושה והרשע ממשיך הבל מהטומאה. נמצא כשאדם רוצה לעשות תשובה צריך לראות שיפסיק הבל הרע מלבא בו. בכן יעשה כך יאנח ואנחה הוא שמאריך הבל בביאתו וביציאתו וממשיך ההבל בהוספה והוי ההוספה כמו תוסף רוחם יגועון היינו כמו מיתה. כמו שקודם מיתה ניתוסף באדם הרוח ואח"כ מת והולך ממנו הרוח. כן כשנאנח ניתוסף בו ההבל ואחר כך נפסק מן ההבל היינו שמתיר את עצמו מקו ההבל הטומאה ומקשר א"ע לקו ההבל הטהור ומקבל הבל וחיות מהבל הטהור נמצא שע"י אנחה שנאנח על עוונותיו מתיר א"ע משורש הטומאה ומקשר א"ע לשורש הקדושה. וזה בחי' תשובה ששב מהטומאה להקדושה. נמצא שמקבל חיות חדש וגם הגוף נעשה חדש כי ארז"ל אנחה שוברת כל גופו של אדם נמצא שנעשה גוף חדש. וזה פי' יש הבל אשר נעשה על הארץ וכו'. היינו יש צדיקים שעושים עבירות גדולות וזה מחמת ההבל היינו שתוהים על מעשיהם הראשונים ונאנחו על מעשיהם הטובי' וע"י אנחותיהם נפסקו משורש הבל הטהור להבל הטמא והבל הזה החטיאם. והוא הדין להיפך מה שרשעים עושים מצות גדולות כמעשה הצדיקים גם זה הבל היינו גם זה מחמת ההבל. היינו מחמת אנחה שנאנחו על מעשיהם הרעים. וע"י אנחה קשרו עצמן להבל הטוב כמש"ל עכ"ל רבינו.

אות באות ממה שכתב בעת ילדותו:

ראה זה מצאתי מכת"י רבינו ז"ל בעצמו מענין התורה ויבן לו בית בסימן **רפו** דע כשהעולם פוגמין במצות סוכה כשאין מקיימים אותה כראוי גורמין מיתה או חולאת לבהמות לשאר בעלי חיים הכל לפי הפגם. כי זה ההפרש שבין בני האדם ובין בעלי חיים כי שפעם של בני אדם יונקים ממקום בינה כמאמר חכז"ל שעשה לה דדים במקום בינה משא"כ בעלי חיים ששפעם יונקים ממקום הערוה, ובחינת סוכה היא בחינת אמא בינה דמסככא על בנהא ואנו יונקים ממנה. ובזאת המצוה אנו מובדלים משפע של בעלי חיים. וכשפוגמין במצות סוכה אזי יורדין עי"ז ממדריגת בני אדם ואין להם שפע ממקום בינה ויורדין למדריגות שאר בעלי חיים ונדחין שאר בע"ח מהשפע שלהם כיון שבני אדם לוקחין השפע שלהם ואזי הבע"ח מתים או נופלים בחולאים הכל לפי לקיחת השפע שלהם אם רב אם מעט, וזהו ולמקנהו עשה סוכות. היינו כי סוכות הוא חיים וקיום לבעלי חיים שישארו על מדריגת' כנ"ל. וכשבני אדם יושבי' בסוכות כראוי. עי"ז הם במדריגתן ובבחינת תורה כי התורה היא בחינת אל תטוש תורת אמך אם לבינה תקרא בשביל זה סמוך לסוכות אנו עושים שמחת תורה. וזה סיון ר"ת ויעקב נסע סוכותה ויבן כי בסיון נתנה תורה ואנו במדריגת התורה ע"י מצות סוכה כנ"ל:

דע שע"י מצוות סוכה כראוי מותר לו לעסוק בבנין ואינו מזיק לו לממונו כי ארז"ל העוסק בבנין מתמסכן. וטעם הדבר כי מה ענין העניות להבונה אך טעם הדבר כי מי שבונה בנין צריך לבנות בחכמה כ"ש בחכמה יבנה בית ובוודאי הבונה בחכמה לא יתמסכן ואדרבא יתעשר ויתקיים בו בחכמה יבנה בית וכו' ובדעת חדרים ימלאו. אבל מי שבונה בלא חכמה מענישין אותו בעניות ועי"ז יתבזה חכמתו בבחי' חכמת המסכן בזויה מדה כנגד מדה וע"י מצוות סוכה הוא במדריגת תורה כנ"ל והתורה הוא מקור כל החכמות בשביל זה מותר לו לבנות, כי בוודאי יש לו חכמה וסימן לדבר ויעקב נסע סוכתה ויבן ע"י מצוות סוכה הותר לו לבנות ל"ב ר"ת לו בית לב זו התורה בית מבראשית וכו':

שייך לסי' ער"ה בליקוטי ח"א. המתחלת דע שכל מצוה וכו' נעשה ממנה נר וכו' ע"ש. עתה שמעתי מאחד ששמע ג"כ זה הענין מפיו הק'. וביאר הדבר יותר קצת שאמר שיש אחד שנר שלו אינו יכול לדלוק כ"א איזה שעה. מחפש עם הנר אותה שעה שדולק. ואח"כ נכלה הנר ואין לו במה להפש. ויש אחד שנר שלו דולק איזה שעות יותר ויוכל לחפש יותר אבל אח"כ נפסק ויש שנר שלו דולק יום א'. ויש שדולק עוד יותר ויותר. אבל יש א' שיש לו הרבה נרות נפלאים כאלו שדולקים ומאירים לעולם ועד ואינם נכבים לעולם. והוא זוכה לחפש בגנזיא דמלכא תמיד לעולמי עד ולנצח נצחים אשרי לו. והנה מזה מובן שגם אנשים כשרים פשוטים זוכים בעוה"ב לחפש בגנזיא דמלכא אבל החיפוש שלהם הוא רק לפי שעה כפי המצות שלהם ובודאי גם זה הוא זכיה גדולה ונפלאה מאד מאד. כי אפי' כשמחפש בגנזיא דמלכא איזה שעה יוכל ג"כ למצוא שם אוצרות נפלאים שיוכל לחיות בהם חיי עוה"ב לנצח. אבל חייו יהיה רק כפי מה שימצא באותה השעה. אבל מי שזוכה שנרות מצותיו מאירין ודולקין יותר ויותר. בודאי ימצא רב טוב בגנזיא דמלכא יותר ויותר. וכן כל אחד ואחד כפי מה שנרות מצותיו דולקין יותר. אבל הצדיק הגדול זוכה לחפש תמיד בגנזיא דמלכא ונרות שלו לא יכבו לעולם ועד. ועוד יש בזה דברים בגו. ודי בזה:

[* בכת"י חיי"מ: בוא היסורין עליו ע' עצה...]

שייך למה שאמר רבינו ז"ל על פ' אודיע אמונתך בפי שעיקר האמונה תלוה בפה של האדם וכו' בלק"ת סי' מ"ד:

ראה זה מצאתי מכת"י החברים בביאור יותר קצת וז"ל כשנופל לאדם ספיקות באמונת הבורא ית"ש יאמר בפה מלא אני מאמין באמונה שלימה שהוא יחיד ראשון ואחרון. כי ידוע שיצה"ר נמשך מגבורות הנפולין ויש גבורות דקדושה שבהם ממתיקים הגבורות דקליפה והדיבור הוא בחי' גבורות דקדושה כמ"ש וגבורתך ידברו. נמצא כשיאמר אני מאמין כנ"ל הוא גבורות דקדושה ובזה הוא ממתיק את הספיקות שהוא בחי' גבורה דקליפה. וזהו שאמרו בגמ' לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצה"ר דהיינו שבגבורות דקדושה ממתיק גבורות דקליפה. וזהו שאמרו בגמרא שמי שרוצה שלא יהי' רגזן יהיה דיבורו בנחת, נמצא שהדיבור בנחת הוא אינו כ"כ רוגז. והשתיקה משתק הרוגז. אבל הדיבור בפה מלא הוא בחי' רוגז שהוא בחי' גבורה כנ"ל:

(כתב יד החברים והוא שייך לסימן רס"ג בחלק א'):

כי יש ב' מיני אכילת הבהמיות דהיינו שיש אדם שאוכל בתאוה גדולה כבהמה והמאכל הוא מאכל אדם. ויש אדם שאוכל כאדם אבל המאכל אינו מאכל אדם דהיינו שהניצוצות לא נתבררו כ"כ שראוי לאדם, אלא הוא מאכל בהמה. והאוכל משני המאכלים האלו בא לידי חולי הקדחת. וז"ש הרכבת אנוש לראשינו דהיינו כשאנו במדריגה קטנה שאדם גדול ממנו שאנו אוכלים משני המאכלים הנ"ל. אזי באנו באש ובמים היינו קר וחם דהיינו קדחת. ואפי' הרופאים אומרים ג"כ כך שקדחת בא מן מאכל יותר וזה בגשמיות, וברוחניות ג"כ כך כי כשהאדם הוא בבחי' דעת אזי יש בו אהבה ויראה דקדושה. וכשנופל ח"ו מבחי' דעת אזי נופל לאהבה ויראה הנפולה. וכשאדם אוכל אחד משני המאכלים הנ"ל הוא נופל מבחי' דעת כי מותר האדם מן הבהמה אי"ן היינו בחי' דעת בחי' החכמה מאין תמצא. נמצא כשאוכל מאכלים כאלו הוא בחי' בהמה ונופל מבחי' דעת ונופל באהבה ויראה הנפולה. וז"ש הרכבת אנוש לראשינו. היינו כנ"ל אזי באנו באש ובמים דהיינו באהבה ויראה הנפולה:

שייך להתורה קשיא ר"ת שמע י"י קולי אקרא (בלק"ת סי' מ"ו) קודם תיבת ועכ"פ השי"ת שומע קולו שזה ישועתו. שנ"ל שחסר שם והעיקר כי הצעקה בלבו בעצמה הוא בחי' אמונה כי אע"פ שבאים עליו כפירות גדולות וקשיות עכ"ז מאחר שצועק עכ"פ בלבו בודאי עדיין יש בו ניצוץ ונקודה מהאמונה הק' כי אם ח"ו לא הי' בו עוד שום נקודה מהאמונה כלל לא הי' צועק כלל צא שהצעקה בעצמה הוא בחי' אמונה והבן זה. וגם הצעקה זוכין לאמונה היינו שהצעקה בעצמה הוא אמונה כנ"ל רק שהאמונה הוא בקטנות גדול. וע"י קה בעצמה יכול לזכות לאמונה היינו להעלות ולגדל האמונה עד שיסתלקו הקשיות ממנו. ואפי' אם אינו זוכה לזה עדיין אעפ"כ הצעקה בעצמה טוב מאד וכנ"ל:

מצאתי בספר ליקוטי מוהר"ן ענין א' שלא נדפס עדיין.

וזהו דע שבכל דור ודור נתחדשין בו חלאים חדשים ר"ל בבחי' יוסיף דעת יוסיף מכאוב. היינו מחמת שבכל דור שבא מאוחר נתוסף הדעת של הפילוסופים. כי בכל דור באים על חכמות חדשות. ועי"ז יוסיף מכאוב שנתחדשו חולאים חדשים ר"ל. ה' יצילינו:

שייך להתורה סי' י"ד המתחלת תקעו וכו'.

מה שכתוב שם באות ד' על מארז"ל מפני מה ת"ח אין בניהם ת"ח. על שלא ברכו בתורה תחלה. שמעתי ממנו ז"ל עוד בזה. כי ההולדה נמשכת כפי המאכלים שאכל תחלה וכו'. וצריך כל אדם לברך ולקדש את בחי' התחילה דהיינו מה שהוא תחילה וקודם להולדה דהיינו האכילה וכל עסקיו וכו'. עד שימשיך ההולדה בקדושה ובטהרה כראוי. וזהו על שלא ברכו בתורה תחילה שלא ברכו וקדשו בקדושת התורה את התחילה. דהיינו מה שהוא תחילה וקודם להולדה כנ"ל כי צריך לברך ולקדש את בחי' תחילת ההולדה הנ"ל בתורה. ואז יהיה גם בנו ת"ח וכנ"ל:

מה שכתוב בהתורה המדברת מגודל איסור גזילה וחמדה אפילו במחשבה (בסי' ס"ט ח"א) פירוש על הגוזל את חבירו. שפי' יוליכנו אחריו אפילו למדי. דהיינו לימודי ה'. היינו הבנים וכו' ע"ש. שמעתי מפיו הק' שאמר שכך שמע שהי' לומדים כן הגמרא הנ"ל במקום ששמע:

שייך להתורה מלא כל הארץ כבודו (בליקוטי ח"א סי' קע"ב) שמעתי מאיש א' מאנשיו ששמע מפיו הק' בביאור יותר קצת. והענין שהאדם צריך לבטל כל מדה ומדה עד שיתבטל לגמרי כאין ואפס. כי בתחילה צריך לבטל מדה זאת עד שתהי' כלא ממש. ואח"כ מדה אחרת עד שתהי' ג"כ לא וכן כל המדות עד שיהיו כולם כלא הי'. וכפי מה שמבטלין כל מדה ומדה כן מאיר ומתגלה לו כבוד ה'. כי עיקר האור הוא כבודו ית' כמ"ש והארץ האירה מכבודו אך כשמעמידין דבר גשמי כנגד דבר רוחני עושה צל. וכפי גשמיות וגודל הדבר שעומד כנגד הדבר כמו כן נעשה צל כגון כשמעמידין מקל נגד אור השמש עושה צל קטן כפי מדת המקל. אבל כשמעמידין דבר גדול יותר נגד השמש עושה צל גדול ביותר. וכן כשמעמידין בית גדול עושה צל גדול יותר ויותר. והצל הוא הסתרת והעלמת האור כידוע. וע"כ כפי מה שהאדם משוקע באיזה מדה ותאוה כמו כן עושה צל נגד אור כבודו ית' וכמו כן נעלם ממנו אורו ית' אבל כשמבטל המדות והתאוות כפי הביטול כן נתבטל הצל, וכמו כן נתגלה אור כבודו ית' עד שזוכה שיתבטל הצל לגמרי עד שיהי' הכל לא ואין ואפס. ואז יתגלה כבודו בכל הארץ. כי לא יהי' שום דבר שיסתיר האור ושיעשה צל כנ"ל וזהו מלא כל הארץ כבודו. ועי"ז נתגלה כבודו בכל הארץ כי אין דבר שיסתיר אור כבודו ית' ויעשה צל כנ"ל:

הוספות תורות רבינו ז״ל

(מה שמצאתי מכתבי יד איש ולא נכתב כסדר וכתיקונו, ומה שהוצאתי משם העתקתי. וזהו):

וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. אלה תולדות יעקב יוסף. כתיב רגלי עמדה במישור במקהלים אברך ה׳. רגל הוא בחי׳ אמונה שעליה עומדים כל המדות וכל התורה כולה כמ״ש במ״א. וכמ״ש בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה כי האמונה יסוד ושורש כל התורה והעבודה. וצריך שיהי׳ האמונה ברורה וזכה בלי שום ערבוב. שלא תהיה בבחי׳ ערב. ואמונה הוא צינור כל ההשפעות וכל הברכות כמ״ש איש אמונות רב ברכות. וע״י הכפירות אזי הקליפות הם נוטלין ח״ו ההשפעות והברכות. כי סביב רשעים יתהלכון שהם הכפירות שמסבבין את הקדושה דהיינו האמונה. וע״כ כשמניחין ח״ו הכפירות ליכנוס במוח אזי נפגם האמונה ח״ו ואזי הם נוטלין ההשפעות והברכות ח״ו. ועיקר הכפירות שבאין להאדם ומבלבלין את האמונה הם באים מגדלות. כי מי שיש בו גסות הקב״ה אומר אין אני והוא יכולין לדור. נמצא שע״י גדלות נסתלק הקב״ה ממנו ואזי באין כפירות שזהו בחי׳ הסתלקות השי״ת והסתרת פניו ממנו. וצריך כל אדם להשגיח בעינא פקיחא לראות שפלותו ורוממות הש״י. ובודאי לא יבא לגדלות וכפירות. וזהו ע״י שבת ע״י שמקבלין שבת בכבוד גדול ובקדושה כראוי. כי שבת הוא בחי׳ עין שעי״ז זוכין לראות שפלותו ורוממות השי״ת. כי שין של שבת הוא תלת גוונין דעינא ובת הוא בחי׳ בת עין. ועי״ז זוכין לראות שפלותו. ע׳ במ״א שם מבואר יותר מזה (בסי׳ ע״ט בליקוטי מוהר״ן ח״א). נמצא שע״י שמירת שבת ניצולין מגדלות ואזי זוכין לאמונה כנ״ל. וזהו שארז״ל כל השומר שבת כהלכתו אפי׳ עע״ז כדור אנוש מוחלין לו. כי ע״י שבת משברין ומבטלין הכפירות שהם ע״ז וזוכין לאמונה כנ״ל. וע״י פגם אמונה דהיינו כפירות ע״ז עי״ז דינא שריא ח״ו כי כל זמן שיש ע״ז בעולם חרון אף בעולם וזה בחי׳ אלקים פגימת הלבנה. כי אלקים בחי׳ לבנה כמ״ש שמש ומגן ה׳ אלקים. והנה ארז״ל בעוה״ז לא כשאני נכתב אני נקרא. כי נכתב ביו״ד קא ונקרא בא״ד ולעוה״ב נכתב ונקרא ביו״ד קא. וזהו מחמת פגימת הלבנה שנמשך ע״י פגם האמונה כנ״ל. ע״כ א״א שיהיה הקריאה והכתיבה אחת כי מעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה. (פי׳ כי הקריאה והכתיבה הם בחי׳ תורה שבכתב ותורה שבע״פ שהוא בחי׳ ה׳ אלקים בחי׳ חמה ולבנה. בחי׳ שמש ומגן ה׳ אלקים. ומחמת שהלבנה נפגמת כעת ע״י פגם אמונה שהוא בחי׳ לבנה כנ״ל. ע״כ א״א שתהי׳ הקריאה והכתיבה כאחד כדי שלא תראה חמה פגימתה של לבנה. אבל לעתיד יתמלא פגימת הלבנה. ואז יהיה ה׳ אחד ושמו אחד ויהיה הכתיבה והקריאה אחד בשם יו״ד ק״א כנ״ל). נמצא שכל מה שהאדם זוכה לאמונה יתירה נתקרב ונתייחד יחוד יותר בחי׳ הוי״ה לשם אלקים ונכללים יחד כמו שיהיה לעתיד. ויעקב הוא בחי׳ שמש שהוא בחי׳ הוי״ה, ויצחק הוא בחי׳ אלקים בחי׳ לבנה. וזהו וישב יעקב בארץ מגורי אביו דהיינו שנתיישב ונתייחד בחי׳ יעקב בבחי׳ יצחק בחי׳ ה׳ הוא האלקים שנתייחד ה׳ עם אלקים חמה ולבנה. (וזהו בארץ כנען לשון הכנעה ושפלות כי זה זוכין ע״י שפלות שעי״ז זוכין לאמונה וכו׳ כנ״ל נ״ל). וזהו אלה תולדות יעקב יוסף. יוסף זה בחי׳ תוספת שבת כי ע״י שבת זוכין לשפלות. ועי״ז זוכין לאמונה שלימה שעי״ז נתמלא פגימת הלבנה ונתייחד הוי״ה עם אלקים בחי׳ יעקב ויצחק כנ״ל. וזהו רגלי עמדה במישור כשזוכין לאמונה ישרה בשלימות בלי שום ערבוב. גם במקהלים אברך ה׳ כי אז אוכל לברך ולהזכיר שם הוי״ה כי אז יתמלא פגימת הלבנה ויהיה ה׳ אחד ושמו אחד. ויהיה הכתיבה והקריאה אחת ונזכה לברכו במקהלים בשם הוי״ה ב״ה בחי׳ במקהלים אברך ה׳ כנ״ל ועי״ז נמשך שפע טובה וברכה כנ״ל: וזהו בחי׳ נר חנוכה. כי שמן הוא בחי׳ חכמה בחי׳ עינים כמ״ש ותפקחנה עיני שניהם. ופרש״י ע״ש החכמה נאמר וע״י עיני החכמה זוכין לראות שפלותו. ועי״ז זוכין לאמונה שלימה כנ״ל. וזהו ששיעור נר חנוכה עד שתכלה רגל מן השוק רגל זה בחי׳ אמונה כנ״ל וצריך להשגיח בעיני שכלו עד שיבורר האמונה שהוא בחי׳ רגל מן השוק שהוא מקומות החיצונים בחי׳ כפירות כי ע״י בחי׳ שמן של נר חנוכה בחי׳ שכל זוכה לראות שפלותו ועי״ז זוכין לאמונה שלימה כנ״ל:

עוד מצאתי מכ״י החברים. דע שיש חן שמי שיכול להשתמש בזה החן הוא יכול לעשות שאלת חלום ולידע עתידות ע״י החלומות. כי בכל החלומות בודאי יש בהם עתידות רק שיש בהן כמה פסולת ותבן כשארז״ל כשם שא״א לבר בלא תבן כך אין חלום וכו׳. וגם יש חלומות ברורים כמ״ש בחלום אדבר בו. ומי שיש לו זה החן הנ״ל חלומותיו צודקים בודאי אלא שאפי׳ כששומע חלום מאחר שמספר לו אזי נופל התבן והפסולת מן החלום ועי״ז שומע רק החלום המבורר. ועי״ז יכול לפתור החלום ולידע העתידות מהם. ויוסף היה לו זה החן בחי׳ בן פורת יוסף בן פורת עלי עין. לשון חן כשפרש״י עי״ז היה חלומותיו צודקים כי השתמש תמיד בחלומות ופתר אותם מחמת שהיו חלומותיו צודקים ונכתבו בתורה. גם עי״ז היה יכול לפתור חלומות כמ״ש בתורה:

בענין תורה רנ״ו המתחלת שם אתה וכו׳ עיין בחיי מוהר״ן נסיעתו לארץ ישראל אות ח׳:

בענין התורה תקעו תוכחה סי׳ ח׳ אות ו׳ עיין חיי מוהר״ן שיחות השייכים להתורות אות מג:

לענין מ״ש בליקו״ת סי׳ נ׳ שהמחשבה ביד האדם עיין חיי מוהר״ן שה״ל אות מ״ד: